ꝛ ſepultꝰ ē in ciuitate dauid: ꝛ nō attulerūt eū in
καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυίδ, καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτὸν εἰς
ſepulchra regū iſrael: ꝛ regnauit
τοὺς τάφους τῶν βασιλέων ἰσραήλ, καὶ ἐβασίλευσεν
ezecias filiꝰ eius pro eo.
ἐζεκίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ca. 29.
Filiꝰ exiſtēs viginti ꝛ qnq̧ ānoꝝ ezecias cū regna-
Υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἐζεκίας ἐν τῷ βασιλεύ
A 4. Re. 18. a. ret ipſe: ꝛ viginti ꝛ nouē ānis regnauit in hieru
ειν αὐτόν, καὶ εἴκοσι καὶ ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου-
ſalē: ꝛ nomē matri eius abia filia zacharie.
σαλήμ, καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀβία θυγάτηρ ζαχαρίου.
ꝛ fecit ezecias rectū corā dño: iuxta omnia
καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου, κατὰ πάντα
q̄ fecit dauid pater eius. ꝛ factū eſt qñ ſtetit
ὅσα ἐποίησε δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἔστη
ezecias in regno ſuo in mēſe primo ape-
ἐζεκίας ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ ἀνέῳ
ruit valuas domꝰ dñi: ꝛ inſtaurauit eas. ꝛ itro
ξε τὰς θύρας οἴκου κυρίου, καὶ ἐπεσκεύασεν αὐτάς. καὶ εἰσή
duxit ſacerdotes ꝛ leuitas: ꝛ cōſtituit eos
γαγεν τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς
in latus qđ ad orientē. ꝛ dixit eis: audite
εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολάς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούσα
me leuite: nūc ſctificamini: ꝛ ſanctificate domū
τέ μου οἱ λευῖται, νῦν ἁγιάσθητε, καὶ ἁγιάσατε τὸν οἶκον
dñi dei patrū vřorū: ꝛ eijcite īmundiciā
κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν, καὶ ἐκβάλετε τὴν ἀκαθαρσί-
de ſanctuarijs: qm̄ rebellauerūt patres noſtri: ꝛ fece
αν ἐκ τῶν ἁγίων, ὅτι ἀπέστησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἐποί
B rūt malū corā dño deo noſtro: ꝛ dereliquerunt
ησαν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἐγκατέλιπον
eū: ꝛ auerterūt faciē ſuā a tabernaculo
αὐτόν, καὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς
dñi: ꝛ dederūt ceruicē ꝛ clauſerunt hoſtia
κυρίου, καὶ ἔδωκαν αὐχένα καὶ ἀπέκλεισαν τὰς θύρας τοῦ
tēpli: et extinxerūt lucernas: ꝛ thymiama nō adole-
ναοῦ, καὶ ἔσβεσαν τοὺς λύχνους, καὶ θυμίαμα οὐκ ἐθυμία
uerūt: ꝛ holocauſta nō obtulerūt in ſāctuario
σαν, καὶ ὁλοκαυτώματα οὐ προσήνεγκαν ἐν τῷ ἁγίῳ τῷ
deo iſrael. ꝛ fuit ira dñi ſup iudā ꝛ hieruſa-
θεῷ ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ὀργὴ κυρίου ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἱερουσα-
lē. ꝛ tradidit eos in cōmotionē ꝛ in interitū ꝛ
λήμ. καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν καὶ εἰς ἀφανισμὸν καὶ
in ſibilū: ſicut vos cernitis oculis vřis. ꝛ ecce
εἰς συριγμόν, ὡς ὑμεῖς ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν. καὶ ἰδοὺ
corruerūt patres nři in gladio: ꝛ filij nři ꝛ fi-
ἔπεσον οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν καὶ αἱ θυγατέ
lie nře: ꝛ vxores nře in captiuitate in terra nō ſua.
ρες ἡμῶν, καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν γῇ οὐχ ἑαυ
cauſa huius fuit in corde meo vt diſponaꝫ fe-
τῶν. ἕνεκεν τούτου ἐγένετο ἐπὶ καρδίας μου τοῦ διαθέσθαι δια
dus dño deo iſrael: ꝛ auertet a nobis irā
θήκην τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ, καὶ ἀποστρέψει ἀφ᾽ ἡμῶν τὴν ὀρ
furoris ſui. ꝛ nūc nō relinquatis facere: qm̄ in vobis
γὴν τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ. καὶ νῦν μὴ διαλίπητε ποιεῖν, ὅτι ἐν ὑμῖν
elegit dñs vt ſtetis corā eo ad miniſtrandū ei: ꝛ
ἡρέτικε κύριος τοῦ στῆναι ἐναντίον αὐτοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ, καὶ
C ſitis eiꝰ miniſtri ꝛ adolētes icēſū. ꝛ ſurrexerūt leui-
εἶναι αὐτοῦ λειτουργοὺς καὶ θυμιῶντας. καὶ ἀνέστησαν οἱ λευῖ
te maath filiꝰ ameſi ꝛ ioel filiꝰ azarie de filijs ca
ται μαὰθ ὁ τοῦ ἀμεσὶ καὶ ἰωὴλ ὁ τοῦ ἀζαρίου ἐκ τῶν υἱῶν κα-
ath. ꝛ de filijs merari: cis filiꝰ abdi ꝛ azarias filiꝰ
αθ. καὶ ἐκ τῶν υἱῶν μεραρί, κὶς ὁ τοῦ ἀβδὶ καὶ ἀζαρίας ὁ τοῦ
ialeel. ꝛ de filijs gerſon: ioach filius zēmaꝛ o-
ἰαλαιήλ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν γερσών, ἰωὰχ ὁ τοῦ ζεμμὰ καὶ ὠ
daā filius ioach. ꝛ de filijs eliſaphan: ſambri
δαὰν ὁ τοῦ ἰωάχ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐλισαφάν, σαμβρὶ
ꝛ hieiel. ꝛ de filijs aſaph: zacharias ꝛ mat-
καὶ ἰεϊήλ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσάφ, ζαχαρίας καὶ ματ-
thanias. ꝛ de filijs eman: hieiel ꝛ ſemei.
θανίας. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν αἰμάν, ἰεϊὴλ καὶ σεμεΐ.

et ſepelierūt eum in ciui
tate hierl'm. Neq̧ enim
receperūt eum in ſepul-
chra regū iſrl'. Regna-
uitq̧ ezechias filius eius
pro eo. 29.
Igitur ezechias re-
gnare cepit cū viginti
qnq̧ eēt ānoꝝ: & viginti
noue annis regnauit in
hierl'm. Nomē mřis eiꝰ
abia filia zacharie. fecit
q̧ qđ erat placitū in con
ſpectu dñi: iuxta oīa q̄
fecerat dauid pater eiꝰ.
Ipſo anno & menſe
primo regni ſui aperuit
valuas domus domini:
& inſtaurauit eas: addu-
xitq̧ ſacerdotes atq̧ le-
uitas & cōgregauit eos
in plateā orientalē: dixit-
q̧ ad eos Audite me leui
te & ſanctificamini:
mundate domū domini
dei patrum veſtrorum:
& auferte oēm immun
diciam de ſanctuario.
Peccauerūt pres nři &
fecerūt malū in cōſpectu
dñi dei nři derelinqntes
eū: auerterūt facies ſuas
a tabernaculo dñi: & p̄-
buerūt dorſū: clauſerūt
oſtia q̄ erant in porticu
& extinxerūt lucernas:
incēſūq̧ nō adoleuerūt:
& holocauſta nō obtu-
lerūt in ſctūario deo iſrl'.
Cōcitatus eſt itaq̧ furor
dñi ſup iudā & hierl'm.
Tradiditq̧ eos in cōmo
tionē & in interitū & in
ſibilū: ſicut ipſi cernitis
oculis vřis. En corrue-
rūt patres noſtri gladiis:
filii nři & filie nře & cōiu
ges captiue ducte ſunt p̄
pter hoc ſcelꝰ. Nūc ergo
placet mihi vt ineamꝰ fe
dus cū dño deo iſrael: &
auertet a nobis furorē
ire ſue. Filii mei nolite
negligere. Vos
elegit dñs vt ſtetis corā
eo & miniſtretis
illi colatiſq̧ eum: & cre
metis ei incenſum.
Surrexerūt ergo leuite:
maath filiꝰ amaſie & io
hel filius azarie de filiis
caath. Porro de filiis
merari cis filius abdai:
& azarias filius
ialalehel. De filiis autē
gerſon: ioha filiꝰ iemna
& eden filiꝰ iohaha. At
vero de filiis eliſaphan
ſamri & iahiel. De filiis
q̧ aſaph: zacharias
& mathanias: necnō de
filiis hemā iahiel & ſemei

ויקברהו בעיר בירושלם כי לא
הביאהו לקברי מלכי ישראל וימלך
יחזקיהו בנו תחתיו: יחזקיהו
מלך בן עשרים וחמש שנה ועשרים
ותשע שנה מלך בירושלם ושם
אמו אביה בת זכריהו: ויעש הישר
בעיני יהוה ככל אשר עשה דויד אביו:
הוא בשנה הראשונה למלכו בחדש
הראשון פתח את דלתות בית יהוה
ויחזקם: ויבא את הכהנים ואת הלוים
ויאספם לרחוב המזרח: ויאמר להם
שמעוני הלוים עתה התקדשו
וקדשו את בית יהוה אלהי אבתיכם
והוציאו את הנדה מן הקדש: כי
מעלו אבתינו ועשו הרע בעיני יהוה
אלהינו ויעזבהו ויסבו פניהם ממשכן
יהוה ויתנו ערף: גם סגרו דלתות
האולם ויכבו את הנרות וקטרת לא
הקטירו ועלה לא העלו בקדש
לאלהי ישראל: ויהי קצף יהוה על
יהודה וירושלם ויתנם לזעוה
לשמה ולשרקה כאשר אתם ראים
בעיניכם: והנה נפלו אבתינו בחרב
ובנינו ובנותינו ונשינו בשבי על זאת:
עתה עם לבבי לכרות ברית ליהוה
אלהי ישראל וישב ממנו חרון
אפו: בני עתה אל תשלו כי בכם
בחר יהוה לעמד לפניו לשרתו
ולהיות לו משרתים ומקטרים:
ויקמו הלוים מחת בן עמשי ויואל
בן עזריהו מן בני הקהתי ומן בני
מררי קיש בן עבדי ועזריהו בן
יהללאל ומן הגרשני יואח בן זמה
ועדן בן יואח: ומן בני אליצפן
שמרי ויעואל ומן בני אסף זכריהו
ומתניהו: ומן בני הימן יחואל ושמעי

קבר
בוא מלך
Cap. xxix
עשה
חזק בוא
אסף רחב
זרח אמר
קדש
יצא נדד
עשה רוע
עזב סבב
שכן נתן
אלם כבה
קטר עלה
היה
נתן
שמם ראה
נשה שבה
כרת ברת
שוב חרה
שלה
בנה
היה שרת
קטר קום

© Biblioteca Nacional de España

וּמִן בְּנֵי יְדוּתוּן שְׁמַעְיָה וְעֻזִּיאֵל׃
וַיַּאַסְפוּ אֶת אֲחֵיהֶם וַיִּתְקַדְּשׁוּ וַיָּבֹאוּ   אָסַף קָדַשׁ
כְמִצְוַת הַמֶּלֶךְ בְּדִבְרֵי יְהוָה לְטַהֵר   בּוֹא צָוָה
בֵּית יְהוָה׃ וַיָּבֹאוּ הַכֹּהֲנִים לִפְנִימָה   פָּנָה
בֵּית יְהוָה לְטַהֵר וַיּוֹצִיאוּ אֵת כָּל   יָצָא
הַטֻּמְאָה אֲשֶׁר מָצְאוּ בְּהֵיכַל יְהוָה   הֵיכַל
לַחֲצַר בֵּית יְהוָה וַיְקַבְּלוּ הַלְוִיִּם   קָבַל
לְהוֹצִיא לְנַחַל קִדְרוֹן חוּצָה׃ וַיָּחֵלּוּ   חָלַל
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לְקַדֵּשׁ
וּבְיוֹם שְׁמוֹנָה לַחֹדֶשׁ בָּאוּ לְאוּלָם   שָׁמַן בּוֹא
יְהוָה וַיְקַדְּשׁוּ אֶת בֵּית יְהוָה לְיָמִים   אָלַם יוֹם
שְׁמוֹנָה וּבְיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן כִּלּוּ׃ וַיָּבוֹאוּ פְנִימָה אֶל חִזְקִיָּהוּ   כָּלָה בּוֹא
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ טִהַרְנוּ אֶת כָּל בֵּית   אָמַר
יְהוָה אֶת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל   זָבַח
כֵּלָיו וְאֶת שֻׁלְחַן הַמַּעֲרֶכֶת וְאֶת כָּל   כָּלָה עָרַךְ
כֵּלָיו׃ וְאֵת כָּל הַכֵּלִים אֲשֶׁר הִזְנִיחַ   זָנַח
הַמֶּלֶךְ אָחָז בְּמַלְכוּתוֹ בְּמַעֲלוֹ הֵכַנּוּ   כּוּן
וְהִקְדָּשְׁנוּ וְהִנָּם לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה׃   הִנֵּה פָּנָה
וַיַּשְׁכֵּם יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֶּאֱסֹף אֵת   זָבַח שָׁכַם
שָׂרֵי הָעִיר וַיַּעַל בֵּית יְהוָה׃ וַיָּבִיאוּ   אָסַף שׁוּר
פָּרִים שִׁבְעָה וְאֵילִים שִׁבְעָה   עָלָה בּוֹא
וּכְבָשִׂים שִׁבְעָה וּצְפִירֵי עִזִּים שִׁבְעָה   צָפַר
לְחַטָּאת עַל הַמַּמְלָכָה וְעַל הַמִּקְדָּשׁ   מָלַךְ קָדַשׁ
וְעַל יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים
לְהַעֲלוֹת עַל מִזְבַּח יְהוָה׃ וַיִּשְׁחֲטוּ   שָׁחַט
הַבָּקָר וַיְקַבְּלוּ הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם   קָבַל
וַיִּזְרְקוּ הַמִּזְבֵּחָה וַיִּשְׁחֲטוּ הָאֵילִים   זָרַק
וַיִּזְרְקוּ הַדָּם הַמִּזְבֵּחָה וַיִּשְׁחֲטוּ
הַכְּבָשִׂים וַיִּזְרְקוּ הַדָּם הַמִּזְבֵּחָה׃ וַיַּגִּישׁוּ   נָגַשׁ
אֶת שְׂעִירֵי הַחַטָּאת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַקָּהָל   שָׂעַר פָּנָה
וַיִּסְמְכוּ יְדֵיהֶם עֲלֵיהֶם׃ וַיִּשְׁחָטוּם   סָמַךְ
הַכֹּהֲנִים וַיְחַטְּאוּ אֶת דָּמָם הַמִּזְבֵּחָה   חָטָא זָבַח
לְכַפֵּר עַל כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי לְכָל
יִשְׂרָאֵל אָמַר הַמֶּלֶךְ הָעוֹלָה וְהַחַטָּאת׃   עָלָה
וַיַּעֲמֵד אֶת הַלְוִיִּם בֵּית יְהוָה בִּמְצִלְתַּיִם   עָמַד צָלַל

Sed & de filiis idithun ſemeias & ozihel. Cōgregauerūtq; frēs ſuos & ſcificati ſunt: & ingreſſi ſunt iuxta mādatū regis & īperiū dñi vt expiarent domū dñi. Sacerdotes quoq; ingreſſi templū dñi vt ſanctificarēt illud extulerūt oēm immunditiam quam intro repererant in veſtibulo dom⁹ dñi: quam tulerunt leuite: & aſportauerūt ad torrentem cedrō foras. Ceperunt aūt prima die menſis primi mundare & in die octauo eiuſdem mēſis ingreſſi ſunt porticū dom⁹ tēpli dñi: expiauerūtq; templū dieb⁹ octo: & in die ſextadecima mēſis eiuſdē qđ ceperāt īpleuerūt. Igreſſi quoq; ſunt ad ezechiam regē: & dixerunt ei. Sanctificauim⁹ omnē domū domini & altare holocauſti: vaſaq; ei⁹: necnō & mēſam ꝓpoſitionis cū oīb⁹ vaſis ſuis: cunctāq; tēpli ſuppellectilē quā polluerat rex achaz in regno ſuo: poſtq̄ ꝑuaricat⁹ eſt: & ecce expoſita ſunt oīa coram altari domini. Conſurgenſq; diluculo ezechias rex adunauit oēs principes ciuitatis: & aſcēdit in domū dñi: obtuleruntq; ſimul tauros ſeptē & arietes ſeptem: & agnos ſeptem: & hircos ſeptem: pro peccato: ꝓ regno: pro ſanctuario: pro iuda. Dixitq; ſacerdotibus filiis aaron vt offerrēt ſuper altare dñi. Mactauerūt igitur tauros: & ſuſceperūt ſāguinem ſacerdotes & fuderūt illū ſup altare. Mactauerūt etiā arietes & illoꝝ ſāguinē ſup altare fuderūt. Immolauerūt agnos & fuderūt ſup altare ſanguinē. Applicuerūt hircos ꝓ pctō corā rege & vniuerſa multitudine. Impoſueruntq; man⁹ ſuas ſup eos: & immolauerūt illos ſacerdotes & aſperſerūt ſanguinē eoꝝ corā altari ꝓ piaculo vniuerſi iſrael. Pro omni q̄ppe iſrael ꝑcepat rex vt holocauſtū fieret pro peccato. Cōſtituit quoq; leuitas in domo domini cum cymbalis &

⁊ de filiis idithū: ſameas ⁊ oziel. ⁊ cōgregauit
καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰδιθοὺν, σαμέας καὶ ὀζιήλ. καὶ συνήγαγε
fratres ſuos ⁊ purificati ſūt iuxta mādatū ezecie
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ ἡγνίσθησαν κατὰ τὴν ἐντολὴν ἐζεκί
regis ꝓpter imperiū dñi: vt purgarēt
ου τοῦ βασιλέως διὰ προστάγματος κυρίου, τοῦ καθαρῆσαι τὸν   D
domū dñi. ⁊ ingreſſi ſūt ſacerdotes itro in domū dñi
οἶκον κυρίου. καὶ εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς ἔσω εἰς τὸν οἶκον κυρίου
ad purificādū: ⁊ extulerūt omnē immunditiā in=
ἁγνίσαι, καὶ ἐξέβαλον πᾶσαν τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν εὑρε=
uentā in domo dñi in veſtibulū dom⁹ dñi. ⁊ ſuſcepe
θεῖσαν ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου. καὶ ἐδέξαν
rūt leuite vt aſportarēt in torrentē cedrō foras:
το οἱ λευῖται τοῦ ἐξενεγκεῖν εἰς τὸν χειμάρρουν κέδρων ἔξω.
⁊ ceperūt in vna mēſis primi ſcificare: ⁊
καὶ ἤρξαντο ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἁγιάσαι, καὶ τῇ
die octaua mēſis primi igreſſi ſūt in tēplū dñi
ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν κυ͞
⁊ ſcificauerūt domū dñi in dieb⁹ octo: ⁊ die
καὶ ἡγίασαν τὸν οἶκον κυρίου ἐν ἡμέραις ὀκτώ, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ
ſextadecima mēſis primi impleuerūt. ⁊ ingreſſi
ἑκκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου συνετέλεσαν. καὶ εἰσῆλ=
ſūt intro ad ezecian regē: ⁊ dixerūt ipi: ſcifica
θον ἔσω πρὸς ἐζεκίαν τὸν βασιλέα, καὶ εἶπον αὐτῷ, ἡγιά=
uim⁹ omnia q̄ in domo dñi: ⁊ altare
σαμεν πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς
holocauſti: ⁊ vaſa eius: ⁊ mēſam
ὁλοκαυτώσεως, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς
ꝓpoſitionis ei⁹ ⁊ omnia vaſa eius: ⁊ omnia
προθέσεως αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ
vaſa: q̄ polluit rex achaz in regno ſuo:
σκεύη, ἃ ἐμίανεν ὁ βασιλεὺς ἄχαζ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ,
cū ꝑuaricat⁹ eſt ipe: ꝑparauim⁹ ⁊ ſcificauim⁹ ea:
ἐν τῷ ἀποστῆναι αὐτόν, ἡτοιμάσαμεν καὶ ἡγιάσαμεν αὐτά,
⁊ ecce ſunt corā altari dñi. ⁊ ſurrexit diluculo eze
καὶ ἰδού ἐστιν ἐναντίον τοῦ θυσιαστηρίου κυ͞. καὶ ὤρθρισεν ἐζεκί
cias rex: ⁊ cōgregauit principes ciuitatis:
ας ὁ βασιλεύς, καὶ συνήγαγεν τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως,
⁊ aſcēdit in domū dñi: ⁊ obtulit ſeptē vitulos ⁊ ſeptē   E
καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυ͞, καὶ ἀνήγαγεν ἑπτὰ μόσχους καὶ ἑπτὰ
arietes ⁊ ſeptē agnos ⁊ ſeptē hircos capraꝝ pro pecca
κριοὺς καὶ ἑπτὰ ἀμνοὺς καὶ ἑπτὰ χιμάρους αἰγῶν περὶ ἁμαρ
to: pro regno: ⁊ pro ſanctis: ⁊ pro iu=
τίας, περὶ τῆς βασιλείας, καὶ περὶ τῶν ἁγίων, καὶ περὶ ἰού
da. ⁊ dixit filiis aaron ſacerdotib⁹: vt offerrēt
δα. καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς ἱερεῦσι, τοῦ ἀνενεγκεῖν
in altari dñi ⁊ ſacrificauerūt vitulos: ⁊
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου. καὶ ἔθυσαν τοὺς μόσχους, καὶ
ſuſceperūt ſacerdotes ſāguinē ⁊ fuderūt ſup alta=
ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα καὶ προσέχεον ἐπὶ τὸ θυσιαστή
re. ⁊ ſacrificauerūt arietes: ⁊ fuderūt ſup alta=
ριον. καὶ ἔθυσαν τοὺς κριούς, καὶ προσέχεον ἐπὶ τὸ θυσια
re ſanguinē. ⁊ ſacrificauerūt agnos: ⁊ fuderūt
στήριον τὸ αἷμα. καὶ ἔθυσαν τοὺς ἀμνούς, καὶ προσέχεον τὸ
ſāguinē ſup altare. ⁊ applicuerūt hircos
αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ προσήγαγον τοὺς χιμάρους
q̄ pro peccato corā rege ⁊
τοὺς περὶ ἁμαρτίας ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς
eccleſia: ⁊ impoſuerūt man⁹ ſuas ſup eos
ἐκκλησίας, καὶ ἐπέθηκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτούς
⁊ ſacrificauerūt eos ſacerdotes: ⁊ aſperſerūt ſangui=
καὶ ἔθυσαν αὐτοὺς οἱ ἱερεῖς, καὶ περιεράντισαν τὸ αἷ=
nē eoꝝ ad altare: ⁊ placauerūt pro
μα αὐτῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξιλάσαντο περὶ
omni iſrael: qm̄ pro omni iſrael dixit
παντὸς ἰσραήλ, ὅτι περὶ παντὸς ἰσραὴλ εἶπεν
rex adduci holocauſta: ⁊ q̄
ὁ βασιλεὺς προσενεχθῆναι τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ   F
pro peccato. ⁊ cōſtituit leuitas in domo dñi
περὶ ἁμαρτίας. καὶ ἔστησεν τοὺς λευίτας ἐν οἴκῳ κυρίου
in cymbalis
ἐν κυμβάλοις

© Biblioteca Nacional de España

ꝛ in nablis ꝛ in citharis ſecundū mādatū dauid
καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις κατὰ τὴν ἐντολὴν δα̃δ
regis ꝛ gad videntis regi ꝛ
τοῦ βασιλέως καὶ γὰδ τοῦ ὁρῶντος τῷ βασιλεῖ καὶ
nathan prophete. qm̄ ꝑ mandatū dn̄i pre=
νάθαν τοῦ προφήτου. ὅτι δι᾽ ἐντολῆς κυρίου τὸ πρό=
ceptū in manu prophetaꝝ eius. ꝛ ſteterūt
σταγμα ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν αὐτοῦ. καὶ ἔστησαν οἱ
leuite in organis dauid: ꝛ ſacerdotes in tubis.
λευῖται ἐν ὀργάνοις δαυὶδ, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐν σάλπιγξιν.
ꝛ dixit ezecias: vt offerrent holocauſtū
καὶ εἶπεν ἐζεκίας, τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν ὁλοκαύτωσιν
ſuꝑ altare. ꝛ cū inciperēt offerre
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀναφέρειν
1.Para. 15.d. holocauſtū: ceperūt canere dn̄o: ꝛ tu=
τὴν ὁλοκαύτωσιν, ἤρξαντο ᾄδειν τῷ κυρίῳ, καὶ αἱ
be ad organa dauid regis iſra=
σάλπιγγες πρὸς τὰ ὄργανα δαυὶδ βασιλέως ἰσρα
el. ꝛ omnis eccleſia adorabat: ꝛ can=
ήλ. καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία προσεκύνει, καὶ οἱ ψαλ=
tores canentes ꝛ tube clangentes: donec
τῳδοὶ ᾄδοντες καὶ αἱ σάλπιγγες σαλπίζουσαι, ἕως
cōpleretur holocauſtū. ꝛ cū finiſſent
οὗ συνετελέσθη ἡ ὁλοκαύτωσις. καὶ ὡς συνετέλεσαν
offerentes: flexit rex ꝛ oēs q̄
ἀναφέροντες, ἔκαμψεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ
inuenti ſūt cū eo: adorauerūt. ꝛ dixit
εὑρεθέντες σὺν αὐτῷ, καὶ προσεκύνησαν. καὶ εἶπεν
ezecias rex ꝛ principes leuitis:
ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τοῖς λευίταις,
vt laudarēt dn̄m in ſermonibꝰ dd̄ ꝛ aſaph
τοῦ ὑμνεῖν τὸν κύριον ἐν λόγοις δαυὶδ καὶ ἀσὰφ τοῦ
G prophete. ꝛ laudabāt in letitia: ꝛ ceciderūt ꝛ
προφήτου. καὶ ὕμνουν ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἔπεσον καὶ
adorauerunt. ꝛ reſpondit ezecias ꝛ dixit: nūc
προσεκύνησαν. καὶ ἀπεκρίθη ἐζεκίας καὶ εἶπεν, νῦν
impleſtis manus veſtras: adducite ꝛ fer
ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν, προσαγάγετε καὶ φέ
te ſacrificia laudis in domū dn̄i. ꝛ obtulit
ρετε θυσίας αἰνέσεως εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἀνήνεγκεν
eccleſia ſacrificia in domū dn̄i: ꝛ omnis prō=
ἡ ἐκκλησία θυσίας εἰς οἶκον κυρίου, καὶ πᾶς πρό=
ptus corde holocauſta. ꝛ fuit nume
θυμος τῇ καρδίᾳ ὁλοκαυτώσεις. καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθ
rus holocauſti: qd̄ obtulit eccleſia: vi
μὸς τῆς ὁλοκαυτώσεως, ἧς ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία, μό
tuli ſeptuaginta: arietes centū: agni ducenti: in
σχοι ἑβδομήκοντα, κριοὶ ἑκατόν, ἀμνοὶ διακόσιοι, εἰς
holocauſtū dn̄i omnia hec. ꝛ ſanctifica
ὁλοκαύτωσιν κυρίου πάντα ταῦτα. καὶ οἱ ἡγιασμέ
ti vituli ſexcenti: oues tria milia :veruntū ſacerdotes
νοι μόσχοι ἑξακόσιοι, πρόβατα τρισχίλια, πλὴν οἱ ἱερεῖς
pauci erāt: ꝛ nō potuerūt excoriare holocauſtū:
ὀλίγοι ἦσαν, καὶ οὐκ ἠδύναντο δεῖραι τὴν ὁλοκαύτωσιν,
ꝛ adiuuerunt eos leuite: donec impleretur
καὶ ἀντελαμβάνοντο αὐτῶν οἱ λευῖται, ἕως οὗ συνετελέσθη
opus: et donec ſāctificarent ſacerdotes: qm̄ leuite prō
τὸ ἔργον, καὶ ἕως οὗ ἡγιάσθησαν οἱ ἱερεῖς, ὅτι οἱ λευῖται προ
pte ſctificati ſunt magis q̄ ſacerdotes. ꝛ holocauſtū
θύμως ἡγιάσθησαν παρὰ τοὺς ἱερεῖς. καὶ ἡ ὁλοκαύτωσις
multū in adipibꝰ ꝑfectionis ſalutaris ꝛ
πολλὴ ἐν τοῖς στέασι τῆς τελειώσεως τοῦ σωτηρίου καὶ αἱ
libamina holocauſti. ꝛ ꝑparatū eſt opus in
σπονδαὶ τῆς ὁλοκαυτώσεως. καὶ ἡτοιμάσθη τὸ ἔργον ἐν τῷ
domo dn̄i: ꝛ letatꝰ eſt ezecias ꝛ oīs populꝰ: eo qd̄ ꝑpara=
οἴκῳ κῦ, καὶ εὐφράνθη ἐζεκίας καὶ πᾶς ὁ λαός, διὰ τὸ ἡτοιμα
uit deus populo: qm̄ repente fuit ſermo.
κέναι τὸν θεὸν τῷ λαῷ, ὅτι ἐξάπινα ἐγένετο ὁ λόγος. Ca.30.
A Et miſit ezecias ad omnē iſrael ꝛ
Καὶ ἀπέστειλεν ἐζεκίας ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ καὶ
iudā epiſtolas: ꝛ ſcripſit ad ephraim
ἰούδαν ἐπιστολάς, καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τὸν ἐφραὶμ

pſalteriis & citharis ſm̄ diſpoſitionem dauid regis & gad videntis & nathan ꝓphete. Siquidē dn̄i preceptū fuit ꝑ manū ꝓphetarū eiꝰ. Steterūtq; leuite tenētes organa dd̄ & ſacerdotes tubas. & iuſſit ezechias vt offerrēt holocauſta ſuꝑ altare. Cūq; offerrētur holocauſta cepūt laudeſ canere dn̄o & clāgere tubꝭ atq; in diuerſis organis q̄ dauid rex iſrl̄ reperat cōcrepare. Omniāt turba adorāte: cātores & hi q tenebāt tubas erāt in officio ſuo donec cōpleretur holocauſtū. Cūq; finita eſſet oblatio īcuruatus eſt rex & oēs qui erāt cum eo: & adorauerūt. Precepitq; ezechias & principes leuitis vt laudarent dominum ſermonibꝰ dd̄ & aſaph vidētis: q laudauerūt deū magna letitia & incuruato genu adorauerunt.

Ezechias aūt etiam hec addidit. Impleſtis manꝰ veſtras dn̄o accedite & offerte victimas & laudes in domo dn̄i. Obtulit ergo vniuerſa multitudo hoſtias & laudes & holocauſta mente deuota. Porro numerꝰ holocauſtorū q̄ obtulit multitudo hic fuit. Tauros ſeptuagīta: arietes centum: agnos ducentos: ſanctificaueruntq; domino boues ſexcētos & oues tria milia. Sacerdotes vero pauci erāt nec poterāt ſufficere vt pelles holocauſtorū detraherent. Vnde & leuite frēs eoꝝ adiuuerūt eos donec īpleretur opus & ſctificarētur antiſtites. Leuite qppe faciliori ritu ſanctificātur q̄ ſacerdotes. Fuerūt ergo holocauſta plurima adipes pacificorum & libamina holocauſtorū: & cōpletus eſt cultꝰ domus dn̄i letatuſq; eſt ezechias & oīs populus eo q miniſteriū dei eſſet expletum: de repente quippe hoc fieri placuerat. 30.

Miſit quoq; ezechias ad omnē iſrael & iudam: ſcripſitq; epiſtolas ad ephraim

בנבלים ובכנרות במצות דויד וגד חזה
המלך ונתן הנביא כי ביד יהוה
המצוה ביד נביאיו: ויעמדו הלוים
בכלי דויד והכהנים בחצצרות: ויאמר
חזקיהו להעלות העלה להמזבח
ובעת החל העולה החל שיר יהוה
והחצצרות ועל ידי כלי דויד מלך
ישראל: וכל הקהל משתחוים
והשיר משורר והחצצרות מחצצרים
הכל עד לכלות העלה: וככלות
להעלות כרעו המלך וכל הנמצאים
אתו וישתחוו: ויאמר יחזקיהו
המלך והשרים ללוים להלל ליהוה
בדברי דויד ואסף החזה ויהללו
עד לשמחה ויקדו וישתחוו: ויען
יחזקיהו ויאמר עתה מלאתם
ידכם ליהוה גשו והביאו זבחים
ותודות לבית יהוה ויביאו הקהל
זבחים ותודות וכל נדיב לב עלות:
ויהי מספר העלה אשר הביאו
הקהל בקר שבעים אילים מאה
כבשים מאתים לעלה ליהוה
כל אלה: והקדשים בקר שש
מאות וצאן שלשת אלפים: רק
הכהנים היו למעט ולא יכלו
להפשיט את כל העלות ויחזקום
אחיהם הלוים עד כלות המלאכה
ועד יתקדשו הכהנים כי הלוים
ישרי לבב להתקדש מהכהנים:
וגם עלה לרב בחלבי השלמים
ובנסכים לעלה ותכון עבודת בית
יהוה: וישמח יחזקיהו וכל העם
על ההכין האלהים לעם כי
בפתאם היה הדבר:
Cap.xxx. וישלח יחזקיהו על כל ישראל
ויהודה וגם אגרות כתב על אפרים

צוה
נבא
כלה חצר
אמר עלה
חלל שור
כלה
שחה
שור
כלה
מצא
אמר
שור
הלל
קדד ענה
נגש בוא
ידה
נדב עלה
היה ספר
מאה
היה
פשט חזק
כלה לאך
קדש
כון עבד
שמח
כון
שלח

© Biblioteca Nacional de España

ומנשה לבוא לבית יהוה בירושלם
לעשות פסח ליהוה אלהי ישראל: — עשה
ויועץ המלך ושריו וכל הקהל — יעץ שור
בירושלם לעשות הפסח בחדש
השני: כי לא יכלו לעשתו בעת ההיא — שנה
כי הכהנים לא התקדשו למדי — די
והעם לא נאספו לירושלם: ויישר — אסף
הדבר בעיני המלך ובעיני כל הקהל:
ויעמידו דבר להעביר קול בכל — עמד עבר
ישראל מבאר שבע ועד דן לבוא
לעשות פסח ליהוה אלהי ישראל
בירושלם כי לא לרב עשו ככתוב: — כתב
וילכו הרצים באגרות מיד המלך — רוץ
ושריו בכל ישראל ויהודה וכמצות — שור צוה
המלך לאמר בני ישראל שובו
אל יהוה אלהי אברהם יצחק
וישראל וישב אל הפליטה — שוב פלט
הנשארת לכם מכף מלכי אשור: ואל — שאר
תהיו כאבתיכם וכאחיכם אשר — היה
מעלו ביהוה אלהי אבותיהם ויתנם — נתן
לשמה כאשר אתם ראים: עתה — שמם ראה
אל תקשו ערפכם כאבתיכם תנו — קשה נתן
יד ליהוה ובאו למקדשו אשר — בוא קדש
הקדיש לעולם ועבדו את יהוה — עלם
אלהיכם וישב מכם חרון אפו: כי — שוב חרה
בשובכם על יהוה אחיכם ובניכם
לרחמים לפני שוביהם ולשוב לארץ — פנה שבה
הזאת כי חנון ורחום יהוה אלהיכם — חנן רחם
ולא יסיר פנים מכם אם תשובו — סור פנה
אליו: ויהיו הרצים עברים מעיר לעיר — שוב היה
בארץ אפרים ומנשה ועד זבולן — רוץ
ויהיו משחיקים עליהם ומלעגים — שחק
בם: אך אנשים מאשר ומנשה — לעג
ומזבולן נכנעו ויבאו לירושלם: — כנע בוא
גם ביהודה היתה יד האלהים לתת — היה נתן
להם לב אחד לעשות מצות המלך — עשה צוה

et manaſſen vt venirent ad domū dñi in hierl'm & facerent phaſe domino deo iſrael. Inito ergo cōſilio regis & principū & vniuerſi cetus hieruſalē decreuerunt vt facerēt phaſe mēſe ſecūdo. Non enī occurrerāt facere ī tpe ſuo: qa ſacerdotes q poſſent ſufficere ſctificati nō fuerāt: & ppl's nōdū cōgregat⁹ fuerat in hierl'z. Placuitq; ſermo ꝗ regi & omni multitudini & decreuerūt vt mitterēt nuncios in vniuerſum iſrael de berſabee vſq; dan: vt venirent & facerent phaſe domino deo iſrael in hierl'm. Multi eī nō fecerāt ſicut ī lege pſcriptū eſt. Perrexerūtq; curſores cū ep'lis ex regis īperio & principū ei⁹ in vniuerſū iſrl' & iudā iuxta id qd rex iuſſerat predicātes. Filii iſrael reuertimini ad dominū deum abraham & iſaac & iſrael: & reuertetur ad reliquias q̄ effugerunt manus regis aſſyriorum. Nolite fieri ſicut patres veſtri & fratres: qui receſſerunt a dño deo patrū ſuorū: & tradidit eos in interitum: vt ipſi cernitis. Nolite indurare ceruices vr̄as ſicut patres vr̄i. Tradite manus vr̄as dño: & venite ad ſanctuariū ei⁹ qd ſanctificauit in eternū. Seruite domino deo prm vr̄orū: & auertetur a vobis ira furoris ei⁹. Si ei vos reuerſi fueritis ad dñm: frēs vr̄i & filii habebūt miām corā dñis ſuis: q illos duxerūt captiuos & reuertētur in terrā hāc. Pius ei & clemēs eſt dñs de⁹ vr̄: & nō auertet faciē ſuā a vobis ſi reuerſi fueritis ad eū. Igitur curſores pgebant velocit de ciuitate ī citatē p terrā ephraim & manaſſe vſq; ad zabulō: illis irridētib⁹ & ſubſānantibus eos. Attñ quidā viri ex aſer & manaſſe & zabulō acquieſcentes cōſilio: venerūt hieruſalem. In iuda vero facta ē manus dei vt daret eis cor vnū: vt facerent iuxta preceptum regis

ꝛ manaſſe vt venirēt in domū dñi in hieruſalē: vt
καὶ μανασσῆ ἐλθεῖν εἰς οἶκον κυρίου εἰς ἱερουσαλὴμ, τοῦ
facerēt phaſech dño deo iſrael. ꝛ conſuluit
ποιῆσαι τὸ φασὲχ τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ. καὶ ἐβουλεύσατο
rex ꝛ principes ꝛ oīs eccleſia q̄ in
ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν
hieruſalē: vt facerēt phaſech mēſe ſecundo:
ἱερουσαλὴμ, ποιῆσαι τὸ φασὲχ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ,
nō enī poterāt illud facere in tēpore illo: qm̄
οὐ γὰρ ἐδυνήθησαν αὐτὸ ποιῆσαι ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅτι
ſacerdotes nō ſctificati ſūt ſufficiētes: ꝛ ppl's nō cōgregat⁹ ē in
οἱ ἱερεῖς οὐχ ἡγιάσθησαν ἱκανοί, καὶ ὁ λαὸς οὐ συνήχθη εἰς ἱε
hieruſalē. ꝛ placuit ſermo corā rege ꝛ
ρουσαλήμ. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ
corā omni eccleſia: ꝛ cōſtituerūt ſermonē vt trā
ἐναντίον πάσης τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἔστησαν λόγον τοῦ διελ
ſiret pconiū in omni iſrael a dan vſq; ad berſabee:
θεῖν κήρυγμα ἐν παντὶ ἰσραὴλ ἀπὸ δὰν ἕως βηρσαβεαί,
vt venirēt ꝛ facerent phaſech dño deo iſrael in
τοῦ ἐλθεῖν καὶ ποιῆσαι τὸ φασὲχ τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραὴλ ἐν
hieruſalē: qm̄ multitudo nō fecit ſecundū ſcripturā.
ἱερουσαλὴμ, ὅτι τὸ πλῆθος οὐκ ἐποίησε κατὰ τὴν γραφήν.
ꝛ perrexerūt curſores cū epiſtolis a
καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρέχοντες σὺν ταῖς ἐπιστολαῖς παρὰ
rege ꝛ principibus in omnē iſrael ꝛ iu
τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων εἰς πάντα ἰσραὴλ καὶ ἰού
dan: ſecundū pceptū regis dicentes: filij iſ
δαν, κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως λέγοντες, υἱοὶ ἰσ
rael cōuertimini ad dñm deū abraam ꝛ iſaac ꝛ
ραὴλ ἐπιστρέψατε πρὸς κύριον θεὸν ἀβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ
iacob: ꝛ reuertet ſaluatos re
ἰακώβ, καὶ ἐπιστρέψει τοὺς ἀνασεσωσμένους τοὺς κατα
lictos a manu regis aſſyriox. ꝛ nō ſi B
λειφθέντας ἀπὸ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων. καὶ μὴ γίνε
tis ſicut patres vr̄i ꝛ fratres veſtri: q̄ receſſe
σθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, οἳ ἀπέστη
rūt a dño deo patrū ſuox: ꝛ tradi
σαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ παρέδω
dit eos in deſolationē: ſicut vos videtis. ꝛ nūc nō
κεν αὐτοὺς εἰς ἐρήμωσιν, καθὼς ὑμεῖς ὁρᾶτε. καὶ νῦν μὴ
induretis ceruices vr̄as: ſicut patres vr̄i:
σκληρύνητε τοὺς τραχήλους ὑμῶν, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν,
date gloriā dño deo: ꝛ ingredimini in ſanctuariū e
δότε δόξαν κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ εἰσέλθετε εἰς τὸ ἁγίασμα αὐ
ius qd ſctificauit in eternū: ꝛ ſeruite dño
τοῦ, ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ δουλεύσατε κυρίῳ τῷ
deo vr̄o: ꝛ cōuertet a vobis furorē ire
θεῷ ὑμῶν, καὶ ἀποστρέψει ἀφ᾽ ὑμῶν τὸν θυμὸν τῆς ὀργῆς
ſue. qm̄ cū reuerſi fueritis vos ad dñm: fratres
αὐτοῦ. ὅτι ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ὑμᾶς πρὸς κύριον, οἱ ἀδελφοὶ
veſtri ꝛ filij veſtri erūt in miſericordijs corā
ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἔσονται ἐν οἰκτιρμοῖς ἐναντίον
omnib⁹ q̄ duxerūt captiuos eos: ꝛ cōuertet
πάντων τῶν αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς, καὶ ἀποστρέ
eos in terrā hanc: qm̄ miſericors ꝛ clemēs
ψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων
dñs de⁹ noſter: ꝛ nō auertet faciē ſuā
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
a nobis: ſi cōuerſi fuerim⁹ ad eū. ꝛ fuerūt curſo
ἀφ᾽ ἡμῶν, ἐὰν ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτόν. καὶ ἦσαν οἱ τρέχον
res trāſeuntes ciuitatē de ciuitate in mōte ephraī
τες διαπορευόμενοι πόλιν ἐκ πόλεως ἐν τῷ ὄρει ἐφραὶμ
ꝛ manaſſe ꝛ vſq; ad zabulō. ꝛ fuerūt ſicut irriden
καὶ μανασσῆ καὶ ἕως ζαβουλών. καὶ ἐγένοντο ὡς καταγε
tes eos: ꝛ ſubſannātes eos. ſed homines ab
λῶντες αὐτῶν, καὶ μυκτηρίζοντες αὐτούς. ἀλλὰ ἄνθρωποι ἀπὸ
aſer ꝛ manaſſe ꝛ a zabulon cōuerſi ſunt: ꝛ venerūt
ἀσὴρ καὶ μανασσῆ καὶ ἀπὸ ζαβουλὼν ἐνετράπησαν, καὶ ἦλθον
in hierl'z: ꝛ in iuda facta eſt man⁹ dñi vt daret eis cor
εἰς ἱλήμ, καὶ ἐν ἰούδᾳ ἐγένετο χεὶρ κυρίου δοῦναι αὐτοῖς καρδί
vnū vt venirēt ꝛ facerent iuxta pceptū regis
αν μίαν ἐλθεῖν καὶ ποιῆσαι κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως

© Biblioteca Nacional de España

ꝛ principiũ in verbo dñi. ꝛ cõgregati ſũt in
καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν λόγῳ κυρίου. καὶ συνήχθησαν ἐν
hieruſalē populꝰ multꝰ vt facerent ſolēnitatē
ἱερουσαλὴμ λαὸς πολὺς τοῦ ποιῆσαι τὴν ἑορτὴν τῶν
azymoꝝ in menſe ſecũdo: eccleſia multa val
ἀζύμων ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ, ἐκκλησία πολλὴ σφό
de. ꝛ ſurrexerũt ꝛ deſtruxerũt altaria in hieruſa
δρα. καὶ ἀνέστησαν καὶ καθεῖλον τὰ θυσιαστήρια ἐν ἱερουσα
C lē: ꝛ vniuerſa in qbꝰ adolebãt icẽſũ mẽdacibus: ſubuerte
λήμ, καὶ πάντα ἐν οἷς ἐθυμίων τοῖς ψευδέσι, κατέσπα
rũt ꝛ pıecerũt in torrentē cedron. ꝛ imolaue
σαν καὶ ἔρριψαν εἰς τὸν χειμάῤῥουν κεδρών. καὶ ἔθυσαν
rũt phaſech quarta decima mẽſis ſecun=
τὸ φασὲχ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέ
di. ꝛ ſacerdotes ꝛ leuite cõuerſi ſunt ꝛ ſctificati
ρου. καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἐνετράπησαν καὶ ἡγιάσθη
ſunt ꝛ intulerunt holocauſta in domũ dñi:
σαν καὶ εἰσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα εἰς τὸν οἶκον κυρίου,
ꝛ ſteterunt in ſtatione ſua iuxta iudiciũ ſuũ:
καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτῶν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν,
iuxta p̃ceptũ moyſi hominis dei. ꝛ ſacer
κατὰ τὴν ἐντολὴν μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ οἱ ἱε=
dotes ſuſcipiebãt ſanguinē de manu leuitarũ: qm̃
ρεῖς ἐδέχοντο τὰ αἵματα ἐκ χειρὸς τῶν λευιτῶν, ὅτι
multitudo eccleſie nõ purificati ſũt. ꝛ leuite
πλῆθος τῆς ἐκκλησίας οὐχ ἡγνίσθησαν. καὶ οἱ λευῖται
fuerũt vt ſacrificarẽt phaſech omni q nõ poterat puri
ἦσαν τοῦ θύειν τὸ φασὲχ παντὶ τῷ μὴ δυναμένῳ ἁγνι
ficari dño: qm̃ plurimũ populi ab ephraim
σθῆναι τῷ κυρίῳ, ὅτι τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ ἀπὸ ἐφραΐμ
ꝛ manaſſe ꝛ iſſachar ꝛ zabulõ nõ ſctificati
καὶ μανασσῆ καὶ ἰσάχαρ καὶ ζαβουλὼμ οὐχ ἡγιάσθη=
ſunt: ſed ꝛ comederũt phaſech: nõ p̃ter ſcriptu
σαν, ἀλλὰ καὶ ἔφαγον τὸ φασέχ, οὐ παρὰ τὴν γρα=
rã. ꝛ orauit ezecias pro his dicens: do=
φήν. καὶ προσηύξατο ἐζεκίας περὶ τούτων λέγων, κύ=
mine deꝰ bone propitiare pro omni corde di=
ριε ὁ θεὸς ὁ ἀγαθὸς ἐξίλασαι ὑπὲρ πάσης καρδίας κα
rigente ad querendũ dñm deũ patrũ
τευθυνούσης ἐκζητῆσαι τὸν κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων
ſuoꝝ: ꝛ nõ ſicut ſecundũ purificationē ſanctoꝝ. ꝛ
αὐτῶν, καὶ οὐχ ὡς κατὰ τὴν ἁγνείαν τῶν ἁγίων. καὶ
exaudiuit dñs ezeciam: ꝛ ſanauit populũ. ꝛ
ἐπήκουσε κύριος τοῦ ἐζεκίου, καὶ ἰάσατο τὸν λαόν. καὶ
fecerunt filij iſrael q inuenti ſũt in hieruſalē
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν ἱερουσαλὴμ τὴν
ſolēnitatē azymoꝝ ſeptē diebꝰ in letitia magna:
ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ,
ꝛ laudabãt dñm diē per diē. ꝛ leui=
καὶ καθυμνοῦν τῷ κυρίῳ ἡμέραν καθ' ἡμέραν. καὶ οἱ λευῖ=
D te ꝛ ſacerdotes in organis fortitudinis dño. ꝛ locutus
ται καὶ οἱ ἱερεῖς ἐν ὀργάνοις ἰσχύος τῷ κυρίῳ. καὶ ἐλάλη=
eſt ezecias ad cor oium leuitaꝝ ꝛ
σεν ἐζεκίας ἐπὶ καρδίαν πάντων τῶν λευιτῶν καὶ τῶν
intelligẽtiũ intelligẽtiã bonã dño. ꝛ perfecerunt
συνιέντων σύνεσιν ἀγαθὴν τῷ κυρίῳ. καὶ συνετέλεσαν
ſolēnitatē azymoꝝ ſeptē diebꝰ ſacrificãtes ſacrificia ſa=
τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας θύοντες θυσίας σω
lutis ꝛ confitentes dño deo patrũ
τηρίου καὶ ἐξομολογούμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων
ſuoꝝ. ꝛ conſuluit oīs eccleſia vt facerẽt
αὐτῶν. καὶ ἐβουλεύσατο πᾶσα ἡ ἐκκλησία ποιῆσαι
ſeptē dies alios. ꝛ fecerũt ſeptē dies alios
ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας. καὶ ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας
in letitia: qm̃ ezecias rex iuda p̃mitias obtulit
ἐν εὐφροσύνῃ, ὅτι ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς ἰούδα ἀπήρξατο
omni eccleſie mille vitulos ꝛ ſeptē milia
πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ χιλίους μόσχους καὶ ἑπτακισχίλια
ouiũ. ꝛ principes primitias attulerũt pp̃lo mil
πρόβατα, καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπήρξαντο τῷ λαῷ χι=
le vitulos ꝛ ouiũ decē milia.
λίους μόσχους καὶ προβάτων δέκα χιλιάδας.

et principiũ verbũ dñi.
Congregatiq; ſunt in
hieruſalē populi multi:
vt facerent ſolēnitatem
azymorum in menſe ſe
cundo.
Et ſurgentes deſtruxe=
runt altaria que erant
in hierl'z: atq; vniuerſa
in qbꝰ idolis adolebatur
incenſũ ſubuertẽtes pic
cerũt in torrẽtem cedrõ.
Immolauerũt aũt phaſe
q̃rtadecima die mẽſis ſe
cũdi. Sacerdotes q̃q; at=
q; leuite tãdem ſctificati
obtulerunt holocauſta
in domo dñi: ſteterũtq;
in ordine ſuo iuxta diſ=
poſitionē & legē moyſi
hoĩs dei. Sacerdotes ve
ro ſuſcipiebãt effudẽden
dũ ſanguinẽ de manibus
leuitarũ eo ꝙ multa tur
ba ſanctificata nõ eſſet:
& idcirco
immolarent leuite pha
ſe his qui nõ occurrerãt
ſanctificari dño. Ma
gna etiam pars populi
de ephraim & manaſſe
& iſachar & zabulon q̃
ſanctificata non fuerat:
comedit phaſe: non
iuxta qđ ſcriptum eſt. &
orauit pro eis ezechias
dicẽs. Dñs bonus pro
pitiabitur cũctis q in toto
corde requirũt dominũ
deũ patrũ ſuoꝝ: & nõ i=
putabit eis ꝙ minꝰ ſctifi=
cati ſunt. Quē exaudi=
uit dñs: & placatus eſt
populo. Fecerũtq; fi=
lii iſrael qui inuẽti ſunt
in hieruſalem ſolẽnita=
tem azymorum ſeptem
diebus in leticia magna:
laudantes dominum
p ſingulos dies leuite q̃=
q; & ſacerdotes per orga
na q̃ ſuo officio ꝯgruebãt.
Et locutꝰ ē ezechias ad
cor oĩm leuitarũ: q ha=
bebãt intelligẽtiã bonã
ſup dño. & comederunt
ſeptē diebus ſolẽnitatis
ĩmolãtes victimas paci
ficorũ & laudantes dñm
deũ patrũ ſuorũ: placu
itq; vniuerſe multitudini
vt celebrarẽt etiã alios
dies ſeptē: qđ & fecerũt
cum ingẽti gaudio. Eze=
chias autem rex iuda
prebuerat multitudini
mille tauros & ſeptem
milia ouium. Principes
vero dederant populo
tauros mille: & oues
decem milia.

והשרים בדבר יהוה׃ ויאספו
ירושלם עם רב לעשות את חג
המצות בחדש השני קהל לרב מאד׃
ויקמו ויסירו את המזבחות אשר
בירושלם ואת כל המקטרות הסירו
וישליכו לנחל קדרון׃ וישחטו הפסח
בארבעה עשר לחדש השני
והכהנים והלוים נכלמו ויתקדשו
ויביאו עלות בית יהוה׃ ויעמדו על
עמדם כמשפטם כתורת משה
איש האלהים הכהנים זרקים את
הדם מיד הלוים׃ כי רבת בקהל
אשר לא התקדשו והלוים על
שחיטת הפסחים לכל לא טהור
להקדיש ליהוה׃ כי מרבית העם
רבת מאפרים ומנשה יששכר וזבולן
לא הטהרו כי אכלו את הפסח בלא
ככתוב כי התפלל יחזקיהו עליהם
לאמר יהוה הטוב יכפר בעד׃ כל
לבבו הכין לדרוש האלהים יהוה
אלהי אבתיו ולא כטהרת הקדש׃
וישמע יהוה אל יחזקיהו וירפא את
העם׃ ויעשו בני ישראל הנמצאים
בירושלם את חג המצות שבעת ימים
בשמחה גדולה ומהללים ליהוה יום
ביום הלוים והכהנים בכלי עז ליהוה׃
וידבר יחזקיהו על לב כל הלוים
המשכילים שכל טוב ליהוה ויאכלו
את המועד שבעת הימים מזבחים
זבחי שלמים ומתודים ליהוה אלהי
אבותיהם׃ ויועצו כל הקהל לעשות
שבעת ימים אחרים ויעשו שבעת
ימים שמחה׃ כי חזקיהו מלך יהודה
הרים לקהל אלף פרים ושבעת
אלפים צאן והשרים הרימו לקהל
פרים אלף וצאן עשרת אלפים

שור אסף
עשה
מץ שנה
קום סור
זבח קטר
שלך
שחט
רבע
כלם קדש
בוא עלה
עמד שפט
ירה
רבב
טהר
רבה
כתב פלל
כפר
כון דרש
שמע רפא
עשה מצא
מץ
יום גדל
הלל כלה
עזז דבר
שכל אכל
יעד יום
זבח ידה
יעץ עשה
שור רום

© Biblioteca Nacional de España

ויתקדשו כהנים לרב: וישמחו כל — קדש שמח
קהל יהודה והכהנים והלוים וכל
הקהל הבאים מישראל והגרים — בוא
הבאים מארץ ישראל והיושבים
ביהודה: ותהי שמחה גדולה — היה גדל
בירושלם כי מימי שלמה בן — יום
דויד מלך ישראל לא כזאת
בירושלם: ויקמו הכהנים והלוים — קום
ויברכו את העם וישמע בקולם — ברך שמע
ותבוא תפלתם למעון קדשו — בוא פלל
לשמים: וככלות כל — עון
Cap xxxi.
זאת יצאו כל ישראל הנמצאים — כלה מצא
בערי יהודה וישברו המצבות — עיר שבר
ויגדעו האשרים וינתצו את — יצב גדע
הבמות ואת המזבחות מכל יהודה — נתץ במה
ובנימן ובאפרים ומנשה עד לכלה — זבח
וישובו כל בני ישראל איש — שוב
לאחזתו לעריהם: ויעמד יחזקיהו — עמד
את מחלקות הכהנים והלוים — חלק
על מחלקותם איש כפי עבודתו — פה עבד
לכהנים וללוים לעלה ולשלמים
לשרת ולהודות ולהלל בשערי — ידה
מחנות יהוה: ומנת המלך מן רכושו — חנה מנה
לעלות לעלות הבקר והערב והעלות — רכש עלה
לשבתות ולחדשים ולמעדים
ככתוב בתורת יהוה: ויאמר לעם — יעד כתב
ליושבי ירושלם לתת מנת הכהנים — ירה אמר
והלוים למען יחזקו בתורת יהוה: — ישב נתן
וכפרץ הדבר הרבו בני ישראל — חזק רבה
ראשית דגן תירוש ויצהר ודבש וכל — ירש צהר
תבואת שדה ומעשר הכל לרב הביאו: — בוא עשר
ובני ישראל ויהודה היושבים בערי — בוא ישב
יהודה גם הם מעשר בקר וצאן ומעשר — עיר
קדשים המקדשים ליהוה אלהיהם — קדש
הביאו ויתנו ערמות ערמות: בחדש — נתן שלש
השלישי החלו הערמות ליסוד ובחדש — חלל יסד

Sctificata eſt ergo ſacerdotũ plurima mltitudo & hilaritate pfuſa oĩs turba iuda tã ſacerdotũ & leuitarũ q̃ vniuerſe freq̃ntie q̃ venerat ex iſrl: pſelitorũ quoq̃ de tra iſrael & habitantium in iuda. Factaq̃ eſt grãdis celebritas in hieruſalem qualis a diebus ſalomonis filii dauid regis iſrael in ea vrbe non fuerat. Surrexerunt autem ſacerdotes atq̃ leuite benedicentes populo: & exaudita eſt vox eorũ: peruenitq̃ oratio in habitaculum ſanctum celi. 31.

Q Vnq̃ hec fuiſſent rite celebrata egreſſus eſt oĩs iſrl q inuetus fuerat in vrbibus iuda: & fregerunt ſimulachra: ſucciderũtq̃ lucos: demoliti ſunt excelſa: & altaria deſtruxerũt: nõ ſolũ de vniuerſo iuda & bẽiamĩ: ſed & de ephraĩ q̃q̃ & manaſſe: donec penit⁹ euerterẽt. Reuerſiq̃ ſunt oẽs filii iſrl in poſſeſſiões & ciuitates ſuas. Ezechias aũt conſtituit turmas ſacerdotales: & leuiticas per diuiſiones ſuas vnũquẽq̃ in officio pprio tã ſacerdotũ videlicet q̃ leuitarũ ad holocauſta & pacifica: vt miſtrarent & cõfiterẽtur canerẽtq̃ in portis caſtro℞ dñi. Pars aũt regis erat vt de ppria ei⁹ ſubſtãtia offerretur holocauſtũ mane ſemp & veſpe: ſabbatis q̃q̃ & Kalẽdis & ſolẽnitatib⁹ ceteris: ſicut ſcriptũ eſt in lege dñi. Precepit etiam poplo habitãtiũ hierlm vt darẽt partes ſacerdotib⁹ & leuitis: vt poſſent vacare legi dñi. Quod cũ pcrebruiſſet in auribus mltidinis: plurimas obtulerũt primitias filii iſrl frumẽti vini & olei: mellis q̃q̃ & oĩz q̃ gignit hum⁹ decĩas obtulerũt. Sed & filii iſrael & iuda qui habitabãt in vrbib⁹ iuda obtulerũt decimas boũ & ouiũ: decimaſq̃ ſancto℞ q̃ vouerãt dño deo ſuo: atq̃ vniuerſa portãtes fecerũt aceruos plorimos. Menſe tertio ceperũt aceruorũ iacere fundamẽta: & menſe

ꝛ ſctificati ſunt de ſacerdotib⁹ in multitudinẽ. ꝛ letata ẽ oĩs
καὶ ἡγιάσθησαν τῶν ἱερέων εἰς πλῆθος. καὶ εὐφράνθη πᾶσα
eccleſia iuda ꝛ ſacerdotes ꝛ leuite: ꝛ oĩs ec
ἡ ἐκκλησία ἰούδα καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ πᾶσα ἡ ἐκ
cleſia q̃ venerũt ex iſrael: ꝛ proſelyti q̃ vene
κλησία οἱ ἐλθόντες ἐξ ἰσραὴλ, καὶ οἱ προσήλυτοι οἱ ἐλθόν
rũt de terra iſrael: ꝛ habitantes iuda. ꝛ facta eſt
τες ἐκ γῆς ἰσραὴλ, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἰούδα. καὶ ἐγένετο
letitia magna in hieruſalẽ: quõ a diebus ſalo
εὐφροσύνη μεγάλη ἐν ἱερουσαλήμ, ὅτι ἀπὸ ἡμερῶν σολο
monis filij dauid regis iſrael nõ factũ eſt ta
μῶντος υἱοῦ δαυὶδ βασιλέως ἰσραὴλ οὐκ ἐγένετο τοιαύ
le feſtũ in hieruſalẽ. ꝛ ſurrexerũt ſacerdotes leuite:
τη ἑορτὴ ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἀνέστησαν οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται,
ꝛ benedixerũt pplo: ꝛ exaudita eſt vox eo℞: ꝛ
καὶ εὐλόγησαν τὸν λαόν, καὶ ἐπηκούσθη ἡ φωνὴ αὐτῶν, καὶ
venit oratio eo℞ in habitaculũ ſctũm
ἦλθεν ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰς τὸ κατοικητήριον τὸ ἅγιον τοῦ
dei in celum.
θεοῦ εἰς τὸν οὐρανόν.

Ca.31.

ET poſtq̃ pfecta ſunt hec omnia: egreſſ⁹ ẽ oĩs iſ
Καὶ ὡς συνετελέσθη ταῦτα πάντα, ἐξῆλθε πᾶς ἰσ
rael q̃ inuẽti fuerãt in vrbib⁹ iuda: ꝛ cõtriuerũt
ραὴλ οἱ εὑρεθέντες ἐν πόλεσιν ἰούδα, καὶ συνέτριψαν τὰς
ſimulachra: ꝛ ſucciderunt lucos: ꝛ demoliti ſunt excel
στήλας, καὶ ἐξέκοψαν τὰ ἄλση, καὶ κατέσπασαν τὰ ὑψη
ſa: ꝛ deſtruxerũt altaria ab omni iudea
λά, καὶ καθεῖλον τὰ θυσιαστήρια ἀπὸ πάσης τῆς ἰουδαίας
ꝛ beniamĩ ꝛ ex ephraĩ: ꝛ a manaſſe vſq̃ ad con
καὶ βενιαμὶν καὶ ἐξ ἐφραὶμ, καὶ ἀπὸ μανασσῆ ἕως εἰς συν
ſumationẽ. ꝛ conuerſus ẽ oĩs iſrael in hereditatẽ
τέλειαν. καὶ ἐπέστρεψε πᾶς ἰσραὴλ εἰς τὴν κληρονομίαν
ſuã ꝛ in ciuitates ſuas. ꝛ ordinauit ezecias vi
αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς πόλεις αὐτοῦ. καὶ ἔταξεν ἐζεκίας τὰς ἐφη
ces ſacerdotũ ꝛ leuita℞: ꝛ vices vnĩ⁹ cu
μερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, καὶ τὰς ἐφημερίας ἑκά
iuſq̃ iuxta miniſteriũ ſuũ ſacerdotib⁹ ꝛ leui
στου κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευί
tis ad holocauſtũ ꝛ ad ſacrificiũ ſalutaris:
ταις εἰς τὴν ὁλοκαύτωσιν καὶ εἰς τὴν θυσίαν τοῦ σωτηρίου,
ꝛ vt laudarẽt ꝛ vt cõfiterentur ꝛ miniſtrarent in
καὶ τοῦ αἰνεῖν καὶ τοῦ ἐξομολογεῖσθαι καὶ λειτουργεῖν ἐν ταῖς
portis ꝛ in atrijs dom⁹ dñi. ꝛ pars re
πύλαις καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου κυρίου. καὶ ἡ μερὶς τοῦ βασι
gis de ſubſtantijs eius in holocauſtis: que
λέως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις, τὴν
mane ꝛ que veſpere: ꝛ in holocauſtis
τε πρωϊνὴν καὶ τὴν ἑσπερινήν, καὶ εἰς τὰς ὁλοκαυτώσεις
ſabbato℞: ꝛ in neomenijs: ꝛ in ſolẽnitatib⁹
τῶν σαββάτων, καὶ εἰς τὰς νουμηνίας, καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς
ſcriptis in lege dñi. ꝛ dixit ezecias
τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ νόμῳ κυρίου. καὶ εἶπεν ἐζεκίας τῷ
pplo habitantibus in hieruſalẽ vt darẽt partẽ
λαῷ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν ἱερουσαλὴμ δοῦναι τὴν μερίδα
ſacerdotũ ꝛ leuita℞: vt poſſint in mini
τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν, ὅπως κατισχύσωσιν ἐν τῇ λει
ſterio dom⁹ dñi. ꝛ poſtq̃ iuſſit ſermonẽ ezecias:
τουργίᾳ οἴκου κυρίου. καὶ ὡς προσέταξεν τὸν λόγον ἐζεκίας,
plimas obtulerũt filij iſrl primitias tritici ꝛ vini ꝛ olei
ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπαρχὴν σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαί
ꝛ mellis: ꝛ omne germẽ agri i mltitudiẽ obtulerũt
ου καὶ μέλιτος, καὶ πᾶν γένημα ἀγροῦ εἰς πλῆθος ἤνεγκαν
filij iſrael ꝛ iuda. ꝛ q̃ habitabãt in vrbibus
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ ἰούδα. καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν
iuda ꝛ ipſi attulerũt decimas vitulo℞ ꝛ ouium
ἰούδα καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν ἐπιδέκατα μόσχων καὶ προβάτων
ꝛ decimas capra℞: ꝛ ſanctificauerũt dño deo ſuo. ꝛ in
καὶ ἐπιδέκατα αἰγῶν, καὶ ἡγίασαν τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. καὶ εἰ
tulerũt ꝛ poſuerũt aceruos aceruos. in aũt mẽſe tertio
σήνεγκαν καὶ ἔθηκαν σωροὺς σωρούς. ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ
ceperunt aceruí fundari: ꝛ in mẽſe
ἤρξαντο οἱ σωροὶ θεμελιοῦσθαι, καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ

A

B

© Biblioteca Nacional de España

ſeptimo completi ſunt. ⁊ venit ezecias ⁊ princi
ἑβδόμῳ συνετελέσθησαν. καὶ ἦλθεν ἐζεκίας καὶ οἱ ἄρχον
pes: ⁊ viderũt aceruos: ⁊ benedixerũt dño ⁊ populo
τες, καὶ εἶδον τὰς σωρούς, καὶ εὐλόγησαν τὸν κν̄ καὶ τὸν λαὸν
ſuo iſrael. ⁊ interrogauit ezecias ſacerdotes
αὐτοῦ ἰσραήλ. καὶ ἐπυνθάνετο ἐζεκίας τῶν ἱερέων
⁊ leuitas ſuper aceruis. ⁊ dixit ad eũ
καὶ τῶν λευιτῶν ὑπὲρ τῶν σωρῶν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-
azarias ſacerdos princeps dom⁹ ſadduc: ex
τὸν ἀζαρίας ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων τοῦ οἴκου σαδδούκ, ἐξ
C quo ceperũt primitie offerri in domũ dñi:
οὗ ἤρξαντο αἱ ἀπαρχαὶ φέρεσθαι εἰς τὸν οἶκον κυρίου,
comedim⁹ ⁊ bibimus ⁊ reliquimus vſqꝫ in multi
ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν καὶ ἐγκατελείπομεν ἕως εἰς πλῆ-
tudinẽ: qm̃ dñs benedixit populo ſuo: ⁊ reliqui-
θος, ὅτι κύριος εὐλόγησε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ κατελί-
mus adhuc multitudinẽ hãc. ⁊ dixit ezecias: vt p̃pa
πομεν ἔτι τὸ πλῆθος τοῦτο. καὶ εἶπεν ἐζεκίας, ἑτοι-
rarẽt paſtophoria in domo dñi. ⁊ p̃parauerũt:
μάσαι παστοφόρια εἰς τὸν οἶκον κυρίου. καὶ ἡτοίμασαν,
⁊ intulerũt illuc primitias ⁊ decimas in
καὶ εἰσήνεγκαν ἐκεῖ τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰ ἐπιδέκατα ἐν
fide. ⁊ ſup eos prefectus chonenias leuita: ⁊
πίστει. καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπιστάτης χωνενίας ὁ λευίτης, καὶ
ſemei frater eius ſucceſſor: ⁊ hieziel ⁊ ozias
σεμεεῖ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδεχόμενος, καὶ ἰεζιὴλ καὶ ὀζίας
⁊ naath ⁊ aſſael ⁊ hierimoth: ⁊ ioazabad ⁊ eliel
καὶ ναὰθ καὶ ἀσαὴλ καὶ ἱεριμὼθ, καὶ ἰωαζαβὰδ καὶ ἐλιὴλ
⁊ ſamachia ⁊ maath ⁊ baneas p̃poſiti per cho-
καὶ σαμαχία καὶ μαὰθ καὶ βανέας καθεσταμένοι διὰ χω-
neniã ⁊ ſemei fratrẽ eius: ſicut iuſ-
νενίου καὶ σεμεεῖ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καθὼς προσέ-
ſit ezecias rex ⁊ azarias dux domus
ταξεν ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς καὶ ἀζαρίας ὁ ἡγούμενος οἴκου
dñi. ⁊ core filius iemna leuita ianitor ſecũ-
κυρίου. καὶ κωρὴ ὁ τοῦ ἰεμνᾶ ὁ λευίτης ὁ πυλωρὸς κα-
dũ orientẽ in donis: vt daret primi-
τὰ ἀνατολὰς ἐπὶ τῶν δομάτων, δοῦναι τὰς ἀπαρ-
tias dñi: ⁊ ſancta ſctõꝝ p̱ manũ adan
χὰς τοῦ κυρίου, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων διὰ χειρὸς ἀδὰν
⁊ beniami. ⁊ ieſue ⁊ ſemei ⁊ amarias ⁊
καὶ βενιαμίν. καὶ ἰησοῦς καὶ σεμεεῖ καὶ ἀμαρείας καὶ
ſechenias in ciuitatib⁹ p̱ manũ ſacerdotũ in
σεχενίας ἐν ταῖς πόλεσι διὰ χειρὸς τῶν ἱερέων ἐν
fide vt darẽt fratribus ſuis ſecundũ vi-
πίστει δοῦναι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κατὰ τὰς ἐφη-
ces: ſecundũ magnũ ⁊ ſecundũ paruum: ex-
μερίας, κατὰ τὸν μέγαν καὶ κατὰ τὸν μικρόν, ἐκ-
tra fetũ maſculoꝝ a trimo ⁊
D τὸς τῆς ἐπιγονῆς τῶν ἀρσενικῶν ἀπὸ τριέτους καὶ
ſupra: omni ingredienti in domũ dñi:
ἐπάνω, παντὶ τῷ εἰσπορευομένῳ εἰς οἶκον κυρίου,
in rationẽ dieꝝ in die ſuo: in miniſterio
εἰς λόγον ἡμερῶν ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ, εἰς λειτουργίαν
p̱ vices ordinis ſui. hic diſtributio
ἐφημερίας διατάξεως αὐτῶν. οὗτος ὁ καταλοχισμὸς
ſacerdotũ ſm̃ domos familiaꝝ. ⁊ leuite in
τῶν ἱερέων κατ' οἴκους πατριῶν. καὶ οἱ λευῖται ἐν ταῖς
vicibus ſuis. a vigeſimo ãno ⁊ ſupra in
ἐφημερίαις αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαέτους καὶ ἐπάνω ἐν
ordine in turmis in omni fetu
διατάξει ἐν τοῖς καταλοχισμοῖς ἐν πάσῃ ἐπιγονῇ
ſuo filioꝝ ſuoꝝ ⁊ filiarũ in omni multitu-
αὐτῶν υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων εἰς πᾶν τὸ πλῆ-
dine: qm̃ in fide ſanctificauerũt ſctũariũ: ⁊ filijs
θος, ὅτι ἐν πίστει ἡγίασαν τὸ ἅγιον, καὶ τοῖς υἱοῖς
aaron ſacerdotio fungẽtib⁹ in agris ⁊ in
ἀαρὼν τοῖς ἱερατεύουσιν ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἐν ταῖς
ciuitatibus ſuis: in omni ciuitate ⁊ ciuitate viri
πόλεσιν αὐτῶν, ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἄνδρες
qui nominati ſũt in nomine vt darent
οἳ ὠνομάσθησαν ἐν ὀνόματι δοῦναι

ſeptimo cõpleuerũt eos.
Cũqꝫ igreſſi fuiſſet eze
chias & prĩcipes eius: vi
derũt aceruos & bñdixe
rũt dño ac pp̃lo iſrael.
Interrogauitqꝫ ezechi-
as ſacerdotes & leuitas
cur ita iacerent acerui.
Reſpõdit illi azarias ſa-
cerdos primus
de ſtirpe ſadoch dicens.
Ex quo ceperunt
offerri primitie ĩ domo
dñi comedim⁹ & ſatura
ti ſum⁹ & remãſerũt plu
rima: eo ꝙ benedixerit
dñs pp̃lo ſuo. Reliqꝛũ
aũt eſt copia iſta quã cer
nis. Precepit igr̃ ezechi-
as vt p̃pararẽt horrea ĩ
domo dñi. qđ cũ feciſſet:
ĩtulerũt tã primitias ꝙ̃
decimas: & q̃cunqꝫ voue
rãt fideliter. Fuit aũt p̃fe
ctus eoꝝ chonenias leui
ta & ſemei frat̃ ei⁹ ſcđs:
poſt quẽ iehihel & azari-
as & naad & aſahel
& hierimoth: iozabar q̃
qꝫ & elihel & ieſmachi-
as & maath & banaias
p̃poſiti ſub manib⁹ cho
nenie & ſemei fr̃is ei⁹ ex
imperio ezechie regis
& azarie pontificis do-
mus dei. Chore vero
fili⁹ iemna leuites & ia-
nitor orĩetalis porte pre
poſitus erat his q̃ ſpõte
offerebãtur deo: primi
tiiſqꝫ & cõſecratis in ſctã
ſanctoꝝ & ſub cura eius
eden & beniamin: ieſue
& ſemeias. Amarias qꝫ
& ſechenias ĩ ciuitatib⁹
ſacerdotum: vt fideliter
diſtribuerent fratribus
ſuis partes
minorib⁹ atqꝫ maiorib⁹:
exceptis marib⁹ ab an
nis tribus & ſupra: cun
ctis qui ingrediebantur
templũ dñi. Et quicqđ
p̱ ſingulos dies cõduce-
bãt in miſterio atqꝫ ob-
ſeruatiõib⁹ iuxta diuiſio
nes ſuas: ſacerdotibus
per familias:
& leuitis a viceſimo
anno & ſupra
per ordines & turmas
ſuas.
Vniuerſeqꝫ multitudini
tã vxorib⁹ ꝙ̃ liberis eoꝝ
vtriuſqꝫ ſexus fideliter ci
bi de his que
ſctificata fuerant p̃bebã
tur. Sed & filiorũ aaron
p̱ agros & ſuburbana vr
bium ſingularũ diſpoſiti
erant viri qui

השביעי כלו: ויבאו יחזקיהו והשרים
ויראו את הערמות ויברכו את יהוה
ואת עמו ישראל: וידרש יחזקיהו
על הכהנים והלוים על הערמות:
ויאמר אליו עזריהו הכהן הראש
לבית צדוק ויאמר מהחל התרומה
לביא בית יהוה אכול ושבוע והותר
עד לרוב כי יהוה ברך את עמו
והנותר את ההמון הזה: ויאמר
יחזקיהו להכין לשכות בבית יהוה
ויכינו: ויביאו את התרומה והמעשר
והקדשים באמונה ועליהם נגיד
כונניהו הלוי ושמעי אחיהו משנה:
ויחיאל ועזזיהו ונחת ועשהאל
וירימות ויוזבד ואליאל ויסמכיהו
ומחת ובניהו פקידים מיד כונניהו
ושמעי אחיו במפקד יחזקיהו המלך
ועזריהו נגיד בית האלהים: וקורא
בן ימנה הלוי השוער למזרחה על
נדבות האלהים לתת תרומת יהוה
וקדשי הקדשים: ועל ידו עדן
ומנימין וישוע ושמעיהו אמריהו
ושכניהו בערי הכהנים באמונה
לתת לאחיהם במחלקות כגדול
כקטן: מלבד התיחשם לזכרים מבן
שלש שנים ולמעלה לכל הבא
לבית יהוה לדבר יום ביומו לעבודתם
במשמרותם כמחלקותיהם: ואת
התיחש הכהנים לבית אבותיהם
והלוים מבן עשרים שנה ולמעלה
במשמרותיהם במחלקותיהם:
ולהתיחש בכל טפם נשיהם ובניהם
ובנותיהם לכל קהל כי באמונתם
יתקדשו קדש: ולבני אהרן הכהנים
בשדי מגרש עריהם בכל עיר ועיר
אנשים אשר נקבו בשמות לתת

שבע כלה
בוא שור
ראה ברך
דרש
חלל רום
בוא אכל
שבע יתר
רבב
יתר המן
אמר כון
בוא עשר
אמן נגד
שנה
פקד
שער זרח
נתן
עיר
חלק גדל
בדד יחס
עלה בוא
עבד
שמר
טפף נשה
בנה אמן
קדש
גרש
נתן

© Biblioteca Nacional de España

מְנוֹת לְכָל זָכָר בַּכֹּהֲנִים וּלְכָל הִתְיַחֵשׂ — מָנָה יָחַס
בַּלְוִיִּם׃ וַיַּעַשׂ כָּזֹאת יְחִזְקִיָּהוּ בְּכָל — עָשָׂה
יְהוּדָה וַיַּעַשׂ הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר וְהָאֱמֶת
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו׃ וּבְכָל מַעֲשֶׂה — בָּנָה עָשָׂה
אֲשֶׁר הֵחֵל בַּעֲבוֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים — חָלַל עָבַד
וּבַתּוֹרָה וּבַמִּצְוָה לִדְרֹשׁ לֵאלֹהָיו בְּכָל — יָרָה צָוָה
לְבָבוֹ עָשָׂה וְהִצְלִיחַ׃ — צָלַח

Ca. xxxij.

אַחֲרֵי הַדְּבָרִים וְהָאֱמֶת הָאֵלֶּה בָּא — בּוֹא
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיָּבֹא בִיהוּדָה — חָנָה עִיר
וַיִּחַן עַל הֶעָרִים הַבְּצֻרוֹת וַיֹּאמֶר — אָמַר
לְבִקְעָם אֵלָיו׃ וַיַּרְא יְחִזְקִיָּהוּ כִּי בָא — רָאָה
סַנְחֵרִיב וּפָנָיו לַמִּלְחָמָה עַל — פָּנָה לָחַם
יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיִּוָּעַץ עִם שָׂרָיו וְגִבֹּרָיו — יָעַץ שׂוּר
לִסְתּוֹם אֶת מֵימֵי הָעֲיָנוֹת אֲשֶׁר — גָּבַר סָתַם
מִחוּץ לָעִיר וַיַּעְזְרוּהוּ׃ וַיִּקָּבְצוּ עַם — עָזַר קָבַץ
רָב וַיִּסְתְּמוּ אֶת כָּל הַמַּעְיָנוֹת וְאֶת — עָיַן
הַנַּחַל הַשּׁוֹטֵף בְּתוֹךְ הָאָרֶץ לֵאמֹר — שָׁטַף
לָמָּה יָבוֹאוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר וּמָצְאוּ מַיִם — בּוֹא
רַבִּים׃ וַיִּתְחַזַּק וַיִּבֶן אֶת כָּל הַחוֹמָה — רָבַב חָזַק
הַפְּרוּצָה וַיַּעַל עַל הַמִּגְדָּלוֹת וְלַחוּצָה — בָּנָה חָמָה
הַחוֹמָה אַחֶרֶת וַיְחַזֵּק אֶת הַמִּלּוֹא — פָּרַץ עָלָה גָּדַל חָזַק
עִיר דָּוִיד וַיַּעַשׂ שֶׁלַח לָרֹב וּמָגִנִּים׃ — מָלֵא
וַיִּתֵּן שָׂרֵי מִלְחָמוֹת עַל הָעָם וַיִּקְבְּצֵם — נָתַן שׂוּר
אֵלָיו אֶל רְחוֹב שַׁעַר הָעִיר וַיְדַבֵּר — קָבַץ רָחַב
עַל לְבָבָם לֵאמֹר׃ חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל — דָּבַר
תִּירְאוּ וְאַל תֵּחַתּוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר — יָרֵא חָתַת
וּמִלִּפְנֵי כָּל הֶהָמוֹן אֲשֶׁר עִמּוֹ כִּי — פָּנָה הָמַן
עִמָּנוּ רַב מֵעִמּוֹ׃ עִמּוֹ זְרוֹעַ בָּשָׂר וְעִמָּנוּ — זָרַע
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעָזְרֵנוּ וּלְהִלָּחֵם — לָחַם
מִלְחֲמֹתֵינוּ וַיִּסָּמְכוּ הָעָם עַל דִּבְרֵי — סָמַךְ
יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ אַחַר זֶה שָׁלַח
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עֲבָדָיו
יְרוּשָׁלַיְמָה וְהוּא עַל לָכִישׁ וְכָל
מֶמְשַׁלְתּוֹ עִמּוֹ עַל יְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ — מָשַׁל
יְהוּדָה וְעַל כָּל יְהוּדָה אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלַ͏ִם לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר סַנְחֵרִיב

partes diſtribuerēt vniuerſo ſexui maſculino: de ſacerdotibꝰ & leuitis. Fecit ergo ezechias vniuerſa q̄ diximꝰ in om̄i iuda operatuſqȝ ē bonū & rectum & verū corā dn̄o deo ſuo: in vniuerſa cultura miniſterii domus dei iuxta legē & cerimōias: volēs requirere deū ſuū in toto corde ſuo. Feciṭqȝ & pſperatus eſt. 32.

Poſt q̄ & huiuſcemodi veritatem, venit ſennacherib rex aſſyriorum & ingreſſus iudam obſedit ciuitates munitas. volens eas capere. Quod cū vidiſſet ezechias veniſſe. ſ. ſennacherib & totū belli impetum verti contra hieruſalē: inito cū principibꝰ cōſilio viriſqȝ fortiſſimis vt obturaret capita fontium qui erant extra vrbē: & hoc oīum decernēte ſentētia cōgregauit plurimā multitudinē: & obturauerūt cūctos fontes & riuū q fluebāt in medio terre dicētes. Ne veniāt reges aſſyriorum & inueniāt aquarū abūdantiā. Edificauit quoqȝ agens induſtrie omnē murū q fuerat diſſipatꝰ: & extruxit turres deſup & forinſecus alterū murū. Inſtaurauitqȝ mello in ciuitate dauid & fecit vniuerſi gn̄ris armaturā & clypeos. Cōſtituitqȝ principes bellatorū in exercitu. Et conuocauit vniuerſos ī platea porte ciuitatis: ac locutꝰ eſt ad cor eoꝝ dicēs. Viriliter agite & cōfortamini: nolite timere: nec paueatis regem aſſyriorū & vniuerſā multitudinē q̄ ē cū eo. Multo eī plˀes nobiſcū ſunt q̄ȝ cū illo. Cū illo enī ē brachiū carneū: nobiſcū dn̄s deꝰ nr̄ q auxiliator ē nr̄: pugnatqȝ ꝑ nobis. ꝯfortatꝰqȝ ē ppl̄s huiuſcemodi verbis ezechie regis iuda. q̄ poſtq̄ȝ geſta ſunt: miſit ſennacherib rex aſſyriorū ſeruos ſuos hierl̄m: ipſe eī cū vniuerſo exercitu obſidebat lachis: ad ezechiam regem iuda & ad omnem populum qui erat in vrbe dicens. Hec dicit ſennacherib

partē omni maſculo in ſacerdotibꝰ: ⁊ omni nu-
μερίδα παντὶ ἀρσενικῷ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ παντὶ κα-
merato in leuitis. ⁊ fecit ezecias ſic
ταριθμουμένῳ ἐν τοῖς λευίταις. καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας οὕ-
in omni iuda: ⁊ fecit ezecias bonū ⁊
τως ἐν παντὶ ἰούδα, καὶ ἐποίησεν ἐζεκίας τὸ καλὸν καὶ τὸ
rectū ⁊ verū corā dn̄o deo ſuo: ⁊ in om
εὐθὲς καὶ τὸ ἀληθὲς ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐν παν-
ni opere in quo incepit in opere in domo dn̄i: ⁊ in
τὶ ἔργῳ ἐν ᾧ ἤρξατο ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν
lege ⁊ in preceptis queſiuit deū ſuū ex
τῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς προστάγμασιν ἐξεζήτησε τὸν θεὸν αὐτοῦ ἐξ
tota anima ſua: ⁊ fecit ⁊ pſperatus eſt.
ὅλης τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε καὶ εὐοδώθη. Ca.32. A
Et poſt ſermones hos ⁊ veritatē hanc
Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύ- 4.Reg. 18.c.
venit ſennacherib rex aſſyrioꝝ: ⁊ venit in iu-
την ἦλθε σενναχηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ἦλθεν ἐπὶ ἰού-
dā: ⁊ caſtrametatꝰ eſt iuxta ciuitates muratas:
δαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς τειχήρεις,
⁊ dixit vt caperent eas. ⁊ vidit ezecias q
καὶ εἶπε τοῦ προκαταλαβέσθαι αὐτάς. καὶ εἶδεν ἐζεκίας ὅτι
venerat ſennacherib: ⁊ facies eius ad bellandū
ἥκει σενναχηρὶβ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι
in hieruſalē: ⁊ conſuluit cum ſenioribus ſuis ⁊
ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τῶν πρεσβυτέ-
potētibꝰ: vt obturarēt aquas fontiū
ρων αὐτοῦ καὶ τῶν δυνατῶν, ἐμφράξαι τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν
q̄ erāt extra ciuitatē: ⁊ cōfortauerūt eū. ⁊ cōgregauit
ἃ ἦν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ συνεπίσχυσαν αὐτῷ. καὶ συνήγα-
populū multū: ⁊ obturauit aquas fontiū: ⁊
γεν λαὸν πολύν, καὶ ἐνέφραξε τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν, καὶ
torrētē qui diuidit ꝑ ciuitatē dicens: ne
τὸν χειμάῤῥουν τὸν διορίζοντα διὰ τῆς πόλεως λέγων, μή
forte veniat rex aſſyrioꝝ: ⁊ iueniat aquā multā: ⁊
ποτε ἔλθῃ βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ εὕρῃ ὕδωρ πολύ, καὶ
corroboret. ⁊ fortificauit ezecias ⁊ edificauit omnē
κατισχύσῃ. καὶ κατίσχυσεν ἐζεκίας καὶ ᾠκοδόμησε πᾶν τὸ
murū dirutū ⁊ turres: ⁊ foris ante
τεῖχος τὸ κατεσκαμμένον καὶ πύργους, καὶ ἔξω προτεί-
murale aliud: ⁊ edificauit plenitudinē ciuitatis
χισμα ἄλλο, καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ἀνάλημμα τῆς πόλεως B
dauid: ⁊ preparauit arma multa: ⁊ poſuit princi
δαυίδ, καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολλά, καὶ ἔθετο ἄρχον-
pes belli in populo. ⁊ cōgregati ſūt ad eū in
τας πολέμου ἐπὶ τὸν λαόν. καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ
platea porte ciuitatis. ⁊ locutus eſt in
τὴν πλατεῖαν τῆς πύλης τῆς πόλεως. καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ
corde eoꝝ dices: viriliter agite ⁊ cōfortamini: nolite
τὴν καρδίαν αὐτῶν λέγων, ἀνδρίζεσθε καὶ ἰσχύσατε, μὴ φο-
meatis nec paueatis a facie regis aſſyrio
βηθῆτε μὴ δὲ πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου βασιλέως ἀσσυρί-
rū: ⁊ a facie omnis gentis q̄ cū eo: qm̄ 4.Re. 6.d.
ων, καὶ ἀπὸ προσώπου παντὸς τοῦ ἔθνους τοῦ μετ' αὐτοῦ, ὅτι
nobiſcū plures q̄ȝ qui cū eo. cū eo brachia
μεθ' ἡμῶν πλείους ὑπὲρ τοὺς μετ' αὐτοῦ. μετ' αὐτοῦ βραχίονες
carnea: nobiſcū vero dn̄s deꝰ noſter ad ſaluādū ⁊ ad pu-
σάρκινοι, μεθ' ἡμῶν δὲ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοῦ σώζειν καὶ τοῦ πο-
gnandū bellū nr̄m. ⁊ cōfortatus eſt populꝰ in
λεμεῖν τὸν πόλεμον ἡμῶν. καὶ κατεθάρσησεν ὁ λαὸς ἐπὶ
ſermonibꝰ ezecie regis iuda. ⁊ poſt hec
τοῖς λόγοις ἐζεκίου τοῦ βασιλέως ἰούδα. καὶ μετὰ ταῦ-
miſit ſennacherib rex aſſyrioꝝ ſer-
τα ἀπέστειλε σενναχηρὶβ βασιλεὺς ἀσσυρίων τοὺς παῖ-
uos ſuos in hieruſalē. ipſe erat in la-
δας αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλήμ. καὶ αὐτὸς ἦν ἐπὶ λα-
chis: ⁊ omnis exercitus eius cū eo. ⁊ mi-
χεῖς, καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. καὶ ἀπέ-
ſit ad ezeciā regem iuda: ⁊ ad omnē iu-
στειλε πρὸς ἐζεκίαν βασιλέα ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα ἰού- C
dā q̄ in hieruſalē dicens: ſic dicit ſennacherib
δαν τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ λέγων, οὕτως λέγει σενναχηρὶβ

© Biblioteca Nacional de España

4. Re. 6. d.

rex aſſyriorum: in quo vos fiduciā habetis: ⁊ ſe=
βασιλεὺς ἀσσυρίων, ἐπὶ τίνι ὑμεῖς πεποίθατε, καὶ κά=
detis in obſidione in hieruſalē: nōne ezecias decipit
θησθε ἐν τῇ περιοχῇ ἐν ἱερουσαλήμ; οὐχὶ ἐζεκίας ἀπατᾷ
vos vt tradat vos in mortē ⁊ in famē ⁊ in
ὑμᾶς τοῦ ἀποδῶσειν ὑμᾶς εἰς θάνατον καὶ εἰς λιμὸν καὶ εἰς
ſiti dicēs: dñs deus nr̄ ſaluabit nos de manu re=
δίψαν λέγων, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς βα
gis aſſyriorum: nōne hic eſt ezecias q̄ deſtruxit ex=
σιλέως ἀσσυρίων; οὐχ οὗτός ἐστιν ἐζεκίας ὃς περιεῖλε τὰ ὑ=
celſa eius: ⁊ altaria eius. ⁊ ait iuda
ψηλὰ αὐτοῦ, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ. καὶ εἶπε τῷ ἰούδα
⁊ habitantib⁹ in hieruſalē dicens: corā al=
καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν ἱερουσαλὴμ λέγων, ἐνώπιον τοῦ θυ
tari hoc adorate: ⁊ in eo adolete incēſū.
σιαστηρίου τούτου προσκυνήσατε, καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ θυμιάσατε.
nōne ſcitis q̄ feci ego ⁊ patres mei omnib⁹ popu
οὐκ οἴδατε ἃ ἐποίησα ἐγὼ καὶ οἱ πατέρες μου πᾶσι τοῖς λα
lis regionū: nū potētes potuerūt dij gētiū
οῖς τῶν χωρῶν, μὴ δυνάμενοι ἐδυνήθησαν οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν
omnis terre ſaluare populū ſuū de manu mea: qs
πάσης τῆς γῆς σῶσαι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρός μου; τίς
eſt in omnib⁹ dijs gentiū harum: quos pdide=
ἐστὶν ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν τούτων, οὓς ἐξωλόθρευ=
rūt patres mei: q̄ potuerit ſaluare populū ſuū de
σαν οἱ πατέρες μου, ὃς ἐδυνήθη σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ
manu mea: vt poſſit deus veſter ſaluare vos de ma
χειρός μου, ὅτι δυνήσεται ὁ θεὸς ὑμῶν σῶσαι ὑμᾶς ἐκ χει
nu mea: ⁊ nūc nō decipiat vos ezecias: ⁊ nō faci=
ρός μου; καὶ νῦν μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς ἐζεκίας, καὶ μὴ ποιεί=
at vos cōfidere: nec cōmoueat vos in hoc:
D τω ὑμᾶς πεποιθέναι, μηδὲ ἐπισειέτω ὑμᾶς ἐπὶ τού=
⁊ nō credatis ei: qm̄ nō potuit deus omnis
τῳ, καὶ μὴ πιστεύετε αὐτῷ, ὅτι οὐ μὴ ἐδυνήθη θεὸς παντὸς
gētis ⁊ regni ſaluare populū ſuū de manu
ἔθνους καὶ βασιλείας τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρός
mea ⁊ de manu patrū meorum. ⁊ quomō deus
μου καὶ ἐκ χειρὸς τῶν πατέρων μου. καὶ πῶς ὅτι ὁ θεὸς
veſter nō liberabit vos de manu mea: ⁊ adhuc locuti ſūt
ὑμῶν οὐ μὴ ῥύσεται ὑμᾶς ἐκ χειρός μου; καὶ ἔτι ἐλάλησαν
ſerui eius cōtra dñm deū ⁊ cōtra ezeciā ſer=
οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν καὶ ἐπὶ ἐζεκίαν παῖ=
uū ei⁹. ⁊ librū ſcripſit ſennacherib: ad exprobrā
δα αὐτοῦ. καὶ βιβλίον ἔγραψεν σενναχηρίβ, τοῦ ὀνειδί=
dū dñm deū iſrael. ⁊ ait de eo dicens:
ζειν κύριον τὸν θεὸν ἰσραήλ. καὶ εἶπεν περὶ αὐτοῦ λέγων,
ſicut dij gentiū terre nō liberauerūt populos
καθὼς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς οὐκ ἐξείλοντο τοὺς λαοὺς
ſuos de manu mea: ſic nō eruet de⁹ ezecie
αὐτῶν ἐκ χειρός μου, οὕτως οὐ μὴ ἐξέληται ὁ θεὸς ἐζεκίου
populū ſuū de manu mea. ⁊ clamauerūt in voce ma=
τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρός μου. καὶ ἐβόησαν ἐν φωνῇ με=
gna iudaice cōtra populū hieruſalē q̄ in mu=
γάλῃ ἰουδαϊστὶ ἐπὶ τὸν λαὸν ἱερουσαλὴμ τὸν ἐπὶ τοῦ τεί
ro: vt terrerēt eos ⁊ cōturbarēt eos:
χους, τοῦ φοβῆσαι αὐτοὺς καὶ τοῦ κατασπάσαι αὐτούς,
vt caperent ciuitatē. ⁊ locuti ſunt cōtra
ὅπως προκαταλάβωνται τὴν πόλιν. καὶ ἐλάλησαν ἐπὶ
deū hieruſalē: ſicut ⁊ cōtra deos pplorum
τὸν θεὸν ἱερουσαλήμ, ὡς καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς τῶν λαῶν
terre opa manuū hominū. ⁊ orauit eze=
τῆς γῆς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων. καὶ προσηύξατο ἐζε
cias rex ⁊ eſaias filius ammos propheta
E κίας ὁ βασιλεὺς καὶ ἡσαΐας υἱὸς ἀμμὼς ὁ προφήτης
de his: ⁊ clamauerūt in celū. ⁊ mi=
περὶ τούτων, καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἀπέ=
ſit dñs angelū ⁊ cōtriuit omnē potentē bel=
στειλε κύριος ἄγγελον καὶ ἐξέτριψε πάντα δυνατὸν πο
latorē ⁊ principē ⁊ ducem
λεμιστὴν καὶ ἄρχοντα καὶ στρατηγὸν

rex aſſyriorum. In quo
habētes fiduciā: ſedetis
obſeſſi in hieruſalem?
Num
ezechias decepit vos vt
tradat
morti in fame & ſiti
affirmans q̄ dominus
de⁹ veſter liberet vos de
manu regis aſſyriorum.
Nunqd nō iſte ē ezechi=
as q̄ deſtruxit excelſa illi⁹
& altaria: & precepit iu
de
& hieruſalem dicens: co
ram altari vno
adorabitis & ī ipō cōbu
retis incēſum? An igno=
ratis q̄ ego fecerī: & pa=
tres mei cunctis terrarū
populis? Nunquid pre=
ualuerunt dii
gentiū omniūq; terrarū
liberare regionē ſuam
de manu mea? Quis eſt
de vniuerſis diis gētiū
quas vaſtauerūt patres
mei qui potuerit
eruere pplm ſuū de ma
nu mea: vt poſſit etiam
deus veſter eruere vos
de hac manu?
Nō vos ergo decipiat
ezechias: nec vana pſua
ſione deludat: neq; cre=
datis ei.
Si enī nullus potuit de⁹
cunctarū gentiū atq; re
gionū liberare pplm ſuū
de manu mea: & de ma=
nu patrū meorum: cōſeqn
ter nec deus vr̄ poterit
eruere vos de hac māu.
Sed & alia multa locuti
ſunt ſerui ei⁹ cōtra dñm
deū: & cōtra ezechiā ſ=
uū ei⁹. Epiſtolas q̄q; ſcri
pſit plenas blaſphemie
in dñm deū iſrl̄: & locu
tus ē aduerſum eū. Sicut
dii gentiū ceterarum nō po
tuerīt liberare pplm ſuū
de manu mea: ſic & de⁹
ezechie eruere nō pote
rit pplm ſuū de māu iſta.
Inſuper & clamore ma=
gno līgua iudaica cōtra
pplm q̄ ſedebat in mu
ris hierlm pſonabat vt
terreret eos & capet ciui
tatē. Locutuſq; eſt cōtra
deū hierlm ſicut aduer=
ſum deos populorū tre
opera manuū hominū.
Orauerunt igitur eze=
chias rex & eſaias filius
amos ppheta aduerſū
hāc blaſphemiā ac voci
ferati ſūt vſq; in celū. Et
miſit dñs angelum: qui
pcuſſit oēm virū robuſtū
bellatorē & pricipē exer

מלך אשור על מה אתם בטחים
וישבים במצור בירושלם: הלא — צור
יחזקיהו מסית אתכם לתת אתכם — סית נתן
למות ברעב ובצמא לאמר יהוה
אלהינו יצילנו מכף מלך אשור: — נצל
הלא הוא יחזקיהו הסיר את במתיו — סור במה
ואת מזבחתיו ויאמר ליהודה — זבח אמר
ולירושלם לאמר לפני מזבח אחד — פנה
תשתחוו ועליו תקטירו: הלא — שחה קטר
תדעו מה עשיתי אני ואבותי לכל — ידע עשה
עמי הארצות היכול יכלו אלהי — יכל
עמי הארצות להציל את ארצם — נצל
מידי: מי בכל אלהי הגוים האלה
אשר החרימו אבותי אשר יכול — חרם
להציל את עמו מידי כי יוכל
אלהיכם להציל אתכם מידי: ועתה
אל ישיא אתכם חזקיהו ואל — נשא
יסית אתכם כזאת ואל תאמינו לו — אמן
כי לא יוכל כל אלוה כל גוי וממלכה — יכל מלך
להציל עמו מידי ומיד אבותי אף
כי אלהיכם לא יצילו אתכם מידי:
ועוד דברו עבדיו על יהוה האלהים
ועל יחזקיהו עבדו: וספרים כתב
לחרף ליהוה אלהי ישראל ולאמר
עליו לאמר כאלהי גויי הארצות
אשר לא הצילו עמם מידי כן לא
יציל אלהי יחזקיהו עמו מידי:
ויקראו בקול גדול יהודית על עם — קרא ידה
ירושלם אשר על החומה ליראם — חמה
ולבהלם למען ילכדו את העיר: — לכד
וידברו אל אלהי ירושלם כעל — דבר
אלהי עמי הארץ מעשה ידי האדם: — עשה
ויתפלל יחזקיהו המלך וישעיהו בן — פלל
אמוץ הנביא על זאת ויזעקו — נבא זעק
השמים: וישלח יהוה מלאך — שלח לאך
ויכחד כל גבור חיל ונגיד ושר — כחד גבר / נגד שור

© Biblioteca Nacional de España

בְּמַחֲנֵה מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיָּשָׁב בְּבֹשֶׁת פָּנִים   חנה שוב
לְאַרְצוֹ וַיָּבֹא בֵּית אֱלֹהָיו וּמִיצָאֵו   בוש פנה
מֵעָיו שָׁם הִפִּילֻהוּ בֶחָרֶב: וַיּוֹשַׁע   בוא יצא
יְהוָה אֶת יְחִזְקִיָּהוּ וְאֵת יֹשְׁבֵי   מעה נפל
יְרוּשָׁלַםִ מִיַּד סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר   ישע
וּמִיַּד כֹּל וַיְנַהֲלֵם מִסָּבִיב: וְרַבִּים   נהל סבב
מְבִיאִים מִנְחָה לַיהוָה לִירוּשָׁלַםִ   רבב בוא
וּמִגְדָּנוֹת לִיחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
וַיִּנַּשֵּׂא לְעֵינֵי כָל הַגּוֹיִם מֵאַחֲרֵי כֵן: נשא
בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה יְחִזְקִיָּהוּ עַד לָמוּת   יום
וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה וַיֹּאמֶר לוֹ וּמוֹפֵת   פלל יפת
נָתַן לוֹ: וְלֹא כִגְמֻל עָלָיו הֵשִׁיב   שוב
יְחִזְקִיָּהוּ כִּי גָבַהּ לִבּוֹ וַיְהִי עָלָיו קֶצֶף   היה
וְעַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלָםִ: וַיִּכָּנַע יְחִזְקִיָּהוּ   כנע
בְּגֹבַהּ לִבּוֹ הוּא וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָםִ   ישב
וְלֹא בָא עֲלֵיהֶם קֶצֶף יְהוָה בִּימֵי   בוא יום
יְחִזְקִיָּהוּ: וַיְהִי לִיחִזְקִיָּהוּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד   כבד
הַרְבֵּה מְאֹד וְאֹצָרוֹת עָשָׂה לוֹ לְכֶסֶף   רבה
וּלְזָהָב וּלְאֶבֶן יְקָרָה וְלִבְשָׂמִים
וּלְמָגִנִּים וּלְכֹל כְּלֵי חֶמְדָּה: וּמִסְכְּנוֹת   כלה סכן
לִתְבוּאַת דָּגָן וְתִירוֹשׁ וְיִצְהָר וְאֻרָוֹת   בוא ירש
לְכָל בְּהֵמָה וּבְהֵמָה וַעֲדָרִים לָאֲוֵרוֹת: צהר ארה
וְעָרִים עָשָׂה לוֹ וּמִקְנֵה צֹאן וּבָקָר   עיר קנה
לָרֹב כִּי נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים רְכוּשׁ רַב   רכש
מְאֹד: וְהוּא יְחִזְקִיָּהוּ סָתַם אֶת מוֹצָא   יצא
מֵימֵי גִיחוֹן הָעֶלְיוֹן וַיַּשְּׁרֵם לְמַטָּה   עלה
מַעְרָבָה לְעִיר דָּוִיד וַיַּצְלַח יְחִזְקִיָּהוּ   ערב צלח
בְּכָל מַעֲשֵׂהוּ: וְכֵן בִּמְלִיצֵי שָׂרֵי בָבֶל   עשה מלץ
הַמְשַׁלְּחִים עָלָיו לִדְרֹשׁ הַמּוֹפֵת אֲשֶׁר   שור שלח
הָיָה בָאָרֶץ עֲזָבוֹ הָאֱלֹהִים לְנַסּוֹתוֹ   יפת נסה
לָדַעַת כָּל בִּלְבָבוֹ: וְיֶתֶר דִּבְרֵי   ידע
יְחִזְקִיָּהוּ וַחֲסָדָיו הִנָּם כְּתוּבִים בַּחֲזוֹן   הנה כתב
יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא עַל סֵפֶר   חזה נבא
מַלְכֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁכַּב   שכב
יְחִזְקִיָּהוּ עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּמַעֲלֵה   קבר עלה
קִבְרֵי בְנֵי דָוִיד וְכָבוֹד עָשׂוּ לוֹ בְמוֹתוֹ   כבד עשה

citus regis aſſyriorum: reuerſuſq; ē cū ignominia in terrā ſuā. Cūq; ingreſſus eſſet domū dei ſui filii q egreſſi fuerāt de vtero ei⁹ interfecerūt eū gladio. Saluauitq; dñs ezechiā & habitatores hieruſalē de manu ſennacherib regis aſſyriorū & de manu oīm: & pſtitit ei quietē per circuitū. Multi etiā deferebāt hoſtias & ſacrificia dño in hieruſalē & munera ezechie regi iuda. Qui exaltat⁹ eſt poſt hec coram cunctis gentibus. In dieb⁹ illis egrotauit ezechias vſq; ad mortē: & orauit dñm. Exaudiuitq; eum: & dedit ei ſignū: ſed nō iuxta beñficia q̄ accepat retribuit: qa eleuatū eſt cor ei⁹. Et facta ē cōtra eū ira: & contra iudā & hierl'm. Humiliatuſq; eſt poſtea eo ꝙ exaltatū fuiſſet cor ei⁹: tā ipſe q̄ȝ habitatores hierl'm: idcirco nō venit ſup eos ira dñi in diebus ezechie. Fuit aūt ezechias diues & inclyt⁹ valde: & theſauros ſibi plurimos cōgregauit argenti & auri: & lapidis pcioſi: aromatum & armorū vniuerſi gñis & vaſoꝝ magni pcii apothecas q̄q; frumēti vini & olei & preſepia omniū iumentorū cau laſq; pecoribus & vrbes edificauit. Habebat quippe greges ouiū & armētorū innumerabiles: eo ꝙ dediſſet ei de⁹ ſubſtantiā multā nimis. Ipſe eſt ezechias q obturauit ſupiorē fontē aq̄ꝶ gyon & auertit eas ſubt ad occidentem vrbis dauid. In oīb⁹ opib⁹ ſuis fecit pſpe q̄ voluit. Attñ in legatiōe pricipū babylonis q miſſi fuerant ad eū vt iterrogarēt de portēto qđ acciderat ſup trā dereliqt eū de⁹ vt tēptaretur & nota fierēt oia q̄ erāt in corde ei⁹. Reliq̄ āt ſermonum ezechie & miarū ei⁹ ſcripta ſunt in viſione eſaie filii amos pphete & in libro regū iuda & iſrl'. Dormiuitq; ezechias cū pñbus ſuis: & ſepelierūt eum ſupra ſepulchra filiorū dauid. Et celebrauit ei⁹ exeqas

in caſtris regis aſſyrioꝝ: ⁊ reuerſus eſt
ἐν τῇ παρεμβολῇ τοῦ βασιλέως ἀσσυρίων, καὶ ἀπέστρεψε
cū ignominia faciei in terrā ſuā. ⁊ igreſſus ē in
μετὰ αἰσχύνης προσώπου εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλθεν εἰς
domū dei ſui: ⁊ de egredietib⁹ de vtero eius: pcuſ-
οἶκον θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τῶν ἐξελθόντων ἐκ κοιλίας αὐτοῦ, κατέ-
ſerūt eū in gladio. ⁊ ſaluauit dñs ezeciā ⁊
βαλον αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἔσωσε κύριος τὸν ἐζεκίαν καὶ
habitantes in hieruſalē de manu ſennacherib
τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρὸς σενναχηρὶβ
regis aſſyrioꝝ ⁊ de manu omniū: ⁊ qeſcere fe-
βασιλέως ἀσσυρίων καὶ ἐκ χειρὸς πάντων, καὶ κατέπαυ-
cit eos pcircuitū. ⁊ multi deferebāt dona dño   F
σεν αὐτοὺς κυκλόθεν. καὶ πολλοὶ ἔφερον δῶρα τῷ κυρίῳ
in hieruſalē: ⁊ dona ezecie regi iuda. ⁊
εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ δόματα τῷ ἐζεκίᾳ βασιλεῖ ἰούδα. καὶ
exaltat⁹ ē ante oculos omniū gentiū poſt hec.
ὑπερήρθη κατ᾽ ὀφθαλμοὺς πάντων τῶν ἐθνῶν μετὰ ταῦ-   4.Reg. 20.a.
in dieb⁹ illis egrotauit ezecias vſq; ad mor   Eſai.
τα. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐμαλακίσθη ἐζεκίας ἕως θανά-   38.a.
tē: ⁊ orauit ad dñm: ⁊ exaudiuit eū.
του, καὶ προσεύξατο πρὸς κύριον, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ.
⁊ ſignū dedit ei dñs: ⁊ nō iuxta retributionē
καὶ σημεῖον ἔδωκεν αὐτῷ κς, καὶ οὐ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα
quā retribuit ei ezecias: ſed exaltatū ē coꝛ eius:
ὃ ἀνταπέδωκεν αὐτῷ ἐζεκίας, ἀλλ᾽ ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ,
⁊ fuit ira cōtra eū ⁊ cōtra iudan ⁊ hieruſalē.
καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπ᾽ αὐτὸν καὶ ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἱερουσαλήμ.
⁊ humiliat⁹ eſt ezecias ab exaltatione coꝛdis ſui:
καὶ ἐταπεινώθη ἐζεκίας ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς καρδίας αὐτοῦ,
ipſe ⁊ habitātes hieruſalē. ⁊ nō venit ſup
αὐτὸς καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλήμ. καὶ οὐκ ἐπῆλθεν ἐπ᾽
eos ira dñi in diebus ezecie. ⁊ fuerūt ezecie
αὐτοὺς ὀργὴ κυ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐζεκίου. καὶ ἐγένετο τῷ ἐζεκίᾳ
diuitie ⁊ gloꝛia multa valde. ⁊ theſauros fe-
πλοῦτος καὶ δόξα πολλὴ σφόδρα. καὶ θησαυροὺς ἐποίη-
cit ſibi argenti ⁊ auri ⁊ lapidis pcioſi ⁊ in
σεν αὐτῷ ἀργυρίου καὶ χρυσίου καὶ λίθου τιμίου καὶ εἰς τὰ
aromatib⁹: ⁊ armamētaria fecit: ⁊ omnib⁹ va-
ἀρώματα, καὶ ὁπλοθήκας ἐποίησεν, καὶ πᾶσι τοῖς σκεύε-
ſis deſiderij apothecas. ⁊ ciuitates in frugibus
σι τῆς ἐπιθυμίας ἀποθήκας. καὶ πόλεις εἰς τὰ γενήματα
tritici vini ⁊ olei: ⁊ pſepia omnis iumenti:
τοῦ σίτου οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, καὶ φάτνας παντὸς κτήνους,
⁊ caulas ad pecoꝛa. ⁊ vꝛbes fecit ſibi ipſi:
καὶ μάνδρας εἰς τὰ ποίμνια. καὶ πόλεις ἐποίησεν ἑαυτῷ,
⁊ poſſeſſiones ouiū ⁊ boū in multitudine: qm dedit i-
καὶ κτήσεις προβάτων καὶ βοῶν εἰς πλῆθος, ὅτι ἔδωκεν αὐ-
pſi dñs ſubſtātiā multā valde. ipſe ezecias obturauit
τῷ κς ἀποσκευὴν πολλὴν σφόδρα. αὐτὸς ἐζεκίας ἐνέφραξε
exitū aque gion ſupioꝛē. ⁊ direxit eas
τὴν ἔξοδον τοῦ ὕδατος γειὼν τὴν ἄνω. καὶ κατεύθυνεν αὐτὰ
infra ad occidentē vꝛbis dauid. ⁊ pſperat⁹ ē ezecias
κάτω πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως δαδ. καὶ εὐοδώθη ἐζεκίας   G
in oibus operib⁹ ſuis. ⁊ ſic in legationibus
ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. καὶ οὕτως ἐν τοῖς πρεσβείαις
pꝛincipū q̄ a babylone miſſis ad
τῶν ἀρχόντων τῶν ἀπὸ βαβυλῶνος τοῖς ἀποσταλεῖσι πρὸς
eū: vt iterrogarēt ab eo poꝛtentū: qđ factū eſt in terra.
αὐτόν, πυθέσθαι παρ᾽ αὐτοῦ τὸ τέρας, ὃ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς.
⁊ dereliquit eū dñs: vt tēptaret eū: vt ſciret q̄ in coꝛ-
καὶ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν κς, τοῦ πειρᾶσαι αὐτόν, εἰδέναι τὰ ἐν τῇ καρ-
de eius. ⁊ reliqua ſmonū ezecie: ⁊ mie ei⁹: nō-
δίᾳ αὐτοῦ. καὶ τὰ κατάλοιπα τῶν λόγων ἐζεκίου, καὶ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, οὐκ
ne ſcripta ſunt in pꝛophetia eſaie filij ammos pꝛophete:
ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῇ προφητείᾳ ἠσαΐου υἱοῦ ἀμμὼς τοῦ προφήτου,
⁊ in libꝛo regū iuda ⁊ iſrael: ⁊ doꝛmiuit ezecias cū
καὶ ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰούδα καὶ ἰηλ; καὶ ἐκοιμήθη ἐζεκίας μετὰ
patrib⁹ ſuis. ⁊ ſepelierūt eū in aſcenſu ſepulchꝛoꝝ filio-
τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν τάφων υἱ-
rū dauid. ⁊ gloꝛiā ⁊ honoꝛē dederūt ei in moꝛte eius
ῶν δαυίδ. καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ

© Biblioteca Nacional de España

ois iuda: ⁊ habitantes in hieruſalē: ⁊ regna
πᾶς ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐβασί
uit manaſſes fili⁹ eius pro eo.
λευσε μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ. Ca.33.
Filius exiſtēs duodeci ānoꝝ manaſſes cū regnaret
Υἱὸς ὢν δώδεκα ἐτῶν μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν
A ipſe: ⁊ quinquaginta ⁊ quinq; ānis regnauit in hie
4.Re. αὐτόν, καὶ πεντήκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱε
21.a. ruſalē. ⁊ fecit malū corā dn̄o iuxta
ρουσαλήμ. καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ
omnes abominationes gentiū q̄s abſtulit dn̄s a fa-
πάντα τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρε κς̄ ἀπὸ προσώ
cie filioꝝ iſrael. ⁊ cōuerſus ē manaſſes ⁊ edifi-
που τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἐπέστρεψε μανασσῆς καὶ ᾠκοδό-
cauit excelſa: q̄ euulſit ezecias pater eius. ⁊
μησε τὰ ὑψηλά, ἃ κατέσπασεν ἐζεκίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ. καὶ
cōſtruxit altaria baalim: ⁊ fecit lucos: ⁊
ἔστησε θυσιαστήρια τοῖς βααλείμ, καὶ ἐποίησεν ἄλση, καὶ
adorauit omnē militiā celi: ⁊ ſeruiuit
προσεκύνησε πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐδούλευσεν
eis. ⁊ edificauit manaſſes altare in domo dn̄i
αὐτοῖς. καὶ ᾠκοδόμησε μανασσῆς θυσιαστήριον ἐν τῷ οἴκῳ κῡ
in quo dixit dn̄s in hieruſalē erit nomē meū in eternū.
ἐν ᾧ εἶπεν κς̄ ἐν ἱερουσαλὴμ ἔσται τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα.
⁊ edificauit altaria cuncto exercitui celi: in
καὶ ᾠκοδόμησε θυσιαστήρια πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, ἐν
duob⁹ atrijs dom⁹ dn̄i. ⁊ ipſe trāſire fecit filios ſuos
ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κῡ. καὶ αὐτὸς διῆγε τὰ τέκνα αὐτοῦ
in igne in valle benenō. ⁊ obſeruabat ſōnia ⁊ augurabat ⁊
ἐν πυρὶ ἐν γὲ βενενώμ. καὶ ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο καὶ
veneficijs vtebaf: ⁊ fecit vētriloquos: ⁊ multiplicauit
ἐφαρμακεύετο, καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ ἐπλήθυνεν
incātatores. ⁊ multiplicauit manaſſes vt faceret malū
ἐπαοιδούς. καὶ ἐπλήθυνε μανασσῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν
corā dn̄o: vt irritaret eū. ⁊ poſuit ſculptū ⁊
B ἐνώπιον κῡ, τοῦ παροργίσαι αὐτόν. καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν καὶ
cōflatile imaginē quā fecit in domo dn̄i: in q̄ dixit
τὸ χωνευτὸν εἰκόνα ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, ἐν ᾧ εἶπε
dn̄s ad dauid ⁊ ad ſalomonē filiū ei⁹: in do-
κς̄ πρὸς δαυὶδ καὶ πρὸς σολομῶντα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ οἴ-
mo hac ⁊ in hieruſalē quā elegi de cūctis tribu
κῳ τούτῳ καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυ-
bus iſrael: ponā nomē meū illic in ſēpiternū. ⁊ nō ad-
λῶν ἰσραήλ, θήσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ οὐ προ
dam vt cōmoueat pedē iſrael a terra quā de
θήσω τοῦ σαλεῦσαι τὸν πόδα ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδω
di patrib⁹ ſuis. ſed ſi cuſtodierint vt fa-
κα τοῖς πατράσιν αὐτῶν. πλὴν ἐὰν φυλάσσωνται τοῦ ποιῆ
ciāt omnia q̄ precepi eis iuxta cūctā legē
σαι πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς κατὰ πάντα τὸν νόμον
⁊ precepta ⁊ iudicia in manu moyſi. ⁊
καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα ἐν χειρὶ μωυσῆ. καὶ
ſeduxit manaſſes iudā ⁊ habitantes
ἐπλάνησε μανασσῆς τὸν ἰούδαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας
in hieruſalē vt facerent malū ſup omnes
ἐν ἱερουσαλὴμ τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὑπὲρ πάντα τὰ
gētes q̄s abſtulit dn̄s a facie filioꝝ iſrael.
ἔθνη ἃ ἐξῆρε κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ.
⁊ locut⁹ eſt dn̄s ad manaſſe ⁊ ad pp̄lm
καὶ ἐλάλησε κύριος ἐπὶ τὸν μανασσῆ καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν
eius: ⁊ nō audierūt. ⁊ adduxit dn̄s ſup eos
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ ἤγαγεν κύριος ἐπ᾽ αὐτοὺς
principes exercitus regis aſſyrio-
τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως τοῦ βασιλέως ἀσσυρί-
rū: ⁊ ceperunt manaſſen in vinculis: ⁊
ων, καὶ κατελάβοντο τὸν μανασσῆν ἐν δεσμοῖς, καὶ
ligauerūt eū in cōpedib⁹: ⁊ duxerūt eū in babilo-
ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγον αὐτὸν εἰς βαβυλῶ
nē. ⁊ poſtq̄ āguſtat⁹ ē manaſſes: orauit faciē
να. καὶ ὡς ἐθλίβη μανασσῆς, ἐδεήθη τοῦ προσώπου
dn̄i dei ſui: ⁊ humiliatus eſt
κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐταπεινώθη

vniuerſus iuda: & oēs
habitatores hierl̄m: re
gnauitq; manaſſes filius
eius pro eo. 33.
Duodecī annoꝝ erat
manaſſes cū regna
re cepiſſet & quinq̄ginta
quinq; annis regnauit in
hierl̄m. Fecit aūt malū
corā dn̄o iuxta abomia
tiones gentiū quas ſub-
uertit domin⁹ corā filijs
iſrael & cōuerſus inſtau
rauit excelſa que
demolit⁹ fuerat ezechias
pr̄ eius: cōſtruxitq; aras
baalim & fecit lucos &
adorauit
omnē militiā celi & co-
luit eā. Edificauit quoq;
altaria in domo dn̄i: de
qua dixerat dominus
in hieruſalē erit nomen
meū in eternū. Edifica-
uit aūt ea cuncto exerci
tui celi in duobus
atrijs domus domini:
transireq; fecit
filios ſuos p igne in valle
benhennō. Obſeruabat
ſomnia: ſectabatur augu
ria: maleficis artib⁹ inſer
uiebat. Hēbat ſecū ma-
gos & incātatores: mul-
taq; mala opatus ē corā
dn̄o vt irritaret eū. Scul
ptile q̄q; & cōflatile ſignū
poſuit in domo dei: de
q̄ locut⁹ ē de⁹ ad dauid
& ad ſalomonē filiū ei⁹
dicēs. In domo hac & in
hierl̄m quā elegi de cū-
ctis tribubus iſrael po-
nam nomen meum
in ſempiternū: & moue
re non faciam pedem
iſrael de terra quā tra-
didi
patribus eorū: ita dūta-
xat ſi cuſtodierint facere
que precepi eis cunctā
q; legem
& cerimōias atq; iudicia
q̄ mādaui p manū moyſi.
Igitur manaſſes ſeduxit
iudam & habitatores
hieruſalē vt facerēt ma
lum ſuper omēs gentes
quas ſubuerterat dn̄s a
facie filiorum iſrael.
Locutuſq; eſt dn̄s ad eū
& ad populum illius &
attendere noluerūt. Id-
circo ſupinduxit eis
principes exercitus re-
gis aſſyriorum:
ceperūtq; manaſſen &
vinctum cathenis atq;
cōpedib⁹ duxerūt in ba
bylonē. Qui poſtq̄ coā-
guſtatus eſt orauit dn̄m
deū ſuū & egit penitētiā

כָּל יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וַיִּמְלֹךְ — מלך
מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ — Ca. xxxiii
וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבוֹת — עשה רוע
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי — תעב ירש
יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת הַבָּמוֹת אֲשֶׁר — פנה שוב
נִתַּץ יְחִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחוֹת — בנה קום
לַבְּעָלִים וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרוֹת וַיִּשְׁתַּחוּ — זבח
לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם׃ וּבָנָה — שחה
מִזְבְּחוֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה — עבד
בִּירוּשָׁלִַם יִהְיֶה שְׁמִי לְעוֹלָם׃ וַיִּבֶן — היה עלם
מִזְבְּחוֹת לְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי
חַצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃ וְהוּא הֶעֱבִיר אֶת — עבר
בָּנָיו בָּאֵשׁ בְּגֵי בֶן הִנֹּם וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ
וְכִשֵּׁף וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעוֹנִי הִרְבָּה — רבה
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃ — עשה כעס
וַיָּשֶׂם אֶת פֶּסֶל הַסֶּמֶל אֲשֶׁר עָשָׂה — שום
בְּבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים
אֶל דָּוִיד וְאֶל שְׁלֹמֹה בְנוֹ בַּבַּיִת
הַזֶּה וּבִירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת שְׁמִי — שום
לְעֵילוֹם׃ וְלֹא אוֹסִיף לְהָסִיר אֶת רֶגֶל — עלם יסף
יִשְׂרָאֵל מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר הֶעֱמַדְתִּי — סור עמד
לַאֲבוֹתֵיכֶם רַק אִם יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת — שמר עשה
אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתִים לְכָל הַתּוֹרָה — צוה ירה
וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים בְּיַד מֹשֶׁה׃ — שפט תעה
וַיֶּתַע מְנַשֶּׁה אֶת יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִָם לַעֲשׂוֹת רָע מִן הַגּוֹיִם — רוע
אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ — שמד פנה
וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מְנַשֶּׁה וְאֶל עַמּוֹ וְלֹא — דבר
הִקְשִׁיבוּ׃ וַיָּבֵא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֶת — קשב בוא
שָׂרֵי הַצָּבָא אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר — שור
וַיִּלְכְּדוּ אֶת מְנַשֶּׁה בַּחֹחִים וַיַּאַסְרֻהוּ — לכד חח
בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיּוֹלִיכֻהוּ בָּבֶלָה׃ וּכְהָצֵר — אסר
לוֹ חִלָּה אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיִּכָּנַע — ילך צור
פנה כנע

© Biblioteca Nacional de España

מְאֹד מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃ וַיִּתְפַּלֵּל — פָּלַל
אֵלָיו וַיֵּעָתֶר לוֹ וַיִּשְׁמַע תְּחִנָּתוֹ — עָתַר שָׁמַע
וַיְשִׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלַםִ לְמַלְכוּתוֹ וַיֵּדַע — חָנַן שׁוּב
מְנַשֶּׁה כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃
וְאַחֲרֵי כֵן בָּנָה חוֹמָה חִיצוֹנָה לְעִיר — חָמָה חוּץ
דָּוִיד מַעֲרָבָה לְגִיחוֹן בַּנַּחַל וְלָבוֹא — עֶרֶב
בְשַׁעַר הַדָּגִים וְסָבַב לָעֹפֶל וַיַּגְבִּיהֶהָ — דָּגָה גָּבַהּ
מְאֹד וַיָּשֶׂם שָׂרֵי חַיִל בְּכָל הֶעָרִים — שׂוּם עִיר
הַבְּצֻרוֹת בִּיהוּדָה׃ וַיָּסַר אֶת אֱלֹהֵי — סוּר
הַנֵּכָר וְאֶת הַסֶּמֶל מִבֵּית יְהוָה וְכָל
הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בְּהַר בֵּית יְהוָה — זָבַח
וּבִירוּשָׁלַםִ וַיַּשְׁלֵךְ חוּצָה לָעִיר׃ — שָׁלַךְ
וַיִּבֶן אֶת מִזְבַּח יְהוָה וַיִּזְבַּח עָלָיו זִבְחֵי — בָּנָה
שְׁלָמִים וְתוֹדָה וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה — יָדָה אָמַר
לַעֲבוֹד אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ אֲבָל — עָבַד
עוֹד הָעָם זֹבְחִים בַּבָּמוֹת רַק לַיהוָה — בָּמָה
אֱלֹהֵיהֶם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה
וּתְפִלָּתוֹ אֶל אֱלֹהָיו וְדִבְרֵי הַחֹזִים — פָּלַל חָזָה
הַמְדַבְּרִים אֵלָיו בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי — דָּבַר
יִשְׂרָאֵל הִנָּם עַל דִּבְרֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ — הִנֵּה
וּתְפִלָּתוֹ וְהֵעָתֶר לוֹ וְכָל חַטָּאתוֹ — עָתַר
וּמַעֲלוֹ וְהַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בָהֶם — קוּם
בָּמוֹת וְהֶעֱמִיד הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים — עָמַד פָּסַל
לִפְנֵי הִכָּנְעוֹ הִנָּם כְּתוּבִים עַל דִּבְרֵי — פָּנָה כָּנַע
חוֹזָי׃ וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם אֲבֹתָיו — כָּתַב חָזָה
וַיִּקְבְּרֻהוּ בֵּיתוֹ וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ — שָׁכַב קָבַר
בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אָמוֹן בְּמָלְכוֹ — מָלַךְ
וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ׃ — שָׁנָה
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה — עָשָׂה רוּעַ
מְנַשֶּׁה אָבִיו וּלְכָל הַפְּסִילִים אֲשֶׁר
עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו זִבַּח אָמוֹן וַיַּעַבְדֵם׃ — עָבַד
וְלֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יְהוָה כְּהִכָּנַע מְנַשֶּׁה — כָּנַע פָּנָה
אָבִיו כִּי הוּא אָמוֹן הִרְבָּה אַשְׁמָה׃ — רָבָה
וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו עֲבָדָיו וַיְמִיתֻהוּ בְּבֵיתוֹ׃ — קָשַׁר מוּת
וַיַּכּוּ עַם הָאָרֶץ אֵת כָּל הַקֹּשְׁרִים — נָכָה
עַל הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיַּמְלִיכוּ עַם

valde coram deo patrū ſuorum. Deprecatus eſt eum & obſecrauit intente: & exaudiuit orōnē ei⁹: reduxitq̧ eū hierl'm in regnū ſuū: & cognouit manaſſes ꝙ dominus ipſe eſſet deus. Poſt hec edificauit murum extra ciuitatem dauid ad occidentē gyō in conualle ab introitu porte piſciū ꝑ circuitum vſq̧ ad ophel & exaltauit illū vehemēter. Cōſtituitq̧ principes exercit⁹ in cūctis ciuitatib⁹ iuda munitis & abſtulit deos alienos & ſimulachrū de domo domini: aras quoq̧ quas fecerat in monte domus dñi et in hieruſalē: & ꝓiecit omnia extra vrbē. Porro īſtaurauit altare dñi: & īmolauit ſuꝑ illud victīas & pacifica & laudē. p̄cepitq̧ iude vt ſeruiret domino deo iſrael. Attamen adhuc populus immolabat in excelſis domino deo ſuo. Reliqua aūt geſtorum manaſſe & obſecratio ei⁹ ad deū ſuū: verba quoq̧ vidētiū qui loquebātur ad eum in nomine domini dei iſrael: cōtinētur in ſermonib⁹ regū iſrl'. Orō q̧q̧ eius & exauditio & cuncta peccata atq̧ contemptus: loca etiā in quibus edificauit excelſa & fecit lucos & ſtatuas anteq̄ ageret penitētiā ſcripta ſunt in ſermonib⁹ ozai. Dormiuit ergo manaſſes cū p̄rib⁹ ſuis: & ſepelierūt eū in domo ſua. Regnauitq̧ ꝓ eo fi lius ei⁹ amō. Vigītiduorū annoꝝ erat amon cū regnare cepiſſet: & duobus ānis regnauit in hieruſalē. Fecitq̧ malū in ꝯſpectu dñi ſicut fecerat manaſſes p̄r ei⁹: & cunctis idolis q̄ manaſſes fuerat fabricat⁹ īmolauit atq̧ ſeruiuit & nō eſt reueritus faciē dñi ſicut reuerit⁹ eſt manaſſes pater eius & multo maiora deliquit. Cūq̧ cōiuraſſent aduerſus eū ſerui ſui interfecerūt eū i domo ſua. Porro reliq̄ ppl'i multitudo ceſis his qui amon percuſſerant conſtituit regem

valde a facie dei patrū ſuoꝝ: ⁊ ora
σφόδρα ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ προ
uit ad eū: ⁊ exaudiuit eū ⁊ exaudiuit — C
σηύξατο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐπήκουσε τῆς
clamorē ei⁹: ⁊ reduxit eū in hieruſalē in re-
βοῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τὴν βα
gnū ſuū. ⁊ cognouit manaſſes: ꝙ dn̄s ipſe eſt de-
σιλείαν αὐτοῦ. καὶ ἔγνω μανασσῆς, ὅτι κύριος αὐτός ἐστιν ὁ θε
us. ⁊ poſt hec edificauit murū extra ciuitatē
ός. καὶ μετὰ ταῦτα ᾠκοδόμησε τεῖχος ἔξω τῆς πόλεως
dauid ab aphrico gīō in torrēte egredien
δαυὶδ ἀπὸ λιβὸς τοῦ γειὼν ἐν τῷ χειμάρρῳ ἐκπορευομέ
tiū porta piſciū ꝑ circuitū in ophel: ⁊ exaltauit
νων τὴν πύλην τὴν ἰχθυϊκὴν κύκλῳ εἰς τὸ ὀφέλ, καὶ ὕψωσεν
eā vehemēter. ⁊ cōſtituit principes exercitus in cū-
αὐτὴν σφόδρα. καὶ κατέστησεν ἄρχοντας δυνάμεως ἐν πά
ctis ciuitatib⁹ muratis in iuda. ⁊ abſtu-
σαις ταῖς πόλεσι ταῖς τειχήρεσιν ἐν ἰούδα. καὶ περιεῖ-
lit deos alienos: ⁊ ſculptile de domo domi
λε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, καὶ τὸ γλυπτὸν ἐξ οἴκου κυρί
ni: ⁊ omnia altaria: q̄ edificauit in mōte dom⁹
ου, καὶ πάντα τὰ θυσιαστήρια, ἃ ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει οἴκου
dn̄i ⁊ in hieruſalē: ⁊ eiecit extra vrbē. ⁊
κυρίου καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξέβαλεν ἔξω τῆς πόλεως. καὶ
inſtaurauit altare dn̄i. ⁊ imolauit ſuꝑ illud
κατώρθωσε τὸ θυσιαστήριον κυρίου. καὶ ἐθυσίασεν ἐπ᾽ αὐτῷ
ſacrificia ſalutis ⁊ laudis. ⁊ dixit iuda: vt ſer-
θυσίας σωτηρίου καὶ αἰνέσεως. καὶ εἶπεν τῷ ἰούδα, τοῦ δου
uiret dn̄o deo iſrael. verūtn̄ adhuc ppl's in e-
λεύειν κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραήλ. πλὴν ἔτι ὁ λαὸς ἐπὶ τῶν ὑ-
xcelſis adolebat: ſed dn̄o deo ſuo. ⁊ reliqua — D
ψηλῶν ἐθυμίαζεν, πλὴν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν. καὶ τὰ λοιπὰ
ſermonū manaſſe ⁊ obſecratio eius q̄ ad deū ⁊
τῶν λόγων μανασσῆ καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ ἡ πρὸς τὸν θεὸν καὶ
ſermones videntiū q̄ loquebant̄ ad eū in nomine
οἱ λόγοι τῶν ὁρώντων τῶν λαλούντων πρὸς αὐτὸν ἐν ὀνόματι
dn̄i dei iſrael: ecce in ſermonibus regū iſrael.
κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐπὶ λόγων βασιλέων ἰσραήλ.
⁊ oratio eius: ⁊ quomō exaudiuit eū: ⁊ cūcta
καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπήκουσεν αὐτοῦ, καὶ πᾶσαι αἱ
peccata eius ⁊ rebelliones eius: ⁊ loca in qb⁹
ἁμαρτίαι αὐτοῦ καὶ αἱ ἀποστασίαι αὐτοῦ, καὶ οἱ τόποι ἐφ᾽ οἷς
edificauit in eis excelſa: ⁊ cōſtituit illic lucos ⁊
ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὰ ὑψηλά, καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ἄλση καὶ
ſculptilia: anteq̄ cōuerteret̄: nōne ſcripta ſūt in ſermo
γλυπτά, πρὸ τοῦ ἐπιστρέψαι, οὐκ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ λό
nibus videntiū: ⁊ dormiuit manaſſes cū patri-
γων τῶν ὁρώντων; καὶ ἐκοιμήθη μανασσῆς μετὰ τῶν πατέ
bus ſuis: ⁊ ſepelierūt eū in horto domus ſue. ⁊
ρων αὐτοῦ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν παραδείσῳ οἴκου αὐτοῦ. καὶ
regnauit āmon filius eius pro eo: fili⁹ exiſtēs vigīti ⁊
ἐβασίλευσεν ἀμμὼν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾽ αὐτοῦ, υἱὸς ὢν εἴκοσι καὶ
duoꝝ ānoꝝ āmon cū regnaret ipſe: ⁊ duob⁹ ānis re
δύο ἐτῶν ἀμμὼν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ δύο ἔτη ἐβα
gnauit in hieruſalē. ⁊ fecit āmon malū
σίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίησεν ἀμμὼν τὸ πονηρὸν
in cōſpectu dn̄i: ſicut fecerat manaſſes pater eius. ⁊
ἐνώπιον κυρίου, καθὼς ἐποίησεν μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ. καὶ
cūctis idolis que fecit manaſſes pater ei⁹: imo
πᾶσι τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐποίησε μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἔθυ
lauit āmō ⁊ ſeruiuit eis. ⁊ nō humiliatus ē co
σεν ἀμμὼν καὶ ἐδούλευεν αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἐταπεινώθη ἐνώ
rā dn̄o: ſicut hūiliatus eſt manaſſes pater eius:
πιον κυρίου, ὡς ἐταπεινώθη μανασσῆς ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
qm̄ filius eius āmon multiplicauit peccatū. ⁊ cōſpi
ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀμμὼν ἐπλήθυνε πλημμέλειαν. καὶ ἐπέ
rauerūt ſerui eius ⁊ ꝑcuſſerūt eū in domo ſua.
θεντο οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐ-
⁊ ꝑcuſſit ppl's terre eos q̄ cōſpirauerāt cōtra
τοῦ. καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς ἐπιθεμένους ἐπὶ
regē ammō. ⁊ cōſtituit regē populus
τὸν βασιλέα ἀμμών. καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς

© Biblioteca Nacional de España

terre ioſian filiũ eius pro eo.
γῆς τὸν ἰωσίαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ. Ca.34.
Filiꝰ exiſtẽs octo ãnoꝝ ioſias cũ regnaret ipe:
Υἱὸς ὢν ὀκτὼ ἐτῶν ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐ-
A ⁊ triginta ⁊ vno ãno regnauit in hieru
4.Re. 22.a. τὸν, καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου
ſalẽ. ⁊ fecit ioſias rectũ corã dño:
σαλήμ. καὶ ἐποίησεν ἰωσίας τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου,
⁊ ambulauit in vijs dauid patris ſui: ⁊
καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
nõ declinauit ad dextrã vel ſiniſtrã. ⁊ in octauo ãno
οὐκ ἐξέκλινεν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν. καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ ἔτει
regni ſui: ⁊ ipſe ioſias adhuc pueru-
τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἰωσίας ἔτι παιδάρι
lus incepit querere dñm deũ dauid patris
ον ἤρξατο τοῦ ζητῆσαι κύριον θεὸν δαυὶδ τοῦ πατρὸς
ſui. ⁊ in duodecimo ãno regni ſui
αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐ
incepit mundare iudã ⁊ hieruſalẽ
τοῦ ἤρξατο τοῦ καθαρίσαι ἰούδαν καὶ τὴν ἱερουσαλὴμ
ab excelſis ⁊ lucis ⁊ altaribꝰ
ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καὶ τῶν ἄλσεων καὶ τῶν βωμῶν
⁊ ſculptilibꝰ ⁊ cõflatilibus. ⁊ deſtru-
καὶ τῶν γλυπτῶν καὶ τῶν χωνευτῶν. καὶ κατέσκα-
xit q̃ ante faciẽ eius altaria: q̃
ψε τὰ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ θυσιαστήρια, τὰ τῶ
baalim: ⁊ excelſa q̃ in eis. ⁊ ſuccidit
βααλείμ, καὶ τὰ ὑψηλὰ τὰ ἐπ' αὐτῶν. καὶ ἐξέκοψε τὰ
lucos ⁊ ſculptilia ⁊ cõflatilia cõtriuit:
ἄλση καὶ τὰ γλυπτὰ καὶ τὰ χωνευτὰ συνέτριψε,
⁊ cõminuit ⁊ proiecit ſup faciẽ monumẽ
καὶ ἐλέπτυνεν καὶ ἔρριψεν ἐπὶ πρόσωπον τῶν μνημά
B toꝝ eoꝝ q̃ imolabãt eis. ⁊ oſſa ſacerdotũ cõbuſ-
των τῶν θυσιαζόντων αὐτοῖς. καὶ ὀστᾶ ἱερέων κατέκαυ
ſit in altaribus eoꝝ. ⁊ mundauit ioſias
σεν ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν. καὶ ἐκαθάρισεν ἰωσίας
iudã ⁊ hieruſalẽ: ⁊ in ciuitatibꝰ ephrai
τὸν ἰούδαν καὶ τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν πόλεσιν ἐφραὶμ
⁊ manaſſe ⁊ ſymeon ⁊ nephthalim: ⁊ in lo-
καὶ μανασσῆ καὶ συμεὼν καὶ νεφθαλείμ, καὶ ἐν τοῖς τό
cis eoꝝ in circuitu. ⁊ diſſipauit lucos ⁊
ποις αὐτῶν κύκλῳ. καὶ κατέσπασε τὰ ἄλση καὶ τὰ
altaria: ⁊ idola cõtriuit cõminuta: ⁊ om-
θυσιαστήρια, καὶ τὰ εἴδωλα κατέκοψε λεπτά, καὶ πάν
nia excelſa demolitꝰ eſt ab omni terra iſrael:
τα τὰ ὑψηλὰ κατέκοψεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς ἰσραήλ,
⁊ reuerſus eſt in hieruſalẽ. ⁊ in octauo deci-
καὶ ἀπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκά
mo ãno regni ſui: iuſſit vt munda-
τῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐκέλευσε τοῦ καθαρί-
rẽt domũ ⁊ terrã. ⁊ miſit ſaphan filiũ
σαι τὸν οἶκον καὶ τὴν γῆν. καὶ ἀπέστειλεν τὸν σαφὰν υἱὸν
eſſelie ⁊ maaſiã principẽ ciuitatis: ⁊
ἐσελίου καὶ τὸν μαασίαν ἄρχοντα τῆς πόλεως, καὶ
ioa filiũ ioachaz a cõmentarijs vt inſtau
τὸν ἰωὰ υἱὸν ἰωάχαζ τὸν ὑπομνηματογράφον τοῦ κραται
rarẽt domũ dñi dei ſui. ⁊ venerũt ad chel
ῶσαι τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ ἦλθον πρὸς χελ
ciã ſacerdotẽ magnũ: ⁊ dederũt argentũ qđ il-
κίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ εἰ
latũ fuit in domũ dñi: qđ cõgregauerũt leuite cuſto
σενεχθὲν εἰς οἶκον κυρίου, ὃ συνήγαγον οἱ λευῖται οἱ φυ
dientes portã de manu manaſſe ⁊ ephraim ⁊
λάσσοντες τὴν πύλην ἐκ χειρὸς μανασσῆ καὶ ἐφραῒμ καὶ
principũ: ⁊ ab omni reliquo iſrael:
τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπὸ παντὸς τοῦ καταλοίπου ἰσραήλ,
⁊ ex omni iuda ⁊ bẽiamin ⁊ habitanti-
καὶ ἐκ παντὸς ἰούδα καὶ βενιαμὶν καὶ τῶν κατοικούν-
bus hieruſalẽ. ⁊ dederũt illud in manu fa-
των ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα τῶν ποι-
cientiũ opera q̃ pfecti erant in domo
ούντων τὰ ἔργα τῶν καθεσταμένων ἐν οἴκῳ

ioſiam filium eius pro eo. 34.
OCto annorum erat ioſias cum regnare ce-
piſſet: & triginta & vno anno regnauit in hieru
ſalẽ. Fecitq; qđ erat rectũ in conſpectu dñi: &
ambulauit in viis dđ patris ſui: nõ declinauit ne
q; ad dexterã neq; ad ſiniſtrã. Octauo aũt ãno re
gni ſui cũ adhuc eẽt puer cepit q̃rere deũ patris
ſui dauid: & duodecimo anno poſtq̃ regnare ce
perat mundauit iudam & hieruſalem ab excel-
ſis & lucis ſimulachriſq; & ſculpti-
libꝰ. Deſtruxerũtq; corã eo aras baalim & ſimula
chra que ſuperpoſita fuerant de-
moliti ſunt. Lucos etiam & ſculptilia ſuccidit at-
q; comminuit: & ſuper cumulos eorũ
qui eis imolare cõſueuerant
fragmẽta diſperſit. Oſſa
p̃terea ſacerdotũ cõbuſ-
ſit in altaribꝰ idolorum:
mũdauitq; iudã & hie-
ruſalẽ. Sed in vrbibꝰ ma-
naſſe & ephraĩ & ſymeõ
vſq; neptalim cũcta ſub
uertit. Cũq; altaria diſſi
paſſet & lucos & ſculptilia cõ-
triuiſſet in fruſta: cunctaq; delu
bra demolitꝰ eſſet de vni
uerſa terra iſrael reuer-
ſus eſt in hieruſalem.
Igitur anno octauo deci
mo regni ſui
mundata iam terra &
templo domini: miſit
ſaphan filium ezelie &
maaſiam
principẽ ciuitatis: & io-
ha filium ioachaz
acõmẽtariis vt inſtaura-
rẽt domũ dñi dei ſui. Qui
venerũt ad helchiã ſa
cerdotem magnum:
acceptaq; ab eo pecunia
q̃ illata fuerat in domũ
dei: & quã congregaue
rãt leuite & ianitores de
manaſſe & ephraim &
vniuerſis reliquiis
iſrael: ab oĩ q̃q; iuda &
beniamin & habitatori-
bus hieruſalem: tradide
runt in manibus eorum
qui preerant operariis
in domo domini

הָאָרֶץ אֶת יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
Ca.xxxiiij
בֶּן שְׁמוֹנֶה שָׁנִים שָׁמַן
יֹאשִׁיָּהוּ בְמָלְכוֹ וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר עָשָׂה
בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדַרְכֵי דָּוִיד אָבִיו
וְלֹא סָר יָמִין וּשְׂמֹאל׃ וּבִשְׁמוֹנֶה סוּר יָמַן
שָׁנִים לְמָלְכוֹ וְהוּא עוֹדֶנּוּ נַעַר הֵחֵל שְׂמֹאל חָלַל
לִדְרוֹשׁ לֵאלֹהֵי דָּוִיד אָבִיו וּבִשְׁתֵּים דָּרַשׁ
עֶשְׂרֵה שָׁנָה הֵחֵל לְטַהֵר אֶת יְהוּדָה
וִירוּשָׁלַםִ מִן הַבָּמוֹת וְהָאֲשֵׁרִים בָּמָה
וְהַפְּסִילִים וְהַמַּסֵּכוֹת׃ וַיְנַתְּצוּ לְפָנָיו נָסַךְ נָתַץ
אֵת מִזְבְּחוֹת הַבְּעָלִים וְהַחַמָּנִים אֲשֶׁר פָּנָה זָבַח
לְמַעְלָה מֵעֲלֵיהֶם גִּדֵּעַ וְהָאֲשֵׁרִים עָלָה
וְהַפְּסִילִים וְהַמַּסֵּכוֹת שִׁבַּר וְהֵדַק דָּקַק
וַיִּזְרֹק עַל פְּנֵי הַקְּבָרִים הַזֹּבְחִים זָרַק פָּנָה
לָהֶם׃ וְעַצְמוֹת כֹּהֲנִים שָׂרַף עַל
מִזְבְּחוֹתָם וַיְטַהֵר אֶת יְהוּדָה וְאֶת טָהַר
יְרוּשָׁלָםִ׃ וּבְעָרֵי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם עִיר
וְשִׁמְעוֹן וְעַד נַפְתָּלִי בְּחַר בָּתֵּיהֶם
סָבִיב׃ וַיְנַתֵּץ אֶת הַמִּזְבְּחוֹת סָבַב זָבַח
וְאֶת הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִילִים כִּתַּת פָּסַל
לְהֵדַק וְכָל הַחַמָּנִים גִּדַּע בְּכָל
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב לִירוּשָׁלָםִ׃ שׁוּב
וּבִשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לְמָלְכוֹ שָׁנָה שָׁמַן
לְטַהֵר הָאָרֶץ וְהַבָּיִת שָׁלַח אֶת
שָׁפָן בֶּן אֲצַלְיָהוּ וְאֶת מַעֲשֵׂיָהוּ
שַׂר הָעִיר וְאֵת יוֹאָח בֶּן יוֹאָחָז שׂוּר
הַמַּזְכִּיר לְחַזֵּק אֶת בֵּית יְהוָה אֱלֹהָיו׃ זָכַר
וַיָּבֹאוּ אֶל חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בּוֹא גָּדַל
וַיִּתְּנוּ אֶת הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵית אֱלֹהִים נָתַן בּוֹא
אֲשֶׁר אָסְפוּ הַלְוִיִּם שֹׁמְרֵי הַסַּף מִיַּד
מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם וּמִכֹּל שְׁאֵרִית
יִשְׂרָאֵל וּמִכָּל יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וַיָּשֻׁבוּ
יְרוּשָׁלָםִ׃ וַיִּתְּנוּ עַל יַד עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה עָשָׂה לָאַךְ
הַמֻּפְקָדִים בְּבֵית יְהוָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ פָּקַד
עוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עֹשִׂים בְּבֵית

© Biblioteca Nacional de España

יהוה׃ לבדוק ולחזק הבית׃ ויתנו — בדק
לחרשים ולבנים לקנות אבני — בנה קנה
מחצב ועצים למחברות ולקרות — חצב חבר
את הבתים אשר השחיתו מלכי — קרה בית
יהודה׃ והאנשים עשים באמונה — שחת
במלאכה ועליהם מפקדים יחת — אמן פקד
ועבדיהו הלוים מן בני מררי
וזכריה ומשלם מן בני הקהתים
לנצח והלוים כל מבין בכלי שיר׃ — בין כלה
ועל הסבלים ומנצחים לכל עשה — שור נצח
מלאכה לעבודה ועבודה ומהלוים
סופרים ושטרים ושוערים׃ ובהוציאם — שער יצא
את הכסף המובא בית יהוה מצא — בוא
חלקיהו הכהן את ספר תורת יהוה — ירה
ביד משה׃ ויען חלקיהו ויאמר — ענה
אל שפן הסופר ספר התורה
מצאתי בבית יהוה ויתן חלקיהו — נתן
את הספר אל שפן׃ ויבא שפן את — בוא
הספר אל המלך וישב עוד את — שוב
המלך דבר לאמר כל אשר נתן
ביד עבדיך הם עשים׃ ויתיכו את — עשה נתך
הכסף הנמצא בבית יהוה ויתנוהו — מצא
על יד המפקדים ועל יד עושי — פקד
המלאכה׃ ויגד שפן הסופר למלך — לאך נגד
לאמר ספר נתן לי חלקיהו הכהן
ויקרא בו שפן לפני המלך׃ ויהי — קרא פנה
כשמע המלך את דברי התורה — היה
ויקרע את בגדיו׃ ויצו המלך את — קרע צוה
חלקיהו ואת אחיקם בן שפן
ואת עבדון בן מיכה ואת שפן
הסופר ואת עשיה עבד המלך
לאמר׃ לכו דרשו את יהוה בעדי — הלך
ובעד הנשאר בישראל וביהודה — שאר
על דברי הספר אשר נמצא כי
גדולה חמת יהוה אשר נתכה בנו — גדל יחם
על אשר לא שמרו אבותינו את

vt iſtaurarēt tēplū: & infirma q̄q; ſartirēt. At illi dederūt ea artificibus & cemētariis vt emerēt lapides e lapidicidiſ & ligna ad cōmiſſuras edificii & ad cōtignationē domorū quas deſtruxerāt reges iuda. Qui fideliter cuncta faciebant. Erant autē prepoſiti operantium iadab & abdias de filiis merari: zacharias & moſollam de filiis caath qui vrgebāt opus: oēs leuite ſciētes organis canere. Super eos vero qui ad diuerſos vſus onera portabant: erant ſcribe & magiſtri de leuitis ianitores. Cūq; efferrēt pecuniā q̄ illata fuerat in templū dn̄i: repit Helchias ſacerdos librū legis dn̄i q datus fuerat per manuȝ moyſi: & ait ad ſaphan ſcribam. Librum legis inueni in domo domini. Et tradidit ei. At ille intulit volumen ad regem: & nunciauit ei dicens: omnia que dediſti in manu ſeruorum tuorum: ecce complentur. Argentū q̄d reptū eſt in domo dn̄i conflauerūt: datumq; eſt prefectis artificum & diuerſa opera fabricātiū. Preterea tradidit mihi helchias ſacerdos hunc librum. Quē cuȝ rege preſente recitaſſet: audiſſetq; ille verba legis ſcidit veſtimenta ſua: & precepit helchie & aicham filio ſaphan: & abdon filio micha: ſaphan quoq; ſcribe & aſaie ſeruo regis: dicens. Ite & orate dominum pro me & pro reliquiis iſrael & iuda ſuper vniuerſis ſermonib⁹ libri iſti⁹ q reptus ē. Magnus enī furor domini ſtillauit ſuper nos: eo q̄ non cuſtodierint patres noſtri

dn̄i. ⁊ dederūt illud facientibus opera in domo do
κυρίου. καὶ ἔδωκαν αὐτὸ τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ κυ
mini: vt prepararent ⁊ inſtaurarēt domū. ⁊ fa- C
ρίου, τοῦ ἐπισκευάσαι καὶ κατισχῦσαι τὸν οἶκον. καὶ τοῖς τέ
bris dederūt: ⁊ edificatorib⁹ vt emerēt lapides quat
κτοσιν ἔδωκαν, καὶ τοῖς οἰκοδόμοις ἀγοράσαι λίθους τε-
tuor pedū ⁊ ligna in trabes vt tegāt domos
τραπέδους καὶ ξύλα εἰς δοκοὺς στεγάσαι τοὺς οἴκους
quas perdiderūt reges iuda. ⁊ viri faciebāt
οὓς ἐξωλόθρευσαν βασιλεῖς ἰούδα. καὶ οἱ ἄνδρες ἐποίουν
in fide q̄ in operib⁹. ⁊ in eis epiſcopi pre
ἐν πίστει οἱ ἐπὶ τῶν ἔργων. καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν ἐπίσκοποι καθ-
poſiti iaeth ⁊ audias leuite de filijs merari:
εσταμένοι ἰάεθ καὶ αὐδίας οἱ λευῖται ἐξ υἱῶν μεραρί,
⁊ zacharias ⁊ meſolā de filijs caath vt vrge
καὶ ζαχαρίας καὶ μεσολὰμ ἐκ τῶν υἱῶν καὰθ ἐπισπου
rent. ⁊ ois leuita ⁊ ois ſciēs in organis hy
δάζειν. καὶ πᾶς λευίτης καὶ πᾶς συνιῶν ἐν ὀργάνοις ᾠ
mnoꝝ ⁊ in humeris poꝛtātib⁹: ⁊ p̄poſiti ſup eos
δῶν καὶ ἐπὶ τῶν νωτοφόρων, καὶ ἐπιστάται ἐπὶ τῶν
q̄ faciebāt opera in opere. ⁊ a leui-
ποιούντων τὰ ἔργα εἰς ἐργασίαν. καὶ ἀπὸ τῶν λευι-
tis ſcribe ⁊ iudices ⁊ ianitores. ⁊ cū
τῶν γραμματεῖς καὶ κριταὶ καὶ πυλωροί. καὶ ἐν τῷ
offerrēt ipſi argentū q̄d illatū fuerat in do
ἐκφέρειν αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ εἰσοδιασθὲν εἰς τὸν οἶ
mū dn̄i: inuenit chelcias ſacerdos librū le-
κον κυρίου, εὗρε χελκίας ὁ ἱερεὺς τὸ βιβλίον τοῦ νό-
gis dn̄i q̄ p̄ manū moyſi. ⁊ reſpondit chel-
μου κυρίου τὸ διὰ χειρὸς μωυσῆ. καὶ ἀπεκρίθη χελ-
cias ⁊ dixit ad ſaphā ſcribā: librū
κίας καὶ εἶπεν πρὸς σαφὰν τὸν γραμματέα, βιβλίον
legis inueni in domo dn̄i. ⁊ dedit chelcias
νόμου εὗρον ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔδωκε χελκίας τὸ
librū ſaphā: ⁊ intulit ſaphan librū
βιβλίον τῷ σαφάν, καὶ εἰσήνεγκεν σαφὰν τὸ βιβλίον
ad regē: ⁊ reddidit adhuc regi B
πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀπέδωκεν ἔτι τῷ βασιλεῖ
ſmonē dicēs: omne argentū datū eſt in manu ſuo
λόγον λέγων, πᾶν ἀργύριον ἀπεδόθη ἐν χειρὶ τῶν παί
rū tuoꝝ facientiū opus: ⁊ cōflauerūt
δων σου τῶν ποιούντων τὸ ἔργον, καὶ ἐχώνευσαν τὸ
argentū inuentū in domo dn̄i: ⁊ dederūt in
ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ
manu facientiū opera: ⁊ in manu
χεῖρα τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, καὶ ἐπὶ χεῖρα τῶν
epiſcopoꝝ. ⁊ nūciauit ſaphan ſcriba
ἐπισκόπων. καὶ ἀπήγγειλε σαφὰν ὁ γραμματεὺς τῷ
regi dicēs: librū dedit mihi chelcias ſacer
βασιλεῖ λέγων, βιβλίον ἔδωκέ μοι χελκίας ὁ ἱε-
dos. ⁊ legit ip̄m ſaphā corā rege
ρεύς. καὶ ἀνέγνω αὐτὸ σαφὰν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
⁊ factū eſt vt audiuit rex ver-
ως. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λό-
ba legis: ſcidit veſtimēta ſua. ⁊ pre-
γους τοῦ νόμου, διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. καὶ ἐνε
cepit rex chelcia ⁊ achicā filio ſa-
τείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ χελκίᾳ καὶ τῷ ἀχικὰμ υἱῷ σα
phā ⁊ abdō filio michea: ⁊ ſaphan
φὰν καὶ τῷ ἀβδὼν υἱῷ μιχαίου, καὶ τῷ σαφὰν
ſcribe ⁊ aſaia ſeruo re-
τῷ γραμματεῖ καὶ τῷ ἀσαΐᾳ παιδὶ τοῦ βασι-
gis dicēs: ite ⁊ querite dn̄m pro
λέως λέγων, πορεύθητε καὶ ζητήσατε κύριον περὶ
me ⁊ pro omni reliquo iſra-
ἐμοῦ καὶ περὶ παντὸς τοῦ καταλειφθέντος ἰσρα-
el ⁊ iuda pro ſmonib⁹ libri
ὴλ καὶ ἰούδα περὶ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ
inuenti: q̄m magn⁹ furoꝛ dn̄i: q̄ ſuccēſus eſt
εὑρεθέντος, ὅτι μέγας ὁ θυμὸς κυρίου, ὃς ἐκκέκαυται
in nobis: q̄m nō audierūt patres noſtri
ἐν ἡμῖν, διότι οὐκ εἰσήκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν

ſermonē dñi: vt faceret iuxta omnia q̄ ſcripta ſunt
τὸν λόγον κυρίου, τοῦ ποιῆσαι κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα
in libro hoc. ⁊ iuit chelcias: ⁊ qb⁹
ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. καὶ ἐπορεύθη χελκίας, καὶ οἷς
E dixit rex ad oldā pphetā vxorē
εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ὀλδὰν τὴν προφῆτιν γυναῖκα
ſellē filij thecoe: filij aſer cuſtodis veſtiū: ⁊
σελλὴμ υἱοῦ θεκωὲ, υἱοῦ ἀσὲρ τοῦ ἱματιοφύλακος, καὶ
ipſa habitabat in hieruſalē in ſecunda: ⁊ locuti
αὐτὴ κατῴκει ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν μασεννά, καὶ ἐλά-
ſunt ei ſm̄ hec. ⁊ dixit eis: ſic
λησαν αὐτῇ κατὰ ταῦτα. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, οὕτως
dixit dñs deus iſrael. dicite viro q̇ mi
εἶπε κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ. εἴπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀπο
ſit vos ad me: ſic dicit dñs deus:
στείλαντι ὑμᾶς πρός με, οὕτως λέγει κύριος ὁ θεός,
ecce ego induco mala ſup locū hūc ⁊ ſup
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ
habitantes in eo cūcta verba
τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ τοὺς πάντας λόγους
q̄ ſcripta ſunt in libro q̇ lectus eſt
τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἀνεγνωσμένῳ
corā rege iuda: eo q᷑ dereliquerunt
ἐναντίον τοῦ βασιλέως ἰούδα, ἀνθ᾽ ὧν ἐγκατέλιπόν
me ⁊ ſacrificauerūt dijs alienis: vt irrita-
με καὶ ἐθυμίασαν θεοῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργίσω
rēt me in cūctis operib⁹ manuū ſuaꝝ. ⁊
σί με ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ
ſuccēſus eſt furor me⁹ in loco iſto: ⁊ nō
ἐξεκαύθη ὁ θυμός μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ οὐ
extinguet. ⁊ ad regē iuda q̇ mi
σβεσθήσεται. καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἰούδα τὸν ἀπο
ſit vos ad q̄rendū dñm: ſic dicetis
στείλαντα ὑμᾶς τοῦ ζητῆσαι τὸν κύριον, οὕτως ἐρεῖτε
ad eū: ſic dicit dñs deus iſrael:
πρὸς αὐτόν, οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, τοὺς
verba q̄ audiuiſti ⁊ cōuerſū eſt cor tuū ⁊
λόγους οὓς ἤκουσας καὶ ἐνετράπη ἡ καρδία σου καὶ
humiliatū eſt a facie mea cū audiuiſti tu
ἐταπεινώθη ἀπὸ προσώπου μου ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε
verba mea cōtra locū hūc ⁊ cōtra
τοὺς λόγους μου ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ
habitantes eū. ⁊ humiliatus es coram
τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν. καὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον
me ⁊ ſcidiſti veſtimēta tua ⁊ fleuiſti co-
μου καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου καὶ ἔκλαυσας ἐναν
ram me: ⁊ ego audiui dicit dñs. ecce appono
τίον μου, καὶ ἐγὼ ἤκουσα φησὶ κύριος. ἰδοὺ προστίθη
te ad patres tuos ⁊ apponeris ad ſe-
μί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ προσθήσῃ πρὸς τά
pulchra tua in pace: ⁊ nō videbūt oculi tui
φους σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου
omnia mala: q̄ ego induco ſup locum
πάντα τὰ κακά, ἃ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον
iſtū ⁊ ſup habitantes eū. ⁊ rettu
4.Re. τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν. καὶ ἀπέ
32.a. lerūt regi ſmonē. ⁊ miſit rex
δωκαν τῷ βασιλεῖ λόγον. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς
⁊ cōgregauit ſeniores iuda ⁊ hieruſalē:
καὶ συνήγαγε τοὺς πρεσβυτέρους ἰούδα καὶ ἱερουσαλήμ,
⁊ aſcendit rex in domū dñi: ⁊ oīs iuda ⁊
καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου, καὶ πᾶς ἰούδα καὶ
habitantes hieruſalē ⁊ ſacerdotes ⁊ leuite ⁊
οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ
cūct⁹ popul⁹ a paruo ⁊ vſq; ad magnū: ⁊ legit in au
πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου, καὶ ἀνέγνω ἐν ὠ-
G rib⁹ eoꝝ omnia verba voluminis federis in-
σὶν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὑ
uenti in domo dñi. ⁊ ſtetit rex ioſias in
ρεθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἰωσίας ἐπὶ τὸν
colūna: ⁊ pcuſſit fedus coram dño vt ambularet
στύλον, καὶ διέθετο διαθήκην ἐναντίον κυρίου τοῦ πορευθῆναι

verba dñi: vt facerent oīa q̄ ſcripta ſūt in iſto volumine. Abiit ergo helchias & hi q ſimul a rege miſſi fuerāt ad oldam prophetem vxorem ſellum filii thecuath filii aras cuſtodis veſtium: que habitabat in hierl'm in ſcd̄a: & locuti ſunt ei verba q̄ ſupra narrauim⁹. At illa rn̄dit eis. Hec dicit dominus deus iſrael. Dicite viro qui miſit vos ad me. Hec dicit dominus. Ecce ego inducam mala ſuper locum iſtum & ſuper habitatores ei⁹: cunctaq; maledicta que ſcripta ſunt in libro hoc: quem legerunt coram rege iuda: quia dereliquerunt me & ſacrificauerunt diis alienis vt me ad iracūdiā puocarēt in cūctis opib⁹ manuū ſuarū. Idcirco ſtillabit furor me⁹ ſr̄ locū iſtū & nō extinguetur. Ad regē aūt iuda q miſit vos pro domino deprecando ſic loquimini. Hec dicit dñs de⁹ iſrael. Quoniā audiſti verba voluminis atq; emolitum eſt cor tuum & humiliatus es in conſpectu dei ſup his que dicta ſunt cōtra locū hūc & habitatores hierl'm: reueritusq; faciem meam ſcidiſti veſtimēta tua & fleuiſti corā me: ego quoq; exaudiui te dicit dñs. Iam enim colligam te ad patres tuos: & infereris in ſepulchrum tuum in pace: nec videbunt oculi tui omē malū qd̄ ego inducturus ſum ſup locū iſtū & ſup habitatores ei⁹. Retulerūt ita q; regi cuncta que dixerat. At ille cōuocatis vniuerſis maiorib⁹ natu iuda & hierulē: aſcēdit in domū dñi: vnaq; omnes viri iuda & habitatores hieruſalē ſacerdotes & leuite: & cunctus ppl's a minimo vſq; ad maximū. Quib⁹ audiētib⁹ legit rex omīa verba voluminis: & ſtans in tribunali ſuo percuſſit fedus coram domino: vt ambularet

דבר יהוה לעשות ככל הכתוב על — עשה
הספר הזה: וילך חלקיהו ואשר
המלך אל חלדה הנביאה — נבא
אשת שלום בן תוקהת בן חסרה — איש
שומר הבגדים והיא יושבת — שמר ישב
בירושלם במשנה וידברו אליה — שנה דבר
כזאת: ותאמר להם כה אמר יהוה — אמר
אלהי ישראל אמרו לאיש אשר
שלח אתכם אלי: כה אמר יהוה
הנני מביא רעה על המקום הזה — בוא רעע
ועל יושביו את כל האלות — קום ישב
הכתובות על הספר אשר קראו — אלה כתב
לפני מלך יהודה: תחת אשר עזבוני — פנה
ויקטירו לאלהים אחרים למען — קטר
הכעיסני בכל מעשי ידיהם ותתך — כעס עשה
חמתי במקום הזה ולא תכבה: ואל — נתך יחם
מלך יהודה השלח אתכם לדרוש — כבה דרש
ביהוה כה תאמרו אליו כה אמר
יהוה אלהי ישראל הדברים
אשר שמעת: יען רך לבבך ותכנע — רכך כנע
מלפני אלהים בשמעך את דבריו
על המקום הזה ועל ישביו ותכנע
לפני ותקרע את בגדיך ותבך — קרע בכה
לפני וגם אני שמעתי נאם יהוה:
הנני אספך אל אבתיך ונאספת — אסף
אל קברותיך בשלום ולא תראינה — שלם ראה
עיניך בכל הרעה אשר אני מביא — רעע בוא
על המקום הזה ועל ישביו וישיבו — קום שוב
את המלך דבר: וישלח המלך — שלח
ויאסף את כל זקני יהודה וירושלם:
ויעל המלך בית יהוה וכל איש יהודה — עלה
וישבי ירושלם והכהנים והלוים וכל
העם מגדול ועד קטן ויקרא באזניהם — גדל קרא
את כל דברי ספר הברית הנמצא — ברת מצא
בית יהוה: ויעמד המלך על עמדו — עמד
ויכרת את הברית לפני יהוה ללכת — כרת פנה
הלך

© Biblioteca Nacional de España

אחרי יהוה ולשמור את מצותיו | שמר צוה
ועדותיו וחקיו בכל לבבו ובכל נפשו | עוד
לעשות את דברי הברית הכתובים | עשה כתב
על הספר הזה: ויעמד את כל
הנמצא בירושלם ובנימן ויעשו
ישבי ירושלם כברית אלהים אלהי
אבותיהם: ויסר יאשיהו את כל | סור
התועבות מכל הארצות אשר לבני | תעב
ישראל ויעבד את כל הנמצא | עבד
בישראל לעבוד את יהוה אלהיהם
כל ימיו לא סרו מאחרי יהוה אלהי | יום
Ca.xxxv. אבתיהם: ויעש יאשיהו
בירושלם פסח ליהוה וישחטו | עשה שחט
הפסח בארבעה עשר לחדש | רבע
הראשון: ויעמד הכהנים על | עמד
משמרותם ויחזקם לעבודת בית | שמר חזק
יהוה: ויאמר ללוים המבונים לכל | עבד אמר
ישראל הקדושים ליהוה תנו את | בין קדש
ארון הקדש בבית אשר בנה | ארן
שלמה בן דויד מלך ישראל אין
לכם משא בכתף עתה עבדו את | נשא
יהוה אלהיכם ואת עמו ישראל:
והכונו לבית אבותיכם כמחלקותיכם | כון חלק
בכתב דויד מלך ישראל ובמכתב | כתב
שלמה בנו: ועמדו בקדש לפלגות
בית האבות לאחיכם בני העם
וחלקת בית אב ללוים: ושחטו
הפסח והתקדשו והכינו לאחיכם
לעשות כדבר יהוה ביד משה: | עשה
וירם יאשיהו לבני העם צאן | רום
כבשים ובני עזים הכל לפסחים
לכל הנמצא למספר שלשים אלף | מצא ספר
ובקר שלשת אלפים אלה מרכוש | רכש
המלך: ושריו לנדבה לעם לכהנים | שור
וללוים הרימו חלקיהו וזכריהו
ויחיאל נגידי בית האלהים לכהנים | נגד

post eum & custodiret
precepta
& teſtionia & iuſtificatio
nes ei⁹ ĩ toto corde ſuo:
& in tota aĩa ſua: faceret
q̃ que ſcripta ſunt
in volumine illo qđ le-
gerat. Adiurauit q̃q̃ ſup
hoc oẽs q repti fuerãt in
hieruſalẽ & beniamin &
fecerũt habitatores hieru
ſalẽ iuxta pactũ dñi dei
patrum ſuorũ. Abſtulit
ergo ioſias cunctas
abominationes de vni-
uerſis regionib⁹ filiorũ
iſrael. & fecit omnes q
reſidui erant
in iſrael ſeruire domino
deo ſuo.
Cũctis diebus vite eius
nõ receſſerũt a dño deo
patrũ ſuorum. 35.
Fecit autem ioſias in
hieruſalẽ phaſe do-
mino qđ immolatum eſt
quartadecima die mẽſis
primi. Et conſtituit ſa-
cerdotes in
officiis ſuis: hortatuſq̃
eſt eos vt miſtrarẽt in do
mo dñi. Leuitis quoq̃
ad quorũ eruditionẽ oĩs
iſrael ſanctificabatur do
mino locut⁹ eſt. Ponite
arcam in ſanctuario tẽ
pli quod edificauit
ſalomõ filius dauid rex
iſrael. Nequaq̃ eni eam
vltra portabitis. Nunc
ergo miniſtrate
domino deo veſtro &
populo eius iſrael:
& prepate vos p domos
& cognatiões vr̃as in di-
uiſionib⁹ ſingulorũ ſicut
p̃cepit dauid rex iſrl': &
deſcripſit ſalomõ filius
eius: & miſtrate in ſctũa-
rio per familias
turmaſq̃ leuiticas: &
ſanctificati immolate
phaſe. Fratres etiam ve
ſtros
vt poſſint iuxta verba q̃
locut⁹ eſt dñs in manu
moyſi facere: prepate.
Dedit p̃terea ioſias oĩ
pplo q ibi fuerat inuẽt⁹
in ſolẽnitate phaſe:
agnos & hedos de gregi
bus & reliq pecoris: tri-
gĩta milia: boũ q̃q̃ tria
milia. Hec de regis vni
uerſa ſubſtãtia. Duces q̃
q̃ eius ſpõte qđ vouerãt
obtulerũt tã pplo q̃ ſa-
cerdotib⁹ & leuitis. Por-
ro helchias & zacharias
& iehiel pricipes domi⁹
dei dederũt ſacredotib⁹

in cõſpectu dñi: vt cuſtodiret mãdata eius ⁊ teſti-
ἐνώπιον κυρίου, τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ μαρ
monia eius ⁊ p̃cepta eius in toto corde ⁊ in to
τύρια αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ καὶ ἐν ὅ
ta anima: vt faceret verba federis ſcri-
λῃ ψυχῇ, ὥστε ποιεῖν τοὺς λόγους τῆς διαθήκης τοὺς γε-
pta in volumine hoc. ⁊ cõſtituit omnes
γραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. καὶ ἔστησε πάντας τοὺς
inuentos in hieruſalẽ ⁊ in iuda ⁊ beniamin: ⁊
εὑρεθέντας ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἰούδα καὶ βενιαμίν, καὶ
fecerũt habitantes in hieruſalẽ iuxta pa-
ἐποίησαν οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλὴμ κατὰ τὴν διαθή-
ctũ dñi dei patrũ ſuoꝝ. ⁊ abſtulit ioſias
κην κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ περιεῖλεν ἰωσίας
cũctas abominationes de vniuerſa terra: q̃ fuit filioꝝ
πάντα τὰ βδελύγματα ἐκ πάσης τῆς γῆς, ἣ ἦν τῶν υἱῶν
iſrael: ⁊ fecit omnes q̃ inuẽti ſunt in hieruſa
ἰσραήλ, καὶ ἐποίησε πάντας τοὺς εὑρεθέντας ἐν ἱερουσα
lem ⁊ iſrael vt ſeruirent dño deo patrũ
λὴμ καὶ ἰσραὴλ τοῦ δουλεύειν κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων
ſuoꝝ cũctis diebus ſuis: nõ declinauit a tergo
αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ, οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ ὄπισθεν
dñi dei patrũ ſuorum:
κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων αὐτοῦ. Ca.35.
Et fecit ioſias phaſech in hieruſalẽ dño A
Καὶ ἐποίησεν ἰωσίας τὸ φασὲχ ἐν ἱερουσαλὴμ κῷ 4.Re.
deo ſuo: ⁊ ſacrificauit phaſech quarta decima 23.d.
τῷ θεῷ αὐτοῦ, καὶ ἔθυσε τὸ φασὲχ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ
mẽſis primi: ⁊ cõſtituit ſacerdotes in cuſtodijs
μηνὸς τοῦ πρώτου, καὶ ἔστησε τοὺς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς
ſuis: ⁊ fortificauit ipſos in opera dom⁹ dñi. ⁊ di
αὐτῶν, καὶ κατίσχυσεν αὐτοὺς εἰς τὰ ἔργα οἴκου κυ. καὶ εἶ
xit leuitis potentibus in omni iſrael: vt
πεν τοῖς λευίταις τοῖς δυνατοῖς ἐν παντὶ ἰσραήλ, τοῦ
ſctificarent ipſi dño: ⁊ vt darẽt arcã ſan-
ἁγιασθῆναι αὐτοὺς τῷ κῷ, καὶ τοῦ δοῦναι τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγί-
ctã in domo dñi. ⁊ poſuit arcã ſanctã in domo
αν ἐν οἴκῳ κυ. καὶ ἔθηκεν τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν εἰς τὸν οἶκον
quã edificauit ſalomon fili⁹ dauid regis iſrael.
ὃν ᾠκοδόμησεν σολομὼν υἱὸς δαυὶδ τοῦ βασιλέως ἰσραήλ.
⁊ dixit rex: nõ eſt vobis tollere in hũeris q̃cq̃: nũc
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἆραι ἐπ᾽ ὤμων οὐθέν, νῦν
igit miniſtrate dño deo veſtro: ⁊ pplo ei⁹ iſ-
οὖν λειτουργήσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ ἰσ
rael: ⁊ p̃paramini ſm domos familiaꝝ veſtraꝝ: ⁊ ſm
ραήλ, καὶ ἑτοιμάσθητε κατ᾽ οἴκους πατριῶν ὑμῶν, καὶ κα-
vices vr̃as: ⁊ ſecundũ ſcripturã dauid re-
τὰ τὰς ἐφημερίας ὑμῶν, καὶ κατὰ τὴν γραφὴν δαδ βασι-
gis iſrael: ⁊ ſm deſcriptionẽ ſalomonis filij eius:
λέως ἰηλ, καὶ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν σολομῶντος υἱοῦ αὐτοῦ,
⁊ ſtate in domo ſm diuiſiones domoꝝ familiaꝝ
καὶ στῆτε ἐν τῷ οἴκῳ κατὰ τὰς διαιρέσεις οἴκων πατριῶν
vr̃aꝝ fratrib⁹ vr̃is filijs populi: ⁊ pars dom⁹ fa-
ὑμῶν τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν υἱοῖς τοῦ λαοῦ, καὶ μερὶς οἴκου πα
milie leuitis. ⁊ imolate phaſech ⁊ ſancta
τριᾶς τοῖς λευίταις. καὶ θύσατε τὸ φασὲχ καὶ τὰ ἅγια
preparate fratribus vr̃is vt faciant ſecundũ ver
ἑτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸν λό
bũ dñi, qđ p manũ moyſi. ⁊ p̃mitias obtulit ioſias fi-
γον κυ τοῦ διὰ χειρὸς μωυσῆ. καὶ ἀπήρξατο ἰωσίας τοῖς υἱ-
lijs populi oues ⁊ agnos ⁊ hedos de filijs capraꝝ
οῖς τοῦ λαοῦ πρόβατα καὶ ἀμνοὺς καὶ ἐρίφους ἀπὸ υἱῶν αἰγῶν
omnia in phaſech omni inuento in nũero
πάντα εἰς τὸ φασὲχ παντὶ τῷ εὑρισκομένῳ εἰς ἀριθμὸν
triginta milia: ⁊ vituloꝝ tria milia: hec
τριάκοντα χιλιάδας, καὶ μόσχων τρεῖς χιλιάδας, ταῦτα
a ſubſtantia regis. ⁊ principes ei⁹ p̃mitias B
ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως τοῦ βασιλέως. καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἀπήρ
obtulerũt pplo ⁊ ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis: ⁊ chelcias ⁊ za
ξαντο τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις, καὶ χελκίας καὶ ζα
charias ⁊ hiciel principes dom⁹ dei dederũt ſacerdotib⁹
χαρίας καὶ ἰεϊὴλ οἱ ἄρχοντες οἴκου τοῦ θεοῦ ἔδωκαν τοῖς ἱερεῦσιν

© Biblioteca Nacional de España

in phaſech oues ⁊ agnos ⁊ hedos duo mi-
εἰς τὸ φασὲχ πρόβατα καὶ ἀμνοὺς καὶ ἐρίφους δύο χιλιά-
lia ⁊ ſexcenta ⁊ vitulos trecentos. ⁊ chonenias
δας καὶ ἑξακοσίους καὶ μόσχους τριακοσίους. καὶ χωνενίας
⁊ ſemeas ⁊ nathanael frater eius: ⁊ aſabias ⁊ hie
καὶ σαμέας καὶ ναθαναὴλ ἀδελφὸς αὐτ͂, καὶ ἀσαβίας καὶ ἰε
iel ⁊ ioazabad principes leuitaꝝ: dederūt p̄mitias
ὶὴλ καὶ ἰωαζαβὰδ ἄρχοντες τῶν λευιτῶν, ἀπήρξαντο τοῖς
leuitis in phaſech ouiū quinque milia ⁊ vi-
λευίταις εἰς τὸ φασὲχ πρόβατα πεντακισχίλια καὶ μό-
tulos quingentos ⁊ p̄paratū eſt miniſteriū: ⁊ ſtete
σχους πεντακοσίους καὶ κατωρθώθη ἡ λειτουργία, καὶ ἔστη
rūt ſacerdotes in ſtatione ſua ⁊ leuite in diui
σαν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτῶν καὶ οἱ λευῖται ἐπὶ τὰς δι-
ſionibus ſuis iuxta imperiū regis: ⁊ imolauerūt
αιρέσεις αὐτῶν κατὰ τὴν ἐντολὴν τ͂ βασιλέως, καὶ ἔθυσαν
phaſech. ⁊ fuderūt ſacerdotes ſanguinē de manu ſua:
τὸ φασέχ. καὶ προσέχεον οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῶν,
⁊ leuite excoriauerūt ⁊ preparauerūt holocauſtū
καὶ οἱ λευῖται ἐξέδειραν καὶ ἡτοίμασαν τὴν ὁλοκαύτωσιν
vt darent eis iuxta diuiſionē per domos familia-
παραδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν διαίρεσιν κατ᾽ οἴκους πατρι
rū ſuaꝝ filijs populi: vt offerrent dn̄o:
ῶν αὐτῶν τοῖς υἱοῖς τ͂ λαοῦ, τοῦ προσενεγκεῖν τῷ κυρίῳ,
ſicut ſcriptū eſt in libro moyſi: ⁊ ſic in mane.
ὡς γέγραπται ἐν βιβλίῳ μωυσῆ, καὶ οὕτως εἰς τὸ πρωΐ.
⁊ aſſauerūt phaſech in igne ſecundū iudiciū: ⁊ ſan
καὶ ὤπτησαν τὸ φασὲχ ἐν πυρὶ κατὰ τὴν κρίσιν, καὶ τὰ ἅ-
cta coxerūt in ahenis ⁊ in lebetib⁹: ⁊ p̄ſpe-
για ἥψησαν ἐν τοῖς χαλκείοις καὶ ἐν τοῖς λέβησι, καὶ εὐω
ratū ē. ⁊ cucurrerūt curſu ad omnes filios populi:
δώθη. καὶ ἔδραμον δρόμῳ πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς τ͂ λαοῦ,
⁊ poſt hoc p̄parauerūt ſibiipſis ⁊ ſacerdotib⁹: q̄m
καὶ μετὰ τοῦτο ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν, ὅτι
ſacerdotes filij aarō in oblatione holocauſtoꝝ ⁊
G οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἀαρὼν ἐν ἀναφορᾷ τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν
adipū vſq; ad noctē. ⁊ leuite p̄parauerūt ſibi ⁊
στεάτων ἕως νυκτός, καὶ οἱ λευῖται ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς
fratribus ſuis filijs aaron. ⁊ cantores filij aſaph
ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς ἀαρών. καὶ οἱ ψαλτῳδοὶ υἱοὶ ἀσὰφ
in ſtatione ſua iuxta p̄cepta dauid aſaph ⁊
ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἐντολὰς δαυὶδ ἀσὰφ καὶ
eman ⁊ idithū pphetaꝝ regis. ⁊ principes
αἱμὰν καὶ ἰδιθοὺμ τῶν προφητῶν βασιλέως. καὶ οἱ ἄρχοντες
⁊ ianitores porte ⁊ porte: nō eſt ipſis amo
καὶ οἱ πυλωροὶ πύλης καὶ πύλης, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς κινεῖ-
ueri a miniſterio coꝝ: q̄m fratres coꝝ
σθαι ἀπὸ τῆς λειτουργίας αὐτῶν, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ
leuite p̄parauerūt eis. ⁊ p̄paratū eſt omne miniſte-
λευῖται ἡτοίμασαν αὐτοῖς. καὶ κατωρθώθη πᾶσα ἡ λειτουρ
riū dn̄i in die illa: vt facerent phaſech ⁊ offer
γία κυρίου τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, τοῦ ποιῆσαι τὸ φασὲχ καὶ ἐνεγ
rēt holocauſta in altari dn̄i iuxta pre
κεῖν τὰ ὁλοκαυτώματα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κῦ κατὰ τὴν ἐν
ceptū regis ioſie. ⁊ fecerūt filij iſrael q̄
τολὴν τ͂ βασιλέως ἰωσίου. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ
reperti ſūt phaſech in tēpore illo: ⁊ ſolēnitatē
εὑρεθέντες τὸ φασὲχ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν
azymoꝝ ſeptē diebus. ⁊ nō fuit phaſech ſimile il-
ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας. καὶ οὐκ ἐγένετο τὸ φασὲχ ὅμοιον αὐ-
li in iſrael a diebus ſamuel prophete. ⁊
τοῦ ἐν ἰσραὴλ ἀπὸ ἡμερῶν σαμουὴλ τοῦ προφήτου. καὶ
omnes reges iſrael nō fecerunt phaſech q̄d
πάντες βασιλεῖς ἰσραὴλ οὐκ ἐποίησαν τὸ φασὲχ ὃ
fecit ioſias ⁊ ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ omnis
ἐποίησεν ἰωσίας καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ πᾶς
iuda ⁊ iſrael: q̄ reperti ſūt ⁊ q̄ habitabant in
ἰούδα καὶ ἰσραήλ, οἱ εὑρεθέντες καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν
hieruſalē dn̄o. in octauo decimo āno
ἱερουσαλὴμ τῷ κυρίῳ. ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς
regni ioſie factū eſt phaſech hoc.
βασιλείας ἰωσίου ἐποιήθη τὸ φασὲχ τοῦτο.

ad faciendū phaſe: peco
ra cōmixtim duo milia
ſexcenta & boues trecē
tos. Chonenias autem
& ſemeias etiā & natha
nael frēs ei⁹: necnō aſabi
as & iahihel & iozabad
p̄rīcipes leuitarū dede-
rūt ceteris leuitis ad cele
brandū phaſe: qnq; mi-
lia pecorū & boues quin
gētos. Prepatūq; ē mini
ſteriū & ſteterūt ſacerdo
tes in officio ſuo. Leuite
quoq; in turmis iuxta
regis imperium:
& immolatū eſt phaſe.
Aſpſerūtq; ſacerdotes
man⁹ ſuas ſanguīe & le-
uite detraxerūt pelles ho
locauſtoꝝ: & ſepauerunt
ea vt darent p domos &
familias ſingulorum:
& offerrentur domino
ſicut ſcriptū eſt in libro
moyſi: de bob⁹ q̄q; fece
rūt ſimil'r. Et aſſauerūt
phaſe ſup ignē iuxta q̄d
in lege ſcriptū ē. Pacificas
vero hoſtias coxerūt in le
betib⁹ & cacabis & ollis:
& feſtinato diſtribuerūt
vniuerſe plebi: ſibi āt &
ſacerdotib⁹ poſtea paue
rūt. Nā in oblatione ho
locauſtoꝝ & adipū vſq;
ad noctē ſacerdotes fuerūt
occupati: vn̄ & leuite ſibi
& ſacerdotib⁹ filiis aarō
pauerūt nouiſſimis. Por
ro cātores filii aſaph ſta
bāt in ordīe ſuo iuxta p̄
ceptū dd̄ & aſaph & emā
& iduthū pphete regis
dauid. Ianitores vero p
portas ſingulas obſuabāt
ita vt nec pūcto q̄dē diſ-
cederēt a miſterio. Quā
obrem & frēs eoꝝ leuite
pauerūt eis cibos. Oīs
igitur cultura dn̄i rite cō
pleta ē ī die illa vt facerēt
phaſe: & offerrent holo
cauſta ſup altare dn̄i iu
xta preceptū regis ioſie.
Fecerūtq; filii iſrl' q reper
ti fuerāt ibi phaſe in tp̄e
illo & ſolēnitatē azymo
rū ſeptē dieb⁹. Non fuit
phaſe ſil'e huic in iſrael
a dieb⁹ ſamuelis pphe-
te ſed ne quiſq; de cūctis
regibus iſrael fecit pha
ſe ſicut
ioſias ſacerdotibus & le
uitis & omni
iude & iſrael qui reptus
fuerat & habitātibus in
hieruſalem. Octauo de
cimo anno
regni ioſie hoc phaſe
celebratum eſt.

נתנו לפסחים אלפים ושש מאות מאה
ובקר שלש מאות׃ וכונניהו
ושמעיהו ונתנאל אחיו וחשביהו
ויעיאל ויוזבד שרי הלוים הרימו שור רום
ללוים לפסחים חמשת אלפים
ובקר חמש מאות׃ ותכון העבודה כון עבד
ויעמדו הכהנים על עמדם והלוים עמד
על מחלקותם כמצות המלך׃ חלק צוה
וישחטו הפסח ויזרקו הכהנים שחט זרק
מידם והלוים מפשיטים׃ ויסירו פשט סור
העלה לתתם למפלגות לבית אבות נתן פלג
לבני העם להקריב ליהוה ככתוב קרב כתב
בספר משה וכן לבקר׃ ויבשלו בשל
הפסח באש כמשפט והקדשים שפט
בשלו בסירות ובדודים ובצלחות
ויריצו לכל בני העם׃ ואחר הכינו רוץ כון
להם ולכהנים כי הכהנים בני
אהרן בהעלות העלה והחלבים עד עלה
לילה והלוים הכינו להם ולכהנים
בני אהרן׃ והמשררים בני אסף על שור
מעמדם כמצות דויד ואסף והימן עמד
וידתון חוזה המלך והשערים לשער חזה
ושער אין להם לסור מעל עבדתם
כי אחיהם הלוים הכינו להם׃ ותכון
כל עבודת יהוה ביום ההוא לעשות עבד עשה
הפסח והעלות עלות על מזבח יהוה עלה זבח
כמצות המלך יאשיהו׃ ויעשו בני צוה
ישראל הנמצאים את הפסח בעת מצא
ההיא ואת חג המצות שבעת ימים׃ מין יום
ולא נעשה פסח כמהו בישראל כמו
מימי שמואל הנביא וכל מלכי יום נבא
ישראל לא עשו כפסח אשר עשה
יאשיהו והכהנים והלוים וכל
יהודה וישראל הנמצא ויושבי ישב
ירושלם׃ בשמונה עשרה שנה שמן
למלכות יאשיהו נעשה הפסח הזה׃

© Biblioteca Nacional de España

אַחֲרֵי כָל זֹאת אֲשֶׁר הֵכִין יֹאשִׁיָּהוּ כון
אֶת הַבַּיִת עָלָה נְכוֹ מֶלֶךְ מִצְרַיִם
לְהִלָּחֵם בְּכַרְכְּמִישׁ עַל פְּרָת וַיֵּצֵא לחם
לִקְרָאתוֹ יֹאשִׁיָּהוּ׃ וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שלח
מַלְאָכִים לֵאמֹר מַה לִּי וָלָךְ מֶלֶךְ לאך
יְהוּדָה לֹא עָלֶיךָ אַתָּה הַיּוֹם כִּי אֶל
בֵּית מִלְחַמְתִּי וֵאלֹהִים אָמַר לְבַהֲלֵנִי לחם
חֲדַל לְךָ מֵאֱלֹהִים אֲשֶׁר עִמִּי וְאַל
יַשְׁחִיתֶךָ׃ וְלֹא הֵסֵב יֹאשִׁיָּהוּ פָּנָיו שחת סבב
מִמֶּנּוּ כִּי לְהִלָּחֵם בּוֹ הִתְחַפֵּשׂ וְלֹא פנה חפש
שָׁמַע אֶל דִּבְרֵי נְכוֹ מִפִּי אֱלֹהִים פה
וַיָּבֹא לְהִלָּחֵם בְּבִקְעַת מְגִדּוֹ׃ וַיֹּרוּ בוא ירה
הַיֹּרִים לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אמר
לַעֲבָדָיו הַעֲבִירוּנִי כִּי הָחֳלֵיתִי מְאֹד׃ עבר חלה
וַיַּעֲבִירֻהוּ עֲבָדָיו מִן הַמֶּרְכָּבָה רכב
וַיַּרְכִּיבֻהוּ עַל רֶכֶב הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר לוֹ שנה
וַיּוֹלִיכֻהוּ יְרוּשָׁלַםִ וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר ילך מות
בְּקִבְרוֹת אֲבֹתָיו וְכָל יְהוּדָה קבר
וִירוּשָׁלַםִ מִתְאַבְּלִים עַל יֹאשִׁיָּהוּ׃ אבל
וַיְקוֹנֵן יִרְמְיָהוּ עַל יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמְרוּ קון אמר
כָל הַשָּׁרִים וְהַשָּׁרוֹת בְּקִינוֹתֵיהֶם שור
עַל יֹאשִׁיָּהוּ עַד הַיּוֹם וַיִּתְּנוּם לְחֹק נתן
עַל יִשְׂרָאֵל וְהִנָּם כְּתוּבִים עַל הנה כתב
הַקִּינוֹת׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֹאשִׁיָּהוּ וַחֲסָדָיו
כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת יְהוָה׃ וּדְבָרָיו ירה
הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים
עַל סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃

Ca. xxxvi.

וַיִּקְחוּ עַם הָאָרֶץ אֶת לקח
יְהוֹאָחָז בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ וַיַּמְלִיכֻהוּ תַחַת מלך
אָבִיו בִּירוּשָׁלָםִ׃ בֶּן שָׁלוֹשׁ וְעֶשְׂרִים
שָׁנָה יוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים
מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ׃ וַיְסִירֵהוּ מֶלֶךְ סור
מִצְרַיִם בִּירוּשָׁלָםִ וַיַּעֲנֹשׁ אֶת ענש
הָאָרֶץ מֵאָה כִכַּר כֶּסֶף וְכִכַּר זָהָב׃
וַיַּמְלֵךְ מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֶת אֶלְיָקִים מלך
אָחִיו עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלַםִ וַיַּסֵּב סבב

Poſtq̃ inſtaurauerat ioſias templum aſcendit nechao rex egypti ad pugnādū in charchamis iuxta euphratē & ꝓceſſit in occurſū ei⁹ ioſias. At ille miſſis ad eum nunciis ait. Quid mihi & tibi rex iuda? nō aduerſū te hodie venio: ſed cōtra aliā pugno domū ad quā me de⁹ feſtinato ire ꝓcepit. Deſine aduerſum deū facere qui mecum eſt ne interfiat te. Noluit ioſias reuerti ſed preparauit cōtra eū bellum: nec acquieuit ſermonibus nechao ex ore dei: verū ꝑrexit vt dimicaret in campo mageddo. Ibiq; vulneratus a ſagittariis dixit pueris ſuis. Educite me de ꝓlio: qa opido vulneratus ſum. Qui tranſtulerūt eū de curru in alterū currum qui ſequebatur eum more regio: & aſportauerūt eum in hieruſalē. Mortuuſq; ē & ſepult⁹ in mauſoleo ꝓrm ſuoꝝ: & vniuerſus iuda & hieruſalē luxerūt eum: hieremias maxime: cui⁹ oēs cātores atq; cātratrices vſq; in p̄ſntem diē lamētationes ſup ioſiā replicant: & quaſi lex obtinuit in iſrl. Ecce ſcriptum fertur in lamētationib⁹. Reliqua aūt ſmonū ioſie & miaꝝ eius q̄ lege precepta ſunt dn̄i: opera quoq; illius prima & nouiſſima ſcripta ſunt in libro regum iſrael & iuda.

36.

Tulit ergo populus terre ioachaz filiū ioſie & cōſtituit regem pro patre ſuo in hieruſalem. Viginti trium annoꝝ erat ioachaz cū regnare cepiſſet: & trib⁹ mēſibus regnauit in hieruſalē. Amouit aūt eum rex egypti cū veniſſet in hieruſalē: & condēnauit terram centū talentis argenti & talento auri. Conſtituitq; pro eo regem eliachim fratrē eius ſuper iudā & hieruſalem: & vertit

τ poſt hec omnia q̃ ꝓparauit ioſias domū: aſcē
καὶ μετὰ ταῦτα πάντα ἃ ἡτοίμασεν ἰωσίας τὸν οἶκον, ἀνέ 4.Re. 23.c.
dit pharaō nechao rex egypti cōtra regē aſ
βη φαραὼ νεχαὼ βασιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀσ
ſyrioꝝ in flumine euphrate: ad oppugnandū eū in D
συρίων ἐπὶ ποταμῷ εὐφράτη, τοῦ πολεμῆσαι αὐτὸν ἐν
charchamis. τ iuit ioſias rex in occur
χαρχαμεῖς. καὶ ἐπορεύθη ἰωσίας ὁ βασιλεὺς εἰς συνάντη
ſū ei. τ miſit ad eū pharaō nūcios: di
σιν αὐτῷ. καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν φαραὼ ἀγγέλους, λέ
cens: qd mihi τ tibi rex iuda? nō aduerſ⁹ te venio ho
γων, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ βασιλεῦ ἰούδα; οὐκ ἐπὶ σὲ ἥκω σή
die vt faciā bellū: ſed cōtra locū bel
μερον ποιῆσαι πόλεμον, ἀλλ᾽ ἢ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ πολέ
li mei: τ de⁹ dixit vt ꝓperarē ego. caue
μου μου, καὶ ὁ θεὸς εἶπε τοῦ κατασπεῦσαί με. πρόσεχε
tu a deo q̄ eſt mecū: ne corrūpat te. τ nō
σὺ ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ μετ᾽ ἐμοῦ, μὴ καταφθείρῃ σε. καὶ οὐκ
cōuertit ioſias faciē ſuā ab eo: ſed for
ἀπέστρεψεν ἰωσίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἐ
tificatus eſt vt bellaret ipſe. τ nō audiuit ioſias
κραταιώθη τοῦ πολεμεῖν αὐτόν. καὶ οὐκ ἤκουσεν ἰωσίας τῶν
ſmones pharaonis nechao de ore dei: τ venit ad bellā
λόγων φαραὼ νεχαὼ ἐκ στόματος θεοῦ, καὶ ἦλθε τοῦ πολεμῆ
dū in cāpo mageddō. τ ſagittauerūt ſagittarij cōtra
σαι ἐν τῷ πεδίῳ μαγεδδώ. καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξόται ἐπὶ
regē ioſian. τ dixit rex ſeruis ſu
τὸν βασιλέα ἰωσίαν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν αὐ
is: educite me qm̄ laboraui valde. τ eduxerūt eū
τοῦ, ἐξάγετέ με ὅτι ἐπόνεσα σφόδρα. καὶ ἐξήγαγον αὐ
ſerui eius a curru: τ impoſuerunt
τὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἅρματος, καὶ ἀνεβίβασαν
eū ſup currū ſecūdū: q̄ erat ei⁹: τ adduxerūt eū
αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δεύτερον, ὃ ἦν αὐτοῦ, καὶ ἤγαγον αὐ
in hieruſalē. τ mortu⁹ eſt ioſias τ ſepult⁹ ē cū
τὸν εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέθανεν ἰωσίας καὶ ἐτάφη με
patribus ſuis. τ oīs iuda τ hieruſalē
τὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. καὶ πᾶς ἰούδα καὶ ἱερουσαλὴμ
luxerūt ſup ioſian. τ lamētat⁹ eſt hieremias ſup
ἐπένθησαν ἐπὶ ἰωσίαν. καὶ ἐθρήνησεν ἱερεμίας ἐπὶ
ioſiā. τ dixerūt omnes principes τ dominatrices
ἰωσίαν. καὶ εἶπον πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ ἄρχουσαι
lamētationē ſup ioſiā vſq; ad hodie. τ dederunt cam
θρῆνον ἐπὶ ἰωσίαν ἕως τῆς σήμερον. καὶ ἔδωκαν αὐτὸν
in ꝓceptū in iſrael: τ ecce ſcripta eſt in
εἰς πρόσταγμα ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ τῶν
lamētationib⁹. et fuerūt ſmones ioſie τ ſpes eius τ
θρήνων. καὶ ἦσαν οἱ λόγοι ἰωσίου καὶ ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ καὶ τὰ
mie eius: ſicut ſcriptū eſt in lege dn̄i. τ ſmones
ἐλέη αὐτοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου. καὶ οἱ λόγοι
eius primi τ nouiſſimi nōne ſunt ſcripti
αὐτοῦ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι
in libro regū iſrael τ iuda?
ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰσραὴλ καὶ ἰούδα; Ca. 36.

Et tulit popul⁹ terre ioachaz filiū ioſie: A
Καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωάχαζ υἱὸν ἰωσίου, 4.Re. 23.f.
τ vnxerūt eū: τ cōſtituerūt eū in regē
καὶ ἔχρισαν αὐτόν, καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς βασιλέα
pro patre ſuo in hieruſalē. fili⁹ exiſtēs triū τ
ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλήμ. υἱὸς ὢν τριῶν καὶ
viginti ānoꝝ ioachaz cū regnaret ipſe. τ trib⁹ mēſib⁹
εἴκοσι ἐτῶν ἰωάχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ τρίμηνον
regnauit in hieruſalē. τ amouit eū rex
ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ μετέστησεν αὐτὸν ὁ βα
egypti vt nō regnaret ipſe in hieruſalē: τ impoſuit
σιλεὺς αἰγύπτου τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπέβαλε
rex egypti tributū ſup terrā in centū talenta argenti
ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου φόρον ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου
τ talentū auri τ cōſtituit rex egypti elia
καὶ τάλαντον χρυσίου καὶ κατέστησε βασιλεὺς αἰγύπτου τὸν ἐλια
cim filiū ioſie regē ſup iudā τ hieruſalē: τ vertit
κεὶμ υἱὸν ἰωσίου βασιλέα ἐπὶ ἰούδα καὶ ἱερουσαλήμ, καὶ μετέστρεψε

© Biblioteca Nacional de España

nomē eius ioacim: ⁊ ioachaz fratrē eius ce=
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωακείμ, καὶ τὸν ἰωάχαζ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔλα
pit pharao nechao ⁊ adduxit eū in egyptū. filiꝰ exiſtēs
βε φαραὼ νεχαὼ καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς αἴγυπτον. υἱὸς ὢν
viginti ⁊ quinqꝫ ānoꝝ ioacim cū regnaret ipſe.
εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἰωακεὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν.
⁊ vndecim ānis regnauit in hieruſalē. ⁊ fe=
καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐποίη=
cit malū corā dño. ⁊ aſcēdit cōtra eū nabucho
σε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν ναβουχο
donoſor rex babylonis: ⁊ ligauit eū in ere=
δονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν χαλ
is cōpedibꝰ: ⁊ abduxit eū in babylonē. ⁊ par
καῖς πέδαις, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα. καὶ μέ
tē vaſoꝝ domꝰ dñi tranſtulit in babylonē: ⁊
ρος τῶν σκευῶν οἴκου κυρίου ἀπήνεγκεν εἰς βαβυλῶνα, καὶ
B poſuit ipſa in tēplo ſuo in babylone. ⁊ reliqua
ἔθηκεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
ẜmonū ioacim ⁊ omnia q̄ fecit: nōne hec ſcri
λόγων ἰωακεὶμ καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέ
pta ſunt in libro ſermonū dieꝝ regū iſra=
γραπται ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσρα
el ⁊ iuda: ⁊ regnauit iechonias filiꝰ eius pro eo.
ὴλ καὶ ἰούδα; καὶ ἐβασίλευσεν ἰεχονίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.
filiꝰ octo ānoꝝ iechonias cū regnaret ipſe: ⁊
υἱὸς ὀκτὼ ἐτῶν ἰεχονίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν, καὶ
tribꝰ mēſibꝰ ⁊ decē diebus regnauit in hieruſalem:
τρίμηνον καὶ δέκα ἡμέρας ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ,
⁊ fecit malū corā dño. ⁊ verten=
καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἐπιστρέ=
te āno: miſit rex nabucho=
φοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ναβουχο
donoſor: ⁊ adduxit eū in babylonē cū
δονόσορ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα μετὰ τῶν
vaſis deſiderabilibꝰ domꝰ dñi. ⁊ regē cōſtituit
σκευῶν τῶν ἐπιθυμητῶν οἴκου κυρίου. καὶ ἐβασίλευσεν
ſedeciā fratrē patris ſui ſup iudā ⁊
σεδεκίαν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ ἰούδαν καὶ
hieruſalē. ānoꝝ viginti vniꝰ ſedecias cū regna=
ἱερουσαλήμ. ἐτῶν εἴκοσιν ἑνὸς σεδεκίας ἐν τῷ βασι=
ret ipſe: ⁊ vndeci ānis regnauit in hieruſa=
λεύειν αὐτόν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσα
lē: ⁊ fecit malū corā dño deo ſuo. ⁊
λήμ, καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου θεοῦ αὐτοῦ. καὶ
nō erubuit a facie hieremie prophete ⁊ de
οὐκ ἐνετράπη ἀπὸ προσώπου ἱερεμίου τοῦ προφήτου καὶ ἐκ
ore dñi: in eo qđ cōtra regē nabuchodono
στόματος κυρίου, ἐν τῷ τὰ πρὸς τὸν βασιλέα ναβουχοδονό
ſor p̄uaricatꝰ eſſet: q̄ adiurauit eū p deū: ⁊ indurauit
σορ ἀθετῆσαι, ἃ ὥρκισεν αὐτὸν κατὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐσκλήρυνε
C ceruicē ſuā. ⁊ cōfortatꝰ eſt vt nō cōuerteret
τὸν τράχηλον αὐτοῦ. καὶ κατίσχυσεν τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι
ad dñm deū iſrael. ⁊ oēs inclyti iuda
πρὸς κύριον θεὸν ἰσραήλ. καὶ πάντες οἱ ἔνδοξοι ἰούδα
⁊ ſacerdotes ⁊ populus terre impleuerūt vt p̄uari
καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐπλήθυναν τοῦ ἀθετῆ
carent p̄uaricationes ẜm abominationes gētiū: ⁊
σαι ἀθετήματα κατὰ τὰ βδελύγματα ἐθνῶν, καὶ
polluerūt domū dñi q̄ in hieruſalē. et miſit
ἐμίαναν τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐξαπέστει
dñs deus patrū ſuoꝝ ad eos in ma
λε κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς ἐν χει
nu ꝓphetaꝝ: mane cōſurgēs ⁊ mittēs nun=
ρὶ τῶν προφητῶν, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων τοὺς ἀγγέ
cios ſuos: q̄m erat parcēs populo ſuo. ⁊
λους αὐτοῦ, ὅτι ἦν φειδόμενος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. καὶ
ſanctuario ſuo. ⁊ fuerūt ſubſannantes
τοῦ ἁγιάσματος αὐτοῦ. καὶ ἦσαν μυκτηρίζοντες τοὺς
nuncios eius: ⁊ paruipendentes ſermones
ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐξουδενοῦντες τοὺς λόγους

nomē eius ioachim. Ip=
ſum vero ioachaz
tulit ſecū: & adduxit in
egyptum.
Viginti quinqꝫ annorū
erat ioachim
cū regnare cepiſſet: &
vndecim annis regnauit
in hieruſalem. Fecitqꝫ
malum coram domino
deo ſuo. Cōtra hūc aſcē
dit nabuchodonoſor rex
chaldeorum: & vinctum
cathenis duxit
in babylonem: ad quam
& vaſa domini trāſtulit:
& poſuit ea in tēplo ſuo.
Reliqua aūt verboru io
achim & abominationū
eius q̄s opatus eſt & que
inuēta ſunt in eo cōtinē
tur in libro regum
iuda & iſrael. Regnauit
aūt ioachin filiꝰ eiꝰ ꝓ eo.
Octo annorū erat ioa=
chī cū regnare cepiſſet:
& tribus mēſibus ac de=
cem diebus
regnauit ī hieruſalē: fe
citqꝫ malū in conſpectu
dñi. Cunqꝫ anni circu=
lus volueretur: miſit
nabuchodonoſor rex
nūcios: q & adduxerūt eū
in babylonē aſportatis
ſimul p̄cioſiſſimis vaſis
domꝰ dñi. Regē vero cō
ſtituit ſedechiā frēm eius
ſup iudā & hieruſalē. Vi
ginti & vniꝰ anni erat ſe
dechias cū regnare cepiſ=
ſet & vndecī ānis regna
uit in hieruſalē. Fecitqꝫ
malū in oculis domini
dei ſui: nec erubuit faciē
hieremie
ꝓphete loquētis ad ſe ex
ore dñi. A rege quoqꝫ
nabuchodonoſor receſ
ſit qui adiurauerat eum
per deum: & indurauit
ceruicem ſuam &
cor vt nō reuerteretur
ad dominum deum
iſrael. Sed & vniuerſi
principes ſacerdotū &
ppl's p̄uaricati ſunt iniq̄
iuxta vniuerſas abomīa
tiones gentiū: & pollue=
rūt domū dñi quā ſctifi
cauerat ſibi in hieruſalē.
Mittebat aūt dominus
deus patrum ſuorū ad
illos per manum
nūciorū ſuorū de nocte
cōſurgēs & q̄tidie cōmo
nens: eo q̄ pceret ppl'o
& hītaculo ſuo. At illi
ſubſannabāt nūcios dei:
& puipendebāt ẜmones

אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת־יוֹאָחָז אָחִיו
לָקַח נְכוֹ וַיְבִיאֵהוּ מִצְרָיְמָה׃ בֶּן בוא
עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים
בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלָם וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה עשה רוע
אֱלֹהָיו׃ עָלָיו עָלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם לְהֹלִיכוֹ אסר ילך
בָּבֶלָה׃ וּמִכְּלֵי בֵּית יְהוָה הֵבִיא כלה בוא
נְבוּכַדְנֶאצַּר לְבָבֶל וַיִּתְּנֵם בְּהֵיכָלוֹ נתן הכל
בְּבָבֶל׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹיָקִים וְתֹעֲבֹתָיו
אֲשֶׁר עָשָׂה וְהַנִּמְצָא עָלָיו הִנָּם מצא הנה
כְּתוּבִים עַל סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כתב
וִיהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יְהוֹיָכִין בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
בֶּן שְׁמוֹנֶה שָׁנִים יְהוֹיָכִין בְּמָלְכוֹ שמן שנה
וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַעֲשֶׂרֶת יָמִים יום
מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי עשה רוע
יְהוָה׃ וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שָׁלַח הַמֶּלֶךְ שוב
נְבוּכַדְנֶאצַּר וַיְבִאֵהוּ בָבֶלָה עִם בוא
כְּלֵי חֶמְדַּת בֵּית יְהוָה וַיַּמְלֵךְ אֶת
צִדְקִיָּהוּ אָחִיו עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלָם׃
בֶּן עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ
בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ
בִּירוּשָׁלָם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
אֱלֹהָיו לֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יִרְמְיָהוּ כנע פנה
הַנָּבִיא מִפִּי יְהוָה׃ וְגַם בַּמֶּלֶךְ נבא פה
נְבוּכַדְנֶאצַּר מָרָד אֲשֶׁר הִשְׁבִּיעוֹ שבע
בֵּאלֹהִים וַיֶּקֶשׁ אֶת עָרְפּוֹ וַיְאַמֵּץ קשה אמץ
אֶת לְבָבוֹ מִשּׁוּב אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל׃ גַּם כָּל שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהָעָם שור
הִרְבּוּ לִמְעוֹל מַעַל כְּכֹל תֹּעֲבוֹת רבה מעל
הַגּוֹיִם וַיְטַמְּאוּ אֶת בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר טמא
הִקְדִּישׁ בִּירוּשָׁלָם׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה קדש שלח
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם עֲלֵיהֶם בְּיַד
מַלְאָכָיו הַשְׁכֵּם וְשָׁלוֹחַ כִּי חָמַל לאך שכם
עַל עַמּוֹ וְעַל מְעוֹנוֹ׃ וַיִּהְיוּ מַלְעִבִים עון היה
בְּמַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים וּבוֹזִים דְּבָרָיו לעב בזה

© Biblioteca Nacional de España

ומתעתעים בנביאיו עד עלות | תעתע נבא
חמת יהוה בעמו עד לאין מרפא: | עלה יחם
ויעל עליהם את מלך כשדיים ויהרג | רפא עלה הרג
בחוריהם בחרב בבית מקדשם | בחר קדש
ולא חמל על בחור ובתולה זקן | בתל
וישש הכל נתן בידו: וכל כלי בית | כלה
האלהים הגדלים והקטנים ואצרות
בית יהוה ואצרות המלך ושריו | שור
הכל הביא בבל: וישרפו את בית | בוא שרף
האלהים וינתצו את חומת | נתץ חמה
ירושלם וכל ארמנותיה שרפו
באש וכל כלי מחמדיה להשחית: | חמד שחת
ויגל השארית מן החרב אל בבל | גלה
ויהיו לו ולבניו לעבדים עד מלך | היה
מלכות פרס: למלאת דבר יהוה
בפי ירמיהו עד רצתה הארץ את | פה רצה
שבתותיה כל ימי השמה שבתה | שמם
למלאות שבעים שנה: ובשנת
אחת לכורש מלך פרס לכלות דבר | כלה
יהוה בפי ירמיהו העיר יהוה את | עור
רוח כורש מלך פרס ויעבר קול | עבר
בכל מלכותו וגם במכתב לאמר: כה | כתב
אמר כורש מלך פרס כל ממלכות | מלך
הארץ נתן לי יהוה אלהי השמים
והוא פקד עלי לבנות לו בית | בנה
בירושלם אשר ביהודה מי בכם
מכל עמו יהוה אלהיו עמו ויעל: | עלה

eius: illudebant prophe
tis: donec aſcenderet
furor dñi in populū ei9:
& eſſet nulla curatio.
Adduxit ei ſup eos regē
chaldeorū & interfecit
iuuenes eorū gladio in
domo ſanctuarii.
Non eſt miſert9 adoleſcē
tis & virginis & ſenis
nec decrepiti quidē: ſed
oēs tradidit in manibus
eius. vniuerſaqꝫ vaſa do
mus dei tā maiora q̄ mi
nora. & theſauros tēpli
& regis & principum
tranſtulit in babylonē.
Incēderūt hoſtes domū
dei: deſtruxeruntqꝫ mu
rum
hieruſalem. Vniuerſas
turres combuſſerunt.
& quicquid precioſum
fuerat demoliti ſunt.
Si quis euaſerat gladiū
ductus in babylonem
ſeruiuit regi & filiis eius
donec imperaret
rex perſarū: & comple
retur ſermo domini
ex ore hieremie: & cele
braret terra
ſabbata ſua. Cūctis enī
dieb9 deſolationis egit
ſabbatū vſqꝫ dū cōpleren
tur ſeptuagīta anni. An
no aūt primo cyri regis
pſarū ad explendū ſmo
nē dñi quē locut9 fuerat
p̱ os hieremie ſuſcitauit
dñs ſpiritum cyri regis
perſaꝝ: qui iuſſit p̄dicari
in vniuerſo regno ſuo ēt
p̱ ſcripturā dicēs. Hec
dicit cyrus rex pſarū.
Omnia regna
terre dedit mihi domi
nus deus celi:
et ipſe precepit mihi vt
edificarem ei domum
in hieruſalem que eſt in
iudea. Quis ex vobis eſt
in oī pplō ei9. Sit dñs
de9 ſu9 cū eo: & aſcēdat.

Explicit liber. Dabreiamī
ſiue Paralipomenō ſcđs.

eius: ⁊ illudentes in prophetis eius: vſqꝫ quo aſcēdit
αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίζοντες ἐν τοῖς προφήταις αὐτοῦ, ἕως ἀνέβη ὁ
furor dñi in populū ſuū: vſqꝫ quo nō fuit curatio. ⁊ adduxit cō
θυμὸς κυρίου ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἕως οὐκ ἦν ἴαμα. καὶ ἤγαγεν ἐπ'
tra eos regē chaldeoꝝ: ⁊ interfecit iuuenes
αὐτοὺς βασιλέα χαλδαίων, καὶ ἀπέκτεινε τοὺς νεανίσκους
eoꝝ in gladio in domo ſanctuarij ſui. ⁊ nō peper
αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐφεί
cit adoleſcētib9: ⁊ virginū eoꝝ nō miſer
σατο τῶν νεανίσκων, καὶ τὰς παρθένους αὐτῶν οὐκ ἠλέη
t9 eſt: ⁊ ſeniores eoꝝ abduxit: om
σεν, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν ἀπήγαγεν, τὰ πάν
nia tradidit in manib9 eius: ⁊ omnia vaſa dom9
τα παρέδωκεν ἐν χερσὶν αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκεύη οἴκου
dñi magna ⁊ parua: ⁊ theſauros dom9 domi
κυρίου τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρά, καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρί
ni: ⁊ oēs theſauros regis: ⁊ prin
ου, καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν με
cipū omnia intulit in babylonē. ⁊ incēdit
γιστάνων πάντα εἰσήνεγκεν εἰς Βαβυλῶνα. καὶ ἐνέπρησε τὸν
domū dñi: ⁊ deſtruxit murū hieruſalē: ⁊
οἶκον κυρίου, καὶ κατέσκαψεν τὸ τεῖχος ἱερουσαλήμ, καὶ
turres eius incēdit in igne: ⁊ omne vas pulchrū
τὰς βάρεις αὐτῆς ἐνέπρησεν ἐν πυρί, καὶ πᾶν σκεῦος ὡραῖον
in interitū: ⁊ trāſtulit reliquos in ba
εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἀπῴκισε τοὺς καταλοίπους εἰς Βα
bylonē. ⁊ fuerūt ei ⁊ filijs eius in ſeruos vſqꝫ ad
βυλῶνα. καὶ ἦσαν αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς δούλους ἕως
regnū medoꝝ: vt cōpleretur ſermo dñi p̱ os
βασιλείας μήδων, τοῦ πληρωθῆναι λόγον κυρίου διὰ στόμα
hieremie: vſqꝫ quo ſuſciperet terra ſabbata
τος ἱερεμίου, ἕως τοῦ προσδέξασθαι τὴν γῆν τὰ σάββατα | Hiere. 25.c.⁊
ſua vt ageret ſabbata: cūctis diebus deſolationis ſue | 29.c.
αὐτῆς σαββατίσαι, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐ
egit ſabbata in cōplementū ānoꝝ ſeptuaginta.
τῆς ἐσαββάτισεν εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδομήκοντα.
āno primo cyri regis pſaꝝ: poſtq̄ impletū
ἔτους πρώτου κύρου βασιλέως περσῶν, μετὰ τὸ πληρω
eſt verbū dñi p̱ os hieremie: ſuſcitauit dñs ſpiri
θῆναι ῥῆμα κυρίου διὰ στόματος ἱερεμίου, ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦ
tū cyri regis perſaꝝ: ⁊ iuſſit p̄dicare in
μα κύρου βασιλέως περσῶν, καὶ παρήγγειλε κηρύξαι ἐν
omni regno ſuo in ſmonib9 ſcriptura dicēs: hec di
πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐν λόγοις γραφῆ λέγων, τάδε λέ
cit cyrus rex perſaꝝ oībus regnis
γει κῦρος βασιλεὺς περσῶν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς | 1.Eſd. a.
terre. dedit mihi dñs deus celi: ⁊ ipſe prece
γῆς. ἔδωκέ μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ἐνετείλα
pit mihi: vt edificarē ei domū in hieruſalē q̄ in iu
τό μοι, οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ ἐν τῇ ἰου
dea. quis ex vobis ex omni populo ſuo: dñs
δαίᾳ. τίς ἐξ ὑμῶν ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, κύριος
deus eius erit cum eo: aſcendat.
ὁ θεὸς αὐτοῦ ἔσαι μετ' αὐτοῦ, ἀναβήτω.

Finis paralipomenon.
Τέλος παραλειπομένων.

Incipit oratio manaſſes regis iuda: que neqꝫ in hebreo neqꝫ in greco habetur.

DOmine deus oīpotēs patrū noſtrorū abraā iſaac & iacob: & ſemini eorū: qui feciſti celū & terrā cū omni ornatu eorū: qui ſignaſti mare verbo p̄cepti tui: q cōcluſiſti abyſſum: et ſignaſti terribili & laudabili noī tuo quē oēs pauēt & tremunt a vultu virtutis tue: & inſuſtētabilis ira ſup pctōres cōminationis tue: imenſa vero & inueſtigabilis mīa p̱miſſionis tue: qm̄ tu es dñs altiſſimus ſup oēm terrā lōga nimis & multū miſericors & penitēs ſup malicīā hoīm. Tu aūt dñe ſm bonitatē tuā p̱miſiſti penitentiā remiſſionis peccatorū. & tu deus iuſtorū nō poſuiſti penitentiā iuſtis: abraā iſaac & iacob his qui tibi nō peccauerūt: qm̄ peccaui ſup numerū arene maris: multiplicate ſunt iniqtates mee: incuruat9 ſum multo vinculo ferri. & nō eſt reſpiratio mihi. qa excitaui iracūdiā tuā: & malū corā te feci ſtatuēs abominationes: & multiplicās offenſiones. Et nūc flecto genua cordis mei: p̄cans ad te bonitatē dñe. Peccaui dñe: peccaui: & iniqtatē meā agnoſco. Peto rogās te dñe remitte mihi: remitte mihi: ne ſimul p̱das me cum iniquitatib9 meis neqꝫ in eternū reſerues mala mihi: quia indignū ſaluabis me ſm magnā miſericordiā tuam. & laudabo te ſemp̱ oībus diebus vite mee: quoniā te laudat oīs virtus celorum: & tibi eſt gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Explicit oratio manaſſes regis iuda.

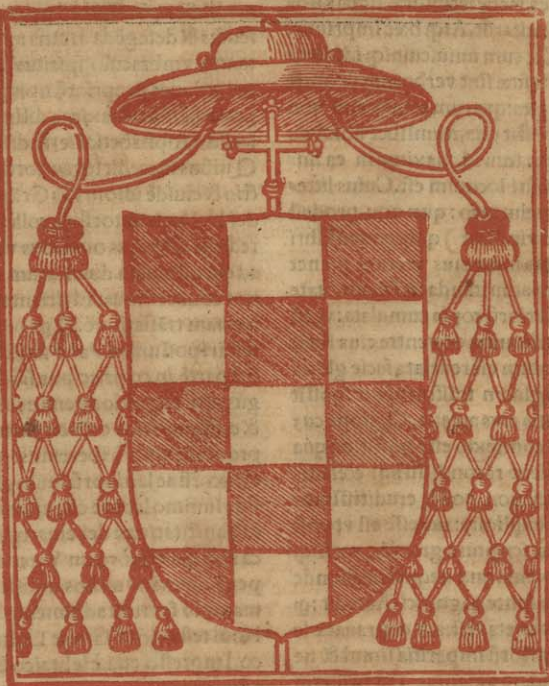
Regiſtrum huius voluminis.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y z. aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr ſſ tt vv.

Omnes ſunt terni preter. vv. qui eſt duernus.

© Biblioteca Nacional de España

Haec tibi pentadecas tetragonon reſpicit illud
Hoſpitium petri & pauli ter quinq; dierum.
Namq; inſtrumẽtum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua ſignatur. ter quinq; receptat vtrunq;.

Tertia pars Veteris teſtamenti He-
braico Grecoq; idiomate nunc
primum impreſſa: adiun-
cta vtriq; ſua latina
interpreta-
tione.

© Biblioteca Nacional de España

Ad ſanctiſſimum ac clemētiſſimum dominum

noſtrum. D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem Maximum Reuerendiſſimi in
Chriſto patris ac dñi. D. F. Franciſci Simenii de Ciſneros Sacroſanctæ Romanæ eccleſiæ tituli. S.
Balbinæ Preſbyteri Cardinalis Hiſpaniæ Archiepiſcopiqꝫ Toletani ac regnorum Caſtellæ Ar-
chicancellarii &c. In libros veteris ac noui teſtamenti multiplici lingua impreſſos.

Prologus

MUlta ſunt beatiſſi
me Pater: quæ ad excudēdas
impreſſoriis formis origina-
les ſacræ ſcripturæ līguas nos
incitarūt. Atqꝫ hæc imprimis.
Q cum uniuſcuiuſqꝫ idioma-
tis ſuæ ſint verborum proprie
tates: quarum totam vim non
poſſit quantumlibet abſoluta
traductio prorſus exprimere: tum id maxime in ea lin-
gua accidit: per quam os domini locutum eſt. Cuius litte-
ra q̄ꝫuis ex ſe mortua ſit & velut caro: quæ non prodeſt
quicq̄ꝫ (Nam ſpiritus eſt qui viuificat) quia tamen Chri
ſtus verborum figuris velatus intra eius vterum manet
inclusu s: non dubiū: quī tam admiranda ſit fæcunditate
repleta: tam exuberāti myſteriorū copia cumulata: vt cū
plena ſemper ſit & redūdans: flumina de ventre eius fluāt
aquæ viuæ: vnde hi quibus datum eſt reuelata facie gloriā
dñi ſpeculari: vt in eandē imaginem trāſformētur: poſſit
aſſidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cuꝫ
nulla dictio nulla litterarum connexio eſſe poſſit: ex qua
non emergant & veluti pullulent reconditiſſimi cœleſtis
ſapientiæ ſenſus. Ex quibus cū non poſſit eruditiſſimus
quiſqꝫ interpres niſi vnicum explicare: neceſſe eſt vt poſt
interpretationē maneat adhuc ſcriptura grauida: variiſqꝫ
ac ſublimibus intelligentiis plena: quæ nequeant aliunde
q̄ꝫ ex ipſo archetypæ linguæ fonte cognoſci. Accedit: ꝙ
vbicūqꝫ latinorum codicum varietas eſt: aut deprauatæ le
ctionis ſuſpitio (id quod librariorū imperitia ſimul & ne
gligentia frequentiſſime accidere videmus) ad primam
ſcripture originem recurrēdum eſt: ſicut beatus Hierony
mus & Auguſtinus ac cæteri eccleſiaſtici tractatores admo
nent: ita vt librorū Veteris teſtamēti ſynceritas ex Hebrai
ca veritate: Noui autem ex Græcis exemplaribus examīe
tur. Vt ipſa igitur originalia in promptu haberet quicūqꝫ
diuinarū litterarū ſtudioſus: poſſetqꝫ non ſolis riuulis eē
cōtentus: ſed ex ipſo fonte ſalientis aquæ in vitam æternā
ſitim pectoris extinguere: iuſſimus archetypas ſacræ ſcri
pturæ linguas cum adiunctis variarū linguarū tranſlatio-
nibus impreſſioni mādari Sanctitatis tuæ nomini dedicā
das. Atqꝫ imprimis nouum teſtamētum Græco Latinoqꝫ
ſermone excudendum curauimus ſimul cum Lexico græ
carum omnium dictionum: quæ poſſunt in eo legētibus
occurrere: vt his quoqꝫ qui nō integram linguæ cognitio
nem adepti ſunt pro viribus conſuleremus. Deinde vero
anteq̄ꝫ Vetus teſtamentum aggrederemur: Dictionarium
præmiſimus Hebraicorum Chaldaicorumqꝫ totius vete-
ris inſtrumēti vocabulorū. Vbi non tantū multiplex ſigni
ficatio cuiuſqꝫ dictionis exprimitur: ſed [quod ſtudioſis
vtiliſſimū fore credimus] locus ſcripturæ in cuiuſqꝫ ſigni-
ficati teſtimoniū citatur. Rurſus: cū non ſolus litteræ occi-
dentis: cortex ſed introrſus latitans ſpiritus viuificātis nu
cleus maxime ſit a ſtudioſo diuinæ ſcripturæ requirēdus:
atqꝫ huius præcipua pars ex propriorū nominū interpre
tatione depēdeat: quorū ab æterno præuiſa impoſitio in-
credibilē opē affert ad propalādos ſpirituales abſtruſoſqꝫ
ſenſus & detegēda arcana myſteria: quæ ſub ipſo litteralis
textus vmbraculo ſpiritus ſanctus velauit. Idcirco inter-
pretationes propriorū nominum a viris linguarū peritia
præcellētibus maxima diligentia iuſſimus elucubrari: &
ſecūdū Alphabeticā ſeriē diſpoſitas Dictionario adiungi.
Quibus ſuccedit legendorū Hebræorū charecterū inſtru
ctio & eiuſdē idiomatis Grāmatica ex pluribus receptæ fi
dei Hebræis autoribus collecta & ad latini artificii normā
reducta. Quibus omnibus veluti ꝓ præludio ita peractis:
ad excuſſionem diuerſarum veteris teſtamēti linguarum
nos conuertimus: ad iicientes etiam ſingulis earum ſuam
latinam trāſlationē. Qua in re id aperte Beatitudini tuæ
teſtari poſſumus Pater ſanctiſſime: maximam laboris no
ſtri partē in eo præcipue fuiſſe verſatā: vt & virorū in lin
guarum cognitione eminentiſſimorum opera vteremur
& caſtigatiſſima omī ex parte vetuſtiſſimaqꝫ exemplaria
pro archetypis haberemus: quorūquidē tā Hebræorū q̄ꝫ
Græcorū ac laninorū multiplicē copiā variis ex locis non
ſine ſummo labore cōquiſiuimꝰ. Atqꝫ ex ipſis quidē Græ-
ca Sanctitati tuæ debemꝰ: qui ex iſta apoſtolica Bibliothe
ca antiquiſſimos tum Veteris tum noui teſtamēti codices
perq̄ꝫ humane ad nos miſiſti: qui nobis in hoc negocio
maximo fuerunt adiumento. Conſumata itaqꝫ excuſſiōe
Noui teſtamenti Græce Latineqꝫ impreſſi cum ſuo Lexi-
co. Impreſſo etiā Hebraico Chaldaicoqꝫ dictionario: cui
adiuncta eſt Grammatica cum nominum propriorum in
terpretationibus. Abſolutis præterea annotationibꝰ diffe
rentiarum Veteris teſtamenti: quas cum Nicolaus de Ly-
ra non omnino abſolutas ediidiſſet: eas nos per viros lin
guarum peritiſſimos multis in locis addi fecimus. Tandē
diuino auxilio Vetus teſtamentum multiplici lingua ex-
cudi fecimus. Quæ omnia nunc ad Sanctitatē tuam mitti
mus. Nā cui potius vniuerſæ vigiliæ noſtræ dicandæ ſunt
q̄ꝫ Apoſtolicæ iſti ſedi: cui omnia debemus? Aut quis libē
tius ſacros Chriſtianæ religionis libros ſuſcipere & am-
plecti debet: q̄ꝫ ſacer Chriſti vicarius? Accipiat igitur San
ctitas tua læta fronte munuſculum: quod in domini gazo
phylacium offerimus: vt incipiant diuinarum litterarum
ſtudia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiſcere.
Obſecramꝰ autē Beatitudinem tuā enixiſſime: vt libros
hoſce: qui nunc ſe ſacris iſtis veſtigiis ſupplices aduoluūt
examines: & ad ſeueriſſimi iuditii tui cēſuram reuoces: vt
ſi Chriſtiane reip. vtiles fore videbuntur: editionis bene
ficium a Sanctitate tua recipiant. Nā eos nos hucuſqꝫ con
tinuimus: ſacrū iſtum Apoſtolici faſtigii oraculum cōſul-
turi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam ſatis. Nūc ad in-
ſtruendum de operis artificio lectorem conuertimur.

© Biblioteca Nacional de España

Prologus
Ad lectorem De his que ad lectionem Veteris
testamenti diuerſis linguis nunc primum impreſſi: ſunt prænotanda.

VT intelligas ſtudioſe Le
ctor modū & ordinē: queꝫ in hac veteris
teſtamenti impreſſione ſeruauimꝰ: ac in
de poſſis hoc libro facile vti: nōnullorū te
admonitū prius eſſe oportet. Imprimis
igitur id eſt præmittendū: ꝙ cū Vetus teſtamentū a ſacris
doctoribus trifariā diuidatur: hoc eſt in legē: quā Pētateu
chum appellant: & in libros deinde Agiographos: ac de-
mum in eos qui dicūtur Prophetales: in his oībus nō eſt
idē numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidē triplicē lī
guaꝫ habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: quas
imprimēdas iuſſimus cū aliis tribus latinis interpretatio
nibus iuxta correſpondentibus: ita vt Hebraicæ veritati
reſpondeat latina beati Hieronymi tranſlatio: Chaldaicæ
vero alia latina fere de verbo ad verbū a viris eiꝰ līguæ pe
ritiſſimiꝫ elaborata. Græcæ aūt ſeptuaginta interpretum
editioni interlinearis latina traductio. Agiographi dein-
de libri ſimul & Prophetales duplici lingua excuduntur:
hoc eſt Hebræa & Græca cū aliis duabus latinis trāſlatio-
nibus illis correſpondentibus. Nā Chaldaica in cæteris li
bris præterꝗ̄ in Pētateucho corrupta eſt aliquibꝰ in locis:
& fabulis meriſqꝫ Thalmudiſtarū nugis cōſperſa: indigna
prorſus quæ ſacris codicibus inſeratur. Verum quia qui-
buſdam in locis vbi integra eſt littera & incorrupta: mirū
in modū fauet Chriſtianæ religioni: idcirco reliquos li-
bros totius veteris teſtamenti e Chaldaica lingua in latinā
verti fecimus: & diligentiſſime cū ſua latina traductiōe cō
ſcriptos in publica Cōplutenſis noſtræ Vniuerſitatis Bi-
bliotheca reponi. At vero libri extra canonē: quos Eccle
ſia potius ad edificationē populi: ꝗ̄ ad auctoritatē eccleſia
ſticorū dogmatum confirmādā recipit: Græcā tm̄ habent
ſcripturā: ſed cū duplici latina interpretatione: altera beati
Hieronymi: altera interlineari de verbo ad verbū: eo mo-
do quo in cæteris. Hæc autem de numero linguarum hu-
ius libri oportuit in vniuerſum prælibaſſe. Nunc de mo-
do quo linguas in libro ipſo diſpoſuimus: breuibus agen
dum eſt. Primum itaqꝫ aperto codice duæ ſe tibi chartarū
facies hinc & inde offerent: quarum vnaquæqꝫ tres colū-
nas habet. Ex quibus ea quæ ad marginem exteriorem ſi
ta eſt: Hebraicam continet veritatem. Quæ vero interiori
margini adhæret Græca eſt ſeptuaginta interpretum edi
tio: cui ſuperponitur latina interlinearis traductio de ver
bo ad verbum. Mediam autem inter has latinā beati Hie-
ronymi tranſlationē velut inter Synagogā & Oriētalem
Eccleſiā poſuimꝰ: tanꝗ̄ duos hinc & inde latrones mediū
autē Ieſum hoc eſt Romanā ſiue latinā Eccleſiā collocātes.
Hæc em̄ ſola ſupra firmā petrā ædificata (reliquis a recta
Scripturæ intelligentia qn̄qꝫ deuiātibus) immobilis ſem
per in veritate permanſit. Diſponūtur vero colūnæ ipſæ
hoc modo: vt ſingulis lineis Hebraicis correſpondeant bi
næ lineæ latinæ e regione: hoc tamē ſemper obſeruato: vt
omnes colūnæ tam in principio ꝗ̄ in fine cōſentiant: niſi
vbi loci anguſtia nō patitur: quod rariſſime deprehēdes.

Deinde quia inſtitutū noſtruꝫ eſt: nō ſolū his cōſulere:
qui abſolutā linguarum peritiā ſunt aſſecuti: ſed his etiam
opem ferre qui parum in eis profecerunt: vtriſqꝫ enim de
bitores ſumus: neminēqꝫ eſſe cupimus: quē peregrinorū
idiomatum difficultas abſterreat a diuinorum librorum
penetralibus adeūdis. Idcirco vt Hebraicas dictiones faci
le poſſit quicūqꝫ diſtinguere: & ſuam latinā interpretatio
nē cuiqꝫ aſſignare: inter ſingulas dictiones Hebraicas ſup
ponuntur minutæ litterulæ latinæ Alphabetico ordine
procedentes: quibus conſimiles aliæ ī latina proxima co-
lūna correſpōdent: vt per ſimilitudinē litterulæ cognoſca
tur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā ſit referenda. Quā
do vero interpres per circūlocutionem pluribus dictioni
bus vnicam interpretatur: aut e diuerſo vnica dictiōe plu
res amplectitur: tūc vnica litterula toti circūlocutioni vel
etiā cōpendio deſeruiet. Ex his præterea litterulis nōnul
las reperies: quibꝰ tenue punctū ſubſcribitur hoc modo ạ.
Quod quidē punctū deſignat: vel dictionē Hebraicā ſub
iacentē multiplicem eſſe & æquiuocā: ac proinde recondi
tum aliquod ſecretæ intelligētiæ myſteriū claudere: quod
poſſit facile conſulto Dictionario a perſpicacibus mētibꝰ
inueſtigari: vel denotat ſaltē: ipſam eius ſignificationē in
latina colūna poſitā potius tranſlatitiam eſſe & ſoli ſenſui
ſubſeruientem: ꝗ̄ propriam omnino & litteralem. Rurſus
quia inuenire primitiua ſiue radices dictionū Hebraica
rum & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res eſt
perquā neceſſaria ad reperiēda in Dictionario vocabula:
ſed tātæ difficultatis: vt homines eius linguæ peritiſſimi
freqūeter in ea titubent: ac nonnunꝗ̄ etiā labantur: artifi
cium excogitauimus ꝗ̄ vtiliſſimum: quo poſſit quiſpiam
vel primis dūtaxat Hebraicis rudimentis imbutus radicē
cuiuſqꝫ dictionis in promptu habere: vt iaꝫ his adminicu
lis adiuti: Hebræorum [vt ait beatus Hieronymus] nau
ſeam & ructum faſtidiētes: præceptores eorum conſulere
nō egeamus. Aduertendū itaqꝫ eſt: ꝙ cū dictioni Hebrai-
cæ ſiue Chaldaicæ correſpondet alia in margine (quod di
gnoſces ex ſimili litterula vtriqꝫ dictioni impoſita) tunc
dictio ipſa ſicut eſt in margine notata: querenda eſt in vo
cabulario. Illæ enim ſunt primæ litteræ ſubſtantiales pri-
mitiui. Reliquæ uero dictiones Hebraici textꝰ: quibꝰ nul
la dictio primitiua repondet in margine: ex primis earū
tribus aut quādoqꝫ etiā ſolis duabus litteris ſunt in dictio
nario requirendæ. Preterꝗ̄ vbi preceſſerit aliqua ex his
quinqꝫ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunqꝫ api
ce ſubiecto: dū modo ſit apice deſuper notata hoc modo
בּ הּ כּ לּ מּ Tunc enim talis littera pro articulo ſeu prępoſi
tione ſumitur: ac proinde cum non ſit littera ſubſtantialis
auferenda eſt: & proxime tres vel quandoqꝫ etiā ſolæ duæ
litteræ ſequentes erunt primæ litteræ primitiui: ex quibꝰ
dictio ipſa in vocabulario reperietur. Quod eodē modo
intelligendū eſt de ו vau littera etiam ſi nunꝗ̄ tali ſigno
notetur. Vbicunqꝫ em̄ alicui dictioni præponitur: ſemper
pro coniunctione copulatiua vſurpatur: quare tollere eā
oportebit. Atqꝫ hæc quidem ſuccincte dicta ſunt: vt legē-
tibus Hebraicā litterā ſtatim abſqꝫ arte ſeu conſideratione
vlla pateat dictionis primitiuum. Quod ſi curioſus lector
non ſolo vſu contentus artē reperiendarū radicum noſſe
deſiderat: legat vltimum capitulū noſtræ Hæbraicæ Grā-
maticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen vt abſqꝫ
librorum reuolutione facile occurreret: in principio Pēta
teuchi duximus apponendū. Illud eſt etiā conſiderandū
ꝙ in hebraicis characteribꝰ ſciēter omiſimus apices illos:

quibus nunc vtũtur Hebræi pro accentibus. Nam hi cum ad nullã vel ſignificati vel pronunciationis differentiam pertineant: ſed ad ſolam cãtus ipſorũ modulationẽ: in eri to a veteribus Hebræis reiecti ſunt: quos in hoc imitari maluimus. Verũ ne locus accentus cuiuſq; dictionis ignoraretur: hoc modo prouidimus: vt quoniam dictiones Hebraicæ vt plurimũ in ultima habent accentũ: oẽs huiuſmodi dictiones nullo prorſus apice notarẽtur: reliquæ vero nõ habentes accentum in vltima (quæ rariſſime occurrunt) ſuper ſyllabam vbi prædominatur accentus: apice ſignarentur hoc modo ׳. Cæterum in diſtinctione clauſularum colo etiã vtuntur Hebræi & cõmate: ſed ita: vt colum ſit duplex punctum: ſicut coma apud latinos: hoc modo: Cõma vero tale ſignũ ^. Quod autẽ ad Græcam ſcripturã attinet: illud te nõ latere volumus: nõ vulgaria ſeu temere oblata exẽplaria fuiſſe huic noſtræ impreſtioni archetypa: ſed vetuſtiſſima ſimul & emẽdatiſſima: quæ ſanctiſſim⁹ Dñs noſter Leo Decimus Pontifex maximus ceptis noſtris aſpirans ex ipſa apoſtolica Bibliotheca ad nos miſit: tantæ integritatis: vt niſi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui eſſe uideantur: quibus merito ſit adhibenda. Quibus etiã adiunximus alia non pauca: quorum partẽ ex Beſſarionis caſtigatiſſimo codice ſumma diligẽtia tranſcriptã Illuſtris Venctorũ Senatus ad nos miſit: partẽ ipſi magnis laboribus & expenſis vndiq; cõquiſiuim⁹: ut copia emẽdatorum codicũ abunde ſupereſſet. Latinã itidẽ beati Hieronymi tranſlationẽ cõtulimus cũ ꝙ plurimis exemplaribus venerãdæ vetuſtatis: ſed his maxime: quæ in publica Cõplutẽſi noſtræ vniuerſitatis Bibliotheca reconduntur: quæ ſupra octingenteſimũ ab hinc annũ litteris Gotthicis conſcripta ea ſunt ſynceritate: vt nec apicis lapſus poſſit in eis deprehendi. Aliqua tamen nomina propria vitio ſcriptorũ aliter ſcripta ꝙ in originalibus vtriuſq; teſtamẽti habentur: intacta dimi ſimus: atq; id quidẽ conſulto. Nã ſi nũc in eis litterã aliquã mutaſſemus: nequaq; poſſent reperiri in tractatu interpretationũ: quẽ iuxta vulgatam horũ nominũ ſcripturã alphabetico ordine pridẽ cõfeceramus. Adnotauimus tamẽ in ipſis interpretationibus eadẽ nomina propria nõ ſolũ ponẽtes ea ſicut cõmuniter ſcribũtur: ſed etiã prout habẽtur ad litteram in ſuis originalib⁹. Demũ in libro pſalmorũ illud eſt admonendam: cõmunẽ tranſlationem latinam: qua vtimur: poſitam eſſe pro interlineari ſupra græcam ſeptuaginta interpretum editionem: quia ei de verbo adverbum fere correſpõdet. Eam autẽ quam beatus Hieronymus iuxta hebraicã tranſtulit veritatem ĩ medio duarum columnarum fuiſſe locatam. Vale.

Incipit Prologus beati Hieronymi presbyteri in librum Eſdre.

VTRVM DIFICILIVS SIT FACERE quod poſcitis: an negare: necdũ ſtatui. Nã vobis aliquid ĩperãtib⁹ ãnuere ſnĩa eſt: & magnitudo oneris ĩpoſiti ita ceruices premit: vt añ ſub faſce ruendũ ſit ꝙ leuandũ. Accedũt ad hoc inuidorũ ſtudia: q oẽ quod ſcribimus reprehendendũ putãt. Et ĩterdũ contra ſe cõſcia repugnãte publice lacerãt quæ occulte legũt: intantũ vt clamare cõpellar & dicere. Dñe libera aĩam meam a labiis iniquis & a lingua doloſa. Tertius ann⁹ ẽ ꝙ ſemp ſcribitis atq; reſcribitis vt Eſdre librũ & heſter vobis de hebræo trãſferam: quaſi non hẽatis græca & latina volumia aut quicquid illud eſt ꝙ a nobis vertitur: nõ ſtatĩ ab oĩbus cõſpuẽdũ ſit. Fruſtra autẽ (vt ait quidã) niti neq; aliud fatigando niſi odiũ querere: extreme dẽmẽtie eſt. Itaq; obſecro vos mi dõmon & rogatiãe chariſſimi vt priuata lectione cõtẽti libros nõ efferatis in publicũ: nec faſtidioſis cibos ingeratis: vitetiſq; eorũ ſupercilium qui iudicare tm̃ de aliis: & ipi facere nihil nouerunt. Si qui autẽ fratrũ ſunt quib⁹ nr̃a nõ diſplicẽt his tribuatis exẽplar ãmonẽtes vt hebræa noĩa quorũ grãdis in hoc volumine copia eſt: diſtincte & per interualla tranſcribãt. Nihil enĩ ꝓderit emẽdaſſe librũ niſi emendatio librariorũ diligẽtia cõſeruetur. Nec quẽq; moueat ꝙ vnus a nobis liber editus eſt: nec apocriphorũ tertii & quarti libri ſomniis delectetur. quia & apud hebræos eſdre: neemieq; ſermones in vnũ volumẽ coartãtur: & quæ non habẽtur apud illos: nec de vigintiqttuor ſenibus ſunt procul abiicienda. Si quis autẽ ſeptuaginta vobis oppoſuerit interpr̃tes: quorũ exẽplaria varietas ipſa lacerata & euerſa demõſtrat nec pt̃ vtiq; verũ aſſeri quod diuerſũ eſt: mittite eũ ad euangelia: in quibus multa ponũtur quaſi de veteri teſtamento q̃ apud ſeptuaginta interpr̃tes nõ habẽtur velud illud: qm̃ nazare⁹ vocabitur: & ex egypto vocaui filiũ meum & videbunt in quẽ cõpunxerunt: multaq; alia q̃ latiori operi reſeruam⁹: & q̃ rite ab eo vbi ſcripta ſunt. Cũ ꝙ ꝓferre nõ potuerit: vos legite de his exẽplaribus q̃ nuper a nobis edita maledictorũ quotidie linguis cõfodiũtur. Sʒ vt ad cõpendiũ veniã: certe quod illaturus ſum equiſſimũ eſt. Edidi aliquid quod nõ hr̃ in greco: aut aliter hr̃ ꝙ a me verſum eſt. Quid interp̃tem laniant. Interrogẽt hebræos: & ipſis autoribus trãſlationi mee vel arrogẽt vel derogent fidẽ. Porro aliud eſt ſi clauſis quod dicitur ocl'is mihi volũt maledicere: & nõ imitãtur græcorũ ſtudium & beniuolentiã: qui poſt ſeptuaginta trãſlatores iam xp̃i euangelio coruſcante iudeos & hebionitas legis veteris interp̃tes aquilam videlicet & ſymachũ & theodotionẽ & curioſe legunt & p origenis laborẽ in hexaplois eccl'iis dedicarũt. Quanto magis latini grati eſſe deberent ꝙ exultantẽ cernerent græciã a ſe aliquid mutuari. Primũ em̃ magnorũ ſumptuum eſt & infinite difficultatis. exẽplaria poſſe habere oĩa deinde etiã qui habuerint: & hebræi ſermonis ignari ſunt magis errabũt: ignorãtes qs e multis veri⁹ dixerit. Quod etiam ſapientiſſimo cuidã nup apud græcos accidit vt iter dũ ſcripture ſenſum relinquẽs vniuſcuiuſlibet interp̃tis ſequeretur errorẽ. Nos autẽ qui hebræe lingue ſaltẽ ꝑuam habemus ſciam: & latinus nobis vtcunq; ſermo non deeſt: & de aliis magis poſſumus iudicare & ea q̃ ipſi itelligim⁹ in noſtra lingua promere. Itaq; licet hydra ſibilet: victorq; ſinon incendia iactet: nunq̃ meũ iuuãte xp̃o ſilebit eloquiũ etiã p̃ciſa lingua balbutiet. Legant qui volunt qui nolunt abiiciant. Euentilent apices: lr̃as calũniẽtur. Magis veſtra charitate ꝓuocabor ad ſtudium ꝙ illorum detractione & odio deterrebor.

Explicit Prologus.

© Biblioteca Nacional de España

ESDRAS PRIMVS.
ΕΣΔΡΑΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Ca.I,

A
Hiere. 25.c. & 29.c. 2.Pa. 36.d.

Et in anno primo cyri re
Αἱ ἐν τῷ ἔτει τῷ πρώτῳ κύρου βα=
gis perſaꝝ vt cõpleret ver=
σιλέως περσῶν τοῦ τελεσθῆναι λό=
bũ dñi ab ore hieremie:
γον κυρίου ἀπὸ στόματος ἱερεμίου,
ſuſcitauit dñs ſpũm cyri re
ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα κύρου τοῦ βα
gis perſaꝝ: & mãdauit vocẽ in omni re=
σιλέως περσῶν, καὶ παρήγγειλε φωνὴν ἐν πάσῃ τῇ βασι
gno ſuo: etiã in ſcripto dicẽs: ſic dixit cyrus
λείᾳ αὐτοῦ, καί γε ἐν γραπτῷ λέγων, οὕτως εἶπε κῦρος ὁ
rex perſaꝝ: omnia regna terre dedit
βασιλεὺς περσῶν, πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκέ
mihi dñs de⁹ celi. & ipſe cõſiderauit
B μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ. καὶ αὐτὸς ἐπεσκέψατο
ſup me vt edificarẽ ipſi domũ in hieruſalẽ q̃
ἐπ᾽ ἐμὲ τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ
in iudea. quis in vobis de vniuerſo pp̃lo e=
ἐν τῇ ἰουδαίᾳ. τίς ἐν ὑμῖν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐ=
ius? & erit deus illius cũ eo: & aſcendat
τοῦ; καὶ ἔσαι ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἀναβήτω
in hieruſalẽ q̃ in iudea: & edificet
εἰς ἱερουσαλὴμ τὴν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ οἰκοδομησάτω
domũ dñi dei iſrael: ipſe deus q̃ in hieru
τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ, αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ ἐν ἱερου
ſalẽ. & oĩs relictus ab omnib⁹ lo=
σαλήμ. καὶ πᾶς ὁ καταλιπόμενος ἀπὸ πάντων τῶν τό
cis vbi ipſe habitat ibi adiuuabũt eũ viri
πων οὗ αὐτὸς παροικεῖ ἐκεῖ λήψονται αὐτοῦ ἄνδρες τοῦ
loci ſui in argẽto & auro & in ſubſtãtia & in
C τόπου αὐτοῦ ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ ἐν ὑπάρξει καὶ ἐν
iumẽtis cũ volũtario in domũ dei que in hieru
κτήνεσι μετὰ τοῦ ἑκουσίου εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερου=
ſalẽ. & ſurrexerũt principes familiaꝝ iuda &
σαλήμ. καὶ ἀνέστησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν ἰούδα καὶ
beniamĩ & ſacerdotes & leuite oẽs quoꝝ excitauit
βενιαμὶν καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ λευῖται πάντες ὧν ἐξήγειρεν ὁ
deus ſpm̃ eoꝝ vt aſcẽderẽt ad edificandũ do
θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τοῦ ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι τὸν οἶ
mũ dñi q̃ in hieruſalẽ. & vniuerſi q̃ i circuitu eoꝝ
κον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ πάντες οἱ κυκλόθεν αὐ
cõfortauerũt in manib⁹ eoꝝ in vaſis argenti
τῶν ἐνίσχυσαν ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐν σκεύεσιν ἀργυρίου
in auro & in apparatu & in iumẽtis & in mũerib⁹:
ἐν χρυσῷ καὶ ἐν ἀποσκευῇ καὶ ἐν κτήνεσι καὶ ἐν ξενίοις,
preter ea q̃ in volũtarijs. & rex cyrus ꝓtulit vaſa
πάρεξ τῶν ἐν ἑκουσίοις. καὶ ὁ βασιλεὺς κῦρος ἐξήνεγκε σκεύη
dom⁹ dñi q̃ cepit nabuchodonoſor ab hieruſalẽ:
D οἴκου κυρίου ἃ ἔλαβε ναβουχοδονόσορ ἀπὸ ἱερουσαλήμ,
& dedit ea in domo dei ſui. & protulit ea
καὶ ἔδωκεν αὐτὰ ἐν οἴκῳ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ ἐξήνεγκεν αὐ
cyrus rex perſaꝝ in manum mithridatis gaz
τὰ κῦρος ὁ βασιλεὺς περσῶν ἐπὶ χεῖρα μιθριδάτου γαζ
barei. & numerauit ea ſaſabaſar princi
βαρηνοῦ. καὶ ἠρίθμησεν αὐτὰ τῷ σασαβασὰρ τῷ ἄρχον
pi iuda. & hic numerus eoꝝ. phiale
τι τοῦ ἰούδα. καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν. ψυκτῆρες
auree triginta: & argentee phiale mille: muta
χρυσοῖ τριάκοντα, καὶ ἀργυροῖ ψυκτῆρες χίλιοι, παραλλ
toria noue & viginti. chephori aurei triginta:
λαγμένα ἐννέα καὶ εἴκοσι. χεφορὴ χρυσοῖ τριάκοντα,
& argẽtei duplicati quadringenti & decem. & vaſa
καὶ ἀργυροῖ διπλαῖ τετρακόσιαι καὶ δέκα. καὶ σκεύη
alia mille. omnia vaſa & auri &
ἕτερα χίλια. πάντα τὰ σκεύη καὶ τοῦ χρυσίου καὶ
argenti quinq̃ milia quadringenta. vniuerſa
τοῦ ἀργυρίου πεντακισχίλια τετρακόσια. τὰ πάντα

Incipit liber eſdre prim⁹.
Cap. I.

In anno primo cyri
regis perſarum
vt cõpleretur verbũ dñi
ex ore hieremie ſuſcita
uit dominus ſpiritũ cy=
ri regis perſarum:
& traduxit vocẽ in oĩ re
gno ſuo etiã p ſcripturã
dicens. Hec dicit cyrus
rex perſarum. Omnia
regna terre dedit mihi
dominus deus
celi: & ipſe precepit mi
hi: vt edificarem ei
domum in hieruſalem:
q̃ eſt in iudea. Quis eſt
in vobis de vniuerſo po
pulo ei⁹? Sit deus illi⁹ cũ
eo. Aſcẽdat in hieruſalẽ
q̃ eſt in iudea: & edificet
domum domini dei iſ=
rael: ipſe eſt
de⁹ qui eſt in hieruſalẽ.
Et omnes
reliqui in cunctis locis
vbicunq̃
habitant adiuuent eum
viri de loco ſuo
argento & auro ſubſtã=
tia & pecorib⁹: excepto
quod voluntarie offerũt
templo dei quod eſt
in hieruſalẽ. Et ſurrexe
runt principes patrum
de iuda & beniamin & ſa
cerdotes & leuite: &
omnis cuius ſuſcitauit
deus ſpiritũ vt aſcẽderet
ad edificandum templũ
domini: quod erat
in hierl'm. Vniuerſiq̃ q
erant i circuitu adiuuerũt
man⁹ eorũ in vaſis argẽ
teis & aureis in ſubſtãtia
& iumentis in ſuppelle=
ctili: exceptis his que
ſponte obtulerant. Rex
quoq̃ cyrus ꝓtulit vaſa
templi domini que tu=
lerat nabuchodonoſor
de hieruſalẽ: & poſuerat
ea in templo dei ſui.
Protulit autem ea cyrus
rex perſarũ per manũ
mitridatis filii gazabar
& annumerauit ea ſaſa=
baſar principi iude. &
hic eſt numerus eorum.
Phiale auree triginta.
phiale argentee
mille. cultri viginti no
uem:
cyphi aurei triginta: cy
phi argentei
ſecũdi quadringenti de
cem: vaſa
alia mille. Omnia vaſa
aurea & argentea
quinq̃ milia quadrin=
genta. Vniuerſa

Cap. j.

וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס
לִכְלוֹת דְּבַר יְהוָה מִפִּי יִרְמְיָה הֵעִיר — שָׁנָה
יְהוָה אֶת רוּחַ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס — כָּלָה פֶּה — עוּר
וַיַּעֲבֶר קוֹל בְּכָל מַלְכוּתוֹ וְגַם בְּמִכְתָּב — עָבַר כָּתַב
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס כֹּל
מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי — מָלַךְ
הַשָּׁמַיִם וְהוּא פָקַד עָלַי לִבְנוֹת לוֹ — בָּנָה
בַיִת בִּירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר בִּיהוּדָה׃ מִי
בָכֶם מִכָּל עַמּוֹ יְהִי אֱלֹהָיו עִמּוֹ וְיַעַל — הָיָה עָלָה
לִירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וְיִבֶן אֶת — בָּנָה
בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָםִ׃ וְכָל
הַנִּשְׁאָר מִכָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר הוּא — שָׁאַר קוּם
גָר שָׁם יְנַשְּׂאוּהוּ אַנְשֵׁי מְקֹמוֹ — גּוּר נָשָׂא
בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבִרְכוּשׁ וּבִבְהֵמָה עִם — רָכַשׁ
הַנְּדָבָה לְבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלָםִ׃ וַיָּקוּמוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת — קוּם
לִיהוּדָה וּבִנְיָמִן וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
לְכֹל הֵעִיר הָאֱלֹהִים אֶת רוּחוֹ לַעֲלוֹת — עָלָה
לִבְנוֹת אֶת בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלָםִ׃ וְכָל סְבִיבֹתֵיהֶם חִזְּקוּ — סָבַב
בִידֵיהֶם בִּכְלֵי כֶסֶף בַּזָּהָב בָּרְכוּשׁ — כָּלָה
וּבַבְּהֵמָה וּבַמִּגְדָּנוֹת לְבַד עַל כָּל — בָּדַד
הִתְנַדֵּב׃ וְהַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ הוֹצִיא אֶת כְּלֵי — נָדַב יָצָא
בֵית יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצַּר
מִירוּשָׁלַםִ וַיִּתְּנֵם בְּבֵית אֱלֹהָיו׃ — נָתַן
וַיּוֹצִיאֵם כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס עַל יַד — יָצָא
מִתְרְדָת הַגִּזְבָּר וַיִּסְפְּרֵם לְשֵׁשְׁבַּצַּר — סָפַר
הַנָּשִׂיא לִיהוּדָה׃ וְאֵלֶּה מִסְפָּרָם — נָשָׂא
אֲגַרְטְלֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים אֲגַרְטְלֵי כֶסֶף
אָלֶף מַחֲלָפִים תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים׃ — חָלַף
כְּפוֹרֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים כְּפוֹרֵי כֶסֶף — כָּפַר
מִשְׁנִים אַרְבַּע מֵאוֹת וַעֲשָׂרָה כֵּלִים — שָׁנָה רָבַע
אֲחֵרִים אָלֶף׃ כָּל כֵּלִים לַזָּהָב וְלַכֶּסֶף — מֵאָה
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת הַכֹּל

ſecundi

© Biblioteca Nacional de España

הֶעֱלָה שֵׁשְׁבַּצַּר עִם הֵעָלוֹת הַגּוֹלָה עָלָה גָּלָה
מִבָּבֶל לִירוּשָׁלָֽם׃

Cap. ij.

וְאֵלֶּה בְּנֵי הַמְּדִינָה הָעֹלִים מִשְּׁבִי מָדַן שָׁבָה
הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הֶגְלָה נְבוּכַדְנֶצּוֹר
מֶלֶךְ בָּבֶל לְבָבֶל וַיָּשׁוּבוּ לִירוּשָׁלַם שוב
וִיהוּדָה אִישׁ לְעִירוֹ׃ אֲשֶׁר בָּאוּ עִם בוא
זְרֻבָּבֶל יֵשׁוּעַ נְחֶמְיָה שְׂרָיָה רְעֵלָיָה
מָרְדֳּכַי בִּלְשָׁן מִסְפָּר בִּגְוַי רְחוּם
בַּעֲנָה מִסְפַּר אַנְשֵׁי עַם יִשְׂרָאֵל׃
בְּנֵי פַרְעֹשׁ אַלְפַּיִם מֵאָה שִׁבְעִים
וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי שְׁפַטְיָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה מֵאָה
שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי אָרַח שְׁבַע
מֵאוֹת חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים׃ בְּנֵי פַחַת
מוֹאָב לִבְנֵי יֵשׁוּעַ יוֹאָב אַלְפַּיִם
שְׁמֹנֶה מֵאוֹת וּשְׁנֵים עָשָׂר׃ בְּנֵי
עֵילָם אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃
בְּנֵי זַתּוּא תְּשַׁע מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים
וַחֲמִשָּׁה׃ בְּנֵי זַכָּי שְׁבַע מֵאוֹת
וְשִׁשִּׁים׃ בְּנֵי בָנִי שֵׁשׁ מֵאוֹת
אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי בֵבָי שֵׁשׁ מֵאוֹת רָבַע
עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי עַזְגָּד אֶלֶף
מָאתַיִם עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי אֲדֹנִיקָם מֵאָה
שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃ בְּנֵי
בִגְוָי אַלְפַּיִם חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃ בְּנֵי
עָדִין אַרְבַּע מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃
בְּנֵי אָטֵר לִיחִזְקִיָּה תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנָה׃
בְּנֵי בֵצָי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי יוֹרָה מֵאָה וּשְׁנֵים שָׁנָה
עָשָׂר׃ בְּנֵי חָשֻׁם מָאתַיִם עֶשְׂרִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי גִבָּר תִּשְׁעִים וַחֲמִשָּׁה׃
בְּנֵי בֵית לָחֶם מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃
אַנְשֵׁי נְטֹפָה חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃
אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
בְּנֵי עַזְמָוֶת אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי
קִרְיַת עָרִים כְּפִירָה וּבְאֵרוֹת שְׁבַע
מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי הָרָמָה מֵאָה

tulit ſaſabaſar: cū hís q aſcēdebāt de tranſmigratione babylonis in hieruſalem.

2.

Hi ſunt aūt p̄uincie filíi q aſcēderūt de captiuitate quam tranſtulerat nabuchodonoſor rex babylōis in babylonē & reuerſi ſunt in hieruſalē & iudeā vnuſquiſq; in ciuitatē ſuā: q venerūt cum zorobabel: ieſua: neemía: ſaraía: rahelaia mardochai: belſan meſphar: beguai: reum. baana. Numerus virorum populi iſrael. Filíi phares: duo mília centum ſeptuaginta duo. Filíi ſaphatía: trecenti ſeptuaginta duo. Filíi area ſeptingenti ſeptuaginta quinq;. Filíi phetmoab filiorū ioſue ioab duo mília octingenti duodecim. Filíi helam: mille ducenti quīquaginta quattuor. Filíi zethua: nongenti quadraginta quinq;. Filíi zachai: ſeptingenti ſexaginta. Filíi bani: ſexcenti quadraginta duo. Filíi bebai: ſexcenti viginti tres. Filíi azgad mille ducēti viginti duo. Filíi adonicam: ſexcenti ſexaginta ſex. Filíi begui: duo milia quinquaginta ſex. Filíi adin: quadringēti quinquaginta quattuor. Filíi ather quí erant ex ezecía: nonaginta octo. Filíi beſai: trecēti viginti tres. Filíi iora: centū duodecim. Filíi aſem: ducenti viginti tres. Filíi gebbar: nongentí quinq;. Filíi bethleem: centum viginti tres. Viri nethupha: quinquaginta ſex. Viri anathoth: cētum viginti octo. Filíi azmaueth: quadraginta duo. Filíi cariathiarím cephira & beroth: ſeptingenti quadraginta tres. Filíi rama

tulit ſaſabaſar cū aſcenſu trāſmigra
ἀνήγαγε σασαβασὰρ μετὰ τῆς ἀναβάσεως τῆς ἀποι
tionis ex babylone in hieruſalem.
κίας ἐκ βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ. Ca. 2.
Et hi filij p̄uincie q̄ aſcen= A
Καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνον
dēt de captiuitate trāſmigrationis: quā
τες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας, ἧς
trāſtulit nabuchodonoſor rex babylo=
ἀπῴκισε ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶ=
nis in babylonē. et reuerſi ſunt in hieruſa=
νος εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσα=
lē et iudam vir in ciuitatē ſuā: q
λὴμ καὶ ἰούδαν ἀνὴρ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, οἱ
venerūt cū zorobabel: ieſua neemias ſaraias
ἦλθον μετὰ ζοροβαβέλ, ἰησουὰ νεεμίας σαραΐας
reelias: mardocheus balaſan maſphar ba=
ῥεελίας, μαρδοχαῖος βαλασὰν μάσφαρ βα=
gue reū baana. nūerus virorū populi iſra=
γουὲ ῥεοὺμ βαανά. ἀριθμὸς ἀνδρῶν λαοῦ ἰσρα=
el. filij phoros duo milia centū ſeptuaginta
ἠλ. υἱοὶ φόρος δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομήκοντα
duo filij ſaphatia trecenti ſeptuaginta
δύο υἱοὶ σαφατία τριακόσιοι ἑβδομήκοντα
duo. filij ares ſeptingēti ſeptuagintaquinq;.
δύο. υἱοὶ ἀρὲς ἑπτακόσιοι ἑβδομηκονταπέντε.
filij phaath moab filijs ieſue ioab duo mi
υἱοὶ φαὰθ μωὰβ τοῖς υἱοῖς ἰησουὲ ἰωὰβ δισχί=
lia octingēti et duodecim. filij elam mille
λιοι ὀκτακόσιοι καὶ δώδεκα. υἱοὶ ἐλὰμ χίλιοι
ducenti quinquaginta quattuor. filij zethua non=
διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ζαθουὰ ἐννα=
gēti quadragintaquinq;. filij zacchaia ſepti
κόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ ζακχαΐα ἑπτα
genti ſexaginta. filij banea ſexcēti quadra=
κόσιοι ἑξήκοντα. υἱοὶ βανέα ἑξακόσιοι τεσσαρά
ginta et duo filij babai ſexcenti viginti
κοντα καὶ δύο. υἱοὶ βαβαῒ ἑξακόσιοι εἰκοσι=
tres. filij azigad mille ducenti vigintiduo.
τρεῖς. υἱοὶ ἀζιγὰδ χίλιοι διακόσιοι εἰκοσιδύο.
filij adonicā ſexcenti ſexaginta ſex. filij bague
υἱοὶ ἀδωνικὰμ ἑξακόσιοι ἑξηκονταέξ. υἱοὶ βαγουὲ
duo milia quinquaginta ſex. filij addin quadringēti
δισχίλιοι πεντηκονταέξ. υἱοὶ ἀδδὶν τετρακόσιοι
quinquaginta quattuor. filij ater ezecia nona=
πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ἀτὴρ τῷ ἐζεκία ἐνενή B
ginta octo. filij baſſu trecenti viginti tres.
κοντα ὀκτώ. υἱοὶ βασσοῦ τριακόσιοι εἰκοσιτρεῖς.
filij iora centū duodecim. filij aſum ducenti
υἱοὶ ἰωρὰ ἑκατὸν δώδεκα. υἱοὶ ἀσοὺμ διακόσιοι
viginti tres. filij gaber nonaginta quinq;. filij
εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ γαβὲρ ἐννενηκονταπέντε. υἱοὶ
bethleē centū viginti tres. filij netophath quin
βεθλεέμ ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ νετωφὰθ πεν=
quagīta ſex. filij anathoth centū viginti octo. filij
τηκονταέξ. υἱοὶ ἀναθὼθ ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. υἱοὶ
aſmoth quadraginta duo. filij cariathiarim cha=
ἀσμὼθ τεσσαρακονταδύο. υἱοὶ καριαθιαρεὶμ χα=
phera et beroth ſeptingenti quadraginta tres.
φηρὰ καὶ βηρὼθ ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντατρεῖς.
filij rama
υἱοὶ τῆς ῥαμὰ

⁊ gabaa ſexcenti viginti vnꝰ. viri machmas
καὶ γαβαὰ ἑξακόσιοι εἰκοσιεῖς. ἄνδρες μαχμὰς
centū viginti duo. viri bethel ⁊ hai ducen
ἑκατὸν εἰκοσιδύο. ἄνδρες βαιθὴλ καὶ αἲ διακό=
ti viginti tres. filij nabo quinquaginta duo. filij
σιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ ναβὼ πεντηκονταδύο. υἱοὶ
magbis centū quinquagita ſex. filij helā alteriꝰ mil
μαγβεὶς ἑκατὸν πεντηκονταέξ. υἱοὶ ἠλὰμ ἑτέρου χί
le ducenti quinquaginta quattuor. filij eram
λιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ἠρὰμ
trecenti viginti. filij lodadid ⁊ ono ſepti=
τριακόσιοι εἴκοσιν. υἱοὶ λοδαδὶδ καὶ ὠνὼ ἑπτα
gēti viginti quinqꝫ. filij hiericho trecenti qua
κόσιοι εἰκοσιπέντε. υἱοὶ ἱεριχὼ τριακόσιοι τεσ
draginta quinqꝫ. filii ſenaa tria milia ſexcen=
σαρακονταπέντε. υἱοὶ σεναὰ τριχίλιοι ἑξακόσι
ti triginta. ⁊ ſacerdotes filij iedua in domo
οι τριάκοντα. καὶ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ ἰεδουὰ τῷ οἴκῳ
ieſu nongenti ſeptuaginta tres. filij emmer
ἰησοῦ ἐννακόσιοι ἑβδομηκοντατρεῖς. υἱοὶ ἐμμὴρ
mille quinquagita duo. filij phaſur mille du
χίλιοι πεντηκονταδύο. υἱοὶ φασοὺρ χίλιοι δια
cēti q̄draginta ſeptē. filij charim mille
κόσιοι τεσσαρακονταεπτά. υἱοὶ χαρὶμ χίλιοι
⁊ decē ⁊ ſeptē. leuite filij ieſu ⁊ cad=
καὶ δεκαεπτά. καὶ οἱ λευῖται υἱοὶ ἰησοῦ καὶ καδ
miel filijs oduie ſeptuagintaquattuor
μιὴλ τοῖς υἱοῖς ὠδουΐα ἑβδομηκοντατέσσαρες
cantores: filij aſaph cētū vigīti octo. filij iani
οἱ ᾄδοντες, υἱοὶ ἀσὰφ ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. υἱοὶ τῶν
toꝝ: filij ſellū: filij ater: filij telmon:
πυλωρῶν, υἱοὶ σελλούμ, υἱοὶ ἀτήρ, υἱοὶ τελμών,
filij acub: filij atita: filij ſobai: om=
υἱοὶ ἀκούβ, υἱοὶ ἀτιτά, υἱοὶ σωβαΐ, οἱ πάν=
nes centū triginta nouē. nathenei: filij

C

τες ἑκατὸν τριακονταεννέα. οἱ ναθηναῖοι, υἱοὶ
ſuaa: filij aſuphat: filij tabaoth: filij cores:
σουαά, υἱοὶ ἀσουφάτ, υἱοὶ ταβαώθ, υἱοὶ κορές,
filij ſiaa: filij phadon: filij balana: filij aga
υἱοὶ σιαά, υἱοὶ φαδών, υἱοὶ βαλανά, υἱοὶ ἀγα
ba: filij acub: filij agab: filij ſellami. filij
βά, υἱοὶ ἀκούβ, υἱοὶ ἀγάβ, υἱοὶ σελλαμί. υἱοὶ
annā: filij gaddel: filij gaer: filij raia: fi=
ἀννάν, υἱοὶ γεδδήλ, υἱοὶ γαήρ, υἱοὶ ῥαΐα, υἱ
lij raſon: filij necoda: filij gazā: filij aza:
οἱ ῥασών, υἱοὶ νεκωδά, υἱοὶ γαζάμ, υἱοὶ ἀζά,
filij phaſi: filij baſi: filij aſena: filij mou=
υἱοὶ φασί, υἱοὶ βασί, υἱοὶ ἀσενά, υἱοὶ μοου=
nim: filij nephuſim: filij bagbuc: filij acu=
νίμ, υἱοὶ νεφουσείμ, υἱοὶ βαγβούκ, υἱοὶ ἀκου=
pha: filij arur. filij baſaloth: filij meida:
φά, υἱοὶ ἀρούρ. υἱοὶ βασαλώθ, υἱοὶ μεϊδά,
filij arſa: filij barcos: filij ſiſara: filij thema:
υἱοὶ ἀρσά, υἱοὶ βαρκός, υἱοὶ σισάρα, υἱοὶ θαιμά,
filij neſia: filij atipha: filij ſeruoꝝ ſalomon:
υἱοὶ νεσία, υἱοὶ ἀτιφά, υἱοὶ τῶν δούλων σολομών,
filij ſotai: filij ſephera: filij pharuda: filij
υἱοὶ σωταΐ, υἱοὶ σεφηρά, υἱοὶ φαρουδά, υἱοὶ
iela. filij dercon: filij
ἰελά. υἱοὶ δερκών, υἱοὶ

et gabaa ſexcenti viginti
vnus.
Viri machmas: centū
viginti duo.
Viri bethel & chai: du=
centi viginti
tres. Filii nebo: quin=
quaginta duo.
Filii megbis: centum
quinquaginta ſex.
Filii helam alteriꝰ: mil
le ducenti
quinquaginta quattu=
or. Filii arim: trecenti
viginti. Filii lodadin &
ono:
ſeptingēti viginti quin=
qꝫ. Filii
hiericho: trecenti qua=
draginta quinqꝫ.
Filii ſenaa tria milia
ſexcenti
triginta. Sacerdotes filii
iadaia
in domo ieſue: nongen
ti ſeptuaginta
tres. Filii emmer: mille
quinquaginta
duo. Filii pheſſur: mil=
le ducenti
quadraginta ſeptem. Fi
lii arim: mille decem
& ſeptem. Liuite: Filii
ieſue
& cedmihel filiorū odo
uie: ſeptuaginta
quattuor. Cantores. Fi
lii aſaph: centum
viginti octo: filii ianito
rum:
filii ſellum filii ather. fi
lii thelmon: filii
accub: filii athita: filii
ſobai: vniuerſi
centum triginta nouē.
Nathinei:
Filii ſia: filii aſupha: fi=
lii thebboat:
filii ceros: filii ſiaa: filii
phadon: filii
lebana: filii agaba: filii
accub: filii agab:
filii ſelmai: filii anan: Fi
lii gaddel: filii
gaer: filii raahia: Filii
raſin. filii uechoda:
filii gazen. Filii azec: fi
lii phaſea: filii beſee:
Filii aſemaa: filii munī
filii nephuſim:
filii bechuc. filii acu=
pha. filii azur:
filii beſluth. filii maida.
filii arſa.
Filii bercos. filii zizara.
filii thema.
Filii naſia. filii athupha.
Filii ſeruorum
ſalomonis. filii ſothei.
filii ſophereth. filii
pharuda. Filii iala. filii
darcon. filii

וגבע שש מאות עשרים ואחד׃
אנשי מכמס מאה עשרים ושנים׃
אנשי בית אל והעי מאתים עשרים
ושלשה׃ בני נבו חמשים ושנים׃
בני מגביש מאה חמשים וששה׃
בני עילם אחר אלף מאתים — מאה
חמשים וארבעה׃ בני חרם שלש — רבע
מאות ועשרים׃ בני לד חדיד ואונו
שבע מאות עשרים וחמשה׃ בני
ירחו שלש מאות ארבעים וחמשה׃
בני סנאה שלשת אלפים ושש
מאות ושלשים׃ הכהנים בני ידעיה
לבית ישוע תשע מאות שבעים
ושלשה׃ בני אמר אלף חמשים
ושנים׃ בני פשחור אלף מאתים
ארבעים ושבעה׃ בני חרם אלף
ושבעה עשר׃ הלוים בני ישוע
וקדמיאל לבני הודויה שבעים
וארבעה׃ המשררים בני אסף מאה — שור
עשרים ושמנה׃ בני השערים
בני שלום בני אטר בני טלמן בני
עקוב בני חטיטא בני שבי הכל
מאה שלשים ותשעה׃ הנתינים — נתן
בני ציחא בני חשופא בני טבעות׃
בני קרס בני סיעהא בני פדון׃ בני
לבנה בני חגבה בני עקוב׃ בני חגב
בני שמלי בני חנן׃ בני גדל בני
גחר בני ראיה׃ בני רצין בני נקודא
בני גזם׃ בני עזא בני פסח בני בסי׃
בני אסנה בני מעונים בני נפוסים׃
בני בקבוק בני חקופא בני חרחור׃
בני בצלות בני מחידא בני חרשא׃
בני ברקוס בני סיסרא בני תמח׃
בני נציח בני חטיפא׃ בני עבדי
שלמה בני סטי בני הספרת בני
פרודא׃ בני יעלא בני דרקון בני

© Biblioteca Nacional de España

נדל: בני שפטיה בני חטיל בני
פכרת הצביים בני אמי: כל הנתינים   נתן
ובני עבדי שלמה שלש מאות   מאה
תשעים ושנים: ואלה העלים   שנה עלה
מתל מלח תל חרשא כרוב אדן
אמר ולא יכלו להגיד בית אבותם   נגד
וזרעם אם מישראל הם: בני דליה
בני טוביה בני נקודא שש מאות
חמשים ושנים: ומבני הכהנים בני
חביה בני הקוץ בני ברזלי אשר
לקח מבנות ברזלי הגלעדי אשה   בנה איש
ויקרא על שמם: אלה בקשו כתבם   קרא
המתיחשים ולא נמצאו ויגאלו   יחש מצא
מן הכהנה: ויאמר התרשתא להם   גאל אמר
אשר לא יאכלו מקדש הקדשים   אכל
עד עמד כהן לאורים ולתמים: כל   תמם
הקהל כאחד ארבע רבוא אלפים   רבע רבב
שלש מאות ששים: מלבד   בדד
עבדיהם ואמהתיהם אלה שבעת
אלפים שלש מאות שלשים
ושבעה ולהם משררים ומשררות   שור
מאתים: סוסיהם שבע מאות   מאה
שלשים וששה פרדיהם מאתים
ארבעים וחמשה: גמליהם ארבע
מאות שלשים וחמשה חמרים
ששת אלפים שבע מאות ועשרים:
ומראשי האבות בבואם לבית יהוה
אשר בירושלם התנדבו לבית   נדב
האלהים להעמידו על מכונו: ככחם   עמד כון כוח
נתנו לאוצר המלאכה זהב   אצר לאך
דרכמונים שש רבאות ואלף וכסף   רבב
מנים חמשת אלפים וכתנת   מנה
כהנים מאה: וישבו הכהנים
והלוים ומן העם והמשררים
והשערים והנתינים בעריהם   נתן עיר
וכל ישראל בעריהם:

gedeli Filii ſaphata: filii athil: filii phocereth: q erãt de aſebaim: filii amim. Oẽs nathinnei & filii ſeruorum ſalomonis: trecẽti nonagita duo. Et hi q aſcenderunt de thelmala: thelarſa cherub & don & mer: & nõ potuerũt indicare domũ patrũ ſuorũ & ſemen ſuũ: vtrum ex iſrael eſſet. Filii dalaia: filii thobia. filii nechoda: ſexcenti quinquaginta duo. Et de filiis ſacerdotum: filii obia filii acos. filii berzellai: qui accepit de filiab' berzellai galaaditidis vxorẽ: & vocatus eſt noie eorũ. Hi queſierunt ſcripturã genealogie ſue: & nõ inuenerunt: & eiecti ſunt de ſacerdotio. Et dixit atherſatha eis vt non comederent de ſancto ſanctorum donec ſurgeret ſacerdos doct' atq̃ pfectus. Omnis multitudo quaſi vn' q̃draginta duo milia trecenti ſexaginta. Exceptis ſeruis eorum & ancillis qui erant ſeptem milia trecenti triginta ſeptem: Et in ipſis cantores atq̃ cantatrices ducẽti. Equi eorum ſeptingenti triginta ſex: muli eorũ ducenti quadraginta quinq̃: cameli eorum quadringẽti triginta quinq̃: aſini eorum ſex milia ſeptingenti viginti. Et de principib' patrũ cũ ingrederẽtur templũ dñi qđ eſt in hieruſalẽ: ſponte obtulerũt in domũ dei ad extruendã eã in loco ſuo. Secũdũ vires ſuas dederunt impenſas operis: auri ſolidos ſexaginta milia & mille: argenti minas quinq̃ milia: & veſtes ſacerdotales centum. Habitauerũt ergo ſacerdotes & leuite & de populo & cantores & ianitores & nathinnei in vrbibus ſuis: vniuerſuſq̃ iſrael in ciuitatibus ſuis. 3.

geddel: filii ſaphatia: filii attel: filii phacherath:
γεδδὴλ, ὑιοὶ σαφατία, ὑιοὶ ἀτήλ, ὑιοὶ φαχεράθ,
filii aſeboim: filii emei: omnes iſti nathenei
ὑιοὶ ἀσεβωείμ, ὑιοὶ ἠμεί, πάντες οὗτοι οἱ ναθηναῖ
ſimul ⁊ filii ſeruorum ſalomonis trecenti nonagitaduo.
οι ἅμα καὶ ὑιοὶ δούλων σολομῶντος τριακόσιοι ἐννενηκονταδύο.
⁊ hi q̃ aſcẽderũt de thelmelech
καὶ οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἀπὸ θελμελέχ
thelareſa cherub: edan emmer: ⁊ nõ potuerunt
θελαρησὰ χερούβ, ἠδὰν ἐμμήρ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
indicare domũ familie ſue ⁊ ſemen ſuum ſi ex iſrael ſunt.
τοῦ ἀναγγεῖλαι οἶκον πατριᾶς αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν εἰ ἐξ ἰσραήλ εἰσιν.
filij dalaia: filij tobie: filij necoda ſexcenti quinq̃gintaduo.
ὑιοὶ δαλαΐα, ὑιοὶ τωβίου, ὑιοὶ νεκωδὰ ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο.
⁊ de filijs ſacerdotũ filij obaia: filij accus: filij berzelai: q̃ accepit de filiabus berzelai galaadite vxorem: ⁊ vocatus ẽ i noie eorum.
καὶ ἀπὸ τῶν ὑιῶν τῶν ἱερέων ὑιοὶ ὀβαΐα, ὑιοὶ ἀκκοῦς, ὑιοὶ βερζελαΐ, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ τῶν θυγατέρων βερζελαΐ τοῦ γαλααδίτου γυναῖκα, καὶ ἐκλήθη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῶν.
hi quoq̃ q̃ſierũt ſcripturam ſuam q̃rentes genealogiã ⁊ nõ inuẽte fuert:
οὗτοι ὧν ἐζήτησαν τὴν γραφὴν αὐτῶν οἱ γενεαλογοῦντες καὶ οὐχ εὑρέθησαν,
⁊ eiecti ſunt de ſacerdotio. ⁊ dixit atherſatha eis vt nõ comederẽt de ſancto ſctõrum: donec ſurgeret ſacerdos illuminãtibus ⁊ pfectis.
καὶ ἐξώσθησαν ἀπὸ τῆς ἱερατείας, καὶ εἶπεν ἀθερσαθὰ αὐτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, ἕως ἀναστῇ ἱερεὺς τοῖς φωτίζουσι καὶ τοῖς τελείοις.
oĩs ãt cõuocatio ſimul q̃ſi q̃ter decẽ milia duo milia trecenti ſexaginta: abſq̃ ſeruis eorum ⁊ ancillis eorum.
πᾶσα δὲ ἡ ἐκκλησία ὁμοῦ ὡσεὶ τέσσαρες μυριάδες δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, χωρὶς δούλων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν.
iſti ſeptẽ mille trecenti triginta ſeptem. ⁊ eis cantores ⁊ cãtatrices ducenti.
οὗτοι ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ αὐτοῖς ᾄδοντες καὶ ᾄδουσαι διακόσιοι.
equi eorũ ſeptigenti trigintaſex. muli eorum ducenti q̃draginta quinq̃.
ἵπποι αὐτῶν ἑπτακόσιοι τριακονταέξ. ἡμίονοι αὐτῶν διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε.
cameli eorum q̃dringẽti trigitaquinq̃.
κάμηλοι αὐτῶν τετρακόσιοι τριακονταπέντε.
aſini eorũ ſex milia ſeptingẽti vigiti.
ὄνοι αὐτῶν ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι.
⁊ de pricipibus familiarũ cũ ingrederentur ipſi in domũ dñi q̃ in hieruſalẽ:
καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ,
ſponte obtulerũt in domũ dei ad extruẽdã eã in pparationẽ eius queadmodũ potẽtia eorũ:
ἠκουσιάσαντο εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ στῆσαι αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ ὡς ἡ δύναμις αὐτῶν,
dederũt in theſaurum operis: auri dragmas ſex decẽmille ⁊ mille: ⁊ argenti minas quinq̃ milia: ⁊ veſtes ſacerdotũ centũ.
ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν τοῦ ἔργου, χρυσίου δραχμῶν ἓξ μυριάδας καὶ χιλίας, καὶ ἀργυρίου μνᾶς πεντακισχιλίας, καὶ χιτῶνας τῶν ἱερέων ἑκατόν.
⁊ hitauerũt ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ qui de populo ⁊ cantores ⁊ ianitores ⁊ nathenei in vrbibus ſuis: ⁊ vniuerſus iſrael in vrbibus ſuis.
καὶ ἐκάθισαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ πυλωροὶ καὶ οἱ ναθηναῖοι ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, καὶ πᾶς ἰσραήλ ἐν πόλεσιν αὐτῶν.

Ca.3.

D

© Biblioteca Nacional de España

A Et p̃uenit mēſis ſeptimus: ꝛ filij iſrael
Καὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἕβδομος, καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
Nee.8 in ciuitatib⁹ ſuis: ꝛ cõgregat⁹ ē popul⁹ q̃ſi vir vn⁹ in hieru
8. ἐν πόλεσιν αὐτῶν, καὶ συνήχθη ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἷς εἰς ἱερου
ſalem. ꝛ ſurrexit ioſue filius ioſedec ꝛ fratres
σαλήμ. καὶ ἀνέστη ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδὲκ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
eius ſacerdotes: ꝛ zorobabel filius ſalathiel ꝛ
αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ σαλαθιὴλ καὶ οἱ
fratres eius: ꝛ edificauerũt altare
ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον τοῦ
dei iſrael vt offerrent in eo holocauſtomata: ſi=
θεοῦ ἰσραὴλ τοῦ ἀνενέγκαι ἐπ᾽ αὐτὸ ὁλοκαυτώσεις, κα
cut ſcriptum eſt in lege moyſi hoīs dei.
θὼς γέγραπται ἐν νόμῳ μωυσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ.
ꝛ parauerunt altare ſup p̃parationē ſu
καὶ ἡτοίμασαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐ
am: qm̃ in terrore ſup ipos de populis
τοῦ, ὅτι ἐν καταπλήξει ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λαῶν τῶν
terrarũ. ꝛ obtulerũt ſup illud holocauſtomata do
B γαιῶν. καὶ ἀνεβίβασαν ἐπ᾽ αὐτὸ ὁλοκαυτώσεις τῷ κυ
mino mane ꝛ in veſperā. ꝛ fecerunt ſolēnitatē
ρίῳ τοπρωῒ καὶ εἰς ἑσπέραν. καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν
tabernaculoꝝ ſm̃ ſcriptum: ꝛ holocauſta
τῶν σκηνῶν κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ ὁλοκαυτώσεις
ſingulis diebus in nũero vt iudiciũ: rōne diei in di
ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἐν ἀριθμῷ ὡς ἡ κρίσις, λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡ=
e eius. ꝛ poſt hoc holocauſtũ cõtinui ſacri
μέρᾳ αὐτ. καὶ μετὰ τοῦτο τὴν ὁλοκαύτωσιν τ ἐνδελεχι
ficij ꝛ in neomenias ꝛ in ſolēnitates dño
σμοῦ καὶ εἰς τὰς νουμηνίας καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς τῷ κυρίῳ
ſanctificatas: ꝛ oī ſpõte offerenti volũtariũ
τὰς ἡγιασμένας, καὶ παντὶ ἑκουσιαζομένῳ ἑκούσιον τῷ
dño. in die vno mēſis ſeptimi incepe
κυρίῳ. ἐν ἡμέρᾳ τῇ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου ἤρξαν
runt offerre holocauſta dño: ꝛ domus
το ἀναφέρειν ὁλοκαυτώσεις τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ
dñi nõdũ fundata erat. ꝛ dederũt argētum latomis
κυρίου οὐκ ἐθεμελιώθη. καὶ ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις
ꝛ cemētarijs ꝛ cibum ꝛ potũ ꝛ oleum
καὶ τοῖς τέκτοσιν καὶ βρῶσιν καὶ πόσιν καὶ ἔλαιον
ſidonijs ꝛ tyrijs: vt deferrēt ligna
τοῖς σιδωνίοις καὶ τοῖς τυρίοις, τοῦ ἐξενέγκαι ξύλα
C cedrina de libano ad mare ioppes: p
κέδρινα ἀπὸ τοῦ λιβάνου πρὸς θάλασσαν ἰόππης, διὰ
ſnīam cyri regis pſarum ſup eos. ꝛ in
γνώμης κύρου βασιλέως περσῶν ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ ἐν τῷ
anno ſecũdo aduentus coꝝ in domũ dñi dei
ἔτει τῷ δευτέρῳ τ ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον κυρίου τ θεοῦ
q̃ in hierl̃m: in mēſe ſecũdo incepit zoro
τὸν ἐν ἱερουσαλήμ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἤρξατο ζορο
babel filius ſalathiel: ꝛ ioſue fili⁹ ioſedec: ꝛ
βαβὲλ ὁ τοῦ σαλαθιήλ, καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδέκ, καὶ
reliqui de fratribus eorũ ſacerdotes ꝛ leui
οἱ κατάλοιποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖ
te: ꝛ oēs q̃ venerāt de captiuitate in
ται, καὶ πάντες οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς
hieruſalem. ꝛ cõſtituerũt leuitas a vigiti annis
ἱερουσαλήμ. καὶ ἔστησαν τοὺς λευίτας ἀπὸ εἰκοσαέτους
ꝛ ſupra vt vrgerent ſup facietes opa
καὶ ἐπάνω τ νικοποιεῖν ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα
in domo dñi. ꝛ ſtetit ioſue ꝛ filij eius ꝛ fratres
ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἔστη ἰησοῦς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτ καὶ οἱ ἀδελφοὶ
eius cedmiel ꝛ filij ei⁹ filij iuda vnanimiter vt vr=
αὐτ κεδμιὴλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτ υἱοὶ ἰούδα ὁμοθυμαδὸν τ ἐπι
gerēt ſup facientes opa in domo dei. filij ena
νικᾶν ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ τ θεοῦ. υἱοὶ ἠνα
dad: filij eoꝝ ꝛ fratres eorum leuite. ꝛ fundaue
δάδ, υἱοὶ αὐτῶν καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ λευῖται. καὶ ἐθεμελίω
runt q̃ edificarent vt edificarēt domũ dñi. ꝛ ſteterũt ſacer
σαν οἱ οἰκοδομοῦντες τ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυ. καὶ ἔστησαν οἱ ἱε
dotes oꝛnati in tubis ꝛ leuite filij aſaph in cymbalis
ρεῖς ἐστολισμένοι ἐν σάλπιγξι καὶ οἱ λευῖται υἱοὶ ἀσὰφ ἐν κυμβάλοις

Iamq̃ venerat mēſis ſeptimus & erāt filíi iſrael in ciuitatib⁹ ſuis. Cõgregat⁹ eſt ergo ppl̃s q̃ſi vir vn⁹ in hieruſalē: & ſurrexit ioſue fili⁹ ioſedech & frēs eius ſacerdotes & zorobabel filius ſalathiel & fratres eius: & edificauerunt altare dei iſrael vt offerrent in eo holocauſtomata: ſicut ſcriptum eſt in lege moyſi viri dei. Collocauerũt aũt altare dei ſr̃ baſes ſuas deterrē tib⁹ eos p circuitũ ppl̃is terraꝝ: & obtulerũt ſup illud holocauſtum dño mane & veſpere. Fecerũtq̃ ſolēnitatē tabernacl̃orũ: ſicut ſcriptũ eſt: & holocauſtũ diebus ſingulis p ordinē ſm̃ p̃ceptũ: op⁹ diei i die ſuo: & poſt hec holocauſtũ iuge tā in Kalendis q̃z in vniuerſis ſolēnitatib⁹ dñi q̃ erāt cõſecrate & in oī bus in qbus vltro offerebatur mun⁹ dño. A primo die menſis ſeptimi ceperunt offerre holocauſtũ dño. Porro tēplũ dñi nõdũ fundatũ erat. Dederũt āt pecunias latomis & cemētariis: cibũ quoq̃z & potũ: & oleum ſidoniis tyriiſq̃z vt deferrent ligna cedrina de libano ad mare ioppem: iuxta quod p̃ceperat cyrus rex perſarum eis. Anno aũt ſecũdo aduētus eorum ad templum dei in hieruſalem menſe ſecundo ceperunt zorobabel filius ſalathiel: & ioſue fili⁹ ioſedech & reliqui de frīb⁹ corũ ſacerdotes & leuite: & oēs q venerāt de captiuitate in hierl̃m: & conſtituerunt leuitas a viginti annis & ſupra vt vrgerēt opus domini. Stetitq̃z ioſue & filii ei⁹ & fratres ei⁹: cedmihel & filii ei⁹ & filii iuda q̃ſi vir vnus vt inſtarēt ſup eos qui faciebant opus in templo dei: filii enadab: & filii eorum & fratres eorum leuite. Fundato igitur a cementariis templo domini: ſteterunt ſacerdotes in ornatu ſuo cum tubis: & leuite filii aſaph in cymbalis

ויגע החדש השביעי ובני ישראל — Cap.iij. נגע שבע
בערים ויאספו העם כאיש אחד — אסף
אל ירושלם: ויקם ישוע בן יוצדק — קום
ואחיו הכהנים וזרבבל בן
שאלתיאל ואחיו ויבנו את מזבח — בנה זבח
אלהי ישראל להעלות עליו עלות — עלה
ככתוב בתורת משה איש האלהים: — כתב ירה
ויכינו המזבח על מכונתיו כי באימה — כון
עליהם מעמי הארצות ויעל עליו
עלות ליהוה עלות לבקר ולערב:
ויעשו את חג הסכות ככתוב ועלת — עשה סכך
יום ביום במספר כמשפט דבר — ספר שפט
יום ביומו: ואחרי כן עלת תמיד — עלה תמד
ולחדשים ולכל מועדי יהוה — יעד
המקדשים ולכל מתנדב נדבה — קדש נדב
ליהוה: מיום אחד לחדש השביעי — שבע
החלו להעלות עלות ליהוה והיכל — חלל היכל
יהוה לא יסד: ויתנו כסף לחצבים — נתן
ולחרשים ומאכל ומשתה ושמן — אכל שתה
לצרנים ולצרים להביא עצי — בוא
ארזים מן הלבנון אל ים יפוא
כרשיון כורש מלך פרס עליהם: — רשה
ובשנה השנית לבואם אל בית — שנה
האלהים לירושלם בחדש השני
החלו זרבבל בן שאלתיאל וישוע
בן יוצדק ושאר אחיהם הכהנים
והלוים וכל הבאים מהשבי ירושלם — בוא שבה
ויעמידו את הלוים מבן עשרים שנה — עמד
ומעלה לנצח על מלאכת בית יהוה: — עלה נצח
ויעמד ישוע בניו ואחיו קדמיאל
ובניו בני יהודה כאחד לנצח על
עשה המלאכה בבית האלהים בני — עשה
חנדד בניהם ואחיהם הלוים:
ויסדו הבנים את היכל יהוה — בנה
ויעמידו הכהנים מלבשים — לבש
בחצצרות והלוים בני אסף במצלתים — חצר צלל

© Biblioteca Nacional de España

להלל את יהוה על ידי דויד מלך
ענה ידה ישראל: ויענו בהלל ובהודת ליהוה
כי טוב כי לעולם חסדו על ישראל
רוע גדל וכל העם הריעו תרועה גדולה בהלל
יסד רבב ליהוה על הוסד בית יהוה: ורבים
מהכהנים והלוים וראשי האבות
ראה הזקנים אשר ראו את הבית
הראשון ביסדו זה הבית בעיניהם
בכה גדל בכים בקול גדול ורבים בתרועה
רום בשמחה להרים קול: ואין העם
נכר מכירים קול תרועת השמחה לקול
רוע בכי העם כי העם מריעים תרועה
שמע רחק גדולה והקול נשמע עד למרחוק:

Cap. iiij. וישמעו צרי יהודה
צור גלה ובנימן כי בני הגולה בנים היכל
בנה הכל ליהוה אלהי ישראל: ויגשו אל
נגש אמר זרבבל ואל ראשי האבות ויאמרו
בנה דרש להם נבנה עמכם כי ככם נדרוש
יום לאלהיכם ולו אנחנו זבחים מימי
עלה אסרחדן מלך אשור המעלה אתנו
פה: ויאמר להם זרבבל וישוע
ושאר ראשי האבות לישראל
בנה לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו
כי אנחנו יחד נבנה ליהוה אלהי
צוה ישראל כאשר צונו המלך כורש
היה רפה מלך פרס: ויהי עם הארץ מרפים
בהל ידי עם יהודה ומבהלים אתם
שכר לבנות: וסכרים עליהם יעצים
פור יעץ להפר עצתם כל ימי כורש מלך
יום פרס ועד מלכות דריוש מלך פרס:
חלל ובמלכות אחשורוש בתחלת מלכותו
כתבו שטנה על ישבי יהודה
וירושלם: ובימי ארתחששתא
כתב בשלם מתרדת טבאל ושאר
כנותו על ארתחששתא מלך פרס
כתב תרגם וכתב הנשתון כתוב ארמית ומתרגם

---

vt laudarent dominum per manus dauid regis iſrael. Et cõcinebant in hymnis & cõfeſſiõe dño: qm̃ bonꝰ: qm̃ in eternũ miſericordia eiꝰ ſup iſrl̃. Oĩs qꝫ pplꝰs vociferabatur clamore magno in laudãdo dñm: eo ꝙ fundatũ eſſet tẽplũ dñi. Plurimi ẽt de ſacerdotibꝰ & leuitis & principes pr̃m & ſeniores qui viderant templum ꝏꝏꝏ priꝰ cũ fundatũ eſſet: & hoc tẽplũ in oculis eorum flebãt voce magna: & multi vociferantes ꝏ in leticia eleuabant vocem: nec poterat quiſꝗ̃ agnoſcere vocem clamoris letantiũ: & vocez fletꝰ ppl̃i. Cõmixtim enim pplꝰs vociferabatur clamore magno: & vox audiebatur procul.

4.

AVdierunt autem hoſtes iude ꝏꝏꝏ & beniamĩ: qa filii captiuitatis edificarẽt templũ domino deo iſrael: & accedentes ad ꝏꝏꝏ zorobabel & ad principes patrum: dixerunt ꝏ eis. Edificemꝰ vobiſcũ: quia ita vt vos querimꝰ deũ vr̃m. Ecce nos ĩmolauimus victimas a diebꝰ aſſoraddã regis aſſur: qui adduxit nos ꝏꝏ huc. Et dixit eis zorobabel & ioſue ꝏꝏꝏ & reliqui principes patrum iſrael. ꝏꝏꝏ Non eſt nobis & vobis vt edificemus domum deo noſtro: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ſicut precepit nobis cyrus ꝏꝏꝏꝏ rex pſarũ. Factũ ẽ igitur vt pplꝰs terre ĩpediret manus populi iude: & turbaret eos ꝏꝏꝏ in edificãdo. Cõduxerũt quoqꝫ aduerſus eos cõſiliatores vt deſtruerẽt cõſiliũ eorũ oĩbus diebꝰ cyri regis pſarũ: & vſqꝫ ad regnũ darii regis pſa℞. In regno aũt aſſueri ipſe ẽ artaxerxes. In principio regni eiꝰ ſcripſerũt accuſationẽ aduerſus hĩtatores iude & hieruſalẽ. Et in diebus artaxerxis ꝏ ſcripſit beſellam mitridates & thabeel & reliq q erant in cõſilio eo℞ ad artaxerxem regẽ pſa℞. Epl̃a aũt accuſatõis ſcripta erat ſyriace: & legeba

---

vt laudarẽt dñm p manus dauid regis iſrael. ꝛ
τοῦ αἰνεῖν τὸν κν̄ ἐπὶ χεῖρας δᾱδ βασιλέως ἰσραήλ. καὶ
rñderunt in laude ꝛ florilegio dño qm̃ bonuꝫ
ἀπεκρίθησαν ἐν αἴνῳ καὶ ἀνθολογήσει τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθὸν D
qm̃ in eternũ mĩa eius ſup iſrael. ꝛ oĩs po=
ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἰσραήλ. καὶ πᾶς ὁ λα
pulꝰ vociferabãt voce magna ĩ laudãdo dñm p fun
ὸς ἠλάλαξαν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῷ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ ἐπὶ τῇ θε=
datiõe domus dñi. ꝛ multi de ſacerdotibꝰ ꝛ
μελιώσει τοῦ οἴκου κυρίου. καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ
leuitis ꝛ principes familiarũ ſeniores qui
τῶν λευϊτῶν καὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν οἱ πρεσβύτεροι οἱ
viderũt domũ primã in fundatione eius: ꝛ hãc
εἶδον τὸν οἶκον τὸν πρῶτον ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ, καὶ τοῦτον τὸν
domũ oculis ſuis: flebant voce magna. ꝛ multi
οἶκον ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, ἔκλαιον φωνῇ μεγάλῃ. καὶ πολλοὶ
in iubilo cum leticia ad eleuandũ vocẽ. ꝛ
ἐν ἀλαλαγμῷ μετ᾽ εὐφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι φωνήν. καὶ
nõ fuit populꝰ cognoſcẽs vocẽ ſignificatiõis le=
οὐκ ἦν ὁ λαὸς ἐπιγινώσκων τὴν φωνὴν σημασίας τῆς εὐ
ticie a voce fletus populi: qm̃
φροσύνης ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ τοῦ λαοῦ, ὅτι
populus clamauit voce magna: ꝛ vox audiebatur
ὁ λαὸς ἐκραύγασεν φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ἡ φωνὴ ἠκούετο
vſqꝫ a longe.
ἕως ἀπομακρόθεν.

Ca.4.

ET audierũt tribulantes iudã ꝛ beniamin: ꝙ
Καὶ ἤκουσαν οἱ θλίβοντες ἰούδαν καὶ βενιαμίν, ὅτι A
filij trãſmigratiõis edificãt domũ dño deo iſ=
οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας οἰκοδομοῦσιν οἶκον τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσ
rael: ꝛ acceſſerũt ad zorobabel: ꝛ ad princi=
ραήλ, καὶ ἤγγισαν πρὸς ζοροβαβέλ, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχον
pes familiarũ: ꝛ dixerũt eis: edificemus
τας τῶν πατριῶν, καὶ εἶπον αὐτοῖς, οἰκοδομήσωμεν
vobiſcum: qa ſicut vos q̃rimus deũ veſtrũ: ꝛ ip=
μεθ᾽ ὑμῶν, ὅτι ὡς ὑμεῖς ἐκζητοῦμεν τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ αὐ
ſi nos ſacrificamus a diebus aſaradã regis
τῷ ἡμεῖς θυσιάζομεν ἀπὸ ἡμερῶν ἀσαραδὰν βασιλέως
aſſur q adduxit nos huc. ꝛ dixit ad eos
ἀσοὺρ τοῦ ἐνέγκαντος ἡμᾶς ὧδε. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς
zorobabel ꝛ ioſue ꝛ reliqui principũ
ζοροβαβὲλ καὶ ἰησοῦς καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀρχόντων
familiarũ iſrael: nõ nobis ꝛ vobis vt edifi=
τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραήλ, οὐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τοῦ οἰκο=
cemus domũ deo noſtro: qm̃ nos ipſi in idip=
δομῆσαι οἶκον τῷ θεῷ ἡμῶν, ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐπὶ τὸ αὐ
ſum edificabimus dño deo iſrael: ſicut p̃ce=
τὸ οἰκοδομήσομεν τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ, ὡς ἐνετείλα=
pit nobis cyrus rex pſarum. ꝛ fuit populꝰ terre
το ἡμῖν κῦρος ὁ βασιλεὺς περσῶν. καὶ ἦν ὁ λαὸς τῆς γῆς
diſſoluẽs manus populi iude: ꝛ ipediebãt ip
ἐκλύων τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ ἰούδα, καὶ ἐνεπόδιζον αὐ
ſis edificationẽ: ꝛ cõducebant aduerſus eos cõ=
τοῖς τοῦ οἰκοδομεῖν, καὶ μισθούμενοι ἐπ᾽ αὐτοὺς συμ B
ſiliatores vt deſtruerẽt cõſiliũ eorũ oĩbus di
βούλους τοῦ διασκεδάσαι τὴν βουλὴν αὐτῶν πάσας τὰς ἡ
ebus cyri regis pſarum: ꝛ vſqꝫ ad regnum
μέρας κύρου βασιλέως περσῶν, καὶ ἕως τῆς βασιλεί
darij regis perſarũ. ꝛ in re=
ας δαρείου τοῦ βασιλέως περσῶν. καὶ ἐν τῇ βασι=
gno aſſueri ꝛ in p̃ncipio regni ipſius ſcripſit
λείᾳ ἀσουήρου καὶ ἐν ἀρχῇ βασιλείας αὐτοῦ ἔγραψεν
epiſtolã aduerſus habitãtes iudã ꝛ hieruſalẽ: ꝛ
ἐπιστολὴν ἐπὶ οἰκοῦντας ἰούδαν καὶ ἱερουσαλήμ, καὶ
in diebus arthaſaſtha ſcripſit in pace mithridates ꝛ
ἐν ἡμέραις ἀρθασασθὰ ἔγραψεν ἐν εἰρήνῃ μιθριδάτης καὶ
tabeel cũ reliq̃s cõſeruis ſuis ad ar
ταβεὴλ σὺν τοῖς λοιποῖς συνδούλοις αὐτοῦ πρὸς ἀρ=
thaſaſtha regem pſarũ: ſcripſit tabellarius
θασασθὰ βασιλέα περσῶν, ἔγραψεν ὁ φορολόγος τὴν
ſcripturã ſyriace ꝛ interp̃tatam.
γραφὴν συριστὶ καὶ ἑρμηνευομένην. ꝏꝏꝏꝏ

© Biblioteca Nacional de España

reū belteē ⁊ ſampſa ſcriba ſcripſerūt
ῥεοὺμ βελτεὲμ καὶ σαμψὰ ὁ γραμματεὺς ἔγραψαν
D epiſtolā vnā aduerſꝰ hieruſalē arthaſaſtha re=
ἐπιστολὴν μίαν κατὰ ἱερουσαλὴμ τῷ ἀρθασασθὰ βασι=
gi. hec iudicauit reū belteē ⁊ ſampſa ſcri=
λεῖ. τάδε ἔκρινε ῥεοὺμ βελτεὲμ καὶ σαμψὰ ὁ γραμ=
ba ⁊ reliqui cōſerui nr̄i: dinei
ματεὺς καὶ οἱ κατάλοιποι σύνδουλοι ἡμῶν, δειναῖοι
arphaſathachei tarphallei arphaſei: archyei
ἀρφασαθαχαῖοι ταρφαλλαῖοι ἀρφασαῖοι, ἀρχυαῖοι
babylonij ſuſanachei dauei elamite ⁊ re=
βαβυλώνιοι σουσαναχαῖοι δαυαῖοι ἐλαμῖται καὶ οἱ κα=
liqui gētiū quas trāſtulit aſſenaphar magnus
τάλοιποι τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπῴκισεν ἀσεναφὰρ ὁ μέγας
⁊ glīoſus: ⁊ habitare fecit eos in ciuitatibꝰ ſama
καὶ τίμιος, καὶ κατῴκισεν αὐτοὺς ἐν πόλεσι τῆς σαμα
rie ⁊ in reliquū trans flumē. hec
ρείας καὶ τὸ κατάλοιπον πέραν τοῦ ποταμοῦ. αὕτη ἡ
diſpoſitio epiſtole: quā miſerūt ad eū. ad
διαταγὴ τῆς ἐπιστολῆς, ἧς ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν. πρὸς
C arthaſaſtha regē ſerui tui viri trans
ἀρθασασθὰ βασιλέα οἱ παῖδές σου ἄνδρες πέραν τοῦ
fluuiū. ⁊ nūc notū ſit regi: ꝙ iu=
A ποταμοῦ. καὶ νῦν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ, ὅτι οἱ ἰου
dei q aſcēderūt a te ad nos venerūt in hieru=
δαῖοι ἀναβάντες ἀπὸ σοῦ πρὸς ἡμᾶς ἦλθον εἰς ἱερου=
ſalē ciuitatē rebellē ⁊ prauā: quā edifi=
σαλὴμ τὴν πόλιν ἀποστάτιν καὶ πονηράν, ἣν οἰκοδο=
cant: ⁊ muri eius cōſtructi ſunt: ⁊ fun
μοῦσι, καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κατηρτισμένα εἰσί, καὶ θε
damenta eius erexerūt. nūc igit̄ notū ſit re
μελίους αὐτῆς ἀνύψωσαν. νῦν οὖν γνωστὸν ἔστω τῷ βασι
gi: ꝙ ſi ciuitas illa reedificata fuerit: ⁊ muri
λεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκείνη ἀνοικοδομηθῇ, καὶ τὰ τείχη
eius inſtaurati fuerit: tributoꝝ exactionē ⁊ vectigal
αὐτῆς καταρτισθῶσι, φόρων πρᾶξιν καὶ συντέλεσμα
nō dabūt: ⁊ hoc reges male afficit. ⁊ nūc
οὐ δώσουσι, καὶ τοῦτο βασιλεῖς κακοποιεῖ. καὶ νῦν
igit̄ ſicut ſal palacij ſaliti ſumus: ⁊ turpitudinē re=
οὖν καθὼς ἅλας τοῦ ναοῦ ἡλισάμεθα, καὶ ἀσχημοσύνην βασι
gis nō licet nobis videre. ꝓpt̄ hoc miſimus ⁊
λέως οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἰδεῖν. διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν καὶ
notū fecimus regi: vt cōſideret in libro hiſto
ἐγνωρίσαμεν τῷ βασιλεῖ, ἵνα ἐπισκέψῃ ἐν βίβλῳ ὑπο
riaꝝ patrū tuoꝝ: ⁊ inuenies in
μνηματισμάτων τῶν πατέρων σου, καὶ εὑρήσεις ἐν
libro cōmentarioꝝ: ⁊ cognoſces ꝙ ciuitas
τῷ βίβλῳ τῶν μνημοσύνων, καὶ γνώσῃ ὅτι ἡ πόλις
illa ciuitas rebellis: ⁊ q̄ male afficit reges
ἐκείνη πόλις ἀποστάτις, καὶ κακοποιοῦσα βασιλεῖς
⁊ ꝓuincias: ⁊ ꝓfugia ſeruoꝝ fiunt in medio e=
καὶ χώρας, καὶ φυγαδεῖαι δούλων γίνονται ἐν μέσῳ αὐ
B tus a tēporibus antiqs: ꝓpt̄ hoc ciuitas hec deſtru
τῆς ἀπὸ χρόνων αἰῶνος, διὰ τοῦτο ἡ πόλις αὕτη ἠρη=
cta eſt. notū facimus igit̄ nos regi: ꝙ ſi ciui=
μώθη. γνωρίζομεν οὖν ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐὰν ἡ πό
tas illa edificata fuerit ⁊ muri eius iſtaurati fuerit: ad
λις ἐκείνη οἰκοδομηθῇ καὶ τὰ τείχη αὐτῆς καταρτισθῇ, πρὸς
D hec pars in eo qđ trans fluuiū nō erit tibi.
ταῦτα μέρος ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ οὐκ ἔσαι σοι.
verbū qđ miſit rex ad reū bel=
τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ῥεοὺμ βελ
teē ⁊ ſampſa ſcribā ⁊ reliquos
τεὲμ καὶ σαμψὰ γραμματέα καὶ τοὺς καταλοίπους
conſeruos eoꝝ habitantes in ſamaria ⁊
συνδούλους αὐτῶν τοὺς οἰκοῦντας ἐν σαμαρείᾳ καὶ τοὺς
ceteros trans fluuiū pacem.
καταλοίπους πέραν τοῦ ποταμοῦ εἰρήνην. ꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

tur ſermone [z]ſyro. [a]Reū
[b]beeltheem [c]& ſamſai ꝏ
[e]ſcriba [f]ſcripſerunt [g]epi=
ſtolam [h]vnam [i]de ꝏꝏꝏ
[k]hieruſalē [l]artaxerxi [m]regi
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[n]huiuſcemodi. [p]Reū [q]be=
eltheem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[s]& ſamſai [t]ſcriba [u]& reli=
qui [x]cōſiliatores eorum.
[y]dynei [z]& apharſathei :
[a]therphalei : ꝏꝏꝏꝏ
[b]arphaſei: [c]herchuei: [d]ba=
bylonii : [e]ſuſannachei :
[f]dyei: & [g]elamite: [h]& ceteri
de [i]gentibus [k]quas ꝏꝏ
[l]tranſtulit [m]aſſennaphar
[n]magnꝰ [o]& glīoſus : [p]& hī
tare [q]eas [r]fecit [r]ī ciuitatibꝰ
[t]ſamarie : [u]& in reliqs re=
gionibꝰ [x]trans [y]flumē [z]in
pace. [a]Hoc ē [b]exēplar [c]eplē
[d]quā [e]miſerūt [g]ad eū. [h]Ar
taxerxi ꝏꝏꝏꝏꝏ
[i]regi [k]ſerui tui [l]viri qui ſūt
[m]trans [n]fluuium ꝏꝏꝏ
[o]ſalutem dicunt. [p]Notum
[q]ſit [r]regi: [s]quia ꝏꝏꝏ
[t]iudei [u]qui [x]aſcenderunt [y]a
[z]te [a]ad nos ꝏꝏꝏꝏ
[b]venerunt [c]in hieruſalem
[d]ciuitatem [e]rebellem ꝏ
[f]& peſſimā: quā [g]edificant
[i]extruentes [b]muros eius
[k]& parietes [l]componētes.
[m]Nūc igitur [n]notum [o]ſit
[p]regi : [q]quia [r]ſi [s]ciuitas [t]illa
[u]edificata fuerit: ꝏꝏꝏ
[x]& muri eiꝰ [y]inſtaurati: [z]tri
butū & [a]vectigal [b]& annu=
os redditꝰ [c]nō [d]dabūt : [e]&
vſqꝫ ad [f]reges hec [g]noxa ꝑ
ueniet. Nos [h]ergo [m]memo
res ſalis [k]qđ in [l]palacio [m]co
medimus: [n]& qa [n]leſiones
[o]regis [p]videre [p]nephas du
cimus : [t]idcirco [x]miſimus
[y]& nunciauimus [z]regi ꝏ
[a]vt [b]recēſeas [c]in libris [d]hi
ſtoriarum [f]patrum tuoꝝ:
[g]& inuenies ſcriptū [h]in [i]cō
mētariis: [k]& ſcies [l]quoniā
[m]vrbs [m]illa [n]vrbs [o]rebellis
eſt [p]nocens ꝏꝏꝏꝏ
[q]regibus [r]& prouīciis : [s]&
bella [t]concitantur ꝏꝏ
[u]in ea [x]ex [y]diebus [z]antiqs:
[a]quamobrem & [c]ciuitas
[d]illa [e]deſtructa eſt. [f]Nūcia=
mus [g]nos [h]regi: ꝏꝏꝏ
[i]qm̄ [k]ſi [l]ciuitas [m]illa [n]edifi
cata fuerit [o]& muri ipſius
[r]inſtaurati : [s]poſſeſſionē
[t]trans ꝏꝏꝏꝏꝏ
[u]fluuium [x]non [y]habebis.
[a]Verbum [b]miſit ꝏꝏ
[c]rex [d]ad [e]reum [f]beeltheem
[h]& ſamſai ꝏꝏꝏꝏ
[i]ſcribā: [k]& ad reliquos [l]q
erāt in cōſilio eoꝝ: [n]habita
tores [o]ſamarie [p]& ceteris
[q]trās [r]fluuiū [s]ſalutē dicēs

ארמית: רחום בעל טעם ושמשי
ספרא כתבו אגרה חדה על אחד
ירושלם לארתחששתא מלכא
כנמא: אדין רחום בעל טעם
ושמשי ספרא ושאר כנותהון
דיניא ואפרסתכיא טרפליא
אפרסיא ארכויא בבליא שושנכיא
דהוא עלמיא: ושאר אמיא די
הגלי אסנפר רבא ויקירא והותב גלה רבב
המו בקריא די שמרין ושאר עבר יקר יתב
נהרא וכענת: דנה פרשגן אגרתא קרה
די שלחו עלוהי על ארתחששתא
מלכא עבדיך אנש עבר נהרה
וכענת: ידיע להוא למלכא די ידע הוה
יהודיא די סליקו מן לותך עלינא ידה סלק
אתו לירושלם קריתא מרדתא אתא
ובאישתא בנין ושוריא שכללו בנה
ואשיא יחיטו: כען ידיע להוא אשש חוט
למלכא די הן קריתא דך תתבנא הוה בנה
ושוריא ישתכללון מנדה בלו והלך מדד
לא ינתנון ואפתם מלכים תהנזיק: נתן נזק
כען כל קבל די מלח היכלא מלחנא הכל
וערות מלכא לא אריך לנא למחזא ערה ארך
על דנא שלחנא והודענא למלכא: חזה ידע
די יבקר בספר דכרניא די אבהתך בקר
ותהשכח בספר דכרניא ותנדע די שכח ידע
קריתא דך קריא מרדא ומהנזקת קרה נזק
מלכין ומדנן ואשתדור עבדין מדן
בגוה מן יומת עלמא על דנא קריתא
דך החרבת: מהודעין אנחנה למלכא חרב ידע
די הן קריתא דך תתבנא ושוריה בנה
ישתכללון לקבל דנה חלק בעבר שכלל
נהרא לא איתי לך: פתגמא שלח
מלכא על רחום בעל טעם ושמשי
ספרא ושאר כנותהון די יתבין
בשמרין ושאר עבר נהרה שלם

© Biblioteca Nacional de España

וכענת: נשתונא די שלחתון עלינא כען
מפרש קרי קדמי: ומני שים טעם פרש קרא
ובקרו והשכחו די קריתא דך מן שום שכח קרה
יומת עלמא על מלכין מתנשאה נשא
ומרד ואשתדור מתעבד בה: ומלכין עבד
תקיפין הוו על ירושלם ושליטין תקף הוה שלט
בכל עבר נהרה ומדה בלו והלך מדד
מתיהב להון: כען שימו טעם יהב
לבטלא גבריא אלך וקריתא דך אלה
לא תתבנא עד מני טעמא יתשם: בנה שום
וזהירין הוו שלו למעבד על דנה זהר שלה
למה ישגא חבלה להנזקת מלכין: עבד שנא נזק
אדין מן די פרשגן נשתונא די
ארתחשסתא מלכא קרי קדם רחום
ושמשי ספרא וכנותהון אזלו
בבהילו לירושלם על יהודיא בהל
ובטילו המו באדרע וחיל: באדין בטל דרע
בטלת עבידת בית אלהא די
בירושלם והות בטלא עד שנת הוה שנה
תרתין למלכות דריוש מלך פרס:

Cap. v.

והתנבי חגי נביאה נבא
וזכריה בר עדוא נביאיא על יהודיא
די ביהוד ובירושלם בשם אלה
ישראל עליהון: באדין קמו זרבבל קום
בר שאלתיאל וישוע בר יוצדק
ושריו למבנא בית אלהא די שרה בנה
בירושלם ועמהון נביאיא די
אלהא מסעדין להון: בה זמנא סעד
אתה עליהון תתני פחת עבר נהרה פחה
ושתר בוזני וכנותהון וכן אמרין
להם מן שם לכם טעם ביתא דנה שום
לבנא ואשרנא דנה לשכללא: בנה
אדין כנמא אמרנא להם מן אנון שור
שמהת גבריא די דנא בנינא בנין: בנה
ועין אלההם הות על שבי יהודיא הוה שוב
ולא בטלו המו עד טעמא לדריוש יבה

et pacem. Accuſationē quam miſiſtis ad nos manifeſte lecta eſt corā me & a me preceptū eſt & recēſuerūt: inuenerūt qꝫ quoniā ciuitas illa a diebus antiquis aduerſum reges rebellat & ſeditiones & prelia cōcitātur in ea. Nā & reges fortiſſimi fuerūt in hieruſalē: qui & dñati ſunt oī regioni q̄ trās fluuiū eſt. Tributū qꝫꝫ & vectigal & reddit⁹ accipiebāt. Nūc ergo audite ſñiam. Prohibeatis viros illos vt vrbs illa non edificetur donec ſi forte a me iuſſum fuerit. Videte ne negligenter hoc ipleatis & paulatim creſcat malum contra reges. Itaqꝫ exemplum edicti artaxerxis regis lectum eſt coram reum & ſamſai ſcriba & conſiliariis eorū. Et abierūt feſtini in hieruſalem ad iudeos: & prohibuerunt eos in brachio & robore. Tūc intermiſſum eſt opus dei in hieruſalem: & non fiebat vſqꝫ ad annum ſcđm regni darii regis perſarum. 5.

Prophetauerunt autem aggeus ꝓpheta & zacharias filius addo prophetātes ad iudeos qui erāt ī iuda & hieruſalem: in nomine dei iſrael. Tunc ſurrexerūt zorobabel filius ſalathiel & ioſue filius ioſedech & ceperunt edificare tēplum dei in hieruſalem: & cū eis prophete dei adiuuātes eos. In ipſo autem tempore venit ad eos thantānai q erat dux trans flumen & ſtarbuzanai & conſiliarii eorum: ſicqꝫ dixerūt eis. Quis dedit vobis cōſilium vt domū hanc edificaretis & muros ei⁹ inſtauretis? Ad quod reſpondimus eis que eſſent nomina hominū auctorum edificationis illius. Oculus autē dei eorū factus ē ſup ſenes iudeoꝝ: & nō potuerūt inhibere eos. Placuitqꝫ vt res ad

τ ait: tabellarius quē miſiſtis ad nos vocat⁹
καὶ φησίν, ὁ φορολόγος ὃν ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς ἐκλή-
eſt corā me: τ a me poſita ē ſñia τ cōſi
θη ἔμπροσθεν ἐμοῦ, καὶ παρ᾽ ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη καὶ ἐπε
derauerūt τ inuētū ē qꝫ ciuitas illa a diebus anti
σκέψαντο καὶ εὑρέθη ὅτι ἡ πόλις ἐκείνη ἀφ᾽ ἡμερῶν αἰῶ
quis aduerſ⁹ reges attollitur: τ rebelliones τ profu
νος ἐπὶ βασιλεῖς ἐπαίρεται, καὶ ἀποστάσεις καὶ φυγά
gia fiunt in ipſa τ reges fortes fuerūt in
δες γίνονται ἐν αὐτῇ καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ ἐγίνοντο ἐπὶ
hieruſalē dominātes omni quod trans
τῆς ἱερουσαλὴμ ἐπικρατοῦντες παντὸς τοῦ πέραν τοῦ
fluuiū. τ tributa exactionesqꝫ τ vectigalia dan-
ποταμοῦ. καὶ φόροι πράξεις τε καὶ συντελέσματα δίδον
tur eis. τ nūc ponite ſñiam: vt ꝓhibeatis vi-
ται αὐτοῖς. καὶ νῦν θέτε γνώμην, καταργῆσαι τοὺς ἄν-
ros illos: τ ciuitas illa nō edificabitur
δρας ἐκείνους, καὶ ἡ πόλις ἐκείνη οὐκ οἰκοδομηθήσεται
ampli⁹. ꝑ me poſitū eſt edictū τ attendite ne
ἔτι. δι᾽ ἐμοῦ ἐξετέθη τὸ δόγμα καὶ προσέχετε τοῦ μὴ
faciatis deceptionē circa hoc. ne forte multiplicet
ποιῆσαι παράλογον περὶ τούτου. μή ποτε πληθυνθῇ
interitus in maleficiū regibus: tūc tabella
ἀφανισμὸς εἰς κακοποίησιν βασιλεῦσι. τότε ὁ φορολό-
rius arthaſaſtha regis legit corā reum
γος τοῦ ἀρθασασθὰ βασιλέως ἀνέγνω ἐνώπιον ῥεοὺμ
belteē τ ſampſa ſcriba τ conſeruis ſu-
βελτεὲμ καὶ σαμψὰ γραμματέως καὶ συνδούλων ἑαυ
is. τ abierūt feſtinant in hieruſalē τ in iu
τῶν. καὶ ἐπορεύθησαν σπουδῇ εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἰού
da: τ impedierūt eos in equis τ exercitu.
δα, καὶ κατήργησαν αὐτοὺς ἐν ἵπποις καὶ δυνάμει.
tūc quieuit opus dom⁹ dei qđ in hieruſa
τότε ἤργησε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ τὸ ἐν ἱερουσα
lē. τ erat deſcens vſqꝫ ad ſecundū annū re-
λήμ. καὶ ἦν ἀργοῦν ἕως δευτέρου ἔτους τῆς βασι-
gni darij regis perſarum.
λείας δαρείου βασιλέως περσῶν. Ca. 5.

Et prophetauit aggeus propheta τ za-
Καὶ προεφήτευσεν ἀγγαῖος ὁ προφήτης καὶ ζα-
charias filius addo prophetiā ad iudeos
χαρίας ὁ τοῦ ἀδδὼ προφητείαν ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους
qui in iuda τ in hieruſalē in nomine dei
τοὺς ἐν ἰούδα καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν ὀνόματι θεοῦ
iſrael ſup ipos. tūc ſurrexerūt zorobabel fili⁹
ἰσραὴλ ἐπ᾽ αὐτούς. τότε ἀνέστησαν ζοροβαβὲλ ὁ τοῦ
ſalathiel τ ieſue fili⁹ ioſedec: τ ceperūt edifi-
σαλαθιὴλ καὶ ἰησοῦς υἱὸς ἰωσεδέκ, καὶ ἤρξαντο οἰκοδο
care domū dei que in hieruſalē. τ
μῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
cū eis prophete dei adiuuātes eos.
μετ᾽ αὐτῶν οἱ προφῆται τοῦ θεοῦ βοηθοῦντες αὐτοῖς.
in ipſo tēpore venit ad eos thaththanai dux
ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτοὺς θαθθαναὶ ἔπαρ
trans flumē: τ ſathrabuzanes τ
χος πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ σαθραβουζάνης καὶ οἱ
conſerui eoꝝ τ talia dixit eis: qs poſu
σύνδουλοι αὐτῶν καὶ τοιάδε εἶπεν αὐτοῖς, τίς ἔθη-
it vobis cōſiliū vt edificaretis domū hanc:
κεν ὑμῖν γνώμην τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦτον,
τ impēſam hanc prepararetis? tūc hec
καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι; τότε ταῦ
dixerūt eis: que ſūt nomina viroꝝ
τα εἶπον αὐτοῖς, τίνα ἐστὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν
qui hanc ciuitatē edificant? τ ocu-
τῶν ταύτην τὴν πόλιν οἰκοδομούντων; καὶ οἱ ὀφθαλ-
li dei facti ſūt ſup captiuitatē iuda
μοὶ τοῦ θεοῦ ἐγένοντο ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν ἰούδα
τ nō inhibuerūt eos donec ſñia ad dariū
καὶ οὐ κατήργησαν αὐτοὺς ἕως γνώμη τῷ δαρείῳ

© Biblioteca Nacional de España

delata fuit. ꝛ tūc dat tabellario de hoc.
ἀπηνέχθη. καὶ τότε δίδωσι φορολόγῳ περὶ τούτου.
exēplar epiſtole quā miſit thaththanai dux re
διασάφησις ἐπιςολῆς ἧς ἀπέςειλε θαθθαναϊ ὁ ἔπαρ-
gionis q̄ trās flumē ꝛ ſathrabuzanes ꝛ
χος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ σαθραβουζάνης καὶ
conſerui eoꝝ aphaſarchei qui in eo qđ trās
οἱ σύνδουλοι αὐτῶν ἀφασαρχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ
flumē: dario regi verba miſerūt
ποταμοῦ, δαρείῳ τῷ βασιλεῖ ῥήματα ἀπέςειλαν
ad eū: ꝛ hec ſcripta ſunt in eo. dario
πρὸς αὐτόν, καὶ τάδε γέγραπται ἐν αὐτῷ. δαρείῳ
regi pax omnis. notū ſit regi:
τῷ βασιλεῖ εἰρήνη πᾶσα. γνωςὸν ἔςω τῷ βασιλεῖ,
ꝙ iuimus in iudeā ꝓuinciā ad domū
ὅτι ἐπορεύθημεν εἰς τὴν ἰουδαίαν χώραν εἰς οἶκον τοῦ
dei magni: ꝛ ipſa edificaṫ in la
θεοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ αὐτὸς οἰκοδομεῖται ἐν τοῖς λί
pidib⁹ electis ꝛ ligna ponunṫ in parietibus ꝛ
θοις ἐκλεκτοῖς καὶ ξύλα ἐντίθεται ἐν τοῖς τοίχοις καὶ
opus illud dexterū fit: ꝛ ꝓſperaṫ in
τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἐπιδέξιον γίνεται, καὶ εὐοδοῦται ἐν ταῖς

C manib⁹ eoꝝ. tūc interrogauim⁹ ſeniores
χερσὶν αὐτῶν. τότε ἠρωτήσαμεν τοὺς πρεσβυτέρους
illos: ꝛ ita diximus eis: q̄s poſuit vobis
ἐκείνους, καὶ οὕτως εἴπομεν αὐτοῖς, τίς ἔθηκεν ὑμῖν
ſentētiā vt domū hāc edificaretis: ꝛ impen
γνώμην τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι, καὶ τὴν χορηγί
ſam hāc p̄pararetis: ꝛ nomina eoꝝ
αν ταύτην καταρτίσασθαι; καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν
interrogauim⁹ ab eis vt notificarem⁹ tibi: vt ſcriberemus
ἠρωτήσαμεν αὐτοὺς τοῦ γνωρίσαι σοι, ὥςτε γράψαι
tibi nomina viroꝝ principū eoꝝ.
σοι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρχόντων αὐτῶν.
ꝛ tale verbū reſpōderunt nobis dicētes: nos
καὶ τοιοῦτον ῥῆμα ἀπεκρίθησαν ἡμῖν λέγοντες, ἡμεῖς
ſumus ſerui dei celi ꝛ terre: ꝛ
ἐσμὲν δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ
edificamus domū q̄ fuit edificata ante hoc
οἰκοδομοῦμεν τὸν οἶκον ὃς ἦν ᾠκοδομημένος πρὸ τούτου
ānos multos: ꝛ rex iſrael magnus edifica
ἔτη πολλά, καὶ βασιλεὺς τοῦ ἰσραὴλ μέγας ᾠκοδό-
uerat eā: ꝛ perfecit eā ipſis. ex quo
μησεν αὐτόν, καὶ κατηρτίσατο αὐτὸν αὐτοῖς. ἀφ᾽ ὅτου
aūt ad iracūdiā cōcitauerūt patres noſtri deū ce-
δὲ παρώργισαν οἱ πατέρες ἡμῶν τὸν θεὸν τοῦ οὐ-
li: tradidit eos in manus nabuchodonoſor
ρανοῦ, ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ναβουχοδονόσορ
regis babylonis chaldei: ꝛ domū
βασιλέως βαβυλῶνος τοῦ χαλδαίου, καὶ τὸν οἶκον
hāc deſtruxit: ꝛ pp̄lm trāſtulit in ba-
τοῦτον κατέλυσε, καὶ τὸν λαὸν ἀπῴκισεν εἰς βα
bylonē. ſed in āno primo cyri re-
βυλῶνα. ἀλλ᾽ ἐν τῷ ἔτει τῷ πρώτῳ κύρου τοῦ βα
gis babylonioꝝ cyrus rex poſuit ſen
σιλέως τῶν βαβυλωνίων κῦρος ὁ βασιλεὺς ἔθετο γνώ
tētiā vt domus dei hec edificareṫ. ꝛ
μην τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦτον οἰκοδομηθῆναι. καὶ τὰ
vaſa domus dei aurea ꝛ argētea q̄ na
σκεύη τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἃ να
buchodonoſor extulerat de domo que in hieru
βουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν ἱερου
ſalē: ꝛ aſportauerat ea in tēplū regis
σαλὴμ, καὶ ἐπήνεγκεν αὐτὰ εἰς τὸν ναὸν τοῦ βασιλέ-
qđ in babylone: abſtulit ea cyrus rex
ως τὸν ἐν βαβυλῶνι, ἐξήνεγκεν αὐτὰ κῦρος ὁ βα-
D a tēplo qđ in babylone: ꝛ dedit ea
σιλεὺς ἀπὸ ναοῦ τοῦ ἐν βαβυλῶνι, καὶ ἔδωκεν αὐ-
ſaſabaſar theſauri cuſtodi q̄ ſup
τὰ τῷ σασαβασὰρ τῷ θησαυροφύλακι τῷ ἐπὶ τοῦ
theſaurū. ꝛ dixit ei: hec vaſa tolle
θησαυροῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ, ταῦτα τὰ σκεύη λάβε

darium referretur: & tunc ſatiſfacerēt aduerſus accuſationē illam. Exemplar epiſtole quā miſit thantanai dux regionis trans flumē & ſtarbuzānai & conſiliatores eius apharſathei q erāt trās flumen: ad darium regem. Sermo quem miſerant ei ſic ſcriptus erat. dario regi pax omnis. Notum ſit regi iſſe nos ad iudeam prouinciam ad domum dei magni que edificatur lapide īpolito: & ligna ponūtur in pietib⁹: opuſq; illud diligenter extruitur & creſcit in manibus eorum. Interrogauimus ergo ſenes illos: & ita diximus eis. Quis dedit vobis poteſtatē vt domū hāc edificaretis: & muros hos inſtauraretis? Sed & nomina eoꝝ queſiuimus ab eis vt nūciaremus tibi: & ſcripſimuſq; noia eorū virorū q ſunt pricipes in eis. Huiuſcemodi āt ſmonē rñderūt nobis: dicētes. Nos ſumus ſerui dei celi & terre. & edificamus templum quod erat extructū ante hos annos multo: quodq; rex iſrael magnus edificauerat & extruxerat. Poſtq; autē ad iracundiā ꝓuocauerūt patres noſtri deum celi: tradidit eos in manus nabuchodonoſor regis babylonis chaldei: domū quoq; hāc deſtruxit & pp̄lm eius trāſtulit in babylonē. Anno autē primo cyri regis: cyrus rex babylonis ꝓpoſuit edictum vt domus dei edificaretur. Nam & vaſa templi dei aurea & argentea que nabuchodonoſor tulerat de tēplo quod erat in hierl̄m: & aſportauerat ea in templū babylonis: protulit cyrus rex de tēplo babylonis & data ſunt ſaſabaſar vocabulo: quē & pricipem cōſtituit: dixitq; ei. Hec vaſa tolle

יהך ואדין יתיבון נשתונא על — תוב
דנא: פרשגן אגרתא די שלח
תתני פחת עבר נהרה ושתר בוזני
וכנותה אפרסכיא די בעבר
נהרה על דריוש מלכא: פתגמא
שלחו עלוהי וכדנה כתיב בגוה — כתב
לדריוש מלכא שלמא כלא:
ידיע להוא למלכא די אזלנא — ידע
ליהוד מדינתא לבית אלהא רבא — מדן רבב
והוא מתבנא אבן גלל ואע מתשם — בנה שום
בכתליא ועבידתא דך אספרנא
מתעבדא ומצלח בידהם: אדין — עבד צלח
שאלנא לשביא אלך כנמא אמרנא — שוב אלה
להם מן שם לכם טעם ביתא דנא — שום
למבניה ואשרנא דנא לשכללה: — בנה שור
ואף שמהתהם שאלנא להם
להודעותך די נכתב שום גבריא די — ידע
בראשיהם: וכנמא פתגמא התיבונא — תוב
למאמר אנחנא המו עבדוהי די — אמר
אלה שמיא וארעא ובנין ביתה — בנה
די הוא בנה מן קדמת דנא — הוה
שנין שגיאן ומלך לישראל — שנה שגא
רב בנהי ושכללה: להן מן די
הרגזו אבהתנא לאלה שמיא — רגז
יהב המו ביד נבוכדנצר מלך
בבל כסדאה וביתה דנה סתרה
ועמה הגלי לבבל: ברם בשנת — גלה שנה
חדה לכורש מלכא די בבל כורש
מלכא שם טעם בית אלהא דנה
לבנא: ואף מאניא די בית אלהא — בנה
די דהבה וכספא די נבוכדנצר
הנפק מן היכלא די בירושלם והיבל — נפק הכל
המו להיכלא די בבל הנפק המו — יבל
כורש מלכא מן היכלא די בבל
ויהיבו לששבצר שמה די פחה — יהב פחה
שמה: ואמר לה אלה מאניא שא — שום מאן
נשא

אזל אחת המו בהיכלא די בירושלם — הכל
ובית אלהא יתבנא על אתרה׃ — בנה
אדין ששבצר דך אתא יהב אשיא — אשש
די בית אלהא די בירושלם ומן
אדין ועד כען מתבנא ולא שלם
וכען הן על מלכא טב יתבקר — טוב בקר
בבית גנזיא די מלכא תמה די בבבל
הן איתי די מן כורש מלכא שים — שום
טעם למבנא בית אלהא דך די
בירושלם ורעות מלכא על דנה — רעה
ישלח עלינא׃ — שלח

Cap. vj.

באדין דריוש מלכא
שם טעם ובקרו בבית ספריא
די גנזיא מהחתין תמה בבבל׃ — אחת
והשתכח באחמתא בבירתא די — חמת
במדי מדינתא מגלה חדה וכן כתיב — מדן
בגוה דכרונה׃ בשנת חדה לכורש — גלל כתב
מלכא כורש מלכא שם טעם — שנה
בית אלהא בירושלם ביתא — שום
יתבנא אתר די דבחין דבחין
ואשוהי מסובלין רומה אמין — אשש סבל
שתין פתיה אמין שתין׃ נדבכין — אמה שת
די אבן גלל תלתא ונדבך די אע — פתה
חדת ונפקתא מן בית מלכא
תתיהב׃ ואף מאני בית אלהא — יהב
די דהבא וכספא די נבוכדנאצר
הנפק מן היכלא די בירושלם — נפק הכל
והיבל לבבל יהתיבון ויהך — יבל תוב
להיכלא די בירושלם לאתרה
ותחת בבית אלהא׃ כען תתני פחת — אחת פחה
עבר נהרא שתר בוזני וכנותהון
אפרסכיא די בעבר נהרה רחיקין — רחק
הוו מן תמה׃ שבקו לעבידת בית — הוה עבד
אלהא דך פחת יהודיא ולשבי — ידה שוב
יהודיא בית אלהא דך יבנון על — בנה
אתרה׃ ומני שים טעם למה די — שום

et vade: & pone ea in tẽplo quod eſt in hieruſalẽ & domus dei edificetur in loco ſuo. Tunc itaqꝫ ſaſabaſar ille venit: & poſuit fundamẽta templi dei in hieruſalem: & ex eo tp̃e vſqꝫ nũc edificatur & necdũ cõpletũ eſt. Nunc ergo ſi videtur regi bonum recenſeat in bibliotheca regis que eſt in babylone: vtrum nam a cyro rege iuſſum fuerit vt edificaretur domus dei in hieruſalẽ: & voluntatem regis ſuper hoc remittat ad nos.

6.

Tunc darius rex precepit & recenſuerũt in bibliotheca librorũ qui erant repoſiti in babylone: & inuentum eſt in egbathanis quod eſt caſtrum in medena puincia: volumẽ vnũ taliſqꝫ ſcriptus erat in eo cõmentarius. Anno primo cyri regis: cyrus rex decreuit vt domus dei edificaretur q̃ ẽ ĩ hierl'ꝫ: in loco vbi ĩmolant hoſtias: & vt ponãt fũdamẽta ſupportãtia altitudinẽ cubitorũ ſexaginta: & latitudinẽ cubitorũ ſexaginta: ordines de lapidibus ĩpolitis tres: & ſic ordĩes de lignis nouis. Sumptus aũt de domo regis dabuntur. Sed & vaſa templi dei aurea & argentea que nabuchodonoſor tulerat de templo hieruſalem: & attulerat ea in babylonem: reddãtur & referãtur in templum hieruſalem: in locum ſuum que & poſita ſint in templo dei. Nũc ergo thantãnai dux regionis q̃ eſt trans flumẽ & ſtarbuzãnai & cõſiliarii vr̃i apharſathei q eſtis trãs flumẽ: pcul recedite ab illis: dimittite fieri templum dei illud a duce iudeorũ & a ſenioribus eorũꝫ: & domus dei illa edificetur in loco ſuo. Sed & a me p̃ceptũ eſt qd oporteat

ꝛ vade: pone ea in domo q̃ in hieruſa-
καὶ πορεύου, θές αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἐν ἱερουσα-
lẽ ꝛ domus dei edificet in ſuo
λὴμ καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ οἰκοδομηθήτω εἰς τὸν αὐτοῦ
loco. tũc ſaſabaſar ille venit ꝛ dedit
τόπον. τότε σασαβασὰρ ἐκεῖνος ἦλθε καὶ ἔδωκε τοὺς
fundamẽta domus dei q̃ in hieruſalẽ ꝛ ex
θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ
tunc vſqꝫ nũnc edificatur ꝛ nõdũ pfecta eſt.
τότε ἕως τοῦ νῦν οἰκοδομεῖται καὶ οὐκ ἐτελέσθη.
ꝛ nũc ſi ſup regẽ bonũ: cõſideret in
καὶ νῦν εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθόν, ἐπισκοπείτω ἐν
domo diuitiaꝝ regis ibi in babylo-
τῷ οἴκῳ τῆς γάζης τοῦ βασιλέως ἐκεῖ ἐν βαβυλῶ-
ne: vt cognoſcas ꝙ a rege cyro poſita fuit
νι, ὅπως γνῷς ὅτι ἀπὸ τοῦ βασιλέως κύρου ἐτέθη
ſentẽtia vt edificarem⁹ domũ dei illã q̃ in hie
γνώμη οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν ἱε
ruſalẽ. ꝛ cognoſcẽs rex circa hoc mit
ρουσαλήμ. καὶ γνοὺς ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου πεμ-
tat ad nos.
ψάτω πρὸς ἡμᾶς.

Ca.6. A

Tunc darius rex poſuit ſentẽtiã ꝛ cõſi-
Τότε δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώμην καὶ ἐπε-
derauit in bibliothecis vbi diuicie iacebãt
σκέψατο ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις οὗ αἱ γάζαι ἔκειντο
ibi in babylone: ꝛ inuẽtũ ẽ in amatha ciuitate
ἐκεῖ ἐν βαβυλῶνι, καὶ εὑρέθη ἐν ἀμαθὰ πόλει ἐν τῇ
palacio medoꝝ ciuitatis capitulũ vnũ: ꝛ hoc C
βάρει τῆς μήδων πόλεως κεφαλὶς μία, καὶ τοῦτο
erat ſcriptũ in eo cõmentariũ. in ãno pri-
ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ τὸ ὑπόμνημα. ἐν ἔτει πρώ-
mo cyri regis: cyrus rex poſuit ſentẽ
τῳ κύρου βασιλέως, κῦρος ὁ βασιλεὺς ἔθηκε γνώ-
tiã circa domũ dei que in hieruſalẽ: domus
μην περὶ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσαλήμ, ὁ οἶκος
edificetur: ꝛ locus vbi ſacrificãt ſacri-
οἰκοδομηθήτω, καὶ τόπος οὗ θυσιάζουσι τὰ θυσιά-
ficia ꝛ fundamẽta ponant craſſa altitudo cu-
σματα καὶ τὰ θεμέλια τεθήτω παχέα ὕψος πη-
bitoꝝ ſexaginta: latitudo eius cubitoꝝ ſexagita:
χεῖς ἑξήκοντα, πλάτος αὐτοῦ πηχέων ἑξήκοντα,
ꝛ domus lapidee fortes tres: ꝛ domũ lignoꝝ
καὶ δόμοι λίθινοι κραταιοὶ τρεῖς, καὶ δόμον ξύλων
nouoꝝ vnã. ꝛ ſumptus de domo regis da
καινῶν ἕνα. καὶ ἡ δαπάνη ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως δο-
bitur. ꝛ vaſa domus dei aurea ꝛ
θήσεται. καὶ τὰ σκεύη οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ χρυσᾶ καὶ
argentea: q̃ nabuchodonoſor abſtulit de do-
τὰ ἀργυρᾶ, ἃ ναβουχοδονόσορ ἐξήνεγκεν ἀπὸ τοῦ οἴ-
mo que in hieruſalẽ: ꝛ portauit in babylonẽ:
κου τοῦ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκόμισεν εἰς βαβυλῶνα,
ꝛ dentur ꝛ referãtur in tẽplũ qđ in hieru
καὶ δοθήτω καὶ ἀπελθέτω εἰς τὸν ναὸν τὸν ἐν ἱερου-
ſalẽ in locũ ſuũ ꝛ ponant in domo dei.
σαλὴμ ἐπὶ τόπου αὐτῶν καὶ τεθήτω ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ.
nũc igit thathance dux ei⁹ qđ trãs fluuiũ
νῦν οὖν θαθαναῒ στρατηγὲ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ
ſathrabuzanes ꝛ cõſerui eius apharſachei q̃ in
σαθραβουζάνης καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν
eo qđ trãs fluuiũ lõge exiſtẽtes illinc: ꝛ
τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ μακρὰν ὄντες ἐκεῖθεν, καὶ
nũc dimittite opus dom⁹ dei duces
νῦν ἄφετε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ οἱ ἀφηγούμενοι
iudeoꝝ ꝛ ſeniores iudeoꝝ: do-
τῶν ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων, οἶ-
mũ dei illã edificent in lo- B
κον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον οἰκοδομησάτωσαν ἐπὶ τοῦ τό-
co ſuo. ꝛ per me poſitũ ẽ edictum
που αὐτοῦ. καὶ δι' ἐμοῦ ἐτέθη δόγμα τοῦ

© Biblioteca Nacional de España

vt faciāt per ſeniores iudeoꝝ illoꝝ vt
ποιῆσαι διὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἰουδαίων ἐκείνων τ̃
edificet domus dei illa. ⁊ a ſubſtā
οἰκοδομηθῆναι οἶκον τ̃ θεοῦ ἐκεῖνον. καὶ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόν
tijs regis tributoꝝ trās flumē: ſtu=
των τ̃ βασιλέως τῶν φόρων πέραν τ̃ ποταμοῦ, ἐπι
dioſe ſumptus ſit datus viris illis
μελῶς δαπάνη ἔσω διδομένη τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τ̃
ne impediant: ⁊ qđcūqꝫ neceſſe fuerit. ⁊ filios boū ⁊
μὴ καταργηθῆναι, καὶ ὃ ἂν ὑστέρημα. καὶ υἱοὺς βοῶν καὶ
arietū ⁊ agnos in holocauſtomata deo celi:
κριῶν καὶ ἀμνοὺς εἰς ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ,
frumētū: ſal: vinū: oleū: ſm verbū ſacerdotū
πυρούς, ἅλας, οἶνον, ἔλαιον, κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων
qui in hieruſalē: ſit datū eis ꝑſingulos di
τῶν ἐν ἱερουσαλήμ, ἔσω διδόμενον αὐτοῖς ἡμέραν ἐν ἡ=
es imutabiliter qđcūqꝫ petierint: vt ſint bonū
μέρᾳ ἀπαραλλάκτως ὃ ἂν αἰτήσωσιν, ἵνα ὦσιν εὐω=
odorē offerentes deo celi: ⁊ orent
δίας προσφέροντες τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ προσεύχων
pro vita regis ⁊ filioꝝ eius. ⁊
ται εἰς ζωὴν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. καὶ
A a me poſitū ē decretū: q̄ ois homo q̄ mutaue
ἀπ᾿ ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀλλά=
rit verbū hoc: tollet lignū de do=
ξει τὸ ῥῆμα τοῦτο, καθαιρεθήσεται ξύλον ἐκ τῆς οἰκί
mo eius: ⁊ erectus cōfiget in eo: ⁊
C ας αὐτοῦ, καὶ ὠρθωμένος παγήσεται ἐπ᾿ αὐτοῦ, καὶ
dom⁹ eius erit in direptionē. ⁊ deus cui⁹ habi
ὁ οἶκος αὐτοῦ ἔσται εἰς διαρπαγήν. καὶ ὁ θεὸς οὗ κατα
tat nomē ibi: diſſipet oēꝫ regē
σκηνοῖ τὸ ὄνομα ἐκεῖ, καταστρέψαι πάντα βασιλέα
⁊ ꝑplm̄ q̄ extenderit manū ſuā: vt mutet ⁊
καὶ λαὸν ὃς ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἀλλάξαι καὶ
diſſipet domū dei illā que in hieruſa=
ἀφανίσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν ἱερουσα=
lē. ego darius poſui decretū: acurate fiat.
λήμ. ἐγὼ δαρεῖος ἔθηκα γνώμην, ἐπιμελῶς γινέσθω.
tūc thathannai dux trans flumē ⁊
τότε θαθαναῒ ὁ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ
ſathrabuzanes ⁊ cōſerui eius: ſm qđ
σαθραβουζάνης καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ, καθότι
miſit darius rex: ſic diligenter fece
ἀπέστειλε δαρεῖος ὁ βασιλεύς, οὕτως ἐπιμελῶς ἐποίη
rūt. ⁊ ſeniores iudeoꝝ edificabāt ⁊
σαν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων ᾠκοδόμουν καὶ
ꝓſperabant in prophetia aggei prophete ⁊
κατεύθυνον ἐν προφητείᾳ ἀγγαίου τοῦ προφήτου καὶ
zacharie filij addo. ⁊ edificauerūt ⁊ cōſtru
ζαχαρίου υἱοῦ ἀδδώ. καὶ ἀνῳκοδόμησαν καὶ κατηρ
xerūt ex ſentētia dei iſrael: ⁊ ex decre
τίσαντο ἀπὸ γνώμης θεοῦ ἰσραήλ, καὶ ἀπὸ γνώ=
to cyri ⁊ darij ⁊ arthaſaſtha regū per
μης κύρου καὶ δαρείου καὶ ἀρθασασθὰ βασιλέων περ
ſaꝝ. ⁊ cōpleuerūt domū iſtā vſqꝫ ad diē
σῶν. καὶ ἐτέλεσαν τὸν οἶκον τοῦτον ἕως ἡμέρας
tertiū mēſis adar: q̄ eſt ānus ſextus regni
τρίτης μηνὸς ἀδάρ, ὅ ἐστιν ἔτος ἕκτον τῆς βασιλείας
darij regis. ⁊ fecerūt filij iſrael
δαρείου τοῦ βασιλέως. καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραήλ
ſacerdotes ⁊ leuite: ⁊ reliqui filioꝝ trāſ=
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ οἱ κατάλοιποι υἱῶν ἀποι
migratiōis dedicationē domus dei cū gaudio.
κίας ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ μετ᾿ εὐφροσύνης.
⁊ obtulerūt in dedicacionē dom⁹ dei
καὶ προσήνεγκαν εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θε=
B huius vitulos centū: arietes ducētos: a=
οῦ τούτου μόσχους ἑκατόν, κριοὺς διακοσίους, ἀμ=
gnos quadringētos: hircos capraꝝ pro pecca
νοὺς τετρακοσίους, χιμάρους αἰγῶν περὶ ἁμαρ=
to pro omni iſrael
τίας ὑπὲρ παντὸς ἰσραήλ

fieri a preſbyteris iude
orum illis:
vt edificetur domus dei
ſcilicet vt de arca
regis.i. de tributis q̄ dā=
tur de regione trans flu
men: ſtudioſe ſumptus
dentur viris
illis ne īpediatur opus.
Quod ſi neceſſe fuerit
& vitulos & agnos &
hedos in holocauſtum
deo celi: frumentū ſal
vinum
& oleū ſm ritum ſacer=
dotū q ſunt in hieruſalē:
detur eis per ſingulos
dies ne ſit in aliquo
querimonia: & offerant
oblationes
deo celi: orentqꝫ pro
vita regis
& filiorū ei⁹. A me ergo
poſitū ē decretū vt oī s
homo qui hanc muta=
uerit iuſſionem:
tollatur lignū de domo
ip̄i⁹: & erigatur & cōfiga
tur in eo: domus aūt ei⁹
publicetur.
Deus autem qui habita
re fecit nomen ſuum
ibi: diſſipet oīa regna &
populū qui extenderit
manū ſuam vt repugnet
& diſſipet domum dei:
illam que eſt in hieru=
ſalem. Ego darius
ſtatui decretum: quod
ſtudioſe implere volo.
Igitur thantānai dux re
gionis trās flumē & ſtar
buzānai & cōſiliarii eius
ſecundū quod p̄ceperat
darius rex ſic diligen=
ter executi ſunt.
Seniores āt iudeoꝝ edi
ficabāt & ꝓſpabātur iux
ta ꝓphetiā aggei ꝓphete
& zacharie filii addo. &
edificauerūt & cōſtruxe=
runt iubente deo iſrael:
& iubente cyro & dario
& artaxerxe
regibus perſarū. Et cō=
pleuerūt domū dei iſtā
vſqꝫ ad diem tertiū mē
ſis adar qui eſt
annus ſextus regni da=
rii regis.
Fecerunt autem filii iſ=
rael ſecerdotes & leuite
& reliq filiorū trāſmigra
tiōis dedicationē dom⁹
dei in gaudio & obtule=
rūt in dedicatione dom⁹
dei vitulos centum: ari
etes
ducentos: agnos qua=
dringentos: hircos
caprarum pro peccato
totius iſrael

תַּעַבְדוּן עִם שָׂבֵי יְהוּדָיֵא אִלֵּךְ	עֲבַד אֱלָה
לְמִבְנֵא בֵּית אֱלָהָא דֵךְ וּמִנִּכְסֵי	
מַלְכָּא דִּי מִדַּת עֲבַר נַהֲרָה אָסְפַּרְנָא	מְדַד
נִפְקְתָא תֶּהֱוֵא מִתְיַהֲבָא לְגֻבְרַיָּא	הֲוָה יְהַב
אִלֵּךְ דִּי לָא לְבַטָּלָא: וּמָה חַשְׁחָן	
וּבְנֵי תוֹרִין וְדִכְרִין וְאִמְּרִין לַעֲלָוָן	עֲלָה
לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא חִנְטִין מְלַח חֲמַר	
וּמְשַׁח כְּמֵאמַר כָּהֲנַיָּא דִּי בִירוּשְׁלֶם	אֲמַר
לֶהֱוֵא מִתְיְהֵב לְהֹם יוֹם בְּיוֹם דִּי לָא	
שָׁלוּ: דִּי לֶהֱוֹן מְהַקְרְבִין נִיחוֹחִין	קְרַב נוּחַ
לֶאֱלָהּ שְׁמַיָּא וּמְצַלַּיִן לְחַיֵּי מַלְכָּא	צְלָא חָיָה
וּבְנוֹהִי: וּמִנִּי שִׂים טְעֵם דִּי כָל	
אֱנָשׁ דִּי יְהַשְׁנֵא פִּתְגָמָא דְנָה	שְׁנָה
יִתְנְסַח אָע מִן בַּיְתֵהּ וּזְקִיף יִתְמְחֵא	נְסַח זְקַף
עֲלוֹהִי וּבַיְתֵהּ נְוָלוּ יִתְעֲבֵד	עֲבַד
עַל דְּנָה: וֵאלָהָא דִּי שַׁכִּן שְׁמֵהּ	שְׁכַן
תַּמָּה יְמַגַּר כָּל מֶלֶךְ וְעַם דִּי יִשְׁלַח	מְגַר שְׁלַח
יְדֵהּ לְהַשְׁנָיָה לְחַבָּלָה בֵּית אֱלָהָא	שְׁנָה
דֵךְ דִּי בִירוּשְׁלֶם אֲנָה דָרְיָוֶשׁ	
שָׂמֶת טְעֵם אָסְפַּרְנָא יִתְעֲבֵד:	שׂוּם
אֱדַיִן תַּתְּנַי פַּחַת עֲבַר נַהֲרָה שְׁתַר	פֶּחָה
בּוֹזְנַי וּכְנָוָתְהוֹן לָקֳבֵל דִּי שְׁלַח	
דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא כְּנֵמָא אָסְפַּרְנָא עֲבַדוּ:	
וְשָׂבֵי יְהוּדָיֵא בָּנַיִן וּמַצְלְחִין בִּנְבוּאַת	שׁוּב יְדָה
חַגַּי נְבִיָּאה וּזְכַרְיָה בַּר עִדּוֹא וּבְנוֹ	בְּנָה צְלַח
וְשַׁכְלִלוּ מִן טַעַם אֱלָהּ יִשְׂרָאֵל	נְבָא בְּנָה
וּמִטְּעֵם כּוֹרֶשׁ וְדָרְיָוֶשׁ וְאַרְתַּחְשַׁשְׂתְּא	שְׁכְלַל
מֶלֶךְ פָּרָס: וְשֵׁיצִיא בַּיְתָה דְנָה	שְׁצָא
עַד יוֹם תְּלָתָה לִירַח אֲדָר דִּי הִיא	
שְׁנַת שֵׁת לְמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא:	שְׁנָה
וַעֲבַדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּהֲנַיָּא וְלֵוָיֵא	
וּשְׁאָר בְּנֵי גָלוּתָא חֲנֻכַּת בֵּית אֱלָהָא	גְּלָה
דְנָה בְּחֶדְוָה: וְהַקְרִבוּ לַחֲנֻכַּת בֵּית	קְרַב
אֱלָהָא דְנָה תּוֹרִין מְאָה דִּכְרִין	
מָאתַיִן אִמְּרִין אַרְבַּע מְאָה וּצְפִירֵי	מְאָה רְבַע
עִזִּין לְחַטָּאָה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל	צְפַר עֵז
	חֲטָא

© Biblioteca Nacional de España

תרי עשר למנין שבטי ישראל׃
קום והקימו כהניא בפלגתהון ולויא
חלק עבד במחלקתהון על עבידת אלהא די
עשה בירושלם ככתב ספר משה׃ ויעשו
גלה בני הגולה את הפסח בארבעה
טהר עשר לחדש הראשון׃ כי הטהרו
הכהנים והלוים כאחד כלם
שחט טהורים וישחטו הפסח לכל בני
הגולה ולאחיהם הכהנים ולהם׃
אכל שוב ויאכלו בני ישראל השבים
בדל מהגולה וכל הנבדל מטמאת גוי
הארץ אלהם לדרש ליהוה אלהי
מצץ ישראל׃ ויעשו חג מצות שבעת
יום סבב ימים בשמחה כי שמחם יהוה והסב
לב מלך אשור עליהם לחזק
לאך ידיהם במלאכת בית האלהים
אלהי ישראל׃

Cap. vij.

ואחר הדברים האלה במלכות
ארתחשסתא מלך פרס עזרא בן
שריה בן עזריה בן חלקיה׃ בן שלום
בן צדוק בן אחיטוב׃ בן אמריה בן
עזריה בן מריות׃ בן זרחיה בן עזי
בן בקי׃ בן אבישוע בן פינחס בן
אלעזר בן אהרן הכהן הראש׃ הוא
מהר עזרא עלה מבבל והוא ספר מהיר
ירה בתורת משה אשר נתן יהוה אלהי
נתן ישראל ויתן לו המלך כיד יהוה
עלה אלהיו עליו כל בקשתו׃ ויעלו
מבני ישראל ומן הכהנים והלוים
שור נתן והמשררים והשערים והנתינים אל
שנה ירושלם בשנת שבע לארתחשסתא
בוא חמש המלך׃ ויבא ירושלם בחדש החמישי
שבע היא שנת השביעית למלך׃ כי באחד
עלה לחדש הראשון הוא יסד המעלה
בוא מבבל ובאחד לחדש החמישי בא
אל ירושלם כיד אלהיו הטובה עליו׃

duodecim iuxta numerum tribuum iſrael. Et ſtatuerūt ſacerdotes in ordinib9 ſuis & leuitas in vicibus ſuis ſup opera dei in hieruſalē: ſicut ſcriptū eſt in libro moyſi. Fecerūt aūt filii tranſmigrationis paſca quartadecima die menſis primi. Purificati enim fuerant ſacerdotes & leuite quaſi vnus: omnes mundi ad īmolandū paſca vniuerſis filiis trāſmigratiōis & fribus ſuis ſacerdotibus: & ſibi. Et comederūt filii iſrael qui reuerſi fuerant de trāſmigratione & oēs q ſe ſepauerāt a coinqnatione gētiū terre ad eos vt quererēt dn̄m deum iſrael. Et fecerunt ſolēnitatem azymorū ſeptē dieb9 in leticia: qm̄ letificauerat eos dn̄s: & conuerterat cor regis aſſur ad eos: vt adiuuaret manus eorum in opere domus domini dei iſrael. 7.

Poſt hec autem verba in regno artaxerxis regis perſarum: eſdras filius ſaraie filii azarie: filii helchie. filii ſellum: filii ſadoch: filii achitob filii amarie: filii azarie: filii maraioth: filii zarie: filii ozi: filii bocci: filii abiſue: filii phinees: filii eleazar filii aaron ſacerdotis ab initio. Ipſe eſdras aſcendit de babylone: & ipē ſcriba velox in lege moyſi quam dominus deus dedit iſrael. Et dedit ei rex ſecūdum manū domini dei eius ſuper eum oēm petitionē ei9: & aſcēderūt de filiis iſrł & de filiis ſacerdotū & de filiis leuitarū & de cantorib9 & de ianitorib9 & de nathīneis: in hieruſalē anno ſeptimo artaxerxis regis: & venerūt in hieruſalem menſe quinto: ipſe eſt annus ſeptimus regis. Quia in prīo die menſis primi cepit aſcēdere de babylone: & ī primo die menſis quinti venit in hieruſalē iuxta manū dei ſui bonam ſuper ſe.

duodecim in numeꝝ tribuū iſrael. ⁊ ſtatuerūt ſacer
δώδεκα εἰς ἀριθμὸν φυλῶν ἰσραήλ. καὶ ἔστησαν τοὺς ἱε
dotes in diuiſionib9 ſuis ⁊ leuitas in ptitio
ρεῖς ἐν διαιρέσεσιν αὐτῶν καὶ τοὺς λευίτας ἐν μερισ-
nib9 ſuis: ſup ſeruitutē dom9 dei que in hieruſa
μοῖς αὐτῶν, ἐπὶ δουλείας οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσα
lē.: ſm̄ ſcripturā libri moyſi. ⁊ fecerūt
λὴμ, κατὰ τὴν γραφὴν βίβλου μωυσῆ. καὶ ἐποίησαν
filij trāſmigrationis paſcha quarta decima
οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ
mēſis primi. qm̄ purificati fuerāt ſacerdotes ⁊
τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. ὅτι ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ
leuite q̄ſi vnus omnes mūdi. ⁊ īmolauerūt pa-
λευῖται ὡς εἷς πάντες καθαροί. καὶ ἔσφαξαν τὸ πά-
ſcha vniuerſis filiijs trāſmigrationis: ⁊ fratri
σχα τοῖς πᾶσιν υἱοῖς τῆς ἀποικεσίας, καὶ τοῖς ἀδελ
bus eoꝝ ſacerdotib9 ⁊ ſibi. ⁊ comederūt
φοῖς αὐτῶν τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἑαυτοῖς. καὶ ἔφαγον
filij iſrael paſcha q̄ venerūt a trāſmi
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πάσχα οἱ ἐξελθόντες ἀπὸ τῆς ἀποι
gratione: ⁊ oīs ſeparat9 a coinq̄natione gētiū
κεσίας, καὶ πᾶς ὁ χωριζόμενος τῆς ἀκαθαρσίας ἐθνῶν
terre ad eos: vt q̄rerent dn̄m deū iſ-
τῆς γῆς πρὸς αὐτούς, τοῦ ἐκζητῆσαι κύριον θεὸν ἰσ-
rael. ⁊ fecerunt ſolēnitatē azymoꝝ ſeptē die
ραήλ. καὶ ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέ
bus cū leticia. qm̄ letificauerat eos dn̄s: ⁊
ρας μετ᾽ εὐφροσύνης. ὅτι εὔφρανεν αὐτοὺς κύριος, καὶ
cōuerterat coꝛ regis aſſur ad eos vt forti-
ἐπέστρεψε καρδίαν βασιλέως ἀσοὺρ ἐπ᾽ αὐτοὺς κραταιῶ
ficaret manus eoꝝ in operib9 dom9 dei iſrael.
σαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐν ἔργοις οἴκου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ. C. 7.

Et poſt verba hec in regno artha
Καὶ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρθα
ſaſtha regis perſaꝝ: aſcēdit eſdras fili9 ſaraie:
σασθὰ βασιλέως περσῶν, ἀνέβη ἔσδρας υἱὸς σαραίου,
filij azarie: filij chelcie: filij ſellū: filij ſadoc:
υἱοῦ ἀζαρίου, υἱοῦ χελκίου, υἱοῦ σελλούμ, υἱοῦ σαδώκ,
filij achitob: filij amarie: filij azarie: filij marioth fi
υἱοῦ ἀχιτώβ, υἱοῦ ἀμαρίου, υἱοῦ ἀζαρίου, υἱοῦ μαριὼθ υἱ
lij zaraie: filij ozi: filij bocci: filij abiſue: filij phi
οῦ ζαραΐου, υἱοῦ ὀζί, υἱοῦ βοκκί, υἱοῦ ἀβισουέ, υἱοῦ φι
nees: filij eleazar: filij aaron ſacerdotis pri-
νεές, υἱοῦ ἐλεάζαρ, υἱοῦ ἀαρὼν τοῦ ἱερέως τοῦ πρώ
mi. ipſe eſdras aſcēdit de babylone: ⁊ ipſe
του. αὐτὸς ἔσδρας ἀνέβη ἐκ βαβυλῶνος, καὶ αὐτὸς
ſcriba velox in lege moyſi: quā dedit do
γραμματεὺς ταχὺς ἐν νόμῳ μωυσῆ, ὃν ἔδωκε κύ
minus deus iſrael. ⁊ dedit ei rex:
ριος ὁ θεὸς ἰσραήλ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς,
qm̄ manus dn̄i dei eius ſup ipm̄ in oībus q̄b9 q̄ſi
ὅτι χεὶρ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζή
uit ipſe. ⁊ aſcenderūt de filijs iſrael ⁊
τει αὐτός. καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ
de ſacerdotibus ⁊ de leuitis: ⁊ cāto-
ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν, καὶ οἱ ᾄδον
res ⁊ ianitores ⁊ nathinei in hieruſalē in anno
τες καὶ οἱ πυλωροὶ καὶ οἱ ναθιναῖοι εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν ἔτει
ſeptimo arthaſaſtha regi. ⁊ venerūt in hieru-
ἑβδόμῳ τῷ ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ. καὶ ἦλθον εἰς ἱερου
ſalē mēſe quinto: iſte ānus ſe-
σαλὴμ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, τοῦτο τὸ ἔτος ἕβ-
ptimus regi: quia in vna mēſis pri-
δομον τῷ βασιλεῖ, ὅτι ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώ-
mi ipſe fundauit aſcēſum qui a baby
του αὐτὸς ἐθεμελίωσε τὴν ἀνάβασιν τὴν ἀπὸ βαβυ
lone. in aūt prima mēſis quinti ve
λῶνος. ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πέμπτου ἦλ
nit in hieruſalē: qm̄ manus dei ſui fuit bo-
θεν εἰς ἱερουσαλήμ, ὅτι χεὶρ θεοῦ αὐτοῦ ἦν ἀγα-
na ſup eum.
θὴ ἐπ᾽ αὐτόν.

© Biblioteca Nacional de España

B quia eſdras parauit cor ſuū vt q̄reret
ὅτι ἔσδρας ἡτοίμασε τὴν καρδίαν αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν
legē dn̄i ⁊ faceret ⁊ doceret in iſrael mā
νόμον τοῦ κυρίου καὶ ποιεῖν καὶ διδάσκειν ἐν ἰσραὴλ προ
data ⁊ iudicia. ⁊ hoc trāſumptū
στάγματα καὶ κρίματα. καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τ̃
edicti: quod dedit arthaſaſtha rex eſ
διατάγματος, ὃ ἔδωκεν ἀρθασασθὰ ὁ βασιλεὺς ἔσ-
dre ſacerdoti ſcribe libri ſmonū man
δρα τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίου λόγων ἐντο
datoꝝ dn̄i ⁊ p̄ceptoꝝ eius ſup iſrael.
λῶν κυρίου καὶ προσαγμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἰσραήλ.
arthaſaſtha rex regū: eſdre ſacerdoti ſcri
ἀρθασασθὰ βασιλεὺς βασιλέων, ἔσδρα τῷ ἱερεῖ γραμ
be legis dei celi pfectus eſt ſer-
ματεῖ νόμου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ τετέλεσαι λό-
mo ⁊ reſponſio. a me poſita ē ſentētia: φ oīs
γος καὶ ἡ ἀπόκρισις. ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη, ὅτι πᾶς
ſponte volēs in regno meo de populo iſrael ⁊
ὁ ἑκουσιαζόμενος ἐν βασιλείᾳ μου ἀπὸ λαοῦ ἰσραὴλ καὶ
ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis ire in hieruſalē: tecū
ἱερέων καὶ λευιτῶν πορευθῆναι εἰς ἱερουσαλήμ, μετὰ
vadat: qm̄ a facie re-
σοῦ πορευθήτω, καθότι ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέ
gis ⁊ ſeptē cōſiliatoꝝ eius miſſus es viſitare
ως καὶ τῶν ἑπτὰ συμβούλων αὐτ̃ ἀπεστάλης σκέψασθαι
in iudeā ⁊ hieruſalē ⁊ in lege dei ipō
ἐπὶ τὴν ἰουδαίαν καὶ ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν νόμῳ θεοῦ αὐ-
rū in manu tua: vt feras ⁊ in domū dn̄i ar-
τῶν ἐν χειρί σου, ἀπενεγκεῖν καὶ εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἀρ
gentū ⁊ aurū qd̄ rex ⁊ cōſiliatores ſpon
γύριον καὶ χρυσίον ὃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι ἑκου
te obtulerūt deo iſrael in hieruſalē habitā
σιάσθησαν τῷ θεῷ τοῦ ἰσραὴλ τῷ ἐν ἱερουσαλὴμ κατοι
A ti. ⁊ omne argentū ⁊ aurū qd̄cūq̧ inueneris in
κοῦντι. καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον ὅτι ἂν εὕρῃς ἐν
omni p̄uincia babylonis cū volūtario ppl̄i:
πάσῃ χώρᾳ βαβυλῶνος μετὰ ἑκουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ,
⁊ ſacerdotū ſpōte offerentiū in domū dei q̄ in
καὶ ἱερέων τῶν ἑκουσιαζομένων εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν
C hieruſalē: ⁊ omnē accedentē hūc prō
ἱερουσαλήμ, καὶ πάντα προσπορευόμενον τοῦτον ἑτοί
pte ordina in libro hoc vitulos arietes agnos:
μως ἔνταξον ἐν βιβλίῳ τούτῳ μόσχους κριοὺς ἀμνούς,
⁊ ſacrificia ipſoꝝ ⁊ libamina eoꝝ. ⁊ offeres
καὶ θυσίας αὐτῶν καὶ σπονδὰς αὐτῶν. καὶ προσοίσεις
ea ſup altare dom⁹ dei vr̄i quod in
αὐτὰ ἐπὶ τ̃ θυσιαστηρίου τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ὑμῶν τοῦ ἐν
hieruſalē. ⁊ ſi aliq̄d ſup te ⁊ fratres tuos
ἱερουσαλήμ. καὶ εἴ τι ἐπὶ σὲ καὶ τοὺς ἀδελφούς σου
bene viſū fuerit in reliquo argenti ⁊ auri fa-
ἀγαθυνθῇ ἐν καταλοίπῳ τοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσίου ποι
cere: ſicut placitū deo vr̄o facite. ⁊ vaſa
ῆσαι, ὡς ἀρεστὸν τῷ θεῷ ὑμῶν ποιήσατε. καὶ τὰ σκεύη
data tibi in miniſteriū dom⁹ dei: trade
τὰ διδόμενά σοι εἰς λειτουργίαν οἴκου θεοῦ, παράδος
in cōſpectu dei in hieruſalē. ⁊ reliquū neceſſi
ἐνώπιον θεοῦ ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ τὸ κατάλοιπον χρεί
tatis dom⁹ dei tui: qd̄cūq̧ apparuerit tibi dare: dabis
ας οἴκου θεοῦ σου, ὃ ἂν φανῇ σοι δοῦναι, δώσεις
de domibus gaze regis ⁊ a me. ego artha
D ἀπὸ οἴκων γάζης βασιλέως καὶ ἀπ' ἐμοῦ. ἐγὼ ἀρθα
ſaſtha rex ſtatui ſententiā oībus gazis
σασθὰ βασιλεὺς ἔθηκα γνώμην πάσαις ταῖς γάζαις
qui trans flumē: φ omne qd̄cūq̧ pe
ταῖς ἐν πέραν τοῦ ποταμοῦ, ὅτι πᾶν ὃ ἂν αἰ-
tierit a vobis eſdras ſacerdos ⁊ ſcriba le-
τήσῃ ὑμᾶς ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς τοῦ νό
gis dei celi: p̄pt̄e fiat vſq̧ ad
μου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἑτοίμως γινέσθω ἕως
argenti talenta centum:
ἀργυρίου ταλάντων ἑκατόν,

Eſdras aūt parauit cor ſuū vt inueſtigaret legē domini: & faceret & doceret in iſrael p̄ceptū & iudiciū. Hoc eſt aūt exēplar ep̄le edicti: quod dedit rex artaxerxes eſdre ſacerdoti ſcribe erudito in ſmonib⁹ & in preceptis dn̄i & cerimoniis eius in iſrael. Artaxerxes rex regū: eſdre ſacerdoti ſcribe legis dei celi doctiſſimo: ſalutem. A me decretum eſt: vt cuicūq̧ placuerit in regno meo de populo iſrael & de ſacerdotibus eius & de leuitis ire in hieruſalem tecum vadat. A facie enim regis & ſeptem conſiliatorum eius miſſus es vt viſites iudeam & hieruſalem in lege dei tui que eſt in manu tua: et vt feras argentū & aurum quod rex & conſiliatores eius ſponte obtulerunt deo iſrael cuius in hieruſalē tabernaculū eſt. Et om̄e argētū & aurū q̄dcūq̧ īueneris in vniuerſa p̄uincia babylonis & ppl̄s offerre voluerit & de ſacerdotib⁹ q ſpōte obtulerint domui dei ſui q̄ ē in hieruſalē: libere accipe: & ſtudioſe eme de hac pecunia vitulos: arietes: agnos & ſacrificia & libamina eorum: & offer ea ſuper altare templi dei veſtri quod eſt in hieruſalem. Sed & ſi quid tibi & fratribus tuis placuerit de reliq̄ argento & auro vt faciatis: iuxta voluntatem dei veſtri facite. Vaſa quoq̧ que dantur tibi in miniſteriū domus dei tui: trade in conſpectu dei in hieruſalē. Sed & cetera q̄bus opus fuerit in domū dei tui q̄ntūcūq̧ neceſſe eſt vt expendas dabis de theſauro & de fiſco regis: & a me. Ego artaxerxes rex ſtatui atq̧ decreui oībus cuſtodib⁹ arce publice q ſūt trās flumē vt quodcūq̧ petierit a vobis eſdras ſacerdos ſcriba legis dei celi abſq̧ mora detis vſq̧ ad argenti talenta centum:

כי עזרא הכין לבבו לדרש את תורת — כון
יהוה ולעשת וללמד בישראל — עשה
חק ומשפט: וזה פרשגן הנשתון — שפט
אשר נתן המלך ארתחשסתא
לעזרא הכהן הספר ספר דברי
מצות יהוה וחקיו על ישראל: — צוה
ארתחשסתא מלך מלכיא לעזרא
כהנא ספר דתא די אלה שמיא
גמיר וכענת: מני שים טעם די — גמר שום
כל מתנדב במלכותי מן עמא — נדב
ישראל וכהנוהי ולויא למהך — יהך
לירושלם עמך יהך: כל קבל די
מן קדם מלכא ושבעת יעטהי
שליח לבקרה על יהוד ולירושלם — שלח
בדת אלהך די בידך: ולהיבלא — יבל
כסף ודהב די מלכא ויעטוהי
התנדבו לאלה ישראל די בירושלם
משכנה: וכל כסף ודהב די תהשכח — שכן שכח
בכל מדינת בבל עם התנדבות עמא — מדן
וכהניא מתנדבין לבית אלההם די
בירושלם: כל קבל דנה אספרנא
תקנא בכספא דנה תורין דכרין
אמרין ומנחתהון ונסכיהון ותקרב — קרב
המו על מדבחא די בית אלהכם — דבח
די בירושלם: ומה די עליך ועל
אחיך ייטב בשאר כספא ודהבה
למעבד כרעות אלהכם תעבדון: — עבד רעה
ומאניא די מתיהבין לך לפלחן בית — יהב
אלהך השלם קדם אלה ירושלם: — שלם
ושאר חשחות בית אלהך די יפל — נפל
לך למנתן תנתן מן בית גנזי מלכא: — נתן
ומני אנה ארתחשסתא מלכא שים — שום
טעם לכל גזבריא די בעבר נהרה
די כל די ישאלנכון עזרא כהנא — שאל
ספר דתא די אלה שמיא אספרנא
יתעבד: עד כסף ככרין מאה — עבד

BIBLIOTECA NACIONAL
© Biblioteca Nacional de España

וְעַד חִנְטִין כּוֹרִין מְאָה וְעַד חֲמַר
בַּתִּין מְאָה וְעַד בַּתִּין מְשַׁח מְאָה
וּמְלַח דִּי לָא כְתָב׃ כָּל דִּי מִן טַעַם
אֱלָהּ שְׁמַיָּא יִתְעֲבֵד אַדְרַזְדָּא
לְבֵית אֱלָהּ שְׁמַיָּא דִּי לְמָה לֶהֱוֵא הוה
קְצַף עַל מַלְכוּת מַלְכָּא וּבְנוֹהִי׃ וּלְכֹם
מְהוֹדְעִין דִּי כָל כָּהֲנַיָּא וְלֵוָיֵא זַמָּרַיָּא ידע
תָרָעַיָּא נְתִינַיָּא וּפָלְחֵי בֵּית אֱלָהָא נתן
דְנָה מִנְדָּה בְלוֹ וַהֲלָךְ לָא שַׁלִּיט שלט
לְמִרְמֵא עֲלֵיהֹם׃ וְאַנְתְּ עֶזְרָא רמה
כְּחָכְמַת אֱלָהָךְ דִּי בִידָךְ מֶנִּי שָׁפְטִין מנה
וְדַיָּנִין דִּי לֶהֱוֹן דָּאיְנִין לְכָל עַמָּא דון
דִּי בַּעֲבַר נַהֲרָא לְכָל יָדְעֵי דָּתֵי
אֱלָהָךְ וְדִי לָא יָדַע תְּהוֹדְעוּן׃ וְכָל
דִּי לָא לֶהֱוֵא עָבֵד דָּתָא דִי אֱלָהָךְ
וְדָתָא דִּי מַלְכָּא אָסְפַּרְנָא דִּינָא
לֶהֱוֵא מִתְעֲבֵד מִנֵּהּ הֵן לְמוֹת הֵן עבד
לִשְׁרֹשׁוּ הֵן לַעֲנָשׁ נִכְסִין וְלֶאֱסוּרִין׃ אסר
בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר ברך
נָתַן כָּזֹאת בְּלֵב הַמֶּלֶךְ לְפָאֵר אֶת
בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָם׃ וְעָלַי
הִטָּה חֶסֶד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיוֹעֲצָיו וּלְכָל נטה פנה
שָׂרֵי הַמֶּלֶךְ הַגִּבֹּרִים וַאֲנִי הִתְחַזַּקְתִּי יעץ שור
כְּיַד יְהוָה אֱלֹהַי עָלַי וָאֶקְבְּצָה חזק
מִיִּשְׂרָאֵל רָאשִׁים לַעֲלוֹת עִמִּי׃ קבץ עלה
Cap.viij. וְאֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבֹתֵיהֶם
וְהִתְיַחְשָׂם הָעֹלִים עִמִּי בְּמַלְכוּת יחס
אַרְתַּחְשַׁסְתָּא הַמֶּלֶךְ מִבָּבֶל׃ מִבְּנֵי
פִינְחָס גֵּרְשֹׁם מִבְּנֵי אִיתָמָר דָּנִיֵּאל
מִבְּנֵי דָוִיד חַטּוּשׁ׃ מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה
מִבְּנֵי פַרְעֹשׁ זְכַרְיָה וְעִמּוֹ הִתְיַחֵשׂ
לִזְכָרִים מֵאָה וַחֲמִשִּׁים׃ מִבְּנֵי פַּחַת
מוֹאָב אֶלְיְהוֹעֵינַי בֶּן זְרַחְיָה וְעִמּוֹ
מָאתַיִם הַזְּכָרִים׃ מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה בֶּן מאה
יַחֲזִיאֵל וְעִמּוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הַזְּכָרִים׃
וּמִבְּנֵי עָדִין עֶבֶד בֶּן יוֹנָתָן וְעִמּוֹ

et vſqꝫ ad frumenti choros centū: & vſqꝫ ad vini bathos centum: & vſqꝫ ad bathos olei centum: ſal vero abſqꝫ menſura. Omne quod ad ritū dei celi pertinet: tribuatur diligenter in domo dei celi: ne forte iraſcatur cōtra regnum regis & filioꝝ eius. Vobis quoqꝫ notū facimꝰ de vniuerſis ſacerdotibꝰ & leuitis & cantoribꝰ & ianitoribꝰ nathineis & miniſtris domus dei huiꝰ vt vectigal & tributū & ānonas nō habeatis poteſtatē imponēdi ſup eos. Tu aūt eſdra ſm ſapiētiā dei tui q̄ eſt in māu tua cōſtitue iudices & preſides: vt iudicent omni populo q̄ eſt trans flumē: his videlicet qui nouerūt legē dei tui: ſed & imperitos docete libere. Et omnis qui non fecerit legem dei tui & legem regis diligenter: iudicium erit de eo ſiue in mortem ſiue in exiliū: ſiue in cōdem nationē ſubſtātie eiꝰ: vel certe in carcerē. Bñdictꝰ dñs deꝰ patrū nr̄orū q dedit hoc in corde regis: vt glorificaret domum domini que eſt in hieruſalem: & in me iclinauit miam ſuā corā rege & cōſiliatoribꝰ eius & vniuerſis pricipibꝰ regis potētibꝰ. Et ego cōfortatꝰ māu dñi dei mei q̄ erat in me: cōgregaui de iſrael pricipes q aſcēderunt mecum.

8\. Hi ſunt ergo principes familiarum & genealogia eoꝝ q aſcēderūt mecum in regno artaxerxis regis de babylone. De filiis phinees: gerſon. De filiis ithamar: daniel. De filiis dauid: atthus de filiis ſechenie: & de filiis pharos: zacharias: & cū eo nūecari ſūt viri centū quinquaginta. De filiis phetmoab: elioenai filius zaree: & cum eo ducenti viri. De filiis ſechenie: filius ezechiel: & cum eo trecenti viri. De filiis addan: nabeth filius ionathan & cū eo

ꝛ vſqꝫ ad tritici coros centum: ꝛ vſqꝫ ad vini batos centum: ꝛ vſqꝫ ad olei batos centū: ꝛ ſal cuiꝰ nō eſt
καὶ ἕως πυροῦ κόρων ἑκατόν, καὶ ἕως οἴνου βατῶν ἑκατόν, καὶ ἕως ἐλαίου βατῶν ἑκατόν, καὶ ἅλας οὗ οὐκ ἔστι
ſcriptura. oē qđ eſt in ſnīa dei celi fiat
γραφή. πᾶν ὅ ἐστιν ἐν γνώμῃ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ γινέσθω
in domo dei celi. attendite ne aliqs conetur in domū dei celi: ne forte fiat tracūdia ſup regnum regis ꝛ filioꝝ eius. D
ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ. προσέχετε μήτις ἐπιχειρήσῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ, μήποτε γένηται ὀργὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ.
ꝛ vobis notū fuit in oibus ſacerdotibꝰ ꝛ leuitis cātoribus: ianitoribꝰ: nathineis: ꝛ miniſtris domꝰ dei hoc: tributū ꝛ exactionē ꝛ vectigal nō habere vos ptātem iponēdi ſup eos.
καὶ ὑμῖν ἐγνώρισται ἐν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις ᾄδουσι, πυλωροῖς, ναθιναίοις, καὶ λειτουργοῖς οἴκου θεοῦ τοῦτο, τὸν φόρον καὶ πρᾶξιν καὶ ἀποφορὰν οὐκ ἔχειν ὑμᾶς ἐξουσίαν ἐπιβαλεῖν ἐπ᾽ αὐτούς.
ꝛ tu eſdra ſm ſapiam dei q̄ in manu tua: cōſtitue ſcribas ꝛ iudices: vt ſint iudices oī populo q̄ trans flumē oibus cognoſcētibꝰ legitia dei tui: ꝛ nō cognoſcēti notificabitis.
καὶ σὺ ἔσδρα κατὰ τὴν σοφίαν τοῦ θεοῦ τὴν ἐν χειρί σου, κατάστησον γραμματεῖς καὶ κριτάς, ἵνα ὦσι κρίνοντες παντὶ τῷ λαῷ τῷ ἐν πέραν τοῦ ποταμοῦ πᾶσι τοῖς εἰδόσι τὰ νόμιμα τοῦ θεοῦ σου, καὶ τῷ μὴ εἰδότι γνωριεῖτε.
ꝛ oīs q̄ nō fuerit faciēs legē dei ꝛ legem regis diligēter iudiciū erit factum de ipſo: ſiue in mortē: ſiue ſit eradicare: ſiue aut caſtigare aut cōdēnare ſubſtātiā aut in carcerē claudere.
καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ ᾖ ποιῶν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ καὶ τὸν νόμον τοῦ βασιλέως ἐπιμελῶς, τὸ κρίμα ἔσται γινόμενον ἐξ αὐτοῦ, ἐάν τε εἰς θάνατον, ἐάν τε ἢ ἐκριζῶσαι αὐτὸν ἢ παιδεῦσαι ἢ ζημιῶσαι τὰ ὑπάρχοντα ἢ εἰς φυλακὴν ἐγκλεῖσαι.
bñdictus dñs deus patrū nr̄orū: q̄ dedit in corde regis ſic: vt glorificaret domū dñi q̄ in hieruſalē:
εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ τοῦ βασιλέως οὕτως, τοῦ δοξάσαι τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλήμ,
ꝛ ſup me iclinauit miam in oculis regis ꝛ cōſiliatorum eius: ꝛ oīm principum regis potētiū.
καὶ ἐπ᾽ ἐμὲ ἔκλινεν ἔλεος ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συμβούλων αὐτοῦ, καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων τοῦ βασιλέως τῶν δυνατῶν.
ꝛ ego cōfortatus ſū in manu dñi dei mei bona ſup me: ꝛ cōgregaui de iſrl̄ principes vt aſcēderēt mecum.
καὶ ἐγὼ ἐκραταιώθην ἐν τῇ χειρὶ κυρίου τοῦ θεοῦ μου τῇ ἀγαθῇ ἐπ᾽ ἐμέ, καὶ συνῆξα ἀπὸ ἰσραὴλ ἄρχοντας τοῦ ἀναβῆναι μετ᾽ ἐμοῦ.

Ca. 8.

Et iſti principes familiarū eoꝝ ꝛ genealogia eoꝝ q̄ aſcenderūt mecum in regno arthaſaſtha regis de babylone de filijs phinees gerſō de filijs ithamar daniel: de filijs dauid attus: de filijs ſachanie de filijs phoros zacharias: ꝛ cum eo genealogia nūerati ſūt maſculi cētū quinquaginta. A
Καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες πατριῶν αὐτῶν καὶ ἡ γενεαλογία τῶν ἀναβάντων μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἀρθασασθὰ τοῦ βασιλέως ἐκ βαβυλῶνος ἀπὸ τῶν υἱῶν φινεὲς γηρσώμ. ἀπὸ υἱῶν ἰθάμαρ δανιήλ, ἀπὸ υἱῶν δαυὶδ ἀττοῦς, ἀπὸ υἱῶν σαχανία ἀπὸ υἱῶν φόρος ζαχαρίας, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἐγενεαλογήθησαν οἱ ἄρσενες ἑκατὸν πεντήκοντα.
de filijs phaath moab elianai filiꝰ saraie: ꝛ cum eo ducenti maſculi. de filijs ſechenie filius aziel: ꝛ cū eo trecenti maſculi. de filijs adin obed filiꝰ ionathan: ꝛ cum eo
ἀπὸ υἱῶν φαὰθ μωὰβ ἐλιαναὶ υἱὸς σαραΐα, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ διακόσιοι τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ υἱῶν σεχενίου υἱὸς ἀζιήλ, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ τριακόσιοι τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀδὶν ὠβὴδ υἱὸς ἰωνάθαν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ

© Biblioteca Nacional de España

quinquaginta maſculi. de filijs elā iſaias
πεντήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἐλὰμ ἰσαΐας
fili⁹ athelia: ⁊ cum eo ſeptuaginta maſculi.
υἱὸς ἀθελία, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά.
de filijs ſaphatia zabdias filius michael: ⁊ cū
ἀπὸ τῶν υἱῶν σαφατία ζαβδίας υἱὸς μιχαήλ, καὶ με
eo octoginta maſculi. de filijs ioab
τ᾽ αὐτοῦ ὀγδοήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰωὰβ
abadias filius ieiel: ⁊ cū eo ducenti decē et octo
ἀβαδίας υἱὸς ἰεϊήλ, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ διακόσιοι δεκαοκτὼ
maſculi. de filijs ſelimuth fili⁹ ioſephia:
B τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν σελιμοὺθ υἱὸς ἰωσεφία,
⁊ cū eo centū ſexaginta maſculi. de
καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἑκατὸν ἑξήκοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν
filijs babi zacharias fili⁹ babi: ⁊ cū eo vigin
υἱῶν βαβὶ ζαχαρίας υἱὸς βαβί, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ εἰκο=
ti octo maſculi. de filijs aſgad ionā fili⁹
σιοκτὼ τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσγὰδ ἰωνὰν υἱὸς
acatā: ⁊ cū eo centū decē maſculi. de
ἀκατάν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἑκατὸν δέκα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ
filijs adonicā nouiſſimi: ⁊ hec nomina
τῶν υἱῶν ἀδωνικὰμ ἔσχατοι, καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα
eoꝝ: eliphalat ieiel ⁊ ſamaia: ⁊ cū eis ſexa
αὐτῶν, ἐλιφαλὰτ ἰεϊὴλ καὶ σαμαΐα, καὶ μετ᾽ αὐτῶν ἑξή
ginta maſculi. de filijs bague vthai ⁊
κοντα τὰ ἀρσενικά. ἀπὸ τῶν υἱῶν βαγουὲ οὐθαῒ καὶ
zacchur: ⁊ cū eis ſeptuaginta maſculi.
ζακχούρ, καὶ μετ᾽ αὐτῶν ἑβδομήκοντα τὰ ἀρσενικά.
⁊ cōgregaui eos ad fluuiū venientē ad
καὶ συνῆξα αὐτοὺς πρὸς ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς
eui: ⁊ caſtrametati ſum⁹ ibi diebus tribus. ⁊
τὸ εὐΐ, καὶ παρενεβάλομεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς. καὶ
intellexi in populo ⁊ in ſacerdotib⁹: ⁊ de
συνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἀπὸ
filijs leui nō inueni ibi. ⁊ miſi eleazar
υἱῶν λευὶ οὐχ εὗρον ἐκεῖ. καὶ ἀπέστειλα τῷ ἐλεάζαρ
C ariel ſemeia: ⁊ elnathā ⁊ ia=
τῷ ἀριὴλ τῷ σεμεΐα, καὶ τῷ ἐλναθὰν καὶ τῷ ἰα=
reb eleathā nathā zacharia meſſolā
ρὴβ τῷ ἐλναθὰν τῷ νάθαν τῷ ζαχαρία τῷ μεσολὰμ
principes iorib ⁊ elnathā ſapientes. ⁊
ἄρχοντας τῷ ἰωρεὶβ καὶ τῷ ἐλναθὰν συνιέντας. καὶ
precepi eis ad adai principē de ca=
ἐνετειλάμην αὐτοῖς πρὸς ἀδαῒ τὸν ἄρχοντα ἐκ κα=
ſphie loco ⁊ poſui in ore eoꝝ verba
σφὲ τοῦ τόπου καὶ ἔθηκα ἐν στόματι αὐτῶν λόγους
vt loquerent ad addai ⁊ ad fratres eo=
λαλῆσαι πρὸς ἀδδαεὶ καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐ=
rū nathineos qui in argēto loci ca=
τῶν τοὺς ναθιναίους τοὺς ἐν ἀργυρίῳ τοῦ τόπου κα=
ſphie vt adducerēt nobis miniſtros ⁊ cantores in
σφὲ τοῦ ἐνέγκαι ἡμῖν λειτουργοὺς καὶ ᾄδοντας εἰς
domū dei nr̄i. ⁊ venerūt nobis ſicut man⁹ dei
οἶκον θεοῦ ἡμῶν. καὶ ἦλθον ἡμῖν ὡς ἡ χεὶρ τοῦ θεοῦ
nr̄i bona ſuper nos: vir prudēs de filijs mooli
ἡμῶν ἡ ἀγαθὴ ἐφ᾽ ἡμᾶς, ἀνὴρ συνετὸς ἀπὸ υἱῶν μοολεῖ
filij leui filij iſrael. ⁊ ſaruia ⁊ filij e=
τοῦ λευὶ τοῦ ἰσραήλ. καὶ σαρουΐα καὶ οἱ υἱοὶ αὐ=
ius ⁊ fratres eius decē et octo: ⁊ aſebia
τοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δεκαοκτώ, καὶ ἀσεβία
⁊ eſaia de filijs merari: fratres eius ⁊
καὶ ἠσαΐα ἀπὸ υἱῶν μεραρί, ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ
filij eius viginti. ⁊ de nathineis quos de=
D υἱοὶ αὐτοῦ εἴκοσι. καὶ ἀπὸ τῶν ναθιναίων ὧν ἔδω
dit dauid ⁊ principes in ſeruitutē leui=
κε δαυὶδ καὶ οἱ ἄρχοντες εἰς δουλείαν τῶν λευι=
taꝝ nathinei ducenti viginti: omnes iſti nomi
τῶν ναθιναῖοι διακόσιοι εἴκοσι, πάντες οὗτοι ὠνο=
nati ſunt in noībus: ⁊ vocaui ibi ieiuniū ſuper
μάσθησαν ἐν ὀνόμασι, καὶ ἐκάλεσα ἐκεῖ νηστείαν ἐπὶ
fluuium
τὸν ποταμὸν

quinquaginta viri. De filiis helam eſaias filius athalie: & cum eo ſeptuaginta viri. De filiis ſaphatie: zebedia filius michael: & cū eo octoginta viri. De filiis ioab: obedia filius iehihel: & cum eo ducenti decem & octo viri. De filiis ſelomith: filius ioſphie & cum eo centum ſexaginta viri. De filiis bebai zacharias filius bebai: & cum eo viginti octo viri. De filiis ezeab iohannan filius ezethan & cum eo centum decem viri. De filiis adonicā qui erant nouiſſimi: & hec noīa eorum: helipheleth & heihel & ſamaias: & cum eis ſexaginta viri. De filiis begui. vthai & zachur: & cum eis ſeptuaginta viri. Congregaui aūt eos ad fluuiū q̄ decurrit ad hana: & manſimus ibi tribus diebus. Queſiuiq; in populo & in ſacerdotibus de filiis leui: & non inueni ibi. Itaq; miſi helíezer & ariel & ſemeiā & helnathan & arib & alterū helnathā & nathan & zachariā & moſollā principes: ioarib & helnathan ſapientes: & miſi eos ad heddo qui eſt prim⁹ in caſphie loco. Et poſui in ore eorū verba q̄ loq̄rentur ad heddo: & ad frēs ei⁹ nathīneos in loco caſphie: vt adducerēt nobis miniſtros domus dei noſtri. Et adduxerūt nobis per manum dei noſtri bonam ſuper nos virū doctiſſimū de filiis mooli filii leui filii iſrael: & ſarabiam: & filíos ei⁹ & frēs eius decē & octo: & aſabiā & cū eo eſaiā de filiis merari: fratreſq; eius & filios eius viginti. Et de nathinneis quos dederat dauid & prīcipes ad miniſteria leuitarum nathinneos ducentos viginti. Omnes hi ſuis nominibus vocabātur. Et p̄dicaui ibi ieiuniū iuxta fluuiū

חֲמִשִּׁים הַזְּכָרִים׃ וּמִבְּנֵי עֵילָם
יְשַׁעְיָה בֶּן עֲתַלְיָה וְעִמּוֹ שִׁבְעִים
הַזְּכָרִים׃ וּמִבְּנֵי שְׁפַטְיָה זְבַדְיָה בֶּן
מִיכָאֵל וְעִמּוֹ שְׁמֹנִים הַזְּכָרִים׃ מִבְּנֵי
יוֹאָב עֹבַדְיָה בֶּן יְחִיאֵל וְעִמּוֹ
מָאתַיִם וּשְׁמֹנָה עָשָׂר הַזְּכָרִים׃
וּמִבְּנֵי שְׁלוֹמִית בֶּן יוֹסִפְיָה וְעִמּוֹ
מֵאָה וְשִׁשִּׁים הַזְּכָרִים׃ וּמִבְּנֵי בֵּבַי
זְכַרְיָה בֶּן בֵּבָי וְעִמּוֹ עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה
הַזְּכָרִים׃ וּמִבְּנֵי עַזְגָּד יוֹחָנָן בֶּן הַקָּטָן
וְעִמּוֹ מֵאָה וַעֲשָׂרָה הַזְּכָרִים׃ וּמִבְּנֵי
אֲדֹנִיקָם אַחֲרֹנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם
אֱלִיפֶלֶט יְעִיאֵל וּשְׁמַעְיָה וְעִמָּהֶם
שִׁשִּׁים הַזְּכָרִים׃ וּמִבְּנֵי בִּגְוַי עוּתַי
וְזַכּוּר וְעִמּוֹ שִׁבְעִים הַזְּכָרִים׃
וָאֶקְבְּצֵם אֶל הַנָּהָר הַבָּא אֶל אַהֲוָא — קבץ בוא
וַנַּחֲנֶה שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה וָאָבִינָה — חנה יום
בָעָם וּבַכֹּהֲנִים וּמִבְּנֵי לֵוִי לֹא — בין
מָצָאתִי שָׁם׃ וָאֶשְׁלְחָה לֶאֱלִיעֶזֶר — שלח
לַאֲרִיאֵל לִשְׁמַעְיָה וּלְאֶלְנָתָן וּלְיָרִיב
וּלְאֶלְנָתָן וּלְנָתָן וְלִזְכַרְיָה וְלִמְשֻׁלָּם
רָאשִׁים וּלְיוֹיָרִיב וּלְאֶלְנָתָן
מְבִינִים׃ וָאֲצַוֶּה אוֹתָם עַל אִדּוֹ — בין צוה
הָרֹאשׁ בְּכָסִפְיָא הַמָּקוֹם וָאָשִׂימָה — את קום
בְּפִיהֶם דְּבָרִים לְדַבֵּר אֶל אִדּוֹ אָחִיו — שום פה
הַנְּתִינִים בְּכָסִפְיָא הַמָּקוֹם לְהָבִיא — נתן בוא
לָנוּ מְשָׁרְתִים לְבֵית אֱלֹהֵינוּ׃ וַיָּבִיאוּ — שרת בוא
לָנוּ כְּיַד אֱלֹהֵינוּ הַטּוֹבָה עָלֵינוּ
אִישׁ שֶׂכֶל מִבְּנֵי מַחְלִי בֶּן לֵוִי בֶּן
יִשְׂרָאֵל וְשֵׁרֵבְיָה וּבָנָיו וְאֶחָיו
שְׁמֹנָה עָשָׂר׃ וְאֶת חֲשַׁבְיָה וְאִתּוֹ
יְשַׁעְיָה מִבְּנֵי מְרָרִי אֶחָיו וּבְנֵיהֶם
עֶשְׂרִים׃ וּמִן הַנְּתִינִים שֶׁנָּתַן דָּוִיד
וְהַשָּׂרִים לַעֲבֹדַת הַלְוִיִּם נְתִינִים — שור
מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים כֻּלָּם נִקְּבוּ — מאה
בְשֵׁמוֹת׃ וָאֶקְרָא שָׁם צוֹם עַל הַנָּהָר — קרא

© Biblioteca Nacional de España

אהוא להתענות לפני אלהינו ענה פנה
לבקש ממנו דרך ישרה לנו
ולטפנו ולכל רכושנו: כי בשתי טפף רכש
לשאול מן המלך חיל ופרשים בוש
לעזרנו מאויב בדרך כי אמרנו איב
למלך לאמר יד אלהינו על כל
מבקשיו לטובה ועזו ואפו על כל בקש
עזביו: ונצומה ונבקשה מאלהינו צום
על זאת ויעתר לנו: ואבדילה עתר בדל
משרי הכהנים שנים עשר שור
לשרביה חשביה ועמהם מאחיהם
עשרה: ואשקולה להם את הכסף שקל
ואת הזהב ואת הכלים תרומת בית כלה רום
אלהינו ההרימו המלך ויעציו
ושריו וכל ישראל הנמצאים: מצא
ואשקלה על ידם כסף ככרים שש שקל
מאות וחמשים וכלי כסף מאה מאה
לככרים זהב מאה ככר: וכפרי זהב
עשרים לאדרכנים אלף וכלי
נחשת מצהב טובה שנים חמודת צהב שנה
כזהב: ואמרה אלהם אתם קדש חמד
ליהוה והכלים קדש והכסף
והזהב נדבה ליהוה אלהי אבתיכם:
שקדו ושמרו עד תשקלו לפני פנה
שרי הכהנים והלוים ושרי האבות
לישראל בירושלם הלשכות
בית יהוה: וקבלו הכהנים והלוים
משקל הכסף והזהב והכלים להביא שקל בוא
לירושלם לבית אלהינו: ונסעה
מנהר אהוא בשנים עשר לחדש
הראשון ללכת ירושלם ויד ילך
אלהינו היתה עלינו ויצילנו מכף היה נצל
אויב ואורב על הדרך: ונבוא איב ארב
ירושלם ונשב שם ימים שלשה: בוא ישב
וביום הרביעי נשקל הכסף והזהב יום רבע
והכלים בבית אלהינו על יד מרמות כלה

hana vt affligeremur coram deo noſtro & peteremus ab eo viam rectam nobis & filiis nr̃is: vniuerſeq; ſubſtãtie nr̃e. Erubui enim petere regem auxilium & equites qui defenderēt nos ab inimico in via: quia dixeramꝰ regi. Manus dei noſtri eſt ſuper omnes q q̃runt eũ in bonitate: & iperiũ eiꝰ & fortitudo eiꝰ & furor ſup oēs q dereliquũt eum. Ieiunauimus aũt & rogauimꝰ deũ nr̃m ꝑ hoc: & euenit nobis ꝓſpere. Et ſepaui de pricipibꝰ ſacerdotũ duodecim: ſarabiã & aſabiã: & cũ eis de fribus eorum decem. Appendiq; eis argentum & aurum & vaſa conſecrata domus dei noſtri que obtulerat rex & conſiliatores eius & pricipes eiꝰ: vniuerſuſq; iſrael eoꝝ q inuēti fuerãt. Et appēdi in manibꝰ eorũ argēti talēta ſexcēta quinquaginta: & vaſa argentea centum: auri vero centum talenta: & crateras aureas viginti que habebãt ſolidos millenos: & vaſa eris fulgentis optimi duo pulchra vt aurum. Et dixi eis. Vos ſancti domini & vaſa ſancta & argentum & aurũ: qd̾ ſpōte oblatũ eſt dño deo pr̃m nr̃oꝝ. Vigilate & cuſtodite: donec appendatis coram principibꝰ ſacerdotũ & leuitarũ & ducibꝰ familiarum iſrael in hieruſalem in theſauris domus dñi. Suſceperũt autē ſacerdotes & leuite pondus argenti & auri et vaſorũ vt deferrent hieruſalē in domum dei noſtri. Promouimꝰ ergo a flumine hana duodecima die menſis primi vt pergeremus hieruſalem. Et manus dei noſtri fuit ſuper nos & liberauit nos de mãu inimici & inſidiatoris in via. Et venimus hieruſalem & mãſimus ibi tribus diebus. Die ãt quarta appēſum eſt argentum & aurum & vaſa in domo dei noſtri per manum rēmoth

athue: vt humiliaremur in cõſpectu dei nr̃i: vt
ἀθουέ, τοῦ ταπεινωθῆναι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ζη-
peteremꝰ ab eo viã rectã nobis ⁊ filijs
τῆσαι παρ᾽ αὐτοῦ ὁδὸν εὐθεῖαν ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις
nr̃is ⁊ omni ſubſtãtie nr̃e. qm̃ erubui pete-
ἡμῶν καὶ πάσῃ τῇ κτήσει ἡμῶν. ὅτι ᾐσχύνθην αἰτήσα-
re a rege potentiã ⁊ equites vt ſaluarēt
σθαι παρὰ τοῦ βασιλέως δύναμιν καὶ ἱππεῖς σῶσαι
nos ab inimico in via: quia locuti ſumꝰ regi
ἡμᾶς ἀπὸ ἐχθροῦ ἐν τῇ ὁδῷ, ὅτι εἴπομεν τῷ βασιλεῖ
dicentes: manꝰ dei nr̃i ſup omnes querē
λέγοντες, χεὶρ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ πάντας τοὺς ζητοῦν-
tes eum in bonũ: ⁊ fortitudo eius ⁊ furores eius
τας αὐτὸν εἰς ἀγαθόν, καὶ κράτος αὐτοῦ καὶ θυμοὶ αὐτοῦ
ſup omnes q̃ dereliquũt eũ. ⁊ ieiuna
ἐπὶ πάντας τοὺς ἐγκαταλείποντας αὐτόν. καὶ ἐνηστεύ-
uimus ⁊ q̃ſiuimus a deo nr̃o pro hoc: E
σαμεν καὶ ἐζητήσαμεν παρὰ τοῦ θεοῦ ἡμῶν περὶ τούτου,
⁊ exaudiuit nos. ⁊ ſeparaui de principibꝰ ſacer
καὶ ἐπήκουσεν ἡμῶν. καὶ διέστειλα ἀπὸ ἀρχόντων τῶν ἱε-
dotũ duodecim: ſaraia aſabia: ⁊ cũ eis
ρέων δώδεκα, τῷ σαραίᾳ τῷ ἀσαβίᾳ, καὶ μετ᾽ αὐτῶν
de fratribus eoꝝ decē. ⁊ cõmēdaui eis ar
ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν δέκα. καὶ ἔστησα αὐτοῖς τὸ ἀρ-
gentũ ⁊ aurũ ⁊ vaſa primitiaꝝ domꝰ dei
γύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη τῆς ἀπαρχῆς οἴκου θε-
nr̃i: q̃ obtulit rex ⁊ cõſiliatores eius
οῦ ἡμῶν, ἃ ἀφώρισεν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι αὐτοῦ
⁊ principes eius ⁊ oĩs iſrael q̃ inuēti fuerãt. ⁊
καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ πᾶς ἰσραὴλ οἱ εὑρισκόμενοι. καὶ
cõmēdaui in manus eoꝝ argēti talenta ſexcenta
ἔστησα ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν ἀργυρίου τάλαντα ἑξακόσια
quinquagĩta: ⁊ vaſa argētea cetũ: ⁊ talenta
πεντήκοντα, καὶ σκεύη ἀργυρᾶ ἑκατόν, καὶ τάλαντα
auri centũ: ⁊ crateres aureos viginti dra-
χρυσίου ἑκατόν, καὶ χαφουρῆ χρυσοῦς εἴκοσι δραχ-
gmaꝝ mille: ⁊ vaſa eris fulgentis boni diuer
μῶν χιλίων, καὶ σκεύη χαλκοῦ στίλβοντος ἀγαθοῦ διάφο-
ſa deſiderabilia vt aurũ. ⁊ dixi ad eos: vos
ρα ἐπιθυμητὰ ὡς χρυσίον. καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς
ſancti dño deo: ⁊ vaſa ſancta: ⁊ argentũ
ἅγιοι κυρίῳ τῷ θεῷ, καὶ τὰ σκεύη ἅγια, καὶ τὸ ἀργύριον F
⁊ aurũ ſpõte oblata dño deo patrũ
καὶ τὸ χρυσίον ἑκούσια κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων
nr̃oꝝ: vigilate ⁊ cuſtodite donec apponatis corã
ἡμῶν, ἀγρυπνεῖτε καὶ τηρεῖτε ἕως στῆτε ἐνώπιον τῶν
principibus ſacerdotũ ⁊ leuitaꝝ ⁊ pricipibꝰ
ἀρχόντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν καὶ ἀρχόντων
familiaꝝ iſrael in hieruſalē: in paſto-
τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραὴλ ἐν ἱερουσαλήμ, εἰς παστο-
phoria domꝰ dñi. ⁊ ſuſceperũt ſacerdotes ⁊ leuite
φόρια οἴκου κυρίου. καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται
pondus argenti ⁊ auri ⁊ vaſo
τὸν σταθμὸν τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσίου καὶ τῶν σκευ-
rũ vt defferrēt in hieruſalē in domũ dei nr̃i.
ῶν τοῦ ἐνεγκεῖν εἰς ἱερουσαλὴμ εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.
⁊ ꝓmouimꝰ a flumine achua in duo
καὶ ἐξήραμεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀχουὰ ἐν τῇ δω-
decima mēſis primi vt veniremꝰ in hieru
δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τοῦ ἐλθεῖν εἰς ἱερου-
ſalē. ⁊ manus dei nr̃i fuit ſup nos: ⁊ libera-
σαλήμ. καὶ χεὶρ θεοῦ ἡμῶν ἦν ἐφ᾽ ἡμῖν, καὶ ἐρρύσα-
uit nos de manu inimici ⁊ hoſtis in via:
το ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ καὶ πολεμίου ἐν τῇ ὁδῷ,
⁊ venimus in hieruſalē. ⁊ ſedimus ibi die-
καὶ ἤλθομεν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκαθίσαμεν ἐκεῖ ἡ-
bus tribus. ⁊ die quarta appoſuimus
μέρας τρεῖς. καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἐστήσαμεν τὸ
argentũ ⁊ aurũ ⁊ vaſa in domo dei G
ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ
nr̃i ſup manũ marimoth
ἡμῶν ἐπὶ χεῖρα μαριμὼθ

© Biblioteca Nacional de España

filij vria ſacerdotis: τ cū eo eleazar filius phine
υἱοῦ οὐρία τοῦ ἱερέως, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐλεάζαρ υἱὸς φινε-
es: τ cū eis ioſabab fili⁹ ieſu: τ noadia fili⁹
ές, καὶ μετ' αὐτῶν ἰωσαβὰβ υἱὸς ἰησοῦ, καὶ νωαδία υἱὸς
baania leuite: in numero τ in pōdere omnia: τ
βαανία οἱ λευῖται, ἐν ἀριθμῷ καὶ ἐν σαθμῷ τὰ πάντα, καὶ
deſcriptū ē oē pōdus. in tēpore illo q̄ venerūt
ἐγράφη πᾶς ὁ σαθμός. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ οἱ ἐλθόντες
de captiuitate filij trāſmigratiōis: obtule-
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας υἱοὶ τῆς παροικίας, προσήνεγ-
rūt holocauſtomata deo iſrael: vitulos duodecī
καν ὁλοκαυτώσεις τῷ θεῷ ἰσραήλ, μόσχους δώδεκα
pro omni iſrael: arietes nonaginta ſex: agnos ſe
E περὶ παντὸς ἰσραήλ, κριοὺς ἐννενηκονταέξ, ἀμνοὺς ἑβ
ptuaginta ſeptē: hircos pro peccato duodecim:
δομηκονταεπτά, χιμάρους περὶ ἁμαρτίας δώδεκα, τὰ
omnia holocauſta dn̄o. τ dederūt edi
πάντα ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. καὶ ἔδωκαν τὸ νόμι
ctū regis ꝓcuratoribus regis τ
σμα τοῦ βασιλέως τοῖς διοικηταῖς τοῦ βασιλέως καὶ
ducibus trās flumē. τ eleuauerūt popu
ἐπάρχοις πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἐδόξασαν τὸν λα
lū τ domū dei.
ὸν καὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ.

Ca. 9.

A ET poſtq̄ cōpleta ſūt hec: acceſſerūt ad me prin
Καὶ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα, ἤγγισαν πρός με οἱ ἄρ
cipes dicētes: nō ſeparati ſūt ppl's iſrael τ
χοντες λέγοντες, οὐκ ἐχωρίσθησαν ὁ λαὸς ἰσραὴλ καὶ
ſacerdotes τ leuite a ppl'is terraꝝ in
οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν τοῖς
abominationibus eoꝝ chananei ethθi pherezi
βδελύγμασιν αὐτῶν τοῦ χαναναίου ὁ ἐθθὶ ὁ φερεζὶ ὁ
iebuſi āmoni moabi moſri τ amorri: q̄
ἰεβουσὶ ὁ ἀμμωνὶ ὁ μωαβὶ ὁ μωσρὶ καὶ ὁ ἀμορρί, οἱ
acceperūt de filiabus eoꝝ ſibi τ filijs
ἔλαβον ἀπὸ θυγατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς
ſuis. τ cōmixtū eſt ſemē ſctūm in ppl'is
αὐτῶν. καὶ συνεμίγη τὸ σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν
terraꝝ. τ manus principū τ imperatoꝝ in
γαιῶν. καὶ χεὶρ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν στρατηγῶν ἐν τῇ
F trāſgreſſione iſta in pꝛīcipio. τ poſtq̄ audiui ſmonē iſtū:
ἀσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ. καὶ ὡς ἤκουσα τὸν λόγον τοῦτον,
ſcidi veſtimēta mea τ tunicā meā τ euellebā
διέρρηξα τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὸν ὑποδύτην μου καὶ ἔτιλλον
capillos capitis mei τ a barba mea: τ
τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ πώγωνός μου, καὶ
ſedi quieſcēs. τ cōuenerūt ad me oīs tre-
ἐκαθήμην ἠρεμάζων. καὶ συνήχθησαν πρός με πᾶς ὁ ἐντρο
mēs ſmonē dei iſrael in trāſgreſſione trāſmigratiōis. et ego
μος λόγον θεοῦ ἰσραὴλ ἐπὶ ἀσυνθεσίᾳ τῆς ἀποικίας. κἀγὼ
ſedens deſcebā vſq; ad ſacrificiū veſpertinū. τ in ſa
καθήμενος ἠρέμαζον ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς. καὶ ἐν θυ
crificio veſpertino ſurrexi de afflictione mea. τ
σίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέστην ἀπὸ τῆς ταπεινώσεώς μου. καὶ
B cū ſciderē ego veſtimēta mea τ tunicā meā
ἐν τῷ διαρρῆξαί με τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὸν ὑποδύτην μου
τ inclino ſup genua mea: τ extendo ma-
καὶ κλίνω ἐπὶ τὰ γόνατά μου, καὶ ἐκπετάζω τὰς χεῖ-
nus meas ad dn̄m deū meū: τ dixi: dn̄e
ράς μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ εἶπα, κύριε
cōfuſus ſū τ erubui leuare deus meus fa
ᾐσχύνθην καὶ ἐνετράπην τοῦ ὑψῶσαι θεέ μου τὸ πρό
ciē meā ad te: qm̄ iniquitates nr̄e multipli-
σωπόν μου πρὸς σέ, ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπληθύν
cate ſūt ſuper caput nr̄m: τ delicta no
θησαν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν, καὶ αἱ πλημμέλειαι ἡ-
ſtra creuerūt vſq; ad celum: a diebus
μῶν ἐμεγαλύνθησαν ἕως τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ ἡμερῶν
patrū nr̄oꝝ ſumus in delicto magno vſq; ad
πατέρων ἡμῶν ἐσμὲν ἐν πλημμελείᾳ μεγάλῃ ἕως
diem hanc.
τῆς ἡμέρας ταύτης.

filij vrie ſacerdotis: & cum eo eleazar filius phinees. cunq; eis ioſabed filius ioſue et noadaia filius bennoi leuite iuxta numerū & pondus omniū. Deſcriptum eſt omne pondus in tp̄e illo. Sed & qui venerant de captiuitate filij tranſmigratiōis obtulerūt holocauſtomata deo iſrael: vitulos duodecim pro omni populo iſrael: arietes nonaginta ſex: agnos ſeptuaginta ſeptem: hircos pro peccato duodecim: omnia in holocauſtum domino. Dederunt autem edicta regis ſatrapis q erant de cōſpectu regis & ducib⁹ trans flumen: & eleuauerunt populum & domum dei.

9.

POſtq̄ aūt hec cōpleta ſunt acceſſerūt ad me principes dicentes. Nō eſt ſepat⁹ ppl's iſrael & ſacerdotes & leuite a populis terrarū: & de abominatiōibus eorum chananei videl; & ethei & pherezei & iebuſei & āmonitarū & moabitaꝝ & egyptiorū & āmorreorū. Tulerūt enī de filiabus eoꝝ ſibi & filiis ſuis: & cōmiſcuerūt ſemē ſanctū cū ppl'is terraꝝ. Manus etiā principū & magiſtratuū fuit in trāgreſſione hac prima. Cūq; audiſſem ſmonē iſtū ſcidi pallium meum & tunicam: & euelli capillos capitis mei & barbe: & ſedi merēs. Conuenerūt aūt ad me oēs qui timebāt verbū dei iſrael ꝓ trāſgreſſione eorū q de captiuitate venerāt: & ego ſedebā triſtis vſq; ad ſacrificiū veſptinū. Et in ſacrificio veſpertino ſurrexi de afflictione mea: & ſciſſo pallio & tunica curuaui genua mea & expandi manus meas ad dn̄m deū meū & dixi. Deus me⁹ cōfūdor & erubeſco leuare faciem meā ad te: quoniā iniqtates noſtre multiplicate ſunt ſup caput nr̄m: & delicta nr̄a creuerunt vſq; ad celū a dieb⁹ pr̄m nr̄orū. Sed & noſipſi peccauim⁹ grauiter vſq; ad diem hanc:

בֶּן אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ אֶלְעָזָר בֶּן
פִּינְחָס וְעִמָּהֶם יוֹזָבָד בֶּן יֵשׁוּעַ
וְנוֹעַדְיָה בֶּן בִּנּוּי הַלְוִיִּם׃ בְּמִסְפָּר ספר
בְּמִשְׁקָל לַכֹּל וַיִּכָּתֵב כָּל הַמִּשְׁקָל כתב
בָּעֵת הַהִיא׃ הַבָּאִים מֵהַשְּׁבִי בְּנֵי בוא שבה
הַגּוֹלָה הִקְרִיבוּ עֹלוֹת לֵאלֹהֵי גלה קרב
יִשְׂרָאֵל פָּרִים שְׁנַיִם עָשָׂר עַל כָּל עלה שנה
יִשְׂרָאֵל אֵילִים תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה
כְּבָשִׂים שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה צְפִירֵי צפר
חַטָּאת שְׁנֵים עָשָׂר הַכֹּל עוֹלָה
לַיהוָה׃ וַיִּתְּנוּ אֶת דָּתֵי הַמֶּלֶךְ נתן
לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּפַחֲווֹת עֵבֶר פחה
הַנָּהָר וְנִשְּׂאוּ אֶת הָעָם וְאֶת בֵּית
הָאֱלֹהִים׃ וּכְכַלּוֹת אֵלֶּה Cap. ix.
נִגְּשׁוּ אֵלַי הַשָּׂרִים לֵאמֹר לֹא כלה שור
נִבְדְּלוּ הָעָם יִשְׂרָאֵל וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם בדל
מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת כְּתֹעֲבֹתֵיהֶם
לַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי הַיְבוּסִי הָעַמֹּנִי
הַמֹּאָבִי הַמִּצְרִי וְהָאֱמֹרִי׃ כִּי נָשְׂאוּ
מִבְּנֹתֵיהֶם לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם וְהִתְעָרְבוּ ערב
זֶרַע הַקֹּדֶשׁ בְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וְיַד
הַשָּׂרִים וְהַסְּגָנִים הָיְתָה בַּמַּעַל הַזֶּה היה
רִאשׁוֹנָה׃ וּכְשָׁמְעִי אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
קָרַעְתִּי אֶת בִּגְדִי וּמְעִילִי וָאֶמְרְטָה מעל מרט
מִשְּׂעַר רֹאשִׁי וּזְקָנִי וָאֵשְׁבָה ישב
מְשׁוֹמֵם׃ וְאֵלַי יֵאָסְפוּ כֹּל חָרֵד בְּדִבְרֵי שמם אסף
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל מַעַל הַגּוֹלָה וַאֲנִי גלה
יֹשֵׁב מְשׁוֹמֵם עַד לְמִנְחַת הָעָרֶב׃
וּבְמִנְחַת הָעֶרֶב קַמְתִּי מִתַּעֲנִיתִי קום ענה
וּבְקָרְעִי בִגְדִי וּמְעִילִי וָאֶכְרְעָה עַל כרע
בִּרְכַּי וָאֶפְרְשָׂה כַפַּי אֶל יְהוָה פרש
אֱלֹהָי׃ וָאֹמְרָה אֱלֹהַי בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי בוש כלם
לְהָרִים אֱלֹהַי פָּנַי אֵלֶיךָ כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ רום פנה
רָבוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גָדְלָה רבה עלה
עַד לַשָּׁמָיִם׃ מִימֵי אֲבֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ יום
בְּאַשְׁמָה גְדֹלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה

© Biblioteca Nacional de España

וּבַעֲוֺנֹתֵינוּ נִתַּנּוּ אֲנַחְנוּ מְלָכֵינוּ   עָוָה
כֹּהֲנֵינוּ בְּיַד מַלְכֵי הָאֲרָצוֹת בַּחֶרֶב
בַּשְּׁבִי וּבַבִּזָּה וּבְבֹשֶׁת פָּנִים כְּהַיּוֹם   שָׁבָה בָּזַז
הַזֶּה׃ וְעַתָּה כִּמְעַט רֶגַע הָיְתָה תְחִנָּה   בּוֹשׁ פָּנָה
מֵאֵת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְהַשְׁאִיר לָנוּ   הָיָה חָנַן
פְּלֵיטָה וְלָתֶת לָנוּ יָתֵד בִּמְקוֹם   שָׁאַר פָּלַט
קָדְשׁוֹ לְהָאִיר עֵינֵינוּ אֱלֹהֵינוּ   נָתַן קוּם
וּלְתִתֵּנוּ מִחְיָה מְעַט בְּעַבְדֻתֵנוּ׃ כִּי   אוֹר
עֲבָדִים אֲנַחְנוּ וּבְעַבְדֻתֵנוּ לֹא   נָתַן חָיָה
עֲזָבָנוּ אֱלֹהֵינוּ וַיַּט עָלֵינוּ חֶסֶד לִפְנֵי   נָטָה
מַלְכֵי פָרַס לָתֶת לָנוּ מִחְיָה לְרוֹמֵם
אֶת בֵּית אֱלֹהֵינוּ וּלְהַעֲמִיד אֶת   עָמַד
חָרְבֹתָיו וְלָתֶת לָנוּ גָדֵר בִּיהוּדָה   נָתַן
וּבִירוּשָׁלִָם׃ וְעַתָּה מַה נֹּאמַר   אָמַר
אֱלֹהֵינוּ אַחֲרֵי זֹאת כִּי עָזַבְנוּ
מִצְוֺתֶיךָ׃ אֲשֶׁר צִוִּיתָ בְּיַד עֲבָדֶיךָ   צָוָה
הַנְּבִיאִים לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר   נָבָא
אַתֶּם בָּאִים לְרִשְׁתָּהּ אֶרֶץ נִדָּה הִיא   בּוֹא יָרַשׁ
בְּנִדַּת עַמֵּי הָאֲרָצוֹת בְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם   נָדַד תָּעַב
אֲשֶׁר מִלְאוּהָ מִפֶּה אֶל פֶּה בְּטֻמְאָתָם׃
וְעַתָּה בְּנוֹתֵיכֶם אַל תִּתְּנוּ לִבְנֵיהֶם   בָּנָה נָתַן
וּבְנֹתֵיהֶם אַל תִּשְׂאוּ לִבְנֵיכֶם וְלֹא   נָשָׂא
תִדְרְשׁוּ שְׁלֹמָם וְטוֹבָתָם עַד עוֹלָם   דָּרַשׁ עָלַם
לְמַעַן תֶּחֶזְקוּ וַאֲכַלְתֶּם אֶת טוּב   חָזַק
הָאָרֶץ וְהוֹרַשְׁתֶּם לִבְנֵיכֶם עַד   יָרַשׁ
עוֹלָם׃ וְאַחֲרֵי כָּל הַבָּא עָלֵינוּ   בּוֹא
בְּמַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים וּבְאַשְׁמָתֵנוּ   עָשָׂה רוּעַ
הַגְּדֹלָה כִּי אַתָּה אֱלֹהֵינוּ חָשַׂכְתָּ
לְמַטָּה מֵעֲוֺנֵנוּ וְנָתַתָּה לָּנוּ פְּלֵיטָה   נָטָה נָתַן
כָּזֹאת׃ הֲנָשׁוּב לְהָפֵר מִצְוֺתֶיךָ   פָּלַט שׁוּב
וּלְהִתְחַתֵּן בְּעַמֵּי הַתֹּעֵבוֹת הָאֵלֶּה   פּוּר חָתַן
הֲלוֹא תֶאֱנַף בָּנוּ עַד כַּלֵּה לְאֵין   תָּעַב אָנַף
שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה׃ יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל צַדִּיק אַתָּה כִּי נִשְׁאַרְנוּ   צָדַק שָׁאַר
פְלֵיטָה כְּהַיּוֹם הַזֶּה הִנְנוּ לְפָנֶיךָ   פָּנָה
בְּאַשְׁמָתֵינוּ כִּי אֵין לַעֲמוֹד   עָמַד

et in iniqtatib⁹ nr̄is tra-
diti ſum⁹ ipi & reges nr̄i:
& ſacerdotes nr̄i in ma-
nū regū terrarū: & in gla
diū & in captiuitatē & in
rapinā & in cōfuſionē vul
tus: ſicut & die hac. Et
nūc q̄ſi ad parū & momē
tum facta ē dep̄catio nr̄a
apud dn̄m deū nr̄m vt
dimitterētur nob̄ reliq̄e:
& daretur nobis paxill⁹
in loco ſctō ei⁹: & illumi
naret oculos nr̄os de⁹ nr̄
& daret nobis vitā modi
cā in ſeruitute nr̄a: quia
ſerui ſumus & in ſerui
tute noſtra non ꝏꝏꝏ
dereliq̄t nos de⁹ nr̄: & in
clinauit ſup nos miaz co
rā rege perſarū: vt daret
nobis vitā & ſublimaret
domum dei noſtri: & ex
trueret ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ſolitudines eius: & daret
nobis ſepem in iuda ꝏ
& hieruſalem. Et nunc
quid dicemus domine
deus noſter poſt hec?
Quia dereliquimus ꝏ
mādata tua que precepi
ſti in manu ſeruoꝝ tuoꝝ
prophetarum: dicens.
Terra ad quam ꝏꝏꝏ
vos ingredimini vt poſ-
ſideatis eā: terra imunda
eſt iuxta imūdiciā pp̄lo
rū ceterarūq; t̄rarū abo
minationib⁹ eoꝝ q̄ reple
uerūt eā ab ore vſq; ad
os coinq̄natōe ſua. Nūc
ergo filias vr̄as ne detis
filiis eorū: & filias eoꝝ
ne accipiatis filiis vr̄is:
& nō q̄ratis pacē eorū
& p̄ſpitatē eorū vſq; in
eternū vt cōfortemini
& comedatis q̄ bona ſūt
terre: & heredes habea
tis filios veſtros vſq; in
ſeculum. Et poſt omīa
que venerunt ſuper nos
in operibus noſtris peſſi
mis & in delicto noſtro
magno: quia tu deus
noſter liberaſti nos ꝏꝏ
de iniquitate noſtra &
dediſti nobis ſalutem ꝏ
ſicut ē hodie: vt nō con
uerteremur: & irrita face
remus mādata tua: neq;
matrimonia iūgeremus
cū pp̄lis abominationū
iſtarū. Nūq̄d irat⁹ es no
bis vſq; ad cōſūmationē:
ne dimitteres nobis re-
liq̄as ad ſalutē? Dn̄e de⁹
iſrl̄ iuſt⁹ es tu: q̄m dere
licti ſumus q ſaluaremur
ſicut die hac. Ecce corā
te ſumus in delicto nr̄o.
Non enim ſtari poteſt

τ iniquitatib⁹ nr̄is traditi ſumus nos τ re-
καὶ ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν παρεδόθημεν ἡμεῖς καὶ οἱ βα
ges nr̄i τ ſacerdotes nr̄i in manibus regū
σιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἱερεῖς ἡμῶν ἐν χερσὶ βασιλέων
gentiū in gladio τ in captiuitate in rapina
ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ καὶ ἐν ἁρπα-
τ in cōfuſione vultus nr̄i: ſicut dies hec.
γῇ καὶ ἐν αἰσχύνῃ προσώπου ἡμῶν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
τ nūc q̄ſi parū māſuefactus eſt nobis dn̄s deus   C
καὶ νῦν ὡς βραχὺ ἐπιεικεύσατο ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς
noſter vt dimitteret nos in ſalutē: τ daret no
ἡμῶν τοῦ καταλιπεῖν ἡμᾶς εἰς σωτηρίαν, καὶ δοῦναι ἡ-
bis firmamentū in loco ſanctificationis eius vt illumi
μῖν ςήριγμα ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ τοῦ φω-
naret oculos nr̄os: τ daret vitā mo-
τίσαι ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, καὶ δοῦναι ζωοποίησιν μι-
dicā in ſuitute nr̄a: quia ſerui ſumus. τ
κρὰν ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν, ὅτι δοῦλοι ἐσμέν. καὶ
in ſuitute nr̄a nō dereliquit nos dn̄s
ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς κύριος ὁ
deus noſter: τ inclinauit ſup nos miam corā re-
θεὸς ἡμῶν, καὶ ἔκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐνώπιον βασι
gib⁹ perſaꝝ: vt darēt nobis viuificationez vt ſubli
λέων περσῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τοῦ ὑψῶ
marēt ipi domū dei nr̄i: τ erigeret
σαι αὐτοὺς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἀναςῆσαι
deſerta eius: τ darēt nobis ſepē in
τὰ ἔρημα αὐτοῦ, καὶ τοῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν
iuda τ hieruſalē. τ nūc q̄d dicemus deus nr̄
ἰούδα καὶ ἱερουσαλήμ. καὶ νῦν τί εἴπομεν ὁ θεὸς ἡμῶν
poſt hoc? q̄m dereliquimus precepta tua
μετὰ τοῦτο; ὅτι ἐγκατελίπομεν τὰς ἐντολάς σου
q̄ dediſti nobis in manu ſuoꝝ tuoꝝ pro
ἃς ἔδωκας ἡμῖν ἐν χειρὶ τῶν δούλων σου τῶν προ
phetaꝝ dicēs: terra in quā ingredimini ibi vt heredi
φητῶν λέγων, ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονο-
tetis eā: terra cōmota eſt in cōmotione
μῆσαι αὐτήν, γῆ μετακινουμένη ἐςὶν ἐν μετακινήσει
pp̄loꝝ terraꝝ abominationib⁹ eoꝝ q̄bus repleuerūt
λαῶν τῶν γαιῶν βδελύγμασιν αὐτῶν ὧν ἔπλησαν   D
eam ab ore in os in immūdicijs eoꝝ.
αὐτὴν ἀπὸ ςόματος ἐπὶ ςόμα ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν.
τ nūc filias vr̄as nō detis filijs
καὶ νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δῶσητε τοῖς υἱοῖς
eoꝝ: τ a filiabus eoꝝ ne accipiatis
αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε
filijs vr̄is: τ ne queratis pacē eoꝝ τ
τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκζητήσητε εἰρήνην αὐτῶν καὶ
bonū eoꝝ vſq; in eternū: vt cōfortemini τ come
ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος, ὅπως ἐνισχύσητε καὶ φάγη
datis bona terre: τ p̄ſortē diuidatis filijs
τε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ κληροδοτήσητε τοῖς υἱοῖς
vr̄is vſq; in eternū. τ poſt omne q̄d venit ſuper
ὑμῶν ἕως αἰῶνος. καὶ μετὰ πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἐφ' ἡ-
nos in operibus nr̄is prauis τ in deli
μᾶς ἐν ποιήμασιν ἡμῶν τοῖς πονηροῖς καὶ ἐν πλημ
cto nr̄o magno: quia tu deus noſter leua
μελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ, ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκού-
uiſti noſtras iniq̄tates: τ dediſti nobis ſalutē: q̄
φισας ἡμῶν τὰς ἀνομίας, καὶ ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν, ὅτι
cōuerſi ſumus diſſipare mādata tua: et matrimo
ἐπεςρέψαμεν διασκεδάσαι τὰς ἐντολάς σου, καὶ ἐπιγαμ
nia iūgere cū pp̄lis terraꝝ iſtaꝝ. nūq̄d irritatus es in
βρεῦσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν τούτων. μὴ παροξυνθῇς ἐν
nobis vſq; in cōſūmationē ne eſſet reliquū τ ſal
ἡμῖν ἕως συντελείας τοῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα καὶ δια
uū. dn̄e deus iſrael iuſtus tu: q̄m relicti ſu-
σωζόμενον. κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ δίκαιος σύ, ὅτι κατελείφ
mus ſalui ſicut dies hec. ecce nos omnes
θημεν διασωζόμενοι ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. ἰδοὺ ἡμεῖς πάντες
corā te in delictis nr̄is: quia nō eſt ſtare
ἐναντίον σου ἐν πλημμελείαις ἡμῶν, ὅτι οὐκ ἔςιν ςῆναι

© Biblioteca Nacional de España

Trãſ. Gre. lxx. cũ interp̃. latina.

coram te ſup hoc.
ἐνώπιόν σου ἐπὶ τούτῳ. Ca. 10.
Et poſtq̃ orauit eſdras ⁊ poſtq̃ cõcionat⁹ ē
A Καὶ ὡς προσηύξατο ἔσδρας καὶ ὡς ἐξηγόρευσε
plorãs ⁊ cadens corã domo dei: collecti
κλαίων καὶ προπίπτων ἐνώπιον οἴκου τοῦ θεοῦ, συνήχ
ſunt ad eũ de iſrael cetus multus ni=
θησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφό=
mis: viri ⁊ mulieres ⁊ adoleſcẽtuli. quia fletu
δρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι. ὅτι κλαυθμῷ
magno fleuit ppl's. ⁊ reſpõdit ſechenias fili⁹
μεγάλῳ ἔκλαυσεν ὁ λαός. καὶ ἀπεκρίθη σεχενίας υἱὸς
ieiel de filijs elã: ⁊ dixit eſdra: nos ꝑua
ἰεϊὴλ ἀπὸ υἱῶν ἠλάμ, καὶ εἶπε τῷ ἔσδρα, ἡμεῖς ἠθε=
ricati ſum⁹ in deũ nr̃m: ⁊ duximus vxores alie
τήσαμεν τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλ
nas de ppl'is terre. ⁊ nũc eſt ſpes
λοτρίας ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς. καὶ νῦν ἔστιν ἐλπὶς τῷ
iſrael ſup hoc: ⁊ nũc ꝑcutiamus fedus
ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ, καὶ νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ
deo nr̃o ad educẽdũ oẽs mulieres ⁊ geni=
θεῷ ἡμῶν ἐξαγαγεῖν πάσας τὰς γυναῖκας καὶ τὰ γεννώ
ta ex eis in cõſilio dñi: ⁊ coꝝ q̃ timẽt in
μενα ἐξ αὐτῶν ἐν βουλῇ κυρίου, καὶ τῶν τρεμόντων ἐν
mãdatis dei nr̃i: ⁊ ſicut lex: fiat: ſurge.
ἐντολαῖς θεοῦ ἡμῶν, καὶ ὡς ὁ νόμος, γενηθήτω, ἀνάστηθι.
quia ſup te verbũ: ⁊ nos tecũ: cõfortare ⁊
ὅτι ἐπὶ σὲ τὸ ῥῆμα, καὶ ἡμεῖς μετὰ σοῦ, κραταιοῦ καὶ
fac. ⁊ ſurrexit eſdras ⁊ adiurauit principes ſacer
ποίησον. καὶ ἀνέστη ἔσδρας καὶ ὥρκισε τοὺς ἄρχοντας τῶν ἱε
dotũ ⁊ leuitas ⁊ omnẽ iſrael: vt facerẽt ſm
ρέων καὶ λευίτας καὶ πάντα ἰσραήλ, τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ
verbũ hoc: ⁊ iurauerũt. ⁊ ſurrexit eſdras a fa=
ῥῆμα τοῦτο, καὶ ὤμοσαν. καὶ ἀνέστη ἔσδρας ἀπὸ προσώ
cie domus dei: ⁊ abijt in gazophylaciũ io
που οἴκου τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς γαζοφυλάκιον ἰω
anan filij eliſub ⁊ mãſit ibi. panẽ nõ comedit
ανὰν υἱοῦ ἐλισοὺβ καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ. ἄρτον οὐκ ἔφαγεν
B ⁊ aquã nõ bibit: qm̃ lugebat ſup trãſgreſſione
καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν, ὅτι ἐπένθει ἐπὶ τῇ ἀσυνθεσίᾳ τῆς
trãſmigratiõis. ⁊ miſerũt vocẽ in iuda ⁊ in hieruſa
ἀποικίας. καὶ παρήνεγκαν φωνὴν ἐν ἰούδᾳ καὶ ἐν ἱερουσα
lẽ oĩbus filijs trãſmigratiõis vt cõgregarẽ=
λὴμ πᾶσι τοῖς υἱοῖς τῆς ἀποικίας τοῦ συναθροισθῆ=
tur in hieruſalẽ. oĩs q̃ nõ venerit in tribus die=
ναι εἰς ἱερουσαλήμ. πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέ=
bus queadmodũ cõſiliũ principũ ⁊ ſenio
ρας ὡς ἂν ἡ βουλὴ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρεσβυτέ=
rũ: anathematizabitur omnis ſubſtãtia eius: ⁊
ρων, ἀναθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ, καὶ
ipſe abijcietur de cetu trãſmigratiõis. ⁊
αὐτὸς διασταλήσεται ἀπὸ ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας. καὶ
cõgregati ſũt oẽs viri iuda ⁊ bẽiamin in hie
συνήχθησαν πάντες ἄνδρες ἰούδα καὶ βενιαμὶν εἰς ἱε
ruſalẽ in tribus diebus: ipſe mẽſis nonus.
ρουσαλὴμ εἰς τὰς τρεῖς ἡμέρας, οὗτος ὁ μὴν ὁ ἔννατος.
in viceſima mẽſis ſedit oĩs ppl's in platea
ἐν τῇ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐκάθισε πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ
dom⁹ dei in tremore pro verbo: ⁊ ab
οἴκου τοῦ θεοῦ ἐν τρόμῳ περὶ τοῦ ῥήματος, καὶ ἀπὸ
hieme. ⁊ ſurrexit eſdras ſacerdos ⁊ dixit
τοῦ χειμῶνος. καὶ ἀνέστη ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ εἶπε
ad eos: vos trãſgreſſi eſtis: ⁊ duxiſtis
πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς ἠσυνθετήκατε, καὶ ἐκαθίσατε
vxores alienas vt adderetis ſup deli=
γυναῖκας ἀλλοτρίας τοῦ προσθῆναι ἐπὶ πλημμέ=
ctũ iſrael. ⁊ nũc date laudẽ dño deo
λειαν ἰσραήλ. καὶ νῦν δότε αἴνεσιν κυρίῳ τῷ θεῷ
patrũ noſtroꝝ: ⁊ facite placitũ corã
τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ποιήσατε τὸ ἀρεστὸν ἐνώπι
eo: ⁊ ſeparamini
ον αὐτοῦ, καὶ διαστάλητε

Trãſla. B. Hie.

corãte ſup hoc. 10.
SIc ergo orante
eſdra & iplorãte eo:
& flente & iacente ante
templum dei: collectus
eſt ad eum
de iſrael cetus grandis
nimis virorum
& mulierum & pueroꝝ.
Et fleuit popul⁹ multo
fletu. Et rñdit ſecheni=
as filius iehihel de filiis
helam: & dixit eſdre.
Nos preuaricati ſumus
in deum noſtrũ & duxi=
mus vxores alienigenas
de populis terre. Et
nunc ſi eſt penitentia
in iſrael ſuper hoc: per
cutiamus
fedus cũ deo nr̃o vt pro
iiciam⁹ vniuerſas vxores
& eos q̃ de his nati ſunt.
Iuxta volũtatem dñi &
eorũ qui tenẽt preceptũ
dñi dei nr̃i: ſm legẽ fiat.
Surge: tuũ eſt diſcerne
re: noſq́ȝ erimus tecum.
Cõfortare & fac. Surre
xit ergo eſdras & adiura
uit principes ſacerdotũ
& leuitarũ & omnẽ iſrael
vt facerẽt ſm verbũ hoc
Et iurauerũt. Et ſurrexit
eſdras ante domũ dei:
& abiit
ad cubiculũ iohannã fi
lii eliaſib: & ingreſſus eſt
illuc. Panẽ nõ comedit
& aquã nõ bibit. Luge
bat ei trãſgreſſionẽ eorũ
q venerãt de captiuitate.
Et miſſa ẽ vox in iuda
& ĩ hieruſalẽ oĩbus filiis
trãmigrationis vt cõgre
garẽtur in hier'z: & oĩs
qui non venerit in tri=
bus diebus
iuxta cõſiliũ principũ &
ſenioꝝ: auferetur vniuer
ſa ſubſtãtia ei⁹: & ip̃e abii
cietur de cetu trãſmigra
tionis. Cõuenerũt igitur
oẽs viri iuda & bẽiamin
in hieruſalẽ tribus die
bus: ipſe eſt
menſis nonus viceſima
die menſis
& ſedit omnis populus
in platea domus dei
trementes pro peccato
& pluuiis.
Et ſurrexit eſdras ſacer
dos & dixit ad eos.
Vos trangreſſi eſtis &
duxiſtis vxores
alienigenas vt adderetis
ſuper delictum iſrael.
Et nunc date confeſſio=
nem domino deo
patrũ vr̃oꝝ & facite pla
citum ei⁹: & ſeparamini

Tex. heb. i. Eſd. x.

לפניך על זאת: ותתפלל
עזרא וכהתודתו בכה ומתנפל לפני
בית האלהים נקבצו אליו
מישראל קהל רב מאד אנשים
ונשים וילדים כי בכו העם הרבה
בכה: ויען שכניה בן יחיאל מבני
עילם ויאמר לעזרא אנחנו מעלנו
באלהינו ונשב נשים נכריות
מעמי הארץ ועתה יש מקוה
לישראל על זאת: ועתה נכרת
ברית לאלהינו להוציא כל נשים
והנולד מהם בעצת אדני והחרדים
במצות אלהינו וכתורה יעשה:
קום כי עליך הדבר ואנחנו עמך
חזק ועשה: ויקם עזרא וישבע את
שרי הכהנים הלוים וכל ישראל
לעשות כדבר הזה וישבעו: ויקם
עזרא מלפני בית האלהים וילך
אל לשכת יהוחנן בן אלישיב וילך
שם לחם לא אכל ומים לא שתה
כי מתאבל על מעל הגולה: ויעבירו
קול ביהודה וירושלם לכל בני
הגולה להקבץ ירושלם: וכל
אשר לא יבוא לשלשת הימים
כעצת השרים והזקנים יחרם כל
רכושו והוא יבדל מקהל הגולה:
ויקבצו כל אנשי יהודה ובנימן
ירושלם לשלשת הימים הוא
חדש התשיעי בעשרים בחדש
וישבו כל העם ברחוב בית האלהים
מרעידים על הדבר ומהגשמים:
ויקם עזרא הכהן ויאמר אלהם
אתם מעלתם ותושיבו נשים
נכריות להוסיף על אשמת ישראל:
ועתה תנו תודה ליהוה אלהי
אבתיכם ועשו רצונו והבדלו

Pritiua. heb.

Cap. x.
פלל ידה
נפל
קבץ
נשה בכה
רבה ענה
אמר
ישב
קוה
כרת
ברת יצא
ילד יעץ
צוה ירה
עשה
קום שבע
שור
קום
פנה
אבל גלה
עבר
קבץ
בוא יום
חרם
רכש בדל
תשע
רחב
רעד
קום
ישב נשה
יסף
נתן ידה
עשה רצה

© Biblioteca Nacional de España

מֵעַמֵּי הָאָרֶץ וּמִן הַנָּשִׁים הַנָּכְרִיּוֹת׃
וַיַּעֲנוּ כָל הַקָּהָל וַיֹּאמְרוּ קוֹל גָּדוֹל   עָנָה אָמַר
כֵּן כִּדְבָרְךָ עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת׃ אֲבָל   גָּדַל
הָעָם רָב וְהָעֵת גְּשָׁמִים וְאֵין כֹּחַ   כֹּחַ
לַעֲמוֹד בַּחוּץ וְהַמְּלָאכָה לֹא לְיוֹם   עָמַד לָאַךְ
אֶחָד וְלֹא לִשְׁנַיִם כִּי הִרְבִּינוּ לִפְשֹׁעַ   שָׁנָה רָבָה
בַּדָּבָר הַזֶּה׃ יַעַמְדוּ נָא שָׂרֵינוּ לְכָל   שׂוּר
הַקָּהָל וְכֹל אֲשֶׁר בֶּעָרֵינוּ הַהֹשִׁיב   עִיר יָשַׁב
נָשִׁים נָכְרִיּוֹת יָבֹא לְעִתִּים מְזֻמָּנִים   בּוֹא זָמַן
וְעִמָּהֶם זִקְנֵי עִיר וָעִיר וְשֹׁפְטֶיהָ
עַד לְהָשִׁיב חֲרוֹן אַף אֱלֹהֵינוּ מִמֶּנּוּ   שׁוּב חָרָה
עַד לַדָּבָר הַזֶּה׃ אַךְ יוֹנָתָן בֶּן עֲשָׂה
אֵל וְיַחְזְיָה בֶּן תִּקְוָה עָמְדוּ עַל זֹאת
וּמְשֻׁלָּם וְשַׁבְּתַי הַלֵּוִי עֲזָרֻם׃ וַיַּעֲשׂוּ   עָשָׂה
כֵן בְּנֵי הַגּוֹלָה וַיִּבָּדְלוּ עֶזְרָא הַכֹּהֵן   גָּלָה בָּדַל
אֲנָשִׁים רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְבֵית אֲבֹתָם
וְכֻלָּם בְּשֵׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ בְּיוֹם אֶחָד
לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי לִדְרוֹשׁ הַדָּבָר׃   עָשַׂר
וַיְכַלּוּ בַכֹּל אֲנָשִׁים הַהֹשִׁיבוּ נָשִׁים   כָּלָה נָשָׁה
נָכְרִיּוֹת עַד יוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ
הָרִאשׁוֹן׃ וַיִּמָּצֵא מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים   מָצָא
אֲשֶׁר הֹשִׁיבוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת מִבְּנֵי
יֵשׁוּעַ בֶּן יוֹצָדָק וְאֶחָיו מַעֲשֵׂיָה
וֶאֱלִיעֶזֶר וְיָרִיב וּגְדַלְיָה׃ וַיִּתְּנוּ יָדָם   נָתַן
לְהוֹצִיא נְשֵׁיהֶם וַאֲשֵׁמִים אֵיל   יָצָא
צֹאן עַל אַשְׁמָתָם׃ וּמִבְּנֵי אִמֵּר
חֲנָנִי וּזְבַדְיָה׃ וּמִבְּנֵי חָרִם מַעֲשֵׂיָה
וְאֵלִיָּה וּשְׁמַעְיָה וִיחִיאֵל וְעֻזִּיָּה׃ וּמִבְּנֵי
פַּשְׁחוּר אֶלְיוֹעֵינַי מַעֲשֵׂיָה יִשְׁמָעֵאל
נְתַנְאֵל יוֹזָבָד וְאֶלְעָשָׂה׃ וּמִן הַלְוִיִּם
יוֹזָבָד וְשִׁמְעִי וְקֵלָיָה הוּא קְלִיטָא
פְּתַחְיָה יְהוּדָה וֶאֱלִיעֶזֶר׃ וּמִן
הַמְשֹׁרְרִים אֶלְיָשִׁיב וּמִן הַשֹּׁעֲרִים   שׁוּר
שַׁלֻּם וָטֶלֶם וְאוּרִי׃ וּמִיִּשְׂרָאֵל
מִבְּנֵי פַרְעֹשׁ רַמְיָה וְיִזִּיָּה וּמַלְכִּיָּה
וּמִיָּמִן וְאֶלְעָזָר וּמַלְכִּיָּה וּבְנָיָה׃

a populis terre: & ab
vxoribus alienigenis.
Et rn̄dit vniuerſa multi
tudo: dixitq̧ voce ma=
gna. Iuxta verbū tuū ad
nos: ſic fiat. Verūtn̄ qa
ppl's multus eſt & tēpus
pluuie: & nō ſuſtinemus
ſtare foris: & opus nō
eſt diei ooooooooooooooo
vnius vel duorū: vehe=
mēter qppe peccauimus
in ſermōe iſto: cōſtituā
tur principes in vniuerſa
multitudine: & oēs in ci
uitatib9 nr̄is qui duxerūt
vxores alienigenas ve
niant in tpibus ſtatutis:
& cū his ſeniores p ciui
tatē in ciuitatē & iudices
ei9 donec auertatur ira
dei noſtri a nobis ooooo
ſuper peccato hoc. Igi
tur ionathan fili9 aſehel:
et iaazia filius thecue
ſteterunt ſuper hoc: oo
& moſollā & ſebachi le
uites adiuuerūt eos. Fe=
cerūtq̧ ſic filii trāſmigra
tionis. Et abierūt eſdras
ſacerdos & viri pricipes
familiarū in domos pa=
trū ſuoꝝ & oēs per noīa
ſua: & ſederūt ī die prio
menſis decimi vt quere
rent rem. ooooooooooooo
Et cōſummati ſunt oēs
viri qui duxerūt vxores
alienigenas vſq̧ ad diē
primam menſis oooooo
primi: & inuenti ſunt
de filiis ſacerdotum oooo
qui duxerunt vxores
alienigenas de filiis ooo
ioſue filii ioſedech &
fratres eius maaſia: oooo
& eliezer & iarib & go=
dolia. Et dederūt man9
ſuas vt eiicerent vxores
ſuas: & pro delicto ſuo
arietem de ouibus offer
rent. Et de filiis emmer:
annani & zebedia. Et
de filiis ſerim: maſia ooo
& helia & ſemeia iehiel
& ozias. Et de filiis oooo
pheſſur: elioenai: maa
ſia: hiſmael: oooooooooo
nathanael: ioſabeth: &
heleſa. Et de filiis leuita=
rum ioſabeth & ſemei &
celaia: ipſe eſt calitha:
phathaia: iuda & elie=
zer. Et de ooooooooooooo
cantoribus eliaſub: &
de ianitoribus oooooooo
ſellum & thelem & vri.
Et ex iſrael ooooooooooo
de filiis pharos remeia
& iezia & melhia: ooooo
& miamin & eliezer &
melchia & banea, oooooo

a pplis terre: ⁊ ab vxoribus alie=
ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ γυναικῶν τῶν ἀλλο=
nis. ⁊ reſpōderūt omnis cōgregatio voce ma=
τρίων. καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία φωνῇ μεγά
gna: ⁊ dixerūt: iuxta ſmones tuos quos dixiſti ſic
λῃ, καὶ εἶπον, κατὰ τοὺς λόγους σου οὓς ἔφης οὕτως
faciemus: ſed popul9 multus: ⁊ tēpus hyema=
ποιήσομεν, ἀλλὰ ὁ λαὸς πολύς, καὶ καιρὸς χειμερι=
le: ⁊ nō eſt potētia ſtare foris. ⁊ opus nō
νός, καὶ οὐκ ἔστι δύναμις στῆναι ἔξω. καὶ τὸ ἔργον οὐκ
in diē vnū neq̧ duos: qm̄ multiplicauim9 iniuſte
εἰς ἡμέραν μίαν οὐδὲ δύο, ὅτι ἐπληθύναμεν τοῦ ἀδικῆ=
facere in verbo hoc. cōſtituant iā principes
σαι ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ. στήτωσαν δὴ οἱ ἄρχοντες
nr̄i vniuerſe multitudini ⁊ oibus qui in ciuitatib9 no
ἡμῶν τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ καὶ πᾶσι τοῖς ἐν πόλεσιν ἡ
ſtris: q̄ duxit vxores alienas: veniāt in
μῶν, ὃς ἐκάθισεν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἐλθέτωσαν εἰς
tēporib9 a ſtatutis. ⁊ cū eis ſenio=
καιροὺς ἀπὸ συνταγῶν. καὶ μετ᾽ αὐτῶν οἱ πρεσβύτε=
res ciuitatis ⁊ ciuitatis iudices vt auertāt irā
ροι πόλεως καὶ πόλεως κριταὶ τοῦ ἀποστρέψαι ὀργὴν
furoris dei nr̄i a nobis pro verbo hoc.
θυμοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.
verūtn̄ ionathā fili9 aſael ⁊ iazias filius thecue me=
πλὴν ἰωνάθαν υἱὸς ἀσαὴλ καὶ ἰαζίας υἱὸς θεκουὲ μετ᾽ ἐ
cū: ⁊ meſſolā ⁊ ſabathai leuites adiu=
μοῦ, καὶ μεσολλὰμ καὶ σαβαθαῒ ὁ λευίτης ἀντελάμ
uerūt eos. ⁊ fecerūt ſic filii trāſmi
βανοντο αὐτοῖς. καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ τῆς ἀποι
gratiōis. ⁊ miſſi ſunt eſdras ſacerdos ⁊ viri pri
κίας. καὶ διεστάλησαν ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἄνδρες ἄρ
cipes familiaꝝ domoꝝ ⁊ omnes in nominib9.   C
χοντες πατριῶν τῶν οἴκων καὶ πάντες ἐν ὀνόμασιν.
quia reuerſi ſunt in die vna mēſis decimi
ὅτι ἐπέστρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου
vt q̄rerent verbū. ⁊ finierunt in oibus viris
ἐκζητῆσαι τὸ ῥῆμα. καὶ ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν τοῖς ἀνδρά
q̄ duxerūt vxores alienas: vſq̧ ad diē vnā
σιν οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἕως ἡμέρας μιᾶς
mēſis primi. ⁊ īuēti ſunt de filiis
τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. καὶ εὑρέθησαν ἀπὸ υἱῶν τῶν
ſacerdotū q̄ duxerūt vxores alienas: de filiis ie=
ἱερέων οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας, ἀπὸ υἱῶν ἰη=
ſu filii ioſedec fratres eius: maaſia ⁊ elie=
σοῦ υἱοῦ ἰωσεδὲκ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, μαασία καὶ ἐλιέ
zer ⁊ iarib ⁊ gadalias. ⁊ dederūt manū ſu=
ζερ καὶ ἰαρὶβ καὶ γαδαλίας. καὶ ἔδωκαν χεῖρα αὐ=
am vt eiicerēt vxores ſuas ⁊ delicti
τῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας ἑαυτῶν καὶ πλημμελείας
arietē ex ouibus pro delicto ſuo. ⁊
κριὸν ἐκ προβάτων περὶ πλημμελήσεως αὐτῶν. καὶ
de filiis emmer: anania ⁊ zabdia. ⁊ de filiis
ἀπὸ υἱῶν ἐμμήρ, ἀνανία καὶ ζαβδία. καὶ ἀπὸ υἱῶν
erā: maaſia ⁊ elia ⁊ ſamaria ⁊ ieiel ⁊ ozi
ἠράμ, μαασία καὶ ἐλία καὶ σαμαρία καὶ ἰεϊὴλ καὶ ὀζί
as. ⁊ de filiis phaſur: elionai maaſia iſmael
ας. καὶ ἀπὸ υἱῶν φασούρ, ἐλιωναῒ μαασία ἰσμαὴλ
⁊ nathanael ⁊ iozabad ⁊ elaſa. ⁊ de
καὶ ναθαναὴλ καὶ ἰωζαβὰδ καὶ ἠλασά. καὶ ἀπὸ τῶν
leuitis: iozabab ⁊ ſemei ⁊ colia: ipſe co=
λευιτῶν, ἰωσαβὰδ καὶ σεμεεὶ καὶ κωλία, αὐτὸς κω
litas: ⁊ chetheia ⁊ iudas ⁊ eliezer. ⁊
λίτας, καὶ χεθεΐα καὶ ἰούδας καὶ ἐλιέζερ. καὶ
de cātorib9: eliaſab. ⁊ de ianitorib9
ἀπὸ τῶν ᾀδόντων, ἐλιασάβ. καὶ ἀπὸ τῶν θυρωρῶν
ſolē ⁊ tellē ⁊ vrias. ⁊ de iſrael de
σολὴν καὶ τελλὴν καὶ οὐρίας. καὶ ἀπὸ ἰσραὴλ ἀπὸ
filiis phoros: ramia ⁊ azia ⁊ melchia ⁊ mei=
υἱῶν φόρος, ῥαμία καὶ ἀζία καὶ μελχία καὶ μεϊ=
min ⁊ eliazar ⁊ melchias ⁊ baneas.
μὶν καὶ ἐλεάζαρ καὶ μελχίας καὶ βανίας. oooooo

© Biblioteca Nacional de España

D
τ de filijs elã: matthanias τ zacharias τ
καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἠλάμ, ματθανίας καὶ ζαχαρίας καὶ
iaiel τ abdias τ hierimoth: τ elia. τ de filijs
ἰαϊὴλ καὶ ἀβδίας καὶ ἱεριμώθ, καὶ ἠλία. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν
zathua: elionai eliſub matthanai τ iarmoth τ zabad
ζαθουά, ἐλιωναῒ ἐλισοὺβ ματθαναῒ καὶ ἰαρμὼθ καὶ ζαβάδ
τ oziza. τ de filijs babi: ianã τ anani τ
καὶ ὀζιζά. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βαβί, ἰωανὰν καὶ ἀνανὶ καὶ
zabu τ thali. τ de filijs baani: moſſolã
ζαβοῦ καὶ θαλί. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βανί, μοσολλὰμ
τ maluc τ adaias τ iaſub τ ſaal τ
καὶ μαλοὺκ καὶ ἀδαΐας καὶ ἰασοὺβ καὶ σαὰλ καὶ
ramoth. τ de filijs phaath moab edne τ cha
ῥαμώθ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν φαὰθ μωὰβ ἐδνὲ καὶ χα
lel τ banai τ maaſias: τ matthanias τ
λὴλ καὶ βαναῒ καὶ μαασίας, καὶ ματθανίας καὶ
beſſeleel τ banui τ manaſſes. τ de
βεσελεὴλ καὶ βανουῒ καὶ μανασσῆς. καὶ ἀπὸ τῶν
filijs erã: eliezer ieſeia melchias: ſamai ſemeõ
υἱῶν ἠράμ, ἐλιέζερ ἰεσεΐα μελχίας, σαμαῒ σεμεὼν
beniamin meluch τ ſamari. τ de filijs
βενιαμὶν μελοὺχ καὶ σαμαρί. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν
aſem: matthanai matthatha zabad eliphalet hieremi
ἀσήμ, ματθαναῒ ματθαθὰ ζαβὲδ ἐλιφαλὲτ ἱερεμὶ
manaſſes τ ſemei. τ de filijs bani: mo-
μανασσῆς καὶ σεμεΐ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν βανί, μο-
odias amrã vel banai badaias chelias vania
οδίας ἀμρὰμ οὐὴλ βαναῒ βαδαΐας χελίας οὐανία
C
marimoth: eliaſib matthanias τ matthani. τ
μαριμώθ, ἐλιασὶβ ματθανίας καὶ ματθανί. καὶ
fecerũt filij baum τ filij ſemei τ ſelemi-
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ βανουὶ καὶ υἱοὶ σεμεῒ καὶ σελεμί
as τ nathã τ adaias: τ machnada. τ ſarua
ας καὶ νάθαν καὶ ἀδαΐας, καὶ μαχναδά. καὶ σαρουὰ
τ ſeſei. τ eſriel τ ſelemias τ ſamari-
καὶ σεσεΐ. καὶ ἐσριὴλ καὶ σελεμίας καὶ σαμαρί-
as: τ ſellũ τ amarias τ ioſeph. de fi-
ας, καὶ σελλοὺμ καὶ ἀμαρίας καὶ ἰωσήφ. ἀπὸ υἱ-
lijs nabu: ieiel matthathias zabad: zebẽna iadai
ῶν ναβού, ἰεϊὴλ ματθαθίας ζαβάδ, ζεβεννὰ ἰαδαῒ
ioel τ banaias. oẽs hi acceperãt vxores
ἰωὴλ καὶ βαναΐας. πάντες οὗτοι ἔλαβον γυναῖκας
alienas: τ ſũt aũt ex ipſis mulierib⁹ q̃ ge
ἀλλοτρίας, καὶ εἰσὶ δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν γυναικῶν αἱ ἐγέν
nuerũt ex eis filios.
νησαν ἐξ αὐτῶν υἱούς.

Et de filiis helam: mathania: zacharias: & iehihel & abdi & rimoth & helia. Et de filiis zethua: elioenai: eliaſib: nathania & hierimuth & zabeth & aziza. Et de filiis bebai: iohannã anania: zabbai: athalai. Et de filiis beni. moſollã & melluch & adaia iaſub & ſaal & ramoth: et de filiis phetmoab: edna & chalaal: banaias & maaſias: mathanias beſelehel: bennui & manaſſe. Et de filiis erem: eliezer: ieſue: melchias: ſemeias: ſymeon: beniamin: maloch: ſamarias. Et de filiis aſom mathanai mathet: azabeth: elpheleth: iermai: manaſſes ſemei. De filiis bani: maaddi: amram & huel: baneas & badaias: cheliau: bannia. Marimuth: & eliaſib: mathanias: mathanai et iaſi & bani & bennui ſemei & ſalmias & nathan & adaias: mechnedabai ſyſai ſarai ezrel & ſelemau & ſemeria ſellum amaria ioſeph. De filiis nebui: ahiel mathathias zabet zabina ieddu & iohel & banai. Omnes hi acceperant vxores alienigenas: & fuerũt ex eis mulieres que pepererãt filios.

Explicit liber Eſdre pᷓm⁹.

וּמִבְּנֵי עֵילָם מַתַּנְיָה זְכַרְיָה
וִיחִיאֵל וְעַבְדִּי וִירֵמוֹת וְאֵלִיָּה׃
וּמִבְּנֵי זַתּוּא אֶלְיוֹעֵינַי אֶלְיָשִׁיב
מַתַּנְיָה וִירֵמוֹת וְזָבָד וַעֲזִיזָא׃
וּמִבְּנֵי בֵּבָי יְהוֹחָנָן חֲנַנְיָה זַבַּי
עַתְלָי׃ וּמִבְּנֵי בָּנִי מְשֻׁלָּם מַלּוּךְ
וַעֲדָיָה יָשׁוּב וּשְׁאָל וְרָמוֹת׃ וּמִבְּנֵי
פַּחַת מוֹאָב עַדְנָא וּכְלָל בְּנָיָה
מַעֲשֵׂיָה מַתַּנְיָה בְּצַלְאֵל וּבִנּוּי
וּמְנַשֶּׁה׃ וּבְנֵי חָרִם אֱלִיעֶזֶר יִשִּׁיָּה
מַלְכִּיָּה שְׁמַעְיָה שִׁמְעוֹן׃ בִּנְיָמִן
מַלּוּךְ שְׁמַרְיָה׃ מִבְּנֵי חָשֻׁם מַתְּנַי
מַתַּתָּה זָבָד אֱלִיפֶלֶט יְרֵמַי מְנַשֶּׁה
שִׁמְעִי׃ מִבְּנֵי בָנִי מַעֲדַי עַמְרָם
וְאוּאֵל׃ בְּנָיָה בֵדְיָה כְּלוּהוּ׃ וַנְיָה
מְרֵמוֹת אֶלְיָשִׁיב׃ מַתַּנְיָה מַתְּנַי
וְיַעֲשָׂי׃ וּבָנִי וּבִנּוּי שִׁמְעִי׃
וְשֶׁלֶמְיָה וְנָתָן וַעֲדָיָה׃ מַכְנַדְבַי
שָׁשַׁי שָׁרָי׃ עֲזַרְאֵל וְשֶׁלֶמְיָהוּ
שְׁמַרְיָה׃ שַׁלּוּם אֲמַרְיָה יוֹסֵף׃
מִבְּנֵי נְבוֹ יְעִיאֵל מַתִּתְיָה זָבָד
זְבִינָא יַדַּי וְיוֹאֵל בְּנָיָה׃ כָּל אֵלֶּה
נָשְׂאוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת וְיֵשׁ מֵהֶם — נָשָׂה
נָשִׁים וַיָּשִׂימוּ בָּנִים׃ — שׂוּם

Neemias.
Νεεμίας.

Ca. j.

A
Uerba neemie filij chalcie. τ factũ eſt in mẽſe
λ. Λόγοι νεεμίου υἱοῦ χαλκίου. καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ
chaſeleb anni viceſimi: τ ego erã in ſuſan
χασελὲβ ἔτους εἰκοστοῦ, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν σουσὰν
caſtro: τ venit anani vn⁹ de fratribus meis: ipſe
ἀβιρᾶ, καὶ ἦλθεν ἀνανὶ εἷς ἀπὸ ἀδελφῶν μου, αὐ
τ viri iuda: τ interrogaui eos de
τὸς καὶ ἄνδρες ἰούδα, καὶ ἠρώτησα αὐτοὺς περὶ
iudeis ſaluatis: q̃ remãſerãt
τῶν ἰουδαίων τῶν διασωθέντων, οἳ κατελείφθησαν
de captiuitate τ de hieruſalẽ. τ dixe
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ περὶ ἱερουσαλήμ. καὶ εἶ-
rũt ad me: q̃ reſidui q̃ remãſerũt
πον πρός με, ὅτι οἱ ὑπολελειμμένοι οἱ καταλειφθέντες
de captiuitate ibi in p̃uincia: in afflictiõe ma
ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ, ἐν πονηρίᾳ με
gna τ in opprobrio: τ muri hieruſalẽ
γάλῃ καὶ ἐν ὀνειδισμῷ, καὶ τὰ τείχη ἱερουσαλὴμ

Incipit liber Neemie.
Cap̃. 1.

Uerba Neemie filii helchie. Et factũ ẽ in menſe caſleu anno viceſimo: & ego eram in ſuſis caſtro. Et venit anani vnus de fratribus meis: ipſe & viri iuda. et interrogaui eos de iudeis qui remanſerant & ſuperer ant de captiuitate & de hieruſalem. Et dixerunt mihi. Qui remanſerunt & derelicti ſunt de captiuitate ibi in p̃uincia: in afflictione magna ſunt & in opprobrio: & murus hieruſalẽ

Cap. j.
דִּבְרֵי נְחֶמְיָה בֶּן חֲכַלְיָה וַיְהִי — הָיָה
בְחֹדֶשׁ כִּסְלֵו שְׁנַת עֶשְׂרִים וַאֲנִי — שָׁנָה
הָיִיתִי בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה׃ וַיָּבֹא — הָיָה בּוֹא
חֲנָנִי אֶחָד מֵאַחַי הוּא וַאֲנָשִׁים
מִיהוּדָה וָאֶשְׁאָלֵם עַל הַיְּהוּדִים — שָׁאַל יָדָה
הַפְּלֵיטָה אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ מִן — פָּלַט שָׁאַר
הַשֶּׁבִי וְעַל יְרוּשָׁלָםִ׃ וַיֹּאמְרוּ — שָׁבָה אָמַר
לִי הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ
מִן הַשְּׁבִי שָׁם בַּמְּדִינָה בְּרָעָה — מָדַן רוּע
גְדֹלָה וּבְחֶרְפָּה וְחוֹמַת יְרוּשָׁלַםִ — חָמָה

© Biblioteca Nacional de España

מְפֹרֶצֶת וּשְׁעָרֶיהָ נִצְּתוּ בָאֵשׁ׃
וַיְהִי כְּשָׁמְעִי אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
יָשַׁבְתִּי וָאֶבְכֶּה וָאֶתְאַבְּלָה יָמִים
וָאֱהִי צָם וּמִתְפַּלֵּל לִפְנֵי אֱלֹהֵי
הַשָּׁמָיִם׃ וָאֹמַר אָנָּא יְהוָה אֱלֹהֵי
הַשָּׁמַיִם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא
שֹׁמֵר הַבְּרִית וָחֶסֶד לְאֹהֲבָיו
וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃ תְּהִי נָא אָזְנְךָ
קַשֶּׁבֶת וְעֵינֶיךָ פְתוּחוֹת לִשְׁמֹעַ
אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ אֲשֶׁר אָנֹכִי
מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם יוֹמָם
וָלַיְלָה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ
וּמִתְוַדֶּה עַל חַטֹּאות בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר חָטָאנוּ לָךְ וַאֲנִי וּבֵית
אָבִי חָטָאנוּ׃ חֲבֹל חָבַלְנוּ לָךְ
וְלֹא שָׁמַרְנוּ אֶת הַמִּצְוֹת וְאֶת
הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר
צִוִּיתָ אֶת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ׃ זְכָר
נָא אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוִּיתָ אֶת
מֹשֶׁה עַבְדְּךָ לֵאמֹר אַתֶּם
תִּמְעָלוּ אֲנִי אָפִיץ אֶתְכֶם בָּעַמִּים׃
וְשַׁבְתֶּם אֵלַי וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי
וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אִם יִהְיֶה נִדַּחֲכֶם
בִּקְצֵה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם אֲקַבְּצֵם
וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
בָּחַרְתִּי לְשַׁכֵּן אֶת שְׁמִי שָׁם׃
וְהֵם עֲבָדֶיךָ וְעַמֶּךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ
בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבְיָדְךָ הַחֲזָקָה׃
אָנָּא אֲדֹנָי תְּהִי נָא אָזְנְךָ
קַשֶּׁבֶת אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל
תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ הַחֲפֵצִים לְיִרְאָה
אֶת שְׁמֶךָ וְהַצְלִיחָה נָּא
לְעַבְדְּךָ הַיּוֹם וּתְנֵהוּ לְרַחֲמִים
לִפְנֵי הָאִישׁ הַזֶּה וַאֲנִי הָיִיתִי
מַשְׁקֶה לַמֶּלֶךְ׃
Cap.ij. וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ נִיסָן שְׁנַת

פָּרַץ יָצַת
הָיָה
בָּכָה אָבַל
יוֹם הָיָה
צוּם פָּלַל
פָּנָה
יָרֵא
בָּרַת
צִוָּה הָיָה
פָּתַח
פָּלַל
יָדָה
שָׁפַט
צִוָּה
מָעַל פּוּץ
שׁוּב
עָשָׂה
קָבַץ
בּוֹא קוּם
פָּדָה
כֹּחַ
הָיָה
צָלַח
נָתַן
פָּנָה הָיָה
שָׁקָה
שָׁנָה

diſſipatus eſt: & porte eius combuſte ſunt igni. Cunq; audiſſem verba huiuſcemodi: ſedi & fleui & luxi dieb⁹ multis: & ieiunabam & orabā ante faciem dei celi: & dixi. Queſo domine deus celi fortis magne atq; terribilis: qui cuſtodis pactum & miſericordiā cū his q te diligunt: & cuſtodiūt mandata tua: fiant aures tue auſcultātes: & oculi tui aperti: vt audias orationē ſerui tui quā ego oro coram te hodie die & nocte pro filiis iſrael ſeruis tuis & confiteor pro peccatis filiorum iſrael quibus peccauerunt tibi. Et ego & domus patris mei peccauimus: vanitate ſeducti ſumus & nō cuſtodiuimus mādatum tuum & cerimonias & iudicia que precepiſti moyſi famulo tuo. Memento verbi quod mādaſti moyſi ſeruo tuo dicens. Cum tranſgreſſi fueritis: ego diſperdā vos in pp̄los: et ſi reuertamini ad me & cuſtodiatis precepta mea: & faciatis ea: etiam ſi abducti fueritis ad extrema celi: inde cogregabo vos et reducā in locum quē elegi vt habitaret nomē meum ibi. Et ipſi ſerui tui et populus tuus quos redemiſti in fortitudīe tua magna: et in manu tua valida. Obſecro domine ſit auris tua attendens ad orationē ſerui tui et ad orationem ſeruorum tuoꝝ qui volunt timere nomen tuum: et dirige ſeruum tuum hodie: et da ei miſericordiam ante virum hunc. Ego enim eram pincerna regis. 2.

Factum eſt autem in menſe niſan anno

diſſipati: ꝛ porte eius cōbuſte ſunt igni.
καθηρημένα, καὶ πύλαι αὐτῆς ἐνεπρήσθησαν ἐν πυρί.
ꝛ factū eſt cū audirē ego ſmones iſtos:
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τοὺς λόγους τούτους,
ſedi ꝛ fleui ꝛ luxi diebus: ꝛ e= B
ἐκάθισα καὶ ἔκλαυσα καὶ ἐπένθησα ἡμέρας, καὶ ἤ=
rā ieiunās ꝛ orās corā deo
μην νηστεύων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ Dan.9.a.
celi. ꝛ dixi: o iā dn̄e deus celi infra.9.f.
οὐρανοῦ. καὶ εἶπα, ὦ δὴ κύριε ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ ὁ
fortis ꝛ magne ꝛ terribilis: cuſtodiēs pa=
ἰσχυρὸς καὶ μέγας καὶ φοβερός, φυλάσσων τὴν διαθή=
ctū ꝛ miam amātibus eū ꝛ cuſto
κην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τοῖς φυ=
diētibus mādata eius. ſit iā auris tua attē
λάσσουσι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. ἔστω δὴ τὸ οὖς σου προ=
dens: ꝛ oculi tui aperti: vt au=
σέχον, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἠνεῳγμένοι, τοῦ ἀκοῦ=
dias orōnē ſui tui: quā ego oro
σαι προσευχὴν τοῦ δούλου σου, ἣν ἐγὼ προσεύχο=
corā te hodie die ꝛ nocte pro fi
μαι ἐνώπιόν σου σήμερον ἡμέραν καὶ νύκτα περὶ υἱ=
lijs iſrael ſuis tuis. ꝛ cōfiteor ſup pecca=
ῶν ἰσραὴλ δούλων σου. καὶ ἐξαγορεύω ἐπὶ ἁμαρτί=
tis filioꝝ iſrael q̄bus peccauim⁹ tibi. ꝛ ego ꝛ C
αις υἱῶν ἰσραὴλ αἷς ἡμάρτομεν σοι. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ
dom⁹ patris mei peccauimus. diſſolutione diſſol
οἶκος τοῦ πατρός μου ἡμάρτομεν. διαλύσει διελύ=
uim⁹ erga te: ꝛ nō cuſtodiuimus mādata
σαμεν πρὸς σέ, καὶ οὐκ ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολάς
tua ꝛ p̄cepta ꝛ iuditia: q̄ p̄ce=
σου καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ ἐνε=
piſti moyſi ſuo tuo. memēto iā ſmo
τείλω τῷ μωυσῇ παιδί σου. μνήσθητι δὴ τὸν λό=
nis q̄m mādaſti moyſi ſuo tuo dicēs: ſi trāſgreſ
γον ὃν ἐνετείλω μωυσῇ τῷ παιδί σου λέγων, ἐὰν ἀσυν=
ſi fueritis vos: ego diſpergā vos in pp̄lis.
θετήσητε ὑμεῖς, ἐγὼ διασκορπιῶ ὑμᾶς ἐν τοῖς λαοῖς.
ꝛ ſi cōuertamini ad me ꝛ cuſtodiatis māda=
καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρός με καὶ φυλάξητε τὰς ἐντο=
ta mea ꝛ faciatis ea: ꝛ ſi fuerit diſperſio ve
λάς μου καὶ ποιήσητε αὐτάς, καὶ ἐὰν ᾖ ἡ διασπορὰ ὑ=
ſtra vſq; ad extremitatē celi: inde cōgregabo eos:
μῶν ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ἐκεῖθεν συνάξω αὐτούς,
ꝛ reducā eos in locū: quē elegerā vt ha
καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐξελεξάμην κατα=
bitaret nomē meū ibi. ꝛ ipi ſui tui
σκηνῶσαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. καὶ αὐτοὶ παῖδές σου D
ꝛ pp̄ls tu⁹: quos redemiſti in fortitudine tua
καὶ λαός σου, οὓς ἐλυτρώσω ἐν τῇ δυνάμει σου τῇ
magna: ꝛ in manu tua valida. iā dn̄e
μεγάλῃ, καὶ ἐν τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ. δὴ κύριε
ſit auris tua attendēs ad orōnē ſer
ἔστω τὸ οὖς σου προσέχον εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ δού=
ui tui ꝛ ad orōnē ſuoꝝ tuoꝝ volē
λου σου καὶ εἰς τὴν προσευχὴν παίδων σου τῶν θε=
tiū timere nomē tuū. ꝛ dirige iā
λόντων φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. καὶ εὐόδωσον δὴ
ſuū tuū hodie: ꝛ da eū in miſeratiōes
τῷ παιδί σου σήμερον, καὶ δός αὐτὸν εἰς οἰκτιρμοὺς
corā viro hoc. ꝛ ego erā pīcerna
ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς τούτου. καὶ ἐγὼ ἤμην οἰνοχόος τῷ
regi.
βασιλεῖ.

Ca.2.

Et factū eſt in mēſe niſan anno
Καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ νισὰν ἔτους

viceſimo arthaſaſtha regi: ⁊ erat vinum ante eū:
εἰκοστοῦ ἀρθασασθὰ βασιλεῖ, καὶ ἦν ὁ οἶνος ἐνώπιον αὐ=
⁊ cepi vinū ⁊ dedi regi: ⁊
τοῦ, καὶ ἔλαβον τὸν οἶνον καὶ ἔδωκα τῷ βασιλεῖ, καὶ
nō erat alī corā eo. ⁊ dixit mihi rex:
οὐκ ἦν ἕτερος ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς,
q̄re vultus tu⁹ triſtis: tu aūt nō es egrotās:
διατί τὸ πρόσωπόν σου πονηρόν, σὺ δὲ οὐκ εἶ ἀῤῥωστῶν;
⁊ nō eſt hoc niſi prauitas cordis. ⁊ timui
καὶ οὐκ ἔστι τοῦτο εἰμὴ πονηρία καρδίας. καὶ ἐφοβή=
multū nimis. ⁊ dixi regi: rex
θην πολὺ σφόδρα. καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, ὁ βασι=
in eternū viuat. q̄re nō fiet triſtis vul=
λεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ζήτω. διατί οὐ μὴ γένηται πονηρὸν τὸ πρό
tus me⁹: q̄a ciuitas dom⁹ monumētoꝝ patrū
σωπόν μου, διότι ἡ πόλις οἶκος μνημείων πατέρων
meoꝝ deſerta ē: ⁊ porte eius exeſe ſunt
μου ἠρημώθη, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν
igni: ⁊ ait mihi rex: pro quo hoc
πυρί; καὶ εἶπέ μοι ὁ βασιλεύς, περὶ τίνος τοῦτου
tu poſtulas: ⁊ oraui ad dn̄m deū ce=
σὺ ζητεῖς; καὶ προσηυξάμην πρὸς κύριον θεὸν τοῦ οὐ=
li: ⁊ dixi regi: ſi erga regē
ρανοῦ, καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ, εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα
B bonū: ⁊ ſi benignus videbit ſeru⁹ tu⁹ corā te:
ἀγαθόν, καὶ εἰ ἀγαθυνθήσεται ὁ παῖς σου ἐνώπιόν σου,
vt mittas eū in iuda in ciuitatē monumētoꝝ
ὥστε πέμψαι αὐτὸν ἐν ἰούδα εἰς πόλιν μνημείων
patrū meoꝝ ⁊ reedificabo eā. ⁊ dixit mihi
πατέρων μου καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν. καὶ εἶπέ μοι
rex ⁊ cōcubina q̄ ſedebat corā eo:
ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ παλλακὴ ἡ καθημένη ἐνώπιον αὐ=
vſq; quo erit iter tuū ⁊ quādo re=
τοῦ, ἕως πότε ἔσται ἡ πορεία σου καὶ πότε ἐπι
uerteris: ⁊ placuit ante regē ⁊
στρέψεις; καὶ ἠγαθύνθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ
miſit me: ⁊ dedi ei terminū. ⁊ dixi
ἀπέστειλέ με, καὶ ἔδωκα αὐτῷ ὅρον. καὶ εἶπα
regi: ſi erga regē bonū: det
τῷ βασιλεῖ, εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθόν, δότω
mihi epiſtolas ad principes trās flu=
μοι ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ πο=
uiū vt trāſducāt me donec veniā in iudeā:
ταμοῦ ὥστε παραγαγεῖν με ἕως ἔλθω ἐπὶ ἰούδαν,
⁊ epiſtolā ad aſaph cuſtodē ſaltus
καὶ ἐπιστολὴν ἐπὶ ἀσὰφ φύλακα τοῦ παραδείσου
q̄ eſt regi: vt det mihi ligna ad tegēdū por=
ὅς ἐστι τῷ βασιλεῖ, ὥστε δοῦναί μοι ξύλα στεγάσαι τὰς πύ
tas turris dom⁹ ⁊ in muꝝ ciui=
λας τῆς βάρεως τοῦ οἴκου καὶ εἰς τὸ τεῖχος τῆς πό
tatis: ⁊ in domū in quā ingrediar ad eā. ⁊ de
λεως, καὶ εἰς οἶκον εἰς ὃν εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν. καὶ ἔ=
dit mihi rex vt man⁹ dei bona ſup me: ⁊
δωκέ μοι ὁ βασιλεὺς ὡς χεὶρ θεοῦ ἡ ἀγαθὴ ἐπ᾽ ἐμέ, καὶ
veni ad p̄ſides trās fluuiū. ⁊
ἦλθον πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ. καὶ
dedi eis epiſtolas regis. ⁊
ἔδωκα αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ βασιλέως. καὶ
miſit mecū rex p̄cipes exercitus
ἀπέστειλε μετ᾽ ἐμοῦ ὁ βασιλεὺς ἀρχηγοὺς δυνάμεως
⁊ equites. ⁊ audiuit ſanabalat aroni ⁊
καὶ ἱππεῖς. καὶ ἤκουσε σαναβαλὰτ ὁ ἀρωνὶ καὶ
tobias ſeruus ammoni: ⁊ graue eis fu=
τωβίας ὁ δοῦλος ὁ ἀμμωνί, καὶ πονηρὸν αὐτοῖς ἐγέ
it. ⁊ cōtriſtati ſunt quia venit homo vt q̄reret
νετο. καὶ ἐλυπήθησαν ὅτι ἥκει ἄνθρωπος ζητῆσαι
bonū filijs iſrael. ⁊ veni in hieruſa=
ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσα=
lē: ⁊ erā ibi diebus tribus.
C λήμ, καὶ ἤμην ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς.

viceſimo artaxerxis regis: & vinū erat ante eum. Et leuaui vinum & dedi regi: & eram quaſi languidus ante faciem eius. Dixitq; mihi rex. Quare vultus tuus triſtis eſt: cū te egrotū nō videā: Non eſt hoc fruſtra: ſed malū neſcio qđ in corde tuo eſt. Et timui valde ac nimis: & dixi regi. Rex in eternū viue. Quare nō mereat vultus me⁹: quia ciuitas domus ſepulchrorū patris mei deſerta eſt: & porte eius combuſte ſunt igni: Et ait mihi rex. Pro qua re poſtulas: Et oraui deum celi. Et dixi ad regem. Si videtur regi bonum & ſi placet ſeruus tuus ante faciem tuam vt mittas me in iudeam ad ciuitatem ſepuchri patris mei: & edificabo eam. Dixitq; mihi rex & regina q̄ ſedebat iuxta eū. Vſq; ad qđ tēpus erit iter tuū & qñ reuerteris: Et placuit ante vultum regis: & miſit me. Et conſtitui ei tempus & dixi regi. Si regi videtur bonum: epiſtolas det mihi ad duces regionis trans flumen vt traducant me donec veniam in iudeam: & epiſtolam ad aſaph cuſtodem ſaltus regis: vt det mihi ligna vt tegere poſſim portas templi: turres domus: & muros ciuitatis: & domum quam ingreſſus fuero. Et dedit mihi rex iuxta manū dei mei bonam mecū. Et veni ad duces regionis trans flumen: dediq; eis epiſtolas regis. Miſerat autem rex mecū principes militū & eqtes. Et audierūt ſannaballath horonites & tobias ſeruus amanites: & contriſtati ſunt afflictione magna q̄ veniſſet homo qui quereret proſperitatem filiorum iſrael. Et veni hieruſalem & eram ibi tribus diebus

עֶשְׂרִים לְאַרְתַּחְשַׁסְתְּא הַמֶּלֶךְ
יַיִן לְפָנָיו וָאֶשָּׂא אֶת הַיַּיִן וָאֶתְּנָה
לַמֶּלֶךְ וְלֹא הָיִיתִי רַע לְפָנָיו׃
וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ מַדּוּעַ פָּנֶיךָ רָעִים
וְאַתָּה אֵינְךָ חוֹלֶה אֵין זֶה כִּי אִם
רֹעַ לֵב וָאִירָא הַרְבֵּה מְאֹד׃ וָאֹמַר
לַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ לְעוֹלָם יִחְיֶה מַדּוּעַ
לֹא יֵרְעוּ פָנַי אֲשֶׁר הָעִיר בֵּית
קִבְרוֹת אֲבֹתַי חֲרֵבָה וּשְׁעָרֶיהָ
אֻכְּלוּ בָאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ
עַל מַה זֶּה אַתָּה מְבַקֵּשׁ וָאֶתְפַּלֵּל
אֶל אֱלֹהֵי הַשָּׁמָיִם׃ וָאֹמַר לַמֶּלֶךְ
אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם יִיטַב
עַבְדְּךָ לְפָנֶיךָ אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵנִי אֶל
יְהוּדָה אֶל עִיר קִבְרוֹת אֲבֹתַי
וְאֶבְנֶנָּה׃ וַיֹּאמֶר לִי הַמֶּלֶךְ וְהַשֵּׁגָל
יֹשֶׁבֶת אֶצְלוֹ עַד מָתַי יִהְיֶה מַהֲלָכְךָ
וּמָתַי תָּשׁוּב וַיִּיטַב לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
וַיִּשְׁלָחֵנִי וָאֶתְּנָה לוֹ זְמָן׃ וָאוֹמַר
לַמֶּלֶךְ אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב אִגְּרוֹת
יִתְּנוּ לִי עַל פַּחֲווֹת עֵבֶר הַנָּהָר
אֲשֶׁר יַעֲבִירוּנִי עַד אֲשֶׁר אָבוֹא
אֶל יְהוּדָה׃ וְאִגֶּרֶת אֶל אָסָף שֹׁמֵר
הַפַּרְדֵּס אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִתֶּן
לִי עֵצִים לְקָרוֹת אֶת שַׁעֲרֵי הַבִּירָה
אֲשֶׁר לַבַּיִת וּלְחוֹמַת הָעִיר וְלַבַּיִת
אֲשֶׁר אָבוֹא אֵלָיו וַיִּתֶּן לִי הַמֶּלֶךְ
כְּיַד אֱלֹהַי הַטּוֹבָה עָלָי׃ וָאָבוֹא אֶל
פַּחֲווֹת עֵבֶר הַנָּהָר וָאֶתְּנָה לָהֶם
אֵת אִגְּרוֹת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח עִמִּי
הַמֶּלֶךְ שָׂרֵי חַיִל וּפָרָשִׁים׃ וַיִּשְׁמַע
סַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וְטוֹבִיָּה הָעֶבֶד
הָעַמֹּנִי וַיֵּרַע לָהֶם רָעָה גְדֹלָה
אֲשֶׁר בָּא אָדָם לְבַקֵּשׁ טוֹבָה
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וָאָבוֹא אֶל
יְרוּשָׁלִַם וָאֱהִי שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה׃

נשא נתן
היה רוע
אמר מדע
חלה
ירא רבה
עלם חיה
בקש פלל
יטב
פנה שלח
בנה
היה הלך
שוב יטב
נתן אמר
קרה
חמה
בוא
שור שמע
רוע
בוא
היה יום

© Biblioteca Nacional de España

וָאָקוּם לַיְלָה אֲנִי וַאֲנָשִׁים מְעַט קוּם
עִמִּי וְלֹא הִגַּדְתִּי לְאָדָם מָה נָגַד
אֱלֹהַי נֹתֵן אֶל לִבִּי לַעֲשׂוֹת עָשָׂה
לִירוּשָׁלָ͏ִם וּבְהֵמָה אֵין עִמִּי
כִּי אִם הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֲנִי רֹכֵב בָּהּ׃
וָאֵצְאָה בְשַׁעַר הַגַּיְא לַיְלָה יָצָא
וְאֶל פְּנֵי עֵין הַתַּנִּין וְאֶל שַׁעַר פָּנָה תָּנַן
הָאַשְׁפּוֹת וָאֱהִי שֹׂבֵר בְּחוֹמֹת הָיָה
יְרוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר הֵם פְּרוּצִים פָּרַץ
וּשְׁעָרֶיהָ אֻכְּלוּ בָאֵשׁ׃ וָאֶעֱבֹר אֶל עָבַר
שַׁעַר הָעַיִן וְאֶל בְּרֵכַת הַמֶּלֶךְ
וְאֵין מָקוֹם לַבְּהֵמָה לַעֲבֹר תַּחְתָּי׃ קוּם
וָאֱהִי עֹלֶה בַנַּחַל לַיְלָה וָאֱהִי שֹׂבֵר
בַּחוֹמָה וָאָשׁוּב וָאָבוֹא בְּשַׁעַר הַגַּיְא שׁוּב
וָאָשׁוּב׃ וְהַסְּגָנִים לֹא יָדְעוּ אָנָה
הָלַכְתִּי וּמָה אֲנִי עֹשֶׂה וְלַיְּהוּדִים יָדָה
וְלַכֹּהֲנִים וְלַחֹרִים וְלַסְּגָנִים וּלְיֶתֶר חוּר
עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה עַד כֵּן לֹא הִגַּדְתִּי׃ לָאַךְ נָגַד
וָאוֹמַר אֲלֵהֶם אַתֶּם רֹאִים הָרָעָה אָמַר רָאָה
אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ בָהּ אֲשֶׁר יְרוּשָׁלַ͏ִם רוּעַ
חֲרֵבָה וּשְׁעָרֶיהָ נִצְּתוּ בָאֵשׁ לְכוּ יָצַת יָלַךְ
וְנִבְנֶה אֶת חוֹמַת יְרוּשָׁלַ͏ִם וְלֹא בָּנָה
נִהְיֶה עוֹד חֶרְפָּה׃ וָאַגִּיד לָהֶם אֶת הָיָה נָגַד
יַד אֱלֹהַי אֲשֶׁר הִיא טוֹבָה עָלַי
וְאַף דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר אָמַר לִי
וַיֹּאמְרוּ נָקוּם וּבָנִינוּ וַיְחַזְּקוּ יְדֵיהֶם אָמַר קוּם
לַטּוֹבָה׃ וַיִּשְׁמַע סַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי בָּנָה חָזַק
וְטוֹבִיָּה הָעֶבֶד הָעַמֹּנִי וְגֶשֶׁם שָׁמַע
הָעַרְבִי וַיַּלְעִגוּ לָנוּ וַיִּבְזוּ עָלֵינוּ לָעַג בָּזָה
וַיֹּאמְרוּ מָה הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר
אַתֶּם עֹשִׂים הַעַל הַמֶּלֶךְ אַתֶּם עָשָׂה
מֹרְדִים׃ וָאָשִׁיב אוֹתָם דָּבָר וָאוֹמַר שׁוּב
לָהֶם אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הוּא יַצְלִיחַ צָלַח
לָנוּ וַאֲנַחְנוּ עֲבָדָיו נָקוּם קוּם
וּבָנִינוּ וְלָכֶם אֵין חֵלֶק וּצְדָקָה
וְזִכָּרוֹן בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃

Et ſurrexi nocte ego & viri pauci mecum: & non indicaui cuiq̄ quid deus meus dediſſet in corde meo vt facerem in hieruſalem: & iumentum non erat mecum: niſi animal cui ſedebā. Et egreſſus ſum per portam vallis nocte: & ante fontem draconis: & ad portam ſtercoris: & conſiderabā murum hieruſalem diſſipatum & portas eius conſumptas igni. Et tranſiui ad portam fontis & ad aqueductum regis: & non erat locus iumento cui ſedebā vt trāſiret. Et aſcendi per torrentē nocte & conſiderabam murum: & reuerſus veni ad portam vallis & redii. Magiſtratus autem neſciebant quo abiſſem aut quid ego facerem. Sed & iudeis & ſacerdotibus & optimatib⁹ & magiſtratib⁹ & reliqs qui faciebāt opus vſq̄ ad id loci nihil indicauerā: & dixi eis. Vos noſtis afflictionē in qua ſumus: quia hieruſalē deſerta eſt & porte eius cōſumpte ſunt igni. Venite & edificem⁹ muros hieruſalem & non ſimus vltra opprobriū. Et indicaui eis manū dei mei q̄ eſſet bona mecum: & verba regis que locutus eſt mihi: & aio. Surgam⁹ & edificemus. Et cōfortate ſunt man⁹ eorū in bono. Audierūt eī ſanaballath horonites & tobias ſeruus amanites & goſem arabs: & ſubſannauerunt nos & deſpexerunt dixerūtq̄. Que eſt hec res quam facitis? Nunquid contra regem vos rebellatis? Et reddidi eis ſermonem: dixiq̄ ad eos. Deus celi ipſe nos iuuat: & nos ſerui eius ſumus. Surgamus & edificem⁹. Vobis aūt non eſt pars & iuſtitia et memoria in hieruſalem. 3.

τ ſurrexi nocte ego τ viri pauci mecū: τ
καὶ ἀνέστην νυκτὸς ἐγὼ καὶ ἄνδρες ὀλίγοι μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ
nō ānunciaui homini q̄ deus dat in cor
οὐκ ἀπήγγειλα ἀνθρώπῳ ὅτι ὁ θεὸς δίδωσιν εἰς καρ-
meū vt facerē cū hieruſalē: τ iumē
δίαν μου τοῦ ποιῆσαι μετὰ τῆς ἱερουσαλήμ, καὶ κτῆ-
tū nō eſt mecū: niſi iumentū qđ ego aſcen-
νος οὐκ ἔστι μετ᾽ ἐμοῦ, εἰ μὴ τὸ κτῆνος ὃ ἐγὼ ἐπιβαί-
do ſup eū. τ egreſſ⁹ ſū p portā vallis nocte
νω ἐπ᾽ αὐτῷ. καὶ ἐξῆλθον διὰ τῆς πύλης γαὶ νυκτὸς
ad os fontis draconis τ ad portā
πρὸς στόμα πηγῆς τοῦ δράκοντος καὶ εἰς πύλην τῆς
ſtercoris. τ erā cōſiderās muros hieruſa-
κοπρίας. καὶ ἤμην καταvοῶν τοῖς τείχεσιν ἱερουσα-
lē diſſipatos τ portas eius
λὴμ τοῖς κατεσπασμένοις καὶ ταῖς πύλαις αὐτῆς
cōſumptas igni: τ trāſiui ad portā
ταῖς ἀνηλωμέναις πυρί, καὶ παρῆλθον ἐπὶ πύλην
fontis τ in piſcinā regis: τ
τῆς πηγῆς καὶ εἰς κολυμβήθραν τοῦ βασιλέως. καὶ
nō erat locus iumēto vt trāſiret ſub me:
οὐκ ἦν τόπος τῷ κτήνει παρελθεῖν ὑποκάτω μου,
τ erā aſcendēs p torrentē nocte. τ e-
καὶ ἤμην ἀναβαίνων διὰ τοῦ χειμάρρου νυκτός. καὶ ἤ-
rā cōſiderās muꝝ: τ erā in porta
μην καταvοῶν τῷ τείχει, καὶ ἤμην ἐν τῇ πύλῃ τῆς
vallis: τ rediȷ̄. τ cuſtodes nō co-
φάραγγος, καὶ ἐπέστρεψα. καὶ οἱ φυλάσσοντες οὐκ ἔγ-
gnouerūt ad q̄d abiȷ̄ſſem: τ q̄d ego facerē. iu-
νωσαν τί ἐπορεύθην, καὶ τί ἐγὼ ποιῶ. καὶ τοῖς ἰουδαί-
deis: τ ſacerdotib⁹ τ optimatib⁹ τ pri-
οις, καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς ἐντίμοις καὶ τοῖς στρα-
cipib⁹ τ reliquis faciētib⁹ opera:
τηγοῖς καὶ καταλοίποις τοῖς ποιοῦσι τὰ ἔργα,
vſq̄ tūc nō ānunciaui. τ dixi ad eos:
ἕως τότε οὐκ ἀπήγγειλα. καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς,
vos videtis afflictionē hāc: in q̄ ſumus
ὑμεῖς βλέπετε τὴν πονηρίαν ταύτην, ἐν ᾗ ἐσμὲν
in ea: quomō hieruſalē deſerta: τ porte e-
ἐν αὐτῇ, πῶς ἱερουσαλὴμ ἔρημος, καὶ αἱ πύλαι αὐ-
ius date ſunt igni. venite τ edificem⁹
τῆς ἐδόθησαν πυρί. δεῦτε καὶ διοικοδομήσωμεν τὸ
muꝝ hieruſalē: τ nō erimus āpli⁹ opprobriū.
τεῖχος ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἐσόμεθα ἔτι ὄνειδος.
τ annunciaui eis manū dei q̄ eſt
καὶ ἀπήγγειλα αὐτοῖς τὴν χεῖρα τοῦ θεοῦ ἥ ἐστιν
bona ſup me: τ ſmones regis quos
ἀγαθὴ ἐπ᾽ ἐμέ, καὶ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως οὓς
dixit mihi. τ dixi: ſurgam⁹ τ edificemus.
εἶπέ μοι. καὶ εἶπον, ἀναστῶμεν καὶ οἰκοδομήσωμεν.
τ fortificate ſunt manus ipoꝝ in bonū. τ
καὶ ἐκραταιώθησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν εἰς τὸ ἀγαθόν. καὶ
audiuit ſanabalat oroni: τ tobias ſeruus
ἤκουσε σαναβαλὰτ ὁ ἀρωνί, καὶ τωβίας ὁ δοῦλος ὁ
āmoni: τ geſā arabi. τ ſubſānauerūt nos:
ἀμμωνί, καὶ γησὰμ ὁ ἀραβί. καὶ ἐξεγέλασαν ἡμᾶς,
τ deſpexerūt nos τ dixerūt: qđ verbū hoc
καὶ κατεφρόνουν ἡμῶν καὶ εἶπον, τί τὸ ῥῆμα τοῦτο
qđ vos facitis: nūq̄d in regē vos rebel-
ὃ ὑμεῖς ποιεῖτε, ἢ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμεῖς ἀποστα-
latis? τ reddidi eis rōnez τ dixi eis:
τεῖτε; καὶ ἐπέστρεψα αὐτοῖς λόγον καὶ εἶπον αὐ-
deus celi ipē pſperabit nos: τ
τοῖς, ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸς εὐοδώσει ἡμῖν, καὶ
nos ſerui eius puri τ ſurgamus τ edi-
ἡμεῖς δοῦλοι αὐτοῦ καθαροὶ καὶ ἀναστησώμεθα καὶ οἰ-
ficemus. τ vobis nō eſt pars τ iuſtitia
κοδομήσωμεν. καὶ ὑμῖν οὐκ ἔστι μερὶς καὶ δικαιοσύνη
τ memoria in hieruſalem.
καὶ μνημόσυνον ἐν ἱερουσαλήμ. Ca.3.

D

© Biblioteca Nacional de España

A Et ſurrexit eliaſub ſacerdos magnus ⁊
Καὶ ἀνέστη ἐλιασοὺβ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ οἱ
fratres eius ſacerdotes: ⁊ edificauerūt poꝛ
ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς, καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πύ=
tā ouinā. ipſi ſctificauerūt eā: ⁊ ſtatue
λην τὴν προβατικήν. αὐτοὶ ἡγίασαν αὐτήν, καὶ ἔστη
rūt valuas eius: ⁊ vſq̧ ad turri centū ſctifi
σαν θύρας αὐτῆς, καὶ ἕως πύργου τῶν ἑκατὸν ἡγία
cauerūt eā vſq̧ ad turri ananeel. ⁊ ad manus
σαν αὐτὸν ἕως πύργου ἀναμεήλ. καὶ ἐπὶ χεῖρας
eius edificauerūt viri hiericho: ⁊ ad manus
αὐτοῦ ᾠκοδόμησαν ἄνδρες ἱεριχώ, καὶ ἐπὶ χεῖρας
eius edificauit zacchur fili⁹ amari. ⁊ poꝛ=
αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν ζακχοὺρ υἱὸς ἀμαρί. καὶ τὴν πύ
tā piſcariā edificauerūt filij aſana: ipſi texe
λην τὴν ἰχθυηρὰν ᾠκοδόμησαν υἱοὶ ἀσανά, αὐτοὶ ἐστέγα
rūt eā: ⁊ texerūt valuas eius ⁊ ſeras
σαν αὐτήν, καὶ ἐστέγασαν θύρας αὐτῆς καὶ κλεῖθρα
eius ⁊ vectes eius. ⁊ ad manus eoꝝ occu=
αὐτῆς καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτῶν κατέ
pauit marimoth fili⁹ vria: filij accos. ⁊ ad manū
σχεν μαριμὼθ υἱὸς οὐρία, υἱοῦ ἀκκώς. καὶ ἐπὶ χεῖρα
eoꝝ occupauit moſſolā fili⁹ barachie filij maſe=
B αὐτῶν κατέσχε μοσολὰμ υἱὸς βαραχίου υἱοῦ μασε=
zubel. ⁊ ad manū eoꝝ occupauit ſadoc fili⁹
ζουβήλ. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχε σαδὼκ υἱὸς
baana. ⁊ ad manū eoꝝ occupauerūt thecoi.
βαανά. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχον οἱ θεκωείμ.
⁊ fortes eoꝝ nō ſuppoſuerūt collū ſuū
καὶ ἰσχυροὶ αὐτῶν οὐκ εἰσήνεγκαν τράχηλον αὐτῶν
in ſuitutē dn̄i ſui. ⁊ portā
εἰς δουλείαν τοῦ κυρίου αὐτῶν. καὶ τὴν πύλην τοῦ
veterē tenuerūt oida fili⁹ phaſec: ⁊ meſulā
ἰασανὰ ἐκράτησαν ὠϊδὰ υἱὸς φασέκ, καὶ μεσουλὰμ
filius baſodia: ipſi texerūt eā: ⁊ ſtatuerūt
υἱὸς βασωδία, αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν
valuas eius: ⁊ ſeras eius: ⁊ vectes ei⁹.
θύρας αὐτῆς, καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς.
⁊ ad manū eorū tenuit maltias gaba=
καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησε μαλτίας ὁ γαβα=
onites ⁊ aarō meronothites: viri ga=
ωνίτης καὶ ἀαρὼν ὁ μηρωνωθίτης, ἄνδρες τῆς γα=
baon ⁊ maſpha vſq̧ ad ſoliū pꝛīcipis
βαὼν καὶ τῆς μασφὰ ἕως θρόνου τοῦ ἄρχοντος τοῦ
trans fluuiū. ⁊ ad manū eoꝝ firma=
πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκρα=
uerūt oziel filius arachie ꝓbatoꝝ. ⁊ ad manū
ταίωσαν ὀζιὴλ υἱὸς ἀραχίου πυρατῶν. καὶ ἐπὶ χεῖρα
C eius cōfirmauit ananias filius vnguētarioꝝ: ⁊
αὐτοῦ ἐκραταίωσεν ἀνανίας υἱὸς τῶν μυρεψῶν, καὶ
ſtatuerūt hieruſalē vſq̧ ad murū latum.
ἔθηκαν ἱερουσαλὴμ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέος.
⁊ ad manū eoꝝ firmauit raphaias filius
καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκραταίωσεν ῥαφαΐας υἱὸς
ſur pꝛīceps dimidij vici hieruſalē. ⁊ ad
σοὺρ ἄρχων ἡμίσους περιχώρου ἱερουσαλήμ. καὶ ἐπὶ
manū eoꝝ tenuit iedaias fili⁹ eromaph ⁊ eregi
χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν ἰεδαΐας υἱὸς ἐρωμὰφ καὶ κα
one domus ſua. ⁊ ad manū eius te=
τέναντι οἰκίας αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτη
nuit attus filius aſabania. ⁊ mēſurā ſecundā
σεν ἄττους υἱὸς ἀσαβανία. καὶ μέτρον δεύτερον
tenuit melchias filius erā: ⁊ aſub filius phaat
ἐκράτησεν μελχίας υἱὸς ἡράμ, καὶ ἀσοὺβ υἱὸς φαὰτ
moab: ⁊ vſq̧ ad turrī furnoꝝ. ⁊ ad ma
μωάβ, καὶ ἕως πύργου τῶν θαναρείμ. καὶ ἐπὶ χεῖ
nū eius tenuit ſallum
ρα αὐτοῦ ἐκράτησε σαλλοὺμ

Et ſurrexit[b] eliaſib[c] ſacerdos [d]magnus[e] & fratres ei⁹[f] ſacerdotes[g] & edificauerūt [i]portā[k] gregis.[l] Ipſi[m] ſanctificauerunt eam [n]& ſtatuerunt[o] valuas eius [p]& vſq̧ ad[q] turrim [r]centū cubitorū[s] ſctificauerūt eā[t] vſq̧ ad[u] turri[x] ananehel.[y] Et iuxta[z] eū[a] edificauerūt[b] viri[c] hiericho:[d] & iuxta[e] eos[f] edificauit[g] zachur[h] filius[i] amri. [l]Portam[k] autē[m] piſcium [n]edificauerūt[o] filii[p] aſnaa: [q]ipſi[r] texerūt eam[s] & ſtatuerunt[t] valuas eius [u]& ſeras[x] & vectes.[y] Et iuxta[z] eos [a]edificauit[b] marimuth[c] filius[d] vrie[e] filii [f]accus.[g] Et iuxta[h] eum[i] edificauit[k] moſollam[l] filius [m]barachie[n] filii[o] meſezebel:[p] & iuxta[q] eum [r]edificauit[s] ſadoch[t] filius [u]baana:[u] & iuxta[x] eum [y]edificauerunt[z] thecueni. [a]Optimates autem eorū [b]non[c] ſuppoſuerunt[d] colla ſua[e] in opere [f]domini ſui.[g] Et[h] portam [i]veterem [k]edificauerunt[l] ioiada[m] filius[n] phaſea[o] & moſollam [p]filius[q] beſodia:[r] ipſi[s] texerunt eam[t] & ſtatuerunt [u]valuas eius[x] & ſeras[y] & vectes. [z]Et[a] iuxta eos[b] edificauerunt[c] melchias[d] gabaonites[e] & iadon[f] meronathites[g] viri de[h] gabaon [i]& maſpha[k] pro[l] duce qui erat in regione[m] trans [n]flumen. Et[o] iuxta[p] eum [q]edificauit[r] ezihel [s]filius[t] araia[u] aurifex.[x] Et iuxta[y] eum [z]edificauit[a] ananias[b] filius [c]pigmentarii [d]& dimiſerunt[e] hieruſalē [f]vſq̧ ad[g] murum [h]platee latioris.[i] Et iuxta [k]eum[l] edificauit[m] raphaia [n]filius[o] ahur[p] princeps[r] vici[s] hieruſalem.. [t]Et iuxta[u] eum[x] edificauit [y]ioiada[z] filius [a]aromath[b] contra[c] domū ſuam.[d] Et iuxta[e] eum [f]edificauit[g] atthus[h] filius [i]aſebonie. Mediā partem vici[m] edificauit[n] melchias [o]filius[p] erem[q] & aſub[r] fili⁹ [s]phetmoab [u]&[x] turrim[y] furnorum. [z]Et iuxta[a] eos[b] edificauit [c]ſellum

Cap. iij.

וַיָּקָם אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל וְאֶחָיו הַכֹּהֲנִים וַיִּבְנוּ אֶת — קום גדל
שַׁעַר הַצֹּאן הֵמָּה קִדְּשׁוּהוּ
וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתֹתָיו וְעַד מִגְדַּל — עמד גדל
הַמֵּאָה קִדְּשׁוּהוּ עַד מִגְדַּל חֲנַנְאֵל׃
וְעַל יָדוֹ בָנוּ אַנְשֵׁי יְרֵחוֹ וְעַל — בנה
יָדוֹ בָּנָה זַכּוּר בֶּן אִמְרִי׃ וְאֵת
שַׁעַר הַדָּגִים בָּנוּ בְּנֵי הַסְּנָאָה — דגה
הֵמָּה קֵרוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתֹתָיו — קרה
מַנְעוּלָיו וּבְרִיחָיו׃ וְעַל יָדָם — נעל ברח
הֶחֱזִיק מְרֵמוֹת בֶּן אוּרִיָּה בֶּן — חזק
הַקּוֹץ וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק מְשֻׁלָּם בֶּן
בֶּרֶכְיָה בֶּן מְשֵׁיזַבְאֵל וְעַל יָדָם
הֶחֱזִיק צָדוֹק בֶּן בַּעֲנָא׃ וְעַל יָדָם
הֶחֱזִיקוּ הַתְּקוֹעִים וְאַדִּירֵיהֶם — אדר
לֹא הֵבִיאוּ צַוָּרָם בַּעֲבֹדַת — בוא
אֲדֹנֵיהֶם׃ וְאֵת שַׁעַר הַיְשָׁנָה
הֶחֱזִיקוּ יוֹיָדָע בֶּן פָּסֵחַ וּמְשֻׁלָּם
בֶּן בְּסוֹדְיָה הֵמָּה קֵרוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ
דַּלְתֹתָיו וּמַנְעוּלָיו וּבְרִיחָיו׃
וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק מְלַטְיָה הַגִּבְעֹנִי
וְיָדוֹן הַמֵּרֹנֹתִי אַנְשֵׁי גִבְעוֹן
וְהַמִּצְפָּה לְכִסֵּא פַּחַת עֵבֶר — פחה
הַנָּהָר׃ עַל יָדוֹ הֶחֱזִיק עֻזִּיאֵל
בֶּן חַרְהֲיָה צוֹרְפִים וְעַל יָדוֹ — צרף
הֶחֱזִיק חֲנַנְיָה בֶּן הָרַקָּחִים
וַיַּעַזְבוּ יְרוּשָׁלַם עַד הַחוֹמָה — עזב חמה
הָרְחָבָה׃ וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק רְפָיָה
בֶּן חוּר שַׂר חֲצִי פֶּלֶךְ יְרוּשָׁלָם׃ — שור חצה
וְעַל יָדָם הֶחֱזִיק יְדָיָה בֶן
חֲרוּמַף וְנֶגֶד בֵּיתוֹ וְעַל יָדוֹ
הֶחֱזִיק חַטּוּשׁ בֶּן חֲשַׁבְנְיָה׃
מִדָּה שֵׁנִית הֶחֱזִיק מַלְכִּיָּה — מדד שנה
בֶן חָרִם וְחַשּׁוּב בֶּן פַּחַת
מוֹאָב וְאֵת מִגְדַּל הַתַּנּוּרִים׃ — גדל תנר
וְעַל יָדוֹ הֶחֱזִיק שַׁלּוּם

© Biblioteca Nacional de España

בֶּן הַלּוֹחֵשׁ שַׂר חֲצִי פֶּלֶךְ
יְרוּשָׁלָ͏ִם הוּא וּבְנוֹתָיו׃ אֵת שַׁעַר בנה
הַגַּיְא הֶחֱזִיק חָנוּן וְיֹשְׁבֵי זָנוֹחַ הֵמָּה
בָנוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתֹתָיו מַנְעֻלָיו בנה עמד
וּבְרִיחָיו וְאֶלֶף אַמָּה בַּחוֹמָה נעל ברח
וְעַד שַׁעַר הַשְׁפּוֹת׃ וְאֵת שַׁעַר אשף
הָאַשְׁפּוֹת הֶחֱזִיק מַלְכִּיָּה בֶן רֵכָב חזק
שַׂר פֶּלֶךְ בֵּית הַכָּרֶם הוּא יִבְנֶנּוּ בנה
וְיַעֲמִיד דַּלְתֹתָיו מַנְעֻלָיו וּבְרִיחָיו׃ עמד
וְאֵת שַׁעַר הָעַיִן הֶחֱזִיק שַׁלּוּן בֶּן
כָּל חֹזֶה שַׂר פֶּלֶךְ הַמִּצְפָּה הוּא
יִבְנֶנּוּ וִיטַלְלֶנּוּ וְיַעֲמִידוּ דַּלְתֹתָיו טלל
מַנְעֻלָיו וּבְרִיחָיו וְאֵת חוֹמַת
בְּרֵכַת הַשֶּׁלַח לְגַן הַמֶּלֶךְ וְעַד
הַמַּעֲלוֹת הַיּוֹרְדוֹת מֵעִיר דָּוִיד׃ אַחֲרָיו עלה
הֶחֱזִיק נְחֶמְיָה בֶן עַזְבּוּק שַׂר חֲצִי שור חצה
פֶּלֶךְ בֵּית צוּר עַד נֶגֶד קִבְרֵי דָוִיד
וְעַד הַבְּרֵכָה הָעֲשׂוּיָה וְעַד בֵּית עשה
הַגִּבֹּרִים׃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ הַלְוִיִּם חזק
רְחוּם בֶּן בָּנִי עַל יָדוֹ הֶחֱזִיק חֲשַׁבְיָה
שַׂר חֲצִי פֶּלֶךְ קְעִילָה לְפִלְכּוֹ׃
אַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ אֲחֵיהֶם בַּוַּי בֶּן חֵנָדָד
שַׂר חֲצִי פֶּלֶךְ קְעִילָה׃ וַיְחַזֵּק
עַל יָדוֹ עֵזֶר בֶּן יֵשׁוּעַ שַׂר הַמִּצְפָּה
מִדָּה שֵׁנִית מִנֶּגֶד עֲלֹת הַנֶּשֶׁק עלה
הַמִּקְצֹעַ׃ אַחֲרָיו הֶחֱרָה הֶחֱזִיק קצע חרה
בָּרוּךְ בֶּן זַכַּי מִדָּה שֵׁנִית מִן
הַמִּקְצוֹעַ עַד פֶּתַח בֵּית אֶלְיָשִׁיב
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל׃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיק גדל
מְרֵמוֹת בֶּן אוּרִיָּה בֶּן הַקּוֹץ
מִדָּה שֵׁנִית מִפֶּתַח בֵּית
אֶלְיָשִׁיב וְעַד תַּכְלִית בֵּית כלה
אֶלְיָשִׁיב׃ וְאַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ
הַכֹּהֲנִים אַנְשֵׁי הַכִּכָּר׃ אַחֲרָיו
הֶחֱזִיק בִּנְיָמִן וְחַשּׁוּב נֶגֶד בֵּיתָם
אַחֲרָיו הֶחֱזִיק עֲזַרְיָה בֶן

filius aloes priceps medie partis vici hieruſalem ipſe & filie eius. Et portam vallis edificauit annū & habitatores zanoe: ipſi edificauerūt eā: & ſtatuerunt valuas eius & ſeras & vectes: & mille cubitos in muro vſqꝫ ad portam ſterquilinii. Et portam ſterqlinii edificauit melchias filius rechab princeps vici bethacharem. Ipſe edificauit eam & ſtatuit valuas eius & ſeras & vectes. Et portam fontis edificauit ſellum filius colozai princeps pagi maſpha. Ipſe edificauit eam & texit: & ſtatuit valuas eius & ſeras & vectes & muros piſcine ſyloe in hortum regis: & vſqꝫ ad gradus qui deſcēdūt de ciuitate dauid. Poſt eum edificauit neemias filius azboch princeps dimidie ptis vici bethſur: vſqꝫ cōtra ſepulchrū dauid: & vſqꝫ ad piſcinā q̄ grādi opere cōſtructa eſt: & vſqꝫ ad domū fortiū. Poſt eum edificauerūt leuite: reum filiꝰ benni. Poſt eum edificauit aſebias princeps dimidie partis vici ceile in vico ſuo. Poſt eū edificauerūt fratres eoꝝ bechiu filiꝰ enebad priceps dimidie partis ceile. Et edificauit iuxta eum azer filius ioſue princeps maſpha menſuram ſecundam: cōtra aſcenſum firmiſſimi anguli. Poſt eum in monte edificauit baruch filiꝰ zachai mēſuram ſecundam: ab angulo vſqꝫ ad portam domus eliaſib ſacerdotis magni. Poſt eum edificauit merimuth filius vrie filii atthus menſuram ſecundam: a porta domus eliaſib donec extenderetur domus eliaſib. Et poſt eum edificauerunt ſacerdotes viri de cāpeſtribꝰ iordanis. Poſt eos edificauit beniamin & aſub cōtra domū ſuam. Et poſt eos edificauit azarias filius

filius ſaloes p̄nceps dimidij vici hieruſalē.
υἱὸς σαλὼης ἄρχων ἡμίσους περιχώρου ἱερουσαλὴμ.
ipſe et filie eius portā val-
αὐτὸς καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ τὴν πύλην τῆς φά-
lis tenuerūt. ānun et habitatores zano-
ραγγος ἐκράτησαν. ἀνοὺν καὶ οἱ κατοικοῦντες ζανώ,
ipſi edificauerūt eā: et ſtatuerūt valuas eius:
αὐτοὶ ᾠκοδόμησαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς,
et ſeras eius: et vectes eius: et mille cu-
καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ χίλιοι πή-
biti in muro vſqꝫ ad portā ſterquilinij. et
χεις ἐν τῷ τείχει ἕως τῆς πύλης τῆς κοπρίας. καὶ
portā ſterq̄linij tenuit melchias filius re-
τὴν πύλην τῆς κοπρίας ἐκράτησε μελχίας υἱὸς ῥη-
chab: p̄nceps vici bethachcharā ipſe et filij
χάβ, ἄρχων περιχώρου βηθαχχαράμ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ
eius. et cooperuerūt eā: et ſtatuerūt valuas eius:
αὐτοῦ. καὶ ἐσκέπασαν αὐτήν, καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς,
et ſeras eius: et vectes eius. at portā
καὶ κλεῖθρα αὐτῆς, καὶ μοχλοὺς αὐτῆς. τὴν δὲ πύλην τῆς
fontis muniuit ſolon filius chaleze: p̄iceps par-
πηγῆς ἠσφαλίσατο σολὼν υἱὸς χαλεζέ, ἄρχων μέ-
tis maſpha: ipſe edificauit eā et te-
ρους τῆς μασφά, αὐτὸς ἐξῳκοδόμησεν αὐτὴν καὶ ἐστέ-
xit eā: et ſtatuit valuas eius et ve-
γασεν αὐτήν, καὶ ἔστησε τὰς θύρας αὐτῆς καὶ μοχ-
ctes eius. et murū piſcine ſi-
λοὺς αὐτῆς. καὶ τὸ τεῖχος τῆς κολυμβήθρας τοῦ σι-
loa in hortū regis et vſqꝫ ad gradus
λωὰ εἰς τὸν κῆπον τοῦ βασιλέως καὶ ἕως τῶν βαθμῶν
qui deſcendūt de ciuitate dauid. poſt eū
τῶν καταβαινόντων ἀπὸ πόλεως δαυίδ. ὀπίσω αὐτοῦ
tenuit neemias filius ezbuch p̄nceps dimidij vici
ἐκράτησε νεεμίας υἱὸς ἐζβοὺχ ἄρχων ἡμίσους περιχώρου
bethſur vſqꝫ ad hortū ſepulchri dauid: et vſqꝫ ad piſci-
βηθσοὺρ ἕως κήπου τάφου δαυίδ, καὶ ἕως τῆς κολυμ-
nā q̄ facta erat et vſqꝫ ad domū fortiū. et
βήθρας τῆς γεγονυίας καὶ ἕως οἴκου τῶν δυνατῶν. καὶ
poſt eū tenuerūt leuite: raū filius banea. ad
μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ λευῖται, ῥαοὺμ υἱὸς βανέα. ἐπὶ
manū eius tenuit aſabias p̄iceps dimidij vi-
χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν ἀσαβίας ἄρχων ἡμίσους περι-
ci ceela in vico ſuo. et poſt eū te-
χώρου κεηλὰ τῷ περιχώρῳ αὐτοῦ. καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκρά-
nuerūt fratres eoꝝ babai filius edanad: p̄iceps di-
τησαν ἀδελφοὶ αὐτῶν βαβαῒ υἱὸς ἠδανάδ, ἄρχων ἡμί-
midij vici ceela. et tenuit ad manū e-
σους περιχώρου κεηλά. καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρα αὐ-
ius azur filius ieſu p̄iceps maſpha mēſurā ſecun-
τοῦ ἀζοὺρ υἱὸς ἰησοῦ ἄρχων τοῦ μασφὰ μέτρον δεύτε-
dā ecōtrario aſcēſus armoꝝ cōiungētis
ρον ἐξεναντίας ἀναβάσεως τῶν ὅπλων τῆς συναπτούσης
in angulū. poſt in mōte eius tenuit baruch fili-
εἰς τὴν γωνίαν. ὀπίσω εἰς τὸ ὄρος αὐτοῦ ἐκράτησε βαροὺχ υἱ-
us zabu mēſurā ſecūdā ab angulo vſqꝫ ad portā domꝰ
ὸς ζαβοὺ μέτρον δεύτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἕως θύρας οἴκου
eliaſub ſacerdotis magni. et poſt eū
ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου. καὶ μετ᾽ αὐτὸν
tenuit meramoth filius vria filij accos mēſurā ſe-
ἐκράτησε μεραμὼθ υἱὸς οὐρία υἱοῦ ἀκκὼς μέτρον δεύ-
cundā a porta domus eliaſub vſqꝫ ad cōſūmationē do-
τερον ἀπὸ θύρας οἴκου ἐλιασοὺβ ἕως συντελείας οἴ-
mus eliaſub. et poſt eū tenuerūt ſacerdotes vi-
κου ἐλιασούβ. καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς ἄν-
ri achechar. et poſt eū tenuit beniamin et
δρες ἀχεχάρ. καὶ μετ᾽ αὐτὸν ἐκράτησε βενιαμὶν καὶ
aſſub cōtra domū ſuā. et poſt eos te-
ἀσσοὺβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν. καὶ μετ᾽ αὐτοὺς ἐκρά-
nuit azarias filius
τησεν ἀζαρίας υἱὸς

maaſee filij ananie iuxta domū ſuā. ⁊ poſt
μαασέου υἱοῦ ἀνανίου ἐχόμενα οἴκου αὐτοῦ. καὶ με=
eū tenuit baani filiꝰ ennadad mēſurā ſecū=
τ᾽αὐτὸν ἐκράτησε βαανὶ υἱὸς ἠνναδὰδ μέτρον δευ=
dā: a domo azarie vſqꝫ ad angulū ⁊
τερον, ἀπὸ τοῦ οἴκου ἀζαρίου ἕως τῆς γωνίας καὶ
vſqꝫ ad flexurā phalali filij vzai: cōtra
ἕως τῆς καμπῆς φαλάλι υἱοῦ οὐζαΐ, ἐξεναντίας τῆς
angulū ⁊ turrim eminētē ex do=
γωνίας καὶ τοῦ πύργου τοῦ ἐξέχοντος ἐκ τοῦ οἴ=
D mo regis excelſa atrij carce=
κου τοῦ βασιλέως ἀνώτερος τῆς αὐλῆς τῆς φυλα=
ris. ⁊ poſt eū phadaia filiꝰ phoros. ⁊ na=
κῆς. καὶ μετ᾽αὐτὸν φαδαΐα υἱὸς φόρος. καὶ οἱ να=
thinei erāt habitantes in ophal vſqꝫ ad contra hoz
θιναῖοι ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ ὠφὰλ ἕως ἀπέναντι κή
tū porte aque ad orientē: ⁊ turris
που πύλης τοῦ ὕδατος εἰς ἀνατολάς, καὶ ὁ πύργος ὁ
eminēs. ⁊ poſt eū tenuerūt thecoim mēſurā
ἐξέχων. καὶ μετ᾽αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ θεκωεὶμ μέτρον
ſecundā e regione turris magne
G δεύτερον ἐξεναντίας τοῦ πύργου τοῦ μεγάλου τοῦ
eminētis: ⁊ vſqꝫ ad murū aphla. ſu=
ἐξέχοντος, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ ἀφλά. ἀνώτε
pra portā equoꝝ tenuerūt ſacerdotes: vir cō=
ρον πύλης τῶν ἵππων ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς, ἀνὴρ ἐξε
tra domū ſuā. ⁊ poſt eū tenuit ſa=
ναντίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ᾽αὐτὸν ἐκράτησε σα
doc filiꝰ emmer cōtra domū ſuā. ⁊ poſt
δὼκ υἱὸς ἐμμὴρ ἐξεναντίας οἴκου ἑαυτοῦ. καὶ μετ᾽αὐ=
eū tenuit ſamaia filiꝰ ſechenia cuſtos por=
τὸν ἐκράτησε σαμαΐα υἱὸς σεχενία φύλαξ τῆς πύ=
te orietis. ⁊ poſt eū tenuit ananias
λης τῆς ἀνατολῆς. καὶ μετ᾽αὐτὸν ἐκράτησεν ἀνανίας
filiꝰ ſellemia: ⁊ anon filiꝰ ſeleph ſextus mēſurā
υἱὸς σελλεμία, καὶ ἀνὼν υἱὸς σελὲφ ὁ ἕκτος μέτρον
ſecundā. ⁊ poſt eū tenuit meſollā filius
δεύτερον. καὶ μετ᾽αὐτὸν ἐκράτησε μεσολλὰμ υἱὸς
barachie cōtra gazophylaciū ſuū. ⁊ poſt
E βαραχίου ἐξεναντίας γαζοφυλακίου αὐτοῦ. καὶ με=
eū tenuit melchias filiꝰ ſarephi vſqꝫ ad
τ᾽αὐτὸν ἐκράτησε μελχίας υἱὸς τοῦ σαρεφὶ ἕως
domū nathineoꝝ ⁊ negotiatoꝝ cōtra por=
οἴκου τῶν ναθιναίων καὶ τῶν μεταβόλων ἀπέναντι πύ
tā cōſiderationis: ⁊ vſqꝫ ad aſcenſum fle=
λης τῆς ἐπισκέψεως, καὶ ἕως ἀναβάσεως τῆς καμ
xure. ⁊ intra aſcenſum porte oui
πῆς. καὶ ἀναμέσον τῆς ἀναβάσεως τῆς πύλης τῆς προβα
ne tenuerūt fabri ⁊ negociatores.
τικῆς ἐκράτησαν οἱ χαλκεῖς καὶ οἱ μετάβολοι. Ca.4.

Et factū eſt quādo audiuit ſanabalat ꝙ nos
Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσε σαναβαλὰτ ὅτι ἡμεῖς
A edificaremus murū: ⁊ moleſtū fuit ei: ⁊ ira
οἰκοδομοῦμεν τὸ τεῖχος, καὶ πονηρὸν ἦν αὐτῷ, καὶ ὠρ=
tus eſt multū: ⁊ ſubſānabat in iudeos. ⁊
γίσθη ἐπιπολύ, καὶ ἐξεγέλα ἐπὶ τοῖς ἰουδαίοις. καὶ
dixit corā fratribus ſuis ⁊ exercitu ſa=
εἶπεν ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ τῆς δυνάμεως σα
marie: ⁊ dixit: qd imbecilles iſti faciūt
μαρείας, καὶ εἶπεν, τί οἱ ὀυδαμινοὶ οὗτοι ποιοῦσιν οἱ
iudei? nū dimittemus eos? nūqd ſacrificant? nūqd
ἰουδαῖοι; μὴ καταλείψομεν αὐτούς; ἄρα θυσιάζουσιν; ἄρα
poterūt? ⁊ hodie ſanabūt lapides poſtꝙ
δυνήσονται; καὶ σήμερον ἰάσονται τοὺς λίθους μετὰ τὸ
puluis facti ſunt cōbuſti? ⁊ tobias ammani=
χῶμα γενέσθαι καυθέντας; καὶ τωβίας ὁ ἀμμανί=
F tes prope eū: ⁊ dixit ad eos: et
της ἐχόμενα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, καίγε
iſti edificāt: nōne aſcēdet vulpes
αὐτοὶ οἰκοδομοῦσιν, οὐχὶ ἀναβήσεται ἀλώπηξ

maaſie filij ananie cōtra domū ſuam. Poſt euꝫ edificauit bennui filius ennada menſurā ſecūdam a domo azarie vſqꝫ ad flexurā & vſqꝫ ad angulū. Poſt eū edificauit phalel filius ozi cōtra flexuram & turrim q̄ eminet de domo regis excelſa ideſt in atrio carceris. Poſt eum phadaia filius feros. Nathinei autem habitabāt in ofel vſqꝫ contra portam aquarum ad orientē & turrim que prominebat. Poſt eos edificauerūt thecueni menſurā ſecundam e regiōe a turre magna & eminenti vſqꝫ ad murū templi. Surſum autē ad portam equorum edificauerūt ſacerdotes vnuſquiſqꝫ contra domum ſuam. Poſt eos edificauit ſeddo filius emmer contra domum ſuam. Et poſt eum edificauit ſemeia filius ſechenie cuſtos porte orientalis. Poſt eum edificauerūt anania filius ſelemie: & anon filius ſelo ſextus: menſurā ſecundā. Poſt eum edificauit meſollā filius barachie cōtra gazophylaciū ſuū. Poſt eū edificauit melchias filiꝰ aurificis vſqꝫ ad domum nathinneorū & ſcruta vendentiū contra portā iudicialē & vſqꝫ ad cenaculum anguli. Et intra cenaculū anguli in porta gregis edificauerūt aurifices & negociatores. 4.

Factum eſt aūt cū audiſſet ſanaballath ꝙ edificaremus murum: iratus eſt valde: & motus nimis ſubſannauit iudeos. & dixit corā frībus ſuis & frequētia ſamaritanorum. Quid iudei faciūt ibecilles? Num dimittēt eos gētes? Nū ſacrificabūt & cōplebūt in vna die? Nunqd edificare poterūt lapides de aceruis pulueris qui cōbuſti ſunt? Sed tobias amanites proximus eius ait. Edificent. Si aſcenderit vulpes

מַעֲשֵׂיָה בֶּן עֲנָנְיָה אֵצֶל בֵּיתוֹ׃
אַחֲרָיו הֶחֱזִיק בִּנּוּי בֶּן חֵנָדָד
מִדָּה שֵׁנִית מִבֵּית עֲזַרְיָה עַד | מָדַד שָׁנָה
הַמִּקְצוֹעַ וְעַד הַפִּנָּה׃ פָּלָל בֶּן
אוּזַי מִנֶּגֶד הַמִּקְצוֹעַ וְהַמִּגְדָּל הַיּוֹצֵא | גָּדַל יָצָא
מִבֵּית הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן אֲשֶׁר לַחֲצַר | עָלָה
הַמַּטָּרָה אַחֲרָיו פְּדָיָה בֶן פַּרְעֹשׁ׃ | נָטַר
וְהַנְּתִינִים הָיוּ יֹשְׁבִים בָּעֹפֶל עַד | נָתַן הָיָה
נֶגֶד שַׁעַר הַמַּיִם לַמִּזְרָח וְהַמִּגְדָּל | זָרַח
הַיּוֹצֵא׃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיקוּ הַתְּקֹעִים | יָצָא חָזַק
מִדָּה שֵׁנִית מִנֶּגֶד הַמִּגְדָּל הַגָּדוֹל
הַיּוֹצֵא וְעַד חוֹמַת הָעֹפֶל׃
מֵעַל שַׁעַר הַסּוּסִים הֶחֱזִיקוּ
הַכֹּהֲנִים אִישׁ לְנֶגֶד בֵּיתוֹ׃
אַחֲרָיו הֶחֱזִיק צָדוֹק בֶּן אִמֵּר
נֶגֶד בֵּיתוֹ וְאַחֲרָיו הֶחֱזִיק
שְׁמַעְיָה בֶן שְׁכַנְיָה שֹׁמֵר שַׁעַר
הַמִּזְרָח׃ אַחֲרָיו הֶחֱזִיק חֲנַנְיָה בֶן
שֶׁלֶמְיָה וְחָנוּן בֶּן צָלָף הַשִּׁשִּׁי
מִדָּה שֵׁנִית אַחֲרָיו הֶחֱזִיק מְשֻׁלָּם
בֶּן בֶּרֶכְיָה נֶגֶד נִשְׁכָּתוֹ׃ אַחֲרָיו
הֶחֱזִיק מַלְכִּיָּה בֶּן הַצֹּרְפִי עַד בֵּית
הַנְּתִינִים וְהָרֹכְלִים נֶגֶד שַׁעַר
הַמִּפְקָד וְעַד עֲלִיַּת הַפִּנָּה׃ וּבֵין | פָּקַד עָלָה
עֲלִיַּת הַפִּנָּה לְשַׁעַר הַצֹּאן הֶחֱזִיקוּ
הַצֹּרְפִים וְהָרֹכְלִים׃

Cap. iiij.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע סַנְבַלַּט כִּי
אֲנַחְנוּ בוֹנִים אֶת הַחוֹמָה וַיִּחַר לוֹ | הָיָה בָּנָה
וַיִּכְעַס הַרְבֵּה וַיַּלְעֵג עַל הַיְּהוּדִים׃ | חָרָה כָּעַס
וַיֹּאמֶר לִפְנֵי אֶחָיו וְחֵיל שֹׁמְרוֹן | רָבָה לָעַג
וַיֹּאמֶר מָה הַיְּהוּדִים הָאֲמֵלָלִים | יָדָה
עֹשִׂים הֲיַעַזְבוּ לָהֶם הֲיִזְבָּחוּ הַיְכַלּוּ | אָמַר פָּנָה
בַיּוֹם הַיְחַיּוּ אֶת הָאֲבָנִים | עָשָׂה עָזַב
מֵעֲרֵמוֹת הֶעָפָר וְהֵמָּה שְׂרוּפוֹת׃ | זָבַח כָּלָה
וְטוֹבִיָּה הָעַמֹּנִי אֶצְלוֹ וַיֹּאמֶר גַּם | חָיָה
אֲשֶׁר הֵם בּוֹנִים אִם יַעֲלֶה שׁוּעָל | שָׂרַף
| עָלָה שָׁעַל

וּפָרַץ חוֹמַת אַבְנֵיהֶם׃ שְׁמַע חָמָה
אֱלֹהֵינוּ כִּי הָיִינוּ בוּזָה וְהָשֵׁב הָיָה שׁוּב
חֶרְפָּתָם עַל רֹאשָׁם וּתְנֵם לְבִזָּה נָתַן בָּזַז
בְּאֶרֶץ שִׁבְיָה׃ וְאַל תְּכַס עַל שָׁבָה כָּסָה
עֲוֹנָם וְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ אַל
תִּמָּחֶה כִּי הִכְעִיסוּ לְנֶגֶד הַבּוֹנִים׃ מָחָה
וַנִּבְנֶה אֶת הַחוֹמָה וַתִּקָּשֵׁר בָּנָה קָשַׁר
כָּל הַחוֹמָה עַד חֶצְיָהּ וַיְהִי לֵב חָצָה
לָעָם לַעֲשׂוֹת׃ וַיְהִי כַאֲשֶׁר שָׁמַע עָשָׂה
סַנְבַלַּט וְטוֹבִיָּה וְהָעַרְבִים וְהָעַמֹּנִים
וְהָאַשְׁדּוֹדִים כִּי עָלְתָה אֲרוּכָה עָלָה אָרַךְ
לְחֹמוֹת יְרוּשָׁלַםִ כִּי הֵחֵלּוּ חָלַל
הַפְּרֻצִים לְהִסָּתֵם וַיִּחַר לָהֶם פָּרַץ סָתַם
מְאֹד׃ וַיִּקְשְׁרוּ כֻלָּם יַחְדָּו לָבוֹא
לְהִלָּחֵם בִּירוּשָׁלָםִ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ לָחַם
תּוֹעָה׃ וַנִּתְפַּלֵּל אֶל אֱלֹהֵינוּ תָּעָה פָּלַל
וַנַּעֲמִיד מִשְׁמָר עֲלֵיהֶם יוֹמָם עָמַד שָׁמַר
וָלַיְלָה מִפְּנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר יְהוּדָה פָּנָה אָמַר
כָּשַׁל כֹּחַ הַסַּבָּל וְהֶעָפָר הַרְבֵּה רָבָה
וַאֲנַחְנוּ לֹא נוּכַל לִבְנוֹת בַּחוֹמָה׃ יָכֹל בָּנָה
וַיֹּאמְרוּ צָרֵינוּ לֹא יֵדְעוּ וְלֹא יִרְאוּ חָמָה צוּר
עַד אֲשֶׁר נָבוֹא אֶל תּוֹכָם וַהֲרַגְנוּם רָאָה בּוֹא
וְהִשְׁבַּתְנוּ אֶת הַמְּלָאכָה׃ וַיְהִי שָׁבַת לָאַךְ
כַּאֲשֶׁר בָּאוּ הַיְּהוּדִים הַיֹּשְׁבִים הָיָה בּוֹא
אֶצְלָם וַיֹּאמְרוּ לָנוּ עֶשֶׂר פְּעָמִים יָדָה
מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר תָּשׁוּבוּ קוּם שׁוּב
עָלֵינוּ׃ וָאַעֲמִיד מִתַּחְתִּיּוֹת לַמָּקוֹם
מֵאַחֲרֵי לַחוֹמָה בַּצְּחִיחִים וָאַעֲמִיד צָחַח
אֶת הָעָם לְמִשְׁפָּחוֹת עִם חַרְבֹתֵיהֶם שָׁפַח
רָמְחֵיהֶם וְקַשְּׁתֹתֵיהֶם׃ וָאֵרֶא רָאָה
וָאָקוּם וָאֹמַר אֶל הַחֹרִים וְאֶל קוּם חָרַר
הַסְּגָנִים וְאֶל יֶתֶר הָעָם אַל תִּירְאוּ יָרֵא
מִפְּנֵיהֶם אֶת אֲדֹנָי הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא גָּדַל יָרֵא
זְכֹרוּ וְהִלָּחֲמוּ עַל אֲחֵיכֶם בְּנֵיכֶם לָחַם בָּנָה
וּבְנֹתֵיכֶם נְשֵׁיכֶם וּבָתֵּיכֶם׃ וַיְהִי נָשָׁה בַּיִת
כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ אוֹיְבֵינוּ כִּי נוֹדַע יָדַע

transſiliet murum eorū lapideum. Audi deus noſter quia facti ſumus deſpectui. Cōuerte opprobriū ſup caput eorū: & da eos in deſpectionē in terra captiuitatis. Ne operias iniquitatē eorū: & pctm eorū corā facie tua non deleatur: quia irriſerūt edificantes. Itaq; edificauimus murum & coniunximus totū vſq; ad partē dimidiam: & ꝓuocatū eſt cor populi ad operādū. Factum eſt aūt cū audiſſet ſanaballath & tobias & arabes & ammonite & azotii ꝙ obducta eſſet cicatrix muri hieruſalem: & ꝙ cepiſſent interrupta cōcludi: irati ſunt nimis. Et cōgregati ſūt oēs pariter vt venirent & pugnarent contra hieruſalem & molirentur inſidias. Et orauimus deum noſtrum: & poſuimus cuſtodes ſuper murum die ac nocte contra eos. Dixit autem iudas. Debilitata eſt fortitudo portātis: & hum⁹ nimia eſt: & nos non poterim⁹ edificare murum. Et dixerūt hoſtes noſtri. Neſciant & ignorent donec veniamus in medium eorū & īterficiam⁹ eos: & ceſſare faciamus opus. Factum eſt autē venientibus iudeis qui habitabant iuxta eos: & dicentibus nobis per decem vices ex omnibus locis quibus venerant ad nos: ſtatui in loco poſt murū per circuitū populū in ordinem cū gladiis ſuis & lanceis & arcubus. Et perſpexi atq; ſurrexi: & aio ad optimates & magiſtratus: & ad reliquā partē vulgi. Nolite timere a facie eorū. Domini magni & terribilis memētote: & pugnate pro frib⁹ vrīs: filiis vrīs & filiab⁹ vrīs: & vxorib⁹ veſtris: & domib⁹ vrīs. Factum eſt aūt cū audiſſent inimici nrī nunciatū eſſe

⁊ deſtruet murū lapidū eoꝝ: audi deus noſter
καὶ καθελεῖ τὸ τεῖχος λίθων αὐτῶν; ἄκουσον ὁ θεὸς ἡμῶν
quia facti ſumus in ſubſānationē: ⁊ cōuerte oppro-
ὅτι ἐγενήθημεν εἰς μυκτηρισμόν, καὶ ἐπίστρεψον ὀνειδι-
briū eoꝝ in caput eoꝝ: ⁊ da eos in ſu-
σμὸν αὐτῶν εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ δὸς αὐτοὺς εἰς μυ-
bſānationē in terra captiuitatis: ⁊ ne operias in-
κτηρισμὸν ἐν γῇ αἰχμαλωσίας, καὶ μὴ καλύψῃς ἐπὶ
iniquitatē eoꝝ: ⁊ peccatū eoꝝ a facie tua
ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ ἡ ἁμαρτία αὐτῶν ἐκ προσώπου σου
nō deleat: qm̄ irritauerūt corā edificā-
μὴ ἐξαλειφθείη, ὅτι παρώργισαν ἐναντίον τῶν οἰκοδο-
tibus. ⁊ edificauimus muꝝ ⁊ cōiūctus ē oīs
μούντων. καὶ ᾠκοδομήσαμεν τὸ τεῖχος καὶ συνήφθη πᾶν
murus vſq; ad medietatē ſuā: ⁊ factū eſt cor
τὸ τεῖχος ἕως τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἡ καρδία
populi vt edificaret. ⁊ factū eſt cū audiſſet ſa-
τοῦ λαοῦ ὥστε οἰκοδομῆσαι. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε σα-
nabalat ⁊ tobias ⁊ arabes ⁊ ammanite ⁊
ναβαλλὰτ καὶ τωβίας καὶ οἱ ἄραβες καὶ οἱ ἀμμανῖται καὶ οἱ
azotij: ꝙ aſcēdit germē muris hieruſalē: qm̄
ἀζώτιοι, ὅτι ἀνέβη ἡ φυὴ τοῖς τείχεσιν ἱερουσαλήμ, ὅτι
inceperūt cicatrices obduci: ⁊ moleſtū eis
ἤρξαντο αἱ διασφαγαὶ ἀναφράσσεσθαι, καὶ πονηρὸν αὐ-
viſū fuit valde. ⁊ cōgregati ſunt oēs ad idē
τοῖς ἐφάνη σφόδρα. καὶ συνήχθησαν πάντες ἐπὶ τὸ αὐ-
vt venirēt ⁊ ꝑcuterēt in hieruſalē: ⁊ facerēt
τὸ ἐλθεῖν καὶ παρατάξασθαι ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ποιῆσαι
ei deceptionē. ⁊ orauimus ad deū nr̄m
αὐτὴν πλάνησιν. καὶ προσηυξάμεθα πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν
⁊ ſtatuimus cuſtodes ſup eos die ⁊ no-
καὶ ἐστήσαμεν προφύλακας ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας καὶ νυ-
cte a facie eoꝝ. ⁊ dixit iudas: contrita
κτὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. καὶ εἶπεν ἰούδας, συνετρί-
eſt fortitudo inimicoꝝ: ⁊ humus multa: ⁊ nos
βη ἡ ἰσχὺς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὁ χοῦς πολύς, καὶ ἡμεῖς
nō poterimus edificare in muro. ⁊ dixerūt
οὐ δυνησόμεθα οἰκοδομεῖν ἐν τῷ τείχῳ. καὶ εἶπον
tribulantes nos: nō cognoſcēt ⁊ nō videbūt do-
οἱ θλίβοντες ἡμᾶς, οὐ γνώσονται καὶ οὐκ ὄψονται ἕως
nec veniamus in mediū eoꝝ: ⁊ interficiemus eos
ὅτου ἔλθωμεν εἰς μέσον αὐτῶν, καὶ φονεύσομεν αὐ-
⁊ ſedabimus opus. ⁊ factū eſt vt vene-
τοὺς καὶ καταπαύσομεν τὸ ἔργον. καὶ ἐγένετο ὡς ἦλ-
rūt iudei habitantes ꝓpe eos: ⁊ dixerūt
θον οἱ ἰουδαῖοι οἱ οἰκοῦντες ἐχόμενα αὐτῶν, καὶ εἶπον
nobis: aſcēdūt ex oībus locis qm̄ cō-
ἡμῖν, ἀναβαίνουσιν ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅτι ἐπε-
uertiſtis ſup nos. ⁊ ſtatui in infima
στρέψατε ἐφ' ἡμᾶς. καὶ ἔστησα εἰς τὰ κατώτατα τοῦ
loci poſt muꝝ in abſcōditis:
τόπου κατόπισθεν τοῦ τείχους ἐν τοῖς σκεπεινοῖς,
⁊ ſtatui populū per ꝓpſos cū gladijs ſu-
καὶ ἔστησα τὸν λαὸν κατὰ δήμους μετὰ ῥομφαιῶν αὐ-
is ⁊ lāceis ſuis ⁊ arcubus ſuis.
τῶν καὶ τῶν δοράτων αὐτῶν καὶ τῶν τόξων αὐτῶν.
⁊ ꝑſpexi ⁊ ſurrexi ⁊ dixi ad optimates
καὶ εἶδον καὶ ἀνέστην καὶ εἶπον πρὸς τοὺς ἐντίμους
⁊ ad duces ⁊ ad reli-
καὶ πρὸς τοὺς στρατηγοὺς καὶ πρὸς τοὺς καταλοί-
quos populi: ne timeatis a facie eo-
πους τοῦ λαοῦ, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου αὐ-
rū. memētote dei nr̄i magni ⁊
τῶν. μνήσθητε τοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ μεγάλου καὶ
terribilis ⁊ pugnate pro fratribus vr̄is:
φοβεροῦ καὶ παρατάξασθε περὶ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν,
filijs vr̄is: ⁊ filiabus vr̄is: ⁊ vxoribus ve-
υἱῶν ὑμῶν, καὶ θυγατέρων ὑμῶν, καὶ γυναικῶν ὑ-
ſtris: ⁊ domibus vr̄is: ⁊ factū eſt quū audiſſent
μῶν, καὶ οἰκιῶν ὑμῶν, καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤκουσαν
inimici nr̄i ꝙ notū fuit
οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ὅτι ἐγνώσθη

B

C

nobis: ⁊ diſſipauit deus cõſiliũ eoꝝ. ⁊
ἡμῖν, καὶ διεσκέδακεν ὁ θεὸς τὴν βουλὴν αὐτῶν. καὶ
reuerſi ſumus nos in murũ: vir in opus ſu=
ἐπεστρέψαμεν ἡμεῖς εἰς τεῖχος, ἀνὴρ εἰς τὸ ἔργον αὐ=
um. ⁊ factũ eſt a die illa medietas eoꝝ
τοῦ. καὶ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἥμισυ τῶν
q̄ ordinati erant faciebãt opus: ⁊ medietas eoꝝ re=
ἐκτεταγμένων ἐποίουν τὸ ἔργον, καὶ ἥμισυ αὐτῶν ἀν=
ſiſtebãt: ⁊ lãcee ⁊ ſcuta ⁊ arcus ⁊ thora
τείχοντο, καὶ λόγχαι καὶ θυρεοὶ καὶ τόξα καὶ θώρα
ces: ⁊ pricipes poſt oẽm domũ iuda
κες, καὶ οἱ ἄρχοντες ὀπίσω παντὸς οἴκου ἰούδα τῶν
edificantiũ in muro. ⁊ tollẽtes in
οἰκοδομούντων ἐν τῷ τείχει. καὶ οἱ αἴροντες ἐν τοῖς
humeris armati. in vna manu faciebat illic o=
A ἀρτῆρσιν ἔνοπλοι. ἐν μιᾷ χειρὶ ἐποίει αὐτοῦ τὸ ἔρ=
pus: ⁊ in vna tenebat iaculũ. ⁊ edificato
B γον, καὶ ἐν μιᾷ ἐκράτει τὴν βολίδα. καὶ οἱ οἰκοδό
res vir gladiũ ſuũ accinctus ſup lumbũ
μοι ἀνὴρ ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐζωσμένος ἐπὶ τὴν ὀσφὺν
ſuũ: ⁊ edificabãt. ⁊ buccinãs in corne abu
αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμουν. καὶ ὁ σαλπίζων ἐν τῇ κερατί
cina ꝓpe me. ⁊ dixi ad optimates ⁊ ad
νῃ ἐχόμενά μου. καὶ εἶπα πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ πρὸς
pricipes ⁊ ad reliquos popu
τοὺς ἄρχοντας καὶ πρὸς τοὺς καταλοίπους τοῦ λα
li: opus grãde ⁊ latũ: ⁊ nos ſeparamur
οῦ, τὸ ἔργον πολὺ καὶ πλατύ, καὶ ἡμεῖς σκορπιζόμεθα
ſup muꝝ procul vir a fratre ſuo.
ἐπὶ τοῦ τείχους μακρὰν ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐ
⁊ in loco vbicũq; audieritis vocẽ
τοῦ. καὶ ἐν τόπῳ οὗ ἂν ἀκούσητε τὴν φωνὴν τῆς
buccine: illuc cõcurrite ad nos: ⁊ deus
κερατίνης, ἐκεῖ συναχθήσεσθε πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ θεὸς
noſter pugnabit pro nobis: ⁊ nos faciebamus
ἡμῶν πολεμήσει ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ἐποιοῦμεν τὸ
opus. ⁊ medietas nr̃m tenẽtes lãceas
ἔργον. καὶ τὸ ἥμισυ ἡμῶν κρατοῦντες τὰς λόγχας
ab aſcẽſu aurore vſq; ad egreſſũ ſtellaꝝ.
ἀπὸ ἀναβάσεως τοῦ ὄρθρου ἕως ἐξόδου τῶν ἄστρων.
⁊ in tẽpore illo dixi pplo: vnuſq̄ſq; cum
καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπα τῷ λαῷ, ἕκαστος μετὰ
iuuene ſuo caſtrametabit in medio hieruſalẽ.
νεανίσκου αὐτοῦ αὐλισθήσεται ἐν μέσῳ ἱερουσαλήμ.
⁊ ſit nobis nox cuſtodia: ⁊ dies opus. ⁊
καὶ ἔστω ἡμῖν ἡ νὺξ προφυλακή, καὶ ἡ ἡμέρα ἔργον. καὶ
erã ego ⁊ fratres mei ⁊ pueri ⁊ vi
ἤμην ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ τὰ παιδάρια καὶ οἱ ἄν
ri cuſtodie poſt me: ⁊ nõ fuit ex nobis
δρες τῆς προφυλακῆς ὀπίσω μου, καὶ οὐκ ἦν ἐξ ἡμῶν
denudans vir veſtimẽta ſua. vir ⁊ ar=
C ἐκδιδυσκόμενος ἀνὴρ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ. ἀνὴρ καὶ ὅ=
ma eius ad aquam.
πλον αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ.

Ca. 5.

Et factꝰ eſt clamor ppl̃i ⁊ mulieꝝ
D Καὶ ἐγένετο ἡ κραυγὴ τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν
eoꝝ magnꝰ ad fratres ſuos
αὐτῶν μεγάλη πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἑαυτῶν τοὺς
iudeos. ⁊ erãt aliq̃ dicẽtes: in filijs no=
ἰουδαίους. καὶ ἦσάν τινες λέγοντες, ἐν υἱοῖς ἡ=
ſtris ⁊ in filiabꝰ nr̃is: nos multi: ⁊ acci
μῶν καὶ ἐν θυγατράσιν ἡμῶν, ἡμεῖς πολλοί, καὶ λη
piemus frumentũ ⁊ comedemus ⁊ viuemus. ⁊ ſunt
ψόμεθα σῖτον καὶ φαγώμεθα καὶ ζησόμεθα. καὶ εἰ=
aliq̃ dicẽtes: agri nr̃i ⁊ vinee nr̃e
σί τινες λέγοντες, ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν
⁊ domus nr̃e: nos ꝓmittemus ⁊ accipiemus fru
καὶ οἰκίαι ἡμῶν, ἡμεῖς διεγγυῶμεν καὶ ληψόμεθα σῖ
mẽtuꝫ ⁊ comedemus. ⁊ ſunt aliqui dicentes:
τον καὶ φαγώμεθα. καὶ εἰσί τινες λέγοντες,

---

nobis: diſſipauit deus cõſilium eorum.
Et reuerſi ſumus omñs ad muros vnuſq̄ſq; ad opus ſuum. Et factũ eſt a die illa: media pars iuuenum eorum faciebat opus: & media parata erat ad bellum: & lancee & ſcuta & arcus & lorice & principes poſt eos in omni domo iuda edificantium muros & portantium onera & imponentium: vna manu ſua faciebat opus: & altera tenebat gladium. Edificantiũ enĩ vnuſquiſq; gladio erat accinctus renes. Et edificabant & clamabant buccina iuxta me. Et dixi ad optimates & ad magiſtratus & ad reliquam partem vulgi. Opus grande eſt & latum: & nos ſeparati ſumus in muro procul alter ab altero. In loco quocunq; audieritis clangorem tube: illuc concurrite ad nos. Deus noſter pugnabit pro nobis: & nosipſi faciamus opus. Et media pars noſtrum teneat lanceas ab aſcenſu aurore donec egrediantur aſtra. In tẽpore quoq; illo dixi populo. Vnuſquiſq; cum puero ſuo maneat in medio hieruſalem: & ſint nobis vices per noctẽ & diem ad operandum. Ego autem & fratres mei & pueri mei & cuſtodes qui erant poſt me: non deponebamꝰ veſtimẽta nr̃a. Vnuſq̄ſq; tm̃ nudabatur ad baptiſmũ.

5.

ET factus eſt clamor populi & vxoꝝ eiꝰ magnꝰ aduerſus fr̃es ſuos iudeos. Et erant qui dicerent. Filii noſtri & filie noſtre multe ſunt nimis. Accipiamus ꝓ p̄cio eoꝝ frumentũ & comedamꝰ & viuamus. & erãt qui dicerẽt. Agros nr̃os & vineas & domꝰ nr̃as apponamus: & accipiamus frumentum in fame. Et alii dicebant.

לנו ויפר האלהים את עצתם — פור יעץ
ונשוב כלנו אל החומה איש אל — שוב
מלאכתו: ויהי מן היום ההוא חצי — לאך חצה
נערי עשים במלאכה וחצים — עשה
מחזיקים והרמחים המגנים — חזק
והקשתות והשריונים והשרים — שרה שור
אחרי כל בית יהודה: הבונים — בנה
בחומה והנשאים בסבל עמשים
באחת ידו עשה במלאכה ואחת
מחזקת השלח: והבונים איש
חרבו אסורים על מתניו ובונים — אסר
והתוקע בשופר אצלי: ואמר — תקע שפר
אל החרים ואל הסגנים ואל — חור
יתר העם המלאכה הרבה — רבה
ורחבה ואנחנו נפרדים על — פרד
החומה רחוקים איש מאחיו: — חמה רחק
במקום אשר תשמעו את קול — קום שמע
השופר שמה תקבצו אלינו — קבץ
אלהינו ילחם לנו: ואנחנו — לחם
עשים במלאכה וחצים מחזיקים — עשה חצה
ברמחים מעלות השחר עד — חזק עלה
צאת הכוכבים: גם בעת ההיא — יצא כבב
אמרתי לעם איש ונערו
ילינו בתוך ירושלם והיו — לון היה
לנו הלילה משמר והיום מלאכה: — שמר
ואין אני ואחי ונערי ואנשי
המשמר אשר אחרי אין אנחנו
פשטים בגדינו איש שלחו
המים: — Cap. v.
ותהי צעקת — היה
העם ונשיהם גדולה אל אחיהם — נשה גדל
היהודים: ויש אשר אמרים — ידה
בנינו ובנתינו אנחנו רבים — רבב
ונקחה דגן ונאכלה ונחיה: ויש — לקח אכל
אשר אמרים שדתינו וכרמינו — חיה שדה
ובתינו אנחנו ערבים ונקחה — בית
דגן ברעב: ויש אשר אמרים

© Biblioteca Nacional de España

לָוִינוּ כֶסֶף לְמִדַּת הַמֶּלֶךְ שְׂדֹתֵינוּ　לָוָה מָדַד
וּכְרָמֵינוּ׃ וְעַתָּה כִּבְשַׂר אֲחֵינוּ
בְּשָׂרֵנוּ כִּבְנֵיהֶם בָּנֵינוּ וְהִנֵּה　בָּנָה
אֲנַחְנוּ כֹבְשִׁים אֶת בָּנֵינוּ וְאֶת
בְּנוֹתֵינוּ לַעֲבָדִים וְיֵשׁ מִבְּנֹתֵינוּ
נִכְבָּשׁוֹת וְאֵין לְאֵל יָדֵנוּ וּשְׂדֹתֵינוּ　כָּבַשׁ אֵיל
וּכְרָמֵינוּ לַאֲחֵרִים׃ וַיִּחַר לִי מְאֹד　חָרָה
כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי אֶת זַעֲקָתָם וְאֵת
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיִּמָּלֵךְ לִבִּי עָלַי　מָלַךְ
וָאָרִיבָה אֶת הַחֹרִים וְאֶת הַסְּגָנִים　רוּב חָרַר
וָאֹמְרָה לָהֶם מַשָּׁא אִישׁ בְּאָחִיו　נָשָׁה
אַתֶּם נֹשִׁאים וָאֶתֵּן עֲלֵיהֶם　נָתַן
קְהִלָּה גְדוֹלָה׃ וָאֹמְרָה לָהֶם אֲנַחְנוּ　גָּדַל
קָנִינוּ אֶת אַחֵינוּ הַיְּהוּדִים　קָנָה רָבָה
הַנִּמְכָּרִים לַגּוֹיִם כְּדֵי בָנוּ וְגַם　מָכַר
אַתֶּם תִּמְכְּרוּ אֶת אֲחֵיכֶם וְנִמְכְּרוּ
לָנוּ וַיַּחֲרִישׁוּ וְלֹא מָצְאוּ דָּבָר׃　חָרַשׁ
וַיֹּאמַר לֹא טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר
אַתֶּם עֹשִׂים הֲלוֹא בְּיִרְאַת　עָשָׂה
אֱלֹהֵינוּ תֵּלֵכוּ מֵחֶרְפַּת הַגּוֹיִם　יָלַךְ
אוֹיְבֵינוּ׃ וְגַם אֲנִי אַחַי וּנְעָרַי
נֹשִׁים בָּהֶם כֶּסֶף וְדָגָן נַעַזְבָה　נָשָׁה עָזַב
נָּא אֶת הַמַּשָּׁא הַזֶּה׃ הָשִׁיבוּ נָא　שׁוּב
לָהֶם כְּהַיּוֹם שְׂדֹתֵיהֶם כַּרְמֵיהֶם　שָׂדֶה
זֵיתֵיהֶם וּבָתֵּיהֶם וּמְאַת הַכֶּסֶף　בַּיִת מֵאָה
וְהַדָּגָן הַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר אֲשֶׁר　יָרַשׁ צָהַר
אַתֶּם נֹשִׁים בָּהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ　אָמַר
נָשִׁיב וּמֵהֶם לֹא נְבַקֵּשׁ כֵּן נַעֲשֶׂה　שׁוּב בָּקַשׁ
כַּאֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר וָאֶקְרָא אֶת　קָרָא
הַכֹּהֲנִים וָאַשְׁבִּיעֵם לַעֲשׂוֹת　שָׁבַע
כַּדָּבָר הַזֶּה׃ גַּם חָצְנִי נָעַרְתִּי
וָאֹמְרָה כָּכָה יְנַעֵר הָאֱלֹהִים אֶת　נָעַר
כָּל הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת　קוּם
הַדָּבָר הַזֶּה מִבֵּיתוֹ וּמִיגִיעוֹ　יָגַע הָיָה
וְכָכָה יִהְיֶה נָעוּר וָרֵק וַיֹּאמְרוּ　נָעַר רִיק
כָל הַקָּהָל אָמֵן וַיְהַלְלוּ אֶת יְהוָה　הָלַל

Mutuo ſumamus pecunias in tributa regis: demuſq; agros nr̄os & vineas: & nūc ſicut carnes fratrū nr̄orū: ſic carnes nr̄e ſunt: & ſicut filii eorū: ita & filii nr̄i. Ecce nos ſubiugamus filios nr̄os & filias nr̄as in ſeruitutem: & de filiab⁹ noſtris ſūt famule: nec habem⁹ vnde poſſint redimi: & agros nr̄os & vineas nr̄as alii poſſident. Et iratus ſum nimis cū audiſſem clamorem eorum ſm verba hec: cogitauitq; cor meum mecum. Et increpaui optimates & magiſtratus: & dixi eis. Vſuras ne ſinguli a fratribus vr̄is exigitis: Et congregaui aduerſum eos cōtionem magnam: & dixi eis. Nos vt ſcitis redemimus fratres noſtros iudeos q venditi fuerāt gentib⁹ ſm poſſibilitatē nr̄am. Et vos igitur vendite frēs vr̄os: & redimem⁹ eos. Et ſiluerūt: nec inuenerūt quid rn̄derent. Dixiq; ad eos. Non eſt bona res quam facitis. Quare non in timore dei nr̄i ambulatis: ne exprobretur nobis a gētib⁹ inimicis nr̄is. Et ego & frēs mei & pueri mei cōmodauimus plurimis pecuniam & frumentū. Non repetamus in cōe iſtud. Es alienū cōcedamus: qd̄ debetur nobis. Reddite eis hodie agros ſuos & vineas ſuas & oliueta ſua & domos ſuas. Quin poti⁹ & centeſimā pecunie frumēti vini & olei quā exigere ſoletis ab eis: date pro illis. Et dixerūt. Reddem⁹: & ab eis nihil q̄remus: ſicq; faciemus vt loqueris. Et vocaui ſacerdotes & adiuraui eos vt facerent iuxta quod dixeram. Inſup excuſſi ſinum meū & dixi. Sic excutiat de⁹ omnem virum qui nō compleuerit verbum iſtud: de domo ſua & de laboribus ſuis: ſic excutiatur: & vacuus fiat. Et dixit vniuerſa mlt̄itudo: amē. Et laudauerunt dn̄m.

mutuo accepim⁹ argentū in tributa regis:
ἐδανεισάμεθα ἀργύριον εἰς φόρους τοῦ βασιλέως,
agri nr̄i ⁊ vinee nr̄e ⁊ domus nr̄e. ⁊
ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμπελῶνες ἡμῶν καὶ οἰκίαι ἡμῶν. καὶ
nūc ſicut caro fratrū nr̄oꝝ: caro nr̄a. ſicut filii eo=
νῦν ὡς σὰρξ ἀδελφῶν ἡμῶν, σὰρξ ἡμῶν. ὡς υἱοὶ αὐ=
rū: filii nr̄i. ⁊ ecce nos ſubiugamus
τῶν, υἱοὶ ἡμῶν. καὶ ἰδοὺ ἡμεῖς καταδυναστεύομεν τοὺς
filios nr̄os ⁊ filias nr̄as in ſuos: ⁊
υἱοὺς ἡμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν εἰς δούλους, καὶ
ſunt de filiabus nr̄is ſubiugate: ⁊
εἰσὶν ἀπὸ θυγατέρων ἡμῶν καταδυναστευόμεναι, καὶ
nō eſt potentia manuū nr̄aꝝ: ⁊ agri nr̄i ⁊ vi
οὐκ ἔστι δύναμις χειρῶν ἡμῶν, καὶ ἀγροὶ ἡμῶν καὶ ἀμ=
nee nr̄e optimatibus. ⁊ triſtatus ſū val=
πελῶνες ἡμῶν τοῖς ἐντίμοις. καὶ ἐλυπήθην σφό=
de cū audiui clamorē eoꝝ ⁊ ſmo
δρα καθὼς ἤκουσα τὴν κραυγὴν αὐτῶν καὶ τοὺς λό
nes iſtos. ⁊ deliberauit cor meū apud
γους τούτους. καὶ ἐβουλεύσατο καρδία μου ἐπ᾽ ἐ=
me. ⁊ pugnaui aduerſus optimates ⁊
μέ. καὶ ἐμαχησάμην πρὸς τοὺς ἐντίμους καὶ τοὺς
p̄ncipes ⁊ dixi eis: repetitione vos repe=
ἄρχοντας καὶ εἶπον αὐτοῖς, ἀπαιτήσει ὑμεῖς ἀπαι
tetis vir fratrē ſuū: q̄ vos facitis:
τήσετε ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε;
⁊ dedi ſup̄ eos cōcionē magnā. ⁊ dixi
καὶ ἔδωκα ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐκκλησίαν μεγάλην. καὶ εἶπον
eis: nos poſſedimus fratres nr̄os
αὐτοῖς, ἡμεῖς κεκτήμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν τοὺς
iudeos vēditos gētibus: in volūta
ἰουδαίους τοὺς πωλουμένους τοῖς ἔθνεσιν, ἐν ἑκου=
rio nr̄o. ⁊ vos vēditis fratres vr̄os:
σίῳ ἡμῶν. καὶ ὑμεῖς πωλεῖτε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν,
⁊ vēdent nobis. ⁊ ſiluerūt ⁊ nō iuenerūt
καὶ πραθήσονται ἡμῖν. καὶ ἡσύχασαν καὶ οὐχ εὗρον
ſmonē. ⁊ dixi: nō bonū v̄bū quod vos faci=
λόγον. καὶ εἶπον, οὐκ ἀγαθὸς ὁ λόγος ὃν ὑμεῖς ποιεῖ
tis: nō ſic in timore dei nr̄i redibitis ab op
τε, οὐχ οὕτως ἐν φόβῳ θεοῦ ἡμῶν ἀπελεύσεσθε ἀπὸ ὀνει
probrio gētiū inimicoꝝ nr̄oꝝ. etiā ego ⁊ fra=
δισμοῦ τῶν ἐθνῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καί γε ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελ
tres mei ⁊ noti mei poſuimus eis argentū
φοί μου καὶ οἱ γνωστοί μου ἐθήκαμεν αὐτοῖς ἀργύριον
⁊ frumētū: reliq̄mus iā repetitionē hāc.
καὶ σῖτον, ἐγκατελίπομεν δὴ τὴν ἀπαίτησιν ταύ
reddite iā eis vt hodie agros
την. ἐπιστρέψατε δὴ αὐτοῖς ὡς σήμερον ἀγροὺς
ſuos ⁊ vineas ſuas ⁊ oliueta ſua ⁊
αὐτῶν καὶ ἀμπελῶνας αὐτῶν καὶ ἐλαιῶνας αὐτῶν καὶ
domos ſuas: ⁊ de argēto frumētū ⁊
οἰκίας αὐτῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τὸν σῖτον καὶ
vinū ⁊ oleū afferte eis. ⁊ dixe
τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον ἐξενέγκατε αὐτοῖς. καὶ εἶ=
rūt: reddemus: ⁊ ab eis nō q̄remus:
πον, ἀποδώσομεν, καὶ παρ᾽ αὐτῶν οὐ ζητήσομεν,
ſic faciemus ſicut tu dicis. ⁊ vocaui
οὕτως ποιήσομεν καθὼς σὺ λέγεις. καὶ ἐκάλεσα
ſacerdotes ⁊ adiuraui eos vt facerēt ſm ver
τοὺς ἱερεῖς καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ποιῆσαι ὡς τὸ ῥῆ=
bū hoc. ⁊ veſtē meā excuſſi: ⁊ di
μα τοῦτο. καὶ τὴν ἀναβολήν μου ἐξετίναξα, καὶ εἶ
xi: ſic excutiat deus oēm viꝝ: q̄ nō
πον, οὕτως ἐκτινάξαι ὁ θεὸς πάντα ἄνδρα, ὃς οὐ
ſtatuet verbū iſtud de domo ſua ⁊ de
στήσει τὸν λόγον τοῦτον ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐκ
labore ſuo: ⁊ erit ſic excuſſus ⁊ va
κόπου αὐτοῦ, καὶ ἔσται οὕτως ἐκτετιναγμένος καὶ κε
nus. ⁊ dixit vniuerſa eccleſia: amē: ⁊ laudauerūt
νός. καὶ εἶπε πᾶσα ἡ ἐκκλησία, ἀμήν, καὶ ᾔνεσαν
dominum.
τὸν κύριον.

B

C

© Biblioteca Nacional de España

τ fecit ppls verbũ iſtud. etiã a
καὶ ἐποίησεν ὁ λαὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο. καί γε ἀπὸ
die q̃ pceperat mihi vt eſſẽ in pncipẽ eo=
τῆς ἡμέρας ἧς ἐνετείλατό μοι εἶναι εἰς ἄρχοντα αὐ
rũ in terra iuda ab anno viceſimo τ vſq; ad ãnuz
τῶν ἐν γῇ ἰούδα ἀπὸ ἔτους εἰκοστοῦ καὶ ἕως ἔτους
triceſimũ τ ſecundũ arthaſaſtha regi
τριακοστοῦ καὶ δευτέρου τῷ ἀρθασασθὰ τῷ βασιλεῖ
ãnos duodecĩ: τ ego τ fratres mei panẽ
ἔτη δώδεκα, καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου ἄρτον τῆς
D pncipatus mei nõ comedim⁹. at duces q̃ an=
ἡγεμονίας μου οὐκ ἐφάγομεν. οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ ἔμ=
B te me grauauerũt ſup pplm τ acceperũt
προσθέν μου ἐβάρυναν ἐπὶ τὸν λαὸν καὶ ἔλαβον
ab eis in panib⁹ τ in vino vltimũ argẽ=
παρ᾽ αὐτῶν ἐν ἄρτοις καὶ ἐν οἴνῳ ἔσχατον ἀργύρι
tũ ſiclos q̃draginta. etiã miniſtri
ον σίκλους τεσσαράκοντα. καί γε τὰ παιδάρια
coꝝ dñati fuerũt ſup pplm: et ego nõ fe=
αὐτῶν ἐκυρίευσαν ἐπὶ τὸν λαόν, κἀγὼ οὐκ ἐποί
ci ſic a facie timoris dñi. τ
ησα οὕτως ἀπὸ προσώπου φόβου κυρίου. καὶ
in opere muri iſtoꝝ tenui: agrũ
ἐν ἔργῳ τοῦ τείχους τούτων ἐκράτησα, ἀγρὸν
nõ poſſedi: τ pueri mei τ oẽs
οὐκ ἐκτησάμην καὶ τὰ παιδάριά μου καὶ πάντες
cõgregati ibi ppter op⁹. τ iudei τ
οἱ συνηγμένοι ἐκεῖ διὰ τὸ ἔργον. καὶ ἰουδαῖοι καὶ
pncipes centũ q̃nquaginta viri: τ veniẽ
οἱ ἄρχοντες ἑκατὸν πεντήκοντα ἄνδρες, καὶ ἐρχό
tes ad nos de gẽtibus q̃ in circuitu nr̃o:
μενοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν,
in mẽſa mea. τ erat qd̃ fiebat in diẽ
ἐπὶ τράπεζάν μου. καὶ ἦν γινόμενον εἰς ἡμέραν
vnũ: vitulus vn⁹ τ oues ſex electe τ hir
μίαν, μόσχος εἷς καὶ πρόβατα ἓξ ἐκλεκτὰ καὶ χί
cus erãt mihi. τ inter duodeci
μαρος ἐγίνοντό μοι. καὶ ἀναμέσον τῶν δώδεκα
dies in oĩbus vinũ multitudine. τ cũ iſtis
ἡμερῶν ἐν πᾶσιν οἶνος τῷ πλήθει. καὶ σὺν τού=
panẽ ducatus mei nõ q̃ſiui: qm̃
τοις ἄρτον τῆς ἡγεμονίας μου οὐκ ἐζήτησα, ὅτι
grauis ſuitus ſup pplm iſtũ. memẽto
Infra. 13.a. βαρεῖα ἡ δουλεία ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον. μνήσθητί
mei deus in bonũ ſm oĩa q̃ feci
μου ὁ θεὸς εἰς ἀγαθὸν πάντα ὅσα ἐποίησα τῷ
pplo huic.
λαῷ τούτῳ.

Ca. 6.

C A ET factũ eſt vt auditũ fuit ſanabalat
Καὶ ἐγένετο καθὼς ἠκούσθη τῷ σαναβαλὰτ
τ tobia τ geſam arabi: τ
καὶ τῷ τωβίᾳ καὶ τῷ γησὰμ τῷ ἄραβι, καὶ
reliquis inimicoꝝ nr̃oꝝ: φ edifi
τοῖς καταλοίποις τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, ὅτι ᾠκοδό
caui muꝝ: τ nõ relicta fuit in eo inter
μησα τὸ τεῖχος, καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῷ δια
ruptio: etiã vſq; ad tẽpus illud: valuas nõ
κοπή, καί γε ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου, θύρας οὐκ
poſuerã in portis: τ miſit ſana=
ἐπέστησα ἐν ταῖς πύλαις, καὶ ἀπέστειλε σανα=
balat τ geſã ad me dicẽtes: veni τ
βαλὰτ καὶ γησὰμ πρός με λέγοντες, δεῦρο καὶ
cõgregemur parit in villis in cã=
συναχθῶμεν ἐπιτοαυτὸ ἐν ταῖς κώμαις ἐν πε=
po ono: τ ipi cogitãtes mihi vt facerẽt ma
δίῳ ὠνώ, καὶ αὐτοὶ λογιζόμενοί μοι ποιῆσαι πο
lũ. τ miſi ad eos nũcios di=
νηρίαν. καὶ ἀπέστειλα ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀγγέλους λέ=
cẽs: opus magnũ ego facio: τ nõ potero
γων, ἔργον μέγα ἐγὼ ποιῶ, καὶ οὐ δυνήσομαι

Fecit ergo popul⁹ ſicut
erat dictũ. A die autẽ illa
qua precepat rex mihi
vt eſſem dux in terra
iuda ab anno viceſimo
vſq; ad annum
triceſimum ſecundum
artaxerxis
regis p annos duodeciz
ego & frẽs mei ãnonas
q̃ ducib⁹ debebãtur non
comedim⁹. Duces autẽ
primi q fuerũt ante me
grauauerunt populũ &
acceperunt ab eis
in pane & vino & pecu
nia quotidie ſiclos
quadraginta. Sed & mi
niſtri eorum depreſſerãt
populum. Ego autẽ nõ
feci ita propter
timorem dei. Quin po=
tius in opere
muri edificaui: & agrũ
non emi: & oẽs pue
ri mei congregati
ad opus erant. Iudei
quoq; & magiſtratus
centum quinquaginta
viri: & qui veniebant
ad nos de gẽtibus que
in circuitu noſtro ſunt:
in menſa mea erant. Pa
rabatur autem mihi
per dies ſingulos bos
vnus: arietes ſex
electi: exceptis volatili=
bus: & inter dies
decem vina diuerſa: &
alia multa tribuebam.
Inſup & annonas duca
tus mei nõ q̃ſiui. Valde
eniz attenuatus erat po
pulus.
Memẽto mei deus me⁹
in bonũ ſm omnia que
feci populo huic.

6.

FActum eſt autem cũ
audiſſet
ſanaballath & tobias &
goſem arabs
& ceteri inimici noſtri
φ edificaſſem ego
murum & non eſſet in
ipſo reſidua interruptio:
vſq; ad tempus aũt illud
valuas non poſueram
in portis: miſerũt ſana
ballath & goſem arabs
ad me dicentes. Veni &
percutiamus fedus pter
in vitulis in cãpo ono.
Ipſi autem
cogitabant vt facerent
mihi malum. Miſi ergo
ad eos nuncios dicens.
Opus
grande ego facio: & nõ
poſſum

ויעש העם כדבר הזה׃ גם מיום
אשר צוה אתי להיות פחם בארץ היה פחה
יהודה משנת עשרים ועד שנת שנה
שלשים ושתים לארתחשסתא
המלך שנים שתים עשרה
אני ואחי לחם הפחה לא אכלתי׃
והפחות הראשנים אשר לפני פנה
הכבידו על העם ויקחו מהם כבד לקח
בלחם ויין אחר כסף שקלים
ארבעים גם נעריהם שלטו על
העם ואני לא עשיתי כן מפני עשה
יראת אלהים׃ וגם במלאכת לאך
החומה הזאת החזקתי ושדה חמה חזק
לא קנינו וכל נערי קבוצים קנה קבץ
שם על המלאכה׃ והיהודים והסגנים ירה
מאה וחמשים איש והבאים בוא
אלינו מן הגוים אשר סביבתינו סבב
על שלחני׃ ואשר היה נעשה עשה
ליום אחד שור אחד צאן שש
בררות וצפרים נעשו לי ובין ברר
עשרת ימים בכל יין להרבה יום רבה
ועם זה לחם הפחה לא בקשתי
כי כבדה העבדה על העם הזה׃
זכרה לי אלהי לטובה כל אשר
עשיתי על העם הזה׃ עשה
ויהי כאשר נשמע Cap. vj.
לסנבלט ולטוביה ולגשם הערבי היה שמע
וליתר איבינו כי בניתי את בנה
החומה ולא נותר בה פרץ גם יתר
עד העת ההיא דלתות לא העמדתי עמד
בשערים׃ וישלח סנבלט וגשם שלח
אלי לאמר לכה ונועדה יחדו ילך יעד
בכפירים בבקעת אונו והמה כפר
חשבים לעשות לי רעה׃ ואשלחה רוע
עליהם מלאכים לאמר מלאכה לאך לאך
גדולה אני עשה ולא אוכל גדל יכל

© Biblioteca Nacional de España

לָרֶדֶת לָמָּה תִשְׁבַּת הַמְּלָאכָה יָרַד שָׁבַת
כַּאֲשֶׁר אַרְפֶּהָ וְיָרַדְתִּי אֲלֵיכֶם׃ רָפָה
וַיִּשְׁלְחוּ אֵלַי כַּדָּבָר הַזֶּה אַרְבַּע רָבַע
פְּעָמִים וָאָשִׁיב אוֹתָם כַּדָּבָר הַזֶּה׃ שׁוּב אֵת
וַיִּשְׁלַח אֵלַי סַנְבַלַּט כַּדָּבָר הַזֶּה
פַּעַם חֲמִישִׁית אֶת נַעֲרוֹ וְאִגֶּרֶת חָמֵשׁ
פְּתוּחָה בְּיָדוֹ׃ כָּתוּב בָּהּ בַּגּוֹיִם פָּתַח כָּתַב
נִשְׁמָע וְגַשְׁמוּ אֹמֵר אַתָּה וְהַיְּהוּדִים שָׁמַע יָדָה
חֹשְׁבִים לִמְרוֹד עַל כֵּן אַתָּה בוֹנֶה
הַחוֹמָה וְאַתָּה הֹוֶה לָהֶם לְמֶלֶךְ
כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וְגַם נְבִיאִים נָבָא
הֶעֱמַדְתָּ לִקְרֹא עָלֶיךָ בִירוּשָׁלַםִ עָמַד
לֵאמֹר מֶלֶךְ בִּיהוּדָה וְעַתָּה יִשָּׁמַע
לַמֶּלֶךְ כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְעַתָּה לְכָה יָלַךְ
וְנִוָּעֲצָה יַחְדָּו׃ וָאֶשְׁלְחָה אֵלָיו יָעַץ
לֵאמֹר לֹא נִהְיָה כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה
אֲשֶׁר אַתָּה אוֹמֵר כִּי מִלִּבְּךָ אַתָּה אָמַר
בוֹדָאם׃ כִּי כֻלָּם מְיָרְאִים אוֹתָנוּ בָּדָא יָרֵא
לֵאמֹר יִרְפּוּ יְדֵיהֶם מִן הַמְּלָאכָה אֵת רָפָה
וְלֹא תֵעָשֶׂה וְעַתָּה חַזֵּק אֶת יָדָי עָשָׂה
וַאֲנִי בָאתִי בֵּית שְׁמַעְיָה בֶּן דְּלָיָה בּוֹא
בֶּן מְהֵיטַבְאֵל וְהוּא עָצוּר וַיֹּאמֶר עָצַר
נִוָּעֵד אֶל בֵּית הָאֱלֹהִים אֶל תּוֹךְ יָעַד
הַהֵיכָל וְנִסְגְּרָה דַּלְתוֹת הַהֵיכָל הֵכַל סָגַר
כִּי בָאִים לְהָרְגֶךָ וְלַיְלָה בָּאִים בּוֹא
לְהָרְגֶךָ׃ וָאֹמְרָה הַאִישׁ כָּמוֹנִי
יִבְרָח וּמִי כָמוֹנִי אֲשֶׁר יָבוֹא אֶל בָּרַח בּוֹא
הַהֵיכָל וָחָי לֹא אָבוֹא׃ וָאַכִּירָה חָיָה נָכַר
וְהִנֵּה לֹא אֱלֹהִים שְׁלָחוֹ כִּי
הַנְּבוּאָה דִּבֶּר עָלַי וְטוֹבִיָּה נָבָא
וְסַנְבַלַּט שְׂכָרוֹ׃ לְמַעַן שָׂכוּר הוּא שָׂכַר
לְמַעַן אִירָא וְאֶעֱשֶׂה כֵּן וְחָטָאתִי יָרֵא עָשָׂה
וְהָיָה לָהֶם לְשֵׁם רָע לְמַעַן רוּעַ
יְחָרְפוּנִי׃ זָכְרָה אֱלֹהַי לְטוֹבִיָּה חָרַף
וּלְסַנְבַלַּט כְּמַעֲשָׂיו אֵלֶּה וְגַם עָשָׂה
לְנוֹעַדְיָה הַנְּבִיאָה וּלְיֶתֶר הַנְּבִיאִים נָבָא

deſcendere: ne forte negligatur cum venero & deſcendero ad vos. Miſerunt autem ad me ſ̃m verbū hoc p̱ q̃ttuor vices: & reſpōdi eis iuxta ſermonem priorem. Et miſit ad me ſanaballath iuxta verbum prius quinta vice puerū ſuū. & epiſtolam habebat in manu ſua ſcriptam hoc modo. In gentibus auditum eſt: & goſem dixit: ꝙ tu & iudei cogitetis rebellare: & propterea edifices murum: & leuare te velis ſuper eos regem: propter quam cauſam et prophetas poſueris qui predicent de te in hieruſalem dicentes. Rex in iudea eſt. Auditurus eſt rex verba hec. Idcirco nunc veni vt ineamus conſiliū pariter. Et miſi ad eos dicens. Non eſt factum ſecundum verba hec que tu loqueris. De corde enim tuo tu componis hec. Omēs enim hi terrebant nos: cogitantes ꝙ ceſſarent manus noſtre ab opere & qeſceremus. Quā ob cauſam magis cōfortaui man⁹ meas. Et ingreſſus ſum domū ſemaie filii dalaie filii methabeel ſecreto. Qui ait. Tractemus nobiſcū in domo dei in medio templi & claudam⁹ portas edis: qa vēturi ſunt vt īterficiāt te: & nocte vēturi ſunt ad occidēdū te. Et dixi. Num quiſq̃ ſimilis mei fugit? Et quis vt ego ingredietur templum & viuet? Non ingrediar. Et intellexi ꝙ deus non miſiſſet eū ſed quaſi vaticinans locutus eſſet ad me: & tobias & ſanaballath cōduxiſſent eum. Acceperat eniꝫ precium vt territus facerem & peccarem & haberēt maluꝫ quod exprobrarent mihi. Memēto mei de⁹ pro tobia & ſanaballath: iuxta opera eorum talia: ſed & noadie prophete & ceterorum prophetarum

deſcēdere: ne forte ceſſet op⁹: poſtq̃ vtiq̃
καταβῆναι, μήποτε καταπαύσῃ τὸ ἔργον, ὡς ἂν
finiero illud: deſcēdā ad vos. ⁊
τελειώσω αὐτό, καταβήσομαι πρὸς ὑμᾶς. καὶ
miſerūt ad me: ſ̃m verbū hoc q̃ttuor
ἀπέστειλαν πρός με, ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο τέσσαρ-
vicibus: ⁊ miſi eis iuxta ſ̃mo
σι καθόδοις, καὶ ἀπέστειλα αὐτοῖς κατὰ τὸν λό-
nē hūc. ⁊ miſit ad me ſanabalat iux
γον τοῦτον. καὶ ἀπέστειλε πρός με σαναβαλὰτ κα
ta ſ̃monē hūc quintū puer͞ ſu-
τὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸν πέμπτον παῖδα αὐ-
um ⁊ epiſtolā apertā in manu eius.
τοῦ καὶ ἐπιστολὴν ἠνεῳγμένην ἐν χειρὶ αὐτοῦ.
⁊ erat ſcriptū in ea: in gentib⁹ auditū eſt: ⁊
καὶ ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ, ἐν ἔθνεσιν ἠκούσθη, καὶ
geſā dixit: ꝙ tu ⁊ iudei cogitatis re-
γησὰμ εἶπεν, ὅτι σὺ καὶ ἰουδαῖοι λογίζεσθε ἀπο-
bellare: p̱pter hoc tu edificas mur͞: ⁊
στῆσαι, διὰ τοῦτο σὺ οἰκοδομεῖς τὸ τεῖχος, καὶ
tu ſis eis in regē: ⁊ ad hec
σὺ γίνῃ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, καὶ πρὸς τούτοις
prophetas ſtatuiſti tibi ipi vt p̃dicēt de te
προφήτας ἔστησας σεαυτῷ κηρύσσειν περὶ σοῦ
in hieruſalē: dicētes: ꝙ regnaſti in
ἐν ἱερουσαλήμ, λέγοντας, ὅτι ἐβασίλευσας ἐν
iudea. ⁊ nūc nunciabunt regi
τῇ ἰουδαίᾳ. καὶ νῦν ἀπαγγελήσονται τῷ βασιλεῖ
ſ̃mones iſti: ⁊ nūc veni cōſulam⁹ pa-
οἱ λόγοι οὗτοι, καὶ νῦν δεῦρο βουλευσώμεθα ἐπι-
riter. ⁊ miſi ad eū dicēs: nō fa-
τοαυτό. καὶ ἀπέστειλα πρὸς αὐτὸν λέγων, οὐκ ἐγε-
ctū eſt vt ſ̃mones iſti quos tu dicis: qm̄ a
νήθη ὡς οἱ λόγοι οὗτοι οὓς σὺ λέγεις, ὅτι ἀπὸ
corde tu mētiris eos. qm̄ oēs ter-
καρδίας σὺ ψεύδῃ αὐτούς. ὅτι πάντες φοβερί-
rēt nos dicētes: ſoluent͞ manus eo-
ζουσιν ἡμᾶς λέγοντες, ἐκλυθήσονται αἱ χεῖρες αὐ-
rū ab opere iſto: ⁊ nō fiet.
τῶν ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου, καὶ οὐ ποιηθήσεται.
⁊ nūc fortificaui man⁹ meas. et ego igreſſ⁹
καὶ νῦν ἐκραταίωσα τὰς χεῖράς μου. κἀγὼ εἰσῆλ-
ſū in domū ſemei filij dalaia filij matabeel:
θον εἰς οἶκον σεμεῒ υἱοῦ δαλαΐα υἱοῦ ματαβεήλ,
⁊ ipe retent⁹ ⁊ dixit: cōgregemur in
καὶ αὐτὸς συνεχόμενος καὶ εἶπε, συναχθῶμεν εἰς
domū dei in medio eius: ⁊ claudamus
οἶκον τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ κλείσωμεν τὰς
ianuas eius qm̄ veniūt vt interficiāt te: veniūt no-
θύρας αὐτοῦ ὅτι ἔρχονται φονεῦσαί σε, ἔρχονται νυ-
cte ad occidendū te. ⁊ dixi: q̄s eſt vir q̄lis
κτὸς φονεῦσαί σε. καὶ εἶπον, τίς ἐστὶν ἀνὴρ οἷος
ego: fugiet? vel quis q̄lis ego q̄ ingrediet͞ in
ἐγώ, φεύξεται; ἢ τίς οἷος ἐγὼ ὃς εἰσελεύσεται εἰς
domū ⁊ viuet? nō ingrediar. ⁊ co-
τὸν οἶκον καὶ ζήσεται; οὐκ εἰσελεύσομαι. καὶ ἐπέ-
gnoui ⁊ ecce deus nō miſit eū: qm̄
γνων καὶ ἰδοὺ ὁ θεὸς οὐκ ἀπέστειλεν αὐτόν, ὅτι ἡ
prophetia ſ̃mo aduerſ⁹ me. ⁊ tobias ⁊ ſana-
προφητεία λόγος κατ᾽ ἐμοῦ. καὶ τωβίας καὶ σανα-
balat cōduxerūt eū vt timerē ⁊ face-
βαλὰτ ἐμισθώσαντο αὐτόν, ὅπως φοβηθῶ καὶ ποιή-
rē ſic ⁊ peccarē: ⁊ fierē eis in no-
σω οὕτως καὶ ἁμάρτω, καὶ γένωμαι αὐτοῖς εἰς ὄνο-
mē malū: vt exprobrarēt mihi. memēto deus
μα πονηρόν, ὅπως ὀνειδίσωσί με. μνήσθητι ὁ θεός
meus tobia ⁊ ſanabalat: ſ̃m ope- ē.5.d.
μου τῷ τωβίᾳ καὶ τῷ σαναβαλάτ, ὡς τὰ ποιή-
ra eo͞ꝝ hec: ⁊ noadia p̱phete
ματα αὐτῶν ταῦτα, καὶ τῷ νωαδίᾳ τῷ προφήτῃ
⁊ ceterorū propheta͞ꝝ:
καὶ τοῖς καταλοίποις τῶν προφητῶν,

B
C
A
D

© Biblioteca Nacional de España

q̄ erāt terrētes me. ꝛ ꝑfectus eſt mu
οἱ ἦσαν φοβερίζοντές με. καὶ ἐτελέσθη τὸ τεῖ
rus q̄nto ꝛ viceſimo elul mēſis in
χος πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ ἐλοὺλ μηνὸς εἰς
q̄nquaginta duob⁹ dieb⁹. ꝛ factū eſt cū au=
πεντηκονταδύο ἡμέρας. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤ=
diſſent oēs inimici nr̄i: ꝛ timue=
κουσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, καὶ ἐφοβήθη
rūt oēs gētes q̄ in circuitu nr̄o: ꝛ cecí=
σαν πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν, καὶ ἐπέπε
dit timor magnus valde in oculis eo
σε φόβος μέγας σφόδρα ἐν ὀφθαλμοῖς αὐ
rū ꝛ cognouerūt: ꝙ a deo no
τῶν καὶ ἔγνωσαν, ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ἡ=
ſtro factū eſt vt ꝑficeret opus hoc. ꝛ
μῶν ἐγενήθη τελειωθῆναι τὸ ἔργον τοῦτο. καὶ
in dieb⁹ illis a multis opti
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπὸ πολλῶν ἐν=
matib⁹ iuda epiſtole ibāt ad to=
τίμων ἰούδα ἐπιστολαὶ ἐπορεύοντο πρὸς τω
biā. ꝛ q̄ tobia veniebāt ad eos:
βίαν. καὶ αἱ τωβία ἤρχοντο πρὸς αὐτούς,
q̄m multi in iuda habētes iuramētū erāt ei: q̄a
ὅτι πολλοὶ ἐν ἰούδα ἔνορκοι ἦσαν αὐτῷ, ὅτι
gener erat ſechenia filij erai. ꝛ io=
γαμβρὸς ἦν τοῦ σεχενία υἱοῦ ἠραΐ. καὶ ἰω
nā filius eius accepit filiā meſu
νὰν υἱὸς αὐτοῦ ἔλαβε τὴν θυγατέρα μεσου
lā filij barachie in vxorē. etiā
λὰμ υἱοῦ βαραχίου εἰς γυναῖκα. καί γε τὰ
vtilia ei dicebat corā me. ꝛ
συμφέροντα αὐτῷ ἔλεγεν ἐνώπιόν μου. καὶ
ſmones meos erāt ꝓferētes ei: ꝛ epi=
λόγους μου ἦσαν ἐκφέροντες αὐτῷ, καὶ ἐπι
ſtolas miſit tobia vt terreret me.
στολὰς ἀπέστειλε τωβία φοβερίσαι με. Ca.7

Et factū eſt q̄n edificatus eſt murus:
Καὶ ἐγένετο ἡνίκα ᾠκοδομήθη τὸ τεῖχος,
ꝛ poſui valuas: ꝛ recēſiti ſunt
καὶ ἔστησα τὰς θύρας, καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ
ianitores ꝛ cātores ꝛ leuite: ꝛ pre
πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες καὶ οἱ λευῖται, καὶ ἐνε
cepi anania fratri meo ꝛ
τειλάμην τῷ ἀνανίᾳ τῷ ἀδελφῷ μου καὶ τῷ
anania principi bera in hieruſalē: q̄m
ἀνανίᾳ ἄρχοντι τῆς βηρὰ ἐν ἱερουσαλήμ, ὅτι
ipſe erat q̄ſi vir verax ꝛ timēs de
αὐτὸς ἦν ὡς ἀνὴρ ἀληθὴς καὶ φοβούμενος τὸν θε
ū ſup multos. ꝛ dixi eis nō ape
ὸν ὑπὲρ πολλούς. καὶ εἶπον αὐτοῖς οὐκ ἀνοι
rient porte hieruſalē vſq; ad ſimul cū ſole.
γήσονται πύλαι ἱερουσαλὴμ ἕως ἅμα τῷ ἡλίῳ.
ꝛ adhuc ipſis vigilātibus: claudantur
καὶ ἔτι αὐτῶν γρηγορούντων, κλειέσθωσαν
porte ꝛ munite ſint. ꝛ pone cu=
αἱ θύραι καὶ ἀσφαλιζέσθωσαν. καὶ στῆσον προ
ſtodes habitātiū in hieruſalē: vir in
φύλακας οἰκούντων ἐν ἱερουσαλήμ, ἀνὴρ ἐν
cuſtodia ſua: ꝛ vir cōtra domū
προφυλακῇ ἑαυτοῦ, καὶ ἀνὴρ ἀπέναντι οἰκίας
ſuā. ꝛ ciuitas ampla manibus ꝛ ma
ἑαυτοῦ. καὶ ἡ πόλις πλατεῖα χερσὶ καὶ με
gna: ꝛ pp̄ls paucus in ea: ꝛ nō erant
γάλη, καὶ ὁ λαὸς ὀλίγος ἐν αὐτῇ, καὶ οὐκ ἦσαν
dom⁹ edificate. ꝛ dedit deus in
οἰκίαι ᾠκοδομημέναι. καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς
cor meū: ꝛ cōgregaui optimates
τὴν καρδίαν μου, καὶ συνῆξα τοὺς ἐντίμους
ꝛ ꝑncipes ꝛ pp̄lm in comita=
καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν εἰς συνοδί=
tū. ꝛ iueni librū comitat⁹ q̄ aſcēderūt
αν. καὶ εὗρον βιβλίον τῆς συνοδίας οἱ ἀνέβησαν

qui terrebant me.
Completus eſt autē mu
rus viceſimo
quinto die menſis elul:
quinquaginta
duobus diebus. Factū
eſt ergo cum audiſſent
omnes inimici noſtri vt
timerent vniuerſe gētes
que erant in circuitu no
ſtro & conciderent
intra ſemetipſos: & ſci=
rent ꝙ a
deo factum eſt opus
hoc. Sed & in diebus
illis multe
optimatum iudeorum
epiſtole mittebantur
ad tobiam: & a tobia
veniebant ad eos. Mul
ti enim erant in iudea
habentes iuramentum
eius: quia gener erat
ſechenie filii iorei: & io
hannan
filius eius acceperat fi=
liam moſollam filii
barachie: & laudabant
eum
coram me: & verba mea
nūciabant ei.
Et tobias mittebat epi=
ſtolas vt terreret me.

7.

Poſtquam autem
edificat⁹ eſt murus:
& poſui valuas:
& recenſui ianitores &
cantores
& leuitas: precepi ana=
ni fratri meo
& ananie principi do=
mus de
hieruſalem. Ipſe enim
quaſi vir verax
& timens deum plus ce
teris videbatur.
Et dixi eis. Non aperi=
antur porte
hieruſalē vſq; ad calo
rem ſolis. Cunq; adhuc
aſſiſterent: clauſe porte
ſunt
& oppilate. Et poſui cu
ſtodes de habitatoribus
hieruſalē: ſingulos per
vices ſuas: & vnūquēq;
contra domū ſuam. Ci
uitas autē erat lata nimis
& grandis & populus
paruus in medio eius
et nō erant domus edi
ficate. Deus aūt dedit in
corde meo & congrega
ui optimates &
magiſtratus & vulgus
vt recenſerem eos.
Et inueni librum cen=
ſus eorum qui aſcederāt

אֲשֶׁר הָיוּ מְיָרְאִים אוֹתִי׃ — הָיָה יָרֵא
וַתִּשְׁלַם הַחוֹמָה בְּעֶשְׂרִים — שָׁלַם חָמָה
וַחֲמִשָּׁה לֶאֱלוּל לַחֲמִשִּׁים
וּשְׁנַיִם יוֹם׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמְעוּ — שָׁנָה הָיָה
כָּל אוֹיְבֵינוּ וַיִּרְאוּ כָּל הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר סְבִיבֹתֵינוּ וַיִּפְּלוּ מְאֹד — סָבַב נָפַל
בְּעֵינֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי מֵאֵת
אֱלֹהֵינוּ נֶעֶשְׂתָה הַמְּלָאכָה — עָשָׂה לָאַךְ
הַזֹּאת׃ גַּם בַּיָּמִים הָהֵם מַרְבִּים — יוֹם רָבָה
חֹרֵי יְהוּדָה אִגְּרֹתֵיהֶם הוֹלְכוֹת — חָרַר הָלַךְ
עַל טוֹבִיָּה וַאֲשֶׁר לְטוֹבִיָּה
בָּאוֹת אֲלֵיהֶם׃ כִּי רַבִּים בִּיהוּדָה — בּוֹא רָבַב
בַּעֲלֵי שְׁבוּעָה לוֹ כִּי חָתָן הוּא — שָׁבַע
לִשְׁכַנְיָה בֶן אָרַח וִיהוֹחָנָן
בְּנוֹ לָקַח אֶת בַּת מְשֻׁלָּם בֶּן
בֶּרֶכְיָה׃ גַּם טוֹבֹתָיו הָיוּ אֹמְרִים — הָיָה
לְפָנַי וּדְבָרַי הָיוּ מוֹצִיאִים לוֹ — פָּנָה יָצָא
אִגְּרוֹת שָׁלַח טוֹבִיָּה לְיָרְאֵנִי׃

Cap. vij. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
נִבְנְתָה הַחוֹמָה וָאַעֲמִיד הַדְּלָתוֹת — בָּנָה חָמָה
וַיִּפָּקְדוּ הַשּׁוֹעֲרִים וְהַמְשֹׁרְרִים — עָמַד פָּקַד
וְהַלְוִיִּם׃ וָאֲצַוֶּה אֶת חֲנָנִי אָחִי — שׁוּר צָוָה
וְאֶת חֲנַנְיָה שַׂר הַבִּירָה עַל — שׂוּר
יְרוּשָׁלִָם כִּי הוּא כְּאִישׁ אֱמֶת
וְיָרֵא אֶת הָאֱלֹהִים מֵרַבִּים׃ — רָבַב
וָאֹמַר לָהֶם לֹא יִפָּתְחוּ שַׁעֲרֵי — פָּתַח
יְרוּשָׁלִַם עַד חֹם הַשֶּׁמֶשׁ וְעַד — חָמַם
הֵם עֹמְדִים יָגִיפוּ הַדְּלָתוֹת — גּוּף
וֶאֱחֹזוּ וְהַעֲמֵיד מִשְׁמְרוֹת יֹשְׁבֵי — שָׁמַר
יְרוּשָׁלִַם אִישׁ בְּמִשְׁמָרוֹ וְאִישׁ
נֶגֶד בֵּיתוֹ׃ וְהָעִיר רַחֲבַת יָדַיִם
וּגְדוֹלָה וְהָעָם מְעַט בְּתוֹכָהּ — גָּדַל
וְאֵין בָּתִּים בְּנוּיִם׃ וַיִּתֵּן אֱלֹהַי אֶל — בַּיִת בָּנָה
לִבִּי וָאֶקְבְּצָה אֶת הַחֹרִים וְאֶת — נָתַן קָבַץ
הַסְּגָנִים וְאֶת הָעָם לְהִתְיַחֵשׂ — יָחַשׂ
וָאֶמְצָא סֵפֶר הַיַּחַשׂ הָעוֹלִים — מָצָא עָלָה

© Biblioteca Nacional de España

בראשונה ואמצא כתוב בו : — כתב
אלה בני המדינה העלים משבי — מדן שבה
הגולה אשר הגלה נבוכדנצר — גלה
מלך בבל וישובו לירושלם
וליהודה איש לעירו: הבאים — בוא
עם זרבבל ישוע נחמיה עזריה
רעמיה נחמני מרדכי בלשן
מספרת בגוי נחום בענא מספר — ספר
אנשי עם ישראל: בני פרעש
אלפים מאה ושבעים ושנים : — שנה
בני שפטיה שלש מאות — מאה
שבעים ושנים: בני ארח שש
מאות חמשים ושנים: בני פחת
מואב לבני ישוע ויואב אלפים
ושמנה מאות שמנה עשר :
בני עילם אלף מאתים חמשים
וארבעה: בני זתוא שמנה מאות
ארבעים וחמשה : בני זכי — רבע
שבע מאות וששים: בני בנוי
שש מאות ארבעים ושמנה: בני
בבי שש מאות עשרים ושמנה:
בני עזגד אלפים שלש מאות
עשרים ושנים: בני אדניקם שש
מאות ששים ושבעה: בני בגוי
אלפים ששים ושבעה: בני עדין
שש מאות חמשים וחמשה: בני
אטר לחזקיה תשעים ושמנה :
בני חשם שלש מאות עשרים
ושמנה: בני בצי שלש מאות
עשרים וארבעה: בני חריף
מאה שנים עשר: בני גבעון
תשעים וחמשה: אנשי בית לחם
ונטפה מאה שמנים ושמנה:
אנשי ענתות מאה עשרים
ושמנה: אנשי בית עזמות
ארבעים ושנים: אנשי קרית

primum: & inuentum eſt ſcriptum in eo. Iſti filii prouincie qui aſcenderūt de captiuitate migrantiū quos tranſtulerat nabuchodonoſor rex babylōis: & reuerſi ſunt in hieruſalem & in iudeā: vnuſquiſq; in ciuitatē ſuā q venerāt cum zorobabel: ioſue neemias azarias raamias naamin mardocheus belſar meſpharat beggoai naum baana. Numerus virorum populi iſrael. Filii pharos duo milia centū ſeptuaginta duo. Filii ſaphatia trecenti ſeptuaginta duo. Filii area ſexcenti quinquaginta duo. Filii phetmoab filiorum ioſue & ioab duo milia octingenti decē & octo. Filii helam: mille ducēti quinquaginta quattuor. Filii zethue octingenti quadraginta quinq;. Filii zachai ſeptingenti ſexaginta. Filii bennui ſexcenti quadraginta octo. Filii bebai ſexcenti viginti octo. Filii azgad duo milia trecenti viginti duo. Filii adonicam ſexcenti ſexaginta ſeptem. Filii beguai duo milia ſexaginta ſeptem. Filii adin ſexcenti quinquaginta quinq;. Filii ather filii ezechie nongenti octo. Filii aſem trecenti viginti octo. Filii beſai trecēti viginti quattuor. Filii areph centū duodecim. Filii gabaon nonaginta quinq;. Viri bethleem & nethupha centum octoginta octo. Viri anathot centum viginti octo. Viri bethamoth quadraginta duo. Viri cariathiarim

in primis. ꝛ inueni ſcriptū in eo:
ἐν πρώτοις. καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν αὐτῷ,
iſti filij ꝓuincie q̄ aſcēderūt de
οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβάντες ἀπὸ
captiuitate trāſmigratiōis quā trāſmigrare fecit
τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας ἧς ἀπῴκισε
nabuchodonoſor rex babylonis: ꝛ
ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος, καὶ
reuerſi ſūt in hieruſalē ꝛ in iudā
ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ εἰς ἰούδαν
vir in ciuitatē ſuā: q̄ venerūt cū
ἀνὴρ εἰς πόλιν ἑαυτοῦ, οἱ ἐλθόντες μετὰ
zorobabel ꝛ ieſue ꝛ neemia azaria ꝛ
ζοροβαβὲλ καὶ ἰησοῦ καὶ νεεμία ἀζαρία καὶ
reemai nemani: mardocheus balſan: ma
ῥεεμαῒ ναιμανί, μαρδοχαῖος βαλσάν, μα
aſpharath boguia: naū baana ꝛ ma-
ασφαρὰθ βογουΐα, ναοὺμ βαανὰ καὶ μα-
aſphar: viri ppl̄i iſrael. filij phoros
ασφάρ, ἄνδρες λαοῦ ἰσραήλ. υἱοὶ φόρος
duo milia centū ſeptuaginta duo. filij ſa-
δισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ σα-
phatia trecenti ſeptuaginta duo. filij
φατία τριακόσιοι ἑβδομηκονταδύο. υἱοὶ
era ſexcēti quinquaginta duo. filij phaath
ἠρὰ ἑξακόσιοι πεντηκονταδύο. υἱοὶ φααθ-
moab filijs ieſue ꝛ ioab duo mi
μωὰβ τοῖς υἱοῖς ἰησοῦ καὶ ἰωὰβ δισχίλι
lia octingēti decē et octo. filij elā mil-
οι ὀκτακόσιοι δεκαοκτώ. υἱοὶ ἠλὰμ χίλι-
le ducēti quinquaginta quattuor. filij zathua
οι διακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες. υἱοὶ ζαθουὰ
octingēti quadraginta quinq;. filij zac-
ὀκτακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ ζακ-
chu ſeptingēti ſexaginta. filij banui ſex-
χοῦ ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα. υἱοὶ βανουῒ ἑξα
cēti quadraginta octo. filij bebai ſe-
κόσιοι τεσσαρακονταοκτώ. υἱοὶ βηβαὶ ἑξα
xcēti vigīti octo. filij aſgad duo milia tre
κόσιοι εἰκοσιοκτώ. υἱοὶ ἀσγὰδ δισχίλιοι τρι
centi vigīti duo. filij adonicā ſexcēti
ακόσιοι εἰκοσιδύο. υἱοὶ ἀδωνικὰμ ἑξακόσιοι
ſexaginta ſeptē. filij bagui duo milia ſexagī
ἑξηκονταεπτά. υἱοὶ βαγουῒ δισχίλιοι ἑξηκον
ta ſeptē. filij edā ſexcēti q̄nqua-
ταεπτά. υἱοὶ ἠδὰν ἑξακόσιοι πεντη-
ginta quinq;. filij ater ezecia nonagin
κονταπέντε. υἱοὶ ἀτὴρ τῷ ἐζεκία ἐννενηκον
ta octo. filij eſam trecēti vigīti octo.
ταοκτώ. υἱοὶ ἠσὰμ τριακόσιοι εἰκοσιοκτώ.
filij beſei trecēti q̄nquaginta quattuor.
υἱοὶ βεσεῒ τριακόσιοι πεντηκοντατέσσαρες.
filij areb centū duo deci. filij aſen du-
υἱοὶ ἀρὴβ ἑκατὸν δεκαδύο. υἱοὶ ἀσὲν δια-
centi viginti tres. filij gabaō nonagīta
κόσιοι εἰκοσιτρεῖς. υἱοὶ γαβαὼν ἐννενηκον-
quinq;. filij bethalē ꝛ netophathi
ταπέντε. υἱοὶ βαιθαλὲμ καὶ νετωφαθὶ
centū octoginta octo. filij anathoth centū vi
ἑκατὸν ὀγδοηκονταοκτώ. υἱοὶ ἀναθὼθ ἑκατὸν εἰ
ginti octo. filij azamoth viri q̄dragīta
κοσιοκτώ. υἱοὶ ἀζαμὼθ ἄνδρες τεσσαρα-
duo. viri cariathiarim
κονταδύο. ἄνδρες καριαθιαρεὶμ

B
C
D

caphera ꝛ beroth ſeptingēti quadragin=
καφηρὰ καὶ βηρὼθ ἑπτακόσιοι τεσσαρακοντα=
ta tres. viri arama ꝛ gabaa ſexcenti vi=
τρεῖς. ἄνδρες ἀραμὰ καὶ γαβαὰ ἑξακόσιοι εἰ
ginti vn⁹. viri machemas centū viginti duo.
κοσιεῖς. ἄνδρες μαχεμὰς ἑκατὸν εἰκοσιδύο.
viri bethel ꝛ ai centū viginti tres. vi
ἄνδρες βαιθὴλ καὶ αἲ ἑκατὸν εἰκοσιτρεῖς. ἄν
ri nabab alteri⁹ quinquaginta duo. filij he
δρες ναβᾶβ ἑτέρου πεντηκονταδύο. υἱοὶ αἰ
lā alteri⁹ mille ducēti quinquaginta quat=
λὰμ ἑτέρου χίλιοι διακόσιοι πεντηκοντατέσσα
tuor. filij erā trecēti viginti. filij hiericho
ρες. υἱοὶ ἠρὰμ τριακόσιοι εἴκοσι. υἱοὶ ἱεριχὼ
trecenti quadraginta quinque. filij lada=
τριακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. υἱοὶ λαδα=
di ꝛ ono ſeptingēti viginti vn⁹. filij ſenaa
δὶ καὶ ὠνὼ ἑπτακόσιοι εἰκοσιεῖς. υἱοὶ σενaὰ
tria milia nōgenti triginta. ſacerdotes filij
τρισχίλιοι ἐννακόσιοι τριάκοντα. οἱ ἱερεῖς υἱοὶ
ioiade in domū ieſu nōgenti ſeptuaginta
ἰωιαδὲ εἰς οἶκον ἰησοῦ ἐννακόσιοι ἑβδομήκοντα
tres. filij emmer mille quinquaginta duo.
τρεῖς. υἱοὶ ἐμμὴρ χίλιοι πεντηκονταδύο.
filij phaſeur mille ducēti quadraginta ſe=
υἱοὶ φασεοὺρ χίλιοι διακόσιοι τεσσαρακοντα=
ptē. filij erā mille decē et ſeptē. leuite
επτά. υἱοὶ ἠρὰμ χίλιοι δεκαεπτά. οἱ λευῖται
filij ieſu cadmiel filijs o=
υἱοὶ ἰησοῦ τοῦ καδμιὴλ τοῖς υἱοῖς τοῦ ὠ=
duia ſeptuaginta quattuor. cātores filij
δουία ἑβδομηκοντατέσσαρες. οἱ ᾄδοντες υἱοὶ
aſaph centū quadraginta octo. ianitores
ἀσὰφ ἑκατὸν τεσσαρακονταοκτώ. οἱ πυλωροὶ
filij ſellū filij ater filij telmon filij
υἱοὶ σελλοὺμ υἱοὶ ἀτὴρ υἱοὶ τελμὼν υἱοὶ
acub filij atita filij ſabi: centū tri=
ἀκοὺβ υἱοὶ ἀτιτὰ υἱοὶ σαβί, ἑκατὸν τρια=
ginta octo. natheniim filij ſea filij aſepha filij
κονταοκτώ. οἱ ναθινιεὶμ υἱοὶ σηὰ υἱοὶ ἀσηφὰ υἱοὶ
tabaoth filij ceras: filij ſiaia filij phadon filij
ταβαὼθ υἱοὶ κηράς, υἱοὶ σιαΐα υἱοὶ φαδὼν υἱοὶ
E labana: filij aggaba filij ſelmei filij anā
λαβανά, υἱοὶ ἀγγαβὰ υἱοὶ σελμεῒ υἱοὶ ἀνὰν
filij gadel filij gaer filij raaſa: filij raſ=
υἱοὶ γαδὴλ υἱοὶ γαὴρ υἱοὶ ῥααΐα, υἱοὶ ῥασ=
ſon filij necoda: filij gazem filij oza filij
σὼν υἱοὶ νεκωδά, υἱοὶ γαζὴμ υἱοὶ ὀζὰ υἱοὶ
pheſi filij beſi filij meinon: filij nephoſai filij
φεσὶ υἱοὶ βησὶ υἱοὶ μεϊνῶν, υἱοὶ νεφωσαῒ υἱοὶ
bacbuc filij achipha filij arur: filij baſa=
βακβοὺκ υἱοὶ ἀχιφὰ υἱοὶ ἀρούρ, υἱοὶ βασα=
loth filij meida filij adaſa: filij barcue filij
λὼθ υἱοὶ μεϊδὰ υἱοὶ ἀδασά, υἱοὶ βαρκουὲ υἱοὶ

καὶ

D

cephira & beroth ſe=
ptingenti
quadraginta tres. Viri
rama & nebo ſexcenti
viginti
vnus. Viri machmas
centum viginti
duo Viri bethel & chai
centū vigīti tres. Viri
nebo alterius quinqua
ginta duo.
Viri helan alterius mil
le ducenti
quinquagīta quattuor.
Filii arem
trecenti viginti. Filii hie
richo
trecenti quadraginta
quinq3.
Filii lodadin & ono ſe=
ptingenti
viginti vnus. Filii ſenaa
tria milia nōgenti
triginta. Sacerdotes.
Filii idaia
in domo ieſua nōgenti
ſeptuaginta
tres. filii emmer mille
quinquaginta
duo. Filii pheſſur mille
ducenti quadraginta
ſeptem. Filii
arem mille decem & ſe
ptem. Leuite.
Filii ioſue & cedmihel
filiorum oduie
ſeptuaginta quattuor.
Cantores. Filii
aſaph centum quadra=
ginta octo.
Ianitores. Filii ſellum:
filii ather: fili
thelmon: filii accub: fi=
lii athita: filii
ſobai centum triginta
octo.
Nathinnei. Filii ſoa: fi=
lii aſupha: filii
thebaoth: filii ceros: fi=
lii ſiaa: filii
phadon: filii lebana: fi=
lii agaba: filii
ſelmon: filii anan: filii
geddel: filii gaer:
filii raaia: filii raſin: filii
nechoda.
filii iezen: filii aza: filii
phaſea: filii
beſai: filii munim: filii
nephuſim:
filii bechue: filii acu=
pha. filii
azur: filii beſluth: filii
maida:
filii arſa: filii berchos:
filii

יְעָרִים כְּפִירָה וּבְאֵרוֹת שְׁבַע
מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁלֹשָׁה׃ אַנְשֵׁי
הָרָמָה וָגָבַע שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים
וְאֶחָד׃ אַנְשֵׁי מִכְמָס מֵאָה וְעֶשְׂרִים
וּשְׁנָיִם׃ אַנְשֵׁי בֵית־אֵל וְהָעָי — שָׁנָה
מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃ אַנְשֵׁי
נְבוֹ אַחֵר חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃
בְּנֵי עֵילָם אַחֵר אֶלֶף מָאתַיִם — מֵאָה
חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃ בְּנֵי חָרִם — רָבַע
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃ בְּנֵי יְרֵחוֹ
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
בְּנֵי לֹד חָדִיד וְאֹנוֹ שְׁבַע מֵאוֹת
וְעֶשְׂרִים וְאֶחָד׃ בְּנֵי סְנָאָה
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים תְּשַׁע מֵאוֹת
וּשְׁלֹשִׁים׃ הַכֹּהֲנִים בְּנֵי יְדַעְיָה
לְבֵית יֵשׁוּעַ תְּשַׁע מֵאוֹת שִׁבְעִים
וּשְׁלֹשָׁה׃ בְּנֵי אִמֵּר אֶלֶף חֲמִשִּׁים
וּשְׁנָיִם׃ בְּנֵי פַשְׁחוּר אֶלֶף
מָאתַיִם אַרְבָּעִים וְשִׁבְעָה׃ בְּנֵי
חָרִם אֶלֶף שִׁבְעָה עָשָׂר׃ הַלְוִיִּם
בְּנֵי יֵשׁוּעַ לְקַדְמִיאֵל לִבְנֵי לְהוֹדְוָה
שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה׃ הַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי — שור
אָסָף מֵאָה אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה׃
הַשֹּׁעֲרִים בְּנֵי שַׁלֻּם בְּנֵי אָטֵר בְּנֵי
טַלְמֹן בְּנֵי עַקּוּב בְּנֵי חֲטִיטָא בְּנֵי
שֹׁבָי מֵאָה שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנָה׃
הַנְּתִינִים בְּנֵי צִחָא בְּנֵי חֲשֻׂפָא בְּנֵי — נָתַן
טַבָּעוֹת׃ בְּנֵי קֵירֹס בְּנֵי סִיעָה בְּנֵי
פָדוֹן׃ בְּנֵי לְבָנָה בְּנֵי חֲגָבָה בְּנֵי
שַׁלְמָי׃ בְּנֵי חָנָן בְּנֵי גִדֵּל בְּנֵי נַחַר׃
בְּנֵי רְאָיָה בְּנֵי רְצִין בְּנֵי נְקוֹדָא׃
בְּנֵי נָזָם בְּנֵי עֻזָּא בְּנֵי פָסֵחַ׃ בְּנֵי
בֵסַי בְּנֵי מְעוּנִים בְּנֵי נְפוּשְׁסִים׃
בְּנֵי בַקְבּוּק בְּנֵי חֲקוּפָא בְּנֵי
חַרְחוּר׃ בְּנֵי בַצְלִית בְּנֵי מְחִידָא
בְּנֵי חַרְשָׁא׃ בְּנֵי בַרְקוֹס בְּנֵי

© Biblioteca Nacional de España

סִיסְרָא בְּנֵי תָמַח׃ בְּנֵי נְצִיחַ בְּנֵי
חֲטִיפָא׃ בְּנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה בְּנֵי
סוֹטַי בְּנֵי סֹפֶרֶת בְּנֵי פְרִידָא׃
בְּנֵי יַעְלָא בְּנֵי דַרְקוֹן בְּנֵי
גִדֵּל׃ בְּנֵי שְׁפַטְיָה בְּנֵי חַטִּיל
בְּנֵי פֹּכֶרֶת הַצְּבָיִים בְּנֵי אָמוֹן׃
כָּל הַנְּתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי שְׁלֹמֹה
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת תִּשְׁעִים וּשְׁנָיִם׃ — שָׁנָה
וְאֵלֶּה הָעוֹלִים מִתֵּל מֶלַח תֵּל — עָלָה
חַרְשָׁא כְּרוּב אַדּוֹן וְאִמֵּר
וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד בֵּית אֲבֹתָם — נָגַד
וְזַרְעָם אִם מִיִּשְׂרָאֵל הֵם׃ בְּנֵי
דְלָיָה בְנֵי טוֹבִיָּה בְּנֵי נְקוֹדָא שֵׁשׁ
מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃ וּמִן — מֵאָה
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי חֳבַיָּה בְּנֵי הַקּוֹץ
בְּנֵי בַרְזִלַּי אֲשֶׁר לָקַח מִבְּנוֹת
בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה וַיִּקָּרֵא — אִישׁ קָרָא
עַל שְׁמָם׃ אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כְתָבָם
הַמִּתְיַחְשִׂים וְלֹא נִמְצָא וַיְגֹאֲלוּ — יָחַס מָצָא
מִן הַכְּהֻנָּה׃ וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא — גָּאַל אָמַר
לָהֶם אֲשֶׁר לֹא יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ — אָכַל
הַקֳּדָשִׁים עַד עֲמֹד הַכֹּהֵן לְאוּרִים
וְתֻמִּים׃ כָּל הַקָּהָל כְּאֶחָד — תָּמַם
אַרְבַּע רִבּוֹא אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ — רָבַע רָבַב
מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים׃ מִלְּבַד עַבְדֵיהֶם — בָּדַד
וְאַמְהֹתֵיהֶם אֵלֶּה שִׁבְעַת
אֲלָפִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים
וְשִׁבְעָה וְלָהֶם מְשֹׁרְרִים — שׁוּר
וּמְשֹׁרְרוֹת מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים
וַחֲמִשָּׁה׃ סוּסֵיהֶם שְׁבַע מֵאוֹת
שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה פִּרְדֵיהֶם מָאתַיִם — מֵאָה
וְאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃ גְּמַלִּים
אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה
חֲמֹרִים שֵׁשֶׁת אֲלָפִים שְׁבַע מֵאוֹת
וְעֶשְׂרִים׃ וּמִקְצָת רָאשֵׁי הָאָבוֹת — קָצָה
נָתְנוּ לַמְּלָאכָה הַתִּרְשָׁתָא נָתַן — לָאַךְ

zizara: filii thema: filii nasia: filii atupha: filii seruorum salomonis: filii sothai: filii sopherech: filii pheruda. Filii iohala: filii dercon: filii iedel. Filii saphata: filii athil: filii phocereth qui erat ortus ex asbaim filio ammon. Omnes nathinei & filii seruorū solomōis treceti nonaginta duo. Hi sunt aūt qui ascenderunt de thelmala: thelarsa: cherub: adon: & emmer: & non potuerūt indicare domum patrū suorū & semen suum: vtrum ex israel essent. Filii dalaia: filii tobia: filii nechoda sexcenti quadraginta duo. Et de sacerdotibus filii iobia: filii accos: filii berzellai qui accepit de filiabus berzellai galaaditidis vxorem: & vocatus est nomine corū. Hi quesierunt scripturā suam in censu & nō inuenerūt: & eiecti sunt de sacerdotio. Dixitq; athersatha eis vt non manducarēt de sanctis sanctorum: donec staret sacerdos doctus & eruditus. Omīs multitudo quasi vir vnus quadraginta duo milia sexcenti sexaginta: absq; seruis & ancillis eorū qui erant septem milia trecenti triginta septem: & inter eos cantores & cantatrices ducente quadraginta et quinq;. Equi eorum sexcenti triginta septem: muli eorum ducenti quadraginta quinq;: cameli eorum quadringenti triginta quinq;: asini sex milia septingenti viginti. Nōnulli autem de principib᷒ familiarū dederūt īpēsas in opus. Athersatha dedit

ſiſara filij thema: filij nesia filij atipha: filij
σισαρὰ υἱοὶ θημά, υἱοὶ νησιὰ υἱοὶ ἀτιφὰ, υἱοὶ
ſeruoꝝ ſalomonis filij ſutei filij ſapha-
δούλων σολομῶντος υἱοὶ σουτεῒ υἱοὶ σαφα-
rat filij pherida filij iela. filij dorcō filij
ρὰτ υἱοὶ φεριδὰ υἱοὶ ἰελά. υἱοὶ δωρκὼν υἱοὶ
gadael: filij ſaphatia filij atil filij phacha
γαδαὴλ, υἱοὶ σαφατία υἱοὶ ἀτῒλ υἱοὶ φαχα-
rath filij ſabain ⁊ filij amō: oēs na-
ρὰθ υἱοὶ σαβαῒν καὶ υἱοὶ ἀμών, πάντες οἱ να-
theniim ⁊ filij ſeruoꝝ ſalomonis trecē-
θηνιεὶμ καὶ οἱ υἱοὶ δούλων σολομῶντος τρια-
ti nonaginta duo. ⁊ iſti aſcenderūt
κόσιοι ἐννενηκονταδύο. καὶ οὗτοι ἀνέβησαν
de thelmalech thelaſar cherub edan ⁊ em
ἀπὸ θελμαλὲχ θελασὰρ χερουβ ἠδὰν καὶ ἐμ
mer. ⁊ nō potuerūt annūciare domos
μήρ. καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγγεῖλαι οἴκους
familiaꝝ ſuaꝝ ⁊ ſemē ſuū: ſi de
πατριῶν αὐτῶν καὶ σπέρμα αὐτῶν, εἰ ἀπὸ
iſrael ſunt. filij dalaia filij tobia ⁊ fi
ἰσραὴλ εἰσιν. υἱοὶ δαλαῒα υἱοὶ τωβία καὶ υἱ
lij necoda ſexcēti q̄draginta duo. ⁊
οἱ νεκωδὰ ἑξακόσιοι τεσσαρακονταδύο. καὶ
de ſacerdotib᷒ filij ebia filij accos filij ber
ἀπὸ τῶν ἱερέων υἱοὶ ἐβιὰ υἱοὶ ἀκκὼς υἱοὶ βερ
zelei: q̄ accepit de filiabus berzelei
ζελεῒ, ὃς ἔλαβεν ἀπὸ θυγατέρων βερζελεῒ F
galaaditidis vxorē ⁊ vocat᷒ ē in nomi
τοῦ γαλααδίτου γυναῖκα καὶ ἐκλήθη ἐπ' ὀνό-
ne eoꝝ. hi q̄ſierūt ſcripturā ſuā
ματι αὐτῶν. οὗτοι ἐζήτησαν γραφὴν ἑαυτῶν
comitat᷒ ⁊ nō eſt iuēta: ⁊ eiecti ſunt
τῆς συνοδίας καὶ οὐχ εὑρέθη, καὶ ἀπώσθησαν
de ſacerdotio. ⁊ dixit arthaſaſtha e-
ἀπὸ τῆς ἱερατείας. καὶ εἶπεν ἀρθασασθὰ αὐ-
is: vt nō māducarēt de ſctō
τοῖς, ἵνα μὴ φάγωσιν ἀπὸ τοῦ ἁγίου τῶν
ſctōꝝ: donec ſtaret ſacerdos illuminationib᷒ ⁊
ἁγίων, ἕως ἀναστῇ ἱερεὺς τοῖς φωτισμοῖς καὶ
initiationib᷒. ⁊ facta eſt oīs multi-
ταῖς τελειώσεσι. καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ ἐκκλη
tudo vnanimiť q̄ſi q̄draginta milia ⁊
σία ὁμοθυμαδὸν ὡς τέσσαρες μυριάδες καὶ
duomilia trecēti ſexaginta: abſq; ſer-
δισχίλιοι τριακόσιοι ἑξήκοντα, παρὲξ δού-
uis eoꝝ ⁊ ancillis eoꝝ. iſti ſeptē
λων αὐτῶν καὶ παιδισκῶν αὐτῶν. οὗτοι ἑπτα
milia trecēti triginta ſeptē. ⁊ cāto-
κισχίλιοι τριακόσιοι τριακονταεπτά. καὶ ᾄδον-
res ⁊ cātatrices ducēti q̄draginta quin-
τες καὶ ᾄδουσαι διακόσιοι τεσσαρακονταπέν-
q;. equi ſeptingēti triginta ſex. muli
τε. ἵπποι ἑπτακόσιοι τριακονταέξ. ἡμίονοι
ducēti q̄draginta q̄nq;. cameli q̄drigē
διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. κάμηλοι τετρα
ti triginta q̄nq;. aſini ſex milia ſeptin-
κόσιοι τριακονταπέντε. ὄνοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακό
gēti viginti. ⁊ de parte principū
σιοι εἴκοσι. καὶ ἀπὸ μέρους ἀρχηγῶν τῶν
familiaꝝ dederūt in opus arthaſaſtha
πατριῶν ἔδωκαν εἰς τὸ ἔργον τῷ ἀρθασασθὰ G

© Biblioteca Nacional de España

in theſaur̃ auri dragmas mille: phialas
ἐις θησαυρὸν χρυσίου δραχμὰς χιλίας, φιάλας
qnquaginta: ſtolas ſacerdotū qngentas
πεντήκοντα, ςολὰς τῶν ἱερέων πεντακοσίας
triginta. τ de pncipibus familiar̃
τριάκοντα. κὰι ἀπὸ ἀρχηγῶν τῶν πατριῶν
dederūt in theſauros operis: auri numiſma
ἔδωκαν ἐις θησαυροὺς τοῦ ἔργου, χρυσοῦ νόμισμα
decēmilia bis: τ argēti minas duomilia ducē
μυριάδας δύο, κὰι ἀργυρίου μνᾶς διχιλίας διακο
tas. τ dederūt reliqui populi au-
σίας. κὰι ἔδωκαν ὁι κατάλοιποι τοῦ λαοῦ χρυ-
ri dragmas bis decē milia: argēti minas
σίου δραχμὰς δύο μυριάδας, κὰι ἀργυρίου μνᾶς
duomilia τ ſtolas ſacerdotū ſexagita ſeptē. τ ſe-
διχιλίας κὰι ςολὰς τῶν ἱερέων ἑξηκονταεπτά. κὰι ἐκά-
derūt ſacerdotes τ leuite τ ianitores
θησαν ὁι ἱερεῖς κὰι ὁι λευῖται κὰι ὁι πυλωροὶ
τ cātores τ q̄ de populo: τ na
κὰι ὁι ᾄδοντες κὰι ὁι ἀπὸ τοῦ λαοῦ, κὰι ὁι να
theniim τ ois iſrael in ciuitatibꝰ ſuis.
θηνιείμ κὰι πᾶς ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν ἀυτῶν. Ca.8.
A Et puenerat mēſis ſeptimꝰ: τ filii
Καὶ ἔφθασεν ὁ μὴν ὁ ἔβδομος, κὰι ὁι ὑιοὶ
iſrael in ciuitatibꝰ ſuis: τ cōgregati ſunt ois
Eſdr. ἰσραὴλ ἐν πόλεσιν ἀυτῶν, κὰι συνήχθησαν πᾶς
3.a. populꝰ q̄ſi vir vnꝰ ad plateā q̄ ante por
ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ ἕις ἐις τὸ πλάτος τὸ ἔμπροσθεν πύ
tā aque. τ dixerūt eſdre
λης τοῦ ὕδατος. κὰι ἕιπον τῷ ἔσδρᾳ τῷ
ſcribe: vt afferret librū legis moyſi q̄
γραμματεῖ, ἐνέγκαι τὸ βιβλίον νόμου μωυσῆ ὃν
pceperat dn̄s iſrael. τ attulit eſ-
ἐνετείλατο κύριος τῷ ἰσραήλ. κὰι ἤνεγκεν ἔσ-
dras ſacerdos legē corā multitudine
δρας ὁ ἱερεὺς τὸν νόμον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας
a viro vſq ad mulierē: τ ois itelligēs
ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός, κὰι πᾶς ὁ συνιῶν
ad audiendū in die vna mēſis ſeptimi.
ἀκούειν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου.
τ legit in eo cōtra plateā q̄
κὰι ἀνέγνω ἐν ἀυτῷ ἀπέναντι τῆς πλατείας τῆς
ante portā aquar̃ ab ho-
ἔμπροσθεν τῆς πύλης τῶν ὑδάτων ἀπὸ τῆς ὥ-
ra illuminationis ſolis vſq ad medietatē
ρας τοῦ διαφωτίσαι τὸν ἥλιον ἕως μεσούσης
diei: in cōſpectu viror̃ τ mulier̃:
τῆς ἡμέρας, ἀπέναντι ἀνδρῶν κὰι γυναικῶν,
τ ipi intelligētes. τ aures ois
κὰι ἀυτοὶ συνιέντες. κὰι ὦτα παντὸς τοῦ
ppl'i in librū legis. τ ſtetit eſ-
λαοῦ ἐις τὸ βιβλίον τοῦ νόμου. κὰι ἔςη ἔσ-
dras ſcriba ſup gradū ligneū quē
δρας ὁ γραμματεὺς ἐπὶ βήματος ξιλίνου ὃ
fecerat ad cōcionādū: τ ſteterūt iu-
ἐποίησεν ἐις τὸ δημηγορῆσαι, κὰι ἔςησαν ἐχό-
xta eū matthathias τ ſemeias τ ananias
μενα ἀυτοῦ ματθαθίας κὰι σαμείας κὰι ἀνανίας
τ vrias: τ chelcias τ maaſias a dextris
κὰι ὀυρίας, κὰι χελκίας κὰι μαασίας ἐκ δεξιῶν
eius: τ a ſiniſtris phadaias τ miſael τ
ἀυτοῦ, κὰι ἐξ ἐυωνύμων φαδαΐας κὰι μισαὴλ κὰι
melchias τ aſon τ aſabdana τ zacharias
μελχΐας κὰι ἀσὼν κὰι ἀσαβδανὰ κὰι ζαχαρίας
τ meſollā. τ aperuit eſdras librū
κὰι μεσολλάμ. κὰι ἤνοιξεν ἔσδρας τὸ βιβλίον
corā omni populo: qm̄ ipe erat ſupra
ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅτι ἀυτὸς ἦν ἐπάνω
κὰι
D

in theſaurū auri dragmas mille: phialas quinq̄ginta: tunicas ſacerdotales qngētas triginta. Et de principibus familiarū dederunt in theſaurum operis auri dragmas viginti milia: & argenti minas duo milia ducentas. Et quod dedit reliquus populus: auri dragmas viginti milia: & argenti minas duo milia: & tunicas ſacerdotales ſexaginta ſeptem. Habitauerunt autē ſacerdotes & leuite & ianitores & cantores et reliquū vulgus & nathinnei & omnis iſrael in ciuitatibus ſuis.

8.

Et venerat menſis ſeptimus: filii autē iſrael erant in ciuitatibus ſuis. Cōgregatuſq eſt ois populus q̄ſi vir vnus ad plateam que eſt ante portam aquarum. & dixerunt eſdre ſcribe vt afferret librum legis moyſi quā preceperat dn̄s iſraeli. Attulit ergo eſdras ſacerdos legem coram multitudine virorū & mulierum: cunctiſq qui poterāt intelligere: in die prima menſis ſeptimi. Et legit in eo aperte in platea q̄ erat ante portā aquarum de mane vſq ad mediam diem in conſpectu virorum & mulierum & ſapientium. Et aures ois populi erant erecte ad librum. Stetit autem eſdras ſcriba ſuper gradū ligneū quē fecerat ad loquendum: & ſteterūt iuxta eū: mathathia & ſemeia & ania & vria & bechia & maaſia ad dexteram eius: & ad ſiniſtram phadaia miſael & melchia & aſum & aſephdana zacharia & moſollam. Et aperuit edras librum coram omni populo. Sup vniuerſum quippe

לאוצר זהב דרכמנים אלף — אצר
מזרקות חמשים כתנות כהנים — זרק
שלשים וחמש מאות: ומראשי
האבות נתנו לאוצר המלאכה
זהב דרכמונים שתי רבות — רבב
וכסף מנים אלפים ומאתים: — מנה מאה
ואשר נתנו שארית העם
זהב דרכמנים שתי רבוא וכסף
מנים אלפים וכתנת כהנים
ששים ושבעה: וישבו הכהנים
והלוים והשערים והמשררים — שור
ומן העם והנתינים וכל ׳׳ — נתן עיר
ישראל בעריהם:

Cap. viij.

ויגע החדש השביעי — נגע שבע
ובני ישראל בעריהם: ויאספו — אסף
כל העם כאיש אחד אל הרחוב — רחב
אשר לפני שער המים — פנה
ויאמרו לעזרא הספר להביא — אמר בוא
את ספר תורת משה אשר — ירה
צוה יהוה את ישראל: ויביא — בוא
עזרא הכהן את התורה לפני
הקהל מאיש ועד אשה וכל
מבין לשמע ביום אחד לחדש — בין
השביעי: ויקרא בו לפני ׳ — קרא
הרחוב אשר לפני שער
המים מן האור עד מחצית — חצה
היום נגד האנשים והנשים — נשה
והמבינים ואזני כל העם אל
ספר התורה: ויעמד עזרא הכהן — עמד
על מגדל עץ אשר עשו לדבר — גדל עשה
ויעמד אצלו מתתיה ושמע ועניה
ואוריה וחלקיה ומעשיה על
ימינו ומשמאלו פדיה ומישאל — ימן שמל
ומלכיה וחשם וחשבדנה זכריה
משלם: ויפתח עזרא הספר — פתח
לעיני כל העם כי מעל כל

© Biblioteca Nacional de España

העם היה ובפתחו עמדו כל העם:
ויברך עזרא את יהוה האלהים ברך
הגדול ויענו כל העם אמן אמן במעל גדל ענה
ידיהם ויקדו וישתחוו ליהוה עלה קדד
אפים ארצה: וישוע ובני ושרביה שחה
ימין עקוב שבתי הודיה מעשיה
קליטא עזריה יוזבד חנן פלאיה
והלוים מבינים את העם לתורה בין ירה
והעם על עמדם: ויקראו בספר קרא
בתורת האלהים מפרש ושום פרש
שכל ויבינו במקרא: ויאמר נחמיה בין קרא
הוא התרשתא ועזרא הכהן הספר אמר
והלוים המבינים את העם לכל בין
העם היום קדוש הוא ליהוה קדש
אלהיכם אל תתאבלו ואל תבכו אבל בכה
כי בוכים כל העם כשמעם את
דברי התורה: ויאמר להם לכו ילך
אכלו משמנים ושתו ממתקים שמן שתה
ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש מתק מנה
היום לאדנינו ואל תעצבו כי כון עצב
חדות יהוה היא מעזכם: והלוים חדה עזז
מחשים לכל העם לאמר הסו כי חשה
היום קדש ואל תעצבו: וילכו
כל העם לאכל ולשתות ולשלח
מנות ולעשות שמחה גדולה כי עשה גדל
הבינו בדברים אשר הודיעו להם: בין ידע
וביום השני נאספו ראשי האבות שנה אסף
לכל העם הכהנים והלוים אל
עזרא הספר ולהשכיל אל דברי שכל
התורה: וימצאו כתוב בתורה ירה מצא
אשר צוה יהוה ביד משה אשר כתב
ישבו בני ישראל בסכות בחג
בחדש השביעי: ואשר ישמיעו שבע שמע
ויעבירו קול בכל עריהם עבר עיר
ובירושלם לאמר צאו ההר יצא
והביאו עלי זית ועלי עץ שמן בוא עלה

pplm eminebat. Et cū
aperuiſſet eum ſtetit oīs
populus. Et benedixit
eſdras domino deo
magno. Et rn̄dit oīs po
pul⁹: amen: amē: eleuās
man⁹ ſuas. Et incuruati
ſunt & adorauerūt dn̄z
proni in terram. Porro
ioſue & baani & ſerabi
iamin accub ſebthai o-
dia maaſia
celita azarias iozabet
anani phalaia:
leuite ſilentiū faciebāt in
pplo ad audiendā legē.
Popul⁹ āt ſtabat in gra
du ſuo. et legerūt ī libro
legis dei diſtincte & a-
perte ad
intelligendū: & intellexe
rūt cū legeretur. Dixit
autē neemias: ipſe eſt
atherſatha & eſdras ſa-
cerdos & ſcriba & leuite
interpretantes vniuerſo
populo. Dies ſanctifi-
catus eſt domino
deo veſtro. Nolite luge
re & nolite flere. Flebat
enim omnis populus
cum audiret
verba legis. et dixit eis.
Ite
comedite pinguia &
bibite mulſum
& mittite partes eis qui
non preparauerūt ſibi: qa
ſanct⁹ dies domini eſt:
& nolite contriſtari.
Gaudiū etenim dn̄i eſt
fortitudo veſtra. Leuite
aūt ſilētiū faciebāt in om̄i
pplo dicētes Tacete qa
dies ſanctus eſt: & noli
te dolere. Abiit itaq;
omnis popul⁹ vt come
deret & biberet & mitte
ret partes & faceret leti-
ciam magnam: quia
intellexerāt verba que
docuerat eos.
Et in die ſecūdo cōgre-
gati ſunt principes fami
liarū vniuerſi populi ſa
cerdotes & leuite ad
eſdrā ſcribam vt inter-
pretaretur eis verba le
gis. Et inuenerunt ſcri-
ptum in lege
precepiſſe dominū in
manu moyſi vt
habitent filii iſrael in
tabernaculis in die ſolēni
menſe ſeptimo: & vt
predicent
& diuulgent vocem in
vniuerſis vrbibus ſuis
& in hieruſalē dicentes.
Egredimini in montē
et afferte frōdes oliue &
frōdes ligni pulcherrimi

ppl'm. ꝛ factū eſt cū aperuiſſet eū: ſtetit oīs
τοῦ λαοῦ. καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἤνοιξεν αὐτό, ἔστη πᾶς
ppl's. ꝛ bn̄dixit eſdras dn̄o deo ma
ὁ λαός. καὶ εὐλόγησεν ἔσδρας κύριον τὸν θεὸν τὸν μέ
gno. ꝛ reſpōdit oīs popul⁹ ꝛ dixerūt: amē amē:
γαν. καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπον, ἀμὴν ἀμήν,
eleuātes manus ſuas: īclinauerūt ꝛ adora-
ἐπάραντες τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἔκυψαν καὶ προσε-
uerūt dn̄m in faciē ſup terrā ꝛ
κύνησαν τῷ κυρίῳ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ
ieſue ꝛ baneas ꝛ ſarabias: ꝛ iamī ꝛ a-
ἰησοῦς καὶ βανέας καὶ σαραβίας, καὶ ἰαμεὶν καὶ ἀ
cub ꝛ ſabaththe⁹ ꝛ oduias ꝛ maaſias ꝛ
κοὺβ καὶ σαβαθθαῖος καὶ ὠδουίας καὶ μαασίας καὶ
callitas ꝛ aſarias ꝛ ioſabed ꝛ anan ꝛ
καλλίτας καὶ ἀσαρίας καὶ ἰωσαβὲδ καὶ ἄναν καὶ
phalaias: ꝛ leuite erāt inſtruētes popu
φαλαΐας, καὶ οἱ λευῖται ἦσαν συνετίζοντες τὸν λα-
lū in legē: ꝛ popul⁹ in ſtatione ſua. ꝛ
ὸν εἰς τὸν νόμον, καὶ ὁ λαὸς ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ. καὶ
legerūt in libro legis dei: ꝛ
ἀνέγνωσαν ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ, καὶ
docuit eſdras. ꝛ diſtinxit in ſciētiā dn̄i.
ἐδίδασκεν ἔσδρας. καὶ διέστειλεν ἐν ἐπιστήμῃ κυρίου.
ꝛ itellexit popul⁹ in lectione. ꝛ dixit nee-
καὶ συνῆκεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ἀναγνώσει. καὶ εἶπε νεε- C
mias q̄ eſt atarſatha ꝛ eſdras ſacerdos ꝛ ſcri
μίας ὅς ἐστιν ἀταρσαθὰ καὶ ἔσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμ
ba ꝛ leuite inſtruētes populū. ꝛ
ματεὺς καὶ οἱ λευῖται οἱ συνετίζοντες τὸν λαόν. καὶ
dixerūt oī populo: dies ſctūs eſt dn̄o
εἶπον παντὶ τῷ λαῷ, ἡμέρα ἁγία ἐστὶ τῷ κυρίῳ
deo nr̄o: ne lugeatis neq; fleatis: qm̄ flebat
θεῷ ἡμῶν, μὴ πενθεῖτε μηδὲ κλαίετε, ὅτι ἔκλαιε
oīs popul⁹ vt audiuit ſmones legis. ꝛ
πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ νόμου. καὶ
dixit eis: ite ꝛ comedite pinguia: ꝛ
εἶπεν αὐτοῖς, πορεύεσθε καὶ φάγετε λιπάσματα, καὶ
bibite mulſa: ꝛ mittite partes
πίετε γλυκάσματα, καὶ ἀποστείλατε μερίδας τοῖς
nō habētib⁹. qꝛ ſctūs eſt dies dn̄o deo nr̄o.
μὴ ἔχουσιν. ὅτι ἁγία ἐστὶν ἡ ἡμέρα τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν.
ꝛ ne cōcidatis qꝛ gaudiū dn̄i: hec eſt fortitudo
καὶ μὴ διαπέσητε ὅτι ἡ χαρὰ κυρίου, αὕτη ἐστὶν ἰσχὺς
nr̄a. ꝛ leuite ſilere faciebāt oēm populū di
ἡμῶν. καὶ οἱ λευῖται κατεσιώπων πάντα τὸν λαὸν λέ
cētes: tacete: qꝛ dies ſctūs: ꝛ nō decidatis.
γοντες, σιωπᾶτε, ὅτι ἡμέρα ἁγία, καὶ μὴ καταπίπτετε
ꝛ abijt oīs popul⁹ vt comederet ꝛ biberet ꝛ mit
τε. καὶ ἀπῆλθε πᾶς ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἀπο
teret ptes: ꝛ vt faceret leticiā magnā:
στέλλειν μερίδας, καὶ ποιῆσαι εὐφροσύνην μεγάλην,
qꝛ itellexerāt in v̄bis q̄ docuerāt eos. ꝛ
ὅτι συνῆκαν ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγνώρισεν αὐτοῖς. καὶ
in die ſecūdo cōgregati ſūt p̄ncipes
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες τῶν
familiaꝝ vniuerſo populo ſacerdotes ꝛ leuite ad
πατριῶν τῷ παντὶ λαῷ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται πρὸς
eſdrā ſcribā: vt ſtatueret ad oēs
ἔσδραν τὸν γραμματέα, ἐπιστῆσαι πρὸς πάντας τοὺς
ſmones legis. ꝛ iuenerūt ſcriptū in lege ꝙ p̄ce
λόγους τοῦ νόμου. καὶ εὗρον γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ᾧ ἐνε Leui. 25.g.
cepit dn̄s moyſi: vt habitēt filij
τείλατο κύριος τῷ μωυσῇ, ὅπως κατοικήσωσιν οἱ υἱοὶ
iſrael ī tabnaculis ī ſolēnitate ī mēſe ſeptimo: ꝛ vt
ἰσραὴλ ἐν σκηναῖς ἐν ἑορτῇ ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, καὶ ὅπως
ſignificēt in tubis in oībus vrbib⁹ ſuis
σημάνωσιν ἐν σάλπιγξιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν
ꝛ in hierl'm. ꝛ dixit eſdras: egredimini in mōtē ꝛ
καὶ ἐν ἱλῆμ. καὶ εἶπεν ἔσδρας, ἐξέλθετε εἰς τὸ ὄρος καὶ D
afferte frōdes oliue ꝛ frōdes lignoꝝ cupreſſinoꝝ
ἐνέγκατε φύλλα ἐλαίας καὶ φύλλα ξύλων κυπαρισσίνων

© Biblioteca Nacional de España

ꝛ frõdes myrti ꝛ frõdes palmaꝝ: ꝛ frõ
καὶ φύλλα μυρσίνης καὶ φύλλα φοινίκων, καὶ φύλ
des ligni dẽſi: vt faciãt tabnacula ſm̃ ſcri=
λα ξύλου δασέος, ποιῆσαι σκηνὰς κατὰ τὸ γεγραμ
ptũ. ꝛ egreſſꝰ ẽ pplꝰs ꝛ attulerũt ꝛ fecerũt
μένον. καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς καὶ ἤνεγκαν καὶ ἐποίησαν
ſibi tabnacula. vir in domate ſuo ꝛ in
ἑαυτοῖς σκηνάς. ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ δώματος αὐτοῦ καὶ ἐν
atriis ſuis ꝛ in atriis domꝰ dei:
ταῖς αὐλαῖς αὐτῶν καὶ ἐν αὐλαῖς οἴκου τοῦ θεοῦ,
ꝛ in plateis porte aquaꝝ ꝛ in
καὶ ἐν πλατείαις τῆς πύλης τῶν ὑδάτων καὶ ἐν ταῖς
plateis porte ephraim. ꝛ fecerũt oĩs
πλατείαις τῆς πύλης ἐφραΐμ. καὶ ἐποίησαν πᾶ=
eccleſia q̃ redierãt de captiuita
σα ἡ ἐκκλησία οἱ ἐπιστρέψαντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλω
te tabnacula: ꝛ habitauerũt ĩ tabnaculis. qm̃ nõ fece
σίας σκηνάς, καὶ ἐκάθισαν ἐν σκηναῖς. ὅτι οὐκ ἐποί
rãt a diebus ieſue filii naue ſic filii iſra
ησαν ἀπὸ ἡμερῶν ἰησοῦ υἱοῦ ναυῆ οὕτως οἱ υἱοὶ ἰσρα
el vſqꝫ ad diẽ illũ. ꝛ fuit leticia ma=
ὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης. καὶ ἐγένετο εὐφροσύνη με=
gna nimis. ꝛ legit in libro legis dei
γάλη σφόδρα. καὶ ἀνέγνω ἐν βιβλίῳ νόμου τοῦ θεοῦ
p̃ ſingulos dies a die p̃mo vſqꝫ ad
ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς
diẽ nouiſſimũ: ꝛ fecerũt ſolẽnitatẽ ſeptẽ diebꝰ.
ἡμέρας τῆς ἐσχάτης, καὶ ἐποίησαν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας.
ꝛ die octauo exodiũ ſm̃ iudiciũ.
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον κατὰ τὸ κρίμα. Ca. 9.

ET in die viceſimo ꝛ q̃rto mẽſis
Καὶ ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς
A huius cõuenerũt filii iſrael in ieiunio ꝛ in
τούτου συνήχθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν νηστείᾳ καὶ ἐν
ſaccis ꝛ pulueribꝰ ſup̃ caput eoꝝ. ꝛ ſep̃ati
σάκκοις καὶ κόνοις ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν. καὶ ἐχωρί
fuerũt filii iſrael ab omni filio alieno.
σθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου.
ꝛ ſteterũt ꝛ cõfeſſi ſunt peccata ſua:
καὶ ἔστησαν καὶ ἐξηγόρευσαν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν,
ꝛ iniq̃tates patrũ ſuoꝝ. ꝛ ſteterũt
καὶ τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν. καὶ ἔστησαν
in ſtatione ſua: ꝛ legerũt in libro le=
ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν, καὶ ἀνέγνωσαν ἐν βιβλίῳ νό=
gis dñi dei ſui quater in die. ꝛ
μου κυρίου θεοῦ αὐτῶν τὸ τέταρτον τῆς ἡμέρας. καὶ
erãt cõfitẽtes dño quater in di
ἦσαν ἐξαγορεύοντες τῷ κυρίῳ τὸ τέταρτον τῆς ἡ=
e ꝛ adorãtes dñm deũ ſuũ. ꝛ
μέρας καὶ προσκυνοῦντες τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν. καὶ
ſtetit ſup̃ aſcẽſũ leuitaꝝ ieſue: ꝛ filii cad
ἔστη ἐπὶ ἀναβάσει τῶν λευϊτῶν ἰησοῦς, καὶ υἱοὶ καδ
miel: ſachanias filius ſarabia filii chanani. ꝛ cla
μιήλ, σαχανίας υἱὸς σαραβία υἱοῦ χαναni. καὶ ἐ
mauerũt voce magna ad dñm deũ ſuũ:
βόησαν φωνῇ μεγάλῃ πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν,
ꝛ dixerũt leuite ieſue ꝛ cadmiel bonnias
καὶ εἶπον οἱ λευῖται ἰησοῦς καὶ καδμιὴλ βοννείας
ſarabias ſobanias oduias ſechenias pheſſias: ſur
σαραβίας σοβανίας ὠδουίας σεχενίας φεσσίας, ἀνά
gite benedicite dño deo nr̃o ab eter
στητε εὐλογεῖτε τὸν κύριον θεὸν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰ
no ꝛ vſqꝫ in eternũ. ꝛ benedicẽt nomi
ῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ εὐλογήσουσιν ὄνο=
ni glorie tue: ꝛ exaltabũt in omni benedi
μα δόξης σου, καὶ ὑψώσουσιν ἐπὶ πάσῃ εὐλο=
ctione ꝛ laude. ꝛ dixit eſdras: tu es ipſe
γίᾳ καὶ αἰνέσει. καὶ εἶπεν ἔσδρας, σὺ εἶ αὐτὸς
dñs ſolus: tu feciſti celũ ꝛ ce=
κύριος μόνος, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν οὐρα
lũ celi: oẽs exercitus eoꝝ:
νὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντας τὰς δυνάμεις αὐτῶν,

[m]& frõdes [n]myrti: [o]& rãos
[p]palmaꝝ: [q]& frõdes [r]ligni
[s]nemoroſi: [t]vt fiãt [u]taber
nacula [x]ſicut ſcriptũ ẽ. [y]Et
egreſſus eſt oĩs [z]pplꝰs [a]&
attulerũt [b]. Fecerũtqꝫ [c]ſibi
[d]tabernacula [e]vnuſquiſqꝫ
[f]in [g]domate ſuo: [h]& ĩ atriis
ſuis: [i]& in atriis [k]domus
[l]dei: [m]& in platea [n]porte
[o]aquarum: [p]& in platea
[q]porte [r]effraim.
[s]Fecit ergo [t]vniuerſa [u]ec=
cleſia eorũ [x]q redierãt [y]de
[z]captiuitate [a]tabernacula:
[b]& habitauerũt [c]in taber
naculis. [e]Non [d]eni [f]fecerãt
[g]a diebꝰ [h]ioſue [i]filii [k]nũ [l]ta=
lia [m]filii [n]iſrael [o]vſqꝫ ad [p]diẽ
[q]illum. [r]Et fuit [s]leticia [t]ma
gna [u]nimis. [x]Legit aũt [y]in
libro [z]legis
[a]dei [c]per dies ſingulos [b]a
[e]die
[f]primo [g]vſqꝫ ad [h]diem [i]no
uiſſimum. [k]Et fecerunt
[l]ſolemnitatem [m]ſeptem
[n]diebus: [o]& in die [p]octauo
[q]collectam [r]iuxta ritum.
9.
IN die autẽ [b]viceſimo
[c]quarto [d]menſis
[e]huius [f]conuenerunt [g]filii
[h]iſrael [i]in ieiunio
[k]& in ſaccis [l]& humus [m]ſu
per eos. [n]Et ſeparatũ eſt
[o]ſemẽ filiorũ [p]iſrael [q]ab oĩ
[r]filio [s]alienigena. [t]Et ſtete
rũt [u]& confitebantur [y]pec
cata ſua [z]& iniquitates
[a]patrum ſuorum. [b]Et ſur
rexerunt [c]ad [d]ſtandum.
[e]Et legerunt [f]in volumi=
ne [g]legis [h]domini [i]dei ſui
[k]quater in [l]die: [m]& quater
[n]confitebantur:
[o]& adorabant [p]dominũ
[q]deum ſuum.
[r]Surrexerunt autẽ [s]ſuper
[t]gradũ [u]leuitarũ [x]ioſue [y]&
bani & [z]cedmihel [a]ſabania
[b]bani [c]ſarebias
[d]bani [e]& thanai: [f]& clama
uerunt [g]voce [h]magna [i]ad
[k]dominum [l]deum ſuum.
[m]Et dixerunt [n]leuite
[o]ioſue [p]& cedmihel [q]bon=
ni [r]aſebia
[s]ſerebia [t]odaia [u]ſebna [x]fa=
taia.
[y]Surgite: [z]benedicite [b]do
mino [c]deo veſtro
[d]ab [e]eterno [f]vſqꝫ in [g]eter=
num. [h]Et benedicant
[i]nomini [k]glorie tue [l]excel
ſo [m]in [n]omni
[o]benedictione [p]& laude.
[q]Tu [r]ipſe [s]domine
[t]ſolus: [u]tu [x]feciſti [y]celũ &
[a]celum [b]celorum [c]& oẽm
[d]exercitum eorum:

וַעֲלֵי הֲדַס וַעֲלֵי תְמָרִים וַעֲלֵי עֵץ
עָבֹת לַעֲשֹׂת סֻכֹּת כַּכָּתוּב׃ וַיֵּצְאוּ — עבת סכך
הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם סֻכּוֹת — כתב בוא
אִישׁ עַל גַּגּוֹ וּבְחַצְרֹתֵיהֶם וּבְחַצְרוֹת
בֵּית הָאֱלֹהִים וּבִרְחוֹב שַׁעַר — רחב
הַמַּיִם וּבִרְחוֹב שַׁעַר אֶפְרָיִם׃
וַיַּעֲשׂוּ כָל הַקָּהָל הַשָּׁבִים מִן הַשְּׁבִי — שוב שבה
סֻכּוֹת וַיֵּשְׁבוּ בַסֻּכּוֹת כִּי לֹא עָשׂוּ — עשה
מִימֵי יֵשׁוּעַ בִּן נוּן כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל — יום
עַד הַיּוֹם הַהוּא וַתְּהִי שִׂמְחָה — היה
גְּדוֹלָה מְאֹד׃ וַיִּקְרָא בְּסֵפֶר תּוֹרַת — גדל קרא
הָאֱלֹהִים יוֹם בְּיוֹם מִן הַיּוֹם — יום
הָרִאשׁוֹן עַד הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן וַיַּעֲשׂוּ
חָג שִׁבְעַת יָמִים וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי — שמן
עֲצֶרֶת כַּמִּשְׁפָּט׃ — שפט
Cap. ix.
וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ
הַזֶּה נֶאֶסְפוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצוֹם — רבע אסף
וּבְשַׂקִּים וַאֲדָמָה עֲלֵיהֶם׃ וַיִּבָּדְלוּ — בדל
זֶרַע יִשְׂרָאֵל מִכֹּל בְּנֵי נֵכָר וַיַּעַמְדוּ — עמד
וַיִּתְוַדּוּ עַל חַטֹּאתֵיהֶם וַעֲוֹנוֹת — ידה
אֲבֹתֵיהֶם׃ וַיָּקוּמוּ עַל עָמְדָם — קום
וַיִּקְרְאוּ בְּסֵפֶר תּוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
רְבִיעִית הַיּוֹם וּרְבִיעִית מִתְוַדִּים — רבע
וּמִשְׁתַּחֲוִים לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃ — שחה
וַיָּקָם עַל מַעֲלֵה הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וּבָנִי — קום עלה
קַדְמִיאֵל שְׁבַנְיָה בֻּנִּי שֵׁרֵבְיָה
בָּנִי כְנָנִי וַיִּזְעֲקוּ בְּקוֹל גָּדוֹל אֶל — זעק גדל
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם — אמר
יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל בָּנִי חֲשַׁבְנְיָה
שֵׁרֵבְיָה הוֹדִיָּה שְׁבַנְיָה פְתַחְיָה
קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וִיבָרְכוּ — עלם ברך
שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל כָּל — כבד רמם
בְּרָכָה וּתְהִלָּה׃ אַתָּה הוּא יְהוָה — הלל
לְבַדֶּךָ אַתָּ עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם — בדד עשה
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צְבָאָם

חיה הארץ וכל אשר עליה הימים
וכל אשר בהם ואתה מחיה את
כלם וצבא השמים לך יי
משתחוים: אתה הוא יהוה
האלהים אשר בחרת באברם
יצא שום והוצאתו מאור כשדים ושמת
שמו אברהם: ומצאת את לבבו
אמן פנה נאמן לפניך וכרות עמו הברית
כרת נתן לתת את ארץ הכנעני החתי
האמרי והפרזי והיבוסי והגרגשי
קום לתת לזרעו ותקם את דבריך
צדק ראה כי צדיק אתה: ותרא את עני
ענה אבתינו במצרים ואת זעקתם
נתן אות שמעת על ים סוף: ותתן אתת
יפת ומפתים בפרעה ובכל עבדיו ובכל
זוד עם ארצו כי ידעת כי הזידו
עשה עליהם ותעש לך שם כהיום
פנה עבר הזה: והים בקעת לפניהם ויעברו
בתוך הים ביבשה ואת רדפיהם
שלך צול השלכת במצולת כמו אבן במים
עזז עמד עזים: ובעמוד ענן הנחיתם
נחה אור יומם ובעמוד אש לילה להאיר
להם את הדרך אשר ילכו בה:
ועל הר סיני ירדת ודבר עמהם
שפט משמים ותתן להם משפטים
ירה ישרים ותורות אמת חקים
צוה ומצות טובים: ואת שבת קדשך
ידע הודעת להם ומצות וחקים
ותורה צוית להם ביד משה
נתן עבדך: ולחם משמים נתתה
להם לרעבם ומים מסלע
יצא אמר הוצאת להם לצמאם ותאמר
ירש להם לבוא לרשת את הארץ
נתן אשר נשאת את ידך לתת
זוד להם: והם ואבתינו הזידו
קשה ויקשו את ערפם ולא שמעו

terram & vniuerſa que in ea ſunt: maria & omīa que in eis ſunt. Et tu viuificas omnia hec: & exercitus celi te adorat. Tu ipſe domine deus qui elegiſti abrā & eduxiſti eum de igne chaldeorum: & poſuiſti nomen eius abraam: & inueniſti cor eius fidele coram te & percuſſiſti cum eo fedus vt dares ei terram chananei ethei & amorrei & pherezei et iebuſei & gergeſei: vt dares ſemini eius. Et impleſti verba tua: quoniam iuſtus es. Et vidiſti afflictionem patrum noſtrorū in egypto: clamoremq́ꝫ eoruꝫ audiſti ſuper mare rubrum: & dediſti ſigna atq́ꝫ portēta in pharaōe & in vniuerſis ſeruis eiꝰ: & in oī pplo terre illius. Cognouiſti enī qꝛ ſupbe egerant cōtra eos: & feciſti tibi nomen: ſicut & in hac die. Et mare diuiſiſti āte eos: & trāſierūt ꝑ mediū maris in ſicco. Perſecutores autē eorū proieciſti in profunduꝫ quaſi lapidem in aquas validas: & in colūna nubis ductor eoꝝ fuiſti per diem: & in colūna ignis per noctē: vt appareret eis via per quam ingrediebantur. Ad montē quoq́ꝫ ſynai deſcendiſti & locutꝰ es cū eis de celo: & dediſti eis iudicia recta & legem veritatis cerimonias et precepta bona. Et ſabbatū ſanctificatū tuū oſtendiſti eis: & mandata & cerimonias & legem precepiſti eis in manu moyſi ſerui tui. Panem quoq́ꝫ de celo dediſti eis in fame eorum: & aquam de petra eduxiſti eis ſitientibus. Et dixiſti eis vt ingrederentur & poſſiderent terram ſup quam leuaſti manum tuam vt traderes eis. Ipſi vero & patres noſtri ſuperbe egerunt: & indurauerunt ceruices ſuas: & non audierunt

terrā ⁊ oīa quotquot ſūt in ea: maria ⁊
τὴν γῆν καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ, τὰς θαλάσσας καὶ
oīa q̄ in eis. ⁊ tu viuificas oīa
πάντα τὰ ἐν αὐταῖς. καὶ σὺ ζωοποιεῖς τὰ πάντα
⁊ te adorāt exercitus celoꝝ. tu es
καὶ σοὶ προσκυνοῦσιν αἱ στρατιαὶ τῶν οὐρανῶν. σὺ εἶ
dn̄e deꝰ: tu elegiſti abrā ⁊ eduxiſti eū
κύριε ὁ θεός, σὺ ἐξελέξω ἄβραμ καὶ ἐξήγαγες αὐτὸν
de regione chaldeoꝝ: ⁊ īpoſuiſti ei B
ἐκ τῆς χώρας τῶν χαλδαίων, καὶ ἐπέθηκας αὐτῷ Gē. 11.g.
nomē abraā: ⁊ īueniſti coꝛ eius fidele
ὄνομα ἀβραάμ, καὶ εὗρες τὴν καρδίαν αὐτοῦ πιστὴν
corā te. ⁊ diſpoſuiſti ad eū fedus: vt dares
ἐνώπιόν σου. καὶ διέθου πρὸς αὐτὸν διαθήκην, δοῦναι
ei terrā chananeoꝝ ⁊ chetteoꝝ ⁊
αὐτῷ τὴν γῆν τῶν χαναναίων καὶ χετταίων καὶ
ammoꝛreoꝝ ⁊ phereзeoꝝ ⁊ iebuſeoꝝ ⁊ gerge
ἀμμορραίων καὶ φερεζαίων καὶ ἰεβουσαίων καὶ γεργε
ſeoꝝ: ⁊ vt dares eā ſemini eius. ⁊ ſtatuiſti
σαίων, καὶ δοῦναι αὐτὴν τῷ σπέρματι αὐτοῦ. καὶ ἔστη
verba tua qm̄ iuſtus tu: ⁊ vidiſti hu
σας τοὺς λόγους σου ὅτι δίκαιος σύ, καὶ εἶδες τὴν τα
militatē patrū nr̄oꝝ in egypto: ⁊
πείνωσιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν αἰγύπτῳ, καὶ τὴν Exo. 2. b.
clamorē eoꝝ audiſti ſup mare rubꝛū. ⁊
κραυγὴν αὐτῶν ἤκουσας ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθράν. καὶ
dediſti ſigna ⁊ portēta in egypto in pharaōe ⁊
ἔδωκας σημεῖα καὶ τέρατα ἐν αἰγύπτῳ ἐν φαραὼ καὶ
in oībus ſuis eiꝰ ⁊ in omni pplo
ἐν πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ
terre illius: qm̄ cognouiſti ꝙ ſuperbierāt ſup eos:
τῆς γῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔγνως ὅτι ὑπερηφάνησαν ἐπ' αὐ-
⁊ fecerūt tibi ipi nomē ſicut dies hec:
τούς, καὶ ἐποίησαν σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη.
⁊ mare diuiſiſti corā eis: ⁊ trāſie-
καὶ τὴν θάλασσαν διέρρηξας ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ παρῆλ-
rūt in medio maris in ſicco. ⁊ pſe-
θον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ἐν ξηρασίᾳ. καὶ τοὺς κα- Exo. 14.a.
quētes eos ꝓieciſti in ꝓfundū: tanꝙ lapidē
ταδιώκοντας αὐτοὺς ἔρριψας εἰς βόθυνον, ὡσεὶ λίθον
in aqua valida. ⁊ in colūna nubis duxiſti:
ἐν ὕδατι σφοδρῷ. καὶ ἐν στύλῳ νεφέλης ὡδήγησας
eos die: ⁊ in colūna ignis nocte:
αὐτοὺς ἡμέρας, καὶ ἐν στύλῳ πυρὸς τὴν νύκτα,
vt illuminares eis viā: in q̄ ibūt in
τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν ὁδόν, ἐν ᾗ πορεύσονται ἐν
ea. ⁊ ſup mōtē ſinai dſcēdiſti ⁊ locutꝰ es ad
αὐτῇ. καὶ ἐπὶ ὄρος σινᾶ κατέβης καὶ ἐλάλησας πρὸς
eos de celo: ⁊ dediſti eis iudicia re
αὐτοὺς ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔδωκας αὐτοῖς κρίματα εὐ-
cta ⁊ leges veritatis p̄cepta ⁊ mādata C
θέα καὶ νόμους ἀληθείας προστάγματα καὶ ἐντολὰς
bona. ⁊ ſabbatū tuū ſctūꝫ notificaſti eis:
ἀγαθάς. καὶ τὸ σάββατόν σου τὸ ἅγιον ἐγνώρισας αὐ-
mādata ⁊ p̄cepta ⁊ legē p̄cepiſti
τοῖς, ἐντολὰς καὶ προστάγματα καὶ νόμον ἐνετείλω
eis in manu moyſi ſui tui. ⁊ pa
αὐτοῖς ἐν χειρὶ μωυσῆ τοῦ δούλου σου. καὶ ἄρ- Exo. 16.c.
nē de celo dediſti eis in cibū eo-
τον ἐξ οὐρανοῦ ἔδωκας αὐτοῖς εἰς σιτοδοσίαν αὐ-
rū: ⁊ aquā de petra eduxiſti eis in ſi-
τῶν, καὶ ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξήνεγκας αὐτοῖς εἰς δί-
tim eoꝝ. ⁊ dixiſti eis vt igrederent̄ ad heredi
ψαν αὐτῶν. καὶ εἶπας αὐτοῖς εἰσελθεῖν κληρονομῆ-
tādū terrā in q̄m extēdiſti manū tuā: vt dares
σαι τὴν γῆν εἰς ἣν ἐξέτεινας τὴν χεῖρά σου, δοῦναι
eis. ⁊ ipi ⁊ patres nr̄i ſuperbie
αὐτοῖς. καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ὑπερηφα-
rūt: ⁊ idurauerūt ceruicē ſuā:
νεύσαντο, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν,
⁊ nō audierūt
καὶ οὐκ ἤκουσαν

© Biblioteca Nacional de España

mādata tua. ⁊ renuerūt vt audirēt:
τῶν ἐντολῶν σου. καὶ ἀνένευσαν τοῦ εἰσακοῦσαι,
⁊ nō recordati ſūt mirabiliū tuoꝝ q̄ feceras
καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τῶν θαυμασίων σου ὧν ἐποίη-
in eis. ⁊ indurauerūt ceruicē ſu-
σας ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον ἑαυ
am: ⁊ dederūt pͥncipiū vt cōuerterent in ſuitutē ſu-
τῶν, καὶ ἔδωκαν ἀρχὴν ἐπιστρέψαι εἰς δουλείαν αὐ
am in egypto. ⁊ tu deus dimittēs peccata:
τῶν ἐν αἰγύπτῳ. καὶ σὺ ὁ θεὸς ἀφίων ἁμαρτίας,
D misericors ⁊ clemēs: lōganimis ⁊ multe miſatiōis:
ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος,
⁊ nō dereliq̄ſti eos. adhuc aūt ⁊ fecerūt
καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς. ἔτι δὲ καὶ ἐποίησαν
ſibi vitulū cōflatilē: ⁊ dixerūt: iſti dei
ἑαυτοῖς μόσχον χωνευτόν, καὶ εἶπαν, οὗτοι οἱ θεοὶ
qui eduxerūt nos de egypto. ⁊ fecerūt irri
οἱ ἐξαγαγόντες ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου. καὶ ἐποίησαν πα
tationes magnas. ⁊ tu in miſericordijs tuis
ροργισμοὺς μεγάλους. καὶ σὺ ἐν οἰκτιρμοῖς σου τοῖς
magnis nō dereliq̄ſti eos in dſerto:
Exo. 13.d. μεγάλοις οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὸν
colūnā nubis nō declinaſti ab eis die
στύλον τῆς νεφέλης οὐκ ἐξέκλινας ἀπ᾽ αὐτῶν ἡμέρας
vt duceret eos in via. ⁊ colūnā ignis
ὁδηγῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ τὸν στύλον τοῦ πυ
ꝑ noctē vt illūinaret eis viā in q̄ ibunt
ρὸς τὴν νύκτα φωτίζειν αὐτοὺς τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύ
in ea. ⁊ ſpūm tuū bonū dedi-
σονται ἐν αὐτῇ. καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ἔδω-
ſti vt prudētes faceret eos. ⁊ māna tuū nō ꝓhi-
κας συνετίσαι αὐτούς. καὶ τὸ μάννα σου οὐ καθυ-
buiſti ab ore eoꝝ: ⁊ aquā dediſti
στέρησας ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ὕδωρ ἔδωκας
eis in ſiti eoꝝ. ⁊ q̄draginta ānis
αὐτοῖς ἐν τῇ δίψῃ αὐτῶν. καὶ τεσσαράκοντα ἔτη
pauiſti eos in deſerto: nō defuit eis
διέθρεψας αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐχ ὑστέρισεν αὐτοῖς
q̄cq̄. veſtimēta eoꝝ nō inueterauerūt: ⁊ cal-
οὐδέν. ἱμάτια αὐτῶν οὐκ ἐπαλαιώθησαν, καὶ ὑπο
ciamēta eoꝝ nō interrupta ſūt. ⁊ dediſti eis
δήματα αὐτῶν οὐ διερράγησαν. καὶ ἔδωκας αὐτοῖς
regna: ⁊ pp̄los ꝑtit⁹ es eis: ⁊ heredi
βασιλείας, καὶ λαοὺς διεμέρισας αὐτοῖς, καὶ ἐκληρο
tauerūt terrā ſeō regis eſſebō: ⁊
νόμησαν τὴν γῆν σηὼν βασιλέως ἐσσεβῶν, καὶ τὴν
terrā og regis baſan. ⁊ filios eoꝝ
γῆν ὢγ βασιλέως τῆς βασάν. καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
multiplicaſti ſicut ſtellas celi. ⁊ addu
ἐπλήθυνας ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ. καὶ εἰσή-
xiſti eos in terrā quā dixiſti patrib⁹
γαγες αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπας τοῖς πατράσιν
eoꝝ vt igrederent̄ ⁊ hereditarēt. ⁊ ingreſſi
αὐτῶν τοῦ εἰσελθεῖν καὶ κληρονομῆσαι. καὶ εἰσῆλ-
ſūt filij eoꝝ: ⁊ hereditauerūt terrā ⁊ cōtriui-
θον υἱοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν καὶ ἐξέτρι-
ſti corā eis habitātes terrā
ψας ἐνώπιον αὐτῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν τῶν
chananeoꝝ: ⁊ dediſti eos in man⁹ eoꝝ: ⁊
χαναναίων, καὶ ἔδωκας αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ
reges eoꝝ ⁊ pp̄los terre: vt facerēt eis
τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, ποιῆσαι αὐ-
E vt placitū corā eis. ⁊ ceperūt ciuitates
τοῖς ὡς ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ κατελάβοντο πόλεις
excelſas ⁊ humū piguē. ⁊ poſſederūt domos ple
ὑψηλὰς καὶ γῆν πίονα. καὶ ἐκληρονόμησαν οἰκίας πλή-
nas oībus bonis: ciſternas fabricatas: vine-
ρεις πάντων ἀγαθῶν, λάκκους λελατομημένους, ἀμπε
ta: ⁊ olíueta: ⁊ oē lignū fructiferū in multi
λῶνας, καὶ ἐλαιῶνας, καὶ πᾶν ξύλον βρώσιμον εἰς πλῆ-
tudine: ⁊ comederūt ⁊ īpleti ſunt ⁊ īpiguati ſunt:
θος, καὶ ἔφαγον, καὶ ἐνεπλήσθησαν καὶ ἐλιπάνθησαν,

mandata tua: et noluerunt audire: & non ſunt recordati mirabilium tuorū que feceras eis. Et indurauerūt ceruices ſuas: & dederunt caput vt cōuerterētur ad ſeruitutē ſuā quaſi ꝑ contentionē. Tu autē deus ꝓpitius clemēs & miſericors lōganimis & multe miſeratiōis: nō dereliquiſti eos. Et quidē cū feciſſent ſibi vitulū conflatilē: & dixiſſent: iſte eſt de⁹ tu⁹ qui eduxit te de egypto: fecerūtq; blaſphemias magnas: tu autem in miſericordiis tuis multis non dimiſiſti eos in deſerto. Columna nubis non receſſit ab eis per diem vt duceret eos in viā: & colūna ignis per noctem vt oſtenderet eis iter ꝑ quod ingrederentur. Et ſpiritum tuum bonū dediſti q doceret eos: & manna tuum non prohibuiſti ab ore eorum: & aquam dediſti eis in ſiti. Quadraginta annis pauiſti eos in deſerto: nihilq; eis defuit. Veſtimenta eorum non inueterauerunt: & pedes eorū nō ſunt attriti. Et dediſti eis regna & populos: & partitus es eis ſortes. Et poſſederunt terram ſeon: & terram regis eſebon: & terram og regis baſan. Et multiplicaſti filios eorū ſicut ſtellas celi: & adduxiſti eos ad terrā de qua dixeras patribus eorū vt ingrederētur & poſſiderēt eā. Et venerūt filii & poſſederunt terram. Et humiliaſti coram eis habitatores terre chananeos: & dediſti eos in manu eorum: & reges eorum & populos terre: vt facerent eis ſicut placebat illis. Ceperūt itaq; vrbes munitas & humū pinguem & poſſederunt domos plenas cunctis bonis: ciſternas ab eis fabricatas: vineas & oliueta & ligna pomifera multa. Et comederūt & ſaturati ſunt:

אל מצותיך: וימאנו לשמע ולא
זכרו נפלאתיך אשר עשית
עמהם ויקשו את ערפם ויתנו
ראש לשוב לעבדתם במרים
ואתה אלוה סליחות חנון ורחום
ארך אפים ורב וחסד ולא עזבתם:
אף כי עשו להם עגל מסכה
ויאמרו זה אלהיך אשר העלך
ממצרים ויעשו נאצות גדלות:
ואתה ברחמיך הרבים לא
עזבתם במדבר את עמוד הענן
לא סר מעליהם ביומם להנחתם
בהדרך ואת עמוד האש בלילה
להאיר להם ואת הדרך אשר
ילכו בה: ורוחך הטובה נתת
להשכילם ומנך לא מנעת
מפיהם ומים נתתה להם
לצמאם: וארבעים שנה כלכלתם
במדבר לא חסרו שלמתיהם
לא בלו ורגליהם לא בצקו:
ותתן להם ממלכות ועממים
ותחלקם לפאה ויירשו את
ארץ סיחון ואת ארץ מלך חשבון
ואת ארץ עוג מלך הבשן: ובניהם
הרבית ככוכבי השמים ותביאם
אל הארץ אשר אמרת לאבתיהם
לבוא לרשת: ויבאו הבנים
ויירשו את הארץ ותכנע
לפניהם את ישבי הארץ
הכנענים ותתנם בידם ואת
מלכיהם ואת עממי הארץ
לעשות בהם כרצונם: וילכדו
ערים בצורות ואדמה שמנה
ויירשו בתים מלאים כל טוב
ברות חצובים כרמים וזיתים
ועץ מאכל לרב ויאכלו וישבעו

מאן
פלא עשה
נתן
מרה
סלח חנן
רחם
נסך
עלה
עשה
רבב
דבר עמד
סור נחת
אור
שכל מנה
פה נתן
רבע
בלה
מלך
חלק ירש
רבה
בוא
ירש בוא
כנע
פנה
עשה רצה
לכד עיר
בצר ירש
בית
בור
אכל שבע

© Biblioteca Nacional de España

וַיִּשְׂמִינוּ וַיִּתְעַדְּנוּ בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל׃ שָׁמֵן עָדַן
וַיַּמְרוּ וַיִּמְרְדוּ בָּךְ וַיַּשְׁלִכוּ אֶת גָּדַל מָרָה
תּוֹרָתְךָ אַחֲרֵי גַוָּם וְאֶת נְבִיאֶיךָ מָרַד שָׁלַךְ
הָרָגוּ אֲשֶׁר הֵעִידוּ בָם לַהֲשִׁיבָם יָרָה גָּוָה
אֵלֶיךָ וַיַּעֲשׂוּ נֶאָצוֹת גְּדוֹלֹת׃ נָבָא עָוַד
וַתִּתְּנֵם בְּיַד צָרֵיהֶם וַיָּצֵרוּ לָהֶם שׁוּב
וּבְעֵת צָרָתָם יִצְעֲקוּ אֵלֶיךָ וְאַתָּה נָתַן צוּר
מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמַע וּכְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים צָעַק
תִּתֵּן לָהֶם מוֹשִׁיעִים וְיוֹשִׁיעוּם שָׁמַע רָבַב
מִיַּד צָרֵיהֶם׃ וּכְנוֹחַ לָהֶם נָתַן יָשַׁע
יָשׁוּבוּ לַעֲשׂוֹת רַע לְפָנֶיךָ
וַתַּעַזְבֵם בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וַיִּרְדּוּ שׁוּב עָשָׂה
בָּהֶם וַיָּשׁוּבוּ וַיִּזְעָקוּךָ וְאַתָּה רוּעַ פָּנָה
מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמַע וְתַצִּילֵם כְּרַחֲמֶיךָ עָזַב רָדָה
רַבּוֹת עִתִּים׃ וַתָּעַד בָּהֶם לַהֲשִׁיבָם זָעַק
אֶל תּוֹרָתֶךָ וְהֵמָּה הֵזִידוּ וְלֹא נָצַל
שָׁמְעוּ לְמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִשְׁפָּטֶיךָ רָבַב עָוַד
חָטְאוּ בָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אָדָם שׁוּב יָרָה
וְחָיָה בָהֶם וַיִּתְּנוּ כָתֵף סוֹרֶרֶת זוּד צָוָה
וְעָרְפָּם הִקְשׁוּ וְלֹא שָׁמֵעוּ׃ וַתִּמְשֹׁךְ שָׁפַט
עֲלֵיהֶם שָׁנִים רַבּוֹת וַתָּעַד בָּם נָתַן
בְּרוּחֲךָ בְּיַד נְבִיאֶיךָ וְלֹא הֶאֱזִינוּ קָשָׁה מָשַׁךְ
וַתִּתְּנֵם בְּיַד עַמֵּי הָאֲרָצוֹת׃ שָׁנָה
וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לֹא עֲשִׂיתָם כָּלָה נָבָא אָזַן
וְלֹא עֲזַבְתָּם כִּי אֵל חַנּוּן וְרַחוּם
אָתָּה׃ וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ הָאֵל הַגָּדוֹל רָבַב
הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שׁוֹמֵר הַבְּרִית חָנַן רָחַם
וְהַחֶסֶד אַל יִמְעַט לְפָנֶיךָ אֵת גָּדַל גָּבַר
כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאַתְנוּ יָרֵא בָּרַת
לִמְלָכֵינוּ לְשָׂרֵינוּ וּלְכֹהֲנֵינוּ מָעַט
וְלִנְבִיאֵינוּ וְלַאֲבֹתֵינוּ וּלְכָל לָאָה
עַמֶּךָ מִימֵי מַלְכֵי אַשּׁוּר עַד שׂוּר
הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל יוֹם
הַבָּא עָלֵינוּ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ צָדַק
וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ׃ וְאֶת מְלָכֵינוּ בּוֹא
שָׂרֵינוּ כֹּהֲנֵינוּ וַאֲבֹתֵינוּ לֹא עָשׂוּ רָשַׁע עָשָׂה

et ĩpinguati ſunt: & abū
dauerūt delitiis in bonita
te tua magna. Prouoca
uerūt aūt te ad iracundiā:
& receſſerūt a te & piecerūt
legē tuā poſt terga ſua.
Et ꝓphetas tuos occide
rūt q ꝯteſtabātur eos vt
reuerterētur ad te Fecerūt
qꝫ blaſphemias grādes.
Et dediſti eos in manuꝫ
hoſtiū ſuorū: & afflixerūt
eos. Et in tpe tribulatio
nis ſue clamauerūt ad te
& tu de celo audiſti: &
ſm miſationes tuas mul
tas dediſti eis ſaluato-
res: qui ſaluarent eos ∞
de manu hoſtium ſuo-
rū. Cumqꝫ requieuiſſent
reuerſi ſunt vt facerent
malū in conſpectu tuo:
& dereliqſti eos in manu
inimicorū ſuorū: & poſ
ſederūt eos. Conuerſiqꝫ
ſunt & clamauerūt ad te.
Tu aūt de celo exaudiſti
& liberaſti eos in miſeri
cordiis tuis multis tpibus
& cōteſtat? es eos vt re
uerterētur ad legē tuaꝫ.
Ipſi vero ſupbe egerūt
& non audierūt māda
ta tua: & in iudiciis tuis
peccauerunt que faciet
homo ∞∞∞∞∞∞
& viuet in eis. Et dede-
runt humerū recedentē
& ceruicē ſuā idurauerūt
nec audierūt. Et ptra-
xiſti ſup eos annos mul-
tos: & cōteſtatus es eos
in ſpū tuo p manū pro-
phetarū tuorū: & nō au-
dierunt: & tradidiſti eos
in manū ppłoꝝ terraꝝ.
In miſicordiis autē tuis
plimis nō feciſti eos in
cōſumptionē nec dereli
quiſti eos: qm̄ deus mi
ſerationū & clemens es
tu Nūc itaqꝫ de? nr̄: ma
gne fortis & terribilis:
cuſtdiens pactum ∞∞
& miſericordiam: ne
auertas a facie tua ∞∞∞
omnem laborem qui
inuenit nos ∞∞∞∞∞
reges nr̄os: principes
nr̄os: & ſacerdotes nr̄os:
& prophetas noſtros: &
patres noſtros: & omnē
populum tuū a diebus
regis aſſur vſqꝫ in ∞∞
diem hanc. Et tu iuſtus
es in omnibus ∞∞∞∞
que venerunt ſuper nos
qa veritatē feciſti nobis:
nos autē impie egimus:
reges noſtri ∞∞∞∞∞
pricipes nr̄i: ſacerdotes
nr̄i & pr̄es nr̄i nō fecerūt

ꝛ deliciati ſunt in bonitate tua magna. ꝛ muta-
καὶ ἐτρύφησαν ἐν ἀγαθοσύνῃ σου τῇ μεγάλῃ. καὶ ἤλλα-
uerūt ꝛ receſſerūt a te: ꝛ piecerūt legē tuā
ξαν καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔρριψαν τὸν νόμον σου
poſt corpus ſuū. ꝛ ꝓphetas tuos occi
ὀπίσω σώματος αὐτῶν. καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέ-
derūt q̄ cōteſtabant in eis vt reuerterent ipſi
κτειναν οἳ διεμαρτύραντο ἐν αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς
ad te. ꝛ fecerūt irritationes magnas. ꝛ de-
πρὸς σέ. καὶ ἐποίησαν παροργισμοὺς μεγάλους. καὶ ἔ-
diſti eos in manu affligentiū eos: ꝛ afflixe
δωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ θλιβόντων αὐτούς, καὶ ἔθλι-
rūt eos. ꝛ clamauerūt ad te in tēpore tribulatiōis
ψαν αὐτούς. καὶ ἀνεβόησαν πρὸς σὲ ἐν καιρῷ θλίψεως
ſue. ꝛ tu de celo tuo audiſti: ꝛ in miſera
αὐτῶν. καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ σου ἤκουσας, καὶ ἐν οἰκτιρ-
tiōib? tuis magnis dediſti eis ſaluatores: ꝛ ſal
μοῖς σου τοῖς μεγάλοις ἔδωκας αὐτοῖς σωτῆρας, καὶ ἔ-
uaſti eos de manu affligentiū eos. ꝛ poſtq̄ de
σωσας αὐτοὺς ἐκ χειρὸς θλιβόντων αὐτούς. καὶ ὡς ἀνε-
uerūt: reuerſi ſūt vt facerēt malū corā
παύσαντο, ἐπέστρεψαν ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν
te. ꝛ dereliquiſti eos in manus inimicoꝝ ſuo
σου. καὶ ἐγκατέλιπες αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐ-
rū: ꝛ dn̄ati ſūt in eis. ꝛ rurſus clamauerūt ad
τῶν, καὶ κατῆρξαν ἐν αὐτοῖς. καὶ πάλιν ἀνεβόησαν πρὸς
te: ꝛ tu de celo exaudiſti ꝛ liberaſti eos in
σέ, καὶ σὺ ἐξ οὐρανοῦ εἰσήκουσας καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐν
miſericordijs tuis multis: ꝛ in tēporib? cōteſtatus es
οἰκτιρμοῖς σου πολλοῖς, καὶ ἐν καιροῖς ἐπεμαρτύρω
eos vt cōuerterent ipi in legē tuā. ipi ∞
αὐτοῖς ἐπιστρέψαι αὐτοὺς εἰς τὸν νόμον σου. αὐτοὶ δὲ
ſuperbierūt ꝛ nō audierūt mādata tua ꝛ
ὑπερηφανεύσαντο καὶ οὐκ ἤκουσαν τῶν ἐντολῶν σου καὶ
in iudicijs tuis peccauerūt: q̄ cū fecerit ea ho-
ἐν τοῖς κρίμασί σου ἥμαρτον, ἃ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρω-
mo: viuet in eis. ꝛ dederūt hūeꝝ inobedientē:
πος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. καὶ ἔδωκαν νῶτον ἀπειθοῦντα,
ꝛ ceruicē ſuā indurauerūt ꝛ nō audierūt. ꝛ
καὶ τράχηλον αὐτῶν ἐσκλήρυναν καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ
lōganimis fuiſti ſup eos ānis multis ꝛ ptraxiſti
ἐμακροθύμησας ἐπ' αὐτοῖς ἔτη πολλὰ καὶ εἵλκυσας
ſup eos ānos multos. ꝛ cōteſtatus es eos in ſpiri-
ἐπ' αὐτοὺς ἔτη πολλά. καὶ ἐπεμαρτύρω αὐτοῖς ἐν πνεύ-
tu tuo in manu ꝓphetaꝝ tuoꝝ: ꝛ nō aurib? pceperūt:
ματί σου ἐν χειρὶ προφητῶν σου, καὶ οὐκ ἐνωτίσαντο,
ꝛ dediſti eos in manu populoꝝ terre. ꝛ tu in mi-
καὶ ἔδωκας αὐτοὺς ἐν χειρὶ λαῶν τῆς γῆς. καὶ σὺ ἐν οἰκτιρ-
ſericordijs tuis plurimis: nō feciſti eos in cōſūptio-
μοῖς σου τοῖς πολλοῖς, οὐκ ἐποίησας αὐτοὺς εἰς συντέλει-
nē: ꝛ nō dereliqſti eos: qm̄ fortis es ꝛ miſicors
αν, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπες αὐτούς, ὅτι ἰσχυρὸς εἶ καὶ ἐλεήμων
ꝛ clemēs. ꝛ nūc de? noſter fortis magne potēs
καὶ οἰκτίρμων. καὶ νῦν ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἰσχυρὸς ὁ μέγας ὁ κραταιὸς
ꝛ terribilis: cuſtodiēs pactū tuū ꝛ miaꝫ tuā:
καὶ φοβερός, φυλάσσων τὴν διαθήκην σου καὶ τὸ ἔλεός σου,
ne diminuat corā te oīs labor q̄ inuenit nos: ꝛ
μὴ ὀλιγωθήτω ἐνώπιόν σου πᾶς ὁ μόχθος ὃς εὗρεν ἡμᾶς, καὶ
reges nr̄os: ꝛ pncipes nr̄os: ꝛ ſacerdotes
τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἡμῶν, καὶ τοὺς ἱερεῖς
nr̄os: ꝛ ꝓphetas nr̄os: ꝛ patres nr̄os:
ἡμῶν, καὶ τοὺς προφήτας ἡμῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν,
ꝛ in omni pplo tuo: a dieb? regis aſſur
καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ σου, ἀπὸ ἡμερῶν βασιλέως ἀσσοὺρ
ꝛ vſqꝫ in diē hāc. ꝛ tu iuſtus es in oībus
καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ σὺ δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσι
veniētibus ſup nos: qꝛ veritatē feciſti: ꝛ nos
τοῖς ἐρχομένοις ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι ἀλήθειαν ἐποίησας, καὶ ἡμεῖς
peccauim?. ꝛ reges nr̄i ꝛ pncipes nr̄i ꝛ
ἐξημάρτομεν. καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν καὶ
ſacerdotes nr̄i ꝛ patres nr̄i: nō fecerunt
οἱ ἱερεῖς ἡμῶν καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, οὐκ ἐποίησαν ∞

F

G

legẽ tuã: ꝛ nõ attẽderũt mãdata
τὸν νόμον σου, καὶ οὐ προσέχον τὰς ἐντολάς
tua ꝛ teſtimonia tua: q̃ teſtificatꝰ es eis.
σου καὶ τὰ μαρτύριά σου, ἃ διεμαρτύρω αὐτοῖς
ꝛ ipſi in regno tuo ꝛ in bonitate tua
καὶ αὐτοὶ ἐν βασιλείᾳ σου καὶ ἐν ἀγαθοσύνῃ σου
multa: quã dediſti eis: ꝛ in terra
τῇ πολλῇ, ᾗ ἔδωκας αὐτοῖς, καὶ ἐν τῇ γῇ τῇ
lata ꝛ pingui: quã dediſti corã eis:
πλατείᾳ καὶ λιπαρᾷ, ᾗ ἔδωκας ἐνώπιον αὐτῶν,
nõ ſuierũt tibi: ꝛ nõ reuerſi ſunt a
οὐκ ἐδούλευσάν σοι, καὶ οὐκ ἀπέστρεψαν ἀπὸ
ſtudijs ſuis prauis. ecce
ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν τῶν πονηρῶν. ἰδοὺ
ſumꝰ hodie ſerui: ꝛ terra: quã dedi=
ἐσμὲν σήμερον δοῦλοι, καὶ ἡ γῆ, ἣν ἔδω=
ſti patribꝰ nr̄is vt comederẽt fructũ
κας τοῖς πατράσιν ἡμῶν φαγεῖν τὸν καρπὸν
eius ꝛ bona eius: ꝛ ecce ſumꝰ ſer=
αὐτῆς καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ ἐσμὲν δοῦ
ui in ea: ꝛ fructꝰ eiꝰ multi
λοι ἐπ' αὐτῆς, καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς οἱ πολλοὶ
F facti ſũt regibꝰ: quos dediſti ſup nos
ἐγίνοντο τοῖς βασιλεῦσιν, οὓς ἔδωκας ἐφ' ἡμᾶς
in peccatis nr̄is: ꝛ in corporibꝰ nr̄is
ἐν ἁμαρτίαις ἡμῶν, καὶ ἐπὶ τὰ σώματα ἡμῶν
dominant ꝛ in iumẽtis nr̄s: vt placitũ eis:
ἐξουσιάζουσι καὶ ἐν κτήνεσιν ἡμῶν, ὡς ἀρεστὸν αὐ
ꝛ in tribulatiõe magna ſumꝰ. ꝛ in oĩ=
τοῖς, καὶ ἐν θλίψει μεγάλῃ ἐσμέν. καὶ ἐν πᾶ
bus iſtis nos diſponimus fidẽ ꝛ ſcribi=
σι τούτοις ἡμεῖς διατιθέμεθα πίστιν καὶ γράφο
mus: ꝛ ſigillãt p̃ncipes nr̄i leui=
μεν, καὶ ἐπισφραγίζουσιν ἄρχοντες ἡμῶν λευῖ=
te nr̄i ſacerdotes nr̄i.
ται ἡμῶν ἱερεῖς ἡμῶν. Ca.10.

A Et in ſigillãtibus neemias arta=
Καὶ ἐπὶ τῶν σφραγιζόντων νεεμίας ἀρτα
ſaſtha filꝰ achalia: ſedecias filius araia: aza
σασθὰ υἱὸς ἀχαλία, σεδεκίας υἱὸς ἀραΐα, ἀζα
rias: hieremias: phaſur: amarias: melchias: at=
ρίας, ἱερεμίας, φασούρ, ἀμαρίας, μελχίας, ἀτ=
tus: ſabani: erã: maluch: meramoth: ab
τούς, σαβανί, ἠράμ, μαλούχ, μεραμώθ, ἀβ
dia: daniel: gaannathõ: baruch: meſulã:
δία, δανιήλ, γααννάθων, βαρούχ, μεσουλάμ,
abia: miamin: maazias: belgai: ꝛ ſamaias:
ἀβιά, μιαμίν, μααζίας, βελγαΐ, καὶ σαμαΐας,
hi ſacerdotes. ꝛ leuite: ieſue filius azanie:
οὗτοι ἱερεῖς. καὶ λευῖται, ἰησοῦς υἱὸς ἀζανίου,
1.d. baneas de filijs enadad: cadamiel ꝛ fra
βανέας ἀπὸ υἱῶν ἠναδάδ, καδμιὴλ καὶ οἱ ἀδελ
tres eius: ſabanias: aduias: calitã: phe
φοὶ αὐτοῦ, σαβανίας, ἀδουΐας, καλιτάν, φε
lia: anan: micharoob: eſebias: zacchur: ſa=
λιά, ἀνάν, μιχαρώβ, ἠσεβίας, ζακχούρ, σα
rabias: ſebanias ꝛ odua. filij banune p̃n
ραβίας, σεβανίας καὶ ὠδουά. υἱοὶ βανουνὲ ἄρ
cipes p̄p̄li: phoros phaathmoab: elã ꝛ
χοντες τοῦ λαοῦ, φόρος φααθμωάβ, ἠλὰμ καὶ
ſaththuia. filij baani: aſgag: bebai: adoni=
σαθθουΐα. υἱοὶ βαανί, ἄσγαγ, βηβαΐ, ἀδονί=
as: bagoi: adin ater: ezecias: aſzur: odu=
ας, βαγοΐ, ἀδὶν ἀτήρ, ἐζεκίας, ἀσζούρ, ὠδου
ia: aſſom: beſi: ariph: anathoth: nobai: ma
ΐα, ἀσόμ, βησί, ἀρίφ, ἀναθώθ, νωβαΐ, μα
G gab: meſulã: ezer: meſozebel: ſaduc:
γάβ, μεσουλάμ, ἠζήρ, μεσοζεβήλ, σαδούκ,
ieddua: phaltias: anã: anaia: oſee:
ἰεδδούας, φαλτίας, ἀνάν, ἀναΐα, ὠσηέ,
ananias aſub: alloes:
ἀνανίας, ἀσούβ, ἀλλωής, ꝏꝏꝏ

[t]legem tuam:[u] & non[x] at=
tenderunt[y]mandata tua:
[a]& teſtimonia tua[b]que[c]te
ſtificatus es[d]in eis. ꝏꝏ
[e]Et ipſi[f]in regnis ſuis bo=
nis[g]& ĩ bonitate tua[h] mul
ta[i]quã[k]dederas[l]eis[m]& in
terra[n]latiſſima ꝏꝏꝏ
[o]& pingui[p] quã[q] tradide=
ras[r] in cõſpectu eorũ[s]nõ
[t]ſeruierunt tibi:[u]nec[x]re=
uerſi ſunt[y]a ſtudiis ſuis ꝏ
[z]peſſimis.[a] Ecce[b] noſipſi
[c]hodie[d]ſerui ſumus: ꝏꝏ
[e]& terra[f]quã[g]dediſti[h]pa
tribus noſtris ꝏꝏꝏ
[i]vt comederẽt[l] panẽ eius
[m]& que[n]bona ſunt eiꝰ:[o]&
[p]noſipſi[q] ſerui ſumus[r]in
ea.[s]Et fruges eius ꝏꝏ
[t]multiplicantur[u] regibus
[x]quos[y]poſuiſti[z]ſuper nos
[a]ꝓpter peccata noſtra:[b]&
[c]corporibꝰ nr̄is[d] dn̄antur
[e]& iumẽtis nr̄is[f] ſm volũ=
tatẽ ſuã:[g]& in tribulatione
[h]magna[i] ſumus.[k]Sup oĩ=
bus ergo[l] his[m]noſipſi ꝏ
[n]percutimꝰ[o]fedus[p] & ſcri
bimus: & ꝏꝏꝏ
[r]ſignãt[s]prĩcipes nr̄i[t]leuite
nr̄i &[u]ſacerdotes nr̄i. 10.

SIgnatores autem fue
runt:[c]neemias: ꝏꝏ
[d]ather ſatha[e]filius[f]ache=
lai[g]& ſedechias ꝏꝏꝏ
[h]ſaraias[i] azarias[k] hiere=
mias[l] pheſſur ꝏꝏꝏ
[m]amarias[n] melchias[o] ac=
cus[p]ſebenia ꝏꝏꝏ
[q]melluc[r] maarem[s] meri=
muth[t]obdias ꝏꝏꝏ
[u]daniel[x]genthon[y]baruch
[z]moſollam[a]abia ꝏꝏꝏ
[b]miamin[c] mazia[d] belga
[e]ſemeia: ꝏꝏꝏ
[f]hi[g]ſacerdotes.[h] Porro le
uite:[i]ioſue ꝏꝏꝏ
[k]filius[l]azarie:[m]bennui[n]de
filiis[o]enadad: ꝏꝏꝏ
[p]cedmihel[q] & fratres eo=
rum[r]ſechenia[s]odeuia ꝏ
[t]celita[u]phalaia[x]enan[y] mi=
cha[z] roob ꝏꝏꝏ
[a]aſſebia[b]zachur[c] ſerebia
[d]ſabania ꝏꝏꝏ
[e]odia[f] bani[g]baninu.[h] Ca=
pita[i] populi ꝏꝏꝏ
[k]feros:[l] phetmoab[n] elam
[o]zethu ꝏꝏꝏ
[p]bani[q] bonni[r]azgad[s] be=
bai[t]adonaia[u]beggoai ꝏ
[x]adin[y]ather[z]ezechia[a]azur
[b]odeuia ꝏꝏꝏ
[c]aſum[d]beſai[e]areth[f] ana=
thot[g]nebai ꝏꝏꝏ
[h]mechphia[i]moſollã[k]azir
[l]meſizabel ꝏꝏꝏ
[m]ſadoch[n] ieddua[o] felthia
[p]anan[q]ania: ꝏꝏꝏ
[r]oſee[s]anania[t]aſub:[u]aloes
ꝏꝏꝏ

תּוֹרָתֶךָ וְלֹא הִקְשִׁיבוּ אֶל מִצְוֹתֶיךָ — ירה קשב
וּלְעֵדְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר הַעִידוֹתָ בָּהֶם׃ — צוה עוד
וְהֵם בְּמַלְכוּתָם וּבְטוּבְךָ הָרַב אֲשֶׁר
נָתַתָּ לָהֶם וּבְאֶרֶץ הָרְחָבָה — נתן
וְהַשְּׁמֵנָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לִפְנֵיהֶם לֹא — פנה
עֲבָדוּךָ וְלֹא שָׁבוּ מִמַּעַלְלֵיהֶם — שוב עלל
הָרָעִים׃ הִנֵּה אֲנַחְנוּ הַיּוֹם עֲבָדִים — רוע
וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבֹתֵינוּ
לֶאֱכֹל אֶת פִּרְיָהּ וְאֶת טוּבָהּ הִנֵּה — פרה
אֲנַחְנוּ עֲבָדִים עָלֶיהָ׃ וּתְבוּאָתָהּ — בוא
מַרְבָּה לַמְּלָכִים אֲשֶׁר נָתַתָּה עָלֵינוּ — רבה
בְּחַטֹּאתֵינוּ וְעַל גְּוִיֹּתֵינוּ מֹשְׁלִים — גוה
וּבִבְהֶמְתֵּנוּ כִּרְצוֹנָם וּבְצָרָה — רצה צור
גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ׃ וּבְכָל זֹאת אֲנַחְנוּ
כֹּרְתִים אֲמָנָה וְכֹתְבִים וְעַל
הֶחָתוּם שָׂרֵינוּ לְוִיֵּנוּ כֹּהֲנֵינוּ׃ — חתם שור

Cap.x.

וְעַל הַחֲתוּמִים נְחֶמְיָה
הַתִּרְשָׁתָא בֶּן חֲכַלְיָה וְצִדְקִיָּה׃
שְׂרָיָה עֲזַרְיָה יִרְמְיָה׃ פַּשְׁחוּר
אֲמַרְיָה מַלְכִּיָּה׃ חַטּוּשׁ שְׁבַנְיָה
מַלּוּךְ׃ חָרִם מְרֵמוֹת עֹבַדְיָה׃
דָּנִיֵּאל גִּנְּתוֹן בָּרוּךְ׃ מְשֻׁלָּם אֲבִיָּה
מִיָּמִן׃ מַעַזְיָה בִלְגַּי שְׁמַעְיָה
אֵלֶּה הַכֹּהֲנִים׃ וְהַלְוִיִּם וְיֵשׁוּעַ
בֶּן אֲזַנְיָה בִּנּוּי מִבְּנֵי חֵנָדָד
קַדְמִיאֵל׃ וַאֲחֵיהֶם שְׁבַנְיָה הוֹדִיָּה
קְלִיטָא פְּלָאיָה חָנָן׃ מִיכָה רְחוֹב
חֲשַׁבְיָה׃ זַכּוּר שֵׁרֵבְיָה שְׁבַנְיָה׃
הוֹדִיָּה בָּנִי בְּנִינוּ׃ רָאשֵׁי הָעָם
פַּרְעֹשׁ פַּחַת מוֹאָב עֵילָם זַתּוּא
בָּנִי׃ בֻּנִּי עַזְגָּד בֵּבָי׃ אֲדֹנִיָּה בִּגְוַי
עָדִין׃ אָטֵר חִזְקִיָּה עַזּוּר׃ הוֹדִיָּה
חָשֻׁם בֵּצָי׃ חָרִיף עֲנָתוֹת נוֹבָי׃
מַגְפִּיעָשׁ מְשֻׁלָּם חֵזִיר׃ מְשֵׁיזַבְאֵל
צָדוֹק יַדּוּעַ׃ פְּלַטְיָה חָנָן עֲנָיָה׃
הוֹשֵׁעַ חֲנַנְיָה חַשּׁוּב׃ הַלּוֹחֵשׁ

© Biblioteca Nacional de España

Prītiua.heb. Tex.he. Neemie.x. Trāſla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

פִּלְחָא שׁוֹבֵק׃ רְחוּם חֲשַׁבְנָה
מַעֲשֵׂיָה׃ וַאֲחִיָּה חָנָן עָנָן׃ מַלּוּךְ חָרִם
בַּעֲנָה׃ וּשְׁאָר הָעָם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם
הַשּׁוֹעֲרִים הַמְשֹׁרְרִים הַנְּתִינִים   שׁור נָתַן
וְכָל הַנִּבְדָּל מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת אֶל   בָּדַל
תּוֹרַת הָאֱלֹהִים נְשֵׁיהֶם בְּנֵיהֶם   יָרָה נָשָׁה
וּבְנֹתֵיהֶם כֹּל יוֹדֵעַ מֵבִין׃   בָּנָה יָדַע
מַחֲזִיקִים עַל אֲחֵיהֶם אַדִּירֵיהֶם   בִּין חָזַק
וּבָאִים בְּאָלָה וּבִשְׁבוּעָה לָלֶכֶת   אָדַר בּוא
בְּתוֹרַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה   שָׁבַע יָלַךְ
בְּיַד מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים וְלִשְׁמוֹר
וְלַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מִצְוֹת יְהוָה אֲדֹנֵינוּ   עָשָׂה צָוָה
וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקָּיו׃ וַאֲשֶׁר לֹא   שָׁפַט
נִתֵּן בְּנֹתֵינוּ לְעַמֵּי הָאָרֶץ וְאֶת
בְּנֹתֵיהֶם לֹא נִקַּח לְבָנֵינוּ׃ וְעַמֵּי   לָקַח
הָאָרֶץ הַמְבִיאִים אֶת הַמַּקָּחוֹת   בּוא לָקַח
וְכָל שֶׁבֶר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לִמְכּוֹר   מָכַר
לֹא נִקַּח מֵהֶם בַּשַּׁבָּת וּבְיוֹם קֹדֶשׁ
וְנִטֹּשׁ אֶת הַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית   שָׁבַע
וּמַשָּׁא כָל יָד׃ וְהֶעֱמַדְנוּ עָלֵינוּ   נָשָׁה עָמַד
מִצְוֹת לָתֵת עָלֵינוּ שְׁלִישִׁית   נָתַן שָׁלַשׁ
הַשֶּׁקֶל בַּשָּׁנָה לַעֲבֹדַת בֵּית
אֱלֹהֵינוּ׃ לְלֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת וּמִנְחַת   עָרַךְ
הַתָּמִיד וּלְעוֹלַת הַתָּמִיד הַשַּׁבָּתוֹת   תָּמַד עָלָה
הֶחֳדָשִׁים לַמּוֹעֲדִים וְלַקֳּדָשִׁים   יָעַד
וְלַחַטָּאוֹת לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל וְכֹל
מְלֶאכֶת בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃ וְהַגּוֹרָלוֹת   לָאַךְ גּרל
הִפַּלְנוּ עַל קֻרְבַּן הָעֵצִים הַכֹּהֲנִים   נָפַל
הַלְוִיִּם וְהָעָם לְהָבִיא לְבֵית   בּוא
אֱלֹהֵינוּ לְבֵית אֲבֹתֵינוּ לְעִתִּים
מְזֻמָּנִים שָׁנָה בְשָׁנָה לְבַעֵר עַל   זָמַן
מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה׃   זָבַח כָּתַב
וּלְהָבִיא אֶת בִּכּוּרֵי אַדְמָתֵנוּ וּבִכּוּרֵי   יָרָה בּוא
כָּל פְּרִי כָל עֵץ שָׁנָה בְשָׁנָה לְבֵית   בָּכַר פָּרָה
יְהוָה׃ וְאֶת בְּכֹרוֹת בָּנֵינוּ וּבְהֶמְתֵּנוּ
כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה וְאֶת בְּכוֹרֵי בְקָרֵינוּ

[x]phaleam [r]ſobech [z]reum
[a]aſebna
[b]maaſia [c]ethaia [d]hannā
[e]anan [f]meſſuch [g]aram
[h]baana [i]& reliq de [k]popu
lo. [l]Sacerdotes [m]leuite
[n]ianitores [o]& cantores [p]na
thinnei :
[q]& oēs [r]qui ſe ſeparauerūt
[s]de populis [t]terrarum [u]ad
[x]legem [r]dei: [z]vxores eorū
[a]filii eorum:
[b]& filie eorum: & [c]omnes
[d]qui poterant ſapere
[f]reſpondentes [g]pro [h]fratri
bus ſuis [i]optimates eorū:
[k]et q veniebāt [l]ad pollicē
du3 [m]& iurandū [n]vt ambu
larent [o]in lege [p]dei [q]quam
[r]dederat
[s]in manu [t]moyſi [u]ſerui ſui
[z]vt facerēt [r]& cuſtodirent
[b]vniuerſa [c]mandata [d]dñi
[e]dei noſtri [f]& iudicia eius
[g]& cerimonias eius. [h]& vt
[i]non [l]daremus [k]filias no-
ſtras [l]populo [m]terre: [n]&
[o]filias eorū [p]nō [q]accipere-
mus [r]filiis noſtris. [u]Populi
quoq3 [t]terre [u]qui impor-
tant [r]venalia
[z]& omnia ad vſum [b]per
diem [c]ſabbati [d]vt vendāt:
[e]nō [f]accipiemus [g]ab eis [h]in
ſabbato [i]& in die [k]ſanctifi-
cato. [l]Et dimittemus [n]an-
num [o]ſeptimum
[p]& exactionem [q]vniuerſe
[r]manus. [s]Et ſtatuemꝰ ſu
per nos [u]precepta [x]vt de-
mus [z]tertiam partem
[a]ſicli [b]per annu3 [c]ad opus
[d]domus
[e]dei noſtri [f]ad panes [g]ppo
ſitionis: [h]& ad ſacrificiu3
[i]ſempiternū: [k]& i holocau
ſtū [l]ſempiternū: in [m]ſabba
tis: [n]in Kalendis: [o]in ſolēni
tatibus: [p]& in ſanctificatis
[q]pro peccato [r]vt exoretur
[s]pro [t]iſrael: [u]& in omnem
[x]vſum [r]domus [z]dei noſtri.
[a]Sortes ergo
[b]miſimus [c]ſup [d]oblationē
[e]lignorū inter [f]ſacerdotes
[g]leuitas [h]& populum [i]vt
inferrentur [k]in domum
[l]dei noſtri [m]per domꝰ [n]pa
trum noſtrorū [o]per tpa a
[r]tēporibus [q]anni vſq3 [r]ad
annum: [s]vt arderent [t]ſup
[u]altare [x]dñi [r]dei nr̄i: [z]ſicut
ſcriptū eſt [a]in lege moyſi.
[b]Et vt afferremꝰ [d]pmoge
nita [e]terre nr̄e: [f]& primiti
ua [g]vniuerſi [h]fructꝰ [i]oīs [k]li-
gni: ab [l]āno [m]in annū: [n]in
domo [o]dñi. [p]Et [q]primiti-
ua [r]filiorꝝ nr̄orꝝ: [s]& pecorꝝ
nr̄orꝝ [t]ſicut ſcriptū ē [u]in le
ge: [x]& [r]pritiua [z]boū nr̄orꝝ

phalai: ſobec: raū: eſebana: maaſias: aia:
φαλαΐ, σωβὴκ, ῥαούμ, ἐσεβανά, μαασίας, αἰά,
aina: ena: maluch: arā: baana: ⁊ reli-
αἰνάν, ἠνάν, μαλούχ, ἀρήμ, βαανά, καὶ οἱ κατά-
qui ppl̄i. ſacerdotes ⁊ leuite ianitores
λοιποὶ τοῦ λαοῦ. ἱερεῖς καὶ λευῖται οἱ πυλωροὶ οἱ
cātores: nathinim. ⁊ oēs ſeparati
ᾄδοντες, οἱ ναθινιείμ. καὶ πάντες διαχωρισθέντες
a populis terre ad legē dei: B
ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς πρὸς τὸν νόμον τοῦ θεοῦ,
vxores eoꝝ filij eoꝝ filie eoꝝ: oīs q̄
γυναῖκες αὐτῶν υἱοὶ αὐτῶν θυγατέρες αὐτῶν, πᾶς ὁ
ſciuit ⁊ intellexit ſpōdebāt ſup fratribus ſu-
εἰδὼς καὶ συνιὼν ἐνίσχυον ἐπὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐ
is: ⁊ maledixerūt eis: ⁊ ingreſſi ſūt in
τῶν, καὶ κατηράσαντο αὐτούς, καὶ εἰσῆλθον ἐν
execratiōe ⁊ in iuramēto vt ābularēt in lege dei:
ἀρᾷ καὶ ἐν ὅρκῳ τοῦ πορεύεσθαι ἐν νόμῳ τοῦ θεοῦ,
q̄ data fuit in manu moyſi ſerui dei: vt cuſto
ὃς ἐδόθη ἐν χειρὶ μωυσῆ δούλου τοῦ θεοῦ, φυλάσ
dirēt ⁊ facerēt oīa mādata dn̄i
σεσθαι καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ
dei nr̄i. ⁊ iudicia eius ⁊ prece
θεοῦ ἡμῶν καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγμα
pta eius ⁊ vt nō darem9 filias nr̄as ppl̄is
τα αὐτοῦ καὶ τοῦ μὴ δοῦναι θυγατέρας ἡμῶν τοῖς λαοῖς
terre: ⁊ filias eoꝝ nō acciperem9
τῆς γῆς, καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν οὐ ληψόμεθα τοῖς
filijs nr̄is. ⁊ ppl̄i terre ferētes vena-
υἱοῖς ἡμῶν. καὶ λαοὶ τῆς γῆς οἱ φέροντες τοὺς ἀγορα-
lia ⁊ oēm vēditionē in die ſabbati
σμοὺς καὶ πᾶσαν πρᾶσιν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου
vt vendāt: nō ememus ab eis in ſabbato
ἀποδόσθαι, οὐκ ἀγορᾶσομεν παρ' αὐτῶν ἐν σαββάτῳ C
⁊ in die ſctificato. ⁊ aſcēdere faciemus ānū ſeptimū:
καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἁγίᾳ. καὶ ἀναβήσομεν τὸ ἔτος τὸ ἕβδομον,
⁊ exactio vniuerſe manus. ⁊ ſtatuemus ſup nos p̄
καὶ ἀπαίτησις πάσης χειρός. καὶ στήσομεν ἐφ' ἡμᾶς ἐν
cepta vt demus ſup nos tertiū ſicli p an-
τολὰς δοῦναι ἐφ' ἡμᾶς τρίτον τοῦ διδράχμου κατ' ἐνιαυ
nū in ſuitutē domus dei nr̄i: ad panes
τὸν εἰς δουλείαν οἴκου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, εἰς ἄρτους τοῦ
faciei: ⁊ ſacrificiū cōtinuitatis ⁊ ad
προσώπου, καὶ θυσίαν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ εἰς
holocauſta ſempiterna ſabbatoꝝ
ὁλοκαυτώματα διαπαντὸς τῶν σαββάτων. τῶν
kalendaꝝ: ad ſolēnitates ⁊ ad ea q̄ p pecca
νουμηνιῶν, εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ εἰς τὰ περὶ ἁμαρτί
to: vt exorēt pro iſrael: ⁊ ad opera do
ας, ἐξιλάσασθαι περὶ ἰσραήλ, καὶ εἰς ἔργα τοῦ οἴ
mus dei nr̄i. ⁊ ſortes miſimus pro
κου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. καὶ κλήρους ἐβάλομεν περὶ τῶν
donis portatiōis lignoꝝ: ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ ppl̄s
δώρων ξυλοφορίας, οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ ὁ λαὸς
vt iferrent in domū dei nr̄i: ad domos familiaꝝ
ἐνέγκαι εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν, εἰς οἴκους πατριῶν
nr̄aꝝ: ad tēpora a tēporibus: annū ſm an-
ἡμῶν, εἰς καιροὺς ἀπὸ χρόνων, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυ
nū: vt arderēt ſup altare dn̄i dei
τόν, ἐκκαῦσαι ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ
nr̄i: ſicut ſcriptū eſt in lege. ⁊ afferremus
ἡμῶν, ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ ἐνέγκαι τὰ
pmogenita terre nr̄e: ⁊ p̄miti
πρωτογεννήματα τῆς γῆς ἡμῶν. καὶ πρωτογεννήμα-
ua fructus vniuerſi ligni: annū ſm annū
τα καρποῦ παντὸς ξύλου, ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν
in domū dn̄i. ⁊ pmogenita filioꝝ nr̄oꝝ ⁊
εἰς οἶκον κυρίου. καὶ τὰ πρωτότοκα υἱῶν ἡμῶν καὶ
iumētoꝝ nr̄oꝝ ſicut ſcriptū eſt in lege: ⁊ pri-
κτηνῶν ἡμῶν ὡς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, καὶ τὰ πρω
mogenita boū nr̄oꝝ D
τότοκα τῶν βοῶν ἡμῶν

© Biblioteca Nacional de España

⁊ gregū nr̃oꝝ vt offerrenť ī domū dei nr̃i:
καὶ ποιμνίων ἡμῶν ἐνέγκαι εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν, τοῖς
ſacerdotibꝰ ꝙ miniſtrāt in domo dei nr̃i. ⁊
ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν οἴκῳ θεοῦ ἡμῶν. καὶ
p̃mitias ciboꝝ nr̃oꝝ ⁊ p̃mitias nr̃as ⁊
τὴν ἀπαρχὴν σίτων ἡμῶν καὶ τὰς ἀπαρχὰς ἡμῶν καὶ
fructū oīs ligni: vini ⁊ olei: affe=
τὸν καρπὸν παντὸς ξύλου, οἴνου καὶ ἐλαίου, οἴσο=
B remꝰ ſacerdotibꝰ ī gazophylacia domꝰ dei
μεν τοῖς ἱερεῦσιν εἰς τὰ γαζοφυλάκια οἴκου τοῦ θε
nr̃i: ⁊ decimas terre nr̃e leuitis. ⁊
οῦ ἡμῶν, καὶ δεκάτας γῆς ἡμῶν τοῖς λευίταις. καὶ
ipſi leuite dcimas accipiētes ī oībus ciuitatibꝰ ſui
αὐτοὶ οἱ λευῖται δεκατοῦντες ἐν πάσαις πόλεσι δου
tutis nr̃e. ⁊ erit ſacerdos filiꝰ aarō: cū
λείας ἡμῶν. καὶ ἔσαι ὁ ἱερεὺς υἱὸς ἀαρών, μετὰ τῶν
leuitis in decima leuitaꝝ. ⁊ leui=
λευιτῶν ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν λευιτῶν. καὶ οἱ λευῖ=
te offerēt decimā decime in domū dei
ται ἀνοίσουσι τὴν δεκάτην τῆς δεκάτης εἰς οἶκον θεοῦ
nr̃i in gazophylaciū domꝰ theſauri. qꝛ in the
ἡμῶν εἰς γαζοφυλάκιον οἴκου τοῦ θησαυροῦ. ὅτι εἰς τοὺς θη
ſauros deportabūt filij iſrael: ⁊ filij leui
σαυροὺς εἰσοίσουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραήλ, καὶ υἱοὶ τοῦ λευῒ τὰς
primitias frumēti ⁊ vini ⁊ olei: ⁊
ἀπαρχὰς τοῦ σίτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, καὶ
ibi vaſa ſctificata ⁊ ſacerdotes miniſtri ⁊
ἐκεῖ σκεύη τὰ ἅγια καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ καὶ οἱ
ianitores ⁊ cātores: ⁊ nō dimittemus
πυλωροὶ καὶ οἱ ᾄδοντες, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψο
domū dei nr̃i.
μεν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Ca. 11.

A Et habitauerūt p̃ncipes ppl̃i in hieruſa
Καὶ ἐκάθισαν οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ ἐν ἱερουσα
C lē. ⁊ reliqui ppl̃i miſerūt ſortes vt tol
λήμ. καὶ οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ ἔβαλον κλήρους ἐνέγ
lerēt vnū de decē vt habitaret ī hieruſalē ciui=
και ἕνα ἀπὸ τῶν δέκα καθίσαι ἐν ἱερουσαλὴμ τῇ πό
tate ſctā: ⁊ nouē partes in ciuitatibꝰ. ⁊ bene
λει τῇ ἁγίᾳ, καὶ ἐννέα μέρη ἐν ταῖς πόλεσι. καὶ εὐλό
dixit ppl's oībus viris ꝙ ſpōte offerūt:
γησεν ὁ λαὸς πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς ἑκουσιαζομένους,
ad habitādū ī hieruſalē. ⁊ hi principes p̃ui
καθίσαι ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῆς χώ
cie ꝙ habitauerūt ī hieruſalē ⁊ in ciuitatibꝰ iuda.
ρας οἳ ἐκάθισαν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πόλεσιν ἰούδα.
habitauerūt vir in poſſeſſione ſua in ciuitatibꝰ ſu=
ἐκάθισαν ἀνὴρ ἐν κατασχέσει αὐτοῦ ἐν πόλεσιν αὐ=
is iſrael. ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ nathinei:
τῶν ἰσραήλ. οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ ναθιναῖοι,
⁊ filij ſeruoꝝ ſalomonis. ⁊ in hieruſalē habita
καὶ υἱοὶ δούλων σολομῶντος. καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκάθι=
uerūt de filijs iuda ⁊ de filijs beniamin. de filijs
σαν ἀπὸ υἱῶν ἰούδα καὶ ἀπὸ υἱῶν βενιαμίν. ἀπὸ υἱῶν
iuda athee filiꝰ ozia: filiꝰ zacharias: filiꝰ ſamaria: filiꝰ
ἰούδα ἀθεὲ υἱὸς ὀζία, υἱὸς ζαχαρίας, υἱὸς σαμαρία, υἱὸς
ſaphatia: filiꝰ maleliel. ⁊ de filijs phares:
σαφατία, υἱὸς μαλελιήλ. καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν φαρές,
malia filiꝰ baruch: filiꝰ chalaza: filiꝰ ozia: filiꝰ ada=
μαλία υἱὸς βαρούχ, υἱὸς χαλαζά, υἱὸς ὀζιά, υἱὸς ἀδα=
ia: filiꝰ ioarib: filiꝰ zacharie: ⁊ filiꝰ ſeloni. om=
ΐα, υἱὸς ἰωαρείβ, υἱὸς ζαχαρίου, καὶ υἱὸς σηλωνί. πάν
nes filij phares ꝙ habitāt in hieruſalē q̄dringenti
τες υἱοὶ φαρὲς οἱ καθήμενοι ἐν ἱερουσαλὴμ τετρακόσι
ſexaginta octo viri fortitudinis. ⁊ hi filij ben
οι ἑξηκονταοκτὼ ἄνδρες δυνάμεως. καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ βεν
iamin: ſelō filiꝰ meſolā: filiꝰ ioad: filiꝰ phadaia:
B ιαμίν, σηλὼμ υἱὸς μεσολάμ, υἱὸς ἰωάδ, υἱὸς φαδαΐα,
filiꝰ colia: filiꝰ maaſie: filiꝰ ethiel: filiꝰ ieſ=
D υἱὸς κωλεία, υἱὸς μαασίου, υἱὸς ἐθιήλ, υἱὸς ἰεσ=
ſia. ⁊ poſt eum gebue
σεία. καὶ ὀπίσω αὐτοῦ γεβουέ

et ouiū noſtrarū vt offerātur in domo dei noſtri ſacerdotibus qui miniſtrāt in domo dei noſtri. Et primitias ciborū noſtroꝝ & libaminū nr̃oꝝ: & poma oīs ligni: vindemie qꝫ & olei afferemus ſacerdotibus ad gazophylacium dei noſtri: et decimā partē terre noſtre leuitis. Ipſi leuite decimas accipiēt ex oībꝰ ciuitatibꝰ operū nr̃orū. Erit aūt ſacerdos filius aaron cū leuitis in decimis leuitarū: & leuite offerēt decimā ptē decime ſue in domo dei nr̃i ad gazophylaciū in domo theſauri. Ad gazophylaciū enī deportabūt filii iſrael & filii leui primitias frumenti vini & olei: & ibi erunt vaſa ſanctificata: & ſacerdotes & cantores & ianitores & miniſtri: & non dimittemus domum dei noſtri. 11.

Habitauerunt autem principes populi in hieruſalē. Reliqua vero plebs miſit ſortem vt tolleret vnam partem de decem qui habitaturi eſſent in hieruſalē ciuitate ſācta: nouē vero ptes in ciuitatibus. Bn̄dixit aūt ppl'us oībus viris qui ſe ſpōte obtulerant vt habitarēt in hieruſalē. Hi ſunt itaqꝫ principes puincie qui hītauerūt in hieruſalē & in ciuitatibꝰ iuda. Habitauit aūt vnuſqſqꝫ in poſſeſſione ſua in vrbibꝰ ſuis iſrael: ſacerdotes: leuite: nathinnei: & filii ſeruorū ſalomōis. Et in hieruſalē habitauerūt de filiis iuda & de filiis bēiamin. De filiis iuda athaias filiꝰ aziam: filii zacharie: filii amarie: filii ſaphatie: filii malalehel. De filiis phares hiſmaaſia: filius baruch: filius coloza: filius azia: filius adaia: filius ioarib: filiꝰ zacharie: filiꝰ ſilonites. Oēs hi filii phares q hītauerūt in hierl'm: q̄dringenti ſexaginta octo viri fortes. Hi ſunt āt filii bēiamin. Sellū filius moſollā: filiꝰ ioed: filius phadaia: filius colaia: filius maſia: filius etheel: filius eſaia. Et poſt eum gebbai:

וצאנינו להביא לבית אלהינו
לכהנים המשרתים בבית אלהינו׃ שרת
ואת ראשית עריסתינו ותרומתינו ערס רום
ופרי כל עץ תירוש ויצהר נביא ירש צהר
לכהנים אל לשכות בית אלהינו בוא
ומעשר אדמתנו ללוים והם הלוים עשר
המעשרים בכל ערי עבדתנו׃ והיה עיר
הכהן בן אהרן עם הלוים בעשר הלוים
והלוים יעלו את מעשר המעשר עלה
לבית אלהינו אל הלשכות לבית
האוצר׃ כי אל הלשכות יביאו בני אצר בוא
ישראל ובני הלוי את תרומת הדגן רום
התירוש והיצהר ושם כלי המקדש כלה קדש
והכהנים המשרתים והשוערים
והמשררים ולא נעזב את בית שור עזב
אלהינו׃ וישבו שרי Cap. xi.
העם בירושלם ושאר העם הפילו שור
גורלות להביא אחד מן העשרה נפל
לשבת בירושלם עיר הקדש גרל בוא
ותשע הידות בערים׃ ויברכו העם ישב
לכל האנשים המתנדבים לשבת ברך
בירושלם׃ ואלה ראשי המדינה אשר נדב
ישבו בירושלם ובערי יהודה ישבו
איש באחזתו בעריהם ישראל
הכהנים והלוים והנתינים ובני עבדי נתן
שלמה׃ ובירושלם ישבו מבני יהודה
ומבני בנימן מבני יהודה עתיה בן
עזיה בן זכריה בן אמריה בן שפטיה
בן מהללאל מבני פרץ׃ ומעשיה בן
ברוך בן כל חזה בן חזיה בן עדיה
בן יויריב בן זכריה בן השלני׃ כל
בני פרץ הישבים בירושלם ארבע רבע
מאות ששים ושמנה אנשי חיל׃ מאה
ואלה בני בנימן סלא בן משלם בן
יועד בן פדיה בן קוליה בן מעשיה
בן איתיאל בן ישעיה׃ ואחריו גבי

© Biblioteca Nacional de España

סלי תשע מאות עשרים ושמנה׃
ויואל בן זכרי פקיד עליהם — פקד
ויהודה בן הסנואה על העיר משנה׃ — שנה
מן הכהנים ידעיה בן יויריב יכין׃
שריה בן חלקיה בן משלם בן צדוק
בן מריות בן אחיטוב נגד בית
האלהים׃ ואחיהם עשה המלאכה — לאך
לבית שמנה מאות עשרים
ושנים ועדיה בן ירחם בן פלליה בן — שנה
אמצי בן זכריה בן פשחור בן מלכיה׃
ואחיו ראשים לאבות מאתים — מאה
ארבעים ושנים ועמשסי בן עזראל
בן אחזי בן משלמות בן אמר׃
ואחיהם גברי חיל מאה עשרים
ושמנה ופקיד עליהם זבדיאל בן
הגדולים׃ ומן הלוים שמעיה בן חשוב — גדל
בן עזריקם בן חשביה בן בוני׃ ושבתי
ויוזבד על המלאכה החיצנה לבית — חוץ
האלהים מראשי הלוים׃ ומתניה
בן מיכה בן זבדי בן אסף ראש
התחלה יהודה לתפלה ובקבקיה — חלל ידה
משנה מאחיו ועבדא בן שמוע — כלל
בן גלל בן ידותון׃ כל הלוים בעיר
הקדש מאתים שמנים וארבעה׃ — רבע
והשוערים עקוב טלמון ואחיהם
השמרים בשערים מאה שבעים
ושנים׃ ושאר ישראל הכהנים
הלוים בכל ערי יהודה איש — עיר
בנחלתו׃ והנתינים ישבים בעפל — נתן
וציחא וגשפא על הנתינים׃ ופקיד — פקד
הלוים בירושלם עזי בן בני בן
חשביה בן מתניה בן מיכא מבני
אסף המשררים לנגד מלאכת בית — שור
האלהים׃ כי מצות המלך עליהם — צוה
ואמנה על המשררים דבר יום
ביומו׃ ופתחיה בן משיזבאל מבני

ſellai: nongenti viginti octo. Et iohel filius zechri prepoſitus eorum: et iudas filiꝰ ſennua ſuper ciuitatē ſecūdus. Et de ſacerdotibus idaia filius ioarib: iachin: ſaraia filiꝰ helchie: filiꝰ moſollā: filius ſadoch: filius meraioth: filius ahitob: pricipes domꝰ dei: & fratres eorum facientes opera templi octingenti viginti duo. Et adaia filius ieroam: filius pheleia: filiꝰ amſi: filius zacharie: filiꝰ pheſſur: filiꝰ melchie. et fratres eius principes patrum: ducenti quadraginta duo. Et amaſai filius azrihel: filius azi: filius moſollamoth: filius emmer & fratres eorū potentes nimis: centum viginti octo: & prepoſitus eorum zabdihel filius potentium. Et de leuitis zebenia filiꝰ aſoph: filiꝰ azaricā: filiꝰ aſabia filius bonni: & ſabathai & ioſabeth ſup oīa opa q̄ erant forinſecus in domo dei a principibus leuitarum. Et mathania filius micha: filiꝰ zebedei: filiꝰ aſaph princeps ad laudandū & ad cōfitēdum in orone: & bechetias ſecūdus de frībus eiꝰ: & abda filius ſamuha: filius galal: filiꝰ ydithū. Omēs leuite in ciuitate ſancta ducenti octoginta quattuor. Et ianitores: accub: telmon & fratres eorum qui cuſtodiebant oſtia centum ſeptuaginta duo. Et reliqui ex iſrael ſacerdotes & leuite in vniuerſis ciuitatibus iuda: vnuſqſq; in poſſeſſione ſua: & nathinei q habitabāt in ofel et ſyaha & gaſpha de nathinneis. Et epiſcopꝰ leuitarū in hieruſalem azi filius baani: filius aſabie: filius mathanie filius miche. De filiis aſaph cantores in miniſterio domus dei. Preceptū quippe regis ſuper eos erat & ordo in cantoribus per dies ſingulos & fathaia filius meſezebel de filiis

ſelecī: nongēti viginti octo. ꝛ ioel filiꝰ zechri
σηλεεὶ, ἐννακόσιοι εἰκοσιοκτώ. καὶ ἰωὴλ υἱὸς ζεχρὶ
epiſcopꝰ ſup eos. ꝛ iuda filiꝰ aſam ſup
ἐπίσκοπος ἐπ' αὐτούς. καὶ ἰούδα υἱὸς ἀσὰμ ἐπὶ τῆς
ciuitatē ſecundꝰ. de ſacerdotibꝰ ꝛ iadia filiꝰ io
πόλεως δεύτερος. ἀπὸ τῶν ἱερέων καὶ ἰαδεία υἱὸς ἰω
arib: iachin: ſareas filiꝰ elchia: filiꝰ meſulā:
αρεὶβ, ἰαχὶν, σαρέας υἱὸς ἐλχία, υἱὸς μεσουλάμ,
filiꝰ adoc: filiꝰ marioth: filiꝰ achitob dux do
υἱὸς ἀδώκ, υἱὸς μαριὼθ, υἱὸς ἀχιτὼβ ἡγούμενος οἴ
mꝰ dei. ꝛ fratres eoꝝ faciētes o
κου τοῦ θεοῦ. καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ποιοῦντες τὸ ἔρ
pus domꝰ: octingēti vigīti duo. ꝛ adaia fi
γον τοῦ οἴκου, ὀκτακόσιοι εἰκοσιδύο. καὶ ἀδαΐα υἱ
liꝰ hieroā filij phalalia: filij namaſi: filij zacha
ὸς ἱεροὰμ υἱοῦ φαλαλία, υἱοῦ ναμασί, υἱοῦ ζαχα
ria: filij phaſur: filij melchia: ꝛ fratres eiꝰ
ρία, υἱοῦ φασούρ, υἱοῦ μελχία, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
principes familiaꝝ ducēti q̄draginta duo. ꝛ
ἄρχοντες πατριῶν διακόσιοι τεσσαρακονταδύο. καὶ
amaſai: filiꝰ eſriel: filij ſacchie: filij maſalli
ἀμασαΐ, υἱὸς ἐσριὴλ, υἱοῦ σακχίου, υἱοῦ μασαλι
moth: filij emmer: ꝛ fratres eius potētes in
μὼθ, υἱοῦ ἐμμὴρ, καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δυνατοὶ παρα
acie centū viginti octo. ꝛ ſpeculatoꝛ ſup eos
τάξεως ἑκατὸν εἰκοσιοκτώ. καὶ ἐπίσκοπος ἐπ' αὐτοὺς
zechriel filiꝰ magnoꝝ. ꝛ de leuitis ſa
ζεχριὴλ υἱὸς τῶν μεγάλων. καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν σα
maia: filiꝰ aſub: filij eſricā: filij aſabia: filij bon
μαΐα, υἱὸς ἀσοὺβ, υἱοῦ ἐσρικὰμ, υἱοῦ ἀσαβία, υἱοῦ βον
na: ꝛ ſabbatheꝰ ꝛ ioſabad ſup opera
νᾶ, καὶ σαββαθαῖος καὶ ἰωσαβὰδ ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ
domꝰ dei foꝛiſecus. ꝛ de pncipibus
οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐξωτάτου. καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων
leuitaꝝ ꝛ matthanias filiꝰ micha: filiꝰ zechri:
τῶν λευιτῶν καὶ ματθανίας υἱὸς μιχά, υἱὸς ζεχρεί,
filij aſab: pnceps ad laudādū: ꝛ iudas ad adoꝛā
υἱοῦ ἀσὰβ, ἄρχων τοῦ αἴνου, καὶ ἰούδας τῆς προσευ
dū: ꝛ bocchias ſecundꝰ de fratribꝰ eius:
χῆς, καὶ βοκχείας δεύτερος ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ,
ꝛ abdias filiꝰ ſamaie: filij galel filij idithū.
καὶ ἀβδίας υἱὸς σαμαΐου, υἱοῦ γαλὲλ υἱοῦ ἰδιθοῦν.
oēs leuite in ciuitate ſctā ducēti octo
πάντες οἱ λευῖται ἐν τῇ πόλει τῇ ἁγίᾳ διακόσιοι ὀγ
ginta quattuoꝛ. ꝛ ianitoꝛes: acub: tela
δοηκοντατέσσαρες. καὶ οἱ πυλωροί, ἀκούβ, τελα
mi: ꝛ fratres eoꝝ cuſtodiētes in
μίν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ φυλάσσοντες ἐν ταῖς
poꝛtis centū ſeptuaginta duo. at reliquū
πύλαις ἑκατὸν ἑβδομηκονταδύο. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ
iſrael ꝛ ſacerdotes ꝛ leuite in vniuerſis
ἰσραὴλ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἐν πάσαις ταῖς
ciuitatibꝰ iuda vir in hereditate ſua.
πόλεσι τῆς ἰουδαίας ἀνὴρ ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐ
ꝛ nathinei q̄ habitauerūt in ophla ꝛ
τοῦ. καὶ οἱ ναθιναῖοι οἱ κατῴκησαν ἐν ὀφλᾶ καὶ
ſiaa ꝛ geſphas de nathineis. ꝛ epi
σιαᾶ καὶ γεσφὰς ἀπὸ τῶν ναθιναίων. καὶ ἐπί
ſcopꝰ leuitaꝝ in hieruſalē ozei filiꝰ bani filij
σκοπος λευιτῶν ἐν ἱερουσαλὴμ ὀζεῒ υἱὸς βανὶ υἱοῦ
ſabia: filij maththanie: filij micha. de filijs aſaph
σαβία, υἱοῦ μαθθανίου, υἱοῦ μιχά. ἀπὸ υἱῶν ἀσάφ
cātoribꝰ ante opus domꝰ dei:
τῶν ᾀδόντων ἀπέναντι ἔργου οἴκου τοῦ θεοῦ,
qm̄ p̄ceptū regis ſup eos. ꝛ expe
ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως ἐπ' αὐτούς. καὶ διέ
ctabat in fide in cātoribꝰ: ratio vniꝰcuiuſq;
μενεν ἐν πίστει ἐπὶ τοῖς ᾠδοῖς, λόγος ἑκάστης
diei in die ſua ꝛ phathaia filiꝰ maſ
ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ καὶ φαθαΐα υἱὸς μασ
ſizabel. de filijs
σιζαβὴλ. ἀπὸ τῶν υἱῶν

© Biblioteca Nacional de España

zara filij iuda ad manū regis in oē
ζαρα υἱοῦ ἰούδα πρὸς χεῖρα τοῦ βασιλέως εἰς πᾶν
verbū pplo: ⁊ ad ſuburbia in agro
τὰ λόγον τῷ λαῷ, καὶ πρὸς τὰς ἐπαύλεις ἐν ἀγρῷ
eoꝝ. ⁊ de filijs iuda habitauerūt in cariathar=
αὐτῶν. καὶ ἀπὸ υἱῶν ἰούδα ἐκάθισαν ἐν καριαθαρ=
bog ⁊ in filiabus eius: ⁊ in debon ⁊
βὼγ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν δαιβῶν καὶ
in filiabus eius: ⁊ in cabſeel ⁊ in
ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν καβσεὴλ καὶ ἐν ταῖς
viculis eius: ⁊ in ieſue ⁊ in molada ⁊ in beth=
αὐλαῖς αὐτῆς, καὶ ἐν ἰησοῦ καὶ ἐν μωλαδὰ καὶ ἐν βηθ=
phalat ⁊ in aſerſoal ⁊ in berſabee ⁊
φαλὰτ καὶ ἐν ἀσερσωὰλ καὶ ἐν βηρσαβεαὶ καὶ ταῖς
filiabus eius: ⁊ in ſeceleg ⁊ in mabne ⁊ in
θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν σεκελὰγ καὶ ἐν μαβνῆ καὶ ἐν
filiabus eius: ⁊ in remaō ⁊ in ſara ⁊
ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν ῥεμαῶν καὶ ἐν σαρὰ καὶ
in hierimuth ⁊ in zannoa ⁊ odollā ⁊ ſubur
ἐν ἱεριμοὺθ καὶ ἐν ζαννοὰ καὶ ὀδολλὰμ καὶ ταῖς ἐπαύ
bijs eaꝝ: ⁊ in lachis ⁊ agris eius ⁊
λεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν λαχεὶς καὶ τοῖς ἀγροῖς αὐτῆς καὶ
in azeca ⁊ in filiabus eius. ⁊ caſtrame
ἐν ἀζηκὰ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς. καὶ παρενέ=
B tati ſūt in berſabee vſq; ad vallē ennō. ⁊ filij
βαλον ἐν βερσαβεαὶ ἕως φάραγγος ἐννόμ. καὶ υἱοὶ
beniamī a gabaa ⁊ magmas etiā ⁊ bethel
βενιαμὶν ἀπὸ γαβαὰ καὶ μαγμὰς καί γε καὶ βαιθὴλ
⁊ filiabus eius. ⁊ in anathoth nob ania
καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς. καὶ ἐν ἀναθὼθ νὸβ ἀνία
aſor rama geththai adod ſeboī nabalat lyd=
ἀσὼρ ῥαμὰ γεθθαὶμ ἀδὼδ σεβωεὶμ ναβαλὰτ λύδ
da ⁊ onogearaſim. ⁊ ex leuitis par=
δα καὶ ὀνωγηαρασείμ. καὶ ἐκ τῶν λευιτῶν με=
tes in iuda ⁊ beniamin.
ρίδες ἐν τῷ ἰούδα καὶ βενιαμίν. Ca. 12.

A Et hi ſacerdotes ⁊ leuite q̄ aſcēde=
Καὶ οὗτοι οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται οἱ ἀναβάν=
rūt cū zorobabel filio ſalathiel ⁊ ieſue: ſa=
τες μετὰ ζοροβάβελ υἱοῦ σαλαθιὴλ καὶ ἰησοῦ, σα
raia: hieremias: eſdras: amarias: maluch: at=
ραΐα, ἱερεμίας, ἔσδρας, ἀμαρίας, μαλούχ, ἀτ=
tꝰ ſechenias. reū marimoth adaias genathō
τους σεχενίας, ῥεοὺμ μαρειμὼθ ἀδαΐας γεναθὼν
abias: miamī: maadias: belgas: ſemeias: io=
ἀβίας, μιαμείν, μααδίας, βελγάς, σεμεΐας, ἰω=
iarib: ideias: ſalu: amuc: chelcias: odui
ιαρείβ, ἰδεΐας, σαλού, ἀμούκ, χελκείας, ὠδουΐ
as. iſti pncipes ſacerdotū ⁊ fratres eoꝝ
ας. οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῶν ἱερέων καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν
in diebꝰ ieſue. ⁊ leuite ieſus: banui: cad
ἐν ἡμέραις ἰησοῦ. καὶ οἱ λευῖται ἰησοῦς, βανουΐ, καδ
miel: ſarabias: iodae: ⁊ matthanias ſup con
μιὴλ, σαραβίας, ἰωδαέ, καὶ ματθανίας ἐπὶ τῶν ἐξο
feſſiones ipē ⁊ fratres eius ⁊ bacbacias:
μολογήσεων αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ βακβακίας,
⁊ anai: fratres eoꝝ ante eos ad
καὶ ἀναΐ, οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἀπέναντι αὐτῶν εἰς τὰς
vices. ⁊ ieſue genuit ioacī: ⁊ ioa=
ἐφημερίας. καὶ ἰησοῦς ἐγέννησε τὸν ἰωακείμ, καὶ ἰωα=
cim genuit eliaſeb: ⁊ eliaſeb genuit io
κεὶμ ἐγέννησε τὸν ἐλιασήβ, καὶ ἐλιασὴβ ἐγέννησε τὸν ἰω
dae: ⁊ iodae genuit ionathā: ⁊ ionathā ge=
δαέ, καὶ ἰωδαὲ ἐγέννησε τὸν ἰωνάθαν, καὶ ἰωνάθαν ἐγέννη
nuit addu. ⁊ in diebꝰ ioaci erāt ſacerdotes ⁊
σε τὸν ἀδδού. καὶ ἐν ἡμέραις ἰωακεὶμ ἦσαν οἱ ἱερεῖς καὶ
pncipes familiaꝝ. ſaraia amarias: ieremia
C οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν. τῷ σαραΐα ἀμαρίας, τῷ ἱερεμία
ananias: eſdre meſulā: amaria ionā:
ἀνανίας, τῷ ἔσδρα μεσουλάμ, τῷ ἀμαρία ἰωνάν, τῷ
amaluch ionathā: ſechenia ioſeph: ares ednas:
ἀμαλοὺχ ἰωνάθαν, τῷ σεχενία ἰωσήφ, τῷ ἀρὲς ἐδνάς,

[c]zara [d]filii [e]iuda [f]in manu
[g]regis [h]iuxta oīne [i]verbū
[k]ppli: [l]& ī [m]domibꝰ [n]p oēs
[n]regiones corū. [o]De filiis
[p]iuda [q]hitauerūt [r]in caria=
thabe [t]& in filiabus eius:
[u]& in dybon [x]& ī filiabꝰ eiꝰ:
[y]et in capſeel [z]& in viculis
eiꝰ: [a]& in ieſue: [b]& ī mola=
da: [c]& in bethphalet: [e]& in
aſerſual: [g]& ī berſabee: [i]&
in filiabꝰ eiꝰ: [k]& ī ſicelech:
[l]et in mochona [m]& in filia
bus eius: [n]& in remmon:
[p]& in zara [q]& ī hierimuth
[r]zonoa [s]odollam
[t]& in villis earū: [u]lachis [x]&
in regionibꝰ eiꝰ: [y]azecha
[z]& in filiabꝰ eius. [a]Et māſe
runt [b]in berſabee [c] vſq; ad
[d]vallē [e]hēnon. [f]Filii aūt [g]bē
iamin [h]ageba [i]mechmas
[k]& hai [l]& bethel [l] & filiabꝰ
eiꝰ: [m]anathot [n]nob [o]anana
[p]aſor [q]rama [r]gethai [s]ma=
did [t]ſeboim
[u]neballath [x]& ono [y]valle
[a]artificum: [b]& de
[c]leuitis [d]portiones [e]iude
[f]& beniamin. 12.

Hi ſunt autem [b]ſacer=
dotes [c]& leuite
[d]qui [e]aſcenderunt [f]cum
[g]zorobabel [h]filio [i]ſalathiel
[k]ioſue: [l]ſaraia: [m]hieremi=
as: [n]eſdras:
[o]amaria: [p]melluch: [q]ac=
chus: [r]ſechenias
[s]reum [t]merimuth: [u]addo
[x]genthon
[y]abia [a]miniamin [b]madia
[c]belga
[d]ſemeia [e]& ioarib & [f]idaia
[g]ſellum
[h]amoch [i]elceia [k]adaia. [l]Iſti
[m]principes
[n]ſacerdotū [o]& fratres eoꝝ
[p]in diebus [q]ioſue. Porro
[r]leuite: [s]ieſua [t]bennui [u]ced
mihel
[x]ſarabia [y]iuda [z]mathanias:
[a]ſuper [b]hymnos
[c]ipſi [d]& frēs eorū [e]& becbe
cia [f]atq; ethāni & [g]frēs eoꝝ
vnuſquiſq; [i]in officio ſuo.
[k]Ioſue autem [l]genuit
[n]ioachim: [o]& ioachim [p]ge
nuit
[r]eliaſib: [s]& eliaſib [t]genuit
[x]ioiada: [y]et ioiada [z]genuit
[b]ionathan:
[c]et ionathā [d]genuit [f]iedda.
[g]In diebus autē [h]ioachim
[i]erant [k]ſacerdotes & [l]prin
cipes [m]familiarum [n]ſaraie
[o]maarie [p]hieremie [q]ana=
nie [r]eſdre
[s]moſollam [t]amarie [u]iohā
nan [x]milico
[y]ionathā [z]ſebenie [a]ioſeph
[b]aram [c]edna:

זרח בן יהודה ליד המלך לכל דבר
לעם: ואל החצרים בשדתם מבני — שדה
יהודה ישבו בקרית הארבע ובנתיה
ובדיבן ובנתיה וביקבצאל וחצריה:
ובישוע ובמלדה ובבית פלט: ובחצר
שועל ובבאר שבע ובנתיה: ובצקלג
ובמכנה ובבנתיה: ובעין רמון
ובצרעה ובירמות: זנח עדלם
וחצריהם לכיש ושדתיה עזקה
ובנתיה ויחנו מבאר שבע עד גיא — בנה חנה
הנם: ובני בנימן מגבע מכמש ועיה
וביתאל ובנתיה: ענתות נב ענניה:
חצור רמה גתים: חדיד צבעים
נבלט לד ואונו גי החרשים: ומן
הלוים מחלקות יהודה לבנימן: — חלק
ואלה הכהנים והלוים — Cap. xij.
אשר עלו עם זרבבל בן שאלתיאל — עלה
וישוע שריה ירמיה עזרא:
אמריה מלוך חטוש: שבניה
רחם מרמת: עדוא גנתוי
אביה: מימין מעדיה בלגה:
שמעיה ויויריב ידעיה: סלוא
עמוק חלקיה ידעיה אלה ראשי
הכהנים ואחיהם בימי ישוע: — יום
והלוים ישוע בנוי קדמיאל
שרביה יהודה מתניה על הידות — ידה
הוא ואחיו: ובקבקיה וענו אחיהם
לנגדם למשמרות: וישוע הוליד — שמר ילד
את יויקים ויויקים הוליד את
אלישיב ואלישיב הוליד את
יוידע: ויוידע הוליד את יונתן
ויונתן הוליד את ידוע: ובימי יויקים
היו כהנים ראשי האבות לשריה — היה
מריה לירמיה חנניה: לעזרא
משלם לאמריה יהוחנן: למלוכו
יונתן לשבניה יוסף: לחרם עדנא

© Biblioteca Nacional de España

למריות חלקי: לעדוא זכריה: לגנתון
משלם: לאביה זכרי: למנימין
למועדיה פלטי: לבלגה שמוע
לשמעיה יהונתן: וליויריב מתני
לידעיה עזי: לסלי קלי לעמוק
עבר: לחלקיה חשביה לידעיה
נתנאל: הלוים בימי אלישיב יום
יוידע ויוחנן וידוע כתובים ראשי כתב
אבות והכהנים על מלכות דריוש
הפרסי: בני לוי ראשי האבות
כתובים על ספר דברי הימים ועד
ימי יוחנן בן אלישיב: וראשי
הלוים חשביה שרביה וישוע בן
קדמיאל ואחיהם לנגדם להלל
להודות במצות דויד איש האלהים ידה צוה
משמר לעמת משמר: מתניה שמר
ובקבקיה עבדיה משלם טלמון
עקוב שמרים שוערים משמר
באספי השערים: אלה בימי ספף
יויקם בן ישוע בן יוצדק ובימי
נחמיה הפחה ועזרא הכהן הסופר: ספר
ובחנכת חומת ירושלם בקשו את חמה
הלוים מכל מקומתם להביאם קום בוא
לירושלם לעשת חנכה ושמחה עשה
ובתודות ובשיר מצלתים נבלים ידה שור
ובכנרות: ויאספו בני המשררים מן צלל אסף
הככר סביבות ירושלם ומן חצרי שור סבב
נטפתי: ומבית הגלגל ומשדות גבע
ועזמות כי חצרים בנו להם בנה
המשררים סביבות ירושלם:
ויטהרו הכהנים והלוים ויטהרו את טהר
העם ואת השערים ואת החומה: חמה
ואעלה את שרי יהודה מעל לחומה עלה שור
ואעמידה שתי תודת גדולת ותהלכת עמד גדל
לימין מעל לחומה לשער האשפת: הלך ימן
וילך אחריהם הושעיה וחצי שרי חצה

maraioth elci adaie zacharie genthon mosollam abie zechri miamin: & moadie felthi belge ſãmua: ſemeie ioathan ioarib mathanai iodaie azzi: ſellaie celaia mochober: elchie aſebie idaie nathanahel. Leuite in diebus eliaſib & ioiada & ionan & iedboa ſcripti principes familiarum & ſacerdotes in regno darii perſe. Filii leui principes familiarum ſcripti in libro verborũ dierum: & vſq; ad dies ionathan filii eliaſib. Et principes leuitarum aſebia ſerebia & ieſue filius cedmihel & frẽs eorũ p vices ſuas vt laudarent & confiterentur iuxta preceptum dauid viri dei & obſeruarent eque per ordinem. Mathania et bechetia & obedia moſollam thelmon accub: cuſtodes portarum & veſtibulorum ante portas. Hi in diebus ioiachim filii ioſue filii ioſedech: & in diebus neemie ducis & eſdre ſacerdotis ſcribeq;. In dedicatione autẽ muri hieruſalem requiſierũt leuitas de omĩbus locis ſuis vt adducerent eos in hieruſalem & facerẽt dedicationem & letitiaꝫ in actione gratiarũ & cãtico: & in cymbalis pſalteriis & citharis. Congregati ſunt aũt filii cantorꝫ de campeſtribus circa hieruſalem & de villis netuphati: & de domo galgal: & de regionibus geba & aſmaueth: qm̃ villas edificauerunt ſibi cantores in circuitu hieruſalem. & mundati ſunt ſacerdotes & leuite & mũdauerũt populum & portas & murum. Aſcendere autẽ feci principes iuda ſup murum: & ſtatui duos choros laudatiũ magnos. Et ierunt ad dexterã ſup murum ad portã ſterquilinii Et iuit poſt eos oſaias & media pars principũ

mariothelce ⁊ addai zacharias: ganathon
τῷ μαριὼθ ἐλκὲ καὶ ἀδδαὶ ζαχαρίας, τῷ γαναθὼν
meſolã: abia zechri: miamin maadai phe
μεσολάμ, τῷ ἀβιὰ ζεχρί, τῷ μιαμὶν μααδαὶ τῷ φε
leti balgas ſamue: ſemeia ionathã.
λετὶ τῷ βαλγὰς σαμουέ, τῷ σεμεΐα ἰωνάθαν. τῷ
ioiarib mathanai: idio ozi: ſalai callai.
ἰωιαρεὶβ μαθαναΐ, τῷ ἰδίω ὀζί, τῷ σαλαῒ καλλαΐ.
amuc abed elcia: aſabia oduia
τῷ ἀμοὺκ ἀβὲδ τῷ ἑλκία, τῷ ἀσαβία τῷ ὀδουΐα
nathanael. ⁊ leuite in diebus eliaſeb: ioada:
ναθαναήλ. καὶ οἱ λευῖται ἐν ἡμέραις ἐλιασὴβ, ἰωάδα,
⁊ ioa: ⁊ ioanã: ⁊ idua: ſcripti pͥnci
καὶ ἰωά, καὶ ἰωανάν, καὶ ἰδουά, γεγραμμένοι ἄρχον
pes familiaꝝ ⁊ ſacerdotes in regno darij
τες πατριῶν καὶ ἱερεῖς ἐν βασιλεία δαρείου τοῦ
perſe. filij aũt leui pͥncipes familiaꝝ ſcri-
πέρσου. υἱοὶ δὲ λευὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν γεγραμ
pti in libro ꝟboꝝ dieꝝ: ⁊ vſq; ad di
μένοι ἐπὶ βιβλίου λόγων τῶν ἡμερῶν, καὶ ἕως ἡμε
es ionan filij eliaſub. ⁊ pͥncipes leui
ρῶν ἰωνὰν υἱοῦ ἐλιασούβ. καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν λευι
taꝝ aſabias ⁊ ſarabias ⁊ ieſue. ⁊ filij
τῶν ἀσαβίας καὶ σαραβίας καὶ ἰησοῦς. καὶ οἱ υἱοὶ
cadmiel ⁊ fratres coꝝ ante eos vt B
καδμιὴλ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατέναντι αὐτῶν εἰς
laudarẽt ⁊ cõfiterentur in p̃cepto dauid re-
τὸ αἰνεῖν καὶ ἐξομολογεῖσθαι ἐν ἐντολῇ δαυὶδ βασι
gis hoĩs dei ꝑ vices ad vices.
λέως ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ ἐφημερία πρὸς ἐφημερίαν.
maththanias ⁊ bacbacias abdias moſolã tel-
μαθθανίας καὶ βακβακίας ἀβδείας μοσολὰμ τελ
mõ accub cuſtodiẽtes ianitores cuſtodie cũ
μῶν ἀκκοὺβ φυλάσσοντες πυλωροὶ φυλακῆς ἐν τῷ
cõgregarẽ ego ianitores. iſti in die-
συναγαγεῖν με τοὺς πυλωρούς. οὗτοι ἐν ἡμέ
bus ioacim filij ieſue: filij ioſedec. ⁊ in D
ραις ἰωακεὶμ υἱοῦ ἰησοῦ, υἱοῦ ἰωσεδέκ. καὶ ἐν
diebus neemia pͥncipis ⁊ eſdras
ἡμέραις νεεμία τοῦ ἄρχοντος καὶ ἔσδρας τοῦ
ſacerdotis ⁊ ſcribe ⁊ in dedicationibꝫ muri
ἱερέως καὶ γραμματέως καὶ ἐν ἐγκαινίοις τείχους
hieruſalẽ q̃ſierũt leuitas in locis
ἱερουσαλὴμ ἐζήτησαν τοὺς λευίτας ἐν τοῖς τόποις
ſuis vt adducerẽt eos in hieruſalẽ ad faciẽdũ de
αὐτῶν τοῦ ἐνέγκαι αὐτοὺς εἰς ἱερουσαλὴμ ποιῆσαι ἐγ
dicacionẽ ⁊ leticiã ⁊ in laude ⁊ in cãticis pul-
καίνια καὶ εὐφροσύνην καὶ ἐν αἰνέσει καὶ ἐν ᾠδαῖς κυμ
ſantes cymbala: ⁊ pſalteria ⁊ in citharis. ⁊ congre
βαλίζοντες, καὶ ψαλτήρια καὶ ἐν κινύραις. καὶ συνήχ
gati ſũt filij cãtoꝝ de regione cir-
θησαν οἱ υἱοὶ τῶν ᾀδόντων ἀπὸ τῆς περιχώρου κυ-
ca hieruſalẽ: ⁊ de ſuburbijs netopha
κλόθεν ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπὸ ἐπαύλεων τοῦ νετωφα
ti ⁊ in bethgalgal ⁊ de agris gabee ⁊
τὶ καὶ ἐν βαιθγαλγὰλ καὶ ἀπὸ ἀγρῶν γαβέαι καὶ
aſmoth. qm̃ villas edificauerãt ſibi cãto-
ἀσμώθ. ὅτι ἐπαύλεις ᾠκοδόμησαν ἑαυτοῖς οἱ ᾄδον
res in circuitu hieruſalẽ. ⁊ mũdati ſunt
τες περὶ κύκλῳ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐκαθαρίσθησαν οἱ
ſacerdotes ⁊ leuite: ⁊ mũdauerũt populũ: ⁊
ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται, καὶ ἐκαθάρισαν τὸν λαόν, καὶ
portas ⁊ muꝝ: ⁊ aſcẽdere fecerũt princi-
τὰς πύλας καὶ τὸ τεῖχος, καὶ ἀνήνεγκαν τοὺς ἄρχον-
pes iuda ſupra murũ: ⁊ ſtatuerũt duos de
τας ἰούδα ἐπάνω τοῦ τείχους, καὶ ἔστησαν δύο περὶ
laude magnos. ⁊ ierũt a dextris ſup
αἰνέσεως μεγάλους. καὶ διῆλθον ἐκ δεξιῶν ἐπάνω τοῦ C
muꝝ porte ſterq̃linij. ⁊ iuit poſt
τείχους τῆς πύλης τῆς κοπρίας. καὶ ἐπορεύθη ὀπίσ-
eos aſaias ⁊ medietas principum
σω αὐτῶν ἀσαΐας καὶ ἥμισυ ἀρχόντων

© Biblioteca Nacional de España

iuda ⁊ azarias eſdras ⁊ meſulã: iudas
ἰούδα καὶ ἀζαρίας ἔσδρας καὶ μεσουλάμ, ἰούδας
⁊ beniamin ⁊ ſamaias ⁊ hieremias. ⁊ de fi=
καὶ βενιαμὶν καὶ σαμαΐας καὶ ἱερεμίας. καὶ ἀπὸ τῶν υἱ
lijs ſacerdotũ in tubis zacharias fili⁹ ionathã: fi
ῶν τῶν ἱερέων ἐν σάλπιγξι ζαχαρίας υἱὸς ἰωνάθαν, υἱ
lij ſamaia: filij matthania: filij machaia: filij zac=
οῦ σαμαΐα, υἱοῦ ματθανία, υἱοῦ μαχαΐα, υἱοῦ ζακ
chur: filij aſaph. ⁊ fratres eius: ſamaias:
χούρ, υἱοῦ ἀσάφ. καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, σαμαΐας,
⁊ ezriel: gelolai: maia: nathanael: ⁊ iu=
καὶ ἐζριήλ, γελωλαΐ, μαΐα, ναθαναήλ, καὶ ἰού=
das ⁊ anani: vt laudarẽt in vaſis cãtus dauid
δας καὶ ἀνανί, τοῦ αἰνεῖν ἐν σκεύεσιν ᾠδῆς δαυίδ
hoĩs dei. ⁊ eſdras ſcriba an
ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. καὶ ἔσδρας ὁ γραμματεὺς ἔμ
te eos in porta fontis cõtra
προσθεν αὐτῶν ἐπὶ πύλης τῆς πηγῆς κατέναντι
eos: aſcenderũt in gradibus ciuitatis dauid
αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐπὶ τοῖς βαθμοῖς πόλεως δαυίδ
in aſcenſu muri ſuper domũ dauid
ἐν ἀναβάσει τοῦ τείχους ἐπάνωθεν τοῦ οἴκου δαυίδ
⁊ vſq; ad portã aque ad orientẽ. ⁊ de
καὶ ἕως πύλης τοῦ ὕδατος κατ᾽ ἀνατολάς. καὶ περὶ
B laude ſecundus ꝓcedebat obuiãs eis.
αἰνέσεως ἡ δευτέρα ἐξεπορεύετο συναντῶσα αὐ=
⁊ ego poſt eũ. medietas
τοῖς. καὶ ἐγὼ ὀπίσω αὐτῆς. καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ
ppl̃i ſup mur ſuper turrim
λαοῦ ἐπάνω τοῦ τείχους ὑπεράνω τοῦ πύργου
furnoꝶ: ⁊ vſq; ad murꝶ latũ:
τῶν θανουρείμ, καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέ
⁊ ſup portã ephrai. ⁊ ſuper portã
ος, καὶ ὑπεράνω τῆς πύλης ἐφραΐμ. καὶ ἐπὶ τὴν πύλην
antiquã: ⁊ ſup portã piſcariã: ⁊ tur
τὴν εἰσιανά, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηράν, καὶ πύρ
D rim anameel. ⁊ a turri mea ⁊ vſq; ad por
γον ἀναμεήλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πύργου τοῦ μεὰ καὶ ἕως τῆς πύ
tã gregis: ⁊ ſteterũt ſup portã cuſto=
λης τῆς προβατικῆς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ πύλην τῆς φυλα
die ⁊ ſteterũt duo laudis in domo dei: ⁊
κῆς καὶ ἔστησαν αἱ δύο τῆς αἰνέσεως ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ, καὶ
ego ⁊ dimidia pars magiſtratuũ mecũ. ⁊ ſacerdotes:
ἐγὼ καὶ τὸ ἥμισυ τῶν στρατηγῶν μετ᾽ ἐμοῦ. καὶ οἱ ἱερεῖς,
eliaci: maaſias: miami: michaias: elionai: zachari
ἐλιακείμ, μαασίας, μιαμίν, μιχαΐας, ἐλιωναΐ, ζαχαρί
as: ananias in tubis: ⁊ maaſias: ⁊ ſemeias:
ας, ἀνανίας ἐν σάλπιγξιν, καὶ μαασίας, καὶ σεμεΐας,
eleazar: ozi: ioanã: melchias: elã: ⁊ iezur. ⁊
ἐλεάζαρ, ὀζί, ἰωανάν, μελχίας, αἰλάμ, καὶ ἰεζούρ. καὶ
auditi fuerũt cãtores ⁊ ieſrias ꝓpoſitus. ⁊ ſacri
ἠκούσθησαν οἱ ᾄδοντες καὶ ἰεσρίας ἐπίσκοπος. καὶ ἔθυ
ficauerũt in die illa victimas magnas: ⁊ le=
σαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θυσιάσματα μεγάλα, καὶ εὐ
tati ſunt qm̃ deus letificauit eos leticia ma=
φράνθησαν ὅτι ὁ θεὸς εὔφρανεν αὐτοὺς εὐφροσύνῃ με=
gna: ⁊ vxores eoꝶ ⁊ liberi eoꝶ gaui
γάλῃ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εὐφράν
ſi ſũt. ⁊ audita ẽ leticia in hieruſalẽ ꝓcul.
θησαν. καὶ ἠκούσθη εὐφροσύνη ἐν ἱερουσαλὴμ μακρόθεν
⁊ cõſtituerũt in die illa viros ſup ga=
καὶ κατέστησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἄνδρας ἐπὶ τῶν γα
zophylacia: theſauris: ꝓmicijs: ⁊
ζοφυλακίων, τοῖς θησαυροῖς, ταῖς ἀπαρχαῖς, καὶ
decimis vt introferrẽt in eis ab agris
ταῖς δεκάταις τοῦ συναγαγεῖν ἐν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἀγρῶν
C ciuitatũ partes ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis. q2
τῶν πόλεων μερίδας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις. ὅτι
leticia erat i iuda: ⁊ ſup ſacerdotes ⁊ leuitas
εὐφροσύνη ἦν ἐν ἰούδα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας
ſtãtes. ⁊ cuſtodierũt obſuationẽ dei ſui:
τοὺς ἑστῶτας. καὶ ἐφύλαξαν φυλακὴν τοῦ θεοῦ αὐτῶν,

iuda & azarias: eſdra & moſollam: iuda & beniamin & ſemeia & hieremia. Et de filiis ſacerdotum in tubis zacharias filius ionathan: filius ſemeie: filius mathanie: fili⁹ michaie: filius zechur: fili⁹ aſaph & frẽs eius ſemeia & azarel: malalai galalai: maai nathanael & iuda & anani in vaſis cantici dauid viri dei: & eſdras ſcriba ãte eos in porta fontis. Et cõtra eos aſcenderunt in gradibus ciuitatis dauid in aſcenſu muri ſuper domum dauid & vſq; ad portam aquarũ ad orientẽ. Et chorus ſecundus gratias referẽtiũ ibat ex aduerſo: & ego poſt eũ: & media ps ppl̃i ſup murũ & ſup turrim furnorum & vſq; ad murum latiſſimum: & ſuper portam ephraim: & ſup portã antiquã: & ſuper portã piſcium & turrim ananehel: & turrim emath. & vſq; ad portam gregis: & ſteterunt in porta cuſtodie. Steteruntq; duo chori laudantium in domo dei: & ego & dimidia pars magiſtratuũ mecum. Et ſacerdotes eliachim: maaſia: miamin: michea: elioenai: zacharia & anania in tubis & maaſia & ſemeia & eleazar & azi & iohannan & melchia & elan & ezer. Et clare cecinerũt cantores: & iezraia prepoſitus. Et ĩmolauerunt in die illa victimas magnas: & letati ſunt. Deus enĩ letificauerat eos leticia magna. Sed & vxores eorũ & liberi gauiſi ſunt: & audita eſt leticia illa hieruſalẽ procul. Recenſuerunt quoq; in die illa viros ſuper gazophylacia theſauri: ad libamina & ad primitias & ad decimas vt ĩtroferrẽt per eos principes ciuitatis in decore gratiarũ actiones ſacerdotes & leuitas: q2 letificatus eſt iuda in ſacerdotibus & leuitis aſtãtib⁹. Et cuſtodierũt obſeruationem dei ſui.

יְהוּדָה ׃ וַעֲזַרְיָה עֶזְרָא וּמְשֻׁלָּם ׃
יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וּשְׁמַעְיָה וְיִרְמְיָה ׃
וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת זְכַרְיָה בֶן חָצַר
יוֹנָתָן בֶּן שְׁמַעְיָה בֶּן מַתַּנְיָה בֶּן מִיכָיָה
בֶּן זַכּוּר בֶּן אָסָף ׃ וְאֶחָיו שְׁמַעְיָה
וַעֲזַרְאֵל מִלֲלַי גִּלֲלַי מָעַי נְתַנְאֵל
וִיהוּדָה חֲנָנִי בִּכְלֵי שִׁיר דָּוִיד אִישׁ כָּלָה שור
הָאֱלֹהִים וְעֶזְרָא הַסּוֹפֵר לִפְנֵיהֶם ׃ פָּנָה
וְעַל שַׁעַר הָעַיִן וְנֶגְדָּם עָלוּ עַל עָלָה
מַעֲלוֹת עִיר דָּוִיד בַּמַּעֲלֶה לַחוֹמָה חָמָה
מֵעַל לְבֵית דָּוִיד וְעַד שַׁעַר הַמַּיִם
מִזְרָח ׃ וְהַתּוֹדָה הַשֵּׁנִית הַהוֹלֶכֶת זָרַח יָדָה
לְמוֹאל וַאֲנִי אַחֲרֶיהָ וַחֲצִי הָעָם שָׁנָה הָלַךְ
מֵעַל לְהַחוֹמָה מֵעַל לְמִגְדַּל הַתַּנּוּרִים מול חָצָה
וְעַד הַחוֹמָה הָרְחָבָה ׃ וּמֵעַל לְשַׁעַר גָּדַל תָּנַר
אֶפְרַיִם וְעַל שַׁעַר הַיְשָׁנָה וְעַל שַׁעַר
הַדָּגִים וּמִגְדַּל חֲנַנְאֵל וּמִגְדַּל הַמֵּאָה דָּגָה
וְעַד שַׁעַר הַצֹּאן וְעָמְדוּ בְּשַׁעַר
הַמַּטָּרָה ׃ וַתַּעֲמֹדְנָה שְׁתֵּי הַתּוֹדֹת נָטַר עָמַד
בְּבֵית הָאֱלֹהִים וַאֲנִי וַחֲצִי הַסְּגָנִים
עִמִּי ׃ וְהַכֹּהֲנִים אֶלְיָקִים מַעֲשֵׂיָה
מִנְיָמִין מִיכָיָה אֶלְיוֹעֵינַי זְכַרְיָה חֲנַנְיָה
בַּחֲצֹצְרוֹת ׃ וּמַעֲשֵׂיָה וּשְׁמַעְיָה
וְאֶלְעָזָר וְעֻזִּי וִיהוֹחָנָן וּמַלְכִּיָּה וְעֵילָם
וָעָזֶר וַיַּשְׁמִיעוּ הַמְשֹׁרְרִים וְיִזְרַחְיָה שָׁמַע שור
הַפָּקִיד ׃ וַיִּזְבְּחוּ בַיּוֹם הַהוּא זְבָחִים פָּקַד זָבַח
גְּדוֹלִים וַיִּשְׂמָחוּ כִּי הָאֱלֹהִים שִׂמְּחָם שָׂמַח
שִׂמְחָה גְדוֹלָה וְגַם הַנָּשִׁים וְהַיְלָדִים נָשָׁה שָׁמַע
שָׂמֵחוּ וַתִּשָּׁמַע שִׂמְחַת יְרוּשָׁלַ͏ִם
עַד מֵרָחוֹק ׃ וַיִּפָּקְדוּ בַיּוֹם הַהוּא רָחַק פָּקַד
אֲנָשִׁים עַל הַנְּשָׁכוֹת לָאוֹצָרוֹת אָצַר
לַתְּרוּמוֹת לָרֵאשִׁית וְלַמַּעַשְׂרוֹת רום עָשַׂר
לִכְנוֹס בָּהֶם לִשְׂדֵי הֶעָרִים מְנָאוֹת כָּנַס שָׂדֶה
הַתּוֹרָה לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם כִּי שִׂמְחַת עִיר מָנָה
יְהוּדָה עַל הַכֹּהֲנִים וְעַל הַלְוִיִּם
הָעֹמְדִים ׃ וַיִּשְׁמְרוּ מִשְׁמֶרֶת אֱלֹהֵיהֶם שָׁמַר

© Biblioteca Nacional de España

ומשמרת הטהרה והמשררים שור
והשערים במצות דויד שלמה בנו: צוה
כי בימי דויד ואסף מקדם ראש יום
המשררים ושיר תהלה והדות שור הלל
לאלהים: וכל ישראל בימי זרבבל ידה
ובימי נחמיה נתנים מניות מנה
המשררים והשערים דבר יום
ביומו ומקדשים ללוים והלוים קדש
מקדשים לבני אהרן:

Cap.xiij. ביום ההוא נקרא בספר משה באזני קרא מצא
העם ונמצא כתוב בו אשר לא יבא כתב בוא
עמני ומואבי בקהל האלהים עד
עולם: כי לא קדמו את בני ישראל עלם
בלחם ובמים וישכר עליו את בלעם שכר
לקללו ויהפך אלהינו הקללה הפך
לברכה: ויהי כשמעם את התורה היה ידה
ויבדילו כל ערב מישראל: ולפני בדל פנה
מזה אלישיב הכהן נתון בלשכת
בית אלהינו קרוב לטוביה: ויעש קרב עשה
לו לשכה גדלה ושם היו לפנים היה פנה
נתנים את המנחה הלבונה והכלים לבן כלה
ומעשר הדגן התירוש והיצהר מצות עשר ירש
הלוים והמשררים והשוערים צהר צוה
ותרומת הכהנים: ובכל זה לא הייתי רום היה
בירושלם כי בשנת שלשים שנה
ושתים לארתחשסתא מלך בבל
באתי אל המלך ולקץ ימים בוא יום
נשאלתי מן המלך: ואבוא לירושלם שאל בוא
ואבינה ברעה אשר עשה אלישיב בין רוע
לטוביה לעשות לו נשכה בחצרי עשה
בית האלהים: וירע לי מאד רוע
ואשליכה את כל כלי בית טוביה שלך כלה
החוץ מן הלשכה: ואמרה ויטהרו טהר
הלשכות ואשיבה שם כלי בית שוב
האלהים את המנחה והלבנה:
ואדעה כי מניות הלוים לא נתנה ידע מנה

et obſeruationem expiationis: & cantores ꝏꝏ & ianitores iuxta preceptū dauid & ſalomōis filii eius: qa in dieb⁹ dd̄ & aſaph ab exordio erant pricipes cōſtituti cātoꝝ in carmine laudantiū & cōfitentiū deo. Et omīs iſrael in diebus zorobabel & in diebus neemie dabant partes ꝏꝏ cantoribus & ianitorib⁹ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ per dies ſingulos: & ſanctificabāt leuitas: & leuite ſanctificabant filios aaron. 13.

IN die āt illo lectū ē in volumie moyſi audiē te pplo. Et iuentū ē ſcriptū in eo: ꝙ nō debeāt itroire āmonites & moabites in eccleſiā dei vſq; in eternum: eo ꝙ non occurrerint filiis iſrael cum pane & aqua: & cōduxerūt aduerſū eos balaā ad maledicēdū eis: & cōuerit deus nr̄ maledictionē in bn̄dictionē. Factū eſt autē cū audiſſent legē: ſeparauerūt oēm alienigenā ab iſrael: & ſup hoc erat eliaſib ſacerdos q fuerat ꝓpoſitus in gazophylacio dom⁹ dei nr̄i: & ꝓxim⁹ tobie. Fecit ergo ſibi gazophylaciū grande: & ibi erāt āte eum reponentes munera & thus & vaſa ꝏꝏꝏ & decimam frumenti vini & olei: partes ꝏꝏꝏ leuitarum & cantorum & ianitorum ꝏꝏꝏꝏ & primitias ſacerdotaleſ. In oībus aūt his nō fui in hieruſalem quia in anno triceſimo ꝏꝏꝏ ſecundo artaxerxis regis babylonis ꝏꝏꝏꝏꝏ veni ad regem. Et in fine dierum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ rogaui regem & veni in hieruſalem. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ Et intellexi malū quod fecerat eliaſib ꝏꝏꝏꝏ tobie: vt faceret ei theſaurum in veſtibulis ꝏꝏ domus dei: & malum mihi viſum eſt valde. Et proieci vaſa tobie ꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ foras de gazophylacio: ꝓcepiq; & emūdauerūt gazophylacium. Et retuli ibi vaſa domus ꝏꝏ dei ſacrificium & thus. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ Et cognoui ꝙ partes leuitarū non fuiſſent date:

τ obſuatiōes expiationis: τ cātores: τ
καὶ φυλακὰς τ̃ καθαρισμοῦ, καὶ τοὺς ᾄδοντας, καὶ τ̃ς
ianitores: vt ꝑcepta dauid τ ſalomonis filij e=
πυλωρούς, ὡς ἐντολαὶ δαυὶδ καὶ σολομῶντος υἱοῦ αὐ
i⁹. q: in dieb⁹ dauid τ aſaph ab exordio prim⁹
τ̃. ὅτι ἐν ἡμέραις δαυὶδ καὶ ἀσὰφ ἀπ᾽ ἀρχῆς πρῶτος
cātoꝝ: in hymnū τ laudē deo. τ oīs
τῶν ᾀδόντων, εἰς ὕμνον καὶ αἴνεσιν τῷ θεῷ. καὶ πᾶς
iſrael in dieb⁹ zorobabel τ in dieb⁹ neemie:
ἰσραὴλ ἐν ἡμέραις ζοροβάβελ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις νεεμί
dātes partes cantoꝝ τ ianitoꝝ:
ου, διδόντες μερίδας τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν,
ꝓnē diei in die ſuo: τ ſctificātes leui=
λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρα αὐτ̃, καὶ ἁγιάζοντες τοῖς λευί=
tas: τ leuite ſctificātes filios aaron.
ταις, καὶ οἱ λευῖται ἁγιάζοντες τοῖς υἱοῖς ἀαρών. Ca.13.
IN die illa lectū eſt in libro moy
ΕΝ τῇ ἡμέρα ἐκείνῃ ἀνεγνώσθη ἐν βιβλίῳ μωυ
ſi in aurib⁹ ppl̄i. τ inuētū ē ſcriptū in eo A
σῆ ἐν ὠσὶ τοῦ λαοῦ. καὶ εὑρέθη γεγραμμένον ἐν αὐ=
ꝙ nō ingrederent ammanite τ moabite
τῷ ὅπως μὴ εἰσέλθωσιν ἀμμανῖται καὶ μωαβῖται
in eccleſiā dei vſq; in eternū. q: nō occurrerūt
ἐν ἐκκλησίᾳ θεοῦ ἕως αἰῶνος. ὅτι οὐ συνήντησαν τοῖς
filijs iſrael in pane τ aqua: τ cōduxerūt ad=
υἱοῖς ἰσραὴλ ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι, καὶ ἐμισθώσαντο ἐπ᾽
uerſū eos balaā ad maledicendū eis: τ cō=
αὐτοὺς τὸν βαλαὰμ καταράσασθαι αὐτούς, καὶ ἐπέ
uertit deus nr̄ maledictionē in benedictionē. τ
στρεψεν ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν κατάραν εἰς εὐλογίαν. καὶ
factū eſt vt audierūt legē: τ ſeparati ſunt oīs
ἐγένετο ὡς ἤκουσαν τὸν νόμον, καὶ ἐχωρίσθησαν πᾶς
mixt⁹ in iſrael. τ ante hoc eliaſeb ſacer
ἐπίμικτος ἐν ἰσραήλ. καὶ πρὸ τούτου ἐλιασὴβ ὁ ἱε
dos habitās i gazophylacio dom⁹ dei nr̄i ꝓxim⁹
ρεὺς οἰκῶν ἐν γαζοφυλακίῳ οἴκου θεοῦ ἡμῶν ἐγγιῶν τῷ
tobia. τ fecit ſibi gazophylaciū magnū: τ
τωβίᾳ. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ γαζοφυλάκιον μέγα, καὶ
ibi erāt pri⁹ dātes ſacrificiū τ thus
ἐκεῖ ἦσαν πρότεροι διδόντες τὴν θυσίαν καὶ τὸν λί=
τ vaſa: τ decimā frumenti τ
βανον καὶ τὰ σκεύη, καὶ τὴν δεκάτην τοῦ σίτου καὶ
vini τ olei: mandatū leuitaꝝ τ
τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου, ἐντολὴν τῶν λευιτῶν καὶ
cantoꝝ τ ianitoꝝ: τ ꝑmitias ſacer
τῶν ᾀδόντων καὶ τῶν πυλωρῶν, καὶ ἀπαρχὰς τῶν ἱε
dotū. τ in omni iſtoꝝ nō fui in hieruſalē:
ρέων. καὶ ἐν παντὶ τούτῳ οὐκ ἤμην ἐν ἱερουσαλήμ,
q: in anno triceſimo τ ſecundo arthaſaſtha re
ὅτι ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ δευτέρῳ τ̃ ἀρθασασθὰ βα
gis babylonis veni ad regē: τ
σιλέως βαβυλῶνος ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ
poſt finē dieꝝ petij a
μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν ᾐτησάμην παρὰ τοῦ
rege τ veni in hieruſalē: τ intellexi
βασιλέως καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ συνῆκα
in nequicia quā fecit eliaſeb tobia: vt fa=
ἐν τῇ πονηρίᾳ ἣ ἐποίησεν ἐλιασὴβ τῷ τωβίᾳ, ποιῆ
ceret ei gazophylaciū in aula dom⁹ dei:
σαι αὐτῷ γαζοφυλάκιον ἐν αὐλῇ οἴκου τοῦ θεοῦ,
τ malū mihi viſū eſt valde. τ ꝓieci oīa
καὶ πονηρόν μοι ἐφάνη σφόδρα. καὶ ἔρριψα πάν=
vaſa dom⁹ tobia foras de gazophy
τα τὰ σκεύη οἴκου τωβία ἔξω ἀπὸ τοῦ γαζοφυ=
lacio. τ dixi: τ mūdauerūt gazophyla B
λακίου. καὶ εἶπα, καὶ ἐκαθάρισαν τὰ γαζοφυλά
cia. τ retuli ibi vaſa dom⁹ dei
κια. καὶ ἐπέστρεψα ἐκεῖ σκεύη οἴκου τοῦ θεοῦ τὴν
ſacrificiū τ thus. τ cognoui ꝙ par=
θυσίαν καὶ τὸν λίβανον. καὶ ἔγνων ὅτι μερί=
tes leuitaꝝ nō date fuerūt.
δες τῶν λευιτῶν οὐκ ἐδόθησαν. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

© Biblioteca Nacional de España

⁊ fugerũt vir in agrũ ſuũ. leuite ⁊
καὶ ἔφυγον ἀνὴρ εἰς ἀγρὸν ἑαυτοῦ. οἱ λευῖται καὶ οἱ
cãtores ⁊ faciẽtes opus. ⁊ pugnaui
ᾄδοντες καὶ ποιοῦντες τὸ ἔργον. καὶ ἐμαχεσάμην
cũ imperatorib⁹ ⁊ dixi: quare derelicta eſt do
τοῖς στρατηγοῖς καὶ εἶπον, διατί ἐγκατελείφθη ὁ οἶ
m⁹ dei? ⁊ cõgregaui eos: ⁊ ſtare feci eos
κος τοῦ θεοῦ; καὶ συνήγαγον αὐτούς, καὶ ἔστησα αὐτοὺς
in ſtatione ſua. ⁊ oĩs iuda attulerũt decimã
ἐπὶ τῇ στάσει αὐτῶν. καὶ πᾶς ἰούδας ἤνεγκαν δεκάτην
tritici ⁊ vini ⁊ olei ad theſauros ⁊
τοῦ πυροῦ καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου εἰς τοὺς θησαυροὺς καὶ
p̃cepi ad manũ ſelemia ſacerdotis ſadoc
ἐνετειλάμην ἐπὶ χεῖρα σελεμία τοῦ ἱερέως σαδὼκ τοῦ
ſcribe: ⁊ phadaia de leuitis. ⁊
γραμματέως, καὶ φαδαΐα ἀπὸ τῶν λευιτῶν. καὶ
ad manũ eoꝝ anã fili⁹ zacchur filij matthanie:
ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἀνὰν υἱὸς ζακχοὺρ υἱοῦ ματθανίου,
qm̃ fideles exiſtimati ſunt ſup eos vt diuidãt fratrib⁹
ὅτι πιστοὶ ἐλογίσθησαν ἐπ᾽ αὐτοὺς μερίζειν τοῖς ἀδελφοῖς
ſuis. memẽto mei de⁹ in hoc: ⁊ ne delea=
αὐτῶν. μνήσθητί μου ὁ θεὸς ἐν ταύτῃ, καὶ μὴ ἐξαλειφ
tur mĩa mea quã feci in domo dñi dei
θήτω τὸ ἔλεός μου ὃ ἐποίησα ἐν οἴκῳ κυρίου τοῦ θεοῦ
mei ⁊ in cuſtodijs ei⁹. in dieb⁹
μου καὶ ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις
illis vidi in iuda calcãtes torcularia ĩ ſab
ἐκείναις εἶδον ἐν ἰούδα πατοῦντας ληνοὺς ἐν σαβ
bato: ⁊ ferẽtes manipulos ⁊ oneran
βάτῳ, καὶ φέροντας δράγματα καὶ ἐπιγεμίζον=
tes ſup aſinos ⁊ vinũ ⁊ vuã ⁊ fi=
τας ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ οἶνον καὶ σταφυλὴν καὶ σῦ=
cus ⁊ omne onus: ⁊ ferẽtes in hieruſa=
κα καὶ πᾶν βάσταγμα, καὶ φέροντας εἰς ἰερουσα=
lẽ in die ſabbati. ⁊ cõteſtat⁹ ſũ in
λὴμ ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου. καὶ ἐπεμαρτυράμην ἐν
die vẽditiõis eoꝝ: ꝙ vẽdebãt cibaria
ἡμέρᾳ πράσεως αὐτῶν, ὅτι ἐπώλουν ἐπισιτισμὸν
⁊ tyrij: ⁊ habitauerũt ĩ ea ferẽtes piſ=
καὶ οἱ τύριοι, καὶ ἐκάθισαν ἐν αὐτῇ φέροντες ἰχ=
ces ⁊ oẽm vẽditionẽ vendẽtes in ſabbato
θὺν καὶ πᾶσαν πρᾶσιν πωλοῦντες ἐν τῷ σαββάτῳ
filijs iuda ⁊ in hieruſalẽ. ⁊ veni ĩ iuditiũ cũ
τοῖς υἱοῖς ἰούδα καὶ ἐν ἰερουσαλήμ. καὶ ἐκρίθην με=
ĩgenuis iuda. ⁊ dixi eis: q̃s
τὰ τῶν ἐλευθέρων ἰούδα. καὶ εἶπα αὐτοῖς, τίς ὁ
ſermo iſte mal⁹ quẽ vos facitis? ⁊ p̄fana
λόγος οὗτος ὁ πονηρὸς ὃν ὑμεῖς ποιεῖτε; καὶ βεβη=
tis diẽ ſabbati? nũq̃d ſic fece=
λοῦτε τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου; οὐχὶ οὕτως ἐποί
rũt patres vr̃i? ⁊ adduxit ſup eos de
ησαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἤνεγκεν ἐπ᾽ αὐτοὺς ὁ θε
us noſter ⁊ ſup nos oĩa mala hec ⁊ ſup
ὸς ἡμῶν καὶ ἐφ᾽ ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ
ciuitatẽ hãc? vos additis irã ſup
τὴν πόλιν ταύτην; καὶ ὑμεῖς προστίθετε ὀργὴν ἐπὶ
iſrael ad p̄fanandũ ſabbatũ. ⁊ factũ eſt cũ
ἰσραὴλ βεβηλῶσαι τὸ σάββατον. καὶ ἐγένετο ἡνίκα
q̃euerũt porte in hieruſalẽ ãte ſabba=
κατέστησαν πύλαι ἐν ἰερουσαλὴμ πρὸ τοῦ σαββά
tũ: ⁊ dixi: ⁊ clauſerũt portas. ⁊ dixi:
του, καὶ εἶπα, καὶ ἔκλεισαν τὰς πύλας. καὶ εἶπα,
ꝙ nõ aperirent ipſe: vſq; poſt ſabba=
ὥστε μὴ ἀνοιγῆναι αὐτάς, ἕως ὀπίσω τοῦ σαββά
tũ. ⁊ ex pueris meis cõſtitui ſup
του. καὶ ἐκ τῶν παιδαρίων μου ἔστησα ἐπὶ τὰς
portas: vt nõ eleuẽt onera in die ſab
πύλας, ὥστε μὴ αἴρειν βαστάγματα ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαβ
bati. ⁊ mãſerũt oẽs inſtitores ⁊ fece=
βάτου. καὶ ηὐλίσθησαν πάντες οἱ μετάβολοι καὶ ἐποίη
rũt vẽditionẽ extra hierl̃z ſemel ⁊ bis. ⁊ cõteſtat⁹ ſum
σαν πρᾶσιν ἔξω ἰλὴμ ἅπαξ καὶ δίς. καὶ διεμαρτυράμην

& fugiſſet vnuſquiſq; in regionẽ ſuam de leuitis & cantoribus: & de his q miniſtrabãt: & egi cauſã aduerſum magiſtratus & dixi. Quare dereliq̃mus domum dei? Et cõgregaui eos & feci ſtare in ſtationib⁹ ſuis. Et oĩs iuda apportabat decimã frumenti vini & olei in horrea. Et cõſtituimus ſup horrea ſelemiam ſacerdotẽ et ſadoch ſcribam: & fadaiam de leuitis: & iuxta eos anan filiũ zachur: filiũ mathanie qm̃ fideles comprobati ſunt: & ipſis credite ſunt p̃tes fratrũ ſuoꝝ. Memẽto mei de⁹ me⁹ pro hoc et ne deleas miſeratões meas q̃s feci in domo dei mei & in cerimoniis eius. In diebus illis vidi in iuda calcantes torcularia in ſabbato portantes aceruos & onerantes ſuper aſinos vinum & vuas et ficus & omne opus: & inferentes in hieruſalem die ſabbati. Et cõteſtatus ſum eos vt in die qua vẽdere liceret venderẽt. Et tyrii hĩtauerũt in ea: ĩferẽtes piſces & oĩa venalia. Et vendebant in ſabbatis filiis iuda & hieruſalem. et obiurgaui optimates iuda: & dixi eis. Que eſt hec res mala quam vos facitis & prophanatis diem ſabbati? Nunquid non hec fecerunt patres vr̃i et adduxit deus noſter ſuper nos omne malũ hoc & ſuper ciuitatem hanc? Et vos additis iracundiam ſup iſrael: violando ſabbatum. Factum eſt autem cum quieuiſſent porte hieruſalem in die ſabbati: dixi: et clauſerunt ianuas & precepi vt non aperirent eas vſq; poſt ſabbatum. Et de pueris meis cõſtitui ſup portas vt nullus inferret onus die ſabbati. Et manſerunt negociatores & vendentes vniuerſa venalia foris hieruſalem ſemel & bis: & conteſtatus ſum

ויברחו איש לשדהו הלוים | ברח
והמשררים עשי המלאכה: ואריבה | שור עשה
את הסגנים ואמרה מדוע נעזב | ריב
בית האלהים ואקבצם ואעמדם | מה ידע עזב
על עמדם: וכל יהודה הביאו מעשר | קבץ עמד
הדגן והתירוש והיצהר לאוצרות: | בוא
ואוצרה על אוצרות שלמיה הכהן | אצר
וצדוק הסופר ופדיה מן הלוים
ועל ידם חנן בן זכור בן מתניה כי
נאמנים נחשבו ועליהם לחלק | אמן חשב
לאחיהם: זכרה לי אלהי על זאת
ואל תמח חסדי אשר עשיתי בבית | מחה עשה
אלהי ובמשמריו: בימים ההמה | שמר יום
ראיתי ביהודה דרכים גתות | ראה גת
בשבת ומביאים הערמות ועמסים | בוא
על החמרים ואף יין ענבים
ותאנים וכל משא ומביאים | נשא
ירושלם ביום השבת ואעיד | עוד
ביום מכרם ציד: והצרים ישבו | צוד
בה מביאים דאג וכל מכר ומוכרים | בוא דגה
בשבת לבני יהודה ובירושלם:
ואריבה את חרי יהודה ואמרה | ריב חרר
להם מה הדבר הרע הזה אשר | רוע
אתם עשים ומחללים את יום | עשה חלל
השבת: הלא כה עשו אבתיכם
ויבא אלהינו עלינו את כל הרעה | בוא
הזאת על העיר הזאת ואתם
מוסיפים חרון על ישראל לחלל | יסף חרה
את השבת: ויהי כאשר צללו | היה
שערי ירושלם לפני השבת | פנה
ואמרה ויסגרו הדלתות ואמרה | סגר
אשר לא יפתחום עד אחר השבת | פתח
ומנערי העמדתי על השערים לא | עמד
יבוא משא ביום השבת: וילינו | בוא נשא
הרכלים ומכרי כל ממכר מחוץ | לון
לירושלם פעם ושתים: ואעידה | עוד

© Biblioteca Nacional de España

בהם ואמרה אליהם מדוע אתם | מדע
לנים נגד החומה אם תשנו יד | לון חמה
אשלח בכם מן העת ההיא לא | שנה שלח
באו בשבת: ואמרה ללוים אשר | בוא
יהיו מטהרים ובאים שמרים | היה טהר
השערים לקדש את יום השבת | בוא
גם זאת זכרה לי אלהי וחוסה
עלי כרב חסדך: גם בימים ההם | יום
ראיתי את היהודים השיבו נשים | ראה ישב
אשדודיות עמוניות מואביות: | נשה
ובניהם חצי מדבר אשדודית | חצה דבר
ואינם מכירים לדבר יהודית | נכר ידה
וכלשון עם ועם: ואריב עמם | לשן רוב
ואקללם ואכה מהם אנשים | קלל נכה
ואמרטם ואשביעם באלהים | מרט שבע
אם תתנו בנתיכם לבניהם ואם | נתן
תשאו מבנתיהם לבניכם ולכם: | נשא
הלוא על אלה חטא שלמה מלך
ישראל ובגוים הרבים לא היה | רבב
מלך כמהו ואהוב לאלהיו היה | כמו אהב
ויתנהו אלהים מלך על כל ישראל
גם אותו החטיאו הנשים הנכריות: | חטא
ולכם הנשמע לעשות את כל הרעה | שמע עשה
הגדולה הזאת למעל באלהינו | רוע גדל
להשיב נשים נכריות: ומבני יוידע
בן אלישיב הכהן הגדול חתן | ישב גדל
לסנבלט החרני ואבריחהו מעלי: | ברח
זכרה להם אלהי על גאלי הכהנה
וברית הכהנה והלוים: וטהרתים | ברת
מכל נכר ואעמידה משמרות | עמד שמר
לכהנים וללוים איש במלאכתו: | לאך
ולקרבן העצים בעתים מזמנות | זמן
ולבכורים זכרה לי אלהי לטובה: | בכר

eos: & dixi eis. Quare manetis ex aduerſo muri? Si ſcd̃o hoc feceritis manum mittam in vos. Itaq; ex tēpore illo non venerūt in ſabbato. Dixiq; leuitis vt mundarentur & venirent ad cuſtodiendas portas: & ſanctificandā diem ſabbati. Et pro hoc ergo memēto mei deus: & parce mihi ſm̃ multitudinē miſerationū tuarū. Sed & in diebus illis vidi iudeos ducentes vxores azotidas: ammonitidas & moabitidas. Et filii eorum ex media parte loq̄bantur azotice & neſciebāt loqui iudaice: & loquebantur iuxta linguam populi & popli. Et obiurgaui eos & maledixi. Et cecidi ex eis viros & decalcaui eos: & adiuraui in deo vt non darent filias ſuas filiis eorum & non acciperēt de filiab⁹ eorū filiis ſuis & ſibimetipſis dicens. Nunqd nō in huiuſcemodi re peccauit ſalomon rex iſrl̃? Et certe in gentibus multis nō erat rex ſimilis ei: & dilectus deo ſuo erat: & poſuit eum deus regem ſuper omnē iſrael. Et ipm̃ ergo duxerūt ad pctm̃ mulieres alienigene. Nunqd & nos inobedientes faciemus oē malū grāde hoc vt preuaricemur in deo noſtro: & ducam⁹ vxores peregrinas? De filiis aūt ioiada filii eliaſib ſacerdotis magni gener erat ſanaballath horonitis quem fugaui a me. Recordare dn̄e de⁹ me⁹ aduerſum eos q polluūt ſacerdotiū: iuſq; ſacerdotale & leuiticū. Igitur mūdaui eos ab oib⁹ alienigenis & cōſtitui ordies ſacerdotū & leuitarū vnūquenq; in miniſterio ſuo & in oblatione lignorū in tēporibus conſtitutis et in primitiis. Memēto mei deus me⁹ in bonū.

Explicit liber Neemie: qui eſt Eſdre ſecundus.

eos: ⁊ dixi ad eos: q̄re vos mane-
αὐτοῖς· καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς, διατί ὑμεῖς αὐλίζε-
tis exaduerſo muri? ſi ſecūdo feceritis: extē
σθε ἀπέναντι τοῦ τείχους; ἐὰν δευτερώσητε, ἐκτε-
dā manū meā in vos. a tēpore illo
νῶ τὴν χεῖρά μου ἐν ὑμῖν. ἀπὸ τοῦ καιροῦ ἐκείνου
nō venerūt in ſabbato. ⁊ dixi leuitis q̄
οὐκ ἦλθον ἐν σαββάτῳ. καὶ εἶπα τοῖς λευίταις οἳ
erāt mūdi ⁊ veniētes ad cuſtodiendū por
ἦσαν καθαριζόμενοι καὶ ἐρχόμενοι φυλάσσοντες τὰς πύ-
tas: vt ſctificēt diē ſabbati. ad hec me
λας, ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. πρὸς ταῦτα μνή-
mēto mei de⁹ me⁹: ⁊ parce mihi ſm̃ multitu
σθητί μου ὁ θεός μου, καὶ φεῖσαί μου κατὰ τὸ πλῆ-
dinē mie tue. ⁊ in dieb⁹ illis vidi
θος τοῦ ἐλέους σου. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις εἶδον τοὺς
iudeos q̄ duxerūt vxores azotidas ammanitidas
ἰουδαίους οἳ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀζωτίας ἀμμανίτιδας
moabitidas: ⁊ filij eoꝝ ex media pte loquunt̄ azo
μωαβίτιδας, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἥμισυ λαλοῦσιν ἀζω-
tice: ⁊ nō ſunt cognoſcentes loq̄ iudaice:
τιστί, καὶ οὐκ εἰσὶν ἐπιγινώσκοντες λαλεῖν ἰουδαϊστί,
ſed iuxta linguā ppl̄i ⁊ populi. ⁊ pugna-
ἀλλὰ κατὰ γλῶσσαν λαοῦ καὶ λαοῦ. καὶ ἐμαχεσά-
ui cū eis: ⁊ maledixi eis. ⁊ per
μην μετ᾽ αὐτῶν, καὶ κατηρασάμην αὐτούς. καὶ ἐπά-
cuſſi in eis viros: ⁊ decaluaui eos:
ταξα ἐν αὐτοῖς ἄνδρας, καὶ ἐμαδάρωσα αὐτούς,
⁊ adiuraui eos in deo: ſi dederitis filias
καὶ ὥρκισα αὐτοὺς ἐν τῷ θεῷ, ἂν δῶτε τὰς θυγατέρας
vr̄as filijs eoꝝ: ⁊ ſi acceperitis de filiab⁹
ὑμῶν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, καὶ εἰ λήψεσθε τῶν θυγατέρων
eoꝝ filijs vr̄is ⁊ ſibi ipſis. nūq̄d ſic pecca-
αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ὑμῶν καὶ ἑαυτοῖς. οὐχ οὕτως ἥμαρ-
uit ſalomon rex iſrael? ⁊ in gētib⁹ multis
τε σολομῶν βασιλεὺς ἰσραήλ; καὶ ἐν ἔθνεσι πολλοῖς
nō erat ſimilis ei rex: ⁊ dilectus deo
οὐκ ἦν ὅμοιος αὐτῷ βασιλεύς, καὶ ἀγαπώμενος τῷ θεῷ
erat. ⁊ dedit eū deus in regē ſup oēm
ἦν. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ θεὸς εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα
iſrael. ⁊ hūc inclinauerūt mulieres alie
ἰσραήλ. καὶ τοῦτον ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες αἱ ἀλλό-
ne: ⁊ vos nūq̄d audierim⁹ facere prauita
τριαι. καὶ ὑμῶν μὴ ἀκουσόμεθα ποιῆσαι τὴν πονηρί-
tē hāc? vt p̄uaricemur in deo nr̄o. ⁊ duca
αν ταύτην; ἀσυνθετῆσαι ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν. καὶ καθί-
mus vxores alienas. ⁊ de filijs ioada filij
σαι γυναῖκας ἀλλοτρίας. καὶ ἀπὸ υἱῶν ἰωαδὰ τοῦ
eliaſub ſacerdotis magni gener ſa
ἐλιασοὺβ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου γαμβρὸς τοῦ σα-
nabalat vranite: ⁊ fugaui eū a
ναβαλὰτ τοῦ ὠρανίτου, καὶ ἐξέβρασα αὐτὸν ἀπ᾽
me. recordare eoꝝ de⁹ me⁹ pro apropiquatiōe ſa
ἐμοῦ. μνήσθητι αὐτοῖς ὁ θεός μου ἐπὶ ἀγχιστεία τῆς ἱε-
cerdocij: ⁊ teſtamenti ſacerdotū et leuitaꝝ.
ρατείας, καὶ τὴν διαθήκην τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν.
⁊ mūdaui eos ab omni alienatione ⁊
καὶ ἐκαθάρισα αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἀλλοτριώσεως καὶ
cōſtitui vices ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis: vir
ἔστησα ἐφημερίας τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς λευίταις, ἀνὴρ
quēadmodū op⁹ ei⁹: ⁊ ad donū lignoꝝ in tēpo
ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ εἰς τὸ δῶρον τῶν ξύλων ἐν και-
rib⁹ a tēporib⁹: ⁊ in p̄mitijs memen
ροῖς ἀπὸ χρόνων, καὶ ἐν τοῖς πρωτογεννήμασι μνήσθη-
to mei de⁹ nr̄ in bonitatem.
τί μου ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς ἀγαθοσύνην.

D

C

© Biblioteca Nacional de España

Incipit Prologus. B. Hiero. in librum Tobie.

Hromatio & Heliodoro epiſcopis Hieronymus preſbyter in domino Salutem. Mirari non deſino exactio
nis veſtrę inſtantiam. Exigitis enim vt librum chaldęo ſermone conſcriptum ad latinum ſtilum traham: li
brum vtiq; Tobie quem Hebręi de catalogo diuinarũ ſcripturarum ſecantes: his quę agiographa memo=
rant manciparunt. Feci ſatis deſiderio veſtro: non tamen meo ſtudio. Arguunt enim nos hebręorum ſtudia
& imputant nobis contra ſuum canonem latinis auribus iſta transferre. Sed melius eſſe iudicans phariſeo
rum diſplicere iudicio: & epiſcoporum iuſſionibus deſeruire inſtiti vt potui. Et quia vicina eſt Chaldęorum lingua ſer=
moni Hebraico vtriuſq; linguę peritiſſimum loquacem reperiens vnius diei laborem arripui: & quicquid ille mihi he
braicis verbis expreſſit: hoc ego accito notario ſermonibus latinis expoſui. Oratiõibus veſtris mercedem huius operis
compenſabo: cum gratum vobis didicero me quod iubere eſtis dignati cõpleſſe. Explicit Prologus.

Incipit liber Tobie. Cap. I.

Trãſla. gre. To. cũ iter. lati. Trãſla. B. Hie. Trãſla. gre. To. cũ iter. la.

Ca. I. Liber ſermonũ tobie
Βίβλος λόγων τωβὴτ
filii tobiel filii ananiel
τοῦ τωβιὴλ τοῦ ἀνανιὴλ
filii adui filii gabael: de
τοῦ ἀδουὶ τοῦ γαβαὴλ, ἐκ
ſemine aſael:
τοῦ σπέρματος ἀσαὴλ,
ex tribu nephthalim: q̃ captus eſt in
ἐκ τῆς φυλῆς νεφθαλείμ, ὃς ᾐχμαλωτεύθη ἐν
diebus enemeſſari regis aſſyrio=
ἡμέραις ἐνεμεσσάρου τοῦ βασιλέως ἀσσυρί
rũc thiſbe: q̃ eſt a dextris ꝓprie neph
ων ἐκ θίσβης, ἥ ἐστιν ἐκ δεξιῶν κυρίως τῆς νεφ
thalim in galilea ſupra aſer. ego to
θαλείμ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ ὑπεράνω ἀσήρ. ἐγὼ τω
bias viis veritatis ambulaui ⁊ iuſti
βὴτ ὁδοῖς ἀληθείας ἐπορευόμην καὶ δικαιοσύ
cie oĩbus diebus vite mee. ⁊ ele=
νης πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου. καὶ ἐλεη
moſynas multas faciebam fratribꝰ meis
μοσύνας πολλὰς ἐποίουν τοῖς ἀδελφοῖς μου
⁊ genti mee: q̃ ambulauerunt me=
καὶ τῷ ἔθνει μου, τοῖς συμπορευθεῖσι μετ'
cum in regionẽ aſſyriorũ in niniuẽ. ⁊ qñ e=
ἐμοῦ εἰς χώραν ἀσσυρίων εἰς νινευΐ. καὶ ὅτε ἤ
rã in regiõe mea in terra iſrael: iunio
μην ἐν τῇ χώρᾳ μου ἐν τῇ γῇ ἰσραήλ, νεωτέ
re me exiſtẽte: oĩs tribus nephthalim
ρου μου ὄντος, πᾶσα φυλὴ τοῦ νεφθαλείμ
patris mei receſſit a domo hiero
τοῦ πατρός μου ἀπέστη ἀπὸ τοῦ οἴκου ἱερο=
ſolymorũ q̃ electa eſt ab oĩbus
σολύμων τοῦ ἐκλεχθέντος ἀπὸ πασῶν τῶν
tribubus iſrael: vt ſacrificarẽt oẽs tri
φυλῶν ἰηλ, εἰς τὸ θυσιάζειν πάσας τὰς φυ
bus. ⁊ ſctificatuꝫ ẽ tẽplũ tabernaculi
λάς. καὶ ἡγιάσθη ὁ ναὸς τῆς κατασκηνώσεως
altiſſimi: ⁊ edificatum ẽ in oẽs
τοῦ ὑψίστου, καὶ ᾠκοδομήθη εἰς πάσας τὰς
gñatiões ſeculi. ⁊ oẽs tribus q̃ re
γενεὰς τοῦ αἰῶνος. καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ αἱ συ
ceſſerant: ſacrificabãt baal ꝑtãti:
ναποστᾶσαι, ἔθυον τοῦ βάαλ τῇ δυνάμει,
⁊ domus nephthalim patris mei. ⁊
καὶ ὁ οἶκος νεφθαλείμ τοῦ πατρός μου. καὶ
ego ſolus ibam multoties in hierl'ꝫ
ἐγὼ μόνος ἐπορευόμην πλεονάκις εἰς ἱλῆμ
in feſtiuitatibus: ſicut ſcriptum' eſt omni
ἐν ταῖς ἑορταῖς, καθὼς γέγραπται παντὶ
populo iſrael in p̃cepto ſempiterno
τῷ λαῷ ἰσραὴλ ἐν προστάγματι αἰωνίῳ τὰς
primitias ⁊ decimas foetuum
ἀπαρχὰς καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων
⁊ primitiua habens: ⁊ dabam il=
καὶ τὰς πρωτοκουρίας ἔχων, καὶ ἐδίδουν αὐ
la ſacerdotibus filiis aaron ad al
τὰς τοῖς ἱερεῦσι τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν πρὸς τὸ θυ
tare omnium foetuum. pri
σιαστήριον πάντων τῶν γενημάτων. τὴν πρώ=

Tobias ex tribu & ciuitate Neptalĩ: quę eſt in ſuperio
ribus Galileę ſu=
pra Naaſon poſt
viaꝫ quę ducit ad
occidentem: in ſi
niſtro hñs ciuitatem Sephet: cum
captus eſſet ĩ diebus ſalmanaſar re
gis aſſyriorũ: in captiuitate tñ po
ſitus viã veritatis non deſeruit: ita
vt omnia quę habere poterat co=
tidie cõcaptiuis fratribus: qui erãt
ex eius genere impartiret. Cumq;
eſſet iunior oĩbus in tribu Neptalĩ
nihil tñ puerile geſſit in opere. De
niq; cũ irent oẽs ad vitulos aureos
quos Hieroboã fecerat rex iſrael:
hic ſolus fugiebat conſortia oĩm &
pergebat ad Hieruſalẽ ad templũ
dñi & ibi adorabat dominũ deum
iſrael: omnia primitiua ſua & deci
mas ſuas fideliter offerens: ita vt ĩ
tertio anno ꝓſelytis & aduenis mi
niſtraret oẽm decimationẽ. Hęc &
his ſimilia ſecundũ legẽ dei pueru
lꝰ obſeruabat. Cum vero factus fu
iſſet vir: accepit vxorẽ Annã de tri
bu ſua genuitq; ex ea filiũ nomen
ſuũ imponẽs ei: quem ab ĩfantia ti
mere deũ docuit: & abſtinere ab oĩ
pctõ. Igitur duꝫ per captiuitatẽ de
ueniſſet cũ vxore ſua & filio in ciui
tatem niniuem cum oĩ tribu ſua: &
cum oẽs ederẽt ex cibis gentiliuꝫ:
iſte cuſtodiuit aĩaꝫ ſuã: & nunq̃ cõ
taminatꝰ eſt in eſcis eoruꝫ. Et q̃m
memor fuit dñi in toto corde ſuo:
dedit illi deus gratiam in cõſpectu
Salmanaſar regis: & dedit illi pote
ſtatẽ quocunq; vellet ire habẽs li=
bertateꝫ quęcũq; facere voluiſſet.
Pergebat eñi per oẽs qui erãt in ca
ptiuitate: & monita ſalutis dabat
eis. Cuꝫ aũt veniſſet in Rages ciui
tatem medorũ & ex his quibus ho
noratus fuerat a rege habuiſſet de
cẽ talenta argẽti: et cũ in multa tur
ba gñis ſui Gabelũ egentẽ videret
qui erat ex tribu eiꝰ: ſub chirogra
pho dedit illi memoratũ põdus ar
gẽti. Poſt multum vero tp̃is mor=
tuo ſalmanaſar rege cum regnaret
Sennacherib filius eius ꝓ eo & fili
os Iſrael exoſos haberet in conſpe
ctu ſuo: Tobias cotidie pergebat
per oẽm cognationem ſuam & cõ
ſolabatur eos diuidebatq; vnicuiq;
ꝓut poterat de facultatibꝰ ſuis. Eſu
rientes alebat: nudiſq; veſtimenta

mam decimã dabam filiis aaron mi=
την δεκάτην ἐδίδουν τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς θε
niſtrantibus in hieruſalẽ. at ſecundam deci
ραπεύουσιν ἐν ἱλῆμ. τὴν δὲ δευτέραν δεκά
mam vendebã: ⁊ ibam ⁊ expẽ
την ἀπεπρατιζόμην, καὶ ἐπορευόμην καὶ ἐδα
debam illa in hieruſalẽ ꝑ ſingulos annos.
πάνων αὐτὰ ἐν ἱλῆμ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν.
⁊ tertiam dabam q̃bus cõueniebat: ſicut
καὶ τὴν τρίτην ἐδίδουν οἷς καθήκει, καθὼς
p̃cepat debbora mater patris
ἐνετείλατο δεββώρα ἡ μήτηρ τοῦ πατρός
mei: quia orphanus relictus ſum a pa
μου, διότι ὀρφανὸς κατελείφθην ὑπὸ τοῦ πα
tre meo. ⁊ cuꝫ factus eſſẽ vir: accepi an
τρός μου. καὶ ὅτε ἐγενόμην ἀνήρ, ἔλαβον ἄν
nam vxorẽ de ſemine familie
ναν γυναῖκα ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς πατριᾶς
noſtre: ⁊ genui ex ea tobiã: ⁊ qñ
ἡμῶν, καὶ ἐγέννησα ἐξ αὐτῆς τωβίαν, καὶ ὅτε
captiuꝰ ductꝰ fui in niniuẽ: oẽs fra
ᾐχμαλωτίσθην εἰς νινευΐ, πάντες οἱ ἀδελ
tres mei ⁊ q̃ de gñe meo: edebãt de
φοί μου καὶ οἱ ἐκ τοῦ γένους μου, ἤσθιον ἐκ τῶν
panibus gẽtiliũ. ego vero cuſtodiui ani
ἄρτων τῶν ἐθνῶν. ἐγὼ δὲ συνετήρησα τὴν ψυ
mã meaꝫ ne manducarẽ: q̃a memor fui de
χήν μου μὴ φαγεῖν, καθότι ἐμεμνήμην τοῦ θε
i in tota anima mea: ⁊ dedit altiſſimus
οῦ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ μου, καὶ ἔδωκεν ὁ ὕψιστος
gratiã ⁊ formã ĩ cõſpectu enemeſſari: ⁊
χάριν καὶ μορφὴν ἐνώπιον ἐνεμεσσάρου, καὶ ἤ
fui eius emptor. ⁊ ꝑfectus ſum in
μην αὐτοῦ ἀγοραστής. καὶ ἐπορευόμην εἰς τὴν
mediã. ⁊ tradidi gabelo fra
μηδίαν. καὶ παρεθέμην γαβαήλῳ τῷ ἀδελ
tri gabrie in rages medie argenti
φῷ γαβρία ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας ἀργυρίου
talenta decẽ: ⁊ cũ mortuus eſſet enemeſſa
τάλαντα δέκα, καὶ ὅτε ἀπέθανεν ἐνεμέσσα
rus: regnauit ſennacherib filius eius pro
ρος, ἐβασίλευσε σενναχηρεὶβ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ'
eo. ⁊ vie eius ceſſauerunt. ⁊ nõ ã=
αὐτοῦ. καὶ αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἠκατέστησαν. καὶ οὐκέ
plius potui ire in mediam. ⁊
τι ἠδυνήθην πορευθῆναι εἰς τὴν μηδίαν. καὶ
in diebus enemeſſari elemoſynas
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐνεμεσσάρου ἐλεημοσύνας
multas faciebã fratribus meis. pa
πολλὰς ἐποίουν τοῖς ἀδελφοῖς μου. τοὺς ἄρ
nes meos dabam eſurientibus: ⁊ veſti
τους μου ἐδίδουν τοῖς πεινῶσι, καὶ τὰ ἱμά
mẽta mea nudis. ⁊ ſi quẽpiã de gñe
τιά μου τοῖς γυμνοῖς. καὶ εἴ τινα ἐκ τοῦ γένους
meo videbã mortuum ⁊ ꝓiectum in
μου ἐθεώρουν τεθνηκότα καὶ ἐρριμμένον ἐπὶ τοῦ
muro in niniue: ſepeliebã eum: ⁊ ſi quẽ
τείχους εἰς νινευΐ, ἔθαπτον αὐτόν, καὶ εἴ τι
piã occidit ſennacherib rex qñ
να ἀπέκτεινε σενναχηρεὶβ ὁ βασιλεὺς ὅτε

venit fugiens de iudea: ſepeliui eum
ἦλθε φεύγων ἐκ τῆς ἰουδαίας, ἔθαψα αὐτὸν
furatus. multos em̄ ꝑdidit in fu
κλέπτων. πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ἐν τῷ θυ
rore ſuo. ⁊ queſita ſunt a rege
μῷ αὐτοῦ. καὶ ἐζητήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τὰ
corpora: ⁊ nō ſunt iuēta. pergens āt vnus
σώματα, καὶ οὐχ εὑρέθη. πορευθεὶς δὲ εἷς
nininitarū: manifeſtauit regi de
τῶν νινευιτῶν, ὑπέδειξε τῷ βασιλεῖ περὶ
me ꝙ ſepeliebam eos. ⁊ abſcōdit ſū. co
ἐμοῦ ὅτι ἔθαπτον αὐτούς. καὶ ἐκρύβην. ἐπι
gnoſcēs āt ꝙ queror vt moriar: timens
γνοὺς δὲ ὅτι ζητοῦμαι ἀποθανεῖν, φοβηθεὶς
ſeceſſi. ⁊ direpte ſunt oēs ſubſtā
ἀνεχώρησα. καὶ διηρπάγη πάντα τὰ ὑπάρ
tie mee: ⁊ nō eſt relictum mihi quicꝗ̄:
χοντά μου, καὶ οὐ κατελείφθη μοι οὐδέν,
preter annam vxorem meā ⁊ tobiam
πλὴν ἄννας τῆς γυναικός μου καὶ τωβίου
filiū meū. ⁊ nō trāſierūt dies quinquagi
τοῦ υἱοῦ μου. καὶ οὐ διῆλθον ἡμέραι πεντήκον
taquinq;: vſq; quo occiderūt eum duo
τα πέντε, ἕως οὗ ἀπέκτειναν αὐτὸν οἱ δύο
filii eius: ⁊ fugerūt in mōtes ararat. ⁊ re
υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὰ ὄρη ἀραράτ. καὶ ἐ
gnauit achirdonus filius eius ꝓ e
βασίλευσεν ἀχειρδωνὸς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ᾿ αὐ
o. ⁊ cōſtituit achiacharuȝ anael filiū fra=
τοῦ. καὶ ἔταξεν ἀχιάχαρον ἀναὴλ τὸν υἱὸν τοῦ
tris mei ſuꝑ oēm computationē
ἀδελφοῦ μου ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἐκλογιστίαν τοῦ
patris ſui: ⁊ ſuꝑ omnem guberna
πατρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν διοίκη=
tionē. ⁊ orauit achiacharus pro me: ⁊
σιν. καὶ ἠξίωσεν ἀχιάχαρος περὶ ἐμοῦ, καὶ
veni in niniuē. achiacharus āt erat pincerna
ἦλθον εἰς νινευί. ἀχιάχαρος δὲ ἦν οἰνοχόος
⁊ ab annulo ⁊ gubernator ⁊ cōpu
καὶ ἀπὸ τοῦ δακτυλίου καὶ διοικητὴς καὶ ἐκλο
tator. ⁊ cōſtituit eum achirdonus
γιστής. καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὁ ἀχειρδωνὸς ἐκ
ſecundo. erat āt patruelis meus. cum āt re=
δευτέρας. ἦν δὲ ἐξάδελφός μου. ὅτε δὲ κα=
dii in domum meā: ⁊ reſtituta ē mihi an
τῆλθον εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ ἀπεδόθη μοι ἄν
na vxor mea: ⁊ tobias filius meus.
να ἡ γυνή μου, καὶ τωβίας ὁ υἱός μου. Ca. 2.

IN quinquageſimo feſto: quod eſt ſanctū
ἐν τῇ πεντηκοστῇ τῇ ἑορτῇ, ἥ ἐστιν ἁγία
ſeptē hebdomadaꝝ: factū ē prādiū bonū mihi.
ἑπτὰ ἑβδομάδων, ἐγενήθη ἄριστον καλόν μοι.
⁊ accubui vt māducarē. ⁊ vidi cibaria
καὶ ἀνέπεσα τοῦ φαγεῖν. καὶ ἐθεασάμην ὄψα
multa. ⁊ dixi filio meo: vade adduc
πολλά. καὶ εἶπα τῷ υἱῷ μου, βάδιζε ἄγαγε
quēcūq; iueneris de fratribꝰ noſtris idigētē: q
ὃν ἐὰν εὕρῃς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐνδεῆ, ὃς
memor eſt dn̄i. ⁊ ecce expecto te. ⁊ ve
μέμνηται τοῦ κυρίου. καὶ ἰδοὺ μένω σε. καὶ ἐλ
niēs dixit: pater vnus de gn̄e noſtro
θὼν εἶπε, πάτερ εἷς ἐκ τοῦ γένους ἡμῶν ἐ=
ſtrāgulatus ꝓiectus ē in platea. ⁊ ego
στραγγαλωμένος ἔρριπται ἐν τῇ ἀγορᾷ. κἀγὼ
anteꝗ̄ guſtarem ego: exiliens tuli
πρὶν ἢ γεύσασθαί με, ἀναπηδήσας ἀνειλό
eū in quādā domū: quouſq; occideret ſol.
μην αὐτὸν εἴς τι οἴκημα, ἕως ὅτου ἔδυ ὁ ἥλι
⁊ reuerſus lotus ſum ⁊ māducaui
ος. καὶ ἐπιστρέψας ἐλουσάμην καὶ ἤσθιον
panē meū in triſtitia. ⁊ memor fui pro=
τὸν ἄρτον μου ἐν λύπῃ. καὶ ἐμνήσθην τῆς προ

ꝓhibebat: & mortuis atq; occiſis ſepul=
turā ſollicitꝰ exhibebat. Deniq; cū re
uerſus eſſet rex ſennacherib fugiēs a
iudea plagā quā circa eū fecerat deus
ꝓpt blaſphemiā ſuā: & iratus multos
occideret ex filiis iſrael tobias ſepelie
bat corpa eorū. At vbi nūciatū eſt re
gi: iuſſit eū occidi: & tulit oēm ſubſtā
tiā eius. Tobias vero cū filio ſuo & cū
vxore fugiens nudus latuit: qa multi
diligebāt eū. Poſt dies vero. xlv. occi=
derūt regē filii ipſius. Et reuerſus eſt
tobias in domū ſuā oīſq; facultas eius
reſtituta eſt ei. Ca. 2.

POſt hec vero cū eēt dies feſtꝰ dn̄i
& factū eſſet prandiū bonū in do
mo tobie: dixit filio ſuo. Vade & ad=
duc aliquos de tribu nr̄a timētes deū
vt epulentur nobiſcū. Cūq; abiſſet re
uerſus nūciauit ei vnū ex filiis iſrl̄ iu=
gulatū iacere ī platea. Statiq; exiliēs
de accubito ſuo relinqns prandiū ie=
iunus ꝑuenit ad corpus tollēſq; illud
portauit ad domū ſuā occulte vt dum
ſol occubuiſſet caute ſepeliret eū. cū
q; occultaſſet corpꝰ māducauit panē
cū luctu & tremore memorās illū ſer
monē quē dixit dn̄s ꝑ amos ꝓphetā.
Dies feſti vr̄i cōuertētur in lamētatio
nē & luctū. Cū vero ſol occubuiſſet a
biit & ſepeliuit eū: arguebāt āt eū oēs
ꝓximi eius: dicentes. Iā huius rei cau
ſa interfici iuſſus es: & vix effugiſti
mortis imperiū: & iterū ſepelis mor=
tuos. Sed tobias plus timēs deū q̄ re
geȝ rapiebat corpa occiſorū & occul
tabat in domo ſua: & mediis noctibꝰ
ſepeliebat ea. Cōtigit āt vt q̄dam die
fatigatus a ſepultura veniēs domū ia
ctaſſet ſe iuxta parietē & obdormiſſȝ
& ex nido hirūdinū dormiēti illi cali
da ſtercora iciderēt ſuꝑ oculos eius fi
eretq; cecus. Hāc āt tētationeȝ ideo ꝑ
miſit dn̄s euenire illi: vt poſteris dare
tur exemplū patiē eius ſicut & ſancti
iob. Nā cū ab infantia ſua ſp deum ti
muerit & mādata eiꝰ cuſtodierit: nō ē
cōtriſtatus contra deū ꝙ plaga cecita
tis euenerit ei: ſȝ imobilis in dei timo
re ꝑmāſit: agēs gr̄as deo oībus diebꝰ
vite ſue. Nam ſicut beato iob inſul=
tabāt reges: ita iſti parētes & cognati
eiꝰ irridebāt vitā eius: dicētes. Vbi eſt
ſpes tua ꝓ q̄ elemoſynas & ſepulturaſ
faciebas. Tobias vero icrepabat eos:
dicēs. Nolite ita loqui qm̄ filii ſctōrū
ſumus: & vitā illā expectamꝰ: quā deꝰ
daturus eſt his q fidem ſuā nunq̄ mu
tant ab eo. Anna vero vxor eius ibat
ad opus textrinū cotidie: & de labore
manuū ſuarū victū quē cōſeq potuiſ
ſet deferebat. Vn̄ factū eſt: vt hedū ca
prarū accipiēs detuliſſet domi. Cuiꝰ
cū vocē balātis vir eiꝰ audiſſet: dixit:
videte ne forte furtiuꝰ ſit. Reddite eū
dn̄is ſuis: qa nō licet nobis aut edere
ex furto aliqd aut cōtingere. Ad hec
vxor eius irata rn̄dit. Manifeſte vana
facta ē ſpes tua & elemoſyne tue īmō
apparuerūt. Atq; his & aliis huiuſce
modi verbis exprobrabat ei.

phetie amos ſicut dixit: cōuertentur
φητείας ἀμὼς καθὼς εἶπε, στραφήσονται
feſtiuitates veſtre i luctū: ⁊ omnes
αἱ ἑορταὶ ὑμῶν εἰς πένθος, καὶ πᾶσαι αἱ
leticie veſtre in lamētationē. ⁊ fleui
εὐφροσύναι ὑμῶν εἰς θρῆνον. καὶ ἔκλαυσα.
⁊ cum occidit ſol: abii: ⁊ effodiēs ſepe
καὶ ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ᾠχόμην, καὶ ὀρύξας ἔθα
liui eum. ⁊ ꝓpinqui deridebāt dicen=
ψα αὐτόν. καὶ οἱ πλησίον ἐπεγέλων λέγον
tes: nō adhuc timet hic interfici pro
τες, οὐκέτι φοβεῖται οὗτος φονευθῆναι περὶ
negocio iſto: ⁊ fugit: ⁊ ec=
τοῦ πράγματος τούτου, καὶ ἀπέδρα, καὶ ἰ=
ce iterum ſepelit mortuos. ⁊ in ca=
δοὺ πάλιν θάπτει τοὺς νεκρούς. καὶ ἐν αὐ=
dem nocte dormiui fedatus iuxta
τῇ τῇ νυκτὶ ἐκοιμήθην μεμιαμμένος παρὰ
parietem aule. ⁊ facies mea
τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς. καὶ τὸ πρόσωπόν μου
diſcooperta erat. ⁊ nō ſciebā ꝙ paſſerculi
ἀνακάλυπτον ἦν. καὶ οὐκ ᾔδειν ὅτι στρουθία
in pariete erāt. ⁊ oculis meis ap
ἐν τῷ τοίχῳ ἐστί. καὶ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἀνε
tis: imiſerūt ſtercꝰ paſſerculi calidū in
ῳγότων, ἀφώδευσαν τὰ στρουθία θερμὸν εἰς
oculos meos. ⁊ facte ſunt albugi=
τοὺς ὀφθαλμούς μου. καὶ ἐγενήθη λευκώμα=
nes in oculis meis. ⁊ abii
τα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. καὶ ἐπορεύθην
ad medicos: ⁊ nō ꝓfuerunt mihi. achia
πρὸς ἰατρούς, καὶ οὐκ ὠφέλησάν με. ἀχιά=
charus āt nutriebat me: quouſq; ꝓfectus ſū in
χαρος δὲ ἔτρεφέ με, ἕως οὗ ἐπορεύθην εἰς
elymaida. ⁊ vxor mea anna ſeruiebat
τὴν ἐλυμαΐδα. καὶ ἡ γυνή μου ἄννα ἠριθεύετο
in muliebribus: ⁊ mittebat domi
ἐν τοῖς γυναικείοις, καὶ ἀπέστελλε τοῖς κυ=
nis. ⁊ retribuerunt ei ⁊ ipſi mer=
ρίοις. καὶ ἀπέδωκαν αὐτῇ καὶ αὐτοὶ τὸν μι=
cedē: addentes ēt hedum. cū āt veniſſȝ
σθόν, προσδόντες καὶ ἔριφον. ὅτε δὲ ἦλθε
ad me: cepit balare. ⁊ dixi ei: vn
πρός με, ἤρξατο κράζειν. καὶ εἶπον αὐτῇ, πό
de hedulus: nūqd furtiuus eſt: redde
θεν τὸ ἐρίφιον, μὴ κλεψιμαῖον ἐστίν; ἀπόδος
illum dn̄is. nō em̄ licitum eſt man
αὐτὸ τοῖς κυρίοις. οὐ γὰρ θεμιτόν ἐστι φα=
ducare furtiuum. ipſa āt dixit: dono datus
γεῖν κλεψιμαῖον. ἡ δὲ εἶπε, δῶρον δέδο
eſt mihi ſupra mercedē. ⁊ nō credebam
ταί μοι ἐπὶ τῷ μισθῷ. καὶ οὐκ ἐπίστευον
illi. ⁊ dicebā reddere illum
αὐτῇ. καὶ ἔλεγον ἀποδιδόναι αὐτὸ τοῖς
dn̄is. ⁊ erubeſcebā ad eam. illa āt
κυρίοις. καὶ ἠρυθρίων πρὸς αὐτήν. ἡ δὲ
rn̄dens mihi dixit: vbi ſunt ele=
ἀποκριθεῖσά μοι εἶπε, ποῦ εἰσὶν αἱ ἐλε
moſyne tue ⁊ iuſticie tue:
ημοσύναι σου καὶ αἱ δικαιοσύναι σου;
ecce cognita omnia tecum.
ἰδοὺ γνωστὰ πάντα μετὰ σοῦ. Ca. 3.

ET triſtatus fleui. ⁊ ora
Καὶ λυπηθεὶς ἔκλαυσα. καὶ προ=
ui cum dolore dicēs: iuſtus es
σηυξάμην μετ᾿ ὀδύνης λέγων, δίκαιος εἶ
dn̄e ⁊ omnia opera tua. ⁊ om
κύριε καὶ πάντα τὰ ἔργα σου. καὶ πᾶ
nes vie tue mīa ⁊ veritas.
σαι αἱ ὁδοί σου ἐλεημοσύνη καὶ ἀλήθεια.
⁊ iudiciū verum ⁊ iuſtum tu iudicas
καὶ κρίσιν ἀληθινὴν καὶ δικαίαν σὺ κρίνεις

© Biblioteca Nacional de España

in eternũ. memor eſto mei ⁊ reſpice
εἰς τὸν αἰῶνα. μνήσθητί μου καὶ ἐπίβλεψον
in me. ne me vlciſcaris ob pctã
ἐπ' ἐμέ. μή με ἐκδικήσῃς ταῖς ἁμαρτίαις
mea ⁊ ignorantias meas: ⁊ pa
μου καὶ τοῖς ἀγνοήμασί μου, καὶ τῶν πατέ=
trũ meorũ q̃ peccauerũt corã te. nõ obedie=
ρων μου οἳ ἥμαρτον ἐνώπιόν σου. παρήκου=
runt.n. p̄ceptis tuis. ⁊ dediſti nos
σαν γὰρ τῶν ἐντολῶν σου. καὶ ἔδωκας ἡμᾶς
in direptionem ⁊ captiuitatẽ ⁊ mor=
εἰς διαρπαγὴν καὶ αἰχμαλωσίαν καὶ θάνα
tem ⁊ ꝑabolam improperii oĩbus ĩ q̃b⁹
τον καὶ παραβολὴν ὀνειδισμοῦ πᾶσιν οἷς
diſperſi ſumus. ⁊ nũc multa iudicia
ἐσκορπίσμεθα. καὶ νῦν πολλαὶ αἱ κρίσεις
tua ſunt ⁊ vera. de me fac pro
σου εἰσὶ καὶ ἀληθιναί. ἐξ ἐμοῦ ποίησον ὑπὲρ
pctĩs meis ⁊ patrũ meorũ:
τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ τῶν πατέρων μου,
q̃m non fecimus p̄cepta tua. non eñ
ὅτι οὐκ ἐποιήσαμεν τὰς ἐντολάς σου. οὐ γὰρ
ambulauim⁹ in veritate corã te. ⁊ nũc
ἐπορεύθημεν ἐν ἀληθείᾳ ἐνώπιόν σου. καὶ νῦν
ſecundũ placitũ corã te fac me=
κατὰ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου ποίησον μετ' ἐ=
cum. p̄cipe recipere ſpũm meũ:
μοῦ. ἐπίταξον ἀναλαβεῖν τὸ πνεῦμά μου,
vt pereã ⁊ fiam terra. q̃m vti=
ὅπως ἀπολυθῶ καὶ γένωμαι γῆ. διότι λυσι
le mihi mori q̃ viuere: q̃a opprobria
τελές μοι ἀποθανεῖν ἢ ζῆν, ὅτι ὀνειδισμοὺς
mendoſa audiui: ⁊ triſtitia eſt multa in
ψευδεῖς ἤκουσα, καὶ λύπη ἐστὶ πολλὴ ἐν ἐ=
me. p̄cipe abſolui me de neceſſitate
μοί. ἐπίταξον ἀπολυθῆναί με τῆς ἀνάγκης
iam in eternũ locũ. ne auertas
ἤδη εἰς τὸν αἰώνιον τόπον. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ
faciẽ tuam a me. in eadem die cõ=
πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ. ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ συ
tigit filie raguelis ſarre in ecbata=
νέβη τῇ θυγατρὶ ῥαγουὴλ σάρρᾳ ἐν ἐκβατά
nis medie: et hanc opprobrari ab
νοις τῆς μηδίας, καὶ ταύτην ὀνειδισθῆναι ὑπὸ
ancillis patris ſui: q̃m erat tradita vi
παιδισκῶν τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ὅτι ἦν δεδομένη ἀν
ris ſeptem: ⁊ aſmodeus neq̃
δράσιν ἑπτά, καὶ ὁ ἀσμοδαῖος τὸ πονηρὸν
demoniũ occidit eos: anteq̃ eſſent
δαιμόνιον ἀπέκτεινεν αὐτούς, πρὶν ἢ γενέσθαι
ipſi cũ ea vt in mulierib⁹. ⁊ dixerũt
αὐτοὺς μετ' αὐτῆς ὡς ἐν γυναιξί. καὶ εἶπον
ei: nõ intelligis q̃ ſuffocaueris vi=
αὐτῇ, οὐ συνιῇς ἀποπνίγουσα τοὺς ἄν=
ros tuos? iam ſeptem viros habuiſti:
δράς σου; ἤδη ἑπτὰ ἄνδρας ἔσχες,
⁊ vnius eorũ nõ es noĩata. q̃re nos ver
καὶ ἑνὸς αὐτῶν οὐκ ὠνομάσθης. τί ἡμᾶς μα
beras pro eis? ſi mortui ſunt: vade
στιγοῖς περὶ αὐτῶν; εἰ ἀπέθανον, βάδιζε
cum illis: ne videamus ex te filiũ aut fili=
μετ' αὐτῶν, μὴ ἴδοιμέν σου υἱὸν ἢ θυγα=
am in eternũ. hec cũ audiſſet: triſta
τέρα εἰς τὸν αἰῶνα. ταῦτα ἀκούσασα, ἐλυ
ta eſt valde: vt ſuffocaretur: ⁊ di=
πήθη σφόδρα, ὥστε ἀπάγξασθαι, καὶ εἶ=
xit: vna q̃dẽ ſum patri meo. ſi fece
πε, μία μέν εἰμι τῷ πατρί μου. ἐὰν ποιή=
ro hoc: improperiũ ipſi eſt: ⁊ ſenectã e=
σω τοῦτο, ὄνειδος αὐτῷ ἐστι, καὶ τὸ γῆρας αὐ
ius deducã cũ dolore in ĩfernũ. ⁊ dep̄cata ẽ
τοῦ κατάξω μετ' ὀδύνης εἰς ᾅδου. καὶ ἐδεήθη

TVnc Tobias ingemuit & cepit
orare cũ lachrymis dicẽs. Iuſt⁹
es dñe: & oĩa iudicia tua vera ſunt: &
oẽs vie tue mĩa & veritas & iudiciũ.
Et nunc dñe memor eſto mei: & ne
vindictã ſumas de pctĩs meis: neq̃
reminiſcaris delicta mea vel parẽtũ
meorũ. Q̃m nõ obediuim⁹ p̄ceptis
tuis ideo traditi ſumus ĩ direptionẽ
& captiuitatẽ & morte & in fabulã &
in ĩproperiũ oĩbus natiõbus in qui
bus diſpſiſti nos. et nũc dñe magna
iudicia tua q̃a nõ egimus ſecundũ p̄
cepta tua: & nõ ambulauimus ſince
riter corã te. Et nũc dñe ſecũdũ vo
lũtatem tuã fac mecũ & p̄cipe in pa
ce recipi ſpm̃ meũ. Expedit.n. mihi
mori magis q̃ viuere. Eadẽ igitur
die cõtigit vt ſara filia raguelis in ra
ges ciuitate medorũ: & ipa audiret
improperiũ ab vna ex ãcillis patris
ſui q̃m tradita fuerat ſeptẽ viris: &
demoniũ noĩe aſmodeus occiderat
eos mox vt ingreſſi fuiſſent ad eã.
Ergo cũ ꝓ culpa ſua increparet pu
ellã: rñdit ei dicẽs. Amplius ex te nõ
videam⁹ filiũ aut filiã ſup trã interfe=
ctrix virorũ tuorũ. nũqd & occidere
me vis ſicut etiã occidiſti ſeptẽ vi=
ros? Ad hãc vocẽ p̄rexit ĩ ſupius cu
biculum domus ſue: & tribus dieb⁹
& tribus noctibus nõ manducauit
neq̃ bibit: ſed in orõne pſiſtẽs cũ la
chrymis dep̄cabatur deũ vt ab iſto
ĩpropio liberaret eã. Factũ eſt ãt die
tertia dũ cõpleret orõnem: bñdicẽs
dñm dixit. Bñdictũ eſt nomen tuũ
deus pr̃m nr̃orum: q cum iratus fue
ris mĩaꝫ facies & in tp̄e tribulatiõis
pctã dimittis his q inuocant te. Ad
te dñe faciem meam cõuerto: ad te
oculos meos erigo. Peto dñe vt de
vĩculo ĩproperii huius abſoluas me
aut certe deſup terram eripias me.
Tu ſcis dñe quia nunq̃ cõcupiui vi
rum: & mundam ſeruaui aĩam meã
ab oĩ cõcupiſcentia. Nunq̃ cum lu=
dentibus miſcui me: neq̃ cum his q
in leuitate ambulant participeꝫ me
prebui. Virum autem cum timore
tuo non cum libidine mea conſenſi
ſuſcipere. Et aut ego indigna fui il=
lis: aut illi forſitan mihi non fuerunt
digni: quia forſitan viro alii conſer
uaſti me. Non eſt eĩ in hoĩs poteſta=
te cõſilium tuum. Hoc autem ꝓ cer
to habet omnis qui colit te: quia vi=
ta eius ſi in probatione fuerit coro=
nabitur: ſi autem in tribulatione fu
erit: liberabitur: & ſi in corruptione
fuerit ad miſericordiam tuam veni
re licebit. Non enim delectaris in
perditiõibus noſtris: quia poſt tem
peſtatem tranquillum facis: & poſt
lachrymationem & fletum exulta=
tionem infundis. Sit nomen tu=
um deus Iſrael benedictum in ſe=
cula. In illo tempore exaudite ſunt
p̄ces amborũ in cõſpetu glĩe ſũmi
dei. Et miſſus eſt ãgelus dñi ſctũs ra
phael vt curaret eos ambos q̃rũ vno
tp̄e ſũt orões ĩ cõſpectu dñi recitate.

ad feneſtrã. ⁊ dixit: benedictus es dñe
πρὸς τῇ θυρίδι. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς εἶ κύριε
deus meus: ⁊ bñdictũ nomen glorie
ὁ θεός μου, καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τῆς δόξης
tue ſanctũ ⁊ honorabile ĩ ſecula. bñdi=
σου τὸ ἅγιον καὶ ἔντιμον εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλο
cant te oĩa opera tua in ſecu
γήσαισάν σε πάντα τὰ ἔργα σου εἰς τὸν αἰῶ
lũ. ⁊ nũc dñe oculos meos ⁊
να. καὶ νῦν κύριε τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ τὸ
faciem meã in te dedi. dixi vt ab
πρόσωπόν μου εἰς σὲ δέδωκα. εἶπον ἀπο
ſoluas me de terra. ⁊ vt nõ audiã ego
λῦσαί με ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ μὴ ἀκοῦσαί με
amplius ĩproperiũ. tu cognoſcis dñe q̃
μηκέτι ὀνειδισμόν. σὺ γινώσκεις κύριε ὅτι
munda ſum ab oĩ pctõ viri:
καθαρά εἰμι ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας ἀνδρός,
⁊ nõ coinq̃naui nomẽ meũ neq̃ no
καὶ οὐκ ἐμόλυνα τὸ ὄνομά μου οὐδὲ τὸ ὄνο=
mẽ patris mei in terra captiuita
μα τοῦ πατρός μου ἐν τῇ γῇ τῆς αἰχμαλω
tis mee. vnigenita ſum patri meo: ⁊
σίας μου. μονογενής εἰμι τῷ πατρί μου, καὶ
non eſt ei filius q̃ ſit he=
οὐχ ὑπάρχει αὐτῷ παιδίον ὃ κληρονομή
res ei: neq̃ frater ꝓpinquus: neq̃ exi,
σει αὐτόν, οὐδὲ ἀδελφὸς ἐγγύς, οὐδὲ ὑπάρ
ſtens ei filius: vt ſeruem me e=
χων αὐτῷ υἱός, ἵνα συντηρήσω ἐμαυτὴν αὐ
i vxorẽ. iam perierunt mihi ſeptẽ. ad q̃d
τῷ γυναῖκα. ἤδη ἀπώλοντό μοι ἑπτά. ἵνα
mihi reliquũ viuere? ⁊ niſi videtur tibi iter=
τί μοι λοιπὸν ζῆν; καὶ εἰ μὴ δοκεῖ σοι ἀπο=
ficere me: p̄cipe reſpicere in me
κτεῖναί με, ἐπίταξον ἐπιβλέψαι ἐπ' ἐμὲ
⁊ miſereri mei: ⁊ nõ audire me ãplius
καὶ ἐλεῆσαί με, καὶ μὴ ἀκοῦσαί με μηκέτι
improperiũ. ⁊ audita eſt oratio am
ὀνειδισμόν. καὶ εἰσηκούσθη ἡ προσευχὴ ἀμ
borum in cõſpectu glorie ſummi
φοτέρων ἐνώπιον τῆς δόξης τοῦ μεγάλου
dei. ⁊ miſſus eſt raphael vt curaret
θεοῦ. καὶ ἀπεστάλη ῥαφαὴλ ἰάσασθαι τοὺς
duos: tobie vt decorticaret albugines: ⁊
δύο, τωβὴτ λεπίσαι τὰ λευκώματα, καὶ
ſarram filiã raguel vt daret tobie
σάρραν τὴν τοῦ ῥαγουὴλ δοῦναι τῷ τωβίᾳ
filio tobie vxorẽ: ⁊ ligaret aſmo
τῷ υἱῷ τωβὴτ γυναῖκα, καὶ δῆσαι ἀσμο=
deum neq̃ demonium: q̃m ad to
δαῖον τὸ πονηρὸν δαιμόνιον, διότι τῷ τω
biã attinet hereditare eam. in
βίᾳ ἐπιβάλλει κληρονομῆσαι αὐτήν. ἐν
eodẽ tp̄e reuerſus tobias: introĩ
αὐτῷ τῷ καιρῷ ἐπιστρέψας τωβήτ, εἰσῆλ
uit in domũ ſuã. ⁊ ſarra filia rague
θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ σάρρα ἡ τοῦ ῥαγου
lis deſcẽdit de ſuperiori cubiculo ſuo.
ὴλ κατέβη ἐκ τοῦ ὑπερῴου αὐτῆς. Ca. 4.

IN die illa: recordatus ẽ tobias de
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐμνήσθη τωβὴτ περὶ
argento quod tradidit gabelo in rages
τοῦ ἀργυρίου οὗ παρέθετο γαβαήλῳ ἐν ῥάγοις
medie. ⁊ dixit intra ſe: ego ĩ pe
τῆς μηδίας. καὶ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, ἐγὼ ᾔτησά
tii mortẽ. cur nõ voco tobiã filiũ meũ
μην θάνατον. τί οὐ καλῶ τωβίαν τὸν υἱόν μου
vt ei oñdã anteq̃ moriar ego? ⁊ vocãs
ἵνα αὐτῷ δείξω πρὶν ἀποθανεῖν με; καὶ καλέσ
eum dixit: fili ſi mortuus fuero: ſepeli me
αὐτὸν εἶπε, παιδίον ἐὰν ἀποθάνω, θάψον με

© Biblioteca Nacional de España

τ ne deſpereris matrem tuā. honora
καὶ μὴ ὑπερίδης τὴν μητέρα σου. τίμα
eam oībus diebus vite tue. τ
αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ
fac quod placitū ē ei. τ ne triſticia afficias
ποίει τὸ ἀρεστὸν αὐτῇ. καὶ μὴ λυπήσῃς αὐ=
eā. memēto fili: φ multa peri=
τήν. μνήσθητι παιδίον, ὅτι πολλοὺς κινδύ
cula vidit ꝓpter te in vtero. cū
νους ἑώρακεν ἐπὶ σοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ. ὅταν
mortua fuerit: ſepeli eā apud me in vno ſe=
ἀποθάνῃ, θάψον αὐτὴν παρ' ἐμοὶ ἐν ἑνὶ τά=
pulchro. oībus diebus fili dñi dei
φῳ. πάσας τὰς ἡμέρας παιδίον κυ τοῦ θεοῦ
noſtri mēor eſto. τ ne velis pecca=
ἡμῶν μνημόνευε. καὶ μὴ θελήσῃς ἁμαρτά=
re τ tranſgredi precepta eius.
νειν καὶ παραβῆναι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ.
τ iuſticiā fac oībus diebus
καὶ δικαιοσύνην ποίει πάσας τὰς ἡμέρας
vite tue. τ ne ambules viis
τῆς ζωῆς σου. καὶ μὴ πορευθῇς ταῖς ὁδοῖς
iniqtatis: qa faciente te verita=
τῆς ἀδικίας, διότι ποιοῦντός σου τὴν ἀλήθει
tē ꝓſperitates erūt in operib⁹ tuis: τ
αν εὐοδίαι ἔσονται ἐν τοῖς ἔργοις σου, καὶ
oībus facietibus iuſtitiā. de
πᾶσι τοῖς ποιοῦσι τὴν δικαιοσύνην. ἐκ τῶν
facultatibus tuis fac elemoſynā: τ ne
ὑπαρχόντων σοι ποίει ἐλεημοσύνην, καὶ μὴ
inuideat tuus oculus in faciēdo e=
φθονησάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ ποιεῖν ἐ=
lemoſynam. ne auertas faciem
λεημοσύνην. μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν
tuā ab omni paupere: τ a te nō
σου ἀπὸ παντὸς πτωχοῦ, καὶ ἀπὸ σοῦ οὐ=
auertetur facies dei. quēadmodū tibi
μὴ ἀποστραφῇ τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ. ὡς σοι
fuerit ſecūdā multitudinē: fac ex e=
ὑπάρχει κατὰ τὸ πλῆθος, ποίησον ἐξ αὐ=
is elemoſynā. ſi paucū tibi fuerit:
τῶν ἐλεημοσύνην. ἐὰν ὀλίγον σοι ὑπάρχῃ,
iuxta paucū ne timeas facere elemoſy=
κατὰ τὸ ὀλίγον μὴ φοβοῦ ποιεῖν ἐλεημοσύ
nā. premiū. n. bonū theſaurizas tibi in
νην. θέμα γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς
diē neceſſitatis. qm̄ elemoſyna a morte
ἡμέραν ἀνάγκης. διότι ἐλεημοσύνη ἐκ θανάτου
liberat: τ nō ſinit intrare in tenebras. ὁ
ῥύεται, καὶ οὐκ ἐᾷ εἰσελθεῖν εἰς τὸ σκότος. δῶ
nū em̄ bonū eſt elemoſyna oībus
ρον γὰρ ἀγαθόν ἐστιν ἐλεημοσύνη πᾶσι τοῖς
facietibus eā corā altiſſimo. atten=
ποιοῦσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου. πρόσε
de tibi fili ab oī fornicatiōe.
χε σεαυτῷ παιδίον ἀπὸ πάσης πορνείας.
τ vxorē primū accipe de ſemi=
καὶ γυναῖκα πρῶτον λάβε ἀπὸ τοῦ σπέρμα
ne patrū tuoꝝ. τ ne accipias vxo=
τος τῶν πατέρων σου. καὶ μὴ λάβῃς γυναῖ
rē extraneā: q̄ nō eſt de tribu
κα ἀλλοτρίαν, ἣ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ
patris tui. qm̄ filii ꝓphetarū ſumus: noe
πατρός σου. διότι υἱοὶ προφητῶν ἐσμέν, νῶε
abraam iſaac τ iacob: patres no
ἀβραὰμ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ, οἱ πατέρες ἡ=
ſtri ab eterno: memor eſto fili: φ
μῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, μνήσθητι παιδίον, ὅτι
oēs iſti accepertūt vxores de
πάντες οὗτοι ἔλαβον γυναῖκας ἀπὸ τῶν ἀ
fratribus ſuis: τ bñdicti ſunt in
δελφῶν αὐτῶν, καὶ εὐλογήθησαν ἐν τοῖς

Capitulum quartum.

IGitur cum Tobias putaret orationem ſuam exaudiri: vt mori potuiſſet vocauit ad ſe Tobiam filium ſuum: dixitqꝫ ei. Audi fili mi verba oris mei: et ea in corde tuo quaſi fundamentum conſtrue. Cum acceperit deus animam meam: corpus meum ſepeli: & honorem habebis matri tue omnibus diebus vite eius. Mēor. n. eſſe debes que & q̄nta ꝑicula paſſa ſit ꝓpter te in vtero ſuo. Cum āt & ipſa cōpleuerit tp̄s vite ſue: ſepelias eā circa me. Oībus āt diebus vite tue in mente habeto deum: & caue ne aliq̄n pctō conſentias & ꝑtermittas ꝑcepta dei nr̄i. Ex ſubſtātia tua fac elemoſynā: & noli auertere faciem tuaꝫ ab vllo paupe. Ita. n. fiet vt nec a te auertatur facies dn̄i. quō potueris ita eſto miſericors. Si multū tibi fuerit: abūdant tribue. ſi exiguū tibi fuerit: etiam exiguū libent impartiri ſtude. Premium. n. bonū tibi theſaurizas in die neceſſitatis. qm̄ elemoſyna ab oī pctō & morte liberat: & nō patietur aīam ire in tenebras. Fiducia magna erit corā ſūmo deo elemoſyna omnibus facientibus eam. Attende tibi fili mi ab omni fornicatione: & preter vxorem tuam nūq̄ꝫ patiaris crimen ſcire. Superbiam nunquam in tuo ſenſu aut in tuo verbo dominari permittas. In ipſa enim initium ſumpſit omnis perditio. Quicunqꝫ tibi aliquid operatus fuerit: ſtatim ei mercedem reſtitue: & merces mercenarii tui apud te omnino nō remaneat. Quod ab alio oderis fieri tibi: vide ne tu aliquando alteri facias. Panem tuum cū eſurientibus et egētib⁹ comede: et de ueſtimētis tuis nudos tege. Panē tuū & vinū tuum ſuper ſepulturā iuſti conſtitue: & noli ex eo manducare & bibere cum peccatoribus. Conſilium ſemper a ſapiente perquire. Omni tempore benedic deum & pete ab eo vt vias tuas dirigat: & omnia conſilia tua in ipſo permaneant. Indico etiam tibi fili mi dediſſe me decem talenta argenti dum infantulus eſſes Gabelo in Rages ciuitate Medorum: & chirographum eius apud me habeo. Et ideo perquire quomodo ad euꝫ peruenias: & recipias ab eo ſupra memoratum pondus argenti: & reſtituas ei chirographum ſuum. Noli timere fili mi. pauperem quidem vitam gerimus: ſed multa bona habebimus ſi timuerimus deum & receſſerimus ab omni peccato & fecerimus bene.

Capitulum quintum.

filiis ſuis. τ ſemen eorū here=
τέκνοις αὐτῶν. καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν κληρο
ditabit terrā. τ nūc fili dilige
νομήσει γῆν. καὶ νῦν παιδίον ἀγάπα τοὺς
fratres tuos. τ nō ſupbias in
ἀδελφούς σου. καὶ μὴ ὑπερηφανεύου ἐν τῇ
corde tuo de fratribus tuis τ
καρδίᾳ σου ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν σου καὶ τῶν
filiis τ filiabus populi tui accipere ti
υἱῶν καὶ θυγατέρων τοῦ λαοῦ σου λαβεῖν σε
bi ex eis vxorē. qm̄ in ſuper
αὐτῷ ἐξ αὐτῶν γυναῖκα. διότι ἐν τῇ ὑπερη
bia perditio τ nō ſtabilitas mul
φανίᾳ ἀπώλεια καὶ οὐ κατάστασία πολ=
ta. τ in inutilitate diminutio τ in=
λή. καὶ ἐν τῇ ἀχρειότητι ἐλάττωσις καὶ ἔν=
digētia magna. nam inutilitas mater eſt
δεια μεγάλη. ἡ γὰρ ἀχρειότης μήτηρ ἐστὶ τοῦ
famis. merces oīs hoīs: qcūqꝫ ope
λιμοῦ. μισθὸς παντὸς ἀνθρώπου, ὃς ἐὰν ἐρ
ratus fuerit tibi: apud te nō remaneat. ſed
γάσηταί σοι, παρὰ σοὶ μὴ αὐλισθήτω. ἀλ
redde ei ſtatim. τ ſi ſer=
λὰ ἀπόδος αὐτῷ παραυτίκα. καὶ ἐὰν δου
uieris deo reddetur tibi. attende
λεύσῃς τῷ θεῷ ἀποδοθήσεταί σοι. πρόσεχε
tibi fili in oībus opib⁹ tuis.
σεαυτῷ παιδίον ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου.
τ eſto eruditus in oī cōuerſatio
καὶ ἴσθι πεπαιδευμένος ἐν πάσῃ ἀναστρο=
ne tua. τ qđ oderis: nemini facias vinū
φῇ σου. καὶ ὃ μισεῖς, μηδενὶ ποιήσῃς. οἶνον
ad ebrietatē ne bibas. τ ne ambulet tecum
εἰς μέθην μὴ πίῃς. καὶ μὴ πορευθήτω μετὰ
ebrietas i via tua. de pane tuo da
σοῦ μέθη ἐν τῇ ὁδῷ σου. ἐκ τοῦ ἄρτου σου δίδου
eſurienti: τ de veſtimētis tuis nu=
πεινῶντι, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων σου τοῖς γυμ
dis. de oī quod ſupfuerit tibi: fac ele=
νοῖς. πᾶν ὃ ἐὰν περισσεύσῃ σοι, ποίει ἐλεη
moſynam. τ ne inuideat tu⁹ oculus
μοσύνην. καὶ μὴ φθονησάτω σου ὁ ὀφθαλμὸς
dum feceris elemoſynā. effunde pa=
ἐν τῷ ποιεῖν ἐλεημοσύνην. ἔκχεον τοὺς ἄρ=
nes tuos ſup ſepulturā iuſtorū: τ ne
τους σου ἐπὶ τὸν τάφον τῶν δικαίων, καὶ μὴ
des pctōribus. cōſilium ab
δῷς τοῖς ἁμαρτωλοῖς. συμβουλίαν παρὰ
omni ſapiēte reqre. τ ne deſpici=
παντὸς φρονίμου ζήτησον. καὶ μὴ καταφρονή
as omnino cōſilium vtile. τ
σῃς ἐπὶ παντὸς συμβουλίας χρησίμης. καὶ
in omni tpe bñdic dn̄m: τ ab
ἐν παντὶ καιρῷ εὐλόγει τὸν κύριον, καὶ παρ'
eo pete: vt vie tue recte fiant:
αὐτοῦ αἴτησον, ὅπως αἱ ὁδοί σου εὐθεῖαι γένων
τ oēs ſemite tue τ cōſilia
ται, καὶ πᾶσαι αἱ τρίβοι σου καὶ αἱ βουλαί
tua ꝓſperētur. qm̄ oīs gens nō hꝫ cō=
σου εὐοδωθῶσι. διότι πᾶν ἔθνος οὐκ ἔχει βου
ſilium: ſꝫ ipſe dn̄s dat oīa bo=
λήν, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κς δίδωσι πάντα τὰ ἀγα
na. τ quē vult humiliat: ſicut vult.
θά. καὶ ὃν θέλει ταπεινοῖ, καθὼς βούλεται.
τ nunc fili memor eſto ꝑceptorū meorū.
καὶ νῦν παιδίον μνημόνευε τῶν ἐντολῶν μου.
τ ne deleātur de corde tuo.
καὶ μὴ ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ τῆς καρδίας σου.
τ nūc indico tibi decē talenta
καὶ νῦν ὑποδεικνύω σοι τὰ δέκα τάλαντα
argenti q̄ dedi gabelo fratri
τοῦ ἀργυρίου ἃ παρεθέμην γαβαήλῳ τῷ

A gabꝛle in rages medie. ⁊ ne
τοῦ γαβρία ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας. καὶ μὴ
timeas fili: ꝙ mēdici facti ſumus. ſunt
φοβοῦ παιδίον, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν. ὑπάρ
tibi multa: ſi timueris deū: ⁊ receſſe
χει σοι πολλά, ἐὰν φοβῇ τὸν θεόν, καὶ ἀπο
ris ab omni pctō: ⁊ feceris qđ
στῇς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, καὶ ποιήσῃς τὸ
placitū eſt corā eo.
ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. Ca.5.
Et rñdens tobias dixit: pa
Καὶ ἀποκριθεὶς τωβίας εἶπε, πά-
ter faciam omnia q̄cūq; p̄cepiſti mihi.
τερ ποιήσω πάντα ὅσα ἐντέταλσαί μοι.
ſed quō potero accipere pecuniam:
ἀλλὰ πῶς δυνήσομαι λαβεῖν τὸ ἀργύριον,
nō cognoſcēs eū? ⁊ dedit ei chi
B μὴ γινώσκων αὐτόν; καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ χει
rographum ⁊ dixit ei: inq̄re tibi
ρόγραφον καὶ εἶπεν αὐτῷ, ζήτησον σεαυτῷ
hoīem q̄ eat tecum: ⁊ da
ἄνθρωπον ὅς συμπορεύσεταί σοι, καὶ δώ
bo ei mercedē dū viuo. ⁊ recipe va
σω αὐτῷ μισθὸν ἕως ζῶ. καὶ λάβε πορευ
dēs pecuniā. ⁊ iuit ad q̄rendū ho-
θεὶς τὸ ἀργύριον. καὶ ἐπορεύθη ζητῆσαι ἄν-
minē. ⁊ īuenit raphaelē q̄ erat angelus:
θρωπον. καὶ εὗρε τὸν ῥαφαὴλ ὅς ἦν ἄγγελος,
⁊ nō cognouit. ⁊ dixit ei: ſi potes
καὶ οὐκ ᾔδει. καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ δύνασαι
ire mecum in rages medie:
πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας,
⁊ ſi exptus es locoꝝ: ⁊ dixit e-
C καὶ εἰ ἔμπειρος εἶ τῶν τόπων; καὶ εἶπεν αὐ
i angelus: ibo tecum. ⁊
τῷ ὁ ἄγγελος, πορεύσομαι μετὰ σοῦ. καὶ
apud gabelum fratrē noſtrū moratꝰ ſū.
παρὰ γαβαὴλ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ηὐλίσθην.
et dixit ei tobias: ſuſtine me: ⁊
καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίας, ὑπόμεινόν με, καὶ
dicā patri meo. ⁊ dixit ei: vade
ἐρῶ τῷ πατρί μου. καὶ εἶπεν αὐτῷ, πορεύου
⁊ ne moꝛeris. ⁊ ingreſſus dixit pa
καὶ μὴ χρονίσῃς. καὶ εἰσελθὼν εἶπε τῷ πα
tri: ecce inueni q̄ ibit mecū. ille aūt
τρί, ἰδοὺ εὕρηκα ὅς συμπορεύσεταί μοι. ὁ δὲ
dixit: voca eū ad me: vt cognoſcā
εἶπε, φώνησον αὐτὸν πρός με, ἵνα ἐπιγνῶ
cuius tribus eſt: ⁊ ſi fidelis eſt ad e
D ποίας φυλῆς ἐστι, καὶ εἰ πιστός ἐστι τοῦ πο
undū tecum. ⁊ vocauit eū: ⁊
ρευθῆναι μετὰ σοῦ. καὶ ἐκάλεσεν αὐτόν, καὶ
īgreſſus ē: ⁊ ſalutauerūt ſe inuicem. et di
εἰσῆλθε, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους. καὶ εἶ-
xit ei tobias: frater de qua tri-
πεν αὐτῷ τωβήτ, ἀδελφὲ ἐκ ποίας φυ-
bu et de qua familia tu es? oſten
λῆς καὶ ἐκ ποίας πατριᾶς σὺ εἶ; ὑπόδει
de mihi. et dixit ei: tribum et familiā
ξόν μοι. καὶ εἶπεν αὐτῷ, φυλὴν καὶ πατριὰν
tu reqris: an mercenariū q̄ eat cum
σὺ ζητεῖς, ἢ μίσθιον ὅς συμπορεύσεται με
filio tuo? et dixit ei tobias: vo
τὰ τοῦ υἱοῦ σου; καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβήτ, βού
lo frater cognoſcere genꝰ tuū et
λομαι ἀδελφὲ ἐπιγνῶναι τὸ γένος σου καὶ
nomen. ille aūt dixit: ego de gñe azarie et
τὸ ὄνομα. ὁ δὲ εἶπεν, ἐγὼ τὸ γένος ἀζαρίου καὶ
ananie magni et fratris tui. et
A ἀνανίου τοῦ μεγάλου καὶ ἀδελφοῦ σου. καὶ
dixit tobias: ſanus venias frater: ⁊ ne
εἶπε τωβήτ, ὑγιαίνων ἔλθοις ἀδελφέ, καὶ μὴ

Tūc rñdit tobias pr̄i ſuo: & di-
xit. oīa q̄cūq; p̄cepiſti mihi faci
am pr̄. Quō aūt pecuniā hāc reqrā
ignoro. Ille me neſcit: & ego eū ig-
noro. qđ ſignū dabo ei? Sꝫ neq; viā
p̄ quā pgatur illuc aliqñ cognoui.
Tūc pr̄ ſuus rñdit illi & dixit. Chiro
graphū qdeꝫ illius apud me hēo. qđ
dū illi oñderis ſtatī reſtituet. Sꝫ pge
nūc & īquire tibi aliquē fidelē virū
qui eat tecū ſalua mercede ſua duꝫ
adhuc viuo: vt recipias eā. Tūc egreſ
ſus tobias īuenit iuuenē ſplendidū
ſtātem p̄cinctū & q̄ſi patū ad ābulā
dum. Et ignorās ꝙ angelꝰ dei eſſet
ſalutauit eum & dixit. Vñ te hēmus
bone iuuenis? At ille rñdit. Ex filiis
iſrl̄. Et tobias dixit ei. Noſti viā que
ducit ī regiōem medorū? Cui rñdit.
noui & oīa itinera eius frequent̄ am
bulaui: & māſi apud gabelū fratrem
nr̄ꝫ qui moratur ī rages ciuitate me
dorū que poſita eſt ī mōte egbatha
nis. Cui tobias ait. Suſtine me obſe
cro donec hec ip̄a nūciem pr̄i meo.
Tūc igreſſus tobias īdicauit vniuer
ſa hec pr̄i ſuo. Sup̄ que āmiratus pr̄:
rogauit vt ītroiret ad eū. Ingreſſus
itaq; ſalutauit eū & dixit. Gaudiū ti
bi ſit ſp̄. Et ait tobias. q̄le gaudiū mi
hi erit q ī tenebris ſedeo & lumē ce
li nō video? Cui ait iuuenis. Forti aīo
eſto in p̄xīo eſt vt a deo cureris. Di-
xit itaq; illi tobias. Nūquid poteris
p̄ducere filiū meū ad gabelū ī rages
ciuitatem medorū? Et cum redieris
reſtituā tibi mercedem tuā. Et dixit
ei angelus. Ego ducā & reducā eum
ad te. Cui tobias rñdit. rogo te: indi
ca mihi de q̄ domo aut de q̄ tribu es
tu. Cui raphael angelꝰ dixit. Genus
queris mercenarii an ip̄m mercena
rium qui cū filio tuo eat? Sꝫ ne forte
ſollicitum te reddā: ego ſum azarias
ananie magni filiꝰ. Et tobias rñdit.
Ex magno gñe es tu. ſꝫ peto ne ira-
ſcaris ꝙ voluerī cognoſcere genus
tuum. Dixit āt illi angelus. Ego ſa-
num ducā & ſanum tibi reducā filiū
tuum. Rñdens āt tobias ait. Bñ ābu
letis & ſit dñs in itinere vr̄o & ange
lus eius comitetur vobiſcum. Tunc
p̄atis oībus que erāt ī via portāda: fe
cit tobias vale pr̄i ſuo & matri ſue:
& ābulauerūt ambo ſil̄. Cunq; p̄fecti
eſſent cepit mat̄ eius flere & dicere.
Baculuꝫ ſenectutis nr̄e tuliſti & trāſ
miſiſti a nobis. Nunq̄ fuiſſet ip̄a pe
cunia p̄ q̄ miſiſti eum. ſufficiebat no
bis pauptas nr̄a vt diuitias cōputa-
remus hoc: ꝙ videbamus filiuꝫ nr̄ꝫ.
Dixitq; ei tobias noli flere. ſaluus p-
ueniet filius nr̄ & ſaluus reuertetur
ad nos & oculi tui videbunt illuꝫ. cre
do. n. ꝙ āgelus dei bonus comitetur
ei: & bñ diſponat oīa que circa eum
geruntur: ita vt cum gaudio reuer-
tatur ad nos. Ad hanc vocem ceſſa-
uit mr̄ eius flere & tacuit. Ca.6.
Profectꝰ ē āt tob. & canis ſecutꝰ
eſt eū: et māſit pria māſiōe iuxta flu
uiū tigris. et exiuit vt lauaret pedes

mihi iraſcaris: q̄a q̄ſiui tribum tuam ⁊
μοι ὀργισθῇς, ὅτι ἐζήτησα τὴν φυλήν σου καὶ
familiā tuā cognoſcere. et tu es
τὴν πατριάν σου ἐπιγνῶναι. καὶ σὺ τυγχάνεις
frater meus de honeſta ⁊ bona gñatiōe.
ἀδελφός μου ἐκ τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γενεᾶς
cognoſco .n. ananiam ⁊ ionathā fi-
ἐπιγινώσκω γὰρ ἀνανίαν καὶ ἰωναθὰν τοὺς υἱ
lios ſamie magni. qm̄ iuimus ſi-
οὺς σαμίου τοῦ μεγάλου. ὡς ἐπορευόμεθα κοινῶς
in hieruſalē ad adorādū: offerētes primi-
εἰς ἱλῆμ προσκυνεῖν, ἀναφέροντες τὰ πρωτό
tiua ⁊ decimas fetuum. ⁊ nō
τοκα καὶ τὰς δεκάτας τῶν γενημάτων. καὶ οὐκ
errauerunt erroꝛe fratruꝫ noſtroꝝ.
ἐπλανήθησαν τῇ πλάνῃ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν.
e radice magna es frater. ſed dic q̄
ἐκ ῥίζης μεγάλης εἶ ἀδελφέ. ἀλλὰ εἰπόν τί
tibi ero mercedē daturus: drachmā
να σοι ἔσομαι μισθὸν διδόναι, δραχμὴν τῆς
in die ⁊ neceſſaria ſicut ⁊ filio meo. ⁊
ἡμέρας καὶ τὰ δέοντα ὡς καὶ τῷ υἱῷ μου. καὶ
inſup addā tibi ſupꝛa mercedē: ſi ſa-
ἔτι προσθήσω σοι ἐπὶ τὸν μισθόν, ἐὰν ὑγιαί-
ni reuerſi fueritis. ⁊ cōplacuit eis ſic.
νοντες ἐπιστρέψητε. καὶ εὐδόκησαν οὕτως.
⁊ dixit ad tobiā: paratus ſis in
καὶ εἶπε πρὸς τωβίαν, ἕτοιμος γίνου εἰς τὴν ὁ
viā ⁊ p̄ſperemini. ⁊ pauit filius eiꝰ
δὸν καὶ εὐοδωθείητε. καὶ ἡτοίμασεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
q̄ ad viā. ⁊ dixit ei pater eius:
τὰ πρὸς τὴν ὁδόν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ,
vade cū hoīe hoc. ⁊ in ce-
πορεύου μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ὁ δὲ ἐν τῷ οὐρα
lo hītans deꝰ p̄ſperet viā veſtrā. ⁊
νῷ κατοικῶν θεὸς εὐοδώσει τὴν ὁδὸν ὑμῶν. καὶ ὁ
angelus dei eat vobiſcum. ⁊ exie
ἄγγελος τοῦ θεοῦ συμπορευθήτω ὑμῖν. καὶ ἐξῆλ
runt ambo vt p̄ficiſcerēt: ⁊ canis pue-
θον ἀμφότεροι ἀπελθεῖν, καὶ ὁ κύων τοῦ παι-
ri cum eis. fleuit āt anna mater
δαρίου μετ' αὐτῶν. ἔκλαυσε δὲ ἄννα ἡ μήτηρ
eius: ⁊ dixit ad tobiam: qđ miſiſti
αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς τωβήτ, τί ἐξαπέστειλας
puerulum noſtꝝ: nōne baculus manus
τὸ παιδίον ἡμῶν; οὐχὶ ῥάβδος τῆς χειρὸς ἡ
noſtre ē dum ingreditur ip̄e ⁊ egre
μῶν ἐστιν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐκπο
ditur coꝛam nobis? argentum argentū
ρεύεσθαι ἐνώπιον ἡμῶν; ἀργύριον τῷ ἀργυρίῳ
vtinā nō p̄ceſſiſſet: ſꝫ reliq̄e filii no-
μὴ φθάσαι, ἀλλὰ περίψημα τοῦ παιδίου ἡ-
ſtri fiat. ſicut .n. datum ē nobis viuere a
μῶν γένοιτο. ὡς γὰρ δέδοται ἡμῖν ζῆν παρὰ τοῦ
dño: hoc ſufficiēs nobis eſt. ⁊ dixit
κυ, τοῦτο ἱκανὸν ἡμῖν ὑπάρχει. καὶ εἶπεν
ei tobias: ne curā hēas ſoroꝛ. ſaluus
αὐτῇ τωβήτ, μὴ λόγον ἔχε ἀδελφή. ὑγιαίνων
p̄ueniet: ⁊ oculi tui videbunt euꝫ.
ἐλεύσεται, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ὄψονται αὐτόν.
angelus enī bonus ibit cum eo.
ἄγγελος γὰρ ἀγαθὸς συμπορεύσεται αὐτῷ.
⁊ p̄ſperabitur via eius: ⁊ reuertetur
καὶ εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, καὶ ὑποστρέψει
ſaluus. ⁊ ceſſauit flere.
ὑγιαίνων. καὶ ἐπαύσατο κλαίουσα. Ca.6.
Illi āt euntes viam: venerunt ve
Οἱ δὲ πορευόμενοι τὴν ὁδόν, ἦλθον ἑσπέ
ſpere ad tigrim fluuiū. ⁊ māſerunt
ρας ἐπὶ τὸν τίγρην ποταμόν. καὶ ηὐλίζοντο
ibi. at puer deſcēdit vt laua
ἐκεῖ. τὸ δὲ παιδάριον κατέβη περικλύ-

© Biblioteca Nacional de España

retur et ſaltauit piſcis de
σαδαι. καὶ ἀνεπήδησεν ἰχθὺς ἀπὸ τοῦ
fluuio: ⁊ voluit deuorare pue
ποταμοῦ, καὶ ἐβουλήθη καταπιεῖν τὸ παι
rum. at angelus dixit ei: appre
δάριον. ὁ δὲ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, ἐπιλα-
hēde piſcem. ⁊ tenuit piſcem
βοῦ τοῦ ἰχθύος. καὶ ἐκράτησε τὸν ἰχθὺν
puer: ⁊ proiecit eum in
τὸ παιδάριον, καὶ ἀνέβαλεν αὐτὸν ἐπὶ
terram. ⁊ dixit ei angelus: inci-
τὴν γῆν. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος, ἀνάτε
de piſcē. ⁊ accipiens cor ⁊
με τὸν ἰχθύν. καὶ λαβὼν τὴν καρδίαν καὶ τὸ
iecur ⁊ fel: repone ſecure. ⁊ fe
ἧπαρ καὶ τὴν χολήν, θὲς ἀσφαλῶς. καὶ ἐ
cit puer: ſicut dixit ei an-
ποίησε τὸ παιδάριον, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγ
gelus. piſcē aūt aſſantes comederūt. ⁊
γελος. τὸν δὲ ἰχθὺν ὀπτήσαντες ἔφαγον. καὶ
pergebāt ambo quouſq̄ appropiquerūt ecba
ὥδευον ἀμφότεροι ἕως οὗ ἤγγισαν ἐκβατά
tanis. ⁊ dixit puer angelo: aza
νοις. καὶ εἶπε τὸ παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζα
ria frater qd eſt cor ⁊ iecur ⁊
ρία ἀδελφὲ τί ἐστιν ἡ καρδία καὶ τὸ ἧπαρ καὶ
fel piſcis? ⁊ dixit ei: cor
ἡ χολὴ τοῦ ἰχθύος; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἡ καρδία
⁊ iecur ſi aliquē pturbat demoniū aut ſpi
καὶ τὸ ἧπαρ ἐάν τινα ὀχλῇ δαιμόνιον ἢ πνεῦ
rit⁹ neq̄: fac fumigare hec coram vi-
μα πονηρόν, καπνίσαι ταῦτα ἐνώπιον ἀν
ro aut muliere ⁊ non pturbabiť ampli⁹. fel
δρὸς ἢ γυναικὸς καὶ οὐ μὴ ὀχληθῇ ἔτι. τὴν χο
le vnge hoīem q̄ hab𝔷 albugi
λὴν ἐγχρίσαι ἄνθρωπον ὃς ἔχει λευκώμα
nes in oculis: ⁊ ſanabitur. cū aūt ap
τα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἰαθήσεται. ὡς δὲ προ
propiquaſſēt rages: dixit angelus pue
σήγγισαν τῇ ῥάγῃ, εἶπεν ὁ ἄγγελος τῷ παι
ro: frater hodie manebimus a-
δαρίῳ, ἀδελφὲ σήμερον αὐλισθησόμεθα πα
pud raguel: ⁊ ipſe cognatus tuus eſt. ⁊
ρὰ ῥαγουήλ, καὶ αὐτὸς συγγενής σου ἐστί. καὶ
eſt ei filia vnigenita nomine ſar-
ἐστιν αὐτῷ θυγάτηρ μονογενὴς ὀνόματι σάρ
ra. loquar p̄ ea vt detur tibi
ρα. λαλήσω περὶ αὐτῆς τοῦ δοθῆναί σοι
ipſa in vxorē. q̄a ad te attinet
αὐτὴν εἰς γυναῖκα. ὅτι σοὶ ἐπιβάλλει ἡ
hereditas eius. ⁊ tu ſol⁹ es de ge-
κληρονομία αὐτῆς. καὶ σὺ μόνος εἶ ἐκ τοῦ γέ
nere eius. ⁊ puella formoſa ⁊ pru
νους αὐτῆς. καὶ τὸ κοράσιον καλὸν καὶ φρό
dens eſt. ⁊ nunc audi me ⁊ loquar
νιμόν ἐστι. καὶ νῦν ἄκουσόν μου καὶ λαλήσω
patri eius. ⁊ qñ reuerſi fuerim⁹
τῷ πατρὶ αὐτῆς. καὶ ὅταν ἐπιστρέψωμεν
de rages: faciemus nuptias. q̄a ſcio
ἐκ ῥαγῶν, ποιήσομεν τὸν γάμον. διότι ἐπί
raguelē: q̄ non dabit eam viro
σταμαι ῥαγουήλ, ὅτι οὐ μὴ δώῃ αὐτὴν ἀνδρὶ
alteri ſecundū legē moyſi: vel reus erit
ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ, ἢ ὀφειλήσει
mortis. q̄a hereditatem te oportet
θάνατον. ὅτι τὴν κληρονομίαν σοὶ καθήκει
accipere: aut oēm hoīem. tunc dixit
λαβεῖν, ἢ πάντα ἄνθρωπον. τότε εἶπε τὸ
puer angelo: azaria frater
παιδάριον τῷ ἀγγέλῳ, ἀζαρία ἀδελφὲ
audiui ego puellā datā fuiſſe ſeptē
ἀκήκοα ἐγὼ τὸ κοράσιον δεδόσθαι ἑπτὰ

ſuos & ecce piſcis immanis exiuit ad deuorandum eum. Quē expaueſcens tobias clamauit voce magna dicēs. Dñe iuadit me. Et dixit ei angelus. Apprehende brāchiam eius: & trahe eum ad te. Quod cu𝔷 feciſſet: attraxit eum in ſiccu𝔷 & palpitare cepit ante pedes eius. Tunc dixit ei angelus. Exentera hunc piſcem: & cor eius & fel & iecur repōe tibi. Sunt enim hęc neceſſaria ad medicamenta vtiliter. Quod cū feciſſet: aſſauit carnes eius & ſecum ſuſtulerunt in via: cętera ſalierunt quę ſufficerent eis quouſq̄ peruenirent in rages ciuitatem medorum. Tunc īterrogauit Tobias angelum & dixit ei. Obſecro te azaria frater vt dicas mihi quod remedium habebunt iſta que de piſce ſeruare iuſſiſti. Et reſpōdēs angelus dixit ei. Cordis ei⁹ particulam ſi ſuper carbones ponas: fumus eius extricat omne genus demoniorum ſiue a viro ſiue a muliere: ita vt vltra non accedat ad eos. Et fel valet ad vngendos oculos ī quibus fuerit albugo: & ſanabūtur. Et dixit ei tobias. Vbi vis vt maneamus? Rñdēſq̄ angelus ait. Et hic Raguel noīe vir p̄piquus de tribu tua: & hic habet filiā noīe ſarā ſ𝔷 neq̄ maſculū neq̄ feminā vllā h𝔷 aliā p̄ter eā. Tibi debetur oīs ſubſtātia eius & opt𝔷 eā te accipe cōiugē. Pete ergo eā a p̄re eius: & dabit tibi eā ī vxorem. Tūc rñdit tobias & dixit. Audio quia tradita eſt ſeptē uiris & mortui ſunt: ſed & hoc audiui q̄a demoniū occidit illos. Timeo ergo ne forte & mihi hęc eueniant: & cū ſim vnicus p̄entib⁹ meis deponā ſenectutem illorū cū triſticia ad īferos. Tunc angelus Raphael dixit ei. Audi me: & oſtendam tibi qui ſunt quibus prævalere poteſt demonium. Hi nanq̄ qui coniugium ita ſuſcipiunt vt deum a ſe & a ſua mente excutiant: & ſuæ libidini ita vacent ſicut equus & mulus quibus non eſt intellectus: habet p̄tātem demoniū ſuper eos. Tu aūt cum acceperis eam: ingreſſus cubiculu𝔷 per tres dies continens eſto ab ea: & nihil aliud niſi orationibus vacabis cum ea. Ipſa autem nocte incenſo iecore piſcis fugabitur demonium. Secunda vero nocte in copulatiōe ſanctorum patriarcharum admitteris. Tertia autem nocte benedictionem conſequeris vt filii ex vobis p̄creentur incolumes. Tranſacta autem tertia nocte accipies virginem cum timore domini: amore filiorū magis q̄𝔷 libidinis ductus: vt in ſemine Abrae benedictionem in filiis conſequaris.

Cap̄. 7.

Ingreſſi ſunt autem ad Raguelem: & ſuſcepit eos raguel cum gaudio. Intuenſq̄ Tobiam Raguel

viris: ⁊ oēs in cubiculo mor
ἀνδράσι, καὶ πάντας ἐν τῷ νυμφῶνι ἀπο
tuos eſſe. ⁊ nūc ego ſolus ſum pa
λωλότας. καὶ νῦν ἐγὼ μόνος εἰμὶ τῷ πα
tri. ⁊ timeo ne ingreſſus moriar:
τρί. καὶ φοβοῦμαι μὴ εἰσελθὼν ἀποθάνω,
ſicut ⁊ q̄ pri⁹. qm̄ demoniū a-
καθὼς καὶ οἱ πρότερον. ὅτι δαιμόνιον φι-
mat ipſam: qd̄ nō iniuria afficit quēq̄ p̄ter B
λεῖ αὐτήν, ὃ οὐκ ἀδικεῖ οὐδένα πλὴν τῶν
accedētes ad eā. ⁊ nūc ego timeo ne
προσαγόντων αὐτῇ. καὶ νῦν ἐγὼ φοβοῦμαι μὴ
moriar: ⁊ deducā vitam patris
ἀποθάνω, καὶ κατάξω τὴν ζωὴν τοῦ πρός
mei ⁊ matris mee cū dolore ſup
μου καὶ τῆς μητρός μου μετ᾽ ὀδύνης ἐπ᾽
me in ſepulchrū eorū. ⁊ filius alius
ἐμοὶ εἰς τὸν τάφον αὐτῶν. καὶ υἱὸς ἕτερος
non eſt, eis: q̄ ſepeliat eos.
οὐχ ὑπάρχει αὐτοῖς, ὃς θάψει αὐτούς.
dixit aūt ei angelus: nō es memor
εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ ἄγγελος, οὐ μέμνησαι τῶν
ſermonū quos p̄cepit tibi pater tuus
λόγων ὧν ἐνετείλατό σοι ὁ πατήρ σου
ſuper accipiēda tibi vxore de ge- C
ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν σε γυναῖκα ἐκ τοῦ γέ-
nere tuo? ⁊ nūc audi me frater: q̄a
νους σου; καὶ νῦν ἄκουσόν μου ἀδελφέ, διό
tibi erit in vxorē. ⁊ demo
τι σοὶ ἔσται εἰς γυναῖκα. καὶ τοῦ δαιμο-
nii nullā rōnem habe: q̄a nocte hac
νίου μηδένα λόγον ἔχε, ὅτι τὴν νύκτα ταύ
dabitur tibi ipſa in vxorem. ⁊
την δοθήσεταί σοι αὐτὴ εἰς γυναῖκα. καὶ
ſi igreſſus fueris ad cubiculū: ſumes cine
ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὸν νυμφῶνα, λήψῃ τέφ-
rē incenſuum: ⁊ impones de
ραν θυμιαμάτων, καὶ ἐπιθήσεις ἀπὸ τῆς
corde piſcis ⁊ iecore ⁊
καρδίας τοῦ ἰχθύος καὶ τοῦ ἥπατος καὶ
facies fumigare. ⁊ odorabit demoniū
καπνίσεις. καὶ ὀσφρανθήσεται τὸ δαιμόνιον
⁊ fugiet ⁊ nō ampli⁹ redibit in D
καὶ φεύξεται καὶ οὐκέτι ἐπανελεύσεται εἰς
ſeculū ſeculi. qñ aūt acceſſeris ad
τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. ὅταν δὲ προσπορεύῃ αὐ
eā: ſurgite ambo ⁊ clamate ad
τῇ, ἐγέρθητε ἀμφότεροι καὶ βοήσατε πρὸς
miſericordē deū: ⁊ ſaluabit vos ⁊ miſe- p̄s.51.
τὸν ἐλεήμονα θεόν, καὶ σώσει ὑμᾶς καὶ ἐλεή
rebiť. ne timeas: qm̄ tibi hec parata erat
σει. μὴ φοβοῦ, ὅτι σοὶ αὐτὴ ἡτοιμασμένη ἦν
a ſeculo. ⁊ tu eā ſaluabis. ⁊
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος. καὶ σὺ αὐτὴν σώσεις. καὶ
ibit tecum ⁊ exiſti
πορεύσεται μετὰ σοῦ. καὶ ὑπολαμβά-
mo q̄ tibi erunt ex ea filii. ⁊
νω ὅτι σοὶ ἔσται ἐξ αὐτῆς παιδία. καὶ
vt audiuit tobias hec: dilexit e-
ὡς ἤκουσε τωβίας ταῦτα, ἐφίλησεν αὐ-
am: ⁊ aīa eius adheſit ei
τήν, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐκεκόλλητο αὐτῇ
valde. ⁊ venerūt in ecbatana.
σφόδρα. καὶ ἦλθον εἰς ἐκβάτανα. Ca. 7.

Et venerunt in domū ra
Καὶ παρεγένοντο εἰς τὴν οἰκίαν ῥα-
guelis. ſarra vero obuiā exiit eis: ⁊ ſalu-
γουήλ. σάρρα δὲ ὑπήντησεν αὐτοῖς, καὶ ἐχαι
tauit eos: ⁊ ipſi illam. ⁊ intro A
ρέτισεν αὐτούς, καὶ αὐτοὶ αὐτήν. καὶ εἰσή
duxit eos in domū. ⁊ dixit ra
γαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ εἶπε ῥα

© Biblioteca Nacional de España

guel edne vxori ſue: ꝙ ſimilis
γουὴλ ἔδνα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ὡς ὅμοιος ὁ
iuuenis tobie cōſobrino meo. ⁊
νεανίσκος τωβὴτ τῷ ἀνεψιῷ μου. καὶ
interrogauit eos raguel: vnde eſtis fra
ἠρώτησεν αὐτοὺς ῥαγουὴλ, πόθεν ἐστὲ ἀδελ
tres:⁊ dixerūt ei: ex filiis nephthalim
φοί; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐκ τῶν υἱῶν νεφθαλεὶμ
B captiuis in niniue. ⁊ dixit e=
τῶν αἰχμαλώτων ἐν νινευί. καὶ εἶπεν αὐ=
is: noſtis tobiam fratrem noſtrū:
τοῖς, γινώσκετε τωβὴτ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν;
illi aūt dixerūt: nouimus. ⁊ dixit e=
9.c. οἱ δὲ εἶπον, γινώσκομεν. καὶ εἶπεν αὐ=
is: ſanus eſt: illi vero dixerūt: ⁊ viuit ⁊ ſanus
τοῖς, ὑγιαίνει; οἱ δὲ εἶπον, καὶ ζῇ καὶ ὑγιαί
eſt. ⁊ dixit tobias: pater meus eſt. ⁊
νει. καὶ εἶπε τωβίας, πατήρ μου ἐστί. καὶ
exiliit raguel ⁊ oſculatus eſt e=
ἀνεπήδησε ῥαγουὴλ καὶ κατεφίλησεν αὐ
um ⁊ fleuit. ⁊ benedixit eum ⁊
τὸν καὶ ἔκλαυσε. καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ
C dixit ei: honeſti mei ⁊ boni
εἶπεν αὐτῷ, ὁ τοῦ καλοῦ μου καὶ ἀγαθοῦ
hois filius. ⁊ audiens ꝙ tobias
ἀνθρώπου υἱός. καὶ ἀκούσας ὅτι τωβὴτ
perdidit oculos ſuos: cōtriſtat⁹ ē
ἀπώλεσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐλυπήθη
⁊ fleuit. ⁊ edna vxor eius ⁊ ſar=
καὶ ἔκλαυσε. καὶ ἔδνα ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ σάῤ
ra filia eius lachrymate ſūt. ⁊ ſuſce=
ῥα ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἔκλαυσαν. καὶ ὑπεδέ
perunt eos alacriter. ⁊ occiderūt arietē
ξαντο αὐτοὺς προθύμως. καὶ ἔθυσαν κριὸν
D
nu.39. ouium. ⁊ parauerunt cibaria multa. di
προβάτων. καὶ παρέθηκαν ὄψα πολλά. εἶ=
xit aūt tobias raphaeli: azaria frater
πε δὲ τωβίας τῷ ῥαφαὴλ, ἀζαρία ἀδελφὲ
loquere de iis q̄ dicebas in via: ⁊
λάλησον ὑπὲρ ὧν ἔλεγες ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ
ꝑficiatur negociū. ⁊ cōmunicauit
τελεσθήτω τὸ πρᾶγμα. καὶ μετέδωκε τὸν
ſermonem ragueli. ⁊ dixit raguel ad
λόγον τῷ ῥαγουήλ. καὶ εἶπε ῥαγουὴλ πρὸς
tobiā: māduca ⁊ bibe ⁊ hilaris
τωβίαν, φάγε καὶ πίε καὶ ἡδέως γε=
ſis. te oportet filiam meā accipere.
νοῦ. σοὶ καθήκει τὸ παιδίον μου λαβεῖν.
verūtamē oſtēdam tibi veritatem. de
πλὴν ὑποδείξω σοι τὴν ἀλήθειαν. ἔδω=
di filiam meam ſeptem vi=
κα τὸ παιδίον μου ἑπτὰ ἀνδρά=
ris: ⁊ quō ingreſſi ſunt ad
σιν, καὶ ὁπότε ἂν εἰσεπορεύοντο πρὸς
eam: mortui ſunt in nocte. ſed
αὐτήν, ἀπέθνησκον ὑπὸ τὴν νύκτα. ἀλλὰ
impreſentiarū hilaris ſis. ⁊ dixit tobias:
τὸ νῦν ἔχον ἡδέως γίνου. καὶ εἶπε τωβίας,
nō guſtabo ꝗcꝙ̄ hic: quouſqꝫ ſtetis ⁊
οὐ γεύσομαι οὐδὲν ὧδε, ἕως ἂν στήσητε καὶ
ſtatuatis ante me. ⁊ dixit raguel: curā habe
στάθητε πρός με. καὶ εἶπε ῥαγουήλ, κόμιζου
eius ex nūc ſecundū iudicium. tu
αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νῦν κατὰ τὴν κρίσιν. σὺ
frater es ipſius ⁊ ipſa tui. at miſericors
ἀδελφὸς εἶ αὐτῆς καὶ αὐτὴ σου. ὁ δὲ ἐλεήμων
deus ꝓſperet vobis bona. ⁊ voca
θεὸς εὐοδώσει ὑμῖν τὰ κάλλιστα. καὶ ἐκάλε
uit ſarrā filiam ſuam. ⁊ venit
σε σάῤῥαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. καὶ ἦλθε
ad patrē ſuum. ⁊ accipiens ma=
πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς. καὶ λαβὼν τῆς χει
num eius: tradidit eam tobie vxo
ρὸς αὐτῆς, παρέδωκεν αὐτὴν τωβίᾳ γυναῖ
rem. ⁊ dixit: ecce ſecundū legē moyſi
κα. καὶ εἶπεν, ἰδοὺ κατὰ τὸν νόμον μωυσέως
curā habe illi⁹ ⁊ duc ad patrē
κόμιζου αὐτὴν καὶ ἄπαγε πρὸς τὸν πρα
tuum. ⁊ bn̄dixit eos. ⁊ vocauit ed=
σου. καὶ εὐλόγησεν αὐτούς. καὶ ἐκάλεσεν ἔδ
nam vxorē ſuā. ⁊ accipiēs libel
ναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. καὶ λαβὼν βιβλί
lum ſcripſit cōſcriptionē ⁊ ſignauit.
ον, ἔγραψε συγγραφὴν καὶ ἐσφραγίσατο.
⁊ ceperūt māducare. ⁊ vocauit raguel
καὶ ἤρξαντο ἐσθίειν. καὶ ἐκάλεσε ῥαγουὴλ
ednā vxorē ſuā: ⁊ dixit ei:
ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ,
ſoror ꝑpara alterum cubiculū ⁊
ἀδελφὴ ἑτοίμασον τὸ ἕτερον ταμιεῖον καὶ
introduc eam. ⁊ fecit ſicut dixit: ⁊
εἰσάγαγε αὐτήν. καὶ ἐποίησεν ὡς εἶπε, καὶ
introduxit eam illuc ⁊ lachrymata ē. ⁊ ſuſce
εἰσήγαγεν αὐτὴν ἐκεῖ καὶ ἔκλαυσε. καὶ ἀπε
pit lachrymas filie ſue
δέξατο τὰ δάκρυα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.
⁊ dixit ei: forti aīo eſto filia. dn̄s
καὶ εἶπεν αὐτῇ, θάρσει τέκνον. ὁ κύριος τοῦ
celi ⁊ terre det tibi gaudiū ꝓ
οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς δώῃ σοι χαρὰν ἀντὶ τῆς
triſtitia tua hac. forti aīo eſto filia.
λύπης σου ταύτης. θάρσει θύγατερ. Ca. 8.
POſtꝙ̄ vero ꝑfecerunt cenare:
ὅτε δὲ συνετέλεσαν δειπνοῦντες,
introduxerūt tobiā ad eam. ille aūt va
εἰσήγαγον τωβίαν πρὸς αὐτήν. ὁ δὲ πορευό
dens recordat⁹ ē ſermonum raphaelis. ⁊ acce
μενος ἐμνήσθη τῶν λόγων ῥαφαήλ. καὶ ἔλα
pit cinerem incenſuum: ⁊ impo
βε τὴν τέφραν τῶν θυμιαμάτων, καὶ ἐπέ=
ſuit cor piſcis ⁊ iecur:
θηκε τὴν καρδίαν τοῦ ἰχθύος καὶ τὸ ἧπαρ,
⁊ fecit fumigare. qn̄ aūt olfecit demo
καὶ ἐκάπνισεν. ὅτε δὲ ὠσφράνθη τὸ δαιμό
niū odorē fugit in ſupiora
νιον τῆς ὀσμῆς, ἔφυγεν εἰς τὰ ἀνώτατα τῆς
egypti: ⁊ ligauit illud angel⁹. vt aūt
αἰγύπτου, καὶ ἔδησεν αὐτὸ ὁ ἄγγελος. ὡς δὲ
cōcluſi fuerūt ambo: aſcēdit tobias
συνεκλείσθησαν ἀμφότεροι, ἀνέβη τωβίας
ſuper lectum ⁊ dixit: ſurge ſoror
ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ εἶπεν, ἀνάστηθι ἀδελφὴ
⁊ orabimus vt miſereatur noſtri domi
καὶ προσευξόμεθα ἵνα ἐλεήσῃ ἡμᾶς ὁ κύρι=
nus. ⁊ cepit tobias dicere: benedictus es
ος. καὶ ἤρξατο τωβίας λέγειν, εὐλογητὸς εἶ ὁ
deus patrū noſtrorū: ⁊ benedictum
θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ εὐλογητὸν τὸ
nomē tuū ſanctū ⁊ glorioſum in ſecu
ὄνομά σου τὸ ἅγιον καὶ ἔνδοξον εἰς τοὺς αἰῶ
la. bn̄dicant te celi ⁊ om
νας. εὐλογησάτωσάν σε οἱ οὐρανοὶ καὶ πᾶ
nes creature tue. tu feciſti adā ⁊
σαι αἱ κτίσεις σου. σὺ ἐποίησας ἀδὰμ καὶ
dediſti ei adiutoriū euā firmamentū vxo
ἔδωκας αὐτῷ βοηθὸν εὔαν στήριγμα τὴν γυ
rem eius. ex iſtis factū eſt homi
ναῖκα αὐτοῦ. ἐκ τούτων ἐγενήθη τὸ τῶν ἀνθρώ
nū ſemē. tu dixiſti nō bonū eſſe
πων σπέρμα. σὺ εἶπας οὐ καλὸν εἶναι τὸν
hoiem ſolū: faciamus ei adiutoriū
ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν ὅ
ſimile ei. ⁊ nūc dn̄e nō ꝓpter fornica
μοιον αὐτῷ. καὶ νῦν κύριε οὐχὶ διὰ πορνεί

dixit anne vxori ſue. Quam ſimilis
eſt iuuenis iſte conſobrino meo. Et
cū hec dixiſſet: ait. Vnde eſtis iuue=
nes fratres noſtri? At illi dixerūt. ex
tribu neptalim ſumus ex captiuita
te niniue. dixitqꝫ illis raguel. Noſtis
tobiā fratrē meū? Qui dixerūt. No
uimus. Cūqꝫ mlta bona loqueretur
de eo. dixit angelus ad raguelē. tobi
as de quo interrogas pater iſtius ē.
& miſit ſe raguel & cū lachrymis o=
ſculatus eſt eū & plorās ſupra collū
eius dixit. Benedictio ſit tibi fili mi
qa boni & optimi viri fili⁹ es. Et an
na vxor eius & ſara ipſorum filia la=
chrymate ſūt. poſtqꝫ aūt locuti ſūt:
p̄cepit raguel occidi arietem: & pa=
rari cōuiuiū. Cunqꝫ hortaretur eos
diſcūbere ad prādium tobias dixit.
Hic ego hodie nō māducabo neqꝫ
bibā niſi prius petitionē meā cōfir=
mes & ꝓmittas mihi dare ſarā filiā
tuā. quo audito verbo raguel expa
uit ſciēs qd euenerit illis ſeptē viris:
qui īgreſſi ſunt ad eā & timere cepit
ne forte & huic ſimiliter cōtingeret
Et cū nutaret & nō daret petenti vl
lū r̄n̄ſu: dixit ei angelus. Noli time
re dare eā illi: qm̄ huic timenti deū
debetur cōiūx filia tua. ꝓpterea ali
us nō potuit habere illā. Tunc dixit
raguel. Nō dubito ꝙ deus p̄ces & la
chrymas meas ī cōſpectu ſuo admi
ſerit. Et credo qm̄ ideo fecit vos ve
nire ad me vt & iſta cōiūgeretur co
gnatiōi ſue ſm̄ legē moyſi. & nunc
noli dubiū gerere ꝙ tibi eā tradā: &
app̄hendens dexterā filie ſue: dexte
re tobie tradidit dicens. Deus abraā
& deus iſaac & deus iacob vobiſcū
ſit & ipſe cōiūgat vos īpleatqꝫ bn̄di
ctionem ſuā ī vobis. & accepta char
ta fecerūt cōſcriptiōem cōiugii. Et
poſt hec epulati ſūt: bn̄dicētes deū.
Vocauitqꝫ raguel ad ſe annā vxorē
ſuā & p̄cepit ei vt ꝑpararet alterum
cubiculū. Et ītroduxit illuc ſarā filiā
ſuā & lachrymata eſt. dixitqꝫ ei. For
ti aīo eſto filia mea. dn̄s celi det tibi
gaudiū ꝓ tedio qd̄ ꝑpeſſa es. Ca. 8
POſtqꝫ vero cenauerūt introdu
xerūt iuuenem ad eā. Recorda
tus itaqꝫ tobias ſermonū angeli ꝓ=
tulit de caſſidili ſuo ptē iecoris po
ſuitqꝫ eā ſup carbōes viuos. Tūc ra
phael angelus app̄hendit demoniū
& religauit illud ī deſerto ſupioris e
gypti. Tūc hortatus eſt virginē to
bias dixitqꝫ ei. Sara exurge & dep̄ce
mur deū hodie & cras & ſm̄ cras. qa
his tribus noctib⁹ deo iūgimur: ter
tia aūt nocte ī nr̄o erimus cōiugio.
Filii quippe ſctōrū ſumus & nō poſ
ſumus ita cōiungi ſicut gentes q̄ ig
norant deū. Surgentes aūt pariter ī
ſtāter orabāt ambo ſimul vt ſanitas
daretur ei. dixitqꝫ tobias. Dn̄e deus
patrū noſtrorū bn̄dicāt te celi terre
mareqꝫ & fontes & flumīa & oēs cre
ature tue q̄ in eis ſunt. Tu feciſti adā
de limo terre: dediſtiqꝫ ei adiutoriū
euā. Et nūc dn̄e tu ſcis quia nō luxu

tione ego accipio ſororē meā hanc:
αν ἐγὼ λαμβάνω τὴν ἀδελφήν μου ταύτην,
ſed in veritate. ꝓcipe misereri mei et
ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας. ἐπίταξον ἐλεῆσαί με καὶ
cū hac ſeneſcere. et dixit ſe=
ταύτῃ συγκαταγηρᾶσαι. καὶ εἶπε μετ' αὐ
cū amen. et dormierunt ambo
τοῦ ἀμήν. καὶ ἐκοιμήθησαν ἀμφότεροι τὴν
nocte. et ſurgēs raguel abiit et ef=
νύκτα. καὶ ἀναστὰς ῥαγουὴλ ἐπορεύθη καὶ ὤ
fodit ſepulchrū dicēs: nū et hic morietur?
ρυξε τάφον λέγων, μὴ καὶ οὗτος ἀποθάνῃ;
et venit raguel in domū ſuā. et
καὶ ἦλθε ῥαγουὴλ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. καὶ
dixit edne vxori ſue: mitte
εἶπεν ἔδνα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἀπόστειλον
vnā ancillarū et videat ſi viuit. ſi
μίαν τῶν παιδισκῶν καὶ εἰδέτω εἰ ζῇ. εἰ
aūt nō: vt ſepeliā eū. et nemo ſciat.
δὲ μή, ἵνα θάψω αὐτόν. καὶ μηδεὶς γνώτω.
et introiuit ancilla aperiēs ia=
καὶ εἰσῆλθεν ἡ παιδίσκη ἀνοίξασα τὴν θύ
nuā: et inuenit duos dormientes.
ραν, καὶ εὗρε τοὺς δύο καθεύδοντας.
et egreſſa nunciauit eis ꝙ viueret.
καὶ ἐξελθοῦσα ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ζῇ.
et benedixit raguel deum dicens:
καὶ εὐλόγησε ῥαγουὴλ τὸν θεὸν λέγων,
benedict⁹ es deus in oī bñdictiōe mū
εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ κα
da et ſctā. et bñdicant te
θαρᾷ καὶ ἁγίᾳ. καὶ εὐλογησάτωσάν σε οἱ
ſancti tui et oēs creature tue: et
ἅγιοί σου καὶ πᾶσαι αἱ κτίσεις σου, καὶ
oēs angeli tui et electi
πάντες οἱ ἄγγελοί σου καὶ οἱ ἐκλεκτοί
tui bñdicant te in omnia
σου εὐλογησάτωσάν σε εἰς πάντας τοὺς
ſecula. bñdictus es ꝙ letificaſti me. et
αἰῶνας. εὐλογητὸς εἶ ὅτι εὔφρανάς με. καὶ
nō eſt factū mihi queadmodū putabā: ſed ſe=
οὐκ ἐγένετό μοι καθὼς ὑπενόουν, ἀλλὰ κα
cūdū magnā miaꝫ tuā feciſti nobiſcū.
τὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου ἐποίησας μεθ' ἡμῶν.
bñdictus qm̄ miſertus es duob⁹ vnigenitis.
εὐλογητὸς ὅτι ἠλέησας δύο μονογενεῖς. ποί
fac eis dñe miam. ꝑfice
ησον αὐτοῖς δέσποτα ἔλεος. συντέλεσον
vitā eorū in ſanitate cum letitia
τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν ὑγείᾳ μετ' εὐφροσύνης
et mia. iuſſit aūt ſeruis re=
καὶ ἐλέους. ἐκέλευσε δὲ τοῖς οἰκέταις χῶ
plere terra ſepulchrū. et fecit eis nupti
σαι τὸν τάφον. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς γά
as dierū quattuordecim. et dixit e
μον ἡμερῶν δεκατεσσάρων. καὶ εἶπεν αὐ
i raguel: anteꝗ̄ cōplerentur di=
τῷ ῥαγουήλ, πρὶν ἢ συντελεσθῆναι τὰς ἡ
es nuptiarū cū iureiurādo: ne exiret ip
μέρας τοῦ γάμου ἐνόρκως, μὴ ἐξελθεῖν αὐ
ſe vſqꝫ quo implerētur quattuordecim
τὸν ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ δεκατέσσαρες
dies nuptiarū. et tunc accipiēs
ἡμέραι τοῦ γάμου. καὶ τότε λαβόντα τὸ
medietatē ſubſtantie ſue: vt iret
ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, πορεύεσθαι
cum ſalute ad patrem. et reli=
μεθ' ὑγείας πρὸς τὸν πατέρα. καὶ τὰ λοι
qua: qm̄ moriar et vxor mea.
πά, ὅταν ἀποθάνω καὶ ἡ γυνή μου. Ca. 9.
ET vocauit tobias raphaelē
ΚΑὶ ἐκάλεσε τωβίας τὸν ῥαφαὴλ

rie cauſa accipio ſororem meā cōiu
gem: ſed ſola poſteritatis dilectiōe:
in q̄ bñdicatur nomen tuū i ſcl'a ſe=
culorū. Dixit itaqꝫ ſara. Miſere dñe
miſerere nobis: & cōſeneſcamus ā=
bo pit ſani. Et factū eſt circa pullo=
rū cantum: accerſiri iuſſit raguel ſer
uos ſuos. & abierūt cū eo pit vt fo
derent ſepulchrū. Dicebat. n. ne ſilī
mō euenerit ei: quo& ceteris aliis ſe
ptem viris q̇ ſunt ingreſſi ad eā. Cū
qꝫ paſſet foſſam: reuerſus raguel ad
vxorem ſuaꝫ: dixit ei. Mitte vnā ex
ancillis tuis: & videat ſi mortuus eſt
vt ſepeliā eū anteq̄ꝫ illuceſcat. At illa
miſit vnā ex ācillis ſuis. que īgreſſa
cubiculū reppit eos ſaluos & īcolu=
mes ſecū pit dormiētes. Et reuerſa
nūciauit bonū nunciū. Et bñdixert
dñm: raguel vidꝫ & anna vxor eius
& dixert. Bñdicimus te dñe de⁹ iſrl'
qa nō cōtigit nobis q̄ꝫadmodū pu=
tabam⁹. Feciſti. n. nobiſcū miaꝫ tuā
& excluſiſti a nobis īimicū pſeq̄ntē
nos. miſertus aūt es duobus vnicis.
Fac eos dñe pleni⁹ bñdicere te: & ſa
crificium laudis tue & ſue ſanitatis
offerre: vt cognoſcat vniuerſitas gē
tiū qa tu es deus ſol⁹ i vniuerſa t'ra.
Statiqꝫ p̄cepit ſeruis ſuis raguel vt i
plerēt t'ra foſſā quā fecerāt priuſqꝫ e
luceſceret. Vxori aūt ſue dixit vt in
ſtrueret cōuiuiū & p̄pararet oīa q̄ in
cibos erāt iter agētibus neceſſaria.
Duas quoqꝫ pigues vaccas & q̄ttuor
arietes occidi fecit: et parari epulas
oībus vicinis ſuis cunctiſqꝫ amicis.
Et adiurauit raguel tobiam vt duas
hebdomadas moraretur apd̄ eū. De
oībus āt q̄ poſſidebat raguel dimi=
diā ptē dedit tobie. et fecit hāc ſcptu
rā vt ps dimidia q̄ ſuperat: poſt obi=
tū eorū tobie dñio deueniret. 9.
TVnc vocauit tobias angelū ad
ſe: quē quidē hoīem exiſtiabat
dixitqꝫ ei. Azaria fr: peto vt auſcul=
tes verba mea. Si meipm tradā tibi
ſeruū: nō ero condignus puidentie
tue. Tn̄ obſecro te vt aſſūas tibi aīa
lia ſiue ſeruitia et vadas ad gabelū i
rages ciuitateꝫ medorū: reddaſqꝫ ei
chirographū ſuū et recipies ab eo
pecuniam et roges eū venire ad nu
ptias meas. ſcis. n. ipe qm̄ nūcrat pr̄
meus dies et ſi tardauero vna die
plus cōtriſtatur aīa eius. Et certe vi
des quō adiurauit me raguel: cuius
adiuramentū ſpnere nō poſſū. Tūc
raphael aſſumēs q̄ttuor ex ſeruis ra
guelis et duos camelos in rages ciui
tatē medorū prexit: et īueniens ga=
belū dedit ei chirographū ſuū: et re
cepit oēꝫ pecuniā. Indicauitqꝫ ei de
tobia filio tobie oīa q̄ geſta ſunt: fe=
citqꝫ eū ſecū venire ad nuptias. Cū
qꝫ ingreſſus eſſet domū raguelis: in
uenit tobiā diſcūbentem: et exiliēs
oſculati ſunt ſeiuiceꝫ. Et fleuit gabe
lus: bñdixitqꝫ deū et dixit. Bñdicat
te deus iſrl': quia filius es opti viri &
iuſti et timētis deū: et elemoſynas fa
ciētis. Et dicatur bñdictō ſup vxorē

et dixit ei: azaria frater accipe te=
καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀζαρία ἀδελφὲ λάβε μετὰ
cum puerum et duos camelos: et va=
σεαυτοῦ παῖδα καὶ δύο καμήλους, καὶ πο
de in rages medie ad gabe
ρεύθητι ἐν ῥάγοις τῆς μηδίας παρὰ γαβα
lum et porta mihi argentum: et eum
ὴλ καὶ κόμισαί μοι τὸ ἀργύριον, καὶ αὐτὸν
adduc ad nuptias: qm̄ iurauit raguel
ἄγε εἰς τὸν γάμον, διότι ὀμώμοκε ῥαγουὴλ
nō exiturū me. et pater meus nūerat C
μὴ ἐξελθεῖν με. καὶ ὁ πατήρ μου ἀριθμεῖ
dies. et ſi tardauero multum:
τὰς ἡμέρας. καὶ ἐὰν χρονίσω μεγάλως,
triſtabitur valde. et abiit raphael:
ὀδυνηθήσεται λίαν. καὶ ἐπορεύθη ῥαφαὴλ,
ꝛ manſit apud gabelum. et dedit
καὶ ηὐλίσθη παρὰ γαβαήλῳ. καὶ ἔδωκεν
ei chirographū. ille aūt obtulit
αὐτῷ τὸ χειρόγραφον. ὁ δὲ προσήνεγκε τὰ
theculas in ſigillis et dedit e=
θυλάκια ἐν ταῖς σφραγῖσι καὶ ἔδωκεν αὐ
i. et mane ſurrexerūt ſil': et venerūt ad
τῷ. καὶ ὤρθρισαν κοινῶς, καὶ ἦλθον εἰς τὸν
nuptias. et benedixit tobias vxo D
γάμον. καὶ εὐλόγησε τωβίας τὴν γυναῖ=
rem ſuam.
κα αὐτοῦ. Ca. 10.
ET pater eius tobias cōputa=
ΚΑὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ τωβὴτ ἐλογί=
bat vnūquēqꝫ diē. et vt impleti ſunt
ζετο ἑκάστης ἡμέρας. καὶ ὡς ἐπληρώθησαν
dies vie: et nō veniebāt:
αἱ ἡμέραι τῆς πορείας, καὶ οὐκ ἤρχοντο,
dixit tobias. nunq̄d confuſi ſunt nun=
εἶπε τωβὴτ, μήποτε κατῄσχυνται μήπο=
q̄d mortuus ē gabel⁹: ꝛ nemo ei
τε ἀπέθανε γαβαήλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῷ δί
dat pecuniā: ꝛ triſtabatur valde. dixit
δωσι τὸ ἀργύριον; καὶ ἐλυπεῖτο λίαν. εἶπε
aūt ei vxor: periit puer:
δὲ αὐτῷ ἡ γυνή, ἀπώλετο τὸ παιδίον,
qm̄ moratus eſt. ꝛ cepit flere eum. ꝛ
ὅτι κεχρόνικε. καὶ ἤρξατο θρηνεῖν αὐτόν. καὶ A
dixit: nō cure eſt mihi fili qm̄ dimiſi te
εἶπεν, οὐ μέλει μοι τέκνον ὅτι ἀφῆκά σε
lumē oculorū meorū. ꝛ tobias di
τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου. καὶ τωβὴτ λέ
cit ei: tace ne verbū hēas. ſanus eſt. et
γει αὐτῇ, σίγα μὴ λόγον ἔχε. ὑγιαίνει. καὶ
dicit ei: tace ne ſeducas me. periit
λέγει αὐτῷ, σίγα μὴ πλάνα με. ἀπώλετο
puer me⁹. ꝛ ibat cotidie
τὸ παιδίον μου. καὶ ἐπορεύετο καθ' ἡμέραν
in viam extra: qua pfecti ſunt. p dies aūt
εἰς τὴν ὁδὸν ἔξω, οἵας ἀπῆλθον. ἡμέρας δὲ B
paneꝫ nō māducabat: at noctes oēs nō ceſ=
ἄρτον οὐκ ἤσθιε, τὰς δὲ νύκτας ὅλας οὐ διε
ſabat flere tobiam filiū ſuum:
λίμπανε θρηνοῦσα τωβίαν τὸν υἱὸν αὐτῆς,
quouſqꝫ cōpleti ſunt quattuordecim di
ἕως οὗ διετελέσθησαν αἱ δεκατέσσαρες ἡμέ
es nuptiarū quaꝫ iurauit raguel facere C
ραι τοῦ γάμου ἃς ὤμοσε ῥαγουὴλ ποιῆσαι
eū ibi. dixit aūt tobias ragueli: di=
αὐτὸν ἐκεῖ. εἶπε δὲ τωβίας τῷ ῥαγουὴλ, ἐξα
mitte me. qm̄ pater meus ꝛ mater
πόστειλόν με, ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ
mea iā nō ſperāt videre me. dixit
μου οὐκέτι ἐλπίζουσιν ὄψεσθαί με. εἶπε
aūt ei ſocer eius: mane apud me: D
δὲ αὐτῷ ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, μεῖνον παρ' ἐμοί,

⁊ ego mittā ad patrem tuū: ⁊
κἀγὼ ἀποστελῶ πρὸς τὸν πατέρα σου, καὶ
manifeſtabūt ei ea q̄ de te. ⁊ tobias
δηλώσουσιν αὐτῷ τὰ κατὰ σέ. καὶ τωβίας
dicit: non: ſed mitte me ad
λέγει, οὐχί, ἀλλ' ἐξαπόστειλόν με πρὸς τὸν
patrem meū: ſurgens āt raguel dedit
πατέρα μου, ἀναστὰς δὲ ῥαγουὴλ ἔδωκεν
ei ſarrā vxorē eius ⁊
αὐτῷ σάῤῥαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ
C dimidiū bonorum: corpora ⁊
ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων, σώματα καὶ
iumenta ⁊ argentū. ⁊ būdicens eos
κτήνη καὶ ἀργύριον. καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς
miſit dicēs: pſperet vos deus fi=
ἐξαπέστειλε λέγων, εὐοδώσει ὑμᾶς ὁ θεὸς τέ
lii deus celi anteq̄ ego moriar.
κνα ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ πρὸ τοῦ με ἀποθανεῖν.
⁊ dixit filie ſue: honora ſoce=
καὶ εἶπε τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, τίμα τοὺς πεν
ros tuos. ipſi nūc pentes tui ſunt. vti=
θερούς σου. αὐτοὶ νῦν γονεῖς σου εἰσίν. ἀ=
nā audiā tuā famā bonā. ⁊ oſculat⁹ eſt
κούσαιμί σου ἀκοὴν καλήν. καὶ ἐφίλησεν
eam. ⁊ edna dixit ad tobiā: fra
D αὐτήν. καὶ ἔδνα εἶπε πρὸς τωβίαν, ἀδελ
ter dilecte reſtituat te dñs
φὲ ἀγαπητὲ ἀποκαταστήσαι σε ὁ κύριος
celi: ⁊ det mihi videre tuos filios e
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δῴη μοι ἰδεῖν σου παιδία ἐκ
ſarra filia mea: vt letificer co=
σάῤῥας τῆς θυγατρός μου, ἵνα εὐφρανθῶ ἐνώ
ram dño. ⁊ ecce trado tibi
πιον κυρίου. καὶ ἰδοὺ παρατίθεμαί σοι
filiā meā in depoſitum. ⁊
τὴν θυγατέρα μου ἐν παρακαταθήκῃ. καὶ
ne triſtitiā īferas ei. poſt hec pficiſce
μὴ λυπήσῃς αὐτήν. μετὰ ταῦτα ἐπορεύε
batur ⁊ tobias būdicēs deum. ⁊ pſperā
το καὶ τωβίας εὐλογῶν τὸν θεόν. καὶ εὐώ=
fecit viam eius. ⁊ būdicebat ra=
δωσε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ κατηυλόγει ῥα=
guelē ⁊ ednam vxorē eius.
γουὴλ καὶ ἔδναν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. 11.
A Et profect⁹ ē quouſq; appropinq̄rēt ip
Καὶ ἐπορεύθη μέχρις οὗ ἐγγίσαι αὐ
ſi in niniuē. ⁊ dixit raphael ad to=
τοὺς εἰς νινευί. καὶ εἶπε ῥαφαὴλ πρὸς τω=
biam: cognoſcis frater quō reliq̄ſti
βίαν, γινώσκεις ἀδελφὲ πῶς ἀφῆκας τὸν
patrē tuū: precurramus ante
πατέρα σου, προδράμωμεν ἔμπροσθεν τῆς
vxorem tuam ⁊ pparemus domū.
γυναικός σου καὶ ἑτοιμάσωμεν τὴν οἰκίαν.
accipe iā ad manum fel pi=
λάβε δὴ παραχεῖρα τὴν χολὴν τοῦ ἰχ=
B ſcis. ⁊ abierūt. ⁊ iuit canis
θύος. καὶ ἐπορεύθησαν. καὶ συνῆλθεν ὁ κύων
poſt ipſos. ⁊ anna ſedebat circūſpi
ὀπίσω αὐτῶν. καὶ ἄννα ἐκάθητο περιβλε
ciens filiū ſuum in via:
πομένη τὸν παῖδα αὐτῆς εἰς τὴν ὁδόν,
⁊ precognouit eum venientē. ⁊ dixit
C καὶ προσενόησεν αὐτὸν ἐρχόμενον. καὶ εἶπε
patri ſuo: ecce filius tuus ve
τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἰδοὺ ὁ υἱός σου ἔρχε=
nit: ⁊ hō q̄ iuit cū illo.
ται, καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ πορευθεὶς μετ' αὐτοῦ.
⁊ raphael dixit: ſcio ego tobia
καὶ ῥαφαὴλ εἶπεν, ἐπίσταμαι ἐγὼ τωβία
D ꝙ aperiet oculos pater tuus.
ὅτι ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ πατήρ σου.

tuā & ſup pentes vr̄os: & videatis fili
os vr̄os: & filios filiorū vr̄orū vſq; ī
t̄tiā & q̄rtā gn̄ationē et ſit ſemē vr̄m
bn̄dictū a deo iſrl̄: q regnat ī ſcl'a ſe
culorū. Cūq; oēs dixiſſet amē: acceſ
ſert ad cōuiuiū. Sz cū timore dn̄i nu
ptiarū cōuiuiū exercebant. Ca.10.
CVm vero moras faceret tobias
cā nuptiarū: ſollicit⁹ erat pr̄ eiuſ
tobias dicēs. Putas q̄re moratur fili
us meus: aut q̄re detētus ē ibi. putas
ne gabelus mortu⁹ eſt & nemo red
dat illi pecuniā? cepit āt cōtriſtari ni
mis ipē & anna vxor eius cū eo & ce
pert ambo ſil' flere: eo ꝙ die ſtatuto
minime reuerteretur filius eoruz ad e
os. Flebat igitur mr̄ eius irremedia
bilibus lachrymis atq; dicebat. heu
me fili mi vt qd te miſimus pegrina
ri: lumē oculorū nr̄orū: baculū ſene
ctutis nr̄e: ſolatiū vite nr̄e: ſpem po
ſteritatis noſtre: oīa ſil' in te vno hn̄
tes te nō debuimus dimittere a no
bis. Cui dicebat tobias. Tace & noli
turbari: ſanus ē filius nr̄: ſatis fidelis
ē vir ille cū quo miſimus eū. Illa āt
nullo mō cōſolari poſat: ſed cotidie
exiliens circūſpiciebat et circuibat
vias oēs p q̄s ſpes remeandi videba
tur vt pcul videret eū: ſi fieri poſſet
venientē. At uero raguel dicebat ad
generū ſuū. Mane hic et ego mittā
nunciū ſalutis de te ad tobiā patrez
tuū. Cui tobias ait. Ego noui q̄a pat̄
meus et mr̄ mea mō dies cōputāt et
cruciatur ſpūs eorū ī ipſis. Cūq; ver
bis multis rogaret raguel tobiā et il
le eū nulla ratiōe vellet audire: tradi
dit ei ſarā et dimidiā ptē oīs ſubſtan
tie ſue ī pueris ī puellis ī pecudibus ī
camelis et in vaccis: et pecunia mul
ta: et ſaluū atq; gaudentē dimiſit eū
a ſe: dicēs. Angelus dn̄i ſctūs ſit ī iti
nere vr̄o: pducatq; vos īcolumes et
inueniatis oīa recte circa pētes vr̄os
et videāt oculi mei filios vr̄os priuſ=
q̄ moriar. Et apphendētes parētes
filiā ſuā: oſculati ſunt eā: et dimiſert
ire: monētes eā honorare ſoceros: di
ligere maritū: regere familiā: guber
nare domū: et ſeipſam irrephenſi=
bilem exhibere. Cap̄.11.
CVnq; reuerterētur puenert ad
charrā q̄ eſt in medio itinere cō
tra niniuē. xi. die. Dixitq; angel⁹. To
bia fr̄ ſcis quēadmodū reliquiſti pa=
trē tuū. ſi placet itaq; tibi p̄cedam⁹:
et lento gradu inſequātur iter nr̄z fa
milie ſil' cū cōiuge tua et cū aīalibus
Cūq; hoc placuiſſet vt irēt: dixit ra=
phael ad tobiā. Tolle tecū ex felle pi
ſcis: erit. n. neceſſariū. tulit itaq; tobi
as ex felle illo et abiert. Anna āt ſede
bat ſecus viā cotidie ī ſupcilio mōtis
vn̄ reſpicere poſat de lōgīquo. Et dū
ex eodē loco ſpecularetur aduentū
eius vidit a longe: et ilico cognouit
uenietē filiū ſuū currenſq; nūciauit
uiro ſuo dicēs. Ecce uenit filius tuus.
Dixitq; raphael ad tobiā. At ubi in=
troieris domū tuā: ſtatim adora dn̄z
deū tuū: et gratias agens ei: accede

tu igitur lini fel in ocu
σὺ οὖν ἔγχρισον τὴν χολὴν εἰς τοὺς ὀφ=
los eius. ⁊ cōpunctus deteret ⁊
θαλμοὺς αὐτοῦ. καὶ δηχθεὶς διατρίψει καὶ
abiiciet albugines: ⁊ videbit te.
ἀποβαλεῖ τὰ λευκώματα, καὶ ὄψεταί σε.
⁊ currens anna cecidit ſuper
καὶ προσδραμοῦσα ἄννα ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν
collum filii ſui. ⁊ dixit ei:
τράχηλον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. καὶ εἶπεν αὐτῷ,
vidi te fili: abhinc mori=
εἶδόν σε παιδίον, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀποθανοῦ
ar: ⁊ fleuerunt ambo. ⁊ tobias
μαι, καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι. καὶ τωβὴτ
exiit ad ianuā ⁊ offendit.
ἐξήρχετο πρὸς τὴν θύραν καὶ προσέκοπτεν.
at filius eius cucurrit ad eum: ⁊ app̄
ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ προσέδραμεν αὐτῷ, καὶ ἐπελά
hēdit patrē ſuum: ⁊ ſparſit
βετο τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ προσέπασε
fel ſup oculos pa=
τὴν χολὴν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πα
tris ſui dicēs: cōfide pater. vt
τρὸς αὐτοῦ λέγων, θάρσει ὦ πάτερ. ὡς
aūt cōpuncti ſunt: attriuit ocu=
δὲ συνεδήχθησαν, διέτριψε τοὺς ὀφθαλ=
los ſuos. ⁊ decorticate ſunt ab angu
μοὺς αὐτοῦ. καὶ ἐλεπίσθη ἀπὸ τῶν καν
lis oculorū ei⁹ albugines ⁊ vidēs filiū
θῶν αὐτοῦ τὰ λευκώματα. καὶ ἰδὼν υἱὸν
ſuum cecidit ſup collum eius
αὐτοῦ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ
⁊ fleuit. ⁊ dixit: būdictus deus ⁊
καὶ ἔκλαυσε. καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ
būdictū nomen tuū in ſecula.
εὐλογητὸν τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας.
⁊ būdicti omēs ſancti tui ange
καὶ εὐλογημένοι πάντες οἱ ἅγιοί σου ἄγγε
li: q̄a flagellaſti ⁊ miſert⁹ es. ⁊ ecce
λοι, ὅτι ἐμαστίγωσας καὶ ἠλέησας. καὶ ἰδοὺ
video tobiam filiū meū. ⁊ introiuit
βλέπω τωβίαν τὸν υἱόν μου. καὶ εἰσῆλθεν
filius eius gaudens: ⁊ annunciauit
ὁ υἱὸς αὐτοῦ χαίρων, καὶ ἀπήγγειλε τῷ
patri ſuo magnalia q̄ facta fuerant ī
πατρὶ αὐτοῦ τὰ μεγαλεῖα τὰ γενόμενα ἐν
media. ⁊ exiit tobias in occur=
τῇ μηδίᾳ. καὶ ἐξῆλθε τωβὴτ εἰς συνάντη
ſum nurus ſue gaudēs ⁊ būdicens
σιν τῆς νύμφης αὐτοῦ χαίρων καὶ εὐλογῶν
deum ad portam niniues. ⁊ mirabā
τὸν θεὸν πρὸς τὴν πύλην νινευί. καὶ ἐθαύμα
tur videntes ipſū ambulantem: q̄a
ζον οἱ θεωροῦντες αὐτὸν πορευόμενον, ὅτι
vidit. ⁊ tobias cōfitebatur coram
ἔβλεψε. καὶ τωβὴτ ἐξωμολογεῖτο ἐνώπι
eis ꝙ miſert⁹ fuiſſet eius deus. ⁊ vt
ον αὐτῶν ὅτι ἠλέησεν αὐτὸν ὁ θεός. καὶ ὡς
appropinq̄uit tobias ad ſarrā nurum ſuā: be
ἤγγισε τωβὴτ σάῤῥᾳ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ, κα
nedixit eam dicens: venias ſana
τευλόγησεν αὐτὴν λέγων, ἔλθοις ὑγιαίνου
filia. būdictus deus q̄ duxit te
σα θύγατερ. εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὃς ἤγαγέ σε
ad nos: ⁊ pater tuus ⁊ mater
πρὸς ἡμᾶς, καὶ ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ
tua. ⁊ factū eſt gaudiū oībus iis q̄ in niniue
σου. καὶ ἐγένετο χαρὰ πᾶσι τοῖς ἐν νινευί
fratribus ſuis. ⁊ venit achiacha=
ἀδελφοῖς αὐτοῦ. καὶ παρεγένετο ἀχιάχα
rus ⁊ naſbas cōſobrinus eius. ⁊
ρος καὶ νασβᾶς ὁ ἐξάδελφος αὐτοῦ. καὶ

© Biblioteca Nacional de España

facte ſunt nuptie tobie cum leticia
ἤχθη ὁ γάμος τωβία μετ᾽ εὐφροσύνης
per dies ſeptē.
ἡμέρας ἑπτά. Ca.12.

Et vocauit tobias tobiam
Καὶ ἐκάλεσε τωβὴτ τωβίαν τὸν
filium ſuum & dixit ei: vide fi
υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅρα τέ-
li vt des mercedē hoi qui
κνον δώσεις μισθὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ
venit tecum. & addere ei
συνελθόντι σοι. καὶ προσθεῖναι αὐτῷ
opꝫ. & dixit ei tobias: pater
δεῖ. καὶ εἶπεν αὐτῷ τωβίας, πάτερ
nō ledor dans ei dimidiuꝫ
οὐ βλάπτομαι διδοὺς αὐτῷ τὸ ἥμισυ
eorū q̄ attuli: qm̄ me adduxit tibi ſanuꝫ:
ὧν ἐνήνοχα, ὅτι με ἀγήοχέ σοι ὑγιῆ,
& vxorē meā curauit: &
καὶ τὴν γυναῖκά μου ἐθεράπευσε, καὶ
argentum meū attulit: & te ſilr
τὸ ἀργύριόν μου ἤνεγκε, καὶ σὲ ὁμοίως
curauit. & dixit ſenex:
ἐθεράπευσε. καὶ εἶπεν ὁ πρεσβύτης,
iuſte fit ei. & vocauit ange
δικαιοῦται αὐτῷ. καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄγγε
lum & dixit ei: accipe dimidiuꝫ
λον καὶ εἶπεν αὐτῷ, λάβε τὸ ἥμισυ
oīm que attuliſtis & abduc ſal
πάντων ὧν ἐνηνόχατε καὶ ὕπαγε ὑγι
uus. tunc vocans ambos occul
αίνων. τότε καλέσας τοὺς δύο κρυ-
te: dixit eis: bñdicite deuꝫ
πτῶς, εἶπεν αὐτοῖς, εὐλογεῖτε τὸν θεὸν
& ipſi cōfitemini: & magnificē
καὶ αὐτῷ ἐξομολογεῖσθε, καὶ μεγαλω-
tiā date ei. & cōfitemini
σύνην δίδοτε αὐτῷ. καὶ ἐξομολογεῖσθε
corā oībus viuētibus pro iis q̄
ἐνώπιον πάντων τῶν ζώντων περὶ ὧν
fecit vobiſcū. bonū bñdicere
ἐποίησε μεθ᾽ ὑμῶν. ἀγαθὸν τὸ εὐλογεῖν
deum & exaltare nomē eius:
τὸν θεὸν καὶ ὑψοῦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
ſermones dei honorifice oſten
τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ ἐντίμως ὑπο-
dētes. & ne cunctemini confi
δεικνύοντες. καὶ μὴ ὀκνεῖτε ἐξομολογεῖ
teri ei. myſteriū. n. regis bo
σθαι αὐτῷ. μυστήριον γὰρ βασιλέως κα
num abſcōdere: at opera dei re
λὸν κρύψαι, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνα-
uelare honorificū. bonū facite &
καλύπτειν ἔνδοξον. ἀγαθὸν ποιεῖτε καὶ
malum nō inueniet vos. bonuꝫ ora
κακὸν οὐχ εὑρήσει ὑμᾶς. ἀγαθὸν προ-
tio cum ieiunio & elemoſyna
σευχὴ μετὰ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης
& iuſticia. bonum parum cum
καὶ δικαιοσύνης. ἀγαθὸν τὸ ὀλίγον μετὰ
iuſtitia: q̄ multum cum iniuſticia.
δικαιοσύνης, ἢ τὸ πολὺ μετ᾽ ἀδικίας.
bonum facere elemoſynam: q̄ theſauri
καλὸν ποιῆσαι ἐλεημοσύνην, ἢ θησαυρί
ꝫare aurū: elemoſyna eñ a mor
ζειν χρυσίον, ἐλεημοσύνη γὰρ ἐκ θανά-
te liberat. & ipſa emundat om
του ῥύεται. καὶ αὕτη ἀποκαθαίρει πᾶ
ne pctm̄. facientes elemoſy
σαν ἁμαρτίαν. οἱ ποιοῦντες ἐλεημοσύ
nas & iuſtitias replebuntur vita.
νας καὶ δικαιοσύνας πλησθήσονται ζωῆς.

ad prēm tuuꝫ: & oſculare eū. Statimq̄ lini
ſup oculos eius ex felle iſto piſcis: q̄d por
tas tecū. Scias. n. qm̄ mox aperiētur oculi
eius: & videbit pr̄ tuus lumē celi: & ī aſpe-
ctu tuo gaudebit. Tūc pcucurrit cāis q̄ ſilr
fuerat in via & q̄ſi nūcius adueniēs blādi-
mento ſue caude gaudebat. Et exurgens
cecus pr̄ cepit offendēs pedibus currere
& data manu puero: occurrit ī obuiā filio
ſuo. Et ſuſcipiēs oſculatꝰ eſt euꝫ cū vxore
ſua & ceperūt flere p̄ gaudio. Cūq̄ adoraſ-
ſent deū & grās egiſſent: cōſederūt. Tūc ſu
mēs tobias de felle piſcis liniuit oculos pr̄i
ſuo: et ſuſtinuit q̄ſi dimidiā fere horā: & ce
pit albugo ex oculis eiꝰ q̄ſi mēbrana oui e
gredi. quā apphēdēs tobias traxit ab ocu
lis eius: ſtatiq̄ viſuꝫ recepit. Et glificabāt
deū ip̄e vidꝫ & vxor eiꝰ: & oēs qui ſciebāt
eū. dicebatq̄ tobias. bñdico te dñe deꝰ iſrl̄
quia tu caſtigaſti me & tu ſaluaſti me. et ec
ce ego video tobiā filiū meū. Ingreſſa eſt
etiā poſt. vii. dies ſara vxor filii eius: et oīs
familia et pecora ſana et cameli et pecūia
multa vxoris ſꝫ et illa pecūia quā recepat
a gabelo: et narrauit p̄entibus oīa bñficia
dei q̄ feciſſꝫ circa eū p hoīeꝫ q eū duxerat.
Venerūtq̄ achior & nabath cōſobrini to
bie: gaudentes ad tobiā et cōgratulātes ei
de oībus bonis q̄ circa illū oñderat deus.
Et per ſeptem dies epulantes oñs cū gau
dio magno gauiſi ſunt. Ca.12.

Tunc vocauit adſe tobias filiū ſuū di-
xitq̄ ei. Quid poſſumꝰ dare viro iſti
ſctō q̄ venit tecū? Rñdens tobias dixit pr̄i
ſuo. Pr̄ quā mercedeꝫ dabimꝰ ei: aut q̄d di
gnū poterit eſſe bñficiis eius? me duxit et re
duxit ſanū: pecuniā a gabelo ip̄e recepit:
vxoreꝫ ip̄e me hr̄e fecit: et demoniū ab ea
ip̄e cōpeſcuit: gaudiū p̄entibꝰ eius fecit:
meip̄m a deuoratōie piſcis eripuit: te quo
q̄ videre fecit lumen celi: et bonis oībꝰ p
eū repleti ſumꝰ. Quid illi adhuc poterimꝰ
dignū dare? Sed peto te pr̄ mi: vt roges eū
ſi forte dignabitur medietatē de oībꝰ q̄ al
lata ſunt ſibi aſſumere. Et vocātes eū pr̄. ſ.
et filius: tulerūt eū in p̄tē et rogare ceperūt
vt dignaretur dimidiā p̄tē oīꝫ q̄ attulerāt
acceptā hr̄e. Tūc dixit eis occulte. Bñdici-
te deū celi et corā oībus viuētibus cōfite-
mini ei: q̄a fecit vobiſcū miāꝫ ſuā. Etenī ſa
crm̄ regis abſcōdere bonū eſt: opa āt dei
reuelare et cōfiteri honorificū eſt. Bona ē
orō cū ieiunio & elemoſyna: magiſq̄ the
ſauros auri recōderē. qm̄ elemoſyna a mor
te liberat: et ip̄a ē q̄ purgat pctā & facit in
uenire vitā etnā. Qui āt faciūt pctū & iniq
tatē hoſtes ſūt aīe ſue. Manifeſto ergo vo
bis veritatē & nō abſcōdā a vobis occultū
ſmonē. Qn̄ orabas cū lachrymis & ſepe-
liebas mortuos & derelinq̄bas prādiū tu-
um: & mortuas abſcōdebas p diē ī domo
tua & nocte ſepeliebas eos: ego obtuli o-
rationē tuā dño. et q̄a acceptꝰ eras deo: ne
ceſſe fuit ut tentatio pbaret te. Et nūc mi-
ſit me dñs vt curarē te: & ſarā uxorē filii tui
a demonio liberarem. Ego. n. ſuꝫ raphael
angelus unus ex ſepteꝫ q̄ aſtamus añ dñm
Cūq̄ hec audiſſent turbati ſūt & tremen-
tes ceciderūt ſup trām ī faciem ſuā. Dixitq̄
eis angelꝰ. Pax uobis: nolite timere. Etenī
cū eſſem uobiſcū p uolūtatē dei erā: ipſum

at peccantes hoſtes ſunt
οἱ δὲ ἁμαρτάνοντες πολέμιοί εἰσι τῆς
ſue vite. non abſcondā a vobis oē
ἑαυτῶν ζωῆς. οὐ μὴ κρύψω ἀφ᾽ ὑμῶν πᾶν
verbū. dixi āt myſteriū regis abſcō
ῥῆμα. εἴρηκα δὲ μυστήριον βασιλέως κρύ
dere bonum: at opera dei reuela
ψαι καλόν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνακα-
re honorificū. & nunc qn̄ oraſti
λύπτειν ἔνδοξον. καὶ νῦν ὅτε προσηύξω
tu & nurus tua ſarra: ego in-
σὺ καὶ ἡ νύμφη σου σάῤῥα, ἐγὼ προσή-
duxi memoriā oratiōis ve
γαγον τὸ μνημόσυνον τῆς προσευχῆς ὑ-
ſtre coram ſancto. & qn̄ ſepeliebas
μῶν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου. καὶ ὅτε ἔθαπτες
mortuos: ſilr aderam
τοὺς νεκρούς, ὡσαύτως συμπαρήμην
tibi. & qn̄ nō cūctatus fuiſti ſurgere &
σοι. καὶ ὅτε οὐκ ὤκνησας ἀναστῆναι καὶ
relinquere prandiū tuū vt abi
καταλιπεῖν τὸ ἄριστόν σου ὅπως ἀπελ
ēs cooperires mortuū: nō latuiſti
θὼν περιστείλῃς τὸν νεκρόν, οὐκ ἔλαθές
me bñfaciens. ſed tecum erā. &
με ἀγαθοποιῶν. ἀλλὰ σὺν σοὶ ἤμην. καὶ
nunc miſit me deus ad ſanādūꝫ te
νῦν ἀπέστειλέ με ὁ θεὸς ἰάσασθαί σε
& nurum tuā ſarram. ego ſum
καὶ τὴν νύμφην σου σάῤῥαν. ἐγώ εἰμι
raphael vnus de ſeptē angelis
ῥαφαὴλ εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν
ſctis q̄ offerunt oratio-
ἁγίων οἳ προσαναφέρουσι τὰς προσευ
nes ſctōrum: & ambulant an-
χὰς τῶν ἁγίων, καὶ ἐκπορεύονται ἐνώπι
te maieſtatē ſcti. & turbati
ον τῆς δόξης τοῦ ἁγίου. καὶ ἐταράχθη
ſunt duo: & ceciderūt in faciem
σαν οἱ δύο, καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον
quia timuerunt. & dixit eis: ne
ὅτι ἐφοβήθησαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ
timeatis: q̄a pax vobis erit. at
φοβεῖσθε, ὅτι εἰρήνη ὑμῖν ἔσται. τὸν δὲ
deum bñdicite: q̄a non mea gratia:
θεὸν εὐλογεῖτε, ὅτι οὐ τῇ ἐμαυτοῦ χάρι
ſed voluntate dei noſtri ve-
τι, ἀλλὰ τῇ θελήσει τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἦλ
ni. vñ bñdicite euꝫ in ſecu-
θον. ὅθεν εὐλογεῖτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ
la. oībus diebus apparebā vo
νας. πάσας τὰς ἡμέρας ὠπτανόμην ὑ
bis. & non māducaui: neq̄ bibi. ſed
μῖν. καὶ οὐκ ἔφαγον, οὐδὲ ἔπιον. ἀλλὰ
viſionē vos videtis. & nūc cōfite
ὅρασιν ὑμεῖς θεωρεῖτε. καὶ νῦν ἐξομο-
mini deo: qm̄ aſcendo ad euꝫ q̄
λογεῖσθε τῷ θεῷ, ὅτι ἀναβαίνω πρὸς τὸν
miſit me. & ſcribite oīa
ἀποστείλαντά με. καὶ γράψατε πάν-
q̄ cōſumata ſunt in libro. &
τα τὰ συντελεσθέντα εἰς βιβλίον. καὶ
ſurrexerunt & nō ampliꝰ viderunt eum. &
ἀνέστησαν καὶ οὐκέτι εἶδον αὐτόν. καὶ
cōfitebātur opa magna &
ἐξωμολογοῦντο τὰ ἔργα τὰ μεγάλα καὶ
mirabilia dei.
θαυμαστὰ τοῦ θεοῦ. Ca.13.

Et vt apparuit eis angelus
Καὶ ὡς ὤφθη αὐτοῖς ὁ ἄγγελος
dñi: & tobias ſcripſit orationem
κυρίου, καὶ τωβὴτ ἔγραψε προσευχὴν

© Biblioteca Nacional de España

in exultationẽ: ⁊ dixit: benedictus
εἰς ἀγαλλίασιν, καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ
deus viuẽs in ſecula ⁊ re=
θεὸς ὁ ζῶν εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἡ βασι=
gnum eius: q̃a ipſe flagellat ⁊ mi
λεία αὐτοῦ, ὅτι αὐτὸς μαστιγοῖ καὶ ἐ=
ſeret: deducit ad ĩferos ⁊ reducit. ⁊
λεεῖ, κατάγει εἰς ᾅδην καὶ ἀνάγει. καὶ
nõ eſt q̃ effugiat manum e=
οὐκ ἔστιν ὃς ἐκφεύξεται τὴν χεῖρα αὐ
ius. cõfitemini ei filii iſrael
τοῦ. ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
in cõſpectu gentiũ: q̃m ipſe diſper=
ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὅτι αὐτὸς διέσπει=
ſit nos inter eos. ibi oñdite
ρεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς. ἐκεῖ ὑποδείξατε
magnificẽtiã eius. ⁊ exaltate e
τὴν μεγαλωσύνην αὐτοῦ. καὶ ὑψοῦτε αὐ
um in cõſpectu oĩs viuẽtis: q̃m ip
τὸν ἐνώπιον παντὸς ζῶντος, καθότι αὐ
ſe dñs noſter. ⁊ deus ipſe pa
τὸς κύριος ἡμῶν. καὶ ὁ θεὸς αὐτὸς πα=
ter noſter in oĩa ſecula. ⁊
τὴρ ἡμῶν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. καὶ
flagellabit nos in iniq̃tatib⁹ no
μαστιγώσει ἡμᾶς ἐν ταῖς ἀδικίαις ἡ=
ſtris: ⁊ iterũ miſerebit̃. ⁊ cõgregabit
μῶν, καὶ πάλιν ἐλεήσει. καὶ συνάξει
nos ex oĩbus gẽtibus: vbi diſp=
ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, οὗ διέσπει
ſit nos inter eas. ſi cõuerſi fueritis
ρεν ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς. ἐὰν ἐπιστρέψητε
ad eum in toto corde veſtro ⁊ in
πρὸς αὐτὸν ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ ἐν
tota aĩa veſtra: vt faciatis ante
ὅλῃ τῇ ψυχῇ ὑμῶν, ποιῆσαι ἐνώπιον
eum veritatem: tunc cõuertetur ad
αὐτοῦ ἀλήθειαν, τότε ἐπιστρέψει πρὸς ὑ=
vos. ⁊ nõ abſcõdet faciẽ ſuam
μᾶς. καὶ οὐ μὴ κρύψῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
a vobis: ⁊ videbitis q̃ faciet vobi
ἀφ᾽ ὑμῶν, καὶ θεάσεσθε ἃ ποιήσει μεθ᾽ ὑ=
ſcum. ⁊ confitemini ei in toto
μῶν. καὶ ἐξομολογήσασθε αὐτῷ ἐν ὅλῳ
ore veſtro. ⁊ bñdicite do
τῷ στόματι ὑμῶν. καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύ
minũ ptãtis. ⁊ exaltate
ριον τῆς δυνάμεως. καὶ ὑψώσατε τὸν
regem ſeculorũ. ego in terra
βασιλέα τῶν αἰώνων. ἐγὼ ἐν τῇ γῇ τῆς
captiuitatis mee cõfiteor il=
αἰχμαλωσίας μου ἐξομολογοῦμαι αὐ=
li: ⁊ oñdo fortitudinẽ ⁊ ma=
τῷ, καὶ δεικνύω τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν με=
gnificentiã eius genti peccatrici. q̃s
γαλωσύνην αὐτοῦ ἔθνει ἁμαρτωλῷ. τίς
cognoſcit ſi volet vos. ⁊ faciet
γινώσκει εἰ θελήσει ὑμᾶς, καὶ ποιήσει
miam vobis? deũ meũ exalto: ⁊
ἐλεημοσύνην ὑμῖν; τὸν θεόν μου ὑψῶ, καὶ
aĩa mea regem celi:
ἡ ψυχή μου τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ,
⁊ exaltabit magnificentiã e=
καὶ ἀγαλλιάσεται τὴν μεγαλωσύνην αὐ
ius. dicant oẽs ⁊ cõfitean
τοῦ. λεγέτωσαν πάντες καὶ ἐξομολογεί
tur ei in iuſticia. hierl'z ciui
σθωσαν αὐτῷ ἐν δικαιοσύνῃ. Ἱλῆμ πό
tas ſancta flagellabit te in opibus
λις ἁγία μαστιγώσει σε ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν

benedicite & cantate illi: videbar quidem vobiſcum manducare & bibere. ſed ego cibo iuiſibili & potu q ab hoĩbus videri nõ poteſt: vtor. Tempus eſt ergo vt reuertar ad eum qui me miſit. vos autem benedicite deum: & narrate omnia mirabilia eius. Et cum hec dixiſſet: ab aſpectu eorum ablatus eſt: & vltra eum videre non potuerunt. Tunc proſtrati per horas tres in faciem: benedixerunt deum. Et exurgẽtes narrauerunt oĩa mirabilia eius. Ca.13.

Aperiens autez tobias ſenior os ſuum benedixit dominũ. & dixit. Magnus es dñe in eternum. & in omnia ſecula regnũ tuum: q̃m tu flagellas & ſaluas: deducis ad inferos & reducis: & non eſt qui effugiat manum tuam. Confitemini domino filii iſrael: & in conſpectu gentium laudate eum. quoniã ideo diſperſit vos inter gentes que ignorant eum: vt vos enarretis mirabilia eius & faciatis ſcire eos: quia non eſt alius deus omnipotens preter eũ. Ipſe caſtigauit nos ꝑpter iniquitates noſtras: & ipſe ſaluabit nos ꝑpter miſericordiam ſuam. Aſpicite ergo que fecit nobiſcum: & cum timore & tremore cõfitemini illi: regemq; ſeculorum exaltate in operibus veſtris. Ego autem in terra captiuitatis mee confitebor illi: quoniã oſtendit maieſtatem ſuam in gentem peccatricez. Conuertimini itaq; peccatores: & facite iuſtitiam coram domino credentes ꝙ faciat vobiſcum miſericordiam ſuam. Ego autem & anima mea in eo letabimur. Benedicite domino omnes electi eius: agite dies leticie & confitemini illi. Hieruſalem ciuitas dei caſtigauit te dominus in operibus manuum tuarum. Confitere domino in bonis tuis & benedic deum ſeculorum vt reedificet in te tabernaculuz ſuum & reuocet ad te omnes captiuos & gaudeas in omnia ſecula ſeculorum. Luce ſplendida fulgebis & omẽs fines terre adorabũt te. Nationes ex longinquo ad te venient: & munera deferentes adorabunt in te dominum & terram tuam in ſanctificationẽ habebunt. Nomẽ enim magnũ inuocabũt in te. Maledicti erũt qui cõtempſerint te: & condemnati erunt oẽs qui blaſphemauerint te: benedictiq; erunt qui edificauerint te. Tu autẽ letaberis in filiis tuis: quoniam omnes benedicentur & congregabuntur ad dñm. Beati omnes qui diligũt te: & qui gaudent ſuper pace tua. Anima mea benedic dominum q̃m liberauit hieruſalem ciuitatem ſuam a cunctis tribulationibus eius dominus deus noſter. Btũs ero ſi fuerint reliquie ſeminis mei ad vidẽdam claritatem hieruſalem. Porte hieruſalem ex ſaphyro & ſmaragdo edificabũtur & ex lapide precioſo omnis circuitus murorum eius. Ex lapide candido & mũdo omnes platee eius ſternentur: & per vicos eius alleluia cantabitur. Benedictus dominus qui exaltauit eam: vt ſit regnum eius in ſecula ſeculorum ſuper eã.
A M E N.

filiorũ tuorũ: ⁊ rurſum miſerabitur filios
υἱῶν σου, καὶ πάλιν ἐλεήσει τοὺς υἱοὺς
iuſtorũ. cõfitere dño: q̃m
τῶν δικαίων. ἐξομολογοῦ τῷ κυρίῳ, ὅτι
bonus. ⁊ bñdic regem
ἀγαθός. καὶ εὐλόγει τὸν βασιλέα τῶν
ſeculorũ: vt iterum tabernaculũ ei⁹ edifi=
αἰώνων, ἵνα πάλιν ἡ σκηνὴ αὐτοῦ οἰκοδο
cetur in te cum gaudio: ⁊ letificet
μηθῇ ἐν σοὶ μετὰ χαρᾶς, καὶ εὐφράνῃ
in te captiuos tuos: ⁊ dili=
ἐν σοὶ τοὺς αἰχμαλώτους σου, καὶ ἀγα=
gat in te miſeros in
πήσαι ἐν σοὶ τοὺς ταλαιπώρους εἰς
omnes gñationes ſeculi. gẽtes mul
πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος. ἔθνη πολ
te a longe veniẽt ad nomẽ dñi
λὰ μακρόθεν ἥξει πρὸς τὸ ὄνομα κυρίου
dei: mũera in manibus hñtes: mu=
τοῦ θεοῦ, δῶρα ἐν χερσὶν ἔχοντες, δῶ
nera regi celi. gñatiões gña
ρα τῷ βασιλεῖ τοῦ οὐρανοῦ. γενεαὶ γενε
tionũ laudabũt te: ⁊ dabunt exul
ῶν αἰνέσουσίν σε, καὶ δώσουσιν ἀγαλ
tationẽ. maledicti oẽs q̃ ode
λίασιν. ἐπικατάρατοι πάντες οἱ μι=
runt te. bñdicti erunt oẽs
σοῦντές σε. εὐλογημένοι ἔσονται πάν
q̃ diligũt te in ſeculũ.
τες οἱ ἀγαπῶντές σε εἰς τὸν αἰῶνα.
letare ⁊ exulta in filiis
χάρηθι καὶ ἀγαλλίασαι ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
iuſtorum: q̃m cõgregabuntur ⁊ bñ
τῶν δικαίων, ὅτι συναχθήσονται καὶ εὐ
dicent dñm iuſtorũ. o bea
λογήσουσι τὸν κύριον τῶν δικαίων. ὦ μακάρι
ti q̃ diligunt te. gaudebunt ſuper
οι οἱ ἀγαπῶντές σε. χαρήσονται ἐπὶ τῇ
pace tua. bti qui triſtati fuerũt in
εἰρήνῃ σου. μακάριοι ὅσοι ἐλυπήθησαν ἐπὶ
oĩbus flagellis tuis: q̃m in te gau
πάσαις ταῖς μάστιξί σου, ὅτι ἐπὶ σοὶ χα
debũt videntes oẽm gloriam
ρήσονται θεασάμενοι πᾶσαν τὴν δόξαν
tuã: ⁊ letabũtur in eternũ.
σου, καὶ εὐφρανθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα. ἡ
aĩa mea bñdicat deũ regem
ψυχή μου εὐλογείτω τὸν θεὸν τὸν βασιλέα
magnũ: q̃a edificabitur hieruſa
τὸν μέγαν, ὅτι οἰκοδομηθήσεται Ἱερουσα
lem ſaphiro ⁊ ſmaragdo ⁊ la=
λὴμ σαπφείρῳ καὶ σμαράγδῳ καὶ λί
pide p̃cioſo: muri tui ⁊ turres
θῳ ἐντίμῳ, τὰ τείχη σου καὶ οἱ πύργοι
⁊ ꝓpugnacula in auro mun=
καὶ οἱ προμαχῶνες ἐν χρυσίῳ καθα
do. ⁊ platee hieruſalem
ρῷ. καὶ αἱ πλατεῖαι Ἱερουσαλὴμ
beryllo ⁊ carbũculo ⁊ lapide e
βηρύλλῳ καὶ ἄνθρακι καὶ λίθῳ ἐκ
ſuphir ſternẽtur. ⁊ di
σουφεὶρ ψηφολογηθήσονται. καὶ ἐροῦ=
cẽt omnes vici eius alleiu
σι πᾶσαι αἱ ῥύμαι αὐτῆς ἀλληλού
ia. ⁊ laudabunt dicentes: bñdi=
ϊα. καὶ αἰνέσουσι λέγοντες, εὐλογη=
ctus deus qui exaltauit omnia
τὸς ὁ θεὸς ὃς ὕψωσε πάντας τοὺς
ſecula.
αἰῶνας. Ca.14.

Et ceſſauit cōfiteri tobias.
Καὶ ἐπαύσατο ἐξομολογούμενος τωβήτ.
⁊ erat annorũ q̃nquagintaocto: qñ ꝑdidit
καὶ ἦν ἐτῶν πεντηκονταοκτώ, ὅτε ἀπώλεσε
viſum: ⁊ poſt annos octo reſpexit. ⁊
τὰς ὄψεις, καὶ μετὰ ἔτη ὀκτὼ ἀνέβλεψε. καὶ
faciebat elemoſynas. ⁊ appoſuit time
ἐποίει ἐλεημοσύνας. καὶ προσέθετο φοβεῖ-
re dñm deum ⁊ cōfiteri e-
σθαι κύριον τὸν θεὸν καὶ ἐξομολογεῖσθαι αὐ-
i. maxime ãt ſenuit. ⁊ vocauit fili
τῷ. μεγάλως δὲ ἐγήρασε. καὶ ἐκάλεσε τὸν υἱ-
um ſuum ⁊ ſex filios filii ſui. ⁊
ὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἓξ υἱοὺς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ
dixit ei: fili accipe filios tuos.
εἶπεν αὐτῷ, τέκνον λαβὲ τοὺς υἱούς σου.
ecce ſenui: ⁊ ad diſcedenduꝫ
ἰδοὺ γεγήρακα, καὶ πρὸς τὸ ἀποτρέχειν ἀ-
a vita ſum. vade in mediam fi
πὸ τοῦ ζῆν εἰμί. ἄπελθε εἰς τὴν μηδίαν τέ-
li: q̃a credidi q̃cunq̃ꝫ locutus ẽ ionas
κνον, ὅτι πέπεισμαι ὅσα ἐλάλησεν ἰωνᾶς
ꝓpheta de niniue: q̄ ſubuerte
ὁ προφήτης περὶ νινευΐ, ὅτι καταστραφήσε-
tur. in ãt media magis erit pax vſq̃ad
ται. ἐν δὲ τῇ μηδίᾳ μᾶλλον ἔσται εἰρήνη ἕως
tp̄s. ⁊ q̄ fratres noſtri in terra di-
καιροῦ. καὶ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τῇ γῇ σκορ-
ſpergētur a bona terra. ⁊ hieru
πισθήσονται ἀπὸ τῆς ἀγαθῆς γῆς. καὶ ἱερο-
ſalēꝫ erit deſerta: ⁊ dom⁹ dei in
σόλυμα ἔσται ἔρημος, καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐν
ea cōburetur: ⁊ deſerta erit vſq̃ad
αὐτῇ κατακαήσεται, καὶ ἔρημος ἔσται μέχρι
tp̄s. ⁊ iterũ miſerebitur eorũ deus: ⁊
χρόνου. καὶ πάλιν ἐλεήσει αὐτοὺς ὁ θεός, καὶ
cōuertet eos in terrã. ⁊ edifi
ἐπιστρέψει αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ οἰκοδομή-
cabũt domũ nõ q̃lis prior: vſq̃ꝫ quo cō
σουσι τὸν οἶκον οὐχ οἷος ὁ πρότερος, ἕως πλη-
pleãtur tp̄a ſeculi. ⁊ poſt hec re
ρωθῶσι καιροὶ τοῦ αἰῶνος. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπι-
uertētur de captiuitatibus: ⁊ edi
στρέψουσιν ἐκ τῶν αἰχμαλωσιῶν, καὶ οἰκο-
ficabunt hierl̃m honorifice. ⁊ domus dei
δομήσουσιν ἱλ̃ημ ἐντίμως. καὶ ὁ οἶκος τοῦ θ̃ῦ
in ea edificabitur. ⁊ in omnes
ἐν αὐτῇ οἰκοδομηθήσεται. καὶ εἰς πάσας τὰς
gñatiões ſeculi edificatio glorioſa: ſi-
γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομὴ ἔνδοξος, κα-
cut locuti ſunt de ea ꝓphete ⁊
θὼς ἐλάλησαν περὶ αὐτῆς οἱ προφῆται. καὶ
oẽs gẽtes cōuertẽtur vere ad ti
πάντα τὰ ἔθνη ἐπιστρέψουσιν ἀληθινῶς φο-
mendũ dñm deũ: ⁊ cōfodient
βεῖσθαι κύριον τὸν θεόν, καὶ κατορύξουσι τὰ
idola ſua. ⁊ bñdicent oẽs
εἴδωλα αὐτῶν. καὶ εὐλογήσουσι πάντα τὰ
gẽtes dñm. ⁊ popul⁹ eius confitebi-
ἔθνη τὸν κύριον. καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐξομολογήσε-
tur deo. ⁊ exaltabit dñs populũ ſuũ.
ται τῷ θεῷ. καὶ ὑψώσει κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ.
⁊ gaudebũt oẽs q̃ diligunt dñꝫ
καὶ χαρήσονται πάντες οἱ ἀγαπῶντες κ̃ν
deũ in veritate ⁊ iuſticia facientes
τὸν θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ ποιοῦντες

Capitulum quartũdecimũ.

Et cōſumati ſunt ſermões tobie. Et poſtq̃ꝫ illumiatus eſt tobias vixit annis q̃dragĩta duobus: & vidit filios nepotũ ſuoruꝫ. Cōpletis itaq̃ꝫ annis centũduobus: ſepult⁹ ẽ honorifice ĩ niniue. Quinq̃ginta nãq̃ꝫ ſex annorũ lumen oculorũ amiſit: ſexagenarius vero recepit. Reliquũ vero vite ſue in gaudio fuit: & cũ bono ꝓfectu timoris dei ꝑrexit in pace. In hora ãt mortis ſue vocauit ad ſe tobiã filiũ ſuũ & ſeptẽ iuuenes filios ſuos nepotes: dixitq̃ꝫ eis. Prope erit interitus niniue. Nõ.n. excidit verbũ dñi: & fratres nr̃i qui diſperſi ſunt a t̃ra iſrael reuertẽtur ad eã. Oĩs aũt deſerta t̃ra eius replebitur & dom⁹ dei que in ea incẽſa eſt iterũ reedificabitur: ibiq̃ꝫ reuertẽtur oẽs timentes deũ & relinq̃nt gentes idola ſua & veniẽt in hierl̃m: & ĩhabitabũt in ea & gaudebũt in ea oẽs reges terre adorantes deũ iſrl̃. Audite ergo filii mei patrem veſtrum. Seruite domino in veritate & inquirite vt faciatis que placita ſũt illi: & filiis veſtris mandate vt faciãt iuſticias & elemoſynas vt ſint mẽores dei & bñdicant eum in oĩ tp̄e in veritate & in tota virtute ſua. Nunc ergo filii audite me & nolite manere hic: ſed quacũq̃ꝫ die ſepelieritis mr̃em veſtram circa me in vno ſepulchro: ex eo dirigite greſſus veſtros: vt exeatis hinc. Video enim quia iniquitas eius finem dabit ei. Factum eſt autem poſt obitum matris ſue: Tobias abſceſſit ex niniue cum vxore ſua & filiis & filiorum filiis: & reuerſus eſt ad ſoceros ſuos: inuenitq̃ꝫ eos incolumes in ſenectute bona: & curam eorum geſſit: & ipſe clauſit oculos eorum: & omnem hereditatem domus raguelis ipſe percepit. viditq̃ꝫ quintam generationem filiorum filiorum ſuorum: & completis annis nonaginta & nouem in timore domini cum gaudio ſepelierunt eum. Omnis autem cognatio eius & oĩs generatio eius in bona vita & in ſancta conuerſatione permanſit: ita vt accepti eſſent tam deo q̃ꝫ hominibus & cunctis habitantibus terram.

Explicit liber Tobie.

mĩam fratribus noſtris. ⁊ nũc fili
ἔλεος τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν. καὶ νῦν τέκνον ἄ-
abi a niniue: q̃m omnino erũt q̃ locu
πελθε ἀπὸ νινευΐ, ὅτι πάντως ἔσται ἃ ἐλά-
tus eſt ꝓpheta ionas. tu ãt ſerua le
λησεν ὁ προφήτης ἰωνᾶς. σὺ δὲ τήρησον τὸν
gem ⁊ p̄cepta: ⁊ eſto amator ele
νόμον καὶ τὰ προστάγματα, καὶ γίνου φιλελεή-
moſynarũ ⁊ iuſtus: vt tibi bene ſit. ⁊ ſepeli
μων καὶ δίκαιος, ἵνα σοι καλῶς ᾖ. καὶ θάψον
me bene: ⁊ matrem tuã mecum. ⁊
με καλῶς, καὶ τὴν μητέρα σου μετ' ἐμοῦ. καὶ
nõ vltra maneatis in niniue. fili vide q̃d
μηκέτι αὐλισθῆτε εἰς νινευΐ. τέκνον ἴδε τί
fecit aman achiacharo q̃ nutriuit e-
ἐποίησεν ἀμὰν ἀχιαχάρῳ τῷ θρέψαντι αὐ-
um: vt e luce duxit eũ in tene
τόν, ὡς ἐκ τοῦ φωτὸς ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ σκό-
bras: ⁊ q̃nta retribuit ei. ⁊ achia
τος, καὶ ὅσα ἀνταπέδωκεν αὐτῷ. καὶ ἀχιά-
charus q̃dẽ ſaluat⁹ ẽ: illi vero retribu
χαρος μὲν ἐσώθη, ἐκείνῳ δὲ τὸ ἀνταπόδο-
tio data eſt: ⁊ ipſe deſcendit in tene
μα ἀπεδόθη, καὶ αὐτὸς κατέβη εἰς τὸ σκό-
bras. manaſſes in elemoſyna erat: ⁊ ſaluat⁹ ẽ
τος. μανασσῆς ἐν ἐλεημοσύνῃ ἦν, καὶ ἐσώθη
de laq̃o mortis quẽ fixerũt ei. aman
ἐκ παγίδος θανάτου ἧς ἔπηξαν αὐτῷ. ἀμὰν
ãt incidit in laqueũ: ⁊ peri-
δὲ ἐνέπεσεν εἰς τὴν παγίδα, καὶ ἀπώλε-
it. ⁊ nũc fili vide q̃d elemoſyna fa-
το. καὶ νῦν παιδίον ἴδε τί ἐλεημοσύνη ποι-
cit: ⁊ quõ iuſticia liberat. ⁊ hec ip
εῖ, καὶ πῶς δικαιοσύνη ῥύεται. καὶ ταῦτα αὐ-
ſo dicente: defecit aĩa eius in
τοῦ λέγοντος, ἐξέλιπεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν
lecto. erat ãt ãnorũ cẽtum q̃nquagintaocto.
κλίνην. ἦν δὲ ἐτῶν ἑκατὸν πεντηκονταοκτώ.
⁊ ſepeliuit eum honorifice. ⁊ qñ obi
καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐνδόξως. καὶ ὅτε ἀπέθα-
it anna mater eius: ſepeliuit eã cum
νεν ἄννα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἔθαψεν αὐτὴν μετὰ
patre ſuo. abiit ãt tobias cum
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ἀπῆλθε δὲ τωβίας μετὰ
vxore ſua ⁊ filiis in ecbata
τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν εἰς ἐκβάτα-
na ad raguelẽ ſocerum ſuum. ⁊
να πρὸς ῥαγουὴλ τὸν πενθερὸν αὐτοῦ. καὶ
ſenuit honorifice. ⁊ mortuos ſo-
ἐγήρασεν ἐντίμως. καὶ θανόντας τοὺς πεν-
ceros ſuos ſepeliuit glorioſe. ⁊ hereditate
θεροὺς αὐτοῦ ἔθαψεν ἐνδόξως. καὶ ἐκληρονό-
acq̃ſiuit ſubſtãtiã eorũ ⁊ tobie
μησε τὴν οὐσίαν αὐτῶν καὶ τωβὴτ τοῦ
patris ſui. obiit autẽ ⁊ ipſe an
πατρὸς αὐτοῦ. ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς ἐ-
norũ centum viginti ſeptẽ in ecbatanis
τῶν ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ ἐν ἐκβατάνοις τῆς
medie. ⁊ audiuit anteq̃ moreretur ip-
μηδίας. καὶ ἤκουσε πρὶν ἢ ἀποθανεῖν αὐ-
ſe deſtructionẽ niniues q̄ in captiuitatẽ
τὸν τὴν ἀπώλειαν νινευΐ ἣν ᾐχμαλώτευ-
cepit nabuchadonoſor ⁊ aſſuerus. ⁊
σε ναβουχοδονόσωρ καὶ ἀσουῆρος. καὶ
gauiſus ẽ anq̃ moreretur ſuꝑ niniue.
ἐχάρη πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν ἐπὶ νινευΐ.
Finis Tobie.
Τέλος τοῦ τωβήτ.

© Biblioteca Nacional de España

Incipit Prologus. B. Hieronymi presbyteri in librum Judith.

A Pud hebreos liber Iudith inter agiographa legitur: cuius autoritas ad roboranda illa que in contentionem veniunt: minus idonea iudicatur. Chaldeo tamen ſermone conſcriptus inter hiſtorias computatur. Sed quia hunc librum ſynodus nicena in numero ſanctarum ſcripturarum legitur computaſſe: acquieui poſtulationi veſtre: immo exactioni & ſepoſitis occupationibus quibus vehementer arctabar: huic vnam lucubratiunculam dedi: magis ſenſum e ſenſu ꝙ ex verbo verbum transferens. Multorum codicum varietatem vitioſiſſimam amputaui: ſola ea que intelligentia integra in verbis chaldeis inuenire potui: latinis expreſſi. Accipite Iudith viduam: caſtitatis exemplum. & triumphali laude perpetuis eam preconiis declarate. Hanc enim non ſolum feminis: ſed & viris imitabilem dedit qui caſtitatis eius remunerator virtutem ei talem tribuit vt inuictum omnibus hominibus vinceret: & inſuperabilem ſuperaret.

Explicit prologus.

Traſ. gre. iudith. cũ iter. lat. Traſla. B. H. Traſ. gre. iudith. cũ iter. lati.

A

Ca. I.

Anno duodecimo
Ἔτους δωδεκάτου τῆς
regni nabuchodo
βασιλείας ναβουχοδο-
noſor: q̃ regnauit
νόσορ, ὃς ἐβασίλευσεν
in niniue ciuitate magna in
ἐν νινευὶ τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ ἐν ταῖς
diebus arpharad q̃ regnauit me
ἡμέραις ἀρφαξὰδ ὃς ἐβασίλευσεν μή-
dis in ecbatanis. ⁊ edificauit in
δων ἐν ἐκβατάνοις. καὶ ᾠκοδόμησεν ἐπ'
ecbatanis circũcirca muros ex lapidib⁹ ſe-
ἐκβατάνων κύκλῳ τείχη ἐκ λίθων λελα-
ctis in latitudinẽ cubitorũ trium: in
ξευμένων εἰς πλάτος πηχῶν τριῶν, εἰς
lõgitudinẽ cubitoꝝ ſex: ⁊ fecit altitudinẽ
μῆκος πηχῶν ἕξ, καὶ ἐποίησε τὸ ὕψος
muri cubitoꝝ ſeptuaginta: ⁊
τοῦ τείχους πηχῶν ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ
latitudinẽ ipſius cubitorũ q̃nquaginta.
πλάτος αὐτοῦ πηχῶν πεντήκοντα.
⁊ turres eius ſtatuit ſup
καὶ τοὺς πύργους αὐτοῦ ἔστησεν ἐπὶ
portis eius cubitorũ centũ: ⁊
ταῖς πύλαις αὐτῆς πηχῶν ἑκατόν, καὶ
latitudinẽ eius fundauit ad cubi
τὸ πλάτος αὐτῆς ἐθεμελίωσεν εἰς πή-
tos ſexaginta. ⁊ fecit portas e
χεις ἑξήκοντα. καὶ ἐποίησε τὰς πύλας αὐ-
ius portas ſublatas in altitudĩe cubitoꝝ
τῆς πύλας διεγειρομένας εἰς ὕψος πηχῶν
ſeptuaginta: ⁊ latitudo ipſarũ cubi-
ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ πλάτος αὐτῶν πή-
ti quadraginta ad exitus exercitu
χεις τεσσαράκοντα εἰς ἐξόδους δυνάμε-
um potentium eius: ⁊ ad acies
ων δυνατῶν αὐτοῦ, καὶ εἰς διατάξεις τῶν
peditum eius. ⁊ fecit bellum in
πεζῶν αὐτοῦ. καὶ ἐποίησε πόλεμον ἐν
diebus illis rex na
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ὁ βασιλεὺς να-
buchodonoſor cõtra regem arpharad in
βουχοδονόσορ πρὸς βασιλέα ἀρφαξὰδ ἐν
campo magno. hic eſt cam
τῷ πεδίῳ τῷ μεγάλῳ. τοῦτό ἐστι πεδί-
pus in terminis ragau. ⁊ occurrerunt
ον ἐν τοῖς ὁρίοις ῥαγαῦ. καὶ συνήντησαν
ad eum oẽs hitantes
πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν
montana: ⁊ omnes hitantes eu
ὀρεινήν, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὸν εὐ-
phratem ⁊ tigrim ⁊ hydaſpem
φράτην καὶ τὸν τίγρην καὶ τὸν ὑδάσπην

INCIPIT TRANSLATIO beati Hieronymi libri Iudith.

Capitulum primum.

A Rphaxat itaq̃ Rex Medorum ſubiugauerat multas gentes imperio ſuo: & ipſe edificauit ciuitatem potentiſſimam quam appellauit Egbathanis. Ex lapidibus quadratis & ſectis fecit muros eius: in altitudine cubitorum ſeptuaginta & in latitudine cubitorũ triginta. Turres vero eius poſuit in altitudine cubitorum centum. Per quadrum vero earum latus vtrunq̃ vicenorum pedum ſpacio tendebatur. Poſuitq̃ portas eius in altitudine turrium: & gloriabatur quaſi potens in potentia exercitus ſui: & in gloria quadrigarum ſuarum.
Anno igitur duodecimo regni ſui: Nabuchodonoſor rex Aſſyriorum: qui regnabat in niniue ciuitate magna: pugnauit cõtra arphaxat: & obtinuit eum in campo magno: qui appellatur Ragau: circa Eufratem & Tigrim & Iadaſon in campo Erioch regis Elicorum. Tunc exaltatum eſt regnum nabuchodonoſor: & cor eius eleuatum eſt: & miſit ad omnes

⁊ campum arioch regis elymeo
καὶ πεδίον ἀριὼχ τοῦ βασιλέως ἐλυμαί-
rum. ⁊ cõuenerũt gẽtes multe valde in
ων. καὶ συνῆλθον ἔθνη πολλὰ σφόδρα εἰς
prelium filiorũ gelod. ⁊ miſit
παράταξιν υἱῶν γελώδ. καὶ ἀπέστειλε
nabuchodonoſor rex aſſyriorum
ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων
ad omnes habitantes per-
ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν περ-
ſiam: ⁊ ad omnes habitan-
σίδα, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦν-
tes verſus occidentem: ⁊ habitan
τας πρὸς δυσμαῖς, καὶ τοὺς κατοικοῦν-
tes ciliciam ⁊ damaſcum ⁊ libanũ
τας κιλικίαν καὶ δαμασκὸν καὶ λίβανον
⁊ antilibanum: ⁊ omnes habitã
καὶ ἀντιλίβανον, καὶ πάντας τοὺς κατοι-
tantes cõtra faciem maritime regiõis:
κοῦντας κατὰ πρόσωπον τῆς παραλίας,
⁊ eos q̃ in gẽtibus carmeli: ⁊ gala
καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῦ καρμήλου, καὶ γαλα-
ad ⁊ ſuperiorẽ galileam ⁊ magnũ cã
ὰδ καὶ τὴν ἄνω γαλιλαίαν καὶ τὸ μέγα πε-
pum eſdrelom: ⁊ omnes qui in ſa
δίον ἐσδρηλώμ, καὶ πάντας τοὺς ἐν σα-
maria ⁊ ciuitates eius: ⁊ trans
μαρείᾳ καὶ τὰς πόλεις αὐτῆς, καὶ πέραν
iordanem vſq̃ ad hieruſalem ⁊ beta
τοῦ ἰορδάνου ἕως ἱερουσαλὴμ καὶ βετά-
ne ⁊ chellus ⁊ cades ⁊ flu
νη καὶ χελλοῦς καὶ κάδης καὶ τοῦ ποτα-
men egypti ⁊ taphnẽ ⁊ rameſſe:
μοῦ αἰγύπτου καὶ τάφνας καὶ ῥαμεσσῆ,
⁊ omnem terrã geſem quouſq̃ ꝑueniatur ad
καὶ πᾶσαν γῆν γεσὲμ ἕως τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ
terga tanis ⁊ memphis: ⁊ oẽs
νῶτα τάνεως καὶ μέμφεως, καὶ πάντας
habitantes egyptum: quouſq̃
τοὺς κατοικοῦντας τὴν αἴγυπτον, ἕως τοῦ
ꝑueniatur ad termios ethiopie. ⁊ vilipen
ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὅρια αἰθιοπίας. καὶ ἐφαύλι-
derũt omnes habitantes terram
σαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν τὸ
verbum nabuchodonoſor regis aſſy
ῥῆμα ναβουχοδονόσορ τοῦ βασιλέως ἀσσυ-
riorum: ⁊ nõ cõuenerunt illi in bellum:
ρίων, καὶ οὐ συνῆλθον αὐτῷ εἰς τὸν πόλεμον,
qm̃ nõ timuerunt eum: ſed erat coram
ὅτι οὐκ ἐφοβήθησαν αὐτόν, ἀλλ' ἦν ἐναντίον αὐ-
ipſis tanq̃ vir vnus. ⁊ remiſerunt nuncios
τῶν ὡς ἀνὴρ εἷς. καὶ ἀπέστρεψαν τοὺς ἀγγέλους
eius vacuos in ignominia a facie ipſorum,
αὐτοῦ κενοὺς ἐν ἀτιμίᾳ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν.

© Biblioteca Nacional de España

⁊ idignatus ē nabuchodonoſoꝛ cōtra oēm
καὶ ἐθυμώθη ναβουχοδονόσορ ἐπὶ πᾶσαν
terrā hanc valde. ⁊ iurauit per
τὴν γῆν ταύτην σφόδρα. καὶ ὤμοσε κα=
thronū ⁊ regnum ſu
τὰ τοῦ θρόνου καὶ τῆς βασιλείας αὐ=
um nimirū vlturum ſe omnes
τοῦ ἦ μὴν ἐκδικήσειν αὐτὸν πάντα τὰ
termios cilicie ⁊ damaſci ⁊ ſy=
ὅρια τῆς κιλικίας καὶ δαμασκοῦ καὶ συ/
rie: ⁊ iterēpturū gladio ſuo om
ρίας, καὶ ἀνελεῖν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πάν
nes habitantes in terra moab ⁊
τας τοὺς κατοικοῦντας ἐν γῇ μωὰβ καὶ
filios ammon ⁊ omnem iu=
τοὺς υἱοὺς ἀμμὼν καὶ πᾶσαν τὴν ἰου=
deam ⁊ omnes q̄ in egypto: donec
δαίαν καὶ πάντας τοὺς ἐν αἰγύπτῳ, ἕως
ꝑueniat ad terminos duplicis ma
τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ ὅρια τῶν δύο θαλασ=
ris. ⁊ aciē inſtruxit in potentia ſua
σῶν. καὶ παρετάξατο ἐπὶ δυνάμει αὐτοῦ
cōtra arpharad regem in anno ſe
πρὸς ἀρφαξὰδ βασιλέα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑ=
ptimo decimo. ⁊ cōfoꝛtatus ē in bel
πτακαιδεκάτῳ. καὶ ἐκραταιώθη ἐν τῷ πολέ
lo ſuo: ⁊ oēs currus ſui.
μῳ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ.
⁊ dn̄atus eſt ciuitatibus eius. ⁊ ꝑue=
καὶ ἐκυρίευσε τῶν πόλεων αὐτοῦ. καὶ ἀφί
nit vſq3 ad ecbatana: ⁊ obtinuit
κετο ἕως ἐκβατάνων, καὶ ἐκράτησε τῶν
turres: ⁊ deſtruxit plate=
πύργων, καὶ προενόμευσε τὰς πλατεί=
as eius: ⁊ oꝛnatū eius dedit
ας αὐτῆς, καὶ τὸν κόσμον αὐτῆς ἔδωκεν
in opprobꝛiū eius. ⁊ cepit arpha=
εἰς ὄνειδος αὐτῆς. καὶ ἔλαβε τὸν ἀρφα=
xad in mōtibꝰ ragau: ⁊ iaculatus
ξὰδ ἐν τοῖς ὄρεσι ῥαγαῦ, καὶ κατηκόντι
eſt eum in iaculis ſuis. ⁊
σεν αὐτὸν ἐν ταῖς ζιβύναις αὐτοῦ. καὶ
diſperdit eum vſq3 ad diem il
ἐξωλόθρευσεν αὐτὸν ἕως τῆς ἡμέρας ἐκεί
lam: ⁊ reuerſus ē poſt eum in nineue3
νης, καὶ ἀνέστρεψε μετ᾽ αὐτὸν εἰς νινευὶ
ipſe ⁊ oīs cōmixtus eius: mul
αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ σύμμικτος αὐτοῦ, πλῆ
titudo viroꝝ bellatoꝛum magna valde.
θος ἀνδρῶν πολεμιστῶν πολὺ σφόδρα.
⁊ erat ibi toꝛpens ⁊ cōuiuia faciēs ip=
καὶ ἦν ἐκεῖ ῥαθυμῶν καὶ εὐωχούμενος αὐ
ſe ⁊ exercitus eius ꝑ dies cen
τὸς καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμέρας ἑκα
tum viginti.
τὸν εἴκοσι.

Ca. 2.

ET in anno octauo ⁊ decimo
Καὶ ἐν ἔτει τῷ ὀγδόῳ καὶ δεκάτῳ
ſecunda ⁊ vigeſima primi mēſis
δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι τοῦ πρώτου μηνὸς
factū ē verbum in domo nabuchodonoſoꝛ
ἐγένετο λόγος ἐν οἴκῳ ναβουχοδονόσορ
regis aſſyrioꝛum vt vlciſceretur omnē
βασιλέως ἀσσυρίων ἐκδικῆσαι πᾶσαν
terrā ſicut locutus ē. ⁊ cōuoca
τὴν γῆν καθὼς ἐλάλησε. καὶ συνεκάλε=
uit omnes ſeruos ſuos ⁊
σε πάντας τοὺς θεράποντας αὐτοῦ καὶ
omnes magnates ſuos: ⁊ poſuit
πάντας τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ, καὶ ἔθετο
cum eis myſteriū conſilii ſui.
μετ᾽ αὐτῶν τὸ μυστήριον τῆς βουλῆς αὐτοῦ.

qui habitabant in cilicia & da
maſco & libano: & ad gentes
que ſunt in carmelo & cedar &
inhabitantes galileam: in cam=
po magno eſdrelon & ad om=
nes qui erant in ſamaria: & trās
flumen iordanem vſq3 ad hie=
ruſalem: & omnem terram ieſ=
ſe: quouſq3 perueniatur ad
montes ethiopie. Ad hos om=
nes miſit nuncios Nabuchodo
noſor rex Aſſyriorum: qui om
nes vno animo contradixe=
runt: & remiſerunt eos vacu=
os: ac ſine honore abiecerunt.
Tunc indignatus Nabuchodo
noſor rex ad omnem terram
illam: iurauit per thronum &
regnum ſuum: q̄ defenderet
ſe de omnibus regionibus his.

Capitulum ſecundum.

ANno tertiodecimo Nabu=
chodonoſor regis: viceſi=
ma & ſecunda die menſis pri=
mi: factum eſt verbum in do=
mo Nabuchodonoſor regis aſ
ſyriorum: vt defenderet ſe. Vo
cauitq3 omnes maiores natu:
omneſq3 duces bellatores ſu=
os: & habuit cum eis myſteri=
um conſilii ſui. Dixitq3 cogita
tionem ſuam in eo eſſe: vt om=
nem terram ſuo ſubiugaret im
perio. Quod dictum cum pla=
cuiſſet omnibus: vocauit Na=
buchodonoſor rex Holofer=
nem principem militie ſue: &
dixit ei. Egredere aduerſum
omne regnum occidentis: & cō
tra eos precipue: qui cōtempſe
runt imperium meum. Non
parcet oculus tuus vlli regno:
omnemq3 vrbem munitam
ſubiugabis mihi.

⁊ cōuocauit oēm malitiā
καὶ συνεκάλεσε πᾶσαν τὴν κακίαν τῆς
terre ab oꝛe ſuo. ⁊ ipſi decre
γῆς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ αὐτοὶ ἔκρι
uerūt exterminare oēm carnem q̄ nō
ναν ὀλοθρεῦσαι πᾶσαν σάρκα οἳ οὐκ
ſecuti ſunt verbū oꝛis e
ἠκολούθησαν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐ=
ius. ⁊ factū eſt vt cōſumauit cōſi=
τοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε τὴν βου
lium ſuum: vocauit nabuchodonoſoꝛ
λὴν αὐτοῦ, ἐκάλεσε ναβουχοδονόσορ βα
rex aſſyꝛioꝛum holofernē princi
σιλεὺς ἀσσυρίων τὸν ὀλοφέρνην ἀρχιστράτη
pem militie ſue: ſecūdū exn̄tem
γον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δεύτερον ὄντα
poſt ipſum. ⁊ dixit ad eum: hec di
μετ᾽ αὐτόν. καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τάδε λέ
cit rex magnꝰ dn̄s vniuerſe t̄re.
γει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας ὁ κύριος πάσης γῆς.
ecce tu egredieris a facie mea: ⁊ ſu
ἰδοὺ σὺ ἐξελεύσῃ ἐκ προσώπου μου, καὶ λή
mes tecum viros cōfidētes i foꝛtitudie
ψῃ μετὰ σοῦ ἄνδρας πεποιθότας ἐν ἰσχύϊ
ſua: peditū in miliaria centum vigin
αὐτῶν, πεζῶν εἰς χιλιάδας ἑκατὸν εἴκο=
ti: ⁊ multitudinē equoꝛū cū aſcēſoꝛibus: mi
σι, καὶ πλῆθος ἵππων σὺν ἀναβάταις, χι
liaria duodecim: ⁊ exibis in occur
λιάδας δώδεκα, καὶ ἐξελεύσῃ εἰς συνάν=
ſum vniuerſe terre ad occidentē: qm̄
τησιν πάσῃ τῇ γῇ εἰς δυσμάς, ὅτι
inobedientes fuerūt i verbo meo: ⁊
ἠπείθησαν ἐν τῷ ῥήματί μου, καὶ
nunciabis eis vt ꝑparēt mihi
ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς ἑτοιμάζειν μοι
terrā ⁊ aquā: q̄a exibo in fu
γῆν καὶ ὕδωρ, ὅτι ἐξελεύσομαι ἐν θυ
roꝛe meo in eos: ⁊ cooperiā oēm
μῷ μου ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ καλύψω πᾶν τὸ
faciem terre in pedibꝰ exer=
πρόσωπον τῆς γῆς ἐν τοῖς ποσὶ τῆς δυ
citus mei: ⁊ dabo eos in rapi
νάμεώς μου, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διαρ
nam illis. ⁊ vulnerati eo=
παγὴν αὐτοῖς. καὶ οἱ τραυματίαι αὐ=
rum replebunt valles eoꝛum
τῶν πληρώσουσι τὰς φάραγγας αὐτῶν
⁊ toꝛrētes. ⁊ flumē in=
καὶ τοὺς χειμάῤῥους. καὶ ποταμὸς ἐπι
undans moꝛtuis eoꝛum implebi
κλύζων τοῖς νεκροῖς αὐτῶν πληρωθήσε
tur. ⁊ ducā captiuitatem eoꝛum
ται. καὶ ἄξω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν
in ſūmitates vniuerſe terre. tu aūt
ἐπὶ τὰ ἄκρα πάσης τῆς γῆς. σὺ δὲ
exiens ꝑoccupabis mihi oē3 terminū eo
ἐξελθὼν προκαταλήψῃ μοι πᾶν ὅριον αὐ
rum: ⁊ dedent tibi ſeipſos. ⁊
τῶν, καὶ ἐκδώσουσί σοι ἑαυτούς. καὶ
ſeruabis mihi eos in diem redar=
διατηρήσεις ἐμοὶ αὐτοὺς εἰς ἡμέραν ἐλε=
gutiōis eoꝝ. aduerſū āt inobedientes
γμοῦ αὐτῶν. ἐπὶ δὲ τοὺς ἀπειθοῦντας
nō parcet oculus tuus: da
οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου, τοῦ δοῦ=
re eos in cedem ⁊ rapinam in
ναι αὐτοὺς εἰς φόνον καὶ ἁρπαγὴν ἐν
omni terra tua: quia viuēs ego ⁊
πάσῃ τῇ γῇ σου, ὅτι ζῶν ἐγὼ καὶ τὸ
poteſtas regni mei:
κράτος τῆς βασιλείας μου,

© Biblioteca Nacional de España

quecunqȝ locutus ſum ⁊ faciam hec
ὅσα ἐλάλησα καὶ ποιήσω ταῦτα
in manu mea. tu autē nō trāſgredieris vnū
ἐν χειρί μου. σὺ δὲ οὐ παραβήσῃ ἕν
quippiam verborum domini tui.
τι τῶν ῥημάτων τοῦ κυρίου σου.
ſed conſumans conſumabis ſicut impe
ἀλλ᾽ ἐπιτελῶν ἐπιτελέσεις καθότι προς
raui tibi. ⁊ nō tardabis face=
τέταχά σοι. καὶ οὐ μακρυνεῖς τοῦ ποιῆ
re ipſa. ⁊ exiit holofernes a
σαι αὐτά. καὶ ἐξῆλθεν ὁ ὀλοφέρνης ἀπὸ
facie dñi ſui: ⁊ voca
προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ ἐκάλε=
uit omnes magnates ⁊ du
σε πάντας τοὺς δυνάστας καὶ τοὺς στρα=
ces ⁊ p̄fectos virtutis aſſy
τηγοὺς καὶ ἐπιστάτας τῆς δυνάμεως ασ=
riorum:⁊ numerauit electos viros
σούρ, καὶ ἠρίθμησεν ἐπιλέκτους ἄνδρας
in prelium ſicut precepit ei
εἰς παράταξιν καθότι προσέταξεν αὐτῷ
dñs ſuus ad centū viginti milia:
ὁ κύριος αὐτοῦ εἰς μυριάδας δεκαδύο,
⁊ equites ſagittarios duodecim mille.
καὶ ἱππεῖς τοξότας μυρίους δισχιλίους.
⁊ ordinauit eos queadmodū pre=
καὶ διέταξεν αὐτοὺς ὃν τρόπον πολέ=
lii multitudo ordinatur. ⁊ aſſumpſit ca
μου πλῆθος συντάσσεται. καὶ ἔλαβε κα
melos ⁊ aſinos ad ſarcinas eo=
μήλους καὶ ὄνους εἰς τὴν ἀπαρτίαν αὐ
ruȝ multitudinē multā valde: ⁊ oues
τῶν πλῆθος πολὺ σφόδρα, καὶ πρόβα=
⁊ boues ⁊ capras ad p̄parationeȝ
τα καὶ βόας καὶ αἶγας εἰς παρασκευὴν
eorum:quorū nō erat nūerus: ⁊ frumētaceū
αὐτῶν, ὧν οὐκ ἦν ἀριθμός, καὶ ἐπισιτι=
victū omni viro ad multitudinē: ⁊ au=
σμὸν παντὶ ἀνδρὶ εἰς πλῆθος, καὶ χρυ
rum ⁊ argentum de domo regis mul=
σίον καὶ ἀργύριον ἐξ οἴκου βασιλέως πο
tum nimis ⁊ egreſſus ē ipſe ⁊ om
λὺ σφόδρα. καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ πᾶ=
nis exercitus eius in viam vt p̄re
σα ἡ δύναμις αὐτοῦ εἰς πορείαν τ͂ προ
cederēt regem nabuchodonoſor: ⁊
ελθεῖν βασιλέως ναβουχοδονόσορ, καὶ
coopertrēt oēm faciem terre
καλύψαι πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς
ad occidens in curribus ⁊ equitibus ⁊
πρὸς δυσμαῖς ἐν ἅρμασι καὶ ἱππεῦσι καὶ
peditibus electis eorum. ⁊ multi
πεζοῖς ἐπιλέκτοις αὐτῶν. καὶ πολὺς ὁ
mixti ſicut locuſta venerunt cum eis: ⁊
ἐπίμικτος ὡς ἀκρὶς συνῆλθον αὐτοῖς, καὶ
ſicut arena terre.nō.n.erat numerus p̄
ὡς ἄμμος τῆς γῆς. οὐ γὰρ ἦν ἀριθμὸς ἀπὸ
multitudine eoꝝ. ⁊ exierunt e niniue viam
πλήθους αὐτῶν. καὶ ἐξῆλθον ἐκ νινευὶ ὁδὸν
trium dierum ſuper faciem cam
τριῶν ἡμερῶν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πε=
pi bectileth. ⁊ caſtrametatus eſt
δίου βεκτιλέθ. καὶ ἐπεστρατοπέδευσεν
a bectileth: prope mōtem q̄
ἀπὸ βεκτιλέθ, πλησίον τοῦ ὄρους τοῦ
ad ſiniſtram ſupioris cilitie. ⁊ cepit
ἐπ᾽ ἀριστερὰ τῆς ἄνω κιλικίας. καὶ ἔλαβε
omnem poteſtatem eius: pedites
πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ, τοὺς πεζοὺς
⁊ equites ⁊ currus eius.
καὶ τοὺς ἱππεῖς καὶ τὰ ἅρματα αὐτοῦ.

Tunc holofernes vocauit duces & magiſtratus virtutis aſſyriorum:& dinumerauit viros in expeditiōe ſicut precepit ei rex centum viginti milia peditum pugnatorum: & equites ſagittarios duodecim milia. Omnemqȝ expeditionem ſuam fecit preire in multitudine innumerabilium camelorum: cum his que exercitibus ſufficerent copioſe:boum quoqȝ armenta gregeſqȝ ouium: quorum non erat numerus. Frumentum ex omni ſyria in tranſitu ſuo parari conſtituit. Aurum vero & argentuȝ de domo regis aſſumpſit multum nimis. Et profect⁹ eſt ipſe & omnis exercitus cum quadrigis & equitibus & ſagittariis:qui cooperuerunt facieȝ terre ſicut locuſte. Cumqȝ pertranſiſſet fines aſſyriorum:venit ad magnos mōtes ange qui ſunt a ſiniſtro cilitie: aſcenditqȝ omnia caſtella eorum: & obtinuit omnem munitionem. Effregit autem ciuitatem opinatiſſimam melothi: predauitqȝ omnes filios tharſis & filios hiſmael: qui erant contra faciem deſerti:& ad auſtrum terre celeon. Et tranſiuit eufratem & venit in meſopotamiam: & fregit omnes ciuitates excelſas: que erant ibi a torrente mambre vſqȝ quo perueniatur ad mare: & occupauit terminos eius a cilitia vſqȝ ad fines iaphet qui ſunt ad auſtrum. Adduxitqȝ omnes filios madian: & predauit omnem locupletationem eorum: omneſqȝ reſiſtentes ſibi occidit in ore gladii. Et poſt hec deſcēdit in campos damaſci in diebus meſſis :& ſuccendit omnia ſata:omneſqȝ arbores & vineas fecit incidi: & cecidit timor illius ſuper omnes inhabitantes terram.

∴ ∴

∴

∴ ∴

Capitulum tertium.

Tunc miſerunt legatos ſuos vniuerſarum vrbium ac p̄uinciarum reges ac principes: ſyrie ſcilicet & meſopotamie:& ſyrie ſobal & lybie atqȝ cilitie: qui venientes ad Holofernem dixerunt. Deſinat indignatio tua circa nos. Melius eſt enim vt viuentes ſeruiamus nabuchodonoſor regi magno:& ſubditi ſimus tibi: q̄ morientes cum interitu noſtro: ipſi ſeruitutis noſtre damna patiamur.

⁊ abiit inde in mōtana.
καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν ὀρεινήν.
⁊ incidit phud ⁊ lud ⁊
καὶ διέκοψεν τὸ φοὺδ καὶ τὸ λούδ. καὶ
predatus eſt filios omnes raſcs ⁊
προενόμευσεν υἱοὺς πάντας ῥασσὴς καὶ
filios iſmael eos q̄ cōtra faciem
υἱοὺς ἰσμαὴλ τοὺς κατὰ πρόσωπον τῆς
deſerti ad auſtrū chellon. ⁊
ἐρήμου πρὸς νότον τῆς χελλών. καὶ
tranſiuit euphratem: ⁊ tranſiit
παρῆλθε τὸν εὐφράτην, καὶ διῆλθε
meſopotamiam. ⁊ fregit
τὴν μεσοποταμίαν. καὶ κατέσκαψε
omnes ciuitates excelſas q̄
πάσας τὰς πόλεις τὰς ὑψηλὰς τὰς ἐ=
in torrente arbonai quouſqȝ p̄=
πὶ τοῦ χειμάρρου ἀρβωναῒ ἕως τοῦ ἐλ=
ueniatur ad mare. ⁊ occupauit
θεῖν ἐπὶ θάλασσαν. καὶ κατελάβετο τὰ
termios cilitie. ⁊ incidit om=
ὅρια τῆς κιλικίας. καὶ κατέκοψε πάν=
nes reſiſtentes ei. ⁊ venit vſqȝ ad
τας τοὺς ἀντιστάντας αὐτῷ. καὶ ἦλθεν ἕως
fines iapheth q̄ ad auſtrū ⁊ faci
ὁρίων ἰάφεθ τὰ πρὸς νότον καὶ πρόσω=
em arabie. ⁊ circūdedit om
πον τῆς ἀραβίας. καὶ ἐκύκλωσε πάν=
nes filios madiā: ⁊ ſuccendit
τας τοὺς υἱοὺς μαδιάμ, καὶ ἐνέπρησε τὰ
tabernacula eorū. ⁊ predatus eſt
σκηνώματα αὐτῶν. καὶ προενόμευσε τὰς
cubilia eorum. ⁊ deſcendit in cam
μάνδρας αὐτῶν. καὶ κατέβη εἰς πεδί=
pū damaſci in diebus meſſis triti
ον δαμασκοῦ ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυ=
ci: ⁊ ſuccendit omnes agros
ρῶν, καὶ ἐνέπρησε πάντας τοὺς ἀγροὺς
eorum: ⁊ greges ⁊ armenta
αὐτῶν, καὶ τὰ ποίμνια καὶ τὰ βουκόλια
dedit in delectionem. ⁊ ciuitates
ἔδωκεν εἰς ἀφανισμόν. καὶ τὰς πόλεις
eorum ſpoliauit: ⁊ campos eorum
αὐτῶν ἐσκύλευσε, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν
ventilauit. ⁊ p̄cuſſit omnes
ἐξελίκμησε. καὶ ἐπάταξε πάντας τοὺς
iuuenes eorū in ore gladii.
νεανίσκους αὐτῶν ἐν στόματι ῥομφαίας.
⁊ cecidit timor ⁊ tremor eius
καὶ ἔπεσεν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος αὐτοῦ
ſuper inhabitātes regionē maritimā:
ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν,
qui erant in ſidone ⁊ in tyro: ⁊
τοὺς ὄντας ἐν σιδῶνι καὶ ἐν τύρῳ, καὶ
habitantes ſur ⁊ ocina: ⁊
τοὺς κατοικοῦντας σοὺρ καὶ ὀκεινά, καὶ
omnes habitantes iemnaan: ⁊
πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἰεμναάν, καὶ
hitantes in azoto ⁊ aſcalone:
οἱ κατοικοῦντες ἐν ἀζώτῳ καὶ ἀσκάλωνι,
timuerunt eum valde.
ἐφοβήθησαν αὐτὸν σφόδρα. Ca.3.

Et miſerunt ad eum le=
Καὶ ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν ἀγ=
gatos verbis pacificis dicentes.
γέλους λόγοις εἰρηνικοῖς λέγοντες.
ecce nos famuli nabuchodo
ἰδοὺ ἡμεῖς οἱ παῖδες ναβουχοδο=
noſor regis magni:
νόσορ βασιλέως μεγάλου,

© Biblioteca Nacional de España

aſtamus in cōſpectu tuo: vtere nobis
παρακείμεθα ἐνώπιόν σου, χρῆσαι ἡμῖν
quēadmodū placitū ē faciei tue. ecce
καθὼς ἀρεστόν ἐστι τῷ προσώπῳ σου. ἰδοὺ
ſuburbia noſtra ⁊ omnis locus
αἱ ἐπαύλεις ἡμῶν καὶ πᾶς τόπος ἡ-
noſter. ⁊ oīs campus tritici. ⁊ gre-
μῶν. καὶ πᾶν πεδίον πυρῶν. καὶ τὰ ποί-
ges ⁊ armenta. ⁊ oēs man
μνια καὶ τὰ βουκόλια. καὶ πᾶσαι αἱ μάν-
dre tabernaculorū noſtrorū aſtant
δραι τῶν σκηνωμάτων ἡμῶν παράκειν-
añ faciem tuam: vtere quēadmodū
ται πρὸ προσώπου σου, χρῆσαι καθὼς
placuerit tibi. ecce et ciuitates noſtre
ἂν ἀρέσκῃ σοι. ἰδοὺ καὶ αἱ πόλεις ἡμῶν
⁊ habitātes in eis: ſerui
καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐταῖς, δοῦλοί
tui ſunt. veniens obuia eis
σου εἰσίν. ἐλθὼν ἀπάντησον αὐταῖς
vt eſt bonū in oculis tuis. ⁊
ὡς ἐστιν ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ
venerunt viri ad holofernē: ⁊
παρεγένοντο οἱ ἄνδρες πρὸς ὁλοφέρνην, καὶ
ānunciauerunt ei iuxta verba
ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα
hec. ⁊ deſcendit in regionē maritimā
ταῦτα. καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν παραλίαν
ipſe ⁊ exercitus. ⁊ cuſtodiuit
αὐτὸς καὶ ἡ δύναμις. καὶ ἐφρούρησε τὰς
ciuitates excelſas. ⁊ acceperūt ex e
πόλεις τὰς ὑψηλάς. καὶ ἔλαβον ἐξ αὐ-
is in auxilium viros ele
τῶν εἰς συμμαχίαν ἄνδρας ἐπιλέ-
ctos. ⁊ ſuſceperūt eū ipi ⁊ om
κτους. καὶ ἐδέξαντο αὐτὸν αὐτοὶ καὶ πᾶ-
nis regio eorum: cum coronis
σα ἡ περίχωρος αὐτῶν, μετὰ στεφάνων
⁊ choris ⁊ tympanis. ⁊ demolit⁹
καὶ χορῶν καὶ τυμπάνων. καὶ κατέσκα-
eſt omnes fines eorū. ⁊ lucos
ψε πάντα τὰ ὅρια αὐτῶν. καὶ τὰ ἄλση
eorum excidit. ⁊ erat decretum ei
αὐτῶν ἐξέκοψε. καὶ ἦν δεδογμένον αὐτῷ
exterminare omnes deos terre:
ἐξολοθρεῦσαι πάντας τοὺς θεοὺς τῆς γῆς,
vt ipſi ſoli nabuchodonoſor
ὅπως αὐτῷ μόνῳ τῷ ναβουχοδονόσορ
ſeruirent omnes gētes: ⁊ omnes
λατρεύσωσι πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πᾶσαι
lingue ⁊ tribus eorum inuo
αἱ γλῶσσαι καὶ αἱ φυλαὶ αὐτῶν ἐπικα-
carent ipm deū. ⁊ venit cōtra faci
λέσωνται αὐτὸν θεόν. καὶ ἦλθε κατὰ πρόσω-
em eſdraelon prope dotеam:
πον ἐσδραηλὼν πλησίον τῆς δωταίας,
q̄ eſt contra ſerrā magnā
ἥ ἐστιν ἀπέναντι τοῦ πρίονος τοῦ μεγά-
iudee. ⁊ caſtrametatus
λου τῆς ἰουδαίας. καὶ κατεστρατοπέδευ-
eſt inter gaba ⁊ ſcytharū ciuitatem.
σεν ἀναμέσον γαβαᾶ καὶ σκυθῶν πόλεως.
⁊ fuit ibi menſem dierum vt cōgrega
καὶ ἦν ἐκεῖ μῆνα ἡμερῶν εἰς τὸ συλλέ-
ret omnem ſarcinam exerci
ξαι πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν τῆς δυνάμε-
tus ſui.
ως αὐτοῦ. Ca. 4.

Et audierunt filii iſrael qui ha-
Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ κα-

Omnis ciuitas noſtra: omniſq̃ poſſeſſio omnes montes & colles & campi & armenta boum gregeſq̃ ouium & caprarum: equorumq̃ & camelorum: & vniuerſe facultates noſtre atq̃ familie in cōſpectu tuo ſunt. Sint oīa ſub lege tua. Nos etiam & filii noſtri ſerui tui ſumus. Veni nobis pacificus dominus: & vtere ſeruitio noſtro ſicut placuerit tibi. Tunc deſcendit de montibus cum equitibus in virtute magna: & obtinuit omnem ciuitatem: & omnem inhabitantem terram. De vniuerſis autem vrbibus aſſumpſit ſibi auxiliarios viros fortes & electos ad bellum. Tantuſq̃ metus prouintiis illis incubuit: vt vniuerſarum vrbium habitatores: principes & honorati ſimul cum populis exirent in obuiam venienti: excipientes eum cū coronis & lāpadibus ducētes choros in tympanis & tibiis. Nec iſta tamen facientes: ferocitatem eius pectoris mitigare potuerunt. Nam & ciuitates eorum deſtruxit: & lucos eorum excidit. Preceperat enī illi nabuchodonoſor rex: vt oēs deos terre exterminaret: videlicet vt ipſe ſolus diceretur deus ab his nationibus: que potuiſſent holofernis potentia ſubiugari. Pertranſiens autem ſyriam ſobal: & omnē appamiam: omnemq̃ meſopotamiam: venit ad ad idumeos in terra gabaa: accepitq̃ ciuitates eorum: & ſedit ibi per triginta dies: in quibus diebus adunari precepit vniuerſum exercitum virtutis ſue.

Capitulum quartum.

Tunc audientes hec filii iſrael: qui habitabant terram iuda: timuerunt valde a facie eius. Tremor etiam & horror inuaſit ſenſus eorum: ne hoc faceret hieruſalem & templo domini: quod fecerat ceteris ciuitatibus & templis earum. Et miſerunt in omnem ſamariam per circuitum vſq̃ hiericho: & preoccupauerunt omnes vertices montium. Et muris circundederunt vicos ſuos: & congregauerunt frumenta in preparationem pugne. Sacerdos etiam eliachim ſcripſit ad vniuerſos qui erant contra eſdrelon: que eſt contra faciem campi magni iuxta dothaim: & vniuerſis per quos vie tranſitus eſſe poterat: vt obtinerent aſcenſus montium per quos via eſſe poterat ad hieruſalem: & illic cuſtodirent vbi anguſtum iter eſſe poterat inter montes. Et fecerunt filii iſrael: ſecundum ꝙ conſtituerat eis ſacerdos dn̄i eliachim.

bitabāt in iudea: omnia q̄
τοικοῦντες ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, πάντα ὅσα
fecit holofernes gētibus pṙiceps
ἐποίησεν ὁλοφέρνης τοῖς ἔθνεσιν ὁ ἀρχι-
exercitus nabuchodonoſor re-
στράτηγος ναβουχοδονόσορ τοῦ βασιλέ-
gis aſſyriorum. ⁊ quēadmodum ſpoliauit
ως ἀσσυρίων. καὶ ὃν τρόπον ἐσκύλευσε
omnia tēpla eorum. ⁊ dedit ea
πάντα τὰ ἱερὰ αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν αὐτὰ
in deletionem. ⁊ timuerunt valde
εἰς ἀφανισμόν. καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα
a facie eius. et ꝓ hieru
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ περὶ ἱερου-
ſalem ⁊ tēplo dn̄i dei ſui
σαλὴμ καὶ τοῦ ναοῦ κυρίου θεοῦ αὐτῶν
turbati ſunt. quia recenter fuerant
ἐταράχθησαν. ὅτι προσφάτως ἦσαν
aſcendētes de captiuitate: ⁊
ἀναβεβηκότες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ
nuper oīs popul⁹ cōgregatus fuerat ex
νεωστὶ πᾶς ὁ λαὸς συνελέλεκτο ἐκ τῆς
iudea. ⁊ vaſa ⁊ alta-
ἰουδαίας. καὶ τὰ σκεύη καὶ τὸ θυσιαστήρι-
re ⁊ dom⁹ a ꝓphanatione ſctifica-
ον καὶ ὁ οἶκος ἐκ βεβηλώσεως ἡγιασμέ-
ta erant. ⁊ miſerunt ad oēm terminū ſa
να ἦν. καὶ ἀπέστειλαν εἰς πᾶν ὅριον σα-
marie. ⁊ vicos. ⁊ bethoro. ⁊
μαρείας. καὶ κώμας. καὶ βεθωρώ. καὶ
belmen. ⁊ hiericho. ⁊ ad choba. ⁊
βελμέν. καὶ ἱεριχώ. καὶ εἰς χωβά. καὶ
eſora. ⁊ vallem ſalem. ⁊ pre-
ἐσωρά. καὶ τὸν αὐλῶνα σαλήμ. καὶ προ-
occupauerunt oēs vertices
κατελάβοντο πάσας τὰς κορυφὰς τῶν
montiū excelſorū. ⁊ muris circūdederūt q̄
ὀρέων τῶν ὑψηλῶν. καὶ ἐτείχισαν τὰς
in eis vicos: ⁊ appoſuerūt in fru
ἐν αὐταῖς κώμας, καὶ παρέθεντο εἰς ἐπι-
mētatiōem in ꝑparationem pugne. qm̄
σιτισμὸν εἰς παρασκευὴν πολέμου. ὅτι
recenter erāt campi eorum de
προσφάτως ἦν τὰ πεδία αὐτῶν τε-
meſſi. ⁊ ſcripſit ioachim ſacerdos
θερισμένα. καὶ ἔγραψεν ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς
magnus q̄ erat in diebus illis
ὁ μέγας ὃς ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
in hieruſalem: iis q̄ habitabāt betu
ἐν ἱερουσαλήμ, τοῖς κατοικοῦσι βετου-
lua ⁊ betemeſtham q̄ eſt cōtra
λούα καὶ βετομεσθαὶμ ἥ ἐστιν ἀπέναντι
eſdraelon cōtra faciem cāpi
ἐσδραηλὼν κατὰ πρόσωπον τοῦ πεδίου
qui ꝓpe dothaim: dicens: vt obtine
τοῦ πλησίον δωθαΐμ, λέγων, διακατα-
rent aſcenſus mōtanoꝝ. q̄a ꝑ
σχεῖν τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς. ὅτι δι'
illos erat introitus ad iudeam.
αὐτῶν ἦν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν ἰουδαίαν.
⁊ erat facile ꝓhibere eos adue
καὶ ἦν εὐχερῶς διακωλῦσαι αὐτοὺς προσ-
nientes: cū anguſtus tranſitus eſ-
βαίνοντας, στενῆς τῆς διαβάσεως οὔ-
ſet: ad viros ad ſummū duos. ⁊
σης, ἐπ' ἄνδρας τοὺς πάντας δύο. καὶ
fecerunt filii iſrael ſicut conſtitu
ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καθὰ συνέτα-
it eis ioachim ſacerdos magnus ⁊
ξεν αὐτοῖς ἰωακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ
ſenatus vniuerſi populi iſrael.
ἡ γερουσία παντὸς δήμου ἰσραήλ.

© Biblioteca Nacional de España

qui ſedebant in hieruſalem. ⁊ clama
οἱ ἐκάθηντο ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἀνεβόη=
uerūt oīs vir iſrael ad deū in
σαν πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ πρὸς τὸν θεὸν ἐν
inſtantia magna. ⁊ humiliauerūt
ἐκτενείᾳ μεγάλῃ. καὶ ἐταπείνωσαν τὰς
aīas ſuas in inſtantia magna ip
ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἐκτενείᾳ μεγάλῃ αὐ
ſi ⁊ mulieres eorum. ⁊ īfantes
τοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν. καὶ τὰ νήπια
eorum:⁊ iumēta eorum: ⁊ oīs aduē
αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ πᾶς πάρ
na ⁊ mercenari⁹ ⁊ ſeruus eorū:
οικος καὶ μισθωτὸς καὶ ἀργυρώνητος αὐτῶν,
impoſuerūt cilitia ſuper lumbos ſuos.
ἐπέθεντο σάκκους ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν.
⁊ oīs vir ⁊ mulier ⁊ pueri ⁊
καὶ πᾶς ἀνὴρ καὶ γυνὴ καὶ τὰ παιδία καὶ
hitantes hieruſalem ceciderūt cō=
οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ ἔπεσαν κα
tra faciem tēpli: ⁊ cinere cōſpſerūt
τὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐσποδώσαντο
capita ſua: ⁊ extenderunt
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐξέτειναν τοὺς
cilitia ſua cōtra faciem dñi.
σάκκους αὐτῶν κατὰ πρόσωπον κυρίου.
⁊ altare cilitio operuerunt.
καὶ τὸ θυσιαστήριον σάκκῳ περιέβαλον.
⁊ clamauerūt ad deum iſrael vna=
καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν θεὸν ἰσραὴλ ὁμοθυ
nimiter aſſidue: ne daret ī pre
μαδὸν ἐκτενῶς, τοῦ μὴ δοῦναι εἰς διαρ=
dam infantes eorum: ⁊ vxo=
παγὴν τὰ νήπια αὐτῶν, καὶ τὰς γυναῖ=
res in diuiſionē: ⁊ ciuitates he=
κας εἰς προνομήν, καὶ τὰς πόλεις τῆς κλη
reditatis eorū in interitum: ⁊
ρονομίας αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν, καὶ τὰ
ſancta in pollutionem ⁊ opprobriuꝫ: derī
ἅγια εἰς βεβήλωσιν καὶ ὀνειδισμόν, ἐπί
ſionem gētibus. ⁊ exaudiuit de
χαρμα τοῖς ἔθνεσι. καὶ εἰσήκουσεν ὁ θε=
us depcationē eorū. ⁊ de tribulatio
ὸς τῆς δεήσεως αὐτῶν. καὶ ἐκ τῆς θλίψε=
ne eorum liberauit eos. ⁊ erat popul⁹
ως αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς. καὶ ἦν ὁ λαὸς
ieiunans diebus multis in vniuerſa iu=
νηστεύων ἡμέρας πλείους ἐν πάσῃ τῇ ἰου
dea ⁊ hieruſalem ante faciem
δαίᾳ καὶ ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον
ſctōrū dñi oīpotentis. ⁊ io
τῶν ἁγίων κυρίου παντοκράτορος. καὶ ἰω
achim ſacerdos magn⁹: ⁊ oēs q̄ a=
ακεὶμ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ πάντες οἱ πα
ſtabant corā dño ſacerdotes: ⁊ q̄ mi
ρεστηκότες ἐνώπιον κυρίου ἱερεῖς, καὶ οἱ λει
niſtrabant dño cilitiis pcincti
τουργοῦντες κυρίῳ σάκκους περιεζωσμέ
lumbos ſuos: offerebant
νοι τὰς ὀσφύας αὐτῶν, προσέφερον τὴν
holocauſtum cōſueti ſacrificii ⁊
ὁλοκαύτωσιν τοῦ ἐνδελεχισμοῦ καὶ τὰς
orōnes ⁊ voluntaria dona populi.
εὐχὰς καὶ τὰ ἑκούσια δόματα τοῦ λαοῦ.
⁊ erat cinis ſup mitras eorū.
καὶ ἦν σποδὸς ἐπὶ τὰς κιδάρεις αὐτῶν.
⁊ clamabant ad dñm ex oī virtu
καὶ ἐβόων πρὸς κύριον ἐκ πάσης δυνά=
te: in bonū vt viſitaret oēm
μεως, εἰς ἀγαθὸν ἐπισκέψασθαι πάντα
domū iſrael.
οἶκον ἱερουσαλήμ. Ca.5.

Et clamauit oīs populus ad dñm iſtā
tia magna: & humiliauerūt aīas ſuas ī
ieiuniis & orōnib⁹ ipi & mulieres eo
ruꝫ. Et induerūt ſe ſacerdotes cilitiis:
infantes pſtrauerunt cōtra faciē tem
pli dñi & altare dñi operuerūt cilitio.
Et clamauerunt ad dñm deum iſrael
vnanimiter: ne darentur in predā in=
fantes eorum & vxores eorum in di=
uiſionem: & ciuitates eorum in exter
miniuꝫ: & ſancta eoruꝫ in pollutionē
& fierent in opprobrium gentibus.
Tunc eliachim ſacerdos domini ma=
gnus circuiuit oēm iſrael: allocutuſq̄ꝫ
eſt eos dicens. Scitote qm̄ exaudiet
dominus preces veſtras: ſi manentes
permanſeritis in ieiuniis & orationi=
bus in conſpectu dñi. Memores eſto
te moyſi ſerui domini: qui amelech cō
fidentem in virtute ſua & in exerci=
tu ſuo: & in clypeis ſuis: & in curri=
bus ſuis: & in equitibus ſuis: non fer
ro pugnando: ſed precibus ſanctis
orando deiecit. Sic erunt vniuerſi ho
ſtes iſrael: ſi perſeuerauerītis in hoc
opere quod cepiſtis. Ad hāc igitur ex
hortationem eius depcantes dñm p=
manebant in conſpectu dñi: ita vt eti
am hi qui offerebant dño holocauſta
pcincti cilitiis offerrēt ſacrificia dño:
& erat cinis ſupra capita eoruꝫ. Et ex
toto corde ſuo omnes orabant deum
vt viſitaret populum ſuum iſrael.

Capitulum quintum.

NVnciatumq̄ꝫ eſt holoferni princi
pi militie aſſyriorum q̄ filii iſrael
pparerent ſe ad reſiſtendum: ac mon
tium itinera cōcluſiſſent: & furore ni=
mio exarſit in iracundia magna. Vo=
cauitq̄ꝫ omnes principes moab: & du
ces ammon: & dixit eis. Dicite mihi
quis ſit populus iſte qui montana ob
ſidet: aut que & quales et quante ſint
ciuitates eorū: q̄ etiā ſit virt⁹ eorū: aut
q̄ſit multitudo eorū: vel qs rex militie
illorū: & q̄re p̄ oibus qui habitant in
oriente iſti contempſerunt nos: & nō
exierunt in obuiam nobis: vt ſuſcipe
rent nos cum pace. Tunc achior dux
omnium filiorum ammon reſpon=
dens ait. Si digneris audire domine
dicam veritatem in conſpectu tuo de
populo iſto qui in montanis habitat:
& non egredietur verbum falſum ex
ore meo. Populus iſte ex progenie
chaldeorum eſt: hic primū in meſopo
tamia habitauit: quoniam noluerunt
ſequi deos patrum ſuorum qui erant
in terra chaldeorum. Deſerentes ita=
q̄ꝫ cerimonias patrum ſuorum: que
in multitudine deorum erant vnum
deum celi coluerunt: qui & prece=
pit eis vt exirent inde & habita=

ET nuntiatū eſt holoferni princi
Καί ἀνηγγέλη ὁλοφέρνῃ ἀρχιστρα=
pi militie aſſyriorū: q̄ filii iſra
τήγῳ δυνάμεως ἀσσούρ, διότι οἱ υἱοὶ ἰσρα
el pparati eſſent ad plium. ⁊
ὴλ παρεσκευάσαντο εἰς πόλεμον. καὶ
itinera montanorū cōcluſiſſent: ⁊
τὰς διόδους τῆς ὀρεινῆς συνέκλεισαν, καὶ
muniuiſſent oēꝫ verticem mōtis excel
ἐτειχίσαντο πᾶσαν κορυφὴν ὄρους ὑψη=
ſi: ⁊ poſuiſſent in campis ſcanda
λοῦ, καὶ ἔθηκαν ἐν τοῖς πεδίοις σκάνδα
la. ⁊ iratus ē furore nimis. ⁊ voca
λα. καὶ ὠργίσθη θυμῷ σφόδρα. καὶ ἐκά=
uit oēs principes moab: ⁊
λεσε πάντας τοὺς ἄρχοντας μωάβ, καὶ
duces ammon: ⁊ omnes
τοὺς στρατηγοὺς ἀμμών, καὶ πάντας τοὺς
ſatrapas regiōis maritie. ⁊ dixit
σατράπας τῆς παραλίας. καὶ εἶπεν
eis: nunciate iaꝫ mihi filii chanaan
αὐτοῖς, ἀπαγγείλατε δή μοι υἱοὶ χανάαν
quis populus iſte qui ſedet in mōta
τίς ὁ λαὸς οὗτος ὁ καθήμενος ἐν τῇ ὀρει=
nis: ⁊ que q̄s habitant ciuitates: ⁊
νῇ, καὶ τίνες ἃς κατοικοῦσι πόλεις, καὶ
que multitudo exercitus eorū: ⁊
τί τὸ πλῆθος τῆς δυνάμεως αὐτῶν, καὶ
in quo robur eorum ⁊ fortitudo eo=
ἐν τίνι τὸ κράτος αὐτῶν καὶ ἡ ἰσχὺς αὐ=
rum: ⁊ quis inſurrexit in eis rex
τῶν, καὶ τίς ἀνέστηκεν ἐπ' αὐτῶν βασι=
aut dux exercitus eorum: ⁊
λεὺς ἢ ἡγούμενος στρατηγίας αὐτῶν, καὶ
quare decreuerunt vt non venirent in
διατί κατεγνώσαντο τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς
occurſum meum pre omnibus habi
ἀπάντησίν μου παρὰ πάντας τοὺς κα
bitantibus in occidenti. ⁊ dixit ad
τοικοῦντας ἐν δυσμαῖς. καὶ εἶπε πρὸς
eum achior dux oīm filioꝝ
αὐτὸν ἀχιὼρ ὁ ἡγούμενος πάντων υἱῶν
ammon: audiat iā dominus me⁹ verbū
ἀμμών, ἀκουσάτω δὴ ὁ κύριός μου λόγον
de ore ſerui tui. ⁊ annūtiabo
ἐκ στόματος τοῦ δούλου σου. καὶ ἀναγγελῶ
tibi veritatē de populo iſto:
σοι τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ λαοῦ τούτου,
qui habitat montana hec: prope
ὃς κατοικεῖ τὴν ὀρεινὴν ταύτην, πλησίον
te habitante. ⁊ nō egredietur mēda
σου οἰκοῦντος. καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ψεῦ=
tium de ore ſerui tui.
δος ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δούλου σου. ὁ
populus iſte eſt ex pgenie chaldeorū:
λαὸς οὗτός εἰσιν ἀπόγονοι χαλδαίων,
⁊ habitauerunt prius in meſo
καὶ παρῴκησαν τὸ πρότερον ἐν τῇ μεσο=
potamia: quia nō voluerunt ſe=
ποταμίᾳ, ὅτι οὐκ ἠβουλήθησαν ἀκολου=
qui deos patrum ſuoruꝫ
θῆσαι τοῖς θεοῖς τῶν πατέρων αὐτῶν
qui fuerunt in terra chaldeorum: ⁊ exie
οἳ ἐγένοντο ἐν γῇ χαλδαίων, καὶ ἐξέ=
runt ex via gñationum ſuarum.
βησαν ἐξ ὁδοῦ τῶν γενεῶν αὐτῶν.
⁊ adorauerunt deum ce=
καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρα=
li: deuꝫ quē cognouerant: ⁊ proiece
νοῦ, θεῷ ᾧ ἐπέγνωσαν. καὶ ἐξέβα=
runt eos a facie
λον αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου

deorum ſuorū: ⁊ fugerūt in meſopo-
τῶν θεῶν αὐτῶν, καὶ ἔφυγον εἰς μεσοπο
tamiam. ⁊ habitauerunt ibi diebus mul
ταμίαν. καὶ παρῴκησαν ἐκεῖ ἡμέρας πολ
tis. ⁊ dixit deus eorum vt exirēt de
λάς. καὶ εἶπεν ὁ θεὸς αὐτῶν ἐξελθεῖν ἐκ
habitatione ſua: ⁊ irent
τῆς παροικίας αὐτῶν, καὶ πορευθῆναι
in terrā chanaā. ⁊ habitauerūt ibi:
εἰς γῆν χαναάν. καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ,
⁊ repleti ſunt auro ⁊ argento
καὶ πληθύνθησαν χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ
⁊ in iumētis multis nimis. ⁊ de-
καὶ ἐν κτήνεσι πολλοῖς σφόδρα. καὶ κα
ſcēderūt in egyptū. cooperuit .n.
τέβησαν εἰς αἴγυπτον. ἐκάλυψε γὰρ τὸ πρό
faciem terre chanaan fames. ⁊ habi
σωπον τῆς γῆς χαναὰν λιμός. καὶ παρ
tauerunt ibi vſq₃ quo reuerſi ſunt.
ῴκησαν ἐκεῖ μέχρις οὗ διεσράφησαν.
⁊ facti ſunt ibi in multitudinē magnā. ⁊ nō
καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ εἰς πλῆθος πολύ. καὶ οὐκ
erat numerus generis eorum. ⁊ iſurrexit
ἦν ἀριθμὸς τοῦ γένους αὐτῶν. καὶ ἐπανέστη
eis rex egypti: ⁊ vexa
αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου, καὶ κατε-
uerunt eos: ⁊ in labore ⁊ in
σοφίσατο αὐτούς, καὶ ἐν πόνῳ καὶ ἐν
latere humiliauerunt eos: ⁊ poſuerūt
πλίνθῳ ἐταπείνωσαν αὐτούς, καὶ ἔθεντο
eos in ſeruos. ⁊ clamauerunt ad
αὐτοὺς εἰς δούλους. καὶ ἀνεβόησαν πρὸς
deū ſuum. ⁊ pcuſſit oēm
τὸν θεὸν αὐτῶν. καὶ ἐπάταξε πᾶσαν τὴν
terrā egypti plagis in qb⁹ nō erat ſani
γῆν αἰγύπτου πληγαῖς ἐν αἷς οὐκ ἦν ἴα
tas. ⁊ eiecerunt eos egyptii a
σις. καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς οἱ αἰγύπτιοι ἀπὸ
facie ſua. ⁊ exiccauit de
προσώπου αὐτῶν. καὶ κατεξήρανεν ὁ θε
us rubrum mare ante e-
ὸς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἔμπροσθεν αὐ-
os. ⁊ duxit eos in mōtē ſina
τῶν. καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ σινᾶ
⁊ cades barne. ⁊ eiecit oēs
καὶ κάδης βαρνῆ. καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς
habitātes in deſerto. ⁊ hitauerūt i
κατοικοῦντας ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ᾤκησαν ἐν
terra ammorreoꝝ. ⁊ omnes de eſebon
γῇ ἀμμορραίων. καὶ πάντας τοὺς ἐσεβὼν
diſperderunt in fortitudīe coꝝ. ⁊ trāſe
ἐξωλόθρευσαν ἐν τῇ ἰσχύι αὐτῶν. καὶ δια
untes iordanem: ſortiti ſunt om
βάντες τὸν ἰορδάνην, ἐκληρονόμησαν πᾶ
nia montana. ⁊ eiecerunt a fa
σαν τὴν ὀρεινήν. καὶ ἐξέβαλον ἀπὸ προ
cie ſua chananeum ⁊ phe-
σώπου αὐτῶν τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φε
rezeum ⁊ iebuſeum ⁊ ſy
ρεζαῖον καὶ τὸν ἰεβουσαῖον καὶ τὸν συ-
chem ⁊ omnes gergeſeos. ⁊
χὲμ καὶ πάντας τοὺς γεργεσαίους. καὶ
habitauerunt in eis diebus multis. ⁊
κατῴκησαν ἐν αὐτῇ ἡμέρας πολλάς. καὶ
dum nō peccauerūt corā deo ſuo:
ἕως οὐχ ἥμαρτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ αὐτῶν,
erāt cum eis bona. qm̄ deus q̄
ἦν μετ᾽ αὐτῶν τὰ ἀγαθά. ὅτι ὁ θεὸς μι-
odit iniqtatē cum eis eſt. ſqñ āt receſ
σῶν ἀδικίαν μετ᾽ αὐτῶν ἐστιν. ὅτε δὲ ἀπέ
ſerunt a via quā ꝓpoſuit eis:
στησαν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς διέθετο αὐτοῖς,

rent in charrā. Cūq₃ opperuiſſet oēm terrā fames: deſcenderūt in egyptum: illicq₃ p q̄dringētos annos ſic multiplicati ſunt: vt dinumerari eorū nō poſſet exercitus. Cūq₃ grauaſſet eos rex egypti: atq₃ in edificatiōibus vrbiū ſuarum in luto & latere ſubiugaſſet eos clamauerūt ad dn̄m ſuū: & pcuſſit totam terrā egypti plagis variis. Cūq₃ eieciſſēt eos egyptii a ſe & ceſſaſſet plaga ab eis: & iterū eos vellēt cape & ad ſuū ſeruitiū reuocare: fugientibus his deus celi mare aperuit: ita vt hincīde aque q̄ſi mur⁹ ſolidarētur: & iſti pede ſicco fundū maris pambulādo tranſirent. In quo loco dū innūerabilis exercitus egyptioruꝫ eos pſeq̄retur: ita aquis cooptus eſt vt nō remaneret vel vnus q factū poſteris nūciaret. Egreſſus etiā mare rubrū deſerta ſina montis occurrerūt: ī quibus nunq₃ hō habitare potuit vel filius hoīs requieuit. Illic fontes amari obdulcati ſunt eis ad bibendū: & per annos q̄draginta ānonam de celo cōſecuti ſunt. Vbicūq₃ ingreſſi ſunt ſine arcu & ſagitta: & abſq₃ ſcuto & gladio: deus eorū pugnauit ꝓ eis & vicit. Et nō fuit qui īſultaret populo iſti: niſi qñ receſſit a cultu dn̄i dei ſui. quotieſcūq₃ āt preter ipſum deuꝫ ſuum alterum coluerunt: dati ſunt in predam & in gladium & in opprobrium. Quotieſcūq₃ autem penituerūt ſe receſſiſſe a cultura dei ſui: dedit eis deus celi virtutē reſiſtēdi. Deniq₃ chananeū regē & iebuſeū & pherezeū & etheū & eueū & āmorreū: & oēs potētes in eſebon ꝓſtrauerūt & terras eorū & ciuitates eorū ipſi poſſederūt: & vſq₃ dū nō peccarēt ī cōſpectu dei ſui: erāt cū illis bona. De⁹ .n. illorū odit iniqtatē. Nā & añ hos annos cū receſſiſſent a via quā dederat illis deus vt ambularēt in ea: exterminati ſunt p̄liis a multis natiōibus: & pl'imi eorū captiui abducti ſunt ī terrā nō ſuā. Nup āt reuerſi ad dn̄m deū ſuū ex diſpſiōe q̄ diſpſi fuerāt: adunati ſunt & aſcēderūt mōtana hec oīa: & iterū poſſidēt hierl'ꝫ vbi ſunt ſctā ſctōrū. Nūc ergo mi dn̄e pq̄re ſi eſt aliq̄ iiquitas eorū in cōſpectu dei eorū: aſcēdam⁹ ad illos: qm̄ tradēs tradet illos deus eorū tibi: & ſubiugati erūt ſub iugo potētie tue. Si vero ñ eſt offenſio populi huius corā deo ſuo nō poterim⁹ reſiſtere illis qm̄ deus eorum defendet illos: & erimus ī opprobriū vniuerſe t̄re. Et factū ē cū ceſſaſſꝫ loq̄ achior verba hec: irati ſūt oēs magnates holofornis & cogitabāt īterficere eū: dicētes ad alterutrū. Quis eſt iſte q filios iſrl' poſſe dicat reſiſtere regi nabuchodonoſor & exercitib⁹ ei⁹: hoīes īermes & ſine virtute: & ſine peritia artis pugne? Vt ergo agnoſcat achior qm̄ fallit nos: aſcēdem⁹ ī mōtana & cū capti fuerīt potētes eorū: tūc cū eiſdem gladio trāſuerberabitur: vt ſciat oīs gēs qm̄ nabuchodonoſor deus terre eſt: & p̄ter ipꝫ alius nō eſt. Ca.6.

Factū eſt āt cū ceſſaſſent loqui: indignatus holofernes vehement

exterminati ſunt in multis prelis
ἐξωλοθρεύθησαν ἐν πολλοῖς πολέμοις
valde nimis. ⁊ captiui ducti ſunt
ἐπιπολὺ σφόδρα. καὶ ἠχμαλωτεύθησαν
in terrā nō ꝓpriā. ⁊ tēplū dei eo
εἰς γῆν οὐκ ἰδίαν. καὶ ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ αὐ
rum factū eſt in pauimentū. ⁊ ciuitates
τῶν ἐγενήθη εἰς ἔδαφος. καὶ αἱ πόλεις
eorum capte ſunt ab aduerſa
αὐτῶν ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῶν ὑπεναν-
riis. ⁊ nunc cōuerſi ad de
τίων. καὶ νῦν ἐπιστρέψαντες ἐπὶ τὸν θε-
um ſuum: aſcenderūt de diſperſiōe qua
ὸν αὐτῶν, ἀνέβησαν ἐκ τῆς διασπορᾶς οὗ
diſperſi erant illic. ⁊ poſſederūt hieru
διεσπάρησαν ἐκεῖ. καὶ κατέχον τὴν ἱερου
ſalem: vbi ſanctuariū eorum: ⁊ habita-
σαλήμ, οὗ τὸ ἁγίασμα αὐτῶν, καὶ κατῳ-
uerunt in mōtanis q̄ erāt deſerta. ⁊ nūc
κίσθησαν ἐν τῇ ὀρεινῇ ὅτι ἦν ἔρημος. καὶ νῦν
dn̄ator dn̄e ſi q̄dē eſt ignorātia ī popu
δέσποτα κύριε εἰ μὲν ἐστιν ἀγνόημα ἐν τῷ λα
lo iſto: ⁊ peccāt cōtra deū ſuū:
ῷ τούτῳ, καὶ ἁμαρτάνουσιν εἰς τὸν θεὸν αὐτῶν,
cōſideremus qm̄ eſt inter eos ſcā-
ἐπισκεψώμεθα ὅτι ἐστιν ἐν αὐτοῖς σκάν
dalū hoc: ⁊ aſcendamus ⁊ debel
δαλον τοῦτο, καὶ ἀναβησώμεθα καὶ πολε
lemus eos. ſi vero nō eſt iniqtas in
μήσωμεν αὐτούς. εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ἀνομία ἐν
gēte eorū: p̄tereat iam dn̄s
τῷ ἔθνει αὐτῶν, παρελθέτω δὴ ὁ κύριός
meus: ne forte defendat dn̄s eos:
μου, μήποτε ὑπερασπίσῃ ὁ κύριος αὐτῶν,
⁊ de⁹ eorum pro eis. ⁊ erim⁹
καὶ ὁ θεὸς αὐτῶν ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ ἐσόμε
in opprobriū in cōſpectu vniuerſe terre.
θα εἰς ὄνειδος ἐναντίον πάσης τῆς γῆς.
⁊ factū eſt vt ceſſauit achior loqui
καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο ἀχιὼρ λαλῶν
verba hec: murmurauit oīs popu
τοὺς λόγους τούτους, ἐγόγγυσε πᾶς ὁ λα
lus q̄ ī circuitu tabernaculi ſtabat. ⁊ dixerūt
ὸς ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς περιεστώς. καὶ εἶπον
magnates holofernis ⁊ oēs q̄
οἱ μεγιστᾶνες ὁλοφέρνου καὶ πάντες οἱ
habitabāt terrā maritimā ⁊ mo-
κατοικοῦντες γῆν παραλίαν καὶ τὴν μω
ab: vt interficerēt eum. nō eñ timebimus
άβ, συγκόψαι αὐτόν. οὐ γὰρ φοβηθησόμε-
a facie filiorū iſrael. ecce eñ
θα ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραήλ. ἰδοὺ γὰρ
populus ī quo nō eſt potentia neq₃ robur
λαὸς ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δύναμις οὐδὲ κράτος
ad aciem fortem. ideo iā aſcende-
εἰς παράταξιν ἰσχυράν. διὸ δὴ ἀναβησό-
mus: ⁊ erunt ī cibum vniuerſo
μεθα, καὶ ἔσονται εἰς κατάβρωσιν πάσῃ
exercitui tuo dn̄e holoferne.
τῇ στρατιᾷ σου δέσποτα ὁλοφέρνη. .6.

ET vt ceſſauit tumultus
Καὶ ὡς κατέπαυσεν ὁ θόρυβος τῶν
virorum q̄ in circuitu cōſeſſus: ⁊
ἀνδρῶν τῶν κύκλῳ τῆς συνεδρίας, καὶ
dixit holofernes dux exerci
εἶπεν ὁλοφέρνης ἀρχιστράτηγος δυνάμε
tus aſſyriorū ad achior coram oī
ως ἀσσοὺρ πρὸς ἀχιὼρ ἐναντίον παντὸς
populo alienigenarum: ⁊ q̄s es tu achior
τοῦ δήμου ἀλλοφύλων, καὶ τίς εἶ σὺ ἀχιὼρ
corā oī populo alienigenarū: ⁊
ἐναντίον παντὸς τοῦ δήμου ἀλλοφύλων, καὶ

© Biblioteca Nacional de España

ad oēs filios moab: ⁊ mercēnarii
πρὸς πάντας ὑιοὺς μωάβ, καὶ οἱ μισθωτοὶ
ephraim: qm̄ ꝓphetaſti iter nos
τοῦ ἐφραΐμ, ὅτι προεφήτευσας ἐν ἡμῖν
ſicut hodie: ⁊ dixiſti genus hieru
καθὼς σήμερον, καὶ εἶπας τὸ γένος ἱερου=
ſalem non debellare: qm̄ deus eorum
σαλὴμ μὴ πολεμῆσαι, ὅτι ὁ θεὸς αὐτῶν
ꝓteget eos: ⁊ q̄s deus niſi na=
ὑπερασπιεῖ αὐτῶν; καὶ τίς θεὸς εἰμὴ να=
buchodonoſor: hic mittet potentiaȝ
βουχοδονόσορ; οὗτος ἀποστελεῖ τὸ κράτος
ſuam: ⁊ diſperdet eos a facie
αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώ
terre: ⁊ nō liberabit eos deus
που τῆς γῆς, καὶ οὐ ῥύσεται αὐτοὺς ὁ θεὸς
eorum: ſed nos ſerui eius exter
αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἡμεῖς οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἐξολο
minabimus eos velut hoiem vnū. ⁊
θρεύσομεν αὐτοὺς ὡς ἄνθρωπον ἕνα. καὶ
non ſuſtinebūt potentiā equorum
οὐχ ὑποστήσονται τὸ κράτος τῶν ἵππων
nroꝝum. cōculcabimus enī eos in ſet
ἡμῶν. καταπατήσομεν γὰρ αὐτοὺς ἐν αὐ=
pſis. ⁊ mōtes eorū inebriabūtur in
τοῖς. καὶ τὰ ὄρη αὐτῶν μεθυσθήσονται ἐν τῷ
ſanguine eorum: ⁊ campi eorum reple=
αἵματι αὐτῶν, καὶ τὰ πεδία αὐτῶν πλη=
buntur mortuis eorū. ⁊ nō re
ρωθήσονται τῶν νεκρῶν αὐτῶν. καὶ οὐκ ἀν=
ſiſtet veſtigiū pedum ipſoꝝ con
τιστήσεται τὸ ἴχνος τῶν ποδῶν αὐτῶν κα
tra faciem noſtrā: ſed ꝑditione peri
τὰ πρόσωπον ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπωλείᾳ ἀπο
bunt dicit rex nabuchodonoſor
λοῦνται λέγει ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσορ
dn̄s vniuerſe terre. dixit enī nō vana
ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς. εἶπε γὰρ οὐ μαται
erunt verba ſermonū meoꝝ. tu
ωθήσονται τὰ ῥήματα τῶν λόγων μου. σὺ
āt achior mercēnarie ammon q̄ locutus es
δὲ ἀχιὼρ μισθωτὲ τοῦ ἀμμὼν ὃς ἐλάλησας
verba hec in die iniq̄tatis tue:
τοὺς λόγους τούτους ἐν ἡμέρᾳ ἀδικίας σου,
nō videbis āplius faciē meā a di
οὐκ ὄψει ἔτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς ἡμέ
e hac: quouſq; vlciſcar genus, eoꝝ q̄d
ρας ταύτης, ἕως οὗ ἐκδικήσω τὸ γένος τῶν
ex egypto. ⁊ tūc ꝑtranſibit ferrum
ἐξ αἰγύπτου. καὶ τότε διελεύσεται ὁ σίδηρος
militie mee ⁊ pp̄ls ſeruo
τῆς στρατιᾶς μου καὶ ὁ λαὸς τῶν θεραπόν=
rum meoꝝ latera tua. ⁊ cades iter
των μου τὰς πλευράς σου. καὶ πέσῃ ἐν
vulneratos eorum qn̄ reuerſus fuero.
τοῖς τραυματίαις αὐτῶν ὅταν ἐπιστρέψω.
⁊ reſtituēt te ſerui mei in
καὶ ἀποκαταστήσουσί σε οἱ δοῦλοί μου εἰς
mōtana: ⁊ ſtatuent te in vna de ciui
τὴν ὀρεινήν, καὶ στήσουσί σε ἐν μιᾷ τῶν πό
tatibus aſcenſuū. ⁊ nō peribis donec
λεων ἀναβάσεων. καὶ οὐκ ἀπολῇ ἕως οὗ
extermineris cum illis. ⁊ ſiquidem ſpe
ἐξολοθρευθῇς μετ᾽ αὐτῶν. καὶ εἴπερ ἐλπί=
ras in corde tuo ꝙ nō cōprehendentur:
ζεις τῇ καρδίᾳ σου ὅτι οὐ συλληφθήσονται,
ne cōcidat tuus vultus. locut⁹
μὴ συμπεσέτω σου τὸ πρόσωπον. ἐλάλη
ſum ⁊ nihil cadet de verbis
σα καὶ οὐδὲν διαπεσεῖται τῶν ῥημάτων
meis. ⁊ p̄cepit holofernes ſer
μου. καὶ προσέταξεν ὀλοφέρνης τοῖς δού=

dixit ad achior. qm̄ ꝓphetaſti nobis
dicens ꝙ gēs iſrl' defendatur a deo ſuo
vt oñdam tibi qm̄ nō eſt deus niſi na
buchodonoſor: cuȝ ꝑcuſſerimus eos
oēs ſicut hoīem vnū: tūc & ip̄e cū illis
aſſyriorū gladio interibis & oīs iſrl' te
cū ꝑditōe diſpiet: & ꝓbabis qm̄ nabu
chodonoſor dn̄s ſit vniuerſe terre. tūc
q; gladi⁹ militie mee trāſiet ꝑ lat'a tua
& cōfixus cades int' vulneratos iſrl': &
nō reſpirabis vltra donec extermine
ris cū illis. Porro āt ſi ꝓphetiā tuā verā
exiſtimas: nō cōcidat vult⁹ tuus & pal
lor q̄ faciē tuā obtinet abſcedat a te: ſi
verba mea hec putas iplere nō poſſe.
Vt āt noueris q̄a ſil' cū illis hec expie=
ris: ecce ex hac hora illorū pp̄lo ſatia=
beris: vt duȝ dignas mei gladii penas
excep̄int: ip̄e ſil' vltiōi ſubiaceas. Tunc
holofernes p̄cepit ſeruis ſuis vt com=
p̄henderent achior & ducerent eum
in Bethuliā & traderent eum in ma=
nus filiorum iſrael. Et accipientes
eum ſerui holofernis: ꝓfecti ſunt per
campeſtria: ſed cū appropinquaſſent
ad montana: exierunt contra eos fun
dibularii. Illi autem diuertentes a late
re montis ligauerunt achior ad arbo
rem manibus & pedibus: & ſic vinctū
de reſtibus dimiſerunt eum: & reuer=
ſi ſunt ad dominum ſuum. Porro filii
iſrael deſcendentes de bethulia: vene
runt ad eum. Quem ſoluentes duxe
runt ad bethuliam: atq; in medium
populi illuȝ ſtatuentes percontati ſūt
quid rerum eſſet ꝙ illum vinctum aſ=
ſyrii reliquiſſent. In dieb⁹ illis erant il
lic pricipes: ozias fili⁹ micha de tribu
ſymeon: & charmi qui & gothoniel.
In medio itaq; ſeniorum: & in con=
ſpectu omnium: achior dixit omnia
que locutus fuerat: ab holoferne in=
terrogatus: & qualiter populus holo=
fernis voluiſſet propter hoc verbum
interficere eum: & quemadmodum
ipſe holofernes iratus iuſſerit eum iſ=
raelitis hac de cauſa tradi: vt dum vin
ceret filios iſrael: tunc & ipſum achi=
or diuerſis iubeat interire ſuppliciis:
propter hoc ꝙ dixiſſet deus celi defē
ſor eorum eſt. Cumq; achior vniuerſa
hec expoſuiſſet: omnis populus ceci=
dit in faciem adorantes dominum: &
communi lamentatione & fletu vna=
nimes preces ſuas domino effuderūt
dicentes. Domine deus celi & terre in
tuere ſuperbia m eorum: & reſpice ad
nr̄am humi litatē: & faciem ſanctorū
tuorū attende: & oſtende qm̄ non de
relinquis preſumentes de te: & preſu
mentes de ſe & de ſua virtute glorian
tes humilias. Finito itaq; fletu: & per
totam diem oratione populorum cō
pleta: conſolati ſunt achior dicentes.
Deus patrum noſtrorum cuius tu vir
tutem predicaſti ipſe tibi hanc dabit
viciſſ itudinem: vt eorum magis tu in
teritum videas. Cum vero dominus
deus noſter dederit hanc libertatem
ſeruis ſuis: ſit & tecum deus in medio
noſtri: vt ſicut placuerit tibi ita cum

uis ſuis q̄ erāt aſtantes tabernaculo
λοις αὐτοῦ οἱ ἦσαν παρεστηκότες τῇ σκηνῇ
ſuo: vt cōprehenderēt achior: ⁊ reſtitue=
αὐτοῦ, συλλαβεῖν τὸν ἀχιώρ, καὶ ἀποκα=
rēnt eum in betulua: ⁊ trade
ταστῆσαι αὐτὸν εἰς βετουλουά, καὶ παρα=
rent in manus filioꝝ iſrael. ⁊ acce
δοῦναι εἰς χεῖρας υἱῶν ἰσραήλ. καὶ συνέ
perunt eum ſerui eius ⁊ duxerūt e
λαβον αὐτὸν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἤγαγον αὐ
um extra caſtra in campum. ⁊
τὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τὸ πεδίον. καὶ
ꝓfecti ſunt de medio cāpeſtrium in mōta
ἀπῆραν ἐκ μέσου τῆς πεδινῆς εἰς τὴν ὀρει
na: ⁊ appropinquerūt ad fontes q̄ e=
νήν, καὶ παρεγένοντο ἐπὶ τὰς πηγὰς αἳ ἦ=
rant ſub betulua. ⁊ vt viderūt
σαν ὑποκάτω βετουλουά. καὶ ὡς εἶδον
eos viri ciuitatis in ver
αὐτοὺς οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν κο
tice mōtis: ⁊ oīs vir fundibulari
ρυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ πᾶς ἀνὴρ σφενδονι=
us detinuit aſcenſum eorum. ⁊
της διεκράτησε τὴν ἀνάβασιν αὐτῶν. καὶ
iaculauerūt in lapidibus ſuꝑ eos. ⁊ ingreſ=
ἔβαλον ἐν λίθοις ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ ὑποδύ=
ſi ſubtus montē: ligauerūt
σαντες ὑποκάτω τοῦ ὄρους, ἔδησαν τὸν
achior: ⁊ dimiſerunt ꝓiectum ſub
ἀχιώρ, καὶ ἀφῆκαν ἐρριμμένον ὑπὸ τὴν
radice mōtis. ⁊ abierunt ad do
ῥίζαν τοῦ ὄρους. καὶ ἀπῴχοντο πρὸς τὸν κύ
minū ſuuȝ. deſcēdentes āt filii iſrael
ριον αὐτῶν. καταβάντες δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
de ciuitate ſua: ſteterunt ſuꝑ eum:
ἐκ τῆς πόλεως αὐτῶν, ἐπέστησαν ἐπ᾽ αὐτόν,
⁊ ſoluentes eum adduxerunt ad be
καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον εἰς τὴν βε
tulua: ⁊ ſtatuerunt eū inter pri
τουλουά, καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς τοὺς ἄρ
cipes ciuitatis eorū: q̄ erant in
χοντας τῆς πόλεως αὐτῶν, οἳ ἦσαν ἐν ταῖς
diebus illis: ozias filius micha de
ἡμέραις ἐκείναις, ὀζίας ὁ τοῦ μιχὰ ἐκ τῆς
tribu ſymeon: ⁊ chabris filius gothoniel:
φυλῆς συμεών, καὶ χάβρις ὁ τοῦ γοθονιήλ,
⁊ charmis filius melchiel. ⁊ cōuocaue
καὶ χάρμις ὁ τοῦ μελχιήλ. καὶ συνεκάλε
runt oēs ſeniores ciui
σαν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πό
tatis. ⁊ cōcurrerunt oēs iuuenes co
λεως. καὶ συνέδραμον πᾶς νεανίσκος αὐ
rum ⁊ mulieres ad cōgregationē. ⁊
τῶν καὶ αἱ γυναῖκες εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ
ſtatuerunt achior in medio vniuerſi popu
ἔστησαν τὸν ἀχιὼρ ἐν μέσῳ παντὸς τοῦ λα
li eoruȝ. ⁊ interrogauit eum ozias quod
οῦ αὐτῶν. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὀζίας τὸ
cōtigerat. ⁊ rn̄dens nunciauit
συμβεβηκός. καὶ ἀποκριθεὶς ἀπήγγειλεν
eis verba cōſeſſus holofer=
αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς συνεδρίας ὀλοφέρ
nis: ⁊ oīa verba q̄ locutus fuit
νου, καὶ πάντα τὰ ῥήματα ὅσα ἐλάλησεν
in medio principuȝ aſſyrioꝝ: ⁊ que
ἐν μέσῳ τῶν ἀρχόντων ἀσσούρ, καὶ ὅσα
ſuꝑbe locutus fuit holofernes cōtra domū
ἐμεγαλορρημόνησεν ὀλοφέρνης εἰς τὸν οἶκον
iſrael. ⁊ ꝓcidentes populus adoraue
ἰσραήλ. καὶ πεσόντες ὁ λαὸς προσεκύνη
runt deuȝ: ⁊ clamauerūt deo dicētes
σαν τῷ θεῷ, καὶ ἐβόησαν τῷ θεῷ λέγοντες

© Biblioteca Nacional de España

dn̄e deus celi reſpice in
κύριε ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ κατίδε ἐπὶ τὰς
ſuperbias eorum: ꝛ miſerere humi
ὑπερηφανίας αὐτῶν, καὶ ἐλέησον τὴν τα=
litatis generis noſtri: ꝛ reſpice
πείνωσιν τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ ἐπίβλεψον
ſuper faciem ſctificatorū tibi in
ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῶν ἡγιασμένων σοι ἐν
die hac. ꝛ vocauerunt
τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ παρεκάλεσαν τὸν
achior: ꝛ laudauerūt eum valde. ꝛ
ἀχιώρ, καὶ ἐπῄνεσαν αὐτὸν σφόδρα. καὶ
aſſumpſit eum ozias de cōgregatiōe
παρέλαβεν αὐτὸν ὀζίας ἐκ τῆς ἐκκλησίας
in domuʒ ſuā: ꝛ fecit cōuiuium
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε πότον τοῖς
ſenioribus. ꝛ inuocauerunt
πρεσβυτέροις. καὶ ἐπεκαλέσαντο τὸν
deum iſrael in auxilium ꝑ totā noctē
θεὸν ἰσραὴλ εἰς βοήθειαν ὅλην τὴν νύκτα
illam.
ἐκείνην. Ca. 7.

ET poſtridie nunciauit holo
ΤΗ͂ δὲ ἐπαύριον παρήγγειλεν ὁλο
fernes omni exercitui ſuo ꝛ omni
φέρνης πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ καὶ παντὶ
populo ſuo: qui venerunt in
τῷ λαῷ αὐτοῦ, οἳ παρεγένοντο ἐπὶ τὴν
auxilium eius: vt mouerēt caſtra cōtra be
συμμαχίαν αὐτοῦ, ἀναζευγνύειν ἐπὶ βε
tuluam: ꝛ aſcenſus montanorū
τουλούα, καὶ τὰς ἀναβάσεις τῆς ὀρεινῆς
preoccuparent: ꝛ facerēt preli=
προκαταλαμβάνεσθαι, καὶ ποιεῖν πόλε=
um contra filios iſrael. ꝛ mouit caſtra
μον πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραήλ. καὶ ἀνέζευξεν
in die illa omnis vir potens eo=
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς αὐ
rum. ꝛ exercitus ſuorum virorum bella=
τῶν. καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν ἀνδρῶν πολε
torum milia peditum ſeptuaginta ꝛ
μιστῶν χιλιάδες πεζῶν ἑβδομήκοντα καὶ
centum: ꝛ equitum milia duodecim: pre
ἑκατόν, καὶ ἱππέων χιλιάδες δεκαδύο, χω
ter ꝑparationeʒ ꝛ viros q̄ erant
ρὶς τῆς ἀποσκευῆς καὶ τῶν ἀνδρῶν οἳ ἦσαν
pedites iter eos magna multitudo nimis. ꝛ
πεζοὶ ἐν αὐτοῖς πολὺ πλῆθος σφόδρα. καὶ
caſtrametati ſūt in valle prope betu
παρενέβαλον ἐν τῷ αὐλῶνι πλησίον βετου
luam ſupra fontē. ꝛ extenderūt in
λούα ἐπὶ τῆς πηγῆς. καὶ παρέτειναν εἰς
latitudinē ſuꝑ dothaim vſq; belmaim: ꝛ in
εὖρος ἐπὶ δωθαεὶμ ἕως βελμαΐμ, καὶ εἰς
lōgitudinē a betulua vſq; ad cyamonem q̄
μῆκος ἀπὸ βετουλούα ἕως κυάμωνος ἥ
eſt contra eſdraelom. at filii iſ=
ἐστιν ἀπέναντι ἐσδραηλώμ. οἱ δὲ υἱοὶ ἰσ
rael vt viderunt eorū multitudinē: turbati
ραὴλ ὡς εἶδον αὐτῶν τὸ πλῆθος, ἐταράχθη
ſunt valde. ꝛ dixit vnuſquiſq; ad
σαν σφόδρα. καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν
ꝓximum ſuum: nunc occupabunt iſti
πλησίον αὐτοῦ, νῦν ἐκλείσουσιν οὗτοι τὸ
faciem terre vniuerſe: ꝛ neq;
πρόσωπον τῆς γῆς πάσης, καὶ οὔτε τὰ
mōtes excelſi: neq; valles: neq;
ὄρη τὰ ὑψηλά, οὔτε αἱ φάραγγες, οὔτε οἱ
colles ſuſtinebunt grauitatē eorum: ꝛ
βουνοὶ ὑποστήσονται τὸ βάρος αὐτῶν, καὶ
aſſumentes vnuſquiſq; arma bel=
ἀναλαβόντες ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολε

tuis omnibus conuerſetis nobiſcum.
Tunc ozias finito cōſilio ſuſcepit eū
in domum ſuam: & fecit cenam ma=
gnam. Et vocatis omnibus preſbyte
ris: ſimul expleto ieiunio refecerunt.
Poſtea vero cōuocatus omnis popu=
lus per totam noctem intra eccleſiaʒ
orauerunt petentes auxilium a deo
iſrael. Capitulum. 7.

HOlofernes autem altera die ꝑce=
pit exercitibus ſuis: vt aſcēderēt
cōtra bethuliaʒ. Erant autem pedites
bellatorum centum viginti milia: &
equites viginti duo milia: preter pre=
parationes virorum illorum quos oc
cupauerat captiuitas: & abducti fue=
rant de prouinciis & vrbibus vniuer=
ſe iuuentutis. Omnes parauerunt ſe
pariter ad pugnam cōtra filios iſrael:
& venerunt per crepidinem montis
vſq; ad apicem qui reſpicit ſuper do=
thaim: a loco qui dicitur belma vſq; ad
chelmon qui eſt contra eſdrelon. Filii
autem iſrael vt viderunt multitudinē
illorū: proſtrauerunt ſe ſuꝑ terrā mit=
tentes cinerem ſuꝑ capita ſua: vnani
mes orantes: vt deus iſrael miſericor
diam ſuam oñderet ſuper populū ſu=
um. Et aſſumentes arma ſua bellica:
ſederūt per loca q̄ anguſti itineris tra
mitem dirigunt inter mōtoſa: & erāt
cuſtodientes ea tota die & nocte. Por
ro holofernes dum circuit per gyruʒ:
repperit ꝙ fons qui; ĩfluebat aquedu
ctum illorum a parte auſtrali extra
ciuitatē dirigeret: & icidi ꝑcepit aq̄du
ctum illorum. Erant tñ non longe a
muris fontes: ex quibus furtim vide=
bantur haurire aquam ad refocillan=
dum potius q̄ʒ ad potandum. Sed filii
ammon & moab acceſſerunt ad holo
fernem dicentes. Filii iſrael non in lan
cea nec in ſagitta confidunt: ſed mon
tes defendunt illos: & muniunt illos
colles in precipitio cōſtituti. Vt ergo
ſine congreſſione pugne poſſis ſupe
rare eos: pone cuſtodes fontiū vt non
hauriant aquam ex eis: & ſine gladio
interficies eos: vel certe fatigati: tra
dent ciuitatem ſuam quam putant in
montibus poſitaʒ ſuperari nō poſſe.
Et placuerunt verba hec coram holo
ferne: & coram ſatellitibus eius & con
ſtituit per gyrum centenarios per ſin
gulos fontes. Cumq; iſta cuſtodia per
dies viginti fuiſſet expleta: defecerūt
ciſterne & collectiones aquarum om̄i
bus inhabitantibus bethuliam: ita vt
non eſſet in ciuitate vnde ſatiarentur
vel vna die: q̄m ad menſuraʒ dabatur
populis aqua cottidie. Tunc ad oziaʒ
congregati om̄es viri femineq; iuue
nes & paruuli omnes ſimul vna voce
dixerunt. Iudicet deus inter nos & te:
quoniam feciſti in nos mala: nolēs
loqui pacifice cuʒ aſſyriis: & propter
hoc vendidit nos deus in manibus eo
rum. Et ideo non eſt qui adiuuet: cuʒ
proſternamur ante oculos eorum ĩ ſi
ti & in perditione magna. Et nunc cō
gregate vniuerſos qui in ciuitate ſūt:

lica ſua: ꝛ incēdentes ꝓpyram ſuꝑ
μικὰ αὐτῶν, καὶ ἀνάψαντες πυρὰν ἐπὶ
turribus ſuis: mãſerunt cuſtodientes
τοὺς πύργους αὐτῶν, ἔμενον φυλάσσοντες
tota nocte illa. at die ſe
ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην. τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ δευ
cunda eduxit holofernes oēm equi=
τέρᾳ ἐξήγαγεν ὁλοφέρνης πᾶσαν τὴν ἵπ
tatū ſuum verſus cōſpectum filiorū iſ=
πον αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τῶν υἱῶν ἰσ
rael q̄ erant in betulua. ꝛ cōſidera
ραὴλ οἳ ἦσαν ἐν βετουλούα. καὶ ἐπεσκέ=
uit aſcenſus ciuitatis eorū.
ψατο τὰς ἀναβάσεις τῆς πόλεως αὐτῶν,
ꝛ fontes aquarum eorum aggreſ=
καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων αὐτῶν ἐφώ=
ſus eſt: ꝛ ꝓoccupauit eos. ꝛ ipo=
δευσε, καὶ προκατελάβετο αὐτάς. καὶ ἐπέ
ſuit eis caſtra virorum bel=
στησεν αὐτοῖς παρεμβολὰς ἀνδρῶν πο
latorum. ꝛ ipſe trãſtulit caſtra in populū
λεμιστῶν. καὶ αὐτὸς ἀνέζευξεν εἰς τὸν λαὸν
ſuum. ꝛ accedentes ei omnes
αὐτοῦ. καὶ προσελθόντες αὐτῷ πάντες οἱ
principes filiorum eſau: ꝛ omnes
ἄρχοντες τῶν υἱῶν ἠσαῦ, καὶ πάντες οἱ
duces populi moab: ꝛ duces
ἡγούμενοι τοῦ λαοῦ μωάβ, καὶ οἱ στρατηγοὶ
regiōis maritie: dixerūt: audiat iam ver=
τῆς παραλίας, εἶπον, ἀκουσάτω δὴ λό=
bum dominus noſter: vt non ſit fractio
γον ὁ δεσπότης ἡμῶν, ἵνα μὴ γένηται θραῦσις
in exercitu tuo. nã populus iſte
ἐν τῇ δυνάμει σου. ὁ γὰρ λαὸς οὗτος τῶν
filiorū iſrael: non confidunt in lan
υἱῶν ἰσραήλ, οὐ πεποίθασιν ἐπὶ τοῖς δό
ceis ſuis: ſed in ſublimitatib⁹ mō
ρασιν αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῖς ὕψεσι τῶν ὀρέ
tiū in q̄bus ipſi habitant in eis. nō
ων ἐν οἷς αὐτοὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐτοῖς. οὐ
enim eſt facile ꝓcedere ꝑ vertices
γάρ ἐστιν εὐχερὲς προβῆναι ταῖς κορυφαῖς
montiū eorum. ꝛ nunc domine ne pre=
τῶν ὀρέων αὐτῶν. καὶ νῦν δέσποτα μὴ πο
liū ineas aduerſus eos ſicut fit preli
λέμει πρὸς αὐτοὺς καθὼς γίνεται πόλε=
um aciei: ꝛ non cadet de
μος παρατάξεως, καὶ οὐ πεσεῖται ἐκ τοῦ
populo tuo vt vir vnus. mane in
λαοῦ σου ὡς ἀνὴρ εἷς. ἀνάμεινον ἐπὶ τῆς
caſtris tuis cuſtodiens omnem vi
παρεμβολῆς σου διαφυλάσσων πάντα ἄν
rum ex exercitu tuo. ꝛ obtine
δρα ἐκ τῆς δυνάμεώς σου. καὶ ἐπικρατησά
ant ſerui tui fontem aque=
τωσαν οἱ παῖδές σου τῆς πηγῆς τοῦ ὕδα=
qui exit de radice montis. quia
τος, ἣ ἐκπορεύεται ἐκ τῆς ῥίζης τοῦ ὄρους. διό
inde aquantur omnes habitan=
τι ἐκεῖθεν ὑδρεύονται πάντες οἱ κατοικοῦν
tes betulua. ꝛ interimet eos ſi=
τες βετουλούα. καὶ ἀνελεῖ αὐτοὺς ἡ δίψα
tis: ꝛ tradent ciuitatem ſuam. ꝛ
καὶ ἐκδώσουσι τὴν πόλιν ἑαυτῶν. καὶ
nos ꝛ populus noſter aſcendemus ſuꝑ
ἡμεῖς καὶ ὁ λαὸς ἡμῶν ἀναβησόμεθα ἐπὶ
ꝓximas altitudies montiū: ꝛ ca
τὰς πλησίον κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ πα
ſtrametabimur ſuper eas in cuſtodi=
ρεμβαλοῦμεν ἐπ᾽ αὐταῖς εἰς προφυλα=
am. ne exeat de ciuitate vir
κήν. τοῦ μὴ ἐξελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἄνδρα

vnus.τ contabeſcēt in fame ipſi: τ
ἕνα. καὶ τακήσονται ἐν τῷ λιμῷ αὐτοί, καὶ
vxores eorum: τ filii eorum:
αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν.
τ anteꝙ veniat gladius ſupͦ eos:
καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὴν ῥομφαίαν ἐπ᾽ αὐτούς,
ſubuertentur in plateis
καταστραφήσονται ἐν ταῖς πλατείαις
habitatiõis eorum. τ retribues
τῆς οἰκήσεως αὐτῶν. καὶ ἀνταποδώσεις
eis retributionem malam: eo ꝙ re
αὐτοῖς ἀνταπόδομα πονηρόν, ἀνθ᾽ ὧν ἐστα-
bellauerūt τ nō obedierunt faci-
σίασαν καὶ οὐχ ὑπήκουσαν τῷ προσώ-
ei tue in pace. τ placuerunt verba eo
πῳ σου ἐν εἰρήνῃ. καὶ ἤρεσαν οἱ λόγοι αὐ-
rum coram holoferne: τ coram omī
τῶν ἐνώπιον ὀλοφέρνου, καὶ ἐνώπιον πάν-
bus ſatellitibus eius. τ conſtituti
των τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. καὶ συνέταξε
facere ſicut locuti fuerūt. τ receſſerunt ca
ποιεῖν καθὰ ἐλάλησαν. καὶ ἀπῆραν πα-
ſtra filiorū ammon: τ cum eis mi
ρεμβολὴ υἱῶν ἀμμών, καὶ μετ᾽ αὐτῶν χι-
lia quinqꝫ filiorū aſſur. τ caſtrame
λιάδες πέντε υἱῶν ἀσούρ. καὶ παρενέ-
tati ſunt in valle. τ pͦoccupauerunt
βαλον ἐν τῷ αὐλῶνι. καὶ προκατελάβοντο
aquas τ fontes aquarum
τὰ ὕδατα καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων
filiorū iſrael. τ aſcenderūt filii eſau
τῶν υἱῶν ἰσραήλ. καὶ ἀνέβησαν υἱοὶ ἡσαῦ
τ filii ammon: τ caſtrametati ſunt in
καὶ υἱοὶ ἀμμών, καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ
mōtanis contra dothaim. τ miſe-
ὀρεινῇ ἀπέναντι δωθαείμ. καὶ ἀπέστει-
runt ex eis ad auſtrū τ ſubſolanum
λαν ἐξ αὐτῶν πρὸς νότον καὶ ἀπηλιώτην
contra ecrebel: q̄ eſt ꝓpe chu
ἀπέναντι ἐκρεβήλ, ἥ ἐστιν πλησίον χου-
ſi: q̄ eſt ſuper torrentem mochmur.
σί, ἥ ἐστιν ἐπὶ τοῦ χειμάρρου μοχμούρ.
τ reliquꝰ exercitus aſſyriorꝫ caſtra
καὶ ἡ λοιπὴ στρατιὰ τῶν ἀσυρίων παρε-
metati ſūt in campo: τ cooperuerūt oēm
νέβαλον ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἐκάλυψαν πᾶν
faciem terre. τ tabernacula τ
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. καὶ αἱ σκηναὶ καὶ
ſarcine eorū caſtra fece
αἱ ἀπαρτίαι αὐτῶν κατεστρατοπέδευ-
runt in multitudīe multa valde. τ
σαν εἰς πλῆθος πολὺ σφόδρα. καὶ οἱ
filii iſrael clamauerunt ad dn̄m deū
υἱοὶ ἰσραὴλ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον θεὸν
eorum: qm̄ defecit aīo ſpūs eo
αὐτῶν, ὅτι ὠλιγοψύχησε τὸ πνεῦμα αὐ-
rum: qm̄ ī circuitu erāt omnes inimici eo
τῶν, ὅτι ἐκύκλωσαν πάντες οἱ ἐχθροὶ αὐ-
rum: τ nō poterāt fugere de medio eorum.
τῶν, καὶ οὐκ ἦν διαφυγεῖν ἐκ μέσου αὐτῶν.
τ manſerūt ī circuitu eorū omnis cōgrega
καὶ ἔμειναν κύκλῳ αὐτῶν πᾶσα συναγω-
tio aſſyriorū: pedites τ currus τ
γὴ ἀσούρ, οἱ πεζοὶ καὶ τὰ ἅρματα καὶ οἱ
equites eorum diebus trigintaquattu-
ἱππεῖς αὐτῶν ἡμέρας τριακοντατέσσα-
or. τ deficiebant oībus habitanti-
ρας. καὶ ἐξέλειπον πάντας τοὺς κατοικοῦν-
bus betulua oīa receptacula ſua
τας βετυλουὰ πάντα τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν
aquarum. τ lacus euacuabātur
τῶν ὑδάτων. καὶ οἱ λάκκοι ἐξεκενοῦντο.

vt ſponte tradamus nos popu
lo holofernis. Melius eſt enim
vt captiui benedicamus domi-
num viuentes: ꝙ moriamur &
ſimus opprobrium omni car-
ni: cum videamus vxores no-
ſtras & infantes noſtros mori
ante oculos noſtros. Conteſta-
mur hodie celum & terram &
deum patrum noſtrorum: qui
vlciſcitur nos ſecundum pecca
ta noſtra: vt iam tradatis ciuita
tem in manu militie holofer-
nis: vt ſit finis noſter breuis in
ore gladii: qui longior efficitur
in ariditate ſitis. Et cum hec di-
xiſſent factus eſt fletus & vlula
tus magnus in eccleſia omni-
bus: & per multas horas vna
voce clamauerunt ad deum di-
centes. Peccauimus cum patri
bus noſtris: iniuſte egimus: ini-
quitatem fecimus. Tu quia piꝰ
es miſerere noſtri: & in tuo fla-
gello vindica iniquitates no-
ſtras: & noli tradere confiten-
tes te populo qui ignorat te:
vt non dicant inter gentes: vbi
eſt deus eorum. Et cum fatiga-
ti his clamoribus: & his fleti-
bus laſſati ſiluiſſent: exurgens
ozias infuſus lachrymis dixit.
Equo animo eſtote fratres: &
hos quinqꝫ dies expectemus a
domino miſericordiam. Forſi-
tan enim indignationem ſu-
am abſcindet: & dabit gloriam
nomini ſuo. Si autem tranſa-
ctis quinqꝫ diebus non vene-
rit adiutorium: faciemus hec
verba que locuti eſtis.

Capitulum octauum.

ET factum eſt cum audiſſet
hec verba iudith vidua que
erat filia merari: filii idox: filii
ioſeph: filii ozie: filii elai: filii
iamnor: filii iedeon: filii rapho-
im filii achitob: fili melchie: fi-
lii enan: filii nathanie: filii ſala-
thiel: filii ſymeon: filii ruben: &
vir eius fuit manaſſes: qui mor
tuus eſt in diebus meſſis hor-
deacee: inſtabat enim ſuper al-
ligantes manipulos in campo:
& venit eſtus ſuper caput eius:
& mortuus eſt in bethulia ciui-
tate ſua: & ſepultus eſt cum pa-
tribus ſuis. Erat autem iudith

τ non hēbāt ad bibēdū ad ſatietatem aquā
καὶ οὐκ εἶχον πιεῖν εἰς πλησμονὴν ὕδωρ
die vna: qm̄ in mēſura dabant e-
ἡμέραν μίαν, ὅτι ἐν μέτρῳ ἐδίδουν αὐ-
is ad bibēdū. τ cōſternati ſūt infantes eorū:
τοῖς πιεῖν. καὶ ἠθύμησαν τὰ νήπια αὐτῶν,
τ vxores τ iuuenes defecerūt
καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ νεανίσκοι ἐξέλιπον
a ſiti. τ cadebant in
ἀπὸ τῆς δίψης. καὶ ἔπιπτον ἐν ταῖς
plateis ciuitatis: τ in trāſi-
πλατείαις τῆς πόλεως, καὶ ἐν ταῖς διό-
tibus portarū. τ non erat vigor
δοις τῶν πυλῶν. καὶ οὐκ ἦν κραταίωσις
ampliꝰ in eis. τ cōgregatus eſt vniuerſus
ἔτι ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐπισυνήχθησαν πᾶς ὁ
pplˢ ad ozian. τ principes ciui
λαὸς ἐπὶ ὀζίαν καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς πό-
tatis: iuuenes τ mulieres τ
λεως, οἱ νεανίσκοι καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ
pueri. τ clamauerunt voce magna:
παιδία. καὶ ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ,
τ dixerūt coram oībus ſeniori
καὶ εἶπον ἐναντίον πάντων τῶν πρεσβυ-
bus: iudicet deus inter nos τ
τέρων, κρίναι ὁ θεὸς ἀναμέσον ἡμῶν καὶ ὑ-
vos: qm̄ feciſtis in nobis iniuſticiā ma
μῶν, ὅτι ἐποιήσατε ἐν ἡμῖν ἀδικίαν με-
gnam nō loquētes pacifica cum
γάλην οὐ λαλήσαντες εἰρηνικὰ μετὰ τῶν
filiis aſſyriorū. τ nūc non eſt auxiliator nr̄:
υἱῶν ἀσούρ. καὶ νῦν οὐκ ἔστι βοηθὸς ἡμῶν,
ſed vendidit nos deus in mani
ἀλλὰ πέπρακεν ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖ-
bus eorum: vt pſternamur ante e
ρας αὐτῶν, τοῦ καταστρωθῆναι ἐναντίον αὐ-
os in ſiti τ pditiōe magna. τ
τῶν ἐν δίψῃ καὶ ἀπωλείᾳ μεγάλῃ. καὶ
nunc cōuocate eos: τ tradite
νῦν ἐπικαλέσασθε αὐτούς, καὶ ἔκδοτε τὴν
ciuitatē oēm ī direptionē populo holofer
πόλιν πᾶσαν εἰς προνομὴν λαῷ ὀλοφέρ-
nis τ vniuerſo exercitui eius. qm̄ meli
νου καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει αὐτοῦ. ὅτι κρεῖ-
us nos fieri eis in rapi-
σσον ἡμᾶς γενηθῆναι αὐτοῖς εἰς διαρπα-
nam: ꝙ mori in ſiti. erimus enī in
γήν, ἢ ἀποθανεῖν ἐν δίψῃ. ἐσόμεθα γὰρ εἰς
ſeruos: τ viuet aīa noſtra. τ
δούλους, καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν. καὶ
non videbimus mortem infantium no
οὐκ ὀψόμεθα τὸν θάνατον τῶν νηπίων ἡ-
ſtrorū in oculis noſtris: τ vxo
μῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖ-
res τ filios noſtros deficientes
κας καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν ἐκλειπούσας
aīas ipſoꝝ. cōteſtamur vobis
τὰς ψυχὰς αὐτῶν. μαρτυρόμεθα ὑμῖν τὸν
celum τ terrā τ deum noſtrū τ
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ
dn̄m patrum noſtrorū: q̄ vlciſcitur
κύριον τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐκδικεῖ ἡ-
nos ſecundū peccata noſtra: τ
μᾶς κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ τὰ
peccata patrum noſtroꝝ: vt nō
ἁμαρτήματα τῶν πατέρων ἡμῶν, ἵνα μὴ
faciat ſecundū verba hec in di
ποιήσῃ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ ἡμέ-
e hodierna. τ factus fuit planctus ma
ρᾳ τῇ σήμερον. καὶ ἐγένετο κλαυθμὸς με-
gnus in medio cōgregatiōis oīm
γας ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας πάντων

© Biblioteca Nacional de España

vnanimiter. ⁊ clamauerunt ad dn̄m
ὁμοθυμαδόν. καὶ ἐβόησαν πρὸς τὸν κύριον
deum voce magna. ⁊ dixit ad eos
θεὸν φωνῇ μεγάλῃ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς
ozias: cōfidite fratres. expectemus
ὀζίας, θαρσεῖτε ἀδελφοί. διακαρτερήσω-
adhuc qnq; dies: in qbus cōuertet
μεν ἔτι πέντε ἡμέρας, ἐν αἷς ἐπιστρέψει
dn̄s deus noſter miam ſuam ſuper nos.
κς ὁ θεὸς ἡμῶν τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς.
nō.n.derelinquet nos in finē. ſi
οὐ γὰρ ἐγκαταλείψει ἡμᾶς εἰς τέλος. ἐὰν
aūt trāſierint iſti: ⁊ nō venerit ſup nos
δὲ διέλθωσιν αὗται, καὶ μὴ ἔλθῃ ἐφ᾽ ἡμᾶς
adiutoriū: faciam iuxta verbū veſtrū. ⁊
βοήθεια, ποιήσω κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν. καὶ
diſperſit populū in ſua ca-
ἐσκόρπισε τὸν λαὸν εἰς τὴν ἑαυτοῦ παρεμ
ſtra. ⁊ ad muros ⁊ turres
βολήν. καὶ ἐπὶ τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους
ciuitatis ſue abierūt: ⁊ vxo
τῆς πόλεως αὐτῶν ἀπῆλθον, καὶ τὰς γυ-
res ⁊ filios in domos ſuas
ναῖκας καὶ τὰ τέκνα εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν
miſerunt. ⁊ erant in humilitate mul-
ἀπέστειλαν. καὶ ἦσαν ἐν ταπεινώσει πολ
ta in ciuitate.
λῇ ἐν τῇ πόλει.

Ca.8.

Et audiuit in illis die
Καὶ ἤκουσεν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
bus iudith filia merari: filii ox filii io-
ραις ἰουδεὶθ θυγάτηρ μεραρί, υἱοῦ ὢξ υἱοῦ ἰω
ſeph filii oziel: filii helcia: filii ananie filii
σὴφ υἱοῦ ὀζιήλ, υἱοῦ ἐλκία υἱοῦ ἀνανίου υἱοῦ
gedeon: filii raphain filii acitho filii eliu:
γεδεών, υἱοῦ ῥαφαῒν υἱοῦ ἀκιθὼ υἱοῦ ἠλιού,
filii eliab filii nathanael: filii ſamaliel
υἱοῦ ἐλιὰβ υἱοῦ ναθαναήλ, υἱοῦ σαμαλιὴλ
filii ſaladai filii iſrael: ⁊ vir e-
υἱοῦ σαλαδαῒ υἱοῦ ἰσραήλ, καὶ ὁ ἀνὴρ αὐ-
ius manaſſes de tribu eius ⁊ de fa-
τῆς μανασσῆς τῆς φυλῆς αὐτῆς καὶ τῆς πα
milia eius. ⁊ mortuus eſt i diebus meſ-
τριᾶς αὐτῆς. καὶ ἀπέθανεν ἐν ἡμέραις θερι
ſis ordei. iſtabat.n.ſup alligan
σμοῦ κριθῶν. ἐπέστη γὰρ ἐπὶ τοὺς δεσμεύον
tes manipulos in campo: ⁊
τας τὰ δράγματα ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ὁ
eſtus venit ſup caput eius: ⁊
καύσων ἦλθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ
cecidit in lectum ſuum. ⁊ ſepelierūt
ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ. καὶ ἔθαψαν
eum cum patribus ſuis in a
αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ ἀ-
gro q̄ inter dothaim ⁊ balamo.
γρῷ τῷ ἀναμέσον δωθαεὶμ καὶ βαλαμώ.
⁊ erat iudith in domo ſua vidua
καὶ ἦν ἰουδεὶθ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς χηρεύουσα
annis trib⁹ ⁊ mēſibus q̄ttuor. ⁊ fe
ἔτη τρία καὶ μῆνας τέσσαρας. καὶ ἐποίη-
cit ſibi tabernaculū in p̄te ſupiori
σεν ἑαυτῇ σκηνὴν ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ
domus ſue: ⁊ impoſuit ſup lumbuꝫ
οἴκου αὐτῆς, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν ὀσφὺν
ſuuꝫ cilitium: ⁊ erāt ſup eam veſtes
αὐτῆς σάκκον, καὶ ἦν ἐπ᾽ αὐτῆς τὰ ἱμάτια
viduitatis ſue. ⁊ ieiunauit om
τῆς χηρεύσεως αὐτῆς. καὶ ἐνήστευσε πά-
nibus diebus viduitatis ſue:
σας τὰς ἡμέρας τῆς χηρεύσεως αὐτῆς,
p̄ter anteſabbata ⁊ ſabbata ⁊
χωρὶς προσαββάτων καὶ σαββάτων καὶ

relicta eius vidua iam annis tri-
bus & menſibus ſex. Et in ſupe
rioribus domus ſue fecit ſibi ſe
cretum cubiculum: in quo cum
puellis ſuis clauſa morabatur:
& habens ſuper lumbos ſuos ci
licium ieiunabat omnibus die-
bus vite ſue: preter ſabbata &
neomenias & feſta domus iſra-
el. Erat autem eleganti aſpectu
nimis: cui vir ſuus reliquerat di-
uitias multas & familiam copio
ſam: ac poſſeſſiones armentis
boum ac gregibus ouium ple
nas. Et erat hec ī omnibus famo
ſiſſima: quoniam timebat do
minum valde: nec erat qui lo-
queretur de illa verbum malū.
Hec itaq; cum audiſſet quoni-
am ozias promiſiſſet: ꝙ tranſa
cto quinto die traderet ciuita-
tem: miſit ad preſbyteros cha-
bri & charmi. Et venerunt ad
illam: & dixit illis. Quod ē hoc
verbuꝫ in quo conſenſit ozias:
vt tradat ciuitatem aſſyriis: ſi in
tra quinq; dies non venerit vo-
bis adiutorium? Et qui eſtis vos
qui temptatis dominum? Non
eſt iſte ſermo qui miſericordiā
prouocet: ſed potius qui iram
excitet: & furorem accendat.
Poſuiſtis vos tempus miſeratio
nis domini: & in arbitrium ve-
ſtrum diem conſtituiſtis ei. Sed
quia patiens dominus eſt: i hoc
ipſo peniteamus: & indulgen-
tiam eius fuſis lachrymis po-
ſtulemus. Non enim quaſi ho-
mo deus ſic comminabitur:
neq; ſicut filius hominis ad ira-
cundiam inflāmabitur. Et ideo
humiliem⁹ illi animas noſtras:
& in ſpiritu conſtituti humilia-
to ſeruientes illi: dicamus flētes
domino: vt ſecundum volunta-
tem ſuam ſic faciat nobiſcum ci
to miſericordiam ſuam: vt ſicut
conturbatum eſt cor noſtrum
in ſuperbia eorum: ita etiam de
noſtra humilitate gloriemur:
quoniam non ſumus ſecuti pec
cata patrum noſtrorum: qui de
reliquerunt deum ſuum: & ado
rauerunt deos alienos. pro quo
ſcelere dati ſunt in gladium & i
rapinam & in confuſionem ini-
micis ſuis. Nos autem alterum
deum neſcimus preter ipſum.
Expectemus humiles conſola-
tionem eius: & exquiret ſangui
nem noſtrum de afflictionibus
inimicorum noſtrorum: & hu-
miliabit omnes gentes quecun
q; inſurgunt contra nos: & faci
et illas ſine honore dominus de
us noſter. Et nunc fratres quo-
niam vos qui eſtis preſbyteri in
populo dei: & ex vobis pendet

anteneomenias ⁊ feſta ⁊ ſolēnitates
προνουμηνιῶν καὶ ἑορτῶν καὶ χαρμοσυνῶν
domus iſrael. ⁊ erat ſpecioſa forma.
οἴκου ἰσραήλ. καὶ ἦν καλὴ τῷ εἴδει,
⁊ elegans aſpectu nimis. ⁊ relique
καὶ ὡραία τῇ ὄψει σφόδρα. καὶ ὑπελεί-
rat ei manaſſes vir eius au-
πετο αὐτῇ μανασσῆς ὁ ἀνὴρ αὐτῆς χρυσί
rū ⁊ argentum ⁊ famulos ⁊ ancil-
ον καὶ ἀργύριον καὶ παῖδας καὶ παιδίσ-
las ⁊ pecora ⁊ agros: ⁊ manebat in e
κας καὶ κτήνη καὶ ἀγρούς, καὶ ἔμενεν ἐπ᾽ αὐ
is. ⁊ nō erat q̄ inferret in eā ver
τῶν. καὶ οὐκ ἦν ὃς ἐπήνεγκεν ἐπ᾽ αὐτὴν ῥῆ
bum maluꝫ: qm̄ timebat deum valde.
μα πονηρόν, ὅτι ἐφοβεῖτο τὸν θεὸν σφόδρα.
⁊ audiuit verba populi mala
καὶ ἤκουσε τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ τὰ πονηρὰ
contra principem: qm̄ cōſternati ſunt in
ἐπὶ τὸν ἄρχοντα, ὅτι ὠλιγοψύχησαν ἐν
paucitate aq̄rum. ⁊ audiuit om-
τῇ σπάνει τῶν ὑδάτων. καὶ ἤκουσε πάν-
nia verba iudith que locut⁹ fuit ad
τας τοὺς λόγους ἰουδεὶθ οὓς ἐλάλησε πρὸς
eos ozias: quō iurauit eis ꝙ tra
αὐτοὺς ὀζίας, ὡς ὤμοσεν αὐτοῖς παραδώ
deret ciuitatē poſt dies quinq;
σειν τὴν πόλιν μετὰ ἡμέρας πέντε τοῖς
aſſyriis. ⁊ cū miſiſſet ancillam ſu
ἀσσυρίοις. καὶ ἀποστείλασα τὴν ἅβραν αὐ
am q̄ preerat oībus facultatibus
τῆς τὴν ἐφεστῶσαν πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν
ſuis: vocauit oziā ⁊ chabrin ⁊ char
αὐτῇ, ἐκάλεσεν ὀζίαν καὶ χαβρὶν καὶ χαρ
min preſbyteros ciuitatis ſu
μὶν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως αὐ-
e: ⁊ venerūt ad eam. ⁊ dixit ad
τῆς, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτήν. καὶ εἶπε πρὸς
eos: audite iā me principes
αὐτούς, ἀκούσατε δή μου ἄρχοντες τῶν
habitantium betulua: qm̄ nō rectū
κατοικούντων βετουλούα, ὅτι οὐκ εὐθὺς ὁ
verbū veſtrū quod locuti eſtis coram
λόγος ὑμῶν ὃν ἐλαλήσατε ἐναντίον τοῦ
populo in die hac: ⁊ conſtituiſtis
λαοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καὶ ἐστήσατε τὸν
iuſiurādū hoc quod locuti eſtis inter
ὅρκον τοῦτον ὃν ἐλαλήσατε ἀναμέσον τοῦ
deum ⁊ nos: ⁊ dixiſtis tradituros eſſe
θεοῦ καὶ ἡμῶν, καὶ εἴπατε ἐκδώσειν τὴν
ciuitatem inimicis noſtris: niſi in illis
πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἐὰν μὴ ἐν αὐταῖς
cōuerſus fuerit dn̄s ad adiuuādū nos. ⁊ nūc q̄
ἐπιστρέψῃ κύριος βοηθῆσαι ἡμῖν. καὶ νῦν τί
eſtis vos q̄ tētaſtis deū in
νες ἐστὲ ὑμεῖς οἳ ἐπειράσατε τὸν θεὸν ἐν τῇ
die hodierna: ⁊ ſtatuitis p
ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, καὶ ἵστασθε ὑπὲρ τοῦ
deo in medio filioꝝ hoim: ⁊ nūc domi
θεοῦ ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων; καὶ νῦν κύρι
nū oipotentem exq̄ritis: ⁊ nihil co
ον παντοκράτορα ἐξετάζετε, καὶ οὐθὲν ἐπι
gnoſcetis vſq; i ſeculū. q̄a ꝓfundū cor-
γνώσεσθε ἕως τοῦ αἰῶνος. ὅτι βάθος καρδί
dis hoīs nō inuenietis: ⁊ verba
ας ἀνθρώπου οὐχ εὑρήσετε, καὶ λόγους τῆς
cogitatiōis eius nō ꝑcipietis: ⁊ quomodo
διανοίας αὐτοῦ οὐ διαλήψεσθε, καὶ πῶς τὸν
deuꝫ q̄ fecit oīa hec ſcrutabimini:
θεὸν ὃς ἐποίησε πάντα ταῦτα ἐρευνήσετε,
⁊ mentē eius cognoſcetis: ⁊
καὶ τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐπιγνώσεσθε, καὶ τὸν

© Biblioteca Nacional de España

cogitationē eius: dignoſcetis: nequaq;
λογισμὸν αὐτοῦ κατανοήσετε; μηδαμῶς
fratres. ne ad irā excitetis dñm deum
ἀδελφοί. μὴ παροργίζετε κύριον τὸν θεὸν
nrm: qm ſi noluerit in qnq;
ἡμῶν, ὅτι ἐὰν μὴ βούληται ἐν ταῖς πέντε
diebus adiuuare nos: ipſe habet
ἡμέραις βοηθῆσαι ἡμῖν, αὐτὸς ἔχει τὴν
ptātem in qbus voluerit defendere τ oñi
ἐξουσίαν ἐν αἷς θέλει σκεπάσαι καὶ πά-
bus diebus: aut etiā exterminare nos
σαις ἡμέραις, ἢ καὶ ὀλοθρεῦσαι ἡμᾶς
ante faciem inimicorū nroꝝ. vos
πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. ὑμεῖς
aūt ne alienetis cōſilia dñi
δὲ μὴ ἐνεχυριάζετε τὰς βουλὰς κυρίου
dei noſtri: qm nō qſi homo de
τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὅτι οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ θε-
us vt minis afficiatur: neq; ſicut fili⁹ hoīs vt
ὸς ἀπειληθῆναι, οὐδ' ὡς υἱὸς ἀνθρώπου δι-
iudicetur. ideoq; expectātes q̄ ab
αιτηθῆναι. διόπερ ἀναμένοντες τὴν παρ'
eo ſalutem: inuocemus eum
αὐτοῦ σωτηρίαν, ἐπικαλεσώμεθα αὐτὸν
in adiutoriū noſtrū. τ exaudiet
εἰς βοήθειαν ἡμῶν. καὶ εἰσακούσεται τῆς
vocē noſtrā: ſi fuerit ei placitū. qm nō
φωνῆς ἡμῶν, ἐὰν ᾖ αὐτῷ ἀρεστόν. ὅτι οὐκ
ſurrexit in gñatiōib⁹ nrīs: neq; eſt in
ἀνέστη ἐν ταῖς γενεαῖς ἡμῶν, οὐδὲ ἔστιν ἐν
die hodierna: neq; tribus: neq;
τῇ ἡμέρᾳ τῇ σήμερον, οὔτε φυλή, οὔτε
familia: neq; populus: neq; ciuitas ex no
πατριά, οὔτε δῆμος, οὔτε πόλις ἐξ ἡ-
bis: q̄ adorent deos manufactos:
μῶν, οἳ προσκυνοῦσι θεοῖς χειροποιήτοις,
ſicut fuit in prioribus die
καθάπερ ἐγένετο ἐν ταῖς πρότερον ἡμέ-
bus: quoꝝ gr̄a dati ſunt in gladium
ραις, ὧν χάριν ἐδόθησαν εἰς ῥομφαίαν
τ rapinam patres noſtri: τ ceci
καὶ διαρπαγὴν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἔπε-
derūt ruina magna i cōſpectu īimicoꝝ
σον πτῶμα μέγα ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν
nroꝝ. nos aūt alterū deū nō cognouim⁹.
ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ ἕτερον θεὸν οὐκ ἔγνωμεν.
vnde ſperamus φ nō deſpiciet
ὅθεν ἐλπίζομεν ὅτι οὐχ ὑπερόψεται ἡ-
nos: neq; de gñe nro: neq; cū
μᾶς, οὔτε ἀπὸ τοῦ γένους ἡμῶν, οὔτε ἐν
capti fuerimus nos: ſic vocabitur
τῷ ληφθῆναι ἡμᾶς, οὕτως κληθήσεται ἡ
iudea. τ diripientur ſancta no
Ἰουδαία. καὶ προνομευθήσεται τὰ ἅγια ἡ-
ſtra: τ exquiret pfanationē eius
μῶν, καὶ ἐκζητήσει τὴν βεβήλωσιν αὐτοῦ
de ore nro: τ timorē ocu
ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν, καὶ τὸν φόβον τῶν ὀφ-
lorum nroꝝ τ captiuitatē
θαλμῶν ἡμῶν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς
terre τ deſolationē hereditatis noſtre
γῆς καὶ τὴν ἐρήμωσιν τῆς κληρονομίας ἡμῶν
cōuertet in caput noſtrū in gēti=
ἐπιστρέψει εἰς κεφαλὴν ἡμῶν ἐν τοῖς ἔθνε-
bus: vbicūq; ſeruierimus illic. τ erimus
σιν, οὗ ἐὰν δουλεύσωμεν ἐκεῖ. καὶ ἐσόμε-
in offenſionē τ in vituperiū i con=
θα εἰς πρόσκομμα καὶ εἰς ὄνειδος ἐναντί-
ſpectu poſſidētiū nos: qm nō dirige
ον τῶν κτωμένων ἡμᾶς, ὅτι οὐ κατευθυν-
tur ſeruitus noſtra in gratiam: ſed
θήσεται ἡ δουλεία ἡμῶν εἰς χάριν, ἀλλ'

anima illorum: ad eloquium
veſtrum corda eorum erigite:
vt memores ſint quia tempta
ti ſunt patres noſtri: vt pro=
barentur ſi vere colerent de=
um ſuum. Memores eſſe de=
bent: quomodo pater noſter
Abraam temptatus eſt: & per
multas tribulationes proba=
tus: dei amicus effectus eſt.
Sic Iſaac: ſic Iacob: ſic mo=
yſes: & omnes qui placue=
runt deo: per multas tribu=
lationes tranſierunt fideles.
Illi autem qui temptationes
non ſuſceperunt cum timore
domini: & impatientiam ſu=
am: & improperium murmu
rationis ſue contra dominum
protulerunt: exterminati ſunt
ab exterminatore: & a ſerpen
tibus perierunt. Et nos er=
go non vlciſcamur nos pro
his que patimur: ſed repu=
tantes peccatis noſtris hec ip
ſa ſupplicia minora eſſe: fla=
gella domini quaſi ſerui qui
corripimur ad emendationem
& non ad perditionem no=
ſtram eueniſſe credamus. Et
dixerunt illi ozias & preſby=
teri. Omnia que locuta es
vera ſunt: & non eſt in ſer=
monibus tuis vlla reprehen=
ſio. Nunc ergo ora pro no=
bis: quoniam mulier ſancta
es: & timens deum. Et di=
xit illis iudith. Sicut qđ potui
loqui dei eſſe cognoſcitis: ita
quod facere diſpoſui proba=
te ſi ex deo eſt: & orate vt
firmum faciat deus conſilium
meum. Stabitis vos ad portam
nocte iſta: & ego exeam cum
abra mea: & orate vt ſicut di
xiſtis in diebus quinq; reſpi=
ciat dominus populum ſuum
iſrael. Vos autem nolo vt
ſcrutemini actum meum: &
vſq; dum renunciem vobis
nihil aliud fiat: niſi oratio pro
me ad dominum deum no=
ſtrum. Et dixit ad eam ozias
princeps iude. Vade in pace:
& dominus ſit tecum in vltionē

in dedecus ponet eam dñs deus
εἰς ἀτιμίαν θήσει αὐτὴν κύριος ὁ θεὸς
noſter. τ nunc fratres oſtēdamus
ἡμῶν. καὶ νῦν ἀδελφοί ἐπιδειξώμεθα τοῖς
fratribus noſtris: φ a nobis pendet
ἀδελφοῖς ἡμῶν, ὅτι ἐξ ἡμῶν ἐκκρέμαται ἡ
anima eorum: τ ſctā τ domus τ
ψυχὴ αὐτῶν, καὶ τὰ ἅγια καὶ ὁ οἶκος καὶ τὸ
altare firmata ſunt in nobis. pter
θυσιαστήριον ἐπεστήρικται ἐφ' ἡμῖν. παρὰ
oīa hec agamus grās dño
πάντα ταῦτα εὐχαριστήσωμεν κυρίῳ τῷ
deo noſtro: q̄ tēptat nos ſicut τ
θεῷ ἡμῶν, ὃς πειράζει ἡμᾶς καθὼς καὶ τοὺς
patres noſtros. memores eſtote q̄ fecit
πατέρας ἡμῶν. μνήσθητε ὅσα ἐποίησε
cum abraam: τ qbus tēptauit iſa
μετὰ Ἀβραάμ, καὶ ὅσα ἐπείρασε τὸν Ἰσα-
ac: τ q̄ facta ſunt iacob in meſopo=
άκ, καὶ ὅσα ἐγένετο τῷ Ἰακὼβ ἐν μεσοπο-
tamia ſyrie paſcenti o=
ταμίᾳ τῆς Συρίας ποιμαίνοντι τὰ πρό-
ues laban fratris matris
βατα Λαβὰν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς
ſue. qm nō ſicut illos examiauit
αὐτοῦ. ὅτι οὐ καθὼς ἐκείνους ἐπύρωσεν
in examen cordis eorum: τ nos
εἰς ἐτασμὸν καρδίας αὐτῶν, καὶ ἡμᾶς
non vltus eſt: ſed ad monitionē flagel
οὐκ ἐξεδίκησεν, ἀλλ' εἰς νουθεσίαν μαστι-
lat dñs appropinqntes ſibi. τ dixit
γοῖ κύριος τοὺς ἐγγίζοντας αὐτῷ. καὶ εἶπε
ad eam ozias: oīa q̄cūq; dixiſti in
πρὸς αὐτὴν Ὀζίας, πάντα ὅσα εἶπας ἐν
bono corde locuta es. τ nō eſt q̄
ἀγαθῇ καρδίᾳ ἐλάλησας. καὶ οὐκ ἔστιν ὃς
reſiſtat verbis tuis. qm non in
ἀντιστήσεται τοῖς λόγοις σου. ὅτι οὐκ ἐν
hodierno die ſapia tua manifeſta eſt:
τῇ σήμερον ἡ σοφία σου πρόδηλός ἐστιν,
ſed a pncipio dierum tuoꝝ cognouit oīs
ἀλλὰ ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν σου ἔγνω πᾶς ὁ
populus pzudētiam tuā: qm bona eſt
λαὸς τὴν σύνεσίν σου, καθότι ἀγαθόν ἐστι
formatio cordis tui. ſed popu
τὸ πλάσμα τῆς καρδίας σου. ἀλλ' ὁ λα-
lus ſitiuit valde: τ coegerunt
ὸς δεδίψηκε σφόδρα, καὶ ἠνάγκασαν ἡ-
nos ſicut locuti ſumus facere eis:
μᾶς καθὰ ἐλαλήσαμεν ποιῆσαι αὐτοῖς,
τ inducere iuramētū ſup nos: qđ nō trāſ
καὶ ἐπαγαγεῖν ὅρκον ἐφ' ἡμᾶς, ὃν οὐ παρα-
grediemur. τ nūc ora tu p nobis:
βησόμεθα. καὶ νῦν δεήθητι σὺ περὶ ἡμῶν,
qm mulier religioſa es. τ mittet domi
ὅτι γυνὴ εὐσεβὴς εἶ. καὶ ἀποστελεῖ κύρι-
nus pluuiā ad repletionē lacuum
ος τὸν ὑετὸν εἰς πλήρωσιν τῶν λάκκων
noſtroꝝ: τ nō deficiemus āplius. τ dixit
ἡμῶν, καὶ οὐκ ἐκλείψομεν ἔτι. καὶ εἶπε
ad eos iudith: audite me: τ
πρὸς αὐτοὺς Ἰουδείθ, ἀκούσατέ μου, καὶ
faciam negociū quod pueniet in gñatiōes
ποιήσω πρᾶγμα ὃ ἀφίξεται εἰς γενεὰς
gñationū filiis gñis noſtri. vos ſtabi
γενεῶν υἱοῖς τοῦ γένους ἡμῶν. ὑμεῖς στήσε-
tis in porta nocte hac: τ
σθε ἐπὶ τῆς πύλης τὴν νύκτα ταύτην, καὶ
exibo ego cū ancilla mea.
ἐξελεύσομαι ἐγὼ μετὰ τῆς ἄβρας μου.
τ in diebus poſt q̄s dixiſtis
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μεθ' ἃς εἴπατε

© Biblioteca Nacional de España

tradituros ciuitatem inimicis no
παραδώσειν τὴν πόλιν τοῖς ἐχθροῖς ἡ-
ſtris: reſpiciet dñs iſrael in ma
μῶν, ἐπισκέψεται κύριος τὸν ἰσραὴλ ἐν χει
nu mea. vos aũt nõ ſcrutabimini a
ρί μου. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξερευνήσετε τὴν πρᾶ
ctũ meũ. nõ. n. annuntiabo vobis vſq; dũ pfi
ξίν μου. οὐ γὰρ ἀπαγγελῶ ὑμῖν ἕως τοῦ τε
ciantur q̃ ego facio. ⁊ dixit ozias ⁊
λεσθῆναι ἃ ἐγὼ ποιῶ. καὶ εἶπεν ὀζίας καὶ
principes ad eam: vade in pa
οἱ ἄρχοντες πρὸς αὐτήν, πορεύου εἰς εἰρή
ce: ⁊ dñs deus ante te in
νην, καὶ κύριος ὁ θεὸς ἔμπροσθέν σου εἰς
vltionem inimicorũ nr̃orum. ⁊ reuertẽ
ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καὶ ἀποστρέ
tes de tabernaculo: abierũt ad
ψαντες ἐκ τῆς σκηνῆς, ἐπορεύθησαν ἐπὶ
acies ſuas.
τὰς διατάξεις αὐτῶν. Ca. 9.

IVdith vero cecidit in faciem:
Ἰουδεὶθ δὲ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον,
⁊ impoſuit cinerem ſup caput ſu
καὶ ἐπέθετο σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐ-
um: ⁊ exuit quo induta erat cili
τῆς, καὶ ἐγύμνωσεν ὃν ἐνεδιδύσκετο σάκ-
tium. ⁊ erat nuper oblatũ in hierl'm
κον. καὶ ἦν ἄρτι προσφερόμενον εἰς ἱλῆμ
in domũ dñi incenſum veſpere illi
εἰς τὸν οἶκον κυ̃ τὸ θυμίαμα τῆς ἑσπέρας ἐκεί
us. ⁊ clamauit voce magna iudith ⁊
νης. καὶ ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ ἰουδεὶθ καὶ
dixit: dñe deus patris mei ſymeõ cui
εἶπε, κύριε ὁ θεὸς τοῦ πρ̃ός μου συμεὼν ᾧ
dediſti gladium in vltionem alienige
ἔδωκας ῥομφαίαν εἰς ἐκδίκησιν ἀλλογε-
narũ: q̃ ſoluerũt vuluã virginis in coinq̃
νῶν, οἳ ἔλυσαν μήτραν παρθένου εἰς μία
natione: ⁊ nudauerũt femur in cõfuſione: ⁊
σμα, καὶ ἐγύμνωσαν μηρὸν εἰς αἰσχύνην, καὶ
pfanauerũt virginitatẽ in opprobriũ. di
ἐβεβήλωσαν παρθενίαν εἰς ὄνειδος. εἶ-
xiſti eñi nõ ſic erit. ⁊ fecerunt
πας γὰρ οὐχ οὕτως ἔσαι. καὶ ἐποίησαν
p q̃bus dediſti pricipes eorũ in cedeʒ.
ἀνθ᾽ ὧν ἔδωκας ἄρχοντας αὐτῶν εἰς φόνον.
⁊ ſtratum eorum irrigauit de
καὶ τὴν στρωμνὴν αὐτῶν ἠρδεύσατο τὴν ἀ-
ceptum in ſanguine. ⁊ pcuſſiſti ſer
πατηθεῖσαν εἰς αἷμα. καὶ ἐπάταξας δού
uos in potẽtibus: ⁊ potentes in thro
λους ἐπὶ δυνάσαις, καὶ δυνάσας ἐπὶ θρό
nis ſuis. ⁊ dediſti mulieres eorum
νους αὐτῶν. καὶ ἔδωκας γυναῖκας αὐτῶν
in predam: ⁊ filias eorum in cap-
εἰς προνομήν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν εἰς αἰχ
tiuitatẽ: ⁊ omnia ſpolia eorum
μαλωσίαν, καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν
in diuiſionẽ filiorũ dilectorũ a te: q̃
εἰς διαίρεσιν υἱῶν ἠγαπημένων ὑπὸ σοῦ, οἳ
et zelauerunt zelum tuum: ⁊ abomina
καὶ ἐζήλωσαν τὸν ζῆλόν σου, καὶ ἐβδελύ
ti ſunt coinq̃nationẽ ſanguis ſui: ⁊ inuoca-
ξαντο μίασμα αἵματος αὐτῶν, καὶ ἐπεκα
uerunt te i auxiliatorẽ. de⁹ deus me⁹ ex
λέσαντό σε εἰς βοηθόν. ὁ θεὸς ὁ θεὸς ὁ ἐμὸς ἐπά
audi me viduam. tu eñi feciſti
κουσόν μου τῆς χήρας. σὺ γὰρ ἐποίησας τὰ
priora illorũ ⁊ illa ⁊ poſterio
πρότερον ἐκείνων καὶ ἐκεῖνα καὶ τὰ μετέπει
ra ⁊ pñtia: ⁊ ſupueniẽtia cogitaſti:
τα καὶ τὰ νῦν, καὶ τὰ ἐπερχόμενα διενοήθης,

inimicorum noſtrorum: & reuer-
tentes abierunt. Cap. 9.

QVibus aſcendentibus: iudith
ingreſſa eſt oratorium ſuum:
& induens ſe cilitio poſuit cinerem
ſuper caput ſuum: & proſternens
ſe domino clamabat ad dominuʒ
dicens. Domine deus patris mei
ſymeon: qui dediſti illi gladium in
defenſionem alienigenarum: qui
violatores extiterunt in coinqui-
natione ſua: & denudauerunt fe-
mur virginis in confuſionem & de
diſti mulieres illorum in predam:
& filias illorum in captiuitatem:
& omnem predam in diuiſionem
ſeruis tuis qui zelauerunt zelum
tuum: ſubueni queſo te domine
deus meus mihi vidue. Tu enim
feciſti priora: & illa poſt illa cogi
taſti: & hoc factum eſt quod ipſe
voluiſti. Omnes enim vie tue pa
rate ſunt: & tua iudicia in tua p
uidentia poſuiſti. Reſpice caſtra
aſſyriorum: nunc ſicut tunc caſtra
egyptiorum videre dignatus es:
quando poſt ſeruos tuos armati
currebant confidentes in quadri-
gis & in equitatu ſuo & in multitu-
dine bellatorum. Sed aſpexiſti ſu-
per caſtra eorum & tenebre fatiga
uerunt eos. Tenuit pedes eorum
abyſſus: & aque operuerunt eos.
Sic fiant & iſti domine: qui confi-
dunt in multitudine ſua: & in cur-
ribus ſuis & in contis & in ſagittis
ſuis: & in lanceis gloriantur: & ne-
ſciunt quia tu ipſe es deus noſter q
conteris bella ab initio: & domi-
nus nomen eſt tibi. Erige brachi
um tuum ſicut ab initio: & allide
virtutem eorum in virtute tua: ca-
dat virtus eorum in iracundia tua
qui promittunt ſe violare ſancta
tua: & polluere tabernaculum no-
minis tui: & deiicere gladio ſuo
cornu altaris tui. Fac domine vt
gladio proprio eius ſuperbia am-
putetur. Capiatur laqueo oculo-
rum ſuorum in me: & pcuties eum
ex labiis charitatis mee. Da mihi ĩ
animo conſtantiam: vt contemnã
illum & virtutem vt euertam illũ.
Erit. n. hoc memoriale nois tui: cũ
manus femine deiecerit eum. Nõ
enim in multitudine eſt virtus tua
dñe: neq; in equorũ viribus volun
tas tua. Nec ſuperbi ab initio pla-
cuerunt tibi: ſed humilium & man
ſuetorum ſp tibi placuit depreca
tio. Deus celorum creator aqua-
rum: & dominus totius creature:
exaudi me miſeram depcantem: &
de tua miſericordia pſumentẽ. me
mento dñe teſtamẽti tui: & da ver
bum in ore meo: & in corde meo
conſiliuʒ corrobora: vt domus tua
in ſanctificatione pmaneat: & oẽs
gẽtes agnoſcãt qa tu es deus: & nõ
eſt alius preter te.
Capitulum decimũ.

⁊ adfuerunt q̃ decreuiſti ⁊ dixerũt:
καὶ παρέστησαν ἃ ἐβουλεύσω καὶ εἶπον,
ecce adſumus. oẽs .n. vie tue para
ἰδοὺ πάρεσμεν. πᾶσαι γὰρ αἱ ὁδοί σου ἕτοι
te: ⁊ iudicia tua in puidentia. ecce eñi
μοι, καὶ αἱ κρίσεις σου ἐν προγνώσει. ἰδοὺ γὰρ
aſſyrii multiplicati ſunt in potẽtia ſua:
ἀσσύριοι ἐπληθύνθησαν ἐν δυνάμει αὐτῶν,
exaltati ſunt in equo ⁊ aſcenſore: gloriati
ὑψώθησαν ἐφ᾽ ἵππῳ καὶ ἀναβάτῃ, ἐγαυρία
ſunt in brachio peditũ: ſperauerũt i clypeo
σαν ἐν βραχίονι πεζῶν, ἤλπισαν ἐν ἀσπίδι
⁊ arcu ⁊ funda: ⁊ nõ cognouerũt q
καὶ τόξῳ καὶ σφενδόνῃ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι
tu es dñs cõterens bella. dñs nomẽ
σὺ εἶ κ̃ς συντρίβων πολέμους. κ̃ς ὄνομά
tibi. tu rumpe eorũ fortitudinẽ i virtute tua:
σοι. σὺ ῥῆξον αὐτῶν τὴν ἰσχὺν ἐν δυνάμει σου,
⁊ cõfringe robur eorum in iracũdia tua
καὶ κάταξον τὸ κράτος αὐτῶν ἐν τῷ θυμῷ σου
deliberauerũt eñi pfanare ſancta
ἐβουλεύσαντο γὰρ βεβηλῶσαι τὰ ἅγιά
tua: polluere tabernaculum quietis
σου, μιᾶναι τὸ σκήνωμα τῆς καταπαύσεως
nois glorie tue: ⁊ deiicere
τοῦ ὀνόματος τῆς δόξης σου, καὶ καταβαλεῖν
ferro cornu altaris tui. reſpice in
σιδήρῳ κέρας θυσιαστηρίου σου. βλέψον εἰς
ſupbiam eorum. mitte iram
ὑπερηφανίαν αὐτῶν. ἀπόστειλον τὴν ὀργήν
tuam in capita eorũ. da in manu mea
σου εἰς κεφαλὰς αὐτῶν. δὸς ἐν χειρί μου
vidue quod cogitaui robur. pcute ſer
τῆς χήρας ὃ διενοήθην κράτος. πάταξον δοῦ
uum ex labiis deceptiõis mee ſup principẽ:
λον ἐκ χειλέων ἀπάτης μου ἐπ᾽ ἄρχοντι,
⁊ principẽ ſup ſeruũ ſuũ. frãge
καὶ ἄρχοντα ἐπὶ θεράποντι αὐτοῦ. θραῦσον
eorum celſitudinẽ in manu femine. nõ. n.
αὐτῶν τὸ ἀνάστημα ἐν χειρὶ θηλείας. οὐ γὰρ
in multitudine robur, tuũ: neq; potentia
ἐν πλήθει τὸ κράτος σου, οὐδὲ ἡ δυναστεία
tua in fortibus: ſed humiliũ es domi
σου ἐν ἰσχύουσιν, ἀλλὰ ταπεινῶν εἶ κύρι
nus: ⁊ minorũ es adiutor: defenſor
ος, καὶ ἐλαττόνων εἶ βοηθός, ἀντιλήπτωρ
impotentiũ: deſperantiũ ptector: ſpe
ἀσθενούντων, ἀπεγνωσμένων σκεπαστής, ἀ
carentium ſaluator. vtiq; vtiq;: deus pa
πηλπισμένων σωτήρ. ναὶ ναί, ὁ θεὸς τοῦ πα
tris mei ⁊ deus hereditatis iſrael: dña-
τρός μου καὶ θεὸς κληρονομίας ἰη̃λ, δέσπο
tor celorũ ⁊ terre: creator aqua
τα τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς, κτίστα τῶν ὑδά
rum: rex vniuerſe creature tue: tu
των, βασιλεῦ πάσης κτίσεώς σου, σὺ
exaudi depcationẽ meã: ⁊ da verbũ
εἰσάκουσον τῆς δεήσεώς μου, καὶ δὸς λόγον
meũ ⁊ deceptionẽ ⁊ vulnus ⁊ cicatricem
μου καὶ ἀπάτην καὶ τραῦμα καὶ μώλωπα
eis: q̃ aduerſus teſtamentũ tuũ: ⁊ domũ
αὐτοῖς, οἳ κατὰ τῆς διαθήκης σου, καὶ οἴκου
ſanctificatã tuã: ⁊ verticẽ ſion: ⁊ domũ
ἡγιασμένου σου, καὶ κορυφῆς σιών, καὶ οἴκου
poſſeſſiõis filiorũ tuorũ: decreuerunt du
κατασχέσεως υἱῶν σου, ἐβουλεύσαντο σκλη
ra. ⁊ fac ſup oẽm gentẽ tuã ⁊
ρά. καὶ ποίησον ἐπὶ παντὸς ἔθνους σου καὶ
oẽm potẽtiã ⁊ fortitudinẽ: qm̃ nõ ẽ
πάσης δυνάμεως καὶ κράτους, ὅτι οὐκ ἔσιν
alius defenſor gentis iſrael: niſi tu.
ἄλλος ὑπερασπίζων τοῦ ἔθνους ἰη̃λ, εἰ μὴ σύ.

© Biblioteca Nacional de España